Fascicola 7. — 1928

IOAN NECULCE

BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL IAŞI

DIRECTOR: GH. GHIBĂNESCU

SUMAR:

I. STUDII: Gh. Ghibănescu, *Divanurile domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVI-a (pag. 1—37)*; M. Costăchescu, *Satele Băliaţi, Codreşti, Mădrâjeşti, Mădrăjacul şi Bojila din jud. Iaşi (pg. 38—95)*.

II. DOCUMENTE: A. Locuri. Gh. Ghibănescu, *37 doc. între 7215 (1707)—1853 (pg. 96—118)*; Tr. Ichim, *9 documente între 7260 (1752)—1815 (pg. 119—124)*; Gh. Ungureanu, *14 documente între 7180 (1672)—7249 (pg. 126—134)*; M. Costăchescu, *6 doc. între 7165—1773 (pg. 135—138)*.

B. Lucruri. Gh. Ghibănescu, *1854 (Bugetul Moldovei); 1821 (idem); 1853 (Patentarii Moldovei), 1807 (atestatul lui Balş)*; Alex. Băleanu, *6 doc. între 7135—1821*; Tr. Ichim, *4 doc. între 1770—1831*; Gh. Zane *22 doc. între 1833—1851 (Zarafi şi zaraflîc în Iaşi)*; Mih. Costăchescu, *6 doc. între 6917 (1409)—7032, între care 3 slavone (1409, 1455, 1456) (pg. 139—175)*.

C. Persoane. Gh. Ghibănescu, *Familia Michiu (pg. 176—185)*.

III. MANUSCRIPTE. Gh. Ghibănescu, *Din Psaltirea Mitropolitului Varlaam, (pg. 186—191)*.

IV. INSCRIPŢII ŞI NOTIŢE DE PE CĂRŢI VECHI. Gh. Ghibănescu, *83 inscripţii şi notiţe de pe cărţi din Iaşi, Vaslui, Fălciu, Fălticeni şi satul Huşi (pg. 192—200)*.

V. VARIA. Gh. Ghibănescu şi M. Costăchescu, *23 documente între 7043—1863 (pg. 201—211)*.

VI. IAŞII ÎN CRONICARI ŞI ÎN CĂLĂTORII STRĂINI. Gh. Ghibănescu, *Iaşii supt N. Vodă Mavrocordat între 1711—1715; — Iaşii după Boscovici în 1763*; M. Costăchescu, *Iaşii după Episc. Anfilohie Hotineanul; (pg. 212—240)*.

VII. PARTEA ADMINISTRATIVĂ, DESBATERI ŞI COMUNICĂRI. *Activitatea comitetului pe 1928 e cuprinsă în procesele-verbale de la 84—90; iar comunicările sânt date pe larg în tabla de materii (pg. 241—326)*.

VIII. RECENSIUNI. Gh. Ghibănescu *(vezi tabla de materii) p. 327—335.*

Tabla materiilor şi indicile cronologic al documentelor *în număr de 170 (pg. 336—344)*.

IAŞI
INSTITUT. DE ARTE GRAFICE „VIAŢA ROMÎNEASCĂ" S. A.
1929

Preţul 250 lei

AVIS

Preţul	Fascicolei	I,	apărută	în 1921	e	de	60 lei
„	„	II,	„	„ 1922	„	„	90 „
„	„	III,	„	„ 1923	„	„	250 „
„	„	IV,	„	„ 1924	„	„	200 „
„	„	V,	„	„ 1925	„	„	200 „
„	„	VI,	„	1926–27	„	„	250 „

Fascicola de faţă pe anul 1928 „ „ 250 „

Toate la un loc se expediază recomandat contra plăţei de 1300 lei.

Mandatele poştale să se trimeată pe adresa D-lui MIHAI COSTĂCHESCU, casierul Muzeului, Iaşi, stradela Bucşinescu nr. 6.

Corespondenţa ce priveşte Redacţia să se adreseze D-lui GH. GHIBĂNESCU, Directorul Buletinului, str. Rafail nr. 1 Iaşi.

Persoanele, cari vor binevoi a dona orice obiect pentru Muzeul Municipal, se vor adresa D–lui SEVER ZOTTA, Conservatorul Muzeului, strada Cuza–Vodă, în curtea Bisericei Golia.

„Scopul Societăţei Istorico-Arheologice a Muzeului Municipal Iaşi este de a publica un BULETIN, cu cuprins istoric şi arheologic, care va cuprinde acte de proprietate, sau de interes public, care privesc Iaşii, inscripţii lapidare, acte ale bisericilor din Iaşi, vederi fotografice ale monumentelor din Iaşi, hărţi, planuri, facsimile, genealogii, documente de importanţă istorică sau economică, ce privesc Moldova întreagă".

Fascicola 7. — 1928

IOAN NECULCE

BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL IAŞI

DIRECTOR: GH. GHIBĂNESCU

SUMAR:

I. STUDII: Gh. Ghibănescu, *Divanurile domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVI-a (pag. 1—37)*; M. Costăchescu, *Satele Băltaţi, Codreşti, Mădrâjeşti, Mădrăjacul şi Bojila din jud. Iaşi (pg. 38—95).*

II. DOCUMENTE: A. Locuri. Gh. Ghibănescu, *37 doc. între 7215 (1707)—1853 (pg. 96—118)*; Tr. Ichim, *9 documente între 7260 (1752)—1815 (pg. 119—124)*; Gh. Ungureanu, *14 documente între 7180 (1672)—7249 (pg. 126—134)*; M. Costăchescu, *6 doc. între 7165—1773 (pg. 135—138).*

B. Lucruri. Gh. Ghibănescu, *1854 (Bugetul Moldovei); 1821 (idem); 1853 (Patentarii Moldovei), 1807 (atestatul lui Balş)*; Alex. Băleanu, *6 doc. între 7135—1821*; Tr. Ichim, *4 doc. între 1770—1831*; Gh. Zane *22 doc. între 1833—1851 (Zarafi şi zaraflîc în Iaşi)*; Mih. Costăchescu, *6 doc. între 6917 (1409)—7032, între care 3 slavone (1409, 1455, 1456) (pg. 139—175).*

C. Persoane. Gh. Ghibănescu, *Familia Michiu (pg. 176—185).*

III. MANUSCRIPTE. Gh. Ghibănescu, *Din Psaltirea Mitropolitului Varlaam, (pg. 186—191).*

IV. INSCRIPŢII ŞI NOTIŢE DE PE CĂRŢI VECHI. Gh. Ghibănescu, *83 inscripţii şi notiţe de pe cărţi din Iaşi, Vaslui, Fălciu, Fălticeni şi satul Huşi (pg. 192—200).*

V. VARIA. Gh. Ghibănescu şi M. Costăchescu, *23 documente între 7043—1863 (pg. 201—211).*

VI. IAŞII ÎN CRONICARI ŞI ÎN CĂLĂTORII STRĂINI. Gh. Ghibănescu, *Iaşii supt N. Vodă Mavrocordat între 1711—1715; — Iaşii după Boscovici în 1763*; M. Costăchescu, *Iaşii după Episc. Anfilohie Hotineanul; (pg. 212—240).*

VII. PARTEA ADMINISTRATIVĂ, DESBATERI ŞI COMUNICĂRI. Activitatea comitetului pe 1928 e cuprinsă în procesele-verbale de la 84—90; iar comunicările sânt date pe larg în tabla de materii (pg. 241—326).

VIII. RECENSIUNI. Gh. Ghibănescu *(vezi tabla de materii) p. 327—335.*

Tabla materiilor şi indicile cronologic al documentelor *în număr de 170 (pg. 336—344).*

IAŞI

INSTITUT. DE ARTE GRAFICE „VIAŢA ROMÎNEASCĂ S. A.

1929

FASCICOLA 7 — 1928

Fascicola VII-a (1928)

IOAN NECULCE
BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL, IAŞI

Divanurile domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVI-a

Acum 12 ani în urmă am fost publicat în coloanele *Arhivei* de la Iaşi un studiu similar asupra *divanurilor domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVII-a* (Arhiva 1915 şi 1918).

Reiau astăzi acelaşi studiu, însă cu privire la secl. XVI-a *cel mai plin de tragedii sângeroase la Curţile domneşti din Tărgovişte şi Suceava* şi cu urmări adânci prin siluirea mutării capitalelor la Iaşi şi Bucureşti.

Zorile acestui veac vedeau apunând gloria marelui Voevod Stefan al Moldovei, care număra 43 ani de domnie la 1500, iar *razele* de la apus ale acestui secol vedeau pe scaunul celor trei ţări surori pe cel mai emblematic Voevod al neamului.., pe marele Mihai Vodă Viteazul! Ce frământări însă nu umplu spaţiul celor o sută de ani! Iar inşirarea an cu an a divanurilor domneşti va arăta în amănunt luptele aprige din lăuntru, răpuneri de capete, căderi 'şi rădicări de boeri noi, surpări de domnii, urcări la tronul ţării a nume nouă din boerimea ţării. Iar peste tot puterea turcească mergînd în creştere cu fiecare schimbare de domnie prin urcare de haraciu, prin schimbările nesăbuite şi izvorâte din bunul plac al paşalelor turceşti a domniilor pământene, iar în lăuntru o luptă sângeroasă între urmaşi la tron, partide de boeri cari îşi disputau puterea prin răpuneri de capete de domni şi de boeri, care toate însângerează treptele tronului şi aruncă un văl de trist spectacol asupra suişului şi coborîşului puterii!

2. *Domnii români în secl. XVI-a.* Iată şirul domnilor Moldoveni şi Munteni între 1501—1600.

Moldova

Stefan Vodă cel Mare (1457—*1504)*
Bogdan Vodă 1504—1517
Stefăniţă Vodă 1517—1527
Petru Vodă Rareş 1527—1538
Stefan Vodă Lăcustă 1538—1540
Alex. Cornea 1541
Petru Vodă Rareş 1541—1546
Iliaş Vodă 1546—1551
Stefan Vodă 1551—1552
Ion Joldea 1552
Alex. Vodă Lăpuşneanu 1552—1561
Ion Vodă Despot 1561—1563
Stefan Vodă Tomşa 1563—1564
Alexandru Vodă Lăpuşneanu 1564—1568
Bogdan Vodă 1568—1572
Ion Vodă cel Cumplit 1572—1574
Petru Schiopul 1574—1577—1579
Ioan Potcoavă 1577

Muntenia

Radul cel Mare 1496—*1508*
Mihnea cel Rău 1508—1510
Mircea Vodă 1509
Vlăduţ Vodă 1510—1512
Neagoe Vodă Basarab 1512—1521
Teodosie 1521
Vlad Dragomir 1521
Radu Vodă Bădică 1521—1524
Radu Vodă de la Afumaţi 1521—1529
Vladislav Vodă 1523—1525
Moise Vodă 1529—1530
Vlad Inecatul 1530—1532
Vlad Vintilă 1532—1535
Radu Vodă Paisie 1535—1545
Mircea Ciobanul 1545—1553
Pătraşcu Vodă 1553—1557
Ion Radul Vodă 1554
Mirccea Vodă Ciobanul 1557—1559
Petru Vodă 1559—1568

Iancul Sasul 1579—1582
Petru Vodă Schiopul 1582—1591
Aron Vodă 1591—1592
Alexandru cel rău 1592
Petru Cazacul 1592
Aron Vodă 1592—1595
Stefan Razvan 1595
26. Irimia Vodă Movilă 1595—1606

Alexandru Vodă 1568—1577
Vintilă Vodă 1574
Mihnea Vodă Turcitul 1577—1583
Petru Vodă Cercel 1583—1585
Mihnea Vodă Turcitul 1585—1591
Iliaş Vodă 1591
Radu Vodă 1591
Stefan Surdul 1591—1592
Alexandru cel Rău 1592—1593
Mihai Viteazul 1593—1601
Nicolae Vodă 1595
31. Simion Vodă Movilă 1600

Deci în Moldova au fost 26 domnii, din cari 4 domnii repetate: Petru Rareş, Alex. Lăpuşneanu, Petru Schiopul şi Aron Vodă, iar 5 domnii au fost neoficiale şi neîntărite de Poartă, fiind uzurpări: *A. Cornea, I. Joldea, I. Potcoavă, Alexandru şi Petre Cazacul;* aceşti 5 din urmă au ţinut scaunul domnesc în tărie câteva luni, aşa că socotind drept, în Moldova am avut *17 domni* oficiali cu 21 domnii.

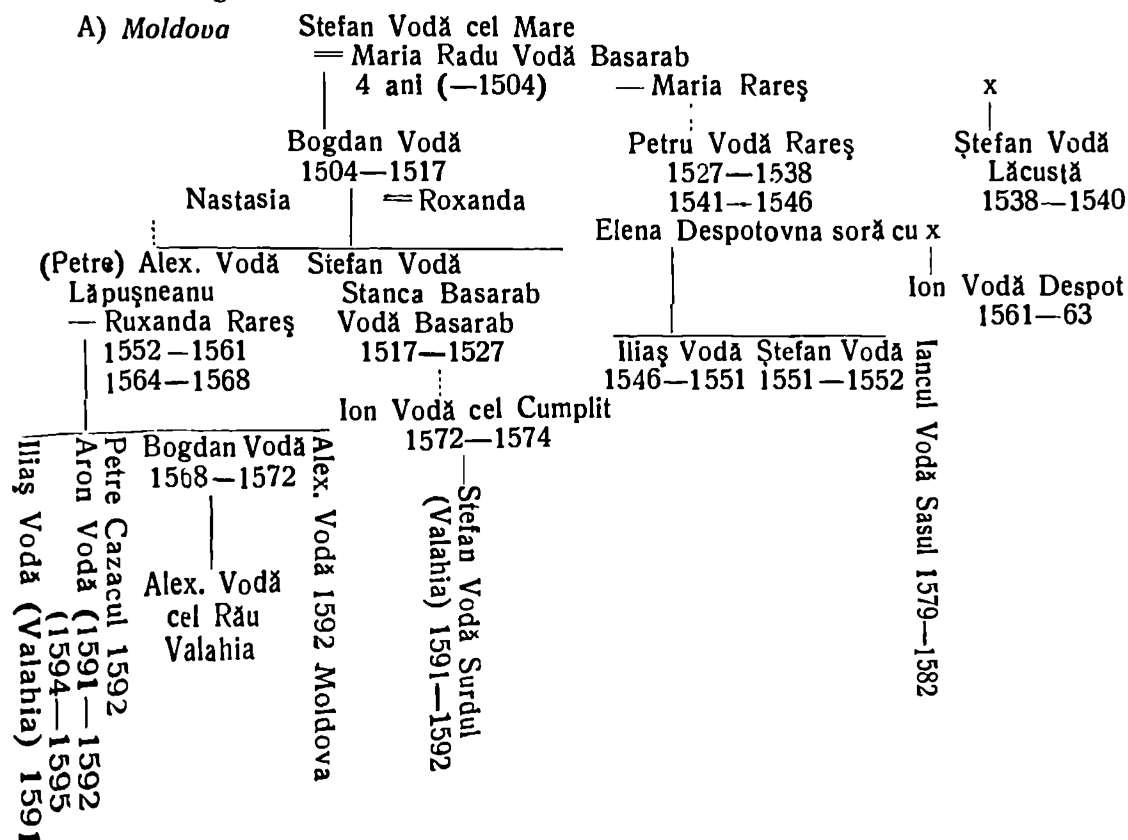
In Muntenia vâltoarea a fost sporită, fiind câte 2 şi 3 domni în acelaşi an, mai ales între 1521—1530, când avem 7 domnii. In Moldova domniile au fost în medie de 5 ani şi 10 luni, pe când în Muntenia domniile au fost numai de 3 ani şi 5 luni în medie! Din aceste dese schimbări se vede cât de mare era decadenţa domniilor române în sec. XVI-a!

3. *Filiaţiunea domnilor* din secl. XVI-a. Pentru a înţelege caracterul şi tăria dinastiilor vom da în tablou încrăngăturile genealogice a domnilor din cele 2 ţări.

Stefan cel Mare a fost trunchiul cel puternic, care a umplut cu urmaşii săi tot sec. XVI-a şi anume 76 ani de domnie îi ocupă fii, nepoţii şi strănepoţii legitimi şi naturali şi numai 24 ani îi ocupă domniile boerilor rădicaţi la domnie. Iar în Muntenia toţi domnii sunt din dinastia Basarabilor cu mici încrucişeri din ramura Moldovenească.

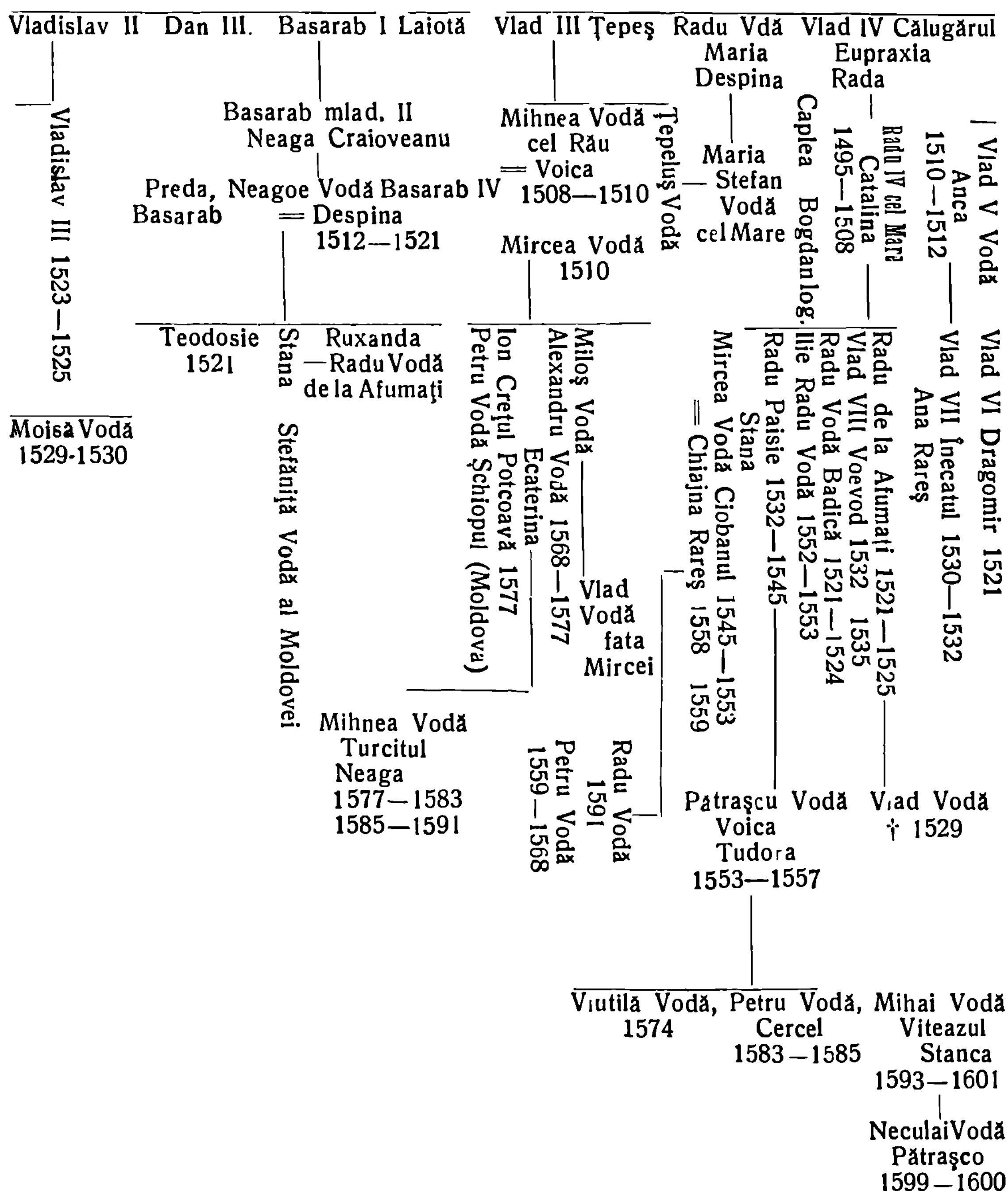
Iată încrângătura Voevozilor Moldoveni:

A) *Moldova*

Rămân în afară de această încrângătură: *Alexandru Cornea* 1541, Ion Joldea 1522, Ion Potcoavă 1577, Stefan Răzvan 1595, Eremia Vodă Movilă 1595—1606.

B). *Muntenia.*

Rămâne pe din afară de această încrângătură numai Simeon Vodă Movilă, fratele lui Ieremia Vodă Movilă din Moldova.

4. *Fără divanuri.* Ca o dovadă a frământărilor adânci politice, ce au însângerat treptele tronului atât în Moldova cât şi în Muntenia, cum şi a tendinţelor tiranice a unor Veovozi, stă faptul că avem mulţi ani fără divanuri. Mai ales în Moldova din o sută de ani avem *24 ani fără divanuri*, iar Muntenia *numai 13 ani*. Pe cât vom putea unind arătările altor documente, vom căuta să ne explicăm an cu an aceste lipsuri de divanuri, folosindu-ne de arătările cronicilor şi de alte izvoare interne şi externe.

5. Seria divanurilor domneşti:

Anul 1500. In Moldova domneşte *Ştefan cel Mare* în al 43 an de fericită domdomnie; iar în Muntenia *Radu Vodă zis cel Mare*, in al 5-lea an de domnie. El era văr primar cu Maria soţia lui Ştefan cel Mare.

In Moldova este acest divan: Duma parcalab, Boldur dvornic, Steful, Duma Brudur, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Novograd, Luca Arbure portar de Suceava, Petre Clanău spatar, Isac visternic, [1]) Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis, Ion Tăutul logofăt (Uricar XVIII. 424, Surete X. 7).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescu *ban*, Cristian biv dvornic, Pârvul vel dvornic, Stoica logofătul, Tudor vistiar, Danciul comis, Stroe spatar, Radul vel paharnic, Dragomir Izvoranul stolnic. Radul şi Dragomir stratornici (Stefulescu Doc. 42, Surete I 391).

Anul 1501. In Moldova *Ştefan cel Mare*, în Muntenia *Radul cel Mare*.

In Moldova divanul cuprinde aceşti boeri: Duma, Boldur vornic, Şteful, Duma Brudur, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Erimia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalabul de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Petre Clanău spatar, Isac visternic, Cozma Şarpe postelnic, Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis, Ion Tăutul logofăt. (Surete I, 50).

In acest an moare soacra lui Ştefan cel Mare, Doamna Despina soţia Radului Vodă cel Frumos şi s'a îngropat la Putna (Let. I 170).

Tot în acest an se tae capul lui Petru Vodă, uneltitorul la domnie (Let. I. 276), iar Albert Regele Poloniei moare în acest an şi Seimul alege pe Alexandru cneazul Lehiei (Let. I. 177 nota).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, jupan Cristian şi Badea biv dvornici, Pârvul dvornic, Stoica log., Tudor visternic, Stroe spatar, Badea post., Dragomir Izvoranul stolnic, Radu şi Dragomir vel stratornici. (Iorga Doc. VI. 455; Surete I 303; Miletici 141).

Anul 1502. In Moldova *Ştefan cel Mare*; în Muntenia *Radul cel Mare*.

In Moldova divanul se compune astfel; Duma (parcalab), Steful, Boldur dvornic, Duma Brudur, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, P. Clanău spatar, Isac visternic, Frunteş stolnic, Petre comis. I. Tăutul logofăt (Ispisoace I, 1, 41, Wick. Solca 61, Dan, Rădăuţi 162).

In Muntenia găsim acest divan: Barbul Caiovescu, ban, Crăstian biv dvornic, Bodea, Deatco, Pârvul, apoi *Stroe* vel dvornic, Staico logofăt, Tudor visternic, *Danciul* comis, Stroe, apoi *Bogdan* spatar. [2]) Badea paharnic, Dragomir Izvoranul vister-

1) Lipseşte din divanurile lui 1500 postelnicul *Dumşa;* acesta era nepot de soră domnului „naş sestricici". El era deja mort în April 1501, „покойникъ", şi la moarte-i lasă slugii sale lui Paşco satul Petricanii pe Başău (I, Bogdan DŞtef II 181). Tot anul 1501, Dumşa bolind n'a figurat ca boer în divan.

2) cumnatul domnului dându-i-se pe sora sa întru însoţire, ceia ce a adus mare vâlvă cu patriarhul Nifon (Mag. IV 238).

nic. Neagoe şi Dragomir stratornici, (Stefulescu, Doc. 201. Surete I 505) Nicolaescu Doc. 10. Pentru alţi boeri, vezi Ion Bogdan, (Braşov 223). In acest an zideşte mănăstirea Dealul (Iorga Inscripţii I. 98).

Anul 1503. In Moldova *Ştefan cel Mare*, în Muntenia *Radu cel Mare*.

In *Moldova* avem acest divan: Şteful, Boldur apoi Jurj dvornic, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbore portar de Suceava, P. Clanău spatar, Isac visternic, Cozma Şarpe postelnic, Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis, Ion Tăutul logofăt (Surete I. 222. Iorga Doc. V. 387, VI 55).

In *Muntenia* n'avem urice cu divan, cum însă boerii din 1502 îi găsim şi în 1504, divanul a cuprins aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Crăstian vel dvornic, Pârvul biv vel vornic, Staico logofăt, Tudor,. apoi *Calota* visternic, Danciul, apoi *Pârvul* comis, Bogdan spatar, Badea pah, Dragomir Izvoranul stolnic, Neagoe şi Dragomir stratornici (Surete I. 313; Ştefulescu Doc. 23).

Anul 1504. In Moldova moare Ştefan Vodă cel Mare bolnav de podagră, la 2 Iulie Marţi oarele 4 dimineaţă. Ii urmează la tron fiul său *Bogan-Vlad*. In Muntenia, *Radul cel Mare*, în al 9 an de domnie.

Din cauza boalei marelui Ştefan, şi a morţii sale nu s'a judecat nici o pără la divan, şi nu se găseşte nici un uric cu boeri. Cum însă în 1506 se găsesc exact aceiaşi boeri ca în 1503, urmează că divanul a fost compus din următorii boeri: Şteful, Jurj dvornic, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, P. Clanău spatar, Isac visternic, Cozma Şarpe postelnic, Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis, Ion Tăutul logofăt.

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescu ban, Crăstiian vel dvornic, Stoica logofăt, Calotă vistiar, Pârvul comis, Bogdan spatar, Badea pah., Dragomir Izvoranul stolnic, Neagoe şi Dragomir stratornici, (Ştefulescu Doc, 56, Miletici 143).

Anul 1505. In *Moldova* Bogdan Voevod; în *Muntenia* Radul Voevod.

In acest an nu se găseşte uric cu boeri. Doliul Curţii pe de oparte, cum şi războiul cu Leşii au ocupat pe Bogdan, care pleacă şi pradă Pocuţia. Toată pricina a fost refuzul Regelui Poloniei de a da întru însoţire pe sora sa Elisafta, după Bogdan Vodă, fiind grozav la faţă şi orb de un ochiu (Let I 188). Divanul fiind cel de la moartea lui Ştefan Vodă cel Mare îl redăm integral: Ion Tăutul logofăt, Şteful, Jurj dvornic, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbore portar de Suceava, P. Clanău spatar, Isac visternic, Cozma Şarpe post., Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis.

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Pârvul Craiovescul, Crăstian. apoi *Stroe* vel dvornic, Stoica apoi *Bogdan* logofăt, Pârvul comis. Bogdan apoi *Miniul* spatar, Calotă vistiar, Badea paharnic, Radul şi Neagoe postelnici, (stratornici), Dragomir Izvoranul stolnic, (Miletici sbornic IX 313. Stefulescu 17, 59, 143, Iorga Doc. VI, 455, Stoica Nicolaescu Doc. 246.)

Anul 1506. In *Moldova* Bogdan Vodă; în *Muntenia* Radul Vodă cel Mare.

In *Moldova* divanul cuprinde aceşti boeri: Ion Tăutul logofăt, Jurj dvornic, Şteful, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, P. Clanău spatar, Isac visternic, Cozma Şarpe postelnic, Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis (Surete XVIII 93, Acad. Rom. 3. 77).

In *Muntenia* ne lipsesc documente pe acest an: *cred* însă că boerii au fost a-

ceiaşi din anul 1505 şi anume: Barbul Craiovecsul ban, Pârvul Craiovescul, Stroe vel dvornic, Bogdan logofăt, Pârvul comis, Miniul spatar, Dragomir Izvoranul stolnic, Calotă vistiar, Badea pah., Neagoe şi Radul stratornici

In acest an se încep luptele între Radu Vodă şi Bogdan Vodă al Moldovei pentru intrigile de domnie ale lui Roman pribeagul (Let 1² 181), despre care vorbeşte pe larg uricul din 7054 April 8 (1546) a lui Petru Rareş Vodă şi că-l chema *Roman Gârbovăţ*, stăpânul Coşestilor, luat pentru hitlenie de Ştefan Voevod. (M. Costăchescu, Anuarul Şcoalei Normale „V. Lupu" 1927. 143).

Anul 1507. In *Moldova* Bogdan Vodă, în *Muntenia* Radu Vodă cel Mare.

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Ion Tăutul logofăt, Steful, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Dragoş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, P. Clanău spatar, Isac vistearnic, Cozma Şarpe postelnic, Moghilă ceaşnic, Frunteş stolnic, Petrică comis, (Uricar XVIII. 82, Ispisoace I. 1, 44; 47. Arhiva de Iaşi XXV. 185, Surete XVIII 94, 97, 100, 103).

In *Muntenia* n'avem urice cu divanuri. Vodă a avut de luptat cu Bogdan al Moldovei, ca răspuns la năvala lui Radu Vodă din 1506. Se crede că divanul n'a lucrat. Boerii însă au continuat a fi aceiaşi şi anume: Barbul Craiovescul ban, Pârvu, Stroe vel dvornic, Bogdan logofăt, Pârvul com s, Miniul spatar, Calotă vistier, Dragomir Izvoranul stolnic, Badea paharnic, Neagoe şi Radu stratornici.

Cronica ţării Munteneşti vorbeşte că Radul Vodă a fost apucat „de o boală groaznică şi cumplită şi alte răutăţi multe îl încunjurase." (Mag. ist. IV 242).

Anul 1508. In Moldova *Bogdan Vodă*, în Muntenia *Radul cel Mare* domneşte până la Mart 1508, apoi *Mihnea Vodă cel Rău*, văr primar cu Radul Vodă, fiind fiul lui Vlad Vodă Ţepeş, Cronicile munteneşti nu ştiu cine e Mihnea Vodă, ci-l fac fecior Dracei Armaşului, pe care temă A. Odobescu înjgheabă nuvela sa istorică „Mihnea cel Rău". El sigur îşi zice fecior lui Vlad Voevod cel Mare.

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Ion Tăutul logofăt, Steful, Dragoş dvornicul, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Frunteş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Moghilă, Petru Clanău, apoi Dan spatar, Isac vistearnic, Cozma Şarpe postelnic, Petrică paharnic, Coste Cârjă stolnic, Petrică comis (Surete I. 65; ms. XX. 229; Surete XVIII, 195, IX 14. I Antonovici Doc. IV. 16).

In Muntenia se face o schimbare în divan cu noul domn Mihnea cel Rău sin Vlad Vodă cel Mare: Barbul Craiovescul ban, Stroe, apoi *Pârvul Craiovescul* vel dvornic, Bogdan, apoi *Tudor* vel logofăt, Pârvul comis, Badea paharnic, Calotă vistiiar, Dragomir Izvoranul stolnic, Miniul, apoi *Harvat* spatar, Neagoe postelnic, Danciul armaş. (Surete I, 317, 319, Stefulescu Doc. 61, 62, Iorga Doc. VI, 455.)

Anul 1509. In Moldova *Bogdan Vodă;* în Muntenia, *Mihnea Vodă cel Rău.* Pentru *Moldova* ne lipsesc urice cu boeri de divan; cauza ne-o a ată letopiseţele. A fost un an de războae. Din cauza refuzului de a i se da de soţie pe Elisafta sora Regelui Poloniei, Bogdan arde Cameniţa şi ajunge la Liov; aceasta în Iunie. Leşii în Iulie vin şi pradă şi ard târgurile din ţara de sus, povăţuiţi fiind de un boer Vasco; în August Bogdan Vodă iar calcă Polonia. Văzându-se refuzat de Regele Poloniei şi-a luat doamnă din ţară, pe *cneaghina Roxanda* (Stana) şi a făcut pe Stefan Vodă cel tânăr, zice cronica ţării (Let I² 182), iar după pomelnice şi urice are aceşti copii: Ioan, *Stefan*, Pătraşco, Petre, Iliaş, Maria, Ana, Anna.

Credem însă că divanul a fost acelaşi şi anume: Steful, Dragoş vornicul, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Frunteş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Moghilă, Dan spatar, Isac vistiarnic, Cozma

Şarpe postelnic, Petre paharnic, Costea Cârjă stolnic, Petrică comis, Ion Tăutul logofătul.

In Muntenia avem acest divan: Barbu Craiovescul ban, Părvul vel dvornic, Tudor vel logofăt, Danciul vel armaş, Părvul comis, Badea paharnic, Calotă vistiiar, Harvat spatar, Ivan stolnic, Neagul stratornic (postelnic). (Surete I, 317, 319, Stefulescu. Doc. 61, Iorga Doc. VI, 455).

Anul 1510. In Moldova, Bogdan Vodă; în Muntenia avem trei schimbări de domnie. In Moldova n'avem urice cu boeri de divan; Ţara a fost prădată în acest an de Tatari supt conducerea lui Bet Gherei Sultan, fiul hanului Tătărăsc. Cred însă că divanul a fost acelaşi ca şi în 1509, nefiind motive de schimbat divanul la vremuri de îngrijorare. Deci a fost acest divan: I. Tăutul logofăt, Stefol, Dragoş vornic, Toader şi Negrilă parcalabi de Hotin, Eremia şi Frunteş parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Moghilă, Dan spatar, Isac vistearnic, Cozma Şarpe postelnic, Petrică paharnic, Coste Cârjă stolnic şi Petrică comis.

In Muntenia până în Martie trăeşte Mihnea cel Rău, fiind omorît la Sibiu de D. Iacşici (Mg. ist. IV 248). Incă din toamna lui 1509, *Mircea Vodă* luă coregenţă, întru cât avem de la el acte din Oct. şi Dec. 7018 (1509), cu aceşti boeri: Şusca dvornic, Tudor logofăt, Sibin spatar, Coste visternic, Diicul comis, Radul paharnic, Vlaicul stolnic (Surete I 322, S. Nicolaescu Doc. 16. 65).

Craioveştii fiind în duşmănie cu Mihnea îl alungă din ţară şi se răsboiră la Cotmana cu oştile lui Mircea, care fugi desculţ, sărind pe fereastră cu credinciosul său Stoica (Mg. ist. IV, 246). In capul oştilor era Neagoe, dar cu sprijinul lui Mehmet paşa al Dunării.

Boerii Basarabeşti puseră în scaun pe Vlad Vodă, fiul lui Vlad cel Mare care venia văr cu Mihnea şi deci moş de văr primar lui Mircea Vodă. In Mai 1510 Vlad Vodă *mlad* (cel tînăr) era în scaun.

Divanul lui Vlad Vodă se compune astfel: Barbul Craiovescul ban, Pârvul Craiovescul, Danciul vel dvornic (Mg. ist. IV 247), Bogdan vel logofăt, Harvat vistiiar, Lesnea spatar, Neagul comis, Marcea postelnic, Ivan stolnic, Stanciul stolnic. (Surete I, 323, Stef. Doc. 66, 68).

Anul 1511. In Moldova, Bogdan Voevod; în Muntenia, Vlad Voevod mlad, fiul lui Vlad Vodă zis Călugărul.

In Moldova n'avem urice cu boeri de divan. Cum însă în acest an a murit Doamna Maria, mama lui Bogdan şi se îngropă la Putna (Let I[2] 184); şi logofătul Ion Tăutul muri tot în acest an. El ţinea logofeţia de la 1478. Golul lăsat de aceştia a aruncat doliu în ţară şi cred că divanul n'a lucrat ca şi în primul an de domnie a lui Bogdan. Dar s'au adus schimbări în divan, luând ca îndrumare divanul din anul 1513.

Ion Tăutul, *apoi Isac* logofăt, Dragoş vornicul, Bolea şi Grincovici parcalabi de Hotin, Eremia şi Cozma parcalabi de Neamţ, Şandru parcalab de Roman, Luca Arbure, portar de Suceava, Dan spatar, Isac apoi Totruşan visternic, Cozma Şarpe postelnic, Petrică paharnic, Coste Cârjă stolnic, Toma Caţelan comis.

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Părvul Craiovescul biv dvornic, Bogdan vel dvornic, Harvat visternic, Oance logofăt, Neagul comis, Seneca spatar, Ivan stolnic. Danciul paharnic, Marcea apoi Neagoe, apoi Calotă comis. (Surete I, 325, 326, S. Nicolaescu Doc. 70).

Anul 1512. In Moldova, Bogdan Vodă, în Muntenia se încheie domnia lui Vlad mlad la 12 Ianuarie, tăiat în Bucureşti supt pod de însuşi Mehmet paşa al Dunării (Mg. ist. IV, 250) şi vine apoi fericita domnie a lui Neagoe Vodă Basarab.

In *Moldova* n'avem urice cu divan de boeri. Desele prădări Tătărăşti au aruncat zarvă în ţară şi divanul n'a putut lucra. Putem însă socoti pentru acest an divanul anului următor şi anume: Isac logofăt, Dragoş vornic, Bole şi Grincovici parcalabi de Hotin, Eremia şi Cozma parcalabi de Neamţ, Şandru, Negrilă, Moghilă şi Petrică parcalabi de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Hrană spatar, Totruşanu visternic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Coste Cârjă stolnic, Toma Căţălean comis.

In *Muntenia* divanul lui Vlad Vodă mlad lucra încă la 8 Ianuarie, acelaşi ca şi din 1511; cum însă Bogdan vornicul îndemnă pe domn contra Craioveştilor Basarabeşti, îşi isprăvi cariera sa prin moartea odată cu înscăunarea lui Neagoe Vodă Basarab, în urma luptelor date la Bucureşti în iarna lui 1512 Ianuarie (Mag. ist. IV 251).

Divanul lui Neagoe Vodă Basarab se compune din aceşti boeri: Barbu Craiovescul ban, Calotă vel dvornic, Ivan vel logofăt, Harvat vistiiar, Radul spatar, Drăghici paharnic, Hamza comis, Barbul stolnic, Radul postelnic (Arh. ist. I, 1, 143).

Neagul Vodă venea nepot de văr al doilea lui Vlad Vodă mlad.

Anul 1513. In Moldova, Bogdan Vodă; în Muntenia, Neagoe Vodă Basarab.

In *Moldova* pradă de Tătari; divanul se compune din aceşti boeri: Isac logofătul, Dragoş vornicul, Bole şi Grincovici parcalabi de Hotin, Eremia şi Cozma parcalabi de Neamţ, Şandrul, Negrilă, Moghilă şi Petrică parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Trotuşan vistiarnic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă ceaşnic, Coste Cârjă stolnic, Toma Căţălean comis. (Arh ist. I, 2, 119; Acad. Rom. peceţi 144, Marinescu, Bogdan Vodă 111.)

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă vel *dvornic, Ivan vel logofăt, Harvat vistiiar,* Radul spatar, Drăghici paharnic, Hamza *comis,* Barbul *stolnic,* Radul *postelnic.*

Anul 1514. In Moldova, Bogdan Vodă, în Muntenia, Neagoe Vodă Basarab.

In Moldova, năvala lui Trifăilă, fecior de domn şi răpus capul în jos de Vaslui. *Divanul* se compune din aceşti boeri: Isac logofăt, Dragoş dvornic, Şandru, Negrilă, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Cozma parcalab de Neamţ, Petrică parcalab de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Hrană spatar, Totruşan vistiiarnic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă ceaşnic, Coste Cârjă stolnic, Toma Căţălean comis, (Cr. Rom. I, 155, Acad Rom. pecete 138).

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă vel dvornic, Ivan, apoi *Harvat* vel logofăt, Harvat, apoi *Dumitru* visternic, Radu spatar, Drăghici paharnic, Hamza comis, Jitiian stolnic, Stroe şi Vladislav, apoi Radu şi Bădică postelnici.

Anul 1515. In Moldova, Bogdan Vodă; în Muntenia, Neagoe Vodă Basarab. In Moldova avem divan adeverit de urice domneşti: Isac logofăt, Dragoş dvornic, Şendrea, Negrilă, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Cozma parcalab de Neamţ, Petrică parcalab de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Totruşan visternic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă ceaşnic, Coste Cârjă stolnic, Toma Căţălean comis. (Arh. ist. I, 1, 157, Condica Asachi I, 568, Acad. Rom. 9 XIV).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă vel dvornic, Harvat vel logofăt, Radul spatar, Hamza comis, Drăghici paharnic, Jitian stolnic, Radul şi Stroe stratornici. (Arh. stat. Tismana 82, 2, II, 424, Surete I, 330; Stefulescu Doc. 76.)

Anul 1516. In Moldova, Bogdan Vodă; în Muntenia Neagoe Vodă Basarab.

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Isac, apoi *Totruşan* logofăt, Petre Carabăţ vornic, Şandru, Negrilă, Cozma, Grincovici şi Talabă, parcalabi de Hotin;

Coste Cârjă şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Totruşanu, apoi *Eremia* vistiiarnic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă ceaşnic, Stărcea stolnic, Toma Căţălean comis.

In *Muntenia* de şi nu sânt urice cu divanuri de boeri, dar unind arătările anului 1515 şi 1517 reiese că au fost aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă vel dvornic, Harvat vel logofăt, Radul spatar, Hamza comis, Drăghici paharnic, Jitian stolnic, Bodea şi Neagul stratornici.

Anul 1517. In Moldova, Bogdan Vodă până la 18 April, după o domnie de 12 ani, 9 luni şi 3 săptămâni (2 Iulie 1504—18 April 1517), apoi vine fiul său *Stefăniţă Vodă*, un copilandru *de 8 ani*.. In Muntenia, Neagoe Vodă Basarab.

In *Moldova* succesiunea la tron fiind normală şi legală, divanul n'a suferit nici o schimbare, şi se găsesc aceşti boeri: Isac, Totruşan logofăt, Petre Carabăţ dvornic, Şandru, Negrilă, Cozma, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei şi *tutorele micului Vodă*, Hrană spatar, Cozma Şarpe postelnic, Eremia visternic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Stârce stolnic, Toma Căţălean comis (Iorga Doc. V, 550, Arh. ist. I. 1, 28, Surete I, 171, 178, 259; Surete XVIII, 109, 170,.

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă vel dvornic, Harvat vel logofăt, Dumitru vistiiar, Radul spatar, Drăghici paharnic, Jitian stolnic, Hamza comis, Bodea şi Neagul stratornici. (Surete I, 333; Stefulescu Doc. 78, Condica Tismana 13, 2). In acest an se termină măn. Argeş, 17 Aug 7025 (Mg. ist. IV, 266).

Anul 1518 In *Moldova*, Stefăniţă Vodă; în *Muntenia*, Neagoe Vodă Basarab.

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Isac, Petre Carabăţ dvornic, Şandru, Negrilă, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Eremia visternic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Stârce stolnic, Toma Căţălean comis, Totruşan logofăt (Arh. ist. I. 1, 28, Surete I, 175, 178. 259, Arhiva Iaşi XI, 278, Surete XVIII 170 . In acest an moare Stana (Ianuar 28), doamna lui Bogdan Vodă.

Tot în acest an avem năvala Tătarilor în Moldova şi au fost înfrânţi de Petre Carabăţ vornicul cu Josenii. In jurul acestui Petre Carabăţ avem falsul Sionesc cu uricul Vasluenilor (Surete XV 46, Arh. ist. I, 1, 57).

Iar cronica scrie: „după aceia şi-a luat şie doamnă; *anume nu scrie pe cine să fi luat*, adaugă Nec. Costin (Let I,^{2}, 1, 87).

Ştefăniţă s'a căsătorit cu domniţa Stana, fata lui Neagoe Vodă Basarab, *călugăriţă Sofronia*, după otrăvirea soţului ei.

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă dvornic, Harvat logofăt, Dumitru vistiiar, Radul spatar, Drăghici paharnic, Hamza comis Jitiian stolnic, Bodea şi Neagul stratornici. (Iorga Doc. V, 170. Arhiv. Stat Buc. Condica Brăteşti XXIV, 39, Iorga regeste XI, 980).

Anul 1519. In Moldova, Stefăniţă Vodă; in Muntenia, Basarab Vodă Neagoe.

In *Moldova*, divanul cuprinde aceşti boeri: Isac, Petre Carabăţ comis, Şandru, Negrilă, Vasco, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Eremia vistiiarnic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Stărce stolnic, Toma Căţălean comis; Trotuşan logofăt. (Arh. ist. I, 1, 38, 86, Surete V. 219, Iorga Doc. V, 211, 643).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Barbul Craiovescul ban, Calotă dvornic, Harvat vel logofăt, Dumitru vistiiar, Radul spatar, Drăghici paharnic,

Jitian stolnic, Hamza comis, Bodea stratornic (postelnic), (Iorga, C. Capitanul 50, nota, unde ni-l dă ca emanat de la *Radu Vodă Bădică).*

Anul 1520. In Moldova, Stefăniţă Vodă *mlad:* în Muntenia, Neagoe Vodă Basarab.

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Isac, Petre Carabăţ vornic, Şandru, Negrilă, Vasco, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar de Suceava, Hrană spatar, Eremia visternic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă paharnic, Stărcea stolnic, Toma Căţălean comis, Totruşan logofăt (Uricar XVIII, 86, Iorga Doc. V 337, Ispisoace I, 1, 51, Cr. Romanului I. 158; D. Dan, Rădăuţi 154, Surete XVIII 110).

In Muntenia, de şi n'avem urice cu boeri, unind listele pe 159 cu cele din 1521, găsim aceşti boeri: Barbul Craiovescul, apoi *Preda Craiovescul* ban. Calotă biv dvornic, Udrea vel dvornic, Harvat vel logofăt, Dumitru vistiiar, Radul, *apoi Hamza* spatar, Drăghici paharnic, Jitian stolnic, Hamza, *apoi Bădică* comis, Bodea, *apoi Neagul şi Danciul* postelnici.

Anul 1521. In Moldova, Ştefan Vodă mlad, în Muntenia se pristăveşte marele Voevod Neagoe Basarab în 15 Septembre (Iorga, Inscripţii I, 746), şi-i urmează cu domnii scurte *Teodosie;* apoi *Vlad Dragomir* şi în fine *Radul Bădică Vodă.*

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Isac, Petre Carabăţ vornic, Negrilă, Vasco, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre părcalabi de Neamţ, Petre şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Eremia vistiarnic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Stărcea stolnic, Toma Căţălean comis, Totruşan logofăt, (Iorga Doc. V, 211, Surete XVIII, 114. 174).

In Muntenia divanul lui Neagoe până la 15 Sept. este acesta: Preda Craiovescul ban, Calotă biv vornic, Harvat vel logofăt, Udrea vel dvornic, Dumitru vistiiar, Drăghici paharnic, Bădică comis, Jitiian stolnic, Hamza spatar, Neagul şi Danciul, *apoi Stănilă,* vel stratornici (Iorga Doc. V, 170, VI, 455, Stefulescu Doc. 79, 82.)

De lucrurile petrecute în Muntenia după moartea lui Neagoe vorbesc şi cronicile Moldovei, că a venit la tron un turc Mehmet, ce se trăgea din seminţenia Basarabească; iar că mai apoi boerii s'au pribegit şi *după multe amestecături* s'au pus *domn Radul Vodă Călugărul* (Let I², 187). După pomelnice Neagoe Vodă Basarab a avut aceşti copii cu doamna lui Despina: *Teodosie,* Petre, Ioan, *Ruxanda,* căsătorită cu Radu de la Afumaţi şi apoi cu Radu Paisie; Anghelina, *Stana,* căsătorită cu Stefăniţă Vodă al Moldovei, moartă la Febr. 8, 1531 (Iorga Inscr. I, 147).

Cronica Muntenească cunoaşte că *Preda,* fratele Voevodului Neagoe, a luat domnia pentru nepotul său *Teodosie,* dar boerii au venit şi au rânduit Vodă pe *Radul Vodă Călugărul.* In lupta de la Târgovişte a pierit Preda. *Mehmet bei,* nepotul lui Vlăduţă Vodă, vine cu oaste turcească şi bate pe Radu Vodă la Târgovişte şi-l prinde viu şi-l duce la Nicopol. Acolo i se tae capul de Badea comis, văr primar cu Neagoe Vodă. Teodosie moare la Ţarigrad; tot atunci Mehmet capătă domnia pentru sine, dar Stoica logofătul şi cu boerii aleg pe *Radul de la Afumaţi,* ginerele lui Basarab Neagoe în 1521. O serie de lupte se încing între Mehmet bei şi Radul Vodă, care trece la Unguri şi apoi se duce la Poartă. Sultanul dă domnia lui *Vladislav Vodă* (Mg. ist. IV 267-270).

Anul 1522 In Modova Ştefan Vodă *mlad,* în Muntenia lupte de răsturnare între *Radu Bădică* şi între *Radu de la Afumaţi,* de şi fraţi între ei.

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Isac, Petre Carabăţ vornic, Negrilă, Vasco, Grincovici şi Talabă parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Petrică şi Toader parcalabi de Roman, Luca Arbure portar Sucevei, Hrană spatar, Eremia visternic, Cozma Şarpe postelnic, Săcuianu Dragotă ceaşnic (ginerele

Tăutului logofăt, Uricar XVIII 116), Stârcea stoinic, Toma Căţălean comis, Totruşan logofăt, (Uricar XVIII 92, 98, Surete I 113, 158, 244, Iorga Doc. XVI—117, Surete XVIII, 116, 119, 176; Dan, Rădăuţi 156).

In Muntenia lupte între Mehmet bei, nepot lui Vlăduţă Vodă, şi Radu de la Afumaţi. Inscripţia elogioasă de la Curtea de Argeş, vorbeşte de 20 de lupte ce le-a avut cu Agareni Turci (Iorga Ins. I 148). După aceste lupte el capătă domnia.

In aceste vremi de arme neavând documente interne, şi deci urice cu divanuri, nu putem da liste de boeri de divan.

Anul 1525. In Moldova, Ştefan Vodă mlad; în Muntenia lupte şi răpuneri între Radu Bădică Vodă şi Radu de la Afumaţi cu Mehmed bei de la Nicopole—şi în toamnă vine domn *Vladislav Vodă.*

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Isac, Petru Carabăţ vornicul, Negrilă, Talabă, *Arbure*, Grincovici şi Toader parcalabi de Hotin, Coste şi Condre parcalabi de Neamţ, Toader parcalab de Neamţ, Petrică portar Sucevei, Hrană spatar, Eremia visternic, Săcuian Dragotă ceaşnic, Stârce stolnic, Toma Căţălean comis, Totruşan logofăt (Surete I, 370, Iorga Doc. VI 11).

In divan lipseşte Cozma Şarpe postelnicul, care, cum zice Cronica (Let I-² 187 şi în 7031 Mart 20, au pribegit Cozma Şerpe postelnicul de frica lui Ştefan Vodă, iar la 7 Sept. 7032 (1523) Ştefan omoară pe Luca Arbure postelnic, după ce-l scoase din portăria Sucevei, îl înlocuise cu Petrică. luându-l de la părcălăbia de Roman şi-l lăsase boer fără titlu; alăturea cu Negrilă şi Talabă, şi Grincovici. La April Luca Arbure, portarul Sucevei, e tăiat de Ştefan Vodă, odată cu fii săi Toader şi Nechita, iar spre toamnă în 7 Sept. taie pe Coste Gane parcalabul de Roman în târg la Roman, odată cu Ivaşcu şi cu Sima visternicul şi cu mulţi alţi boeri. (Let I², 188.)

In Muntenia nu putem da nici pentru acest an liste de boeri, nefiind nici lucrurile aşezate în ţară iar Bădica Radul Vodă e tăiat de Turci în cursul acestui an. (S. Nicolescu Doc. 243)

Anul 1524. In Moldova Ştefan Vodă *mlad*, în Muntenia, Vladisla Vodă, fiul lui Vladislav Vodă, nepotul lui Vladislav Vodă, strănepotul tot a lui Vladislav Vodă.

In *Moldova* se face o foarte mare primenire în lista boerilor de divan, mulţi pribegesc prin ţări străine, iar cei mai slugarnici tânărului şi viforosului domn suiră uşor treptele puterei. Iată divanul modificat: Hrană dvornic, *din spatar ce era*; Negrilă, Talabă şi Grincovici, de unde fusese parcalabi de Hotin, Barbowschi şi Vlad parcalabi de Hotin, Cârjă şi Scripcă parcalabi de Neamţ, întru cât pe Coste Gane îl decapitase, Grozav parcalab de Roman, Barbovschi va fi rânduit portar de Suceava, în locul decapitatului bătrân sfetnic Luca Arbure (din 1478), Hurul spatar. Liciul postelnic, în locul pribeagului Cozma Şarpe, Felea ceaşnic, în locul lui Dragotă Săcuianul, Zbiare stolnic, Hârsu comis şi Toader logofăt în locul lui Totruşan, care e mazilit.

De această mare primeneală în rândul marilor boeri de divan ne pomeneşte şi Cronica ţării (Le I², 188) „cu toţii s'au rădicat asupra lui Vodă Ştefan, ci venindu-i într'ajutor, sau risipit prin alte ţări, lăsându-şi ocinele şi casele."

In *Muntenia* divanul lui Vladislav Vodă se compune din aceşti boeri: Pârvul Craiovescul vel ban Craiovei, Jugureanul vel dvornic, Tudor vel logofăt, Caipo vistiiar, Dragan spatar, Bădică comis, Şerban stolnic, Dragan postelnic.

Pe lângă aceştia mai figurează în ispisocul din 12 Sept. 7032 (1523) aceşti boeri; Dragomir paharnic, Capotă visternic, Prăvăţ portar, Radul Bughenescul pitar, Radu al Văsiei armaş, Radul Marţil şatrar, Stan medelnicer. (Arh ist. I. 1.104, Şt. Nicolaescu Doc. 252.)

Dacă acest Vladislav vorbeşte de atâţia înaintaşi Vladislavi, este că tatăl său a

fost Vladislav din secl. XV-a, văr cu Vlad Țepeș Vodă și nepot de frate lui Vlad Drăculea.

Anul 1525. In Moldova, Ștefan Vodă *mlad,* în Muntenia Vladislav Vodă.

In *Moldova* divanul se compune din acești boeri : Toader logofăt, Hrană dvornic, Negrilă, Grincovici, Talabă și Vlad parcalabi de Hotin, Cârjă și Scripcă parcalabi de Neamț, Grozav parcalab de Roman, Barbowschi portar Sucevei, Hurul spatar, Toader visternic, Liciul postelnic, Felea ceașnic, Zbiare stolnic, Hârsu comis. (Coriolan, Petru Rareș 32.)

In *Muntenia* divanul cuprinde acești boeri: Jigorean vel dvornic, Drăgan, apoi Vișan vel logofăt, Capotă vistiar, Stan spatar, Neagoe comis, Vrăjoghe clucer, Hamza apoi Vladul portar, Petre paharnic, Gonțea armaș, Petriman și apoi Sahaț Malu vel postelnici, Manea stolnic. (Iorga Doc. VI, 456; Stef. Doc. 84).

Lipsesc Craioveștii cu partida lor. Și zice Cronica că a venit și Pârvul Craiovescul ban de la Craiova cu mulți voinici și s'au închinat lui Vladislav Vodă. După aceia Vlad Vodă și-a bătut joc de Pârvul banul și a zis să-i fie postelnic în casă. Mag. ist. IV. 270). De aici s'a iscat războí și a fugit Vladislav Vodă peste Dunăre. Iată cum documentele adeverează spusele Cronicilor.

Anul 1526 In Moldova, Ștefan Vodă mlad, în Muntenia Radu Vodă la Afumați, care se așează în scaun definitiv, după ce 4 ani de zile s'a luptat cu Turcii și a fost domn peste o parte din țară.

In Moldova divanul se compune din acești boeri : Toader logofăt, Hrană dvornic, Negrilă, Grincovici, Talabă și Vlad parcalabi de Hotin, Cârjă și Scripcă parcalabi de Neamț, Grozav parcalab de Roman, Barbovschi portar de Suceava, Hurul spatar, Toader visternic, Liciul postelnic, Felea ceașnic, Zbere stolnic, Hărsu comis, (Gh. Coriolan, Petru Rareș Vodă 36.)

In Muntenia divanul se compune astfel: Pârvul Craiovescul ban, Drăghici vel dvornic, Radu logofăt, Neagoe visternic, Dragomir spatar, Radul paharnic, Radul comis, Șarban stolnic, Badea și Dragoi mari postelnici. (C. Lit. XXXVI 1036).

Iar cronică scrie: „Radul Vodă a venit iară domn de la Poartă, Feb. 28, și a domnit 7 ani. El pune capăt luptelor pentru domnie. De la 1521—1526 nu se arătase de cât mai puțin de 8 pretendenți la tron : Dragomir călugărul (Vlad Dragomir), Mehmet bei, nepotul lui Vlăduță Vodă, Radul Bădica Vodă, fiul lui Radu cel Mare, Vladislav, fiul lui Vlăduță Vodă, Dragodan Vodă și Dragoslav prisăcariul. Pe toți i-au înfrânt și întrecut prin vitejiile arătate în cele 20 de războae, Radu Vodă de la Afumați, fiul lui Radul Vodă cel Mare și ginerele lui Neagoe Vodă Basarab. El unia prin căsătoria sa cele 2 mari ramuri: Dăneștii (Basarabii) și Drăculeștii (Conv. lit. XXXVI. 1036).

Anul 1527—în Moldova, Ștefăniță Vodă mlad moare la 14 Ianuar, zice-se, otrăvit de soția sa Stana la Hotin și vine în scaun Petru Rareș, unchiul său de pe tată. In Muntenia Radu Vodă de la Afumați.

In Moldova divanul domnesc este aproape același; ceea ce arată că succesiunea la tron s'a făcut normal și că boerii lui Ștefăniță Vodă l'au primit fără discuție pe Petru Vodă *Măjerul.* Iată boerii de divan : Toader logofăt, Hrană dvornic, Negrilă, Grincovici, Talabă, Vlad și *Mihul* parcalabi de Hotin, Cârjă și *Hurul* parcalabi de Neamț, Grozav și *Danciul* parcalabi de Roman, Barbowschi portar Sucevei, Huru apoi *Dragan* spatar, Toader visternic, Liciul postelnic, Felea ceașnic, Zbiare stolnic, Hărsu apoi *Ion Gug* comis (Surete I, 119, 204, 223. 358, XVIII, 123. 125, 180, Coriolan, Petru Rareș 37)

Din aceasta reiese că Petru Vodă Rareș, care trăise la curtea lui Ștefăniță, n'a susținut mișcarea boerilor din 1524, ci a stat pe lângă nepotul său cu partide nouă de boeri, cari au rămas și în divanul său din 1527.

In *Muntenia* n'avem urice cu boeri de divan pe acest an; unind însă arătările a 2 ani reiese acest divan de boieri: Pârvul Craiovescul ban, Drăghici biv vel dvornic, Neagul vel vornic, Radul *apoi Tudor*, apoi *Balaur* vel logofăt, Neagul, *apoi Vălcsan* visternic, Dragomir, apoi *Radul* spatar, Radu, apoi *Staico* paharnic, Radu *apoi Drăghici* comis, Şărban stol ic, Badea şi Drăgoi, apoi *Dragul* şi *Mihnea* stratornici.

Anul 1528. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia, Radu Vodă de la Afumaţi.

In *Moldova* divanul cuprinde aceşti boeri · Toader logofăt, Hrană dvornic, Negrilă, Grincovici, Talabă, Scripcă, Vlad şi Mihul parcalabi de Hotin, Cârje şi Huru parcalabi de Neamţ, Grozav şi Danciul parcalabi de Roman, Barbovschi portar Sucevei, Dragşan spatar, Dumşa visternic, Liciul postelnic, Felea, ceaşnic, Zbiare stolnic, Ion Gug comis. (Uricar XVIII, 104, 108, 114; Surete I, 203. 263; II, 336; XVIII, 127. 134, 136, Gramatica Slavonă 74).

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Pârvul Craiovescul ban, Drăghici biv dvornic, Neagul vel dvornic, Tudor biv logofăt, Balaur vel logofăt, Vălcsan vistiiar, Radul spatar, Stărce pah., Drăghici comis, Şărban stolnic, Dragul şi Mihnea vel postelnici, (Stefulescu, Doc. 89; 90).

Anul 1529. In Moldova, Petru Rareş Vodă; în Muntenia, Moisei Vodă cu domnie nouă, căci Radul Vodă de la Afumaţi muri în 4 Ianuarie 7037, tăiat de boeri, Pârvuleştii Craioveni în târg în Râmnic, odată cu fiul său Vlad Vodă (Mg. ist. IV, 271). Noul domn Moisei Vodă era fiul lui Vladislav Vodă si al Anei, şi venia văr al treilea cu Radu de la Afumaţi.

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Toader logofăt, Grozav vornic, Negrilă, Talabă, Scripcă, Vlad şi Mihul parcalabi de Hotin, Cârjă şi Huru parcalabi de Neamţ, Danciul şi Zbiare parcalabi de Roman, Barbovschi şi Plaxa portari de Suceava, Dragşan spatar, Dumşa visternic, Liciul postelnic, Felea ceaşnic, Toader stolnic, Ioan Gug comis (Surete I, 228, 230; IX, 18; XVIII, 138, 140; Ispisoace I, 1, 55, Coriolan, Petru Rareş 41, Cr. Romanului I, 162; Iorga Doc VI 139; Dan, Rădăuţi 158).

In *Muntenia* divanul se compune astfel: Drăghici din Mărgineni biv vel dvornic, Neagoe vel vornic, Tudor vel logofăt, Dragomir vel vistiiar, Radul vel spatar, Stârce vel paharnic, Drăghici vel comis, Badea stolnic, Radu, apoi *Bordea* postelnic, (Arh. ist. I, 1, 30; Stefulescu Doc. 92).

Moisei Vodă veni de la Poartă cu steag de domnie, şi tăie pe boeri: Preda postelnicul şi Neagul vornicul, zice cronica (Mg. ist. IV, 273.

Anul 1530. In *Moldova* Petru Vodă Rareş; în *Muntenia*, Moiseiu Vodă până la 29 August şi apoi *Vlad Vodă* sin Vlad Vodă *mlad;* căci boerii de frica lui Moisei s'au dus la Ţarigrad şi au adus domn pe Vlad Vodă. Moisei vine cu ajutorul Ungariei, dar la Viişoara a fost prins şi omorît, odată cu Barbul banul Craiovei (Mg. ist IV 271).

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Toad r logofăt, Huru dvornic, Totruşan, Scripcă, Negrilă, Grincovici, Talabă, Vlad şi Mihul, apoi Toader parcalabi de Hotin, Cârje şi Hurul, apoi Danciul parcalabi de Neamţ, Grigore şi Danciul, apoi Zbiare şi Ion parcalabi de Roman, Barbovschi, apoi Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Toader apoi Glavan vistiarnic, Liciul postelnic, Felea apoi Popăscul ceaşnic, Zbiare, apoi Colun stolnic, Ioan Gug, apoi Albotă comis (arh. ist. I, 1, 133).

Ce să fi motivat aceste 9 schimbări între boerii de divan? Intră boeri noi în divan: *comisul Albotă, stolnicul Colun, paharnicul Popăscul, visternicul Glăvan, Mihul portar Sucevei,* din ceia ce era parcalab de Hotin.

Alţi boeri sânt înaintaţi în erarhie ca *Zbiare* trecut tot ca parcalab de Roman din stolnic, *Toader* din visternic este înaintat parcalab de Hotin, *Danciul* e trecut de la Roman la Hotin. Luptele duse în Pocuţia, la Obertin au pricinuit aceste schimbări în politica divanurilor.

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Drăghici biv dvornic, Neagul, apoi *Stoica Baljatul* vel dvornic, Tudor, apoi *Mogoş* vel logofăt, Drăgan, apoi *Badea* postelnic, Dragomir visternic, Radul, *apoi Puiul* spatar, Drăghici, *apoi Radul* comis, Staico, *apoi Oprea* paharnic, Vintilă, *apoi Udrişte* stolnic, Radul, apoi Badea postelnic (Venelin 145, Stefulescu Doc. 95),

Anul 1531. In Moldova, Petru Vodă Rareş (socru), în Muntenia Vlad Vodă (ginere) sin Vlad Vodă, nepot lui Vlad Vodă călugărul, strănepot lui Vlad Vodă Drăculea. El venea ginere lui Petru Rareş, căci ţinea pe Ana fata lui Rareş.

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Toader logofăt, Huru dvornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Sbiiera şi Ion parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Glavan visternic, Albotă postelnic, Popăscul ceaşnic, Colun stolnic, Ion Gug comis (Wick. Bohotin 47, Surete I, 98; XVIII, 144. 147).

In *Muntenia* divanul lui Vlad Vodă se compune din aceşti boeri: Drăghici biv vel dvornic, Tudor logofăt, Şerban vel dvornic, Radul vistiiar, Drăghici spatar, Udrişte paharnic, Danciul comis, Staico stolnic, Staico Şintescul vel postelnic. (Condica Tismana 40, 3; Nicolaescu Doc. 97).

Anul 1532. In Moldova, Petru Rareş Vodă (socru); în Muntenia Vlad Vodă (ginere), până în Septembre, când se îneacă în Dâmboviţa, de unde porecla de înecatul; după care urmează Vlad Vodă sin Radu Vodă, zis în Cronici *Vintilă Vodă de la Slatina* (Mg ist. IV, 271).

In *Moldova* divanul se compune din aceşti boeri: Toader logofăt, Huru dvornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Zbearea şi Crăciun parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar Glavan visternic, Albotă postelnic, Popescul ceaşnic, Colun stolnic, Ion Gug comis. (Surete I, 129).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Drăghici biv vel vornic, Tudor biv vel logofăt, Şerban vel vornic, Valsan vel logofăt, Radul vistiar, Drăghici spatar, Stan, *apoi Danciul* comis, Vintilă, apoi *Stoica* stolnic, Stoica vel postelnic. (Venelin 152, Iorga Doc. VI, 456; C. Capitanul 52; Nicolaescu Doc. 98).

Anul 1533. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia, Vlad Vodă sin Radu Vodă, *zis Vintilă Vodă de la Slatina.*

In Moldova, divanul cuprinde aceşti boeri: Toader logofăt, Huru dvornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Zbierea şi Crăciun parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Glavan visternic Albotă postelnic, Popăscul paharnic, Colun stolnic, Crăc apoi Draxin comis. (Uricar XVIII, 120, Arhiva, Iaşi II, 177; Surete IX, 20, XVIII, 187; Ispisoace I; 1, 58).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Hamza vel ban Craiovei, Drăghici vel vornic, Tudor vel logofăt, Şarban biv vel vornic, Radul vistiiar, Drăghici spatar, Danciul paharnic, Staico comis, Vintilă stolnic, Radul postelnic. Se mai înşiră şi alţi boeri mai mici: Badea Avaz, Lăudat clucer, Stoica Cozlea vornic, Giura logofăt, Duma dvornic, Stan dvornic, Mogoş sluger. (Venelin 157, Nicolaescu Doc. 157, 263)

Anul 1534. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia Vlad Vodă sin Radul Vodă zis şi Vintilă Vodă de la Slatina; iar de toamnă Radul Vodă Paisie, după ce boerii simţind planurile ascunse ale lui Vintilă în vânătoarea făcută la Jiu, l'au tăiat la *malul Jiului* (Mg. ist. IV, 271).

In *Moldova* divanul este acesta: Toader logofăt, Huru dvornic, Totruşanu, Scripcă,

Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Zbiare şi Crăciun parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Glavan visternic, Albotă postelnic, Popescul paharnic, Colum stolnic, Draxin comis. (Iorga Doc V, 212, 318).

In *Muntenia* divanul este acesta: Drăghici biv vel dvornic, Tudor biv vel logofăt, Şarban vel dvornic, Vlacsan vel logofăt, Barbu vel ban Craiovei (sin *Preda*) Vlad ban, Diicul şi Stan parcalabi, Radul Furcă biv vistiiar, Staico vel vistiiar, Drăghici vel spatar, Radul Paşadia vel paharnic, Vintilă vel stolnic, Barbul Deatcovici vel postelnic. (Venelin 161, 162; Nicolaescu Doc. 3).

Anul 1535. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia Radu Vodă Paisie sin Radu Vodă cel Mare, din toamna lui 1534 zis Petru Vodă de la Argeş, şi Radul Vodă Călugărul.

In *Moldova* divanul este acesta: Toader logofăt, Efrim *Huru* dvornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Crăciun şi Toader parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Mateiaş visternic, Albotă postelnic, Popescu paharnic, Colun stolnic, Draxin comis; Toma parcalab de Ciubărciu pe Nis ru (Arh. Ist. I, 1, 83, Ispisoace I, 1, 606. Surete XVIII, 189, Iorga Doc. VII, 73).

In *Muntenia* divanul noului domn este acesta: Şarban vel ban Craiovei, Drăghici biv vornic, Vintilă vel vornic, Tudose biv logofăt, Vlasco vel logofăt, Barbul ban de Jiu, Drăghici *apoi Stroe* spatar, Udriste vistiiar, Vintilă *apoi Dragul* stolnic, Stan, *apoi Staico* comis, Stroe, apoi *Radul Paşadia* paharnic, Badea Iuz postelnic. (Iorga Doc. VI, 456; Stefulescu Doc. 101, 103; Miletici DR. 145)

Anul 1536. In Moldova Petru Vodă Rareş, în Muntenia Radul Vodă Paisie. Divanul Moldovei este acesta: Toader logofăt, Efrem Huru vornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Crăciun şi Toader parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Mateiiaş visternic, Albotă postelnic, Popăscul paharnic, Colun stolnic, Dracsin comis. (Wickenhauser, Homor 95; Surete XVIII, 190).

In Muntenia n'avem urice cu boeri de divan; unind însă arătările anului premergător cu cel următor, ar reeşi acest divan: Şarban vel ban Craiovii, Vintilă, apoi *Staico* vel vornic, Udrişte vistiiar, Stroe spatar, Dragul stolnic, Staico, *apoi Barbul* comis, Radu Paşadia, *apoi Stroe* paharnic, Badea Iuzvoranul vel postelnic.

Anul 1537. In Moldova Petru Vodă Rareş; în Muntenia Radul Vodă Paisie.

In Moldova divanul cuprinde aceşti boeri: Toader logofăt, Efrim Hurul vornic, Totruşan, Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Crăciun şi Toader parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar. Mateiaş visternic, Albotă postelnic, Popăscul ceaşnic, Colun stolnic, Dracsin comis, (Surete XVIII, 192. 194).

In *Muntenia* divanul este acesta: Şarban vel ban Craiovei, Vintilă biv vornic, Staico vel dvornic, Vlaicul vel logofăt, Udrişte vistiiar, Stroe spatar, Dragul stolnic, Barbul comis, Stroe paharnic, Badea Iuzvoranul vel postelnic (Nicolescu Doc. 77, Milete DR 146).

Anul 1538 In Moldova Petru Vodă Rareş, până la Septembre 18, apoi *fratele său vitreg Stefan Vodă zis Lăcustă*; în Muntenia, Radul Vodă *Paisie.*

In Moldova n'avem urice cu boeri, căci fiind expediţia lui Solomon Sultanu contra lui Petru Rareş, el a pribegit şi boerii o dată cu divanul. (Let I[2] 194). Trebue să punem şi pentru acest an aceiaşi boeri şi anume: Toader logofăt, Totruşan Scripcă, Vlad şi Toader parcalabi de Hotin, Danciul şi Liciul parcalabi de Neamţ, Crăescu şi Toader parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spatar, Mateiaş visternic, Albotă postelnic, Popăscul paharnic, Colun stolnic, Dracsin comis.

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Şarban vel ban Jiului şi Craiovii, Vintilă blv dvornic, Staico vel vornic, Vlaico vel logofăt, Vlaicul parcalab, Udrişte vistiar, Stroe spatar, Stroe paharnic, Barbul comis, Dragul stolnic, Badea Izvoranul vel postelnic, (Stefulescu Doc. 104, 105, Tismana 40, 4. Iorga Doc. V, 289).

Anul 1539. In Moldova Stefan Vodă *Lăcustă,* în Muntenia Radul Vodă Paisie.

Stefan Vodă poreclit Lăcustă, trăind el, se dă el singur fecior lui Stefan cel Mare (Surete XVIII, 196). Cronica ţării zice că e fiul lui Alexandru Vodă, care a fost fiul lui Stefan cel Mare, cum îl iau şi istoricii mai toţi.

In Moldova divanul cuprinde aceşti boeri: Totruşan logofăt, Efrim Huru dvornic, Vlad, Scripcă, Crăciun, Popescul şi Şeptelici parcalabi de Hotin, Manea şi Grozav parcalabi de Neamţ Iane Ungurul şi Mateiaşi parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei. Dragşan spatar, Crasneş visternic, Ion Sturze postelnic, Steful paharnic. Lohan stolnic, Patraşco comis (Acad. Rom. pecete 31).

Din această listă se vede că din boerii lui Petru Rareş, au urmat politica noului domn 8 boeri mari. Totruşanu logofătul, Efrim Hurul vornicul, Mihul portar Sucevei, Mateiaşi visternicul, Dragşan spatarul, Crăciun parcalab, Scripcă boerul fără boerie, Popăscul pah., apoi fruntea boerilor. Boerimea nouă, ce apare pentru întâia oară este: *Şeptelici, Sturza, Crasneş, Lohan, Steful, Manea, Grozav, Ungurul.*

In *Muntenia* pentru acest an nu avem urice cu boeri de divan, unind însă anii învecinaţi reiese acest divan: Staico vel vornic, Vlaicul vel logofăt, Stroe vel spatar, Udrişte vel vistiiar, Stroe *apoi Stoica* paharnic, Dragul *apoi Albul* stolnic, Barbul comis, Badea Izvoranul vel postelnic.

Anul 1540. In Moldova, Stefan Vodă Lăcustă până în Dec.; apoi *Alexandru Cornea* rânduit de boeri, fără întăritură de la Turci; In Muntenia Radul Vodă Paisie.

In *Moldova* divanul este acesta: Totruşan logofăt, Efrim Hurul dvornic, Vlad, Scripcă, Crăciun, Popescul şi Şeptelici parcalabi de Hotin, Manea şi Grozav parcalabi de Neamţ, Iane Ungurul şi Mateiaşi parcalabi de Roman, Mihul portar Sucevei, Dragşan spaţar, Crasneş visternic, Ion Sturze postelnic, Stefui paharnic, Lohan stolnic, Patraşco comis. (Surete I, 236, XVIII, 196; Iorga Doc. XI, 84, XXI, 302, Wick Homor 96).

In *Muntenia* divanul este acesta: Staico vel vornic, Vlaicul vel logofăt, Stroe vel spatar, Udrişte vel vistiar, Stroe paharnic, Albul stolnic, Badea comis, Badea vel postelnic (Miletici DR 147, Nicolaescu Doc. 65).

Anul 1541. In Moldova, Petru Rareş cu a doua domnie; în Muntenia, Radul Vodă Paisie, în al 7-a an de domnie.

Până la venirea în scaun de a doua oară a lui Rareş Vodă, la 19 Febr. 1541, care a fost într'o Luni, după Sfântul Teodor, în a doua săptămână din postul cel Mare (Let I², 202), s'au petrecut în Moldova două fapte de tragedie de palat.

Stefan Lăcustă a fost omorît în palatul de la Suceava de o conjuraţie de boeri în frunte cu Totruşan logofătul, Mihul hatmanul, Găneştii şi Arbureştii, (Let I², 202). Aceiaşi boeri s'au înţeles să rădice la tron pe un *Alexandru Cornea,* fost portar de Suceava, în urma Mihului *hatman* şi slugă a sa credincioasă. Aceiaşi boeri înţălegând că de la Poartă vine iarăşi Pătru Vodă Rareş cu steag de domnie, au uneltit asupra lui Alexandru Cornea în cetate la Roman — Novograd — şi l'au părăsit, trecând de partea lui Rareş Vodă, care era sosit cu oşti turceşti la Brăila In luptele încinse lângă Galaţi, Alexandru Corne cade omorât de Rareş Vodă, împreună cu comisul *Patraşco;* iar toţi ceilalţi boeri: *Totruşan logofătul, Mihul hatmanul, Crasneş visternicul* şi *Cozma* după ce au fost închişi în cetatea Romanului, cu cazne i-au muncit şi le au tăiat capetele (Let I² 261).

Efrim Hurul vornicul lui Rareş din întâia domnie, cum şi a lui Stefan Lăcustă în

scurta lui domnie, a rămas din nou credincios vechiului său domn şi continuă de a fi vornic în a doua sa domnie, ba cronica ţării scrie că„sosind Petru Vodă la Bărlad i-a făcut mare ospăţ cinstit şi credincios boerul său Efrem Hurul dvornic."

In Moldova divanul s'a compus din aceşti boeri, căci de şi n'avem urice cu boeri dar divanul din 1542 a fost tot cel depe 1541: Efrim Hurul, Mateiaş log., Borcea dvornic, Sturze şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Miron parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tâmpa pârcălabi de Roman, Petre Vartic portar de Suceava. (Şi zice cronica ţării: „într'aceastaşi zi adică când a tăiat pe boeri la Roman, a pus pe Petre feciorul lui Vartic hatman şi parcalab al Sucevei". (Let I², 203), Jurie Danco spatar, Hrabor, apoi Jurio Danco postelnic, Hamza Trif, Patraşco paharnic, Neagul stolnic, Plaxa comis. (Ispisoace I, 1, 54).

In *Muntenia* divanul se compune din aceşti boeri: Staico vel vornic, Tatul vel logofăt, Udrişte de Mărgineni vel vistiiar, Stroe spatar, Albul stolnic, Cracea paharnic, Badea comis, Badea vel postelnic, (Filiti, Arh. Cantacuzino, 167)

Anul 1542. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia, Radu Vodă Paisie.

In *Moldova* divanul este acesta: Mateiaş logofăt, Efrem Hurul, Borcea dvornic, Ion Sturze şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Miron parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tămpa parcalabi de Roman, Petre Vartic portar Sucevei, Jurie Danco spatar Dan visternic, Hrăbor postelnic, Hamza Trif, Pătraşco ceaşnic, Neagul stolnic, Plaxa comis. (Ispisoace I, 1, 64).

In *Muntenia* divanul este acesta: Staico biv vel dvornic, Coadă vel dvornic, Tatul vel logofăt, Udrişte vistiiar, Stroe apoi Dragomir spatar, Crăcea paharnic, Socol apoi *Albul* stolnic, Badea comis, Stanciul vel postelnic, Crăciun vel ban Craiovei. (Arh. Stat „Argeş XXIII, 1; Stefulescu Doc. 106, Miletici DR. 147, Arh. ist. I, 1, 49).

Anul 1543. In *Moldova*, Petru Vodă Rareş; în *Muntenia* Radul Vodă Paisie.

In Moldova n'avem urice cu boeri de divan; putem însă socoti aceiaşi boeri, căci se găsesc şi în anii următori: Mateiaş logofăt, Efrem Hurul, Borcea dvornic, Sturzea şi Moghilă parcalabi de Hotin, Miron, Danciul Hurul parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tâmpa parcalabi de Roman, Petre Vartic portar Sucevei Jurie Danco spatar, Dan visternic, Hrăbor postelnic, Hamza Trif, Patraşco ceaşnic, Neagul stolnic, Plaxa comis.

In *Muntenia* găsim acest divan: Staico biv vel vornic, Coadă vel dvornic, Tatul vel logofăt, Drăghici biv spatar, Udrişte din Mărgineni vistiiar, Dragomir spatar, Crăcea paharnic, Albul stolnic, Badea comis, Stanciul Benga vel postelnic (Filiti, arh. Cantacuzino 19, 110.

Anul 1544. In Moldova, Petru Vodă Rareş; în Muntenia Radul Vodă Paisie.

Luptele din Ardeal, prinderea lui Mailat; ctitoriile de biserici (Probota, Răşca, Dobrovăţul, Căpriiana, Mitropolia de Roman, Mitropolia de Suceava, Bistriţa etc.) l'au ocupat pe domn şi pe divan şi nu se găsesc urice cu boerii divanişti. Totuşi boerii sânt aceiaşi ca şi în 1543, şi anume: Mateiaş logofăt, Efrem Hurul, Borcea dvornic, Sturze şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Miron parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tămpa parcalabi de Roman, Petre Vartic portar Sucevei, Jurie Danco spatar, Dan visternic, Hrabor postelnic, Hamza Trifu, Patraşco ceaşnic, Neagul stolnic, Plaxa comis.

In *Muntenia* divanul este acesta: Staico biv dvornic, Coadă vel vornic, Tatul logofăt, Stroe spatar, Udrişte vistiiar, Radul paharnic, Albul stolnic, Badea comis, Stanciul Benga vel postelnic (Arh. Stat. Episc. Râmnic C. 1; Stefulescu Doc. 109, Iorga Doc. VI 209).

Anul 1545. In Moldova Petru Vodă Rareş; în Muntenia, Radu Vodă Paisie până în 17 Martie, căci e mazilit de Turci, dus la Ţarigrad şi surgunit la Eghipet, unde a şi murit; iar de la 15 Mart vine *Mircea Vodă Ciobanul*, fiul lui Radu Vodă cel Mare, *deci frate bun cu Radu Paisie*. Inlocuirea s'a făcut din cauza luptelor, ce le-a avut în ultimii ani Radu Vodă Paisie cu Laiotă Vodă Basarab şi cu Stroe pribeagul, cu Manole şi cu Mihalcea, cari pier de sabia lui la Fântâna Ţiganului (Mg. ist. IV 272).

In *Moldova* divanul este acesta: Mateiaş logofăt, Efrem Hurul dvornic, Petre Cracovici, Borce şi Ion Sturza parcalabi de Hotin, Danciul Huru şi Miron parcalabi de Hotin, Danciul Huru şi Miron parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tămpa părcălabi de Roman, Petru Vartic portar Sucevei, Jurie Danco spatar, Ion Moghilă visternic, Hrabor postelnic, Hamza Trif, Neagul stolnic, Plaxa comis. Se mai adaugă şi *Nicoară paharnicul Doamnei*. (Surete I. 375, 380; VIII ms. 663; XVIII 201, Iorga Doc. XI, 47).

In Muntenia divanul lui Radu Paisie chiar pe ziua de 14 Martie e acesta: Staico biv dvornic, Coadă vel dvornic, Tatul vel logofăt, Udrişte vistiiar, Dragomir spatar, Albul stolnic, Radul, apoi *Crăcea* paharnic, Badea comis, Stanciul postelnic, Drăghici biv spatar ispravnic (Stefulescu, Strămbii 11, Doc. 110. Iorga Doc. VI 456).

Iar divanul lui Mircea Ciobanul este acesta: Vintilă vel vornic, Barbul vel vist., Tudor apoi *Radul* vel logofăt, Radul Paşadia, *apoi Badea* vel paharnic, Cristian spatar, rudă, apoi Steful stolnic, Gheorghe comis, Dragomir, *apoi Stan* postelnic (Arh. stat. Bistriţa L II, 3, 4; Glavacioc IV, V; Iorga, Regeste Hurmuzachi XI 855, Rămnic L II 14).

Anul 1546. In Moldova Petru Rareş până la 1 Sept. când moare „fiind bătrân de zile, bolnav greu, s'a săvărşit la *anul 7055 Sept. 4* Vineri la miezul nopţii" (Let I[2] 205). Iar inscripţia de la Păpăuţi zice: въ лѣто ҂знд Сеп. г. вторник прѣставися Іѡ Петръ воевод (Iorga Doc. XVI 278), luînd anul nou la 1 Ianuar, nu la Sept. cum l'a luat cronica. In Muntenia Mircea Vodă Ciobanul.

In Moldova avem divanul acesta, adiverit de cel puţin 35 documente câte cunosc eu până acum, *căci anul 7054 e cel mai bogat în urice domneşti, dovadă de cea mai activă operă legislativă şi administrativă a lui Petru Vodă, care s'a deplasat în mai toate oraşele ţării: Iaşi, Vaslui, Bârlad, Huşi, Hârlău, Suceava*.

Mateiaş logofăt, Efrem Huru biv vornic, Borce dvornic, Petre Crăcu; Ion Sturze şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Huru şi Miron parcalabi de Neamţ, Şandru şi Tămpa parcalabi de Roman, Petre Varticovici portar de Suceava, Jurie Danco spatar, Moghilă, apoi *Dan* vistearnic, Hrăbor postelnic, Hamza Trif, Patraşco ceaşnic, *zis şi Petrică*, Neagul stolnic. Plaxa comis (Uricar XVIII, 225, II, 252. Surete I, 183, 209, 210, 252, 262, Arhiva Iaşi 701; Ispisoace I, 1, 71, 76; Cronica Romanului I 169, 175. Iorga Doc V, 212, VI, 140, Surete VII 159, II 342 344, IX 24, I. Antonovici, Doc. III, 46; IV, 21, 23, 25; Rev. Moldovei VI 9; Surete XVIII 20 206, 212, 214, 215, 219, 220, 225, 226).

In *Muntenia* divanul este acesta: Vintilă vel vornic, Stan vel ban Craiovei, Barbul apoi Gheorghe apoi Condrea, vel vist Radul vel logofăt Barbu vel spatar, Steful vel stolnic, Badea paharnic Cristian apoi *Gherghe* comis, Stan vel postelnic. (Iorga Doc. XI, 98, Stefulescu Doc. 112 116. Rev. Istorică XIV 44; Surete XVIII, 223).

Cum Petru Rareş şi Radul Paisie au fost 2 domni cu domnii de lungă durată, este bine să le cunoaştem neamul lor, care se încrucişează:

Pătru Vodă Rareş

	Elena Despotovna		Maria † 1529 Iunie 28
Ilieş, Vodă,	Stefan, Vodă = Angelina	Cons. Ruxanda, Alex. Vodă Lăpuşneanu	Chiajna (Despina) *Mircea Vodă Ciobanul*
Bogdan † 1534	Ana *Vlad Vodă Înecatul al Munteniei*, frate cu Radu cel Mare		

Deci Petru Vodă Rareş a fost *socrul a doi domni din Muntenia:* Vlad Vodă înecatul (1530–1532) şi Mircea Vodă Ci banul (1545 -1553; 1558–1559), şi se încrucişează prin tatăl său şi prin ginerii săi cu toată ramura Basarabilor din Muntenia.

Mircea Vodă Ciobanul a avut de furcă cu boerii săi; şi scrie Cronica că după 2 săptămâni — deci în April — a tăiat pe Coadă vornicul, pe fratele său Radul comisul, pe Dragul stolnic, pe Stroe spatar şi pe Vintilă comisul; apoi pe Udrişte vistiiarul, şi pe Teodosie Banul. (Mg. ist. IV, 272).

Anul 1547. In Moldova Ilieş Vodă, fiul lui Petru Vodă Rareş, în Muntenia Mircea Vodă Ciobanul, *cumnaţi între dânşii.*

In *Moldova* divanul este acesta: Mateiaş logofăt, Efrim Hurul; Borcea dvornic, Petre Crăc, Ioan Sturza şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Miron parcalabi de Neamţ, Ion Iaţco şi Cozma Ghianghe parcalabi de Roman, Petre Vartic portar Sucevei, Jurie Danco spatar, Dan visternic, Hrabor postelnic, Trif Hamza, Patraşcu ceaşnic, Neagoe stolnic, Plaxa comis.

Tot sfatul domnesc al veliţilor boeri a stat în 1546 Sept. 4 la patul *fiului* murind şi a primit pe *Iliaş* ca Vodă, după cum sfatul domnesc a stat neclintit la patul *tatălui,* murind în 1504, căci a primit pe fiul său Bogdan fără cârtire. Era o destindere în politica ţărei, după atâtea frământări la tron pentru domnie.

In *Muntenia* divanul este acesta: Vintilă vel dvornic, Stan vel ban al Jiului, Radul Paşadia vel logofăt, *Drăghici* vel vistiiar, *Badea* vel spatar, Crăciun paharnic, Stoica vel stolnic, Radul vel comis, Drăghici vel postelnic, Ţalepi vel logofăt şi ispravnic, Diicul clucer, (Ştefulescu Doc. 116. 118, Miletici DR. 148)

Anul 1548. In Moldova, Iliaş Vodă în Muntenia, Mircea Vodă Ciobanul.

In *Moldova* divanul este acesta: Mateiaş logofăt, Efrim Hurul, Borce apoi Stărcea dvornic, Petre Crăc, Şandru, Ion Sturze şi Moghilă parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Miron parcalabi de Neamţ, Ioan Iaţco şi Cozma Ghianghe parcalabi de Roman, Petre Varticovici, apoi Negrilă portar Sucevei „In 7 April 7054, Sâmbătă după Paşti Iliaş Vodă a tăiat capul lui Petre Vartic hatmanul în târg la Huşi şi l'a dus de l'a îngropat la mănăstirea Probota" (Let I² 206). Jurie Danco spatar, Dan visternic, Hrăbor, *apoi Iosip Veaveriţă* postelnic, Trif Hamza, Patraşco ceaşnic, Neagul stolnic, Plaxa comis (Uricar XVIII 136, 143, Cr. Romanului I, 180; Ispisoace I. 1, 80, 89; Roseti, Bohotin 48).

In *Muntenia* este acest divan: Stan vel ban al Jiului, Oprea vel dvornic, Radul Vâlcea vel logofăt, Dan spatar, Neagul visternic, Oprea apoi *Voico* paharnic, Nedelcu stolnic, Tatul comis, Frăţilă vel postelnic. (Ştefulescu Doc 120; arh. Tismana II, 7).

Anul 1549. In Moldova Iliaş Vodă; în Muntenia Mircea Vodă Ciobanul.

In Moldova divanul se compune din aceşti boeri: Mateiaş logofăt, Gavrilă dvornic, Petre Crăc, Ion Movilă şi Hrăbor parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Neagul parcalabi de Neamţ, Iaţco şi Cozma Ghianghe parcalabi de Roman, Ioan Sturza portar Sucevei, Jurie Danco spatar, Dan visternic, Iosip Veaveriţă postelnic, Trif Hamza, Patraşco ceaşnic, Plaxa comis. (Arh. ist. I. 1, 42, I. 2, 20, Surete I 264).

In *Muntenia* este acest divan: Stan vel ban Craiovei, Belcio vel dvornic, Vălcean vel logofăt, Udre vel spatar, Neagul vel visternic, Stănislav apoi *Voico* vel paharnic, Nedelcu vel stolnic, Tatul vel comis, Frăţilă vel visternic, (Ştefulescu Strămba 14, Doc. 122; Iorga Regeste XI (Hurmuzache) 885).

Anul 1550. In Moldova Iliaş Vodă, în Muntenia Mircea Vodă Ciobanul.

In *Moldova* divanul este acesta: Mateiaş logofăt, Gavril vornic, Petre Crăc, Movilă şi Hrăbor parcalabi de Hotin, Danciul Hurul şi Neagul parcalabi de Neamţ, Iaţco parcalab de Roman, Ion Sturzea portar Sucevei, Jurie Danco spatar, Dan visternic, Io-

sif Veveriță postelnic, Trif Hamza, Pătrașco paharnic. Plaxa comis (Surete I, 256. 271).

In înclinările lui Iliaș Vodă pentru Islamism, cum și în participarea lui cu arme la expediția făcută în Ardeal, unde s'au ars orașele Săcuești și Săsești, Iliaș Vodă a lăsat domnia pe sama fratelui său *Ștefan Vodă*, care și dă uric la 5 Mai 1550 din Hârlău cu acești boeri: Lucai logofăt, Gavril dvornic, Petre Crăc, Cozma Ghianghe, Danciul Hurul, Veveriță și Ioan Hârrovici parcalabi de Hotin, *Bodeiu și Spancioc parcalabi de Iași*, semn de prealabilă hotărâre de a strămuta capitala Moldovei la Iași— Oană și Nechifor parcalabi de Neamț, Iațco și Ioan Petricină parcalabi de Roman, Ion Sturzescu portar Sucevei, Stârce spatar, Ioan Danciul visternic, Toader postelnic, Pogan paharnic, Huhule stolnic, Buzilă comis (Ispisoace I, 2, 92, 57.)

In *Muntenia* divanul este acesta: Stan vel ban Craiovei, Balcio vel dvornic, Vlăcean vel logofăt, Udrea spatar, Neagoe vistiar, Tatul comis, Stanislav paharnic, Nedelcu stolnic, Frățilă postelnic (Venelin 165; Mitrop. Buc. 93. 1).

Anul 1551. In Moldova, Iliaș Vodă, până la 11 Iunie; apoi Stefan Vodă fratele său; în Muntenia Mircea Vodă Ciobanul.

In Moldova divanul lui Iliaș se compune din acești boeri: Ioan Moghilă logofăt, Gavril dvornic, Petre Crăcovici, Hrabor și Cozma Ghianghe parcalabi de Hotin, Danciul Hurul și Nicoară parcalabi de Neamț, Iațco și Ion Petricină parcalabi de Roman, Ioan Sturzevici portar de Suceava, Ioan Salce spatar, Ion Danciul visternic, Iosip Veaveriță postelnic, Bodeiu ceașnic, Ion stolnic, Plaxa comis (Acad. Rom. pecete 175).

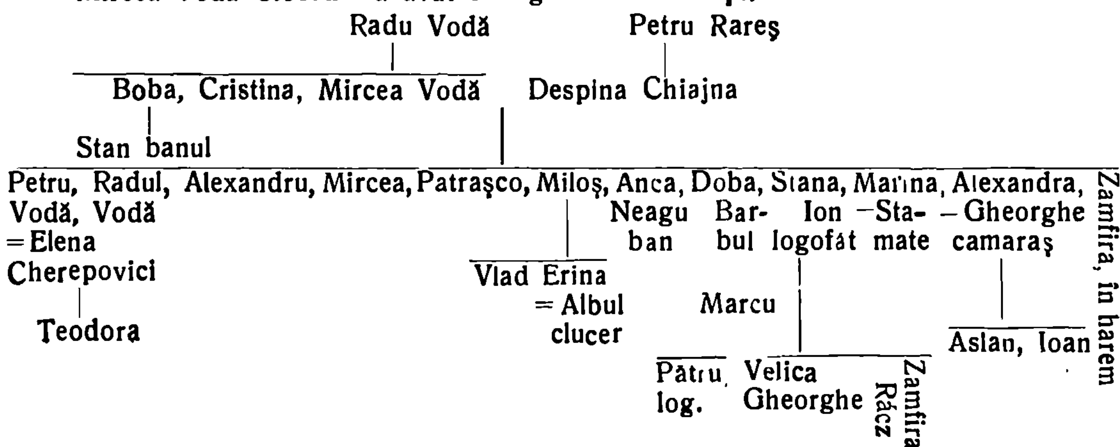
Iar cronica zice „Iliiaș Vodă lăsat-au domnia și țara pe sama frăținisău lui Stefan Vodă și a mâne-sa în anii 7059 Mai 1. (Let I[2] 206), ceia ce se verifică prin nota slavonă: „влт ҂зѯѳ мсца юніе аі 8 четвок. на гспдс. Стефан“ (Iorga Doc. XVI, 278).

In *Muntenia*, n'avem urice cu boeri de divan, dar unind *anii* învecinați reiese acest divan: Stan vel ban Craiovei, Bealcio vel dvornic, Vlăcean vel logofăt, Udrea spatar (Indrea), Neagoe vistiiar, Tatul comis, Stanislav paharnic, Nedelco stolnic, Frățilă postelnic.

Anul 1552. In Moldova Stefan Vodă Rareș; în Muntenia Mircea Vodă Ciobanul. In acest an se fac primeniri de domni și în Moldova și în Muntenia, cu venirea în scaun a lui Vodă Lăpușneanul și a lui Patrașco cel Bun.

In *Moldova* divanul este acesta: Lucoci logofăt, Gavril dvornic, Petre Crăcovici, Cozma Gheanghe, Danciul Hurul, Iosip Veaveriță și Ion Hărrovici parcalabi de Hotin. *Bodeiu și Nicoară parcalabi de Iași*, Ivan și Nechifor parcalabi de Neamț, Iațco și Ion Petricină parcalabi de Roman, Ioan Sturzevici portar Sucevei, Petre spatar, Ion Danciul visternic, Toader postelnic, Pogan ceașnic, Huhulea stolnic, Boldur Hărovici comis, (Surete I 104, ms. XVII, 65, Iorga Doc. VII 74. Cr. Romanului I, 190).

Mircea Vodă Ciobanul a avut o bogată descendență:

In *Muntenia* divanul este acesta: Stan vel ban Craiovei, Bealcio vel dvornic, Vlăcean vel logofăt, Udrea vel spatar, Neagoe vistiiar, Tatul comis, Stanislav paharnic, Nedelea stolnic, Frăţilă postelnic, (Iorga Regeste XI (Hurmuzachi) 886; Episc. Buzeu 15, II, Stefulescu Doc. 125).

Stefan Vodă a fost omorât de boeri, la Ţuţora în Sept. 1552, tăind aţele cortului asupra domnului (Let I² 208). Boerii au rânduit la domnie pe Joldea, dar pribegii boeri din Polonia au venit cu Petre stolnicul, feciorul lui Bogdan Vodă, căruia i-au dat nume de domnie Alexandru Vodă Lăpuşneanu, şi întâlnindu-se pe Miletin la Şipote, prinse pe Joldea, îl crestă la nas, şi-l trimise la călugărie şi hotărî să-şi ia de soţie pe logodnica sa, domniţa Ruxanda, fata lui Petru Vodă Rareş (Let I² 219).

Joldea domni 3 zile fără boeri şi fără divan, obiceiul ţării fiindcă abia a treia zi după ungere să se boerească boeri.

In Muntenia vine în scaun *Pătraşcu Vodă*, nepot de frate lui Mircea Ciobanul, în *Sâmbăta Paştelor*, zice Cronica. (Mg. ist. IV. 273) în Iulie ne arată documentele, căci în 2 Iunie încă domnia Mircea Vodă Ciobanul In luna Noembre 1552 era domn un Ilie Radu, frate cu Mircea Vodă.

Divanul lui Patraşcu Vodă sin Radul Vodă Paisie, în primul an de domnie fu acesta: Socol vel vornic, Dragomir vistiar, Tudor vel logofăt, Stanciul vel spatar, Radul vel paharnic, Radul stolnic, Vlad comis, sin Iane vel postelnic (Venelin 169, Mitr. Buc. 34, 5).

Anul 1553. In Moldova Alexandru Vodă Lăpuşneanu, în Muntenia Ilie Radu Vodă sin Radu cel Mare până în Mai, apoi Pătraşcu Vodă

In Moldova divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ioan Nădăbaico vornic, Petre Crăc, Ioan Hârrovici şi Neagoe parcalabi de Hotin, Ion Danciul şi Crăstea *apoi Veisa*, parcalabi de Neamţ, Iosip Veveriţă şi Vascan parcalabi de Roman, Dan portar Sucevei, Moga apoi Şendrescul spatarul, Ion Petrică visternic, Văscan Movilă postelnic, Coste *apoi Toader* paharnic, Nedelcu stolnic, Plaxa comis (Acad. Rom. pecete 100).

In *Muntenia* divanul lui Ilie Radu Vodă sin Radul cel Mare este acesta: Drăghici spatar, Stănil vel vornic, Radul vel logofăt, Udrea spatar, Crăciun visternic, Vlad comis, Neagoe paharnic, Vlad stolnic, Radul vel postelnic (Nicolaescu, Doc. 266.)

Iar divanul lui Pătraşco Vod, tot nepot de frate lui Ilie Radul Vodă este acesta: Socol vel dvornic, Dragomir visternic, Tudor vel logofăt, Stanciul vel spatar, Radul paharnic, Radul stolnic, Vlad comis, Ivan postelnic (Iorga Regeste (XI Hurm.) 888, Metr. Buc. 173 1.)

Interpunerea aceasta de 6 luni a domniei lui Ilie Radul Vodă, un alt fiu a lui Radu cel Mare, cu un divan special, şi de care cronicile ţării nu spun nimic, a silit să confunde în aceste 2 nume unul şi acelaşi domn.

Anul 1554 In Moldova Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia Pătraşcu Voevod.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ivan Nadabaico vornic, Petre Cărcovici, Ion Hărrea şi Neagoe parcalabi de Hotin, Ion Danciul şi Veisa parcalabi de Neamţ, Iosif Veveriţă şi Văscan parcalabi de Roman, *Cazan parcalab de Soroca*, Dan portar de Suceava, Şandrul spatar, Ion Petricină visternic, Plaxa comis (Uricar XVIII, 159; Iorga Doc. VI. 75; Surete I 369, IX. 31; Ispisoace I. 1, 100, 104.)

In *Muntenia* divanul este acesta: Socol vel vornic, Dragomir vistiiar, Tudor vel logofăt, Stancul vel spatar, Radul paharnic, Radul stolnic, Vladul comis (Iorga Regeste XI (Hurm.) 885, Epis. Buzeu 2, 15.)

Anul 1555. In Moldova Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia Patraşcu Vodă.

Divanul din *Moldooa* este acesta : Ioan Movilă logofăt, Ivan Nadobeia vornic, Petre Crăcovici, Ivn Harra şi Negoe parcalabi de Hotin, Ioan Danciul şi Veisa parcalabi de Neamţ, Iosip Veaveriţă şi Văscan parcalabi de Roman, Dan portar Sucevei, Şandrul spatar, Ioan Petricino visternic, Văscan Movilă postelnic, Dumitru ceaşnic, Medelea stolnic, Plexa comis. (Arh. ist I, 1. 110, Wick. Homor 100, 102; Iorga Doc VII 168; Surete I. 218, 266,)

Divanul din *Muntenia* este acesta: Socol vel dvornic, Tudor vel logofăt, Dragomir vel vistiiar, Stanciul al Bengăi spatar, Radul stolnic, Vladul comis, Radul paharnic, Iane vel postelnic. (Tismana 192 Ştefulescu Doc. 120. 123, Iorga Regeste XI 888).

Anul 1556. In Moldova Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia Patraşcu Vodă.

Pe acest an n'avem urice cu boeri în *Moldova* din cauză că a fost expediţia militară „în al patrulea an de domnie" zice Cronica (Let I[2] 210), în Ardeal, din *hochiumul* (porunca) Sultanului, împreună cu Pătraşcu Vodă al Munteniei, legând însă anii apropiaţi unul de altul, reiesă că a fost acest divan: Ioan Moghilă logofăt, Ioan Nădăbaico apoi Moţoc vornic, Petre Crăcovici, Hărovici şi Negoe parcalabi de Hotin, Ivan Danciul şi Veisa parcalabi de Neamţ, Iosip Veaveriţă şi Văscan parcalabi de Roman, Dan portar de Suceava, Şendrescul spatar, Ioan Petricina visternic, Văscan Movilă postelnic, Dumitru ceaşnic, Medelean stolnic, Plaxa comis.

In *Muntenia* divanul este acesta: Socol vel dvornic, Tudor vel logofăt, Dragomir vistiiar, Stanciul spatar, Radul *din Goleşti* paharnic, Radul stolnic, Vlad *apoi Radul* comis, Iane vel postelnic, *Ivan vel medelnicer* (Venelin 168, 170, Nicolaescu Doc. 296, Iorga Regeste XI (H) 888 Stefulescu Doc. 132, Bistriţa 12, I).

Anul 1557. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia, Patraşcu Vodă.

Şi pentru acest an ne lipsesc urice cu boeri divanişti pentru Moldova. Cred însă că divanul a fost acesta: Ioan Moghilă logofăt, Ion Moţoc vornic, Petre Croc, Văscan Moghilă şi Neagul parcalabi de Hotin, Iosif Veaveriţă şi Ion Danciul parcalabi de Neamţ, Văscan şi Spancioc parcalabi de Roman, Dan, *apoi Dumitru* portar Sucevei, Şendrescul *apoi Andreica* spatar, Ion Petricina, *apoi Danciul* visternic, Grigore Liciul postelnic Coste ceaşnic, Medelean *apoi Bolea* stolnic, Plaxa *apoi Pasco* comis, Surete XIX, 29, 31, 35).

In *Muntenia* divanul este acesta: Socol vel vornic, Tudor vel logofăt, Dragomir vistiiar, Stanciul spatar, Lepădat paharnic, Radul stolnic, Vladul comis, Iane, *apoi Cernica* vel postelnic (Stefulescu Doc. 135, Iorga Regeste XI (H) 888, Filiti Arh. Cantacuzino 184).

Şi zice Cronica ţării că Patraşcu Vodă după întoarcerea sa din Ardeal, a murit în scaun la *24 Sept. 7066* (Mg. ist. IV, 272); de fapt însă de la dânsul avem uric din 3 Noembre, deci el a murit în Decembre 1557, cu divanul adus mai sus.

Anul 1558. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu, Muntenia Mircea Vodă Ciobanul cu a doua lui domnie „iar a venit domn *al treilea rând*, zice Cronica ţării. (Mg. ist. IV 270.)

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ion Moţoc vornic, Petre Crăc, Veveriţă, Neagul şi Movilă parcalabi de Hotin, Ion Danciul şi Criste parcalabi de Neamţ, Văscan şi Spancioc parcalabi de Roman, Dumitru portar Sucevei, Andreica spatar, Grigore Liciul postelnic. Danciul visternic, Coste ceaşnic, Bolea stolnic, Paşco comis. (Uricar XVIII 151 200, 207, Arh. ist. I. 2. 20; Iorga Doc. VI 125, I. Antonovici Doc. IV 27, Surete I 144, V 11; XIX. 29, 31, 35).

In *Muntenia*, divanul este acesta: Burtea vel vornic, Bogdan vel logofăt, Criste vel visternic, Bărcan vel spatar, Balomir paharnic, Ivan stolnic, Doboş vel postelnic Vlaicul vel armaş, (Ştefulescu Doc. 137)

Anul 1559. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia, Mircea Vodă Ciobanul.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ion Moţoc vornic, Neagoe şi Văscan Movilă parcalabi de Hotin, Alexa Bodeiu parcalab, Petre Crăcovici Ion şi Crăstea parcalabi de Neamţ, Văscan şi Andreica parcalabi de Roman, Dimitru portar Sucevei, Sava postelnic, Moga spatar Ioan Petricină visternic, Coste paharnic, Andreica stolnic, Pascu comis. (Venelin 172; Arh ist. I. 1. 125, Iorga Doc. VII. 285)

In *Muntenia* divanul este acesta: Burtea vel dvornic, Bogdan vel logofăt, Bărcan spatar, Cristea vistiar, Ivanco stolnic, Balomir paharnic, Nan comis, Dobruş vel postelnic (Iorga Reg. XI (II) 888. Episc Argeş. 44. 9: Acad Rom. XX, 270; Epis. Buzeu XV. 4. Condica Tismana II 3 50; Filiti Arh. Cant. 174.)

In acest an a fost mare masacru între boerii lui Mircea Vodă. Inşelaţi în credinţa arătată lui Vodă, *Stănilă vornicul* cu toţi partizanii săi au fost masacraţi în Bucureşti la 8 Martie 1559, şi fiind bolnav greu a murit la 21 Sept. 7068 (1559). După multe lupte între boerii celor două partide după trei ciocniri la Româneşti, la Şerpăteşti şi la Boian pe Olt au murit Bodea clucerul, Stanciul al Bengăi, Matei al Margăi, Radul şi Vălcean (Mag. ist. IV, 274.)

Anul 1560. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia, Petru Vodă fiul Chiajnei şi a lui Mirce Vodă Ciobanul Cei doi domni erau rude de aproape: mama lui Petru Vodă era soră cu doamna lui Lăpuşneanu, deci unul era *unchiu*, iar altul *nepot*.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ion Moţoc vornic, Neagoe şi Moghilă parcalabi de Hotin, Petre Crcăovici, *Iosif Veaveriţă şi Alexa Bodei parcalabi de Iaşi*, Ioan şi Crăstea parcalabi de Neamţ, Văscan şi Andreica parcalabi de Roman, Dumitru portar Sucevei, Moga spatar, Savva postelnic, Ioan Petricină visternic, Coste ceaşnic. Andreico stolnic, Pasco comis (Acad Rom. pecete 473, Surete XIX..).

In *Muntenia* divanul este acesta: Neagoe vel ban Craiovei, Nedelco vel dvornic, Bogdan vel logofăt, Stan Grosul spatar, Bărcan comis, *Ureache stolnic*, Balomir paharnic, Stanciul Dobruşovici postelnic (Venelin 177, 178; Iorga Regeste XI, 889).

Anul 1561. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu, până în toamnă; apoi Despot Vodă; în Muntenia, Petru Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Movilă logofăt, Ion Moţoc vornic, Neagoe şi Văscan Movilă parcalabi de Hotin, Petre Crăcovici parcalab, *Iosif Veaveriţă şi Alexa Bodei parcalabi de Iaşi.* Ioan Danciul şi Crăstea parcalabi de Neamţ, Andreica şi Toader parcalabi de Roman. Dumitru portar de Suceava, Moga spatar, Sava postelnic, Ion Petricina visternic, Coste paharnic, Andreica stolnic, Pasco comis. (Surete I 273, Uricar XIV, 109).

In *Muntenia* este acest divan: Nedelco vel vornic, Bogdan logofăt, Stanciu visternic, Stan Grozav spatar, Bărcan comis, Ivancea stolnic Manole paharnic, Ivan postelnic. (Iorga Regeste XI, 889).

Anul 1562. In Moldova *Ion Vodă* Eraclide Despot (nepot bătrânului Stefan Voevod). în Muntenia, Petru Vodă. In Moldova au fost rezmeriţe cu înscăunarea lui Despot Vodă, despre care se vorbeşte pe larg în Cronica ţării (Let I² 212, 428, 432 seqq).

In Moldova, n'avem urice cu boeri de divan, pentru acest an, dar legând boerii anului următor, credem că divanul a fost acesta: Ion Movilă logofăt, *Ion Moţoc mare sfetnic* Spancioc dvornic, *Dărman căpitan,* Avram şi Mateiaş staroste şi parcalabi de Hotin, Iaţco şi Seakil parcalabi de Neamţ, Andreica şi Nicoară parcalabi de Roman, Barnovschi portar Sucevei, Balco postelnic, Gavril spatar, Ioan Petricină visternic, Mălaiu ceaşnic, Ivăniţă stolnic, Pasco comis.

Soarta răsboiului dat la Verbia pe Jijia, a schimbat atitudinea boerilor. De unde

Ion. Moţoc vornicul şi cu Bogdan erau la Verbie conducătorii armatei lui Lăpuşneanu, crezând în izbânda lui ca unii ce aveau armată numeroasă; îndată ce soarta războiului a fost fatală Lăpuşneanului aceiaşi boeri l'au părăsit, căci Cronica zice: „ales-au Despot Vodă 4 boeri cari erau toată cârma ţării: *Stroici vel logofăt, Barnov hatman, Moţoc vel vornic, Gr. Leveles din Beciu* (Viena)

Iată boerii cari au trecut de partea lui Despot: Ion Movilă mare logofăt, Ion Moţoc mare vornic, Iaţco boeriul lu Ştefan Rareş, Mateiaş, Andreica parcalabul. Ion Petricină visternic. Pasço comis, Spancioc vornicul.

In *Muntenia* divanul este acesta: Neagoe vel ban Craiovei, Nedelea vel vornic. Bogdan vel logofât, Stan Grosul spatar, Iane vist., Bărcan comis, Manea paharnic, Ivancea stolnic, Ivan vel postelnic. (Surete I 334; Condica Tismana II 351, Filiti o c 168).

Anul 1563. In Moldova Ion Vodă Despot; în Muntenia, Petru Vodă.

Divanul în *Moldova* pe acest an este următorul: Ion Movilă mare logofăt, Ion Moţoc mare sfetnic, Spancioc vornic, Darman căpitan, Avraam şi Mateiaş staroste şi parcalabi de Hotin, Iaţco şi Secakil parcalabi de Neamţ, Andreica şi Nicoară parcalabi de Roman, Barnovschi portar Sucevei, Bolea postetnic, Gavril spatar. Ivan Petricina visternic, Mihai ceaşnic, Ivăniţă stolnic, Pasco comis (Ispisoace I 1 113).

In *Muntenia* divanul este acesta: Neagoe vel ban Craiovei, Nedelea vel vornic, Bogdan vel logofăt Stan Grosul spatarul, Iane visternic, Bărcan comis, Manea paharnic, Ivancea stolnic, Ivan vel postelnic (Ştefulescu Doc. 143, 145, 147).

In vara lui 1563 s'au început luptele pentru răsturnarea lui Despot Vodă conduse de Stefan Tomşa hatmanul. Cronicile ţării vorbesc pe larg de aceste fapte de arme. (Let. I[2] 213 seqq. 442 seqq.)

Dintre boerii cei mari, ce a sprijinit acţiunea militară a lui Tomşa au fost: *Bârnovschi portarul de Suceava. Ion Moţoc vornicul, Stroici, Iosif Veveriţă postelnicul şi Spancioc spatarul.*

Domnia lui Stefan Tomşa a fost nelegată la Poartă, deci n'a lucrat cu divan şi a ţinut *5 săptămâni;* iar un letopiseţ sârbesc zice că a ţinut 4 luni (Let I[3], 219 nota) Cei 4 boeri haini s'au dus la Liov şi acolo şi-au găsit moartea, din cauză că au trădat la Turci pe Visnoveţki şi pe Peasevschi din Podolia: Tomşa Vodă, Ion Moţoc mare sfetnic, Veaveriţă Iosef *parcalabul,* şi Spancioc *vornicul* (Let I[3] 447).

Anul 1564. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu cu a doua domnie; în Muntenia Petru Vodă.

In Moldova pentru anii 1564—1567 ne lipsesc uricile cu boeri de divan, căci domnia lui Lăpuşneanu a fost tiranică şi absolutistă, domnind fără divan de boeri, mai ales în urma ospăţului de la curte, unde s'au descăpăţinat 47 capete de boeri, afară de altă ţară măruntă. Am putea însă bănui că boerii divanişti ai lui Bogdan Vodă fiul lui Lăpuşneanu, au fost şi slujitorii de divan ai tiranului domn Lăpuşneanu, căci trecerea domniei de la tată la fiu a fost normală şi cronica ţării zice că „cu toţii l'au rădicat la domnie". Ar urma dar că Lăpuşneanu a lucrat în a doua sa domnie cu aceşti boeri: Gavril logofăt, Zbiare şi Crăciun vornici, Ion Caraghiuzel, Ignat Murgul, Gavril şi Turcul parcalabi de Hotin, Paşco şi Danciul parcalabi de Neamţ, Coste şi Poroseacea parcalabi de Roman, Vasile portar Sucevei, Toader spatar, Jurj visternic, Dinga postelnic, Moghilă ceaşnic, Vasco stolnic, Arvat comis.

Că aşa a trebuit să fie, stă dovadă că în unele zapise se vorbeşte de Gavril vel logofăt (1565); Petre Albotă vornic (1566), Toader Sofioiul biv postelnic (1566) şi alţii. Deci nume nouă în toată boerimea, *căci între 1564—1568 s'a primenit mai toată clasa boerească diriguitoare.*

In *Muntenia* divanul este acesta: Nedelea vel vornic, Bdgdan vel logofăt, Stan

Grosul spatar, Barcan comis, Iani visternic, Manea paharnic, Pană stolnic, Ivan postelnic. (Venelin 178, Iorga Regeste XI, 890)

Anul 1565. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu, în Muntenia, Petru Vodă.

In Moldova nu-i divan.

In Muntenia divanul este acesta: Nedelco vel vornic, Ion Bogdan vel logofăt, Stan Grosul spatar, Barcan comis, Pană stolnic, Iani visternic, Manea paharnic, Ivan *apoi Ghiorma* postelnic. (Iorga Regeste XI, 890)

Anul 1566. In Moldova, Alexandru Vodă Lăpuşneanu; în Muntenia Petru Vodă.

In Moldova nu-i divan.

In Muntenia divanul este acesta: Nedelcu vel vornic, Ivan vel logofăt, Iani visternic, Stan Grosul spatar, Bărcan comis, Pană stolnic, Manea paharnic, Ghiorma vel postelnic (Venelin 179, Stefulescu, Doc 149, 152, Condica Tismana 1, 12, Iorga Regeste XI, 890).

Anul 1567. In Moldova, Alexandru Lăpuşneanu, în Muntenia, Petru Vodă în a 9-a an de domnie.

In Moldova nu-i divan..

In Muntenia divanul este acesta: Neagul biv vel ban, Nedelco vel vornic, Ioan apoi *Bogdan* vel logofăt, Iani visternic, Stan Grosul spatar, Bărcan comis, Pana apoi Ianachi stolnic, Manea paharnic, *Ghiorma* apoi Iani vel postelnic; (Stefulescu Doc 155, 156, 160; Tismana I, 643).

Anul 1568. In Moldova, Alexandru Lăpuşneanu până la 5 Mai, apoi fiul său Bogdan Alexandrovici Vodă; în Muntenia Petru Vodă fiul Mircei Vodă, nepot Radului Vodă până la 5 Iunie, şi apoi Alexandru Vodă, fiul Mircei, nepot Mihnei Vodă. Cronica ţă ii greşeşte, când îi numeşte *fraţi* (Mg. ist IV 214), pe când ei erau veri al treilea şi anume:

Vlad Ţepeş — Vlad călugărul (fraţi)
|
Mihnea Vodă — Radul cel mare (veri I)
|
Mircea Vodă — Mircea Ciobanul (veri II)

Alexandru, Petru Schiopul — Petru Vodă din 1568 (veri III-a)
(Moldova) (Muntenia)

Fiind-că în acest an se închee viaţa lui Alexandru Vodă Lăpuşneanu, iată care erau descendenţii săi după acte şi inscripţii:

Bogdan Vodă — Petru Vodă Rareş (fraţi)
Nastasia |
Petre Stolnic = Ruxanda (veri primari)
(Alexandru Lăpuşneanu
(Pahomie monah)

Ionaşco | Maria, - Orzekowsky | Bogdan Vodă | Nastasia | Antimira, = Simion Stroici visternic | Soltana face Socola | Mihail | Cneajna V. Balţatu logofăt | Teodora | Maria | Teofana Paniewsky | Petre | Anghelina | Teofana | Costantin

In *Moldova* divanul este acesta: Gavril logofăt, *Zbiare vornic ţării de jos Crăciun vornic ţării de sus—cea întâi amintire documentară a bifurcării vorniciei în ţara Moldaviei, nu cum spune Ureche că Alexandru cel Bun a organizat cele două*

vornicii (Let I². 138.)—Ioan Caraghiuzeal, Ignat Murgul, Gavril şi Turcu parcalabi de Hotin, Pasco şi Danciul parcalabi de Neamţ, Coste şi Porosecea parcalabi de Roman, Vasilie portar Sucevei, Toader spatar, Jurj visternic, Dinga postelnic, Movilă ceaşnic, Vascan stolnic, Arvat comis (Uricar XVIII. 181).

In *Muntenia* divanul lui Pătru până la Iunie este acesta: Nedelea vel vornic, Iane vistiiar, Stan Grosul spatar, Azop comis. Pană stolnic, Ioanaş paharnic, Gherasim vel postelnic, Ivan vel logofăt (Tismana 13, 4, Stefulescu Doc. 165). Iar divanul lui Alexandru Vodă sin Mircea Vodă vnuc (nepot) Mihnea Vodă este acesta după Iulie: Dobromir vel ban Craiovei, Dragomir vel vornic, Radul Mihăescul vel logofăt, Stan Grosul vel spatar, Badea vel vistiiar, Vladul vel comis, Ivaşco vel stolnic, Gonţea vel paharnic, Stoichiţă vel postelnic (Venelin 184, Episc. Buzeu XVI. 11, Iorga Regeste XI, 891. Stefulescu Doc. 163, 165, Iorga Doc. V, 290).

Toţi boerii lui Alexandru Vodă sânt alţii de cât cei ai lui Petru Vodă, cari s'a dus la Ţarigrad după mazilie; ceea ce verifică spusele Cronicii ţării că „boerii *pribegi* au venit de s'au închinat noului domn". Cu toate acestea după 2 luni Alexandru Vodă tăià capetele următorilor boeri: Radul logofătul, de la Drăgeşti, Mihnea de la Bădeni, Stan Udrişte vistiiar, Tudor de la Bucov, Vlad al Caplei, Pătraşco, Calotă, Stan al Drăguleţului, Radul stolnicul din Boldeşti, Radul Socol vornicul pe ziua 1 Sept. 1568 (Mag. ist. IV. 274).

Anul 1569. In Moldova Bogdan Vodă Alexandrovici; în Muntenia Alexandru Vodă.

In Moldova divanul este acesta: Gavril logofăt, Zbiarea vornic ţării de jos, Crăciun vornic ţării de sus, Ioan Caraghiuzeal, Cozma Murgu, Sava şi Turcul parcalabi de Hotin, Pasco şi Danciul apoi Todoran parcalabi de Neamţ, Coste şi Poroseacea parcalabi de Roman, Vasilie portar Sucevei, Toader spatar, Jurj vistiarnic, Dinga postelnic, Movilă ceaşnic, Vascan stolnic, Arvat comis (Uricar XVIII, 163, Ispisoace I. 1. 122; Surete II, 326, Revist. soc. ist. Chişinău XVII. 81).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir vel ban Craiovei, Dragomir vel vornic, Radul Mihăescul vel logofăt Badea vel vistiiar, Stan vel spatar, Vladul apoi Mihnea vel comis, Ivaşco vel stolnic, Gonţea vel paharnic, Stoichiţă vel postelnic. (Stefulescu, Tismana 184; Doc. 170, 166; Iorga Regeste XI. 891; Filiti arh. Cantacuzino, 184, Surete XIX, 73).

Anul 1570. In Moldova Bogdan Vodă Alexandrovici, în Muntenia Alexandru Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Gavril logofăt, Zbiare vornic ţării de jos, Crăciun vornic ţării de sus, Ioan Caraghiuzeal, Cozma Murgul, Sava şi Turcul apoi Dinga parcalabi de Hotin, Pasco şi Todoran parcalabi do Neamţ, Costea şi Poroseacea parcalabi de Roman, Vasilie portar de Suceava, Toader spatar, Jurj visternic, Dingo apoi Gheorghe postelnic, Moghilă ceaşnic, Vascan stolnic, Arvat apoi Purcel. (Uricar XVIII. 173; XXI. 413; Surete II 350, Ispisoace I. I. 13).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir biv vel ban Craiovei, Neagoe vel vornic, Dragomir biv vornic, *Ivan* vel logofăt, Radul Mihăescu, apoi Stan Grosul spatar, Ivaşco apoi Bodea, apoi Bratul stolnic, Bodea vel vistiiar, Gonţea paharnic, Stoichiţă vel postelnic, (Stefulescu Doc. 172, 74, 176, 179, 181, 184. Tismana 10; Miletici DR. 150, Iorga Regeste XI 893. Doc. V. 642, Filiti, Arh. Cant. 19, 184, Arhivele Olteniei II. 303).

Anul 1571. In Moldova Bogdan Vodă Alexandrovici; In Muntenia Alexandru Vodă.

In Moldova divanul este acesta (e greşit cetit anul de Radul Roseti în Cronica Bohotinului 159):Gavril logofăt, Ionaşco Zbiare vornic ţării de jos, Crăciun vornic ţării de sus,

Ioan Caraghiuzeal, Cozma Murgul, Sava şi Dinga parcalabi de Hotin, Pasco şi Tudoran parcalabi de Neamţ, Coste şi Poroseacea parcalabi de Roman, Vasile portar Sucevei, Toader spatar, Jurj visternic, Gheorghe postelnic, Movilă ceaşnic, Vascan stolnic, Harvat comis (Radu Roseti, Cronica Bohotinului 159).

In *Muntenia* divanul este acesta: Neagoe apoi Dragomir vel vornic, Ivaşco vel logofăt Stan Grosul spatar, Mitre comis, Badea apoi Dumitru vel vistiiar, Badea stolnic, Gonţea paharnic, Stoichiţa vel postelnic (Venelin 186, 188, Iorga Doc. V, 172, 290, regeste XI 891, Condica Tismana I 643).

Anul 1572. In Moldova Bogdan Vodă Alexandrovici până la Februarie, apoi Ion Vodă Armanul (Cel cumplit) fiul lui Ştefăniţă Vodă, în Muntenia, Alexandru Vodă.

Bogdan Vodă văzând că fu mazilit de Turci, se retrase la Hotin, unde soarta războiului îi fu fatală, Joi după Rusalii, şi se duse la Moscva, se îmbolnăvi de ochi şi muri tânăr *brudiu şi zglobiu* (Let I[2] 724).

In *Moldova* divanul lui Ion Vodă fu acesta: Ioan Golăe vel logofăt, Dumbravă vel vornic ţării de jos, după tăierea capului lui Ionaşco Zbiare (Let I[2] 214). Păcurar vel vornic ţării de sus, Cozma Murgu, Ioan Caraghiuzeal şi Lupe Hurul parcalabi de Hotin, Maxim şi Romaşco parcalabi de Neamţ, Toader parcalab de Roman, Eremia Golăe portar Sucevei, *Cârstea şi Danciul parcalabi de Orhei*, Grigore vel spatar, Ion vel visternic, Petre Malai postelnic, Bucium paharnic, Pilipovschi *apoi Bilăe* stolnic, Nicoară comis (Uricar XXV, 190; Hajdeu „Ion Vodă" 223, arh ist I. I 117. 134)

In *Muntenia* este acest divan: Dobromir biv vel ban Craiovei, Dragomir vel vornic, Ivaşco vel logofăt, Stan Grosul vel spatar, Dumitru vel vistiar Badea stolnic, Mihnea comis, Gonţea paharnic. Stoichiţă vel postelnic (Venelin 190; Stefulescu Doc. 169; Episc, Buzeu 16. 8; Miletici DR. 111).

Anul 1573. In Moldova Ion Vodă; In Muntenia Alexandru Vodă

In *Moldova* divanul este acesta: Ioan Golăe vel logofăt, Dumbravă vel vornic ţării de jos, Păcurar vel vornic ţării de sus, Cozma Murgu, Ioan Caraghiuzeal şi Lupe Hurul parcalabi de Hotin, Maxim şi Romaşco parcalabi de Neamţ, Toader parcalab de Roman, Eremia Golăe portar de Suceava, *Crăstea şi Danciul parcalabi de Orhei*, Grigore spatar, Iani vel vistiarnic, Malai Petre paharnic, Bilăe stolnic, Nicoară comis (Uricar XXV, 260)

In *Muntenia* divanul este acesta: Dragomir vel vornic, Ivaşco vel logofăt, Stan Grosul spatar, Dumitru vistiiar, Badea stolnic, Mihnea comis, Gonţea paharnic, Stoichiţă vel postelnic (Stefulescu Doc. 191, Tismana XIII V).

Anul 1574. In Moldova Ion Vodă până în Iunie, apoi Petru Vodă; în Muntenia Alexandru Vodă, cu o lună de domnie nelegată a lui Vintilă Vodă, pus de Ion Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Golăe vel logofăt, Dumbravă vel vornic ţării de jos, Ioan Grumaz vel vornic ţării de sus, Cozma Murgu şi Lupe Huru parcalabi de Hotin, Toader parcalab de Neamţ, Ioan Caraghiuzeal parcalab de Roman, Eremia Golăe portar Sucevei, *Danciul şi Eremia parcalabi de Orhei*, Petre Malai postelnic, Grigore spatar, Ioan visternic, Bucium ceaşnic, Bilăe stolnic, Nicoară comis (Ispisoace I I, 139, Iorga Doc. IV, 340, Hajdeu, Ion Vodă, 234).

In acest an au fost luptele cu Turcii la Cahul. Din boeri Cronica ţării zice că Murgul Cozma *vornic*, Bilăe *vornic* şi Slăvilă *hatman* l'au părăsit pe Ion Vodă, trecând la Turci In Iunie 1574 Ion Vodă a fost tăiat de Turci La 25 Iunie Petru Vodă a întrat în scaun, numind pe Bilăe vornicul caimaican (Let I[2], 229).

N'avem pentru acest an urice cu boeri de divan, cred însă că divanul lui Petru Vodă Şchiopul a fost acesta, după datele ulterioare:

Ioan Golăe vel logofăt, Cozma Murgu vel vornic ţării de jos, Bilăe vel vornic

ţării de sus, Ion Caraghiuzeal, Andronachi şi Gavril parcalabi de Hotin, Berheci şi Iani parcalabi de Neamţ, Petre şi Brânză parcalabi de Roman, Slăvila portar Sucevei, *Bucium parcalab de Orhei*, Andrei postelnic, Gavril spatar, Gheorghe visternic, Vartic paharnic, Nicola stolnic, Bilăe comis (Iorga Regeste XI. 893).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dragomir vel vornic, Ivaşco vel logofăt, Stan Gavril spatar, Mihnea vel comis Badea vel stolnic, Dumitru vistiiar, Gonţea vel paharnic, Stoichiţa vel postelnic (Venelin 206; Stefulescu Doc. 193; Tismana XIII. 5).

Vintilă Vodă, pus de Ion Vodă al Moldovei în luna Mai, după bătălia de la Brăila, n'a avut vreme să lucreze cu divan, fiind vreme de răsboiu, de aceia documentar el nu se înregistrează în lista domnilor cu divan legal.—Cronica Muntenească zice că Vintilă a stat în Bucureşti *4 zile* şi a fost izgonit de boerii lui Alexandru Vodă: Dragomir vornicul, Mitrea comisul, Bratul paharnic şi Ion paharnic „şi atunci a perit şi Vintilă Vodă" (Mag. ist. IV. 375.)

Anul 1575. In Moldova Petru Vodă Şchiopul, fiul Mircei, nepot Mihnei. In Muntenia Alexandru Vodă, frate cu Petre Vodă Şchiopul, dar nu fii Chiajnei lui Mircea Ciobanul, cum s'au crezut de toţi până eri şi se crede de mulţi şi astăzi [1]).

In Moldova divanul este acesta: Ion Golăe vel logofăt, Cozma Murgu vel vornic ţării de jos, Zbiarea, Bilăe vel vornic ţării de sus, Ioan Caraghiuzeal, Andronachi şi Gavril parcalabi de Hotin, Berheci şi Iane parcalabi de Neamţ, Petre şi Brânză parcalabi de Roman, Slăvilă portar de Suceava, *Bucium parcalab de Orhei*, Aslan postelnic, Gavril spatar, Gheorghe vistiarnic, Vartic paharnic, Nicola stolnic, Bilăe comis (Iorga Regeste XI, 898).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir biv vel ban Craiovei, Dragomir biv vornic, Neagoe vel logofăt, Ivaşco vel dvornic, Stan Grosul vel spatar, Mitrea vel vistiiar, Bratul vel comis Badea vel stolnic, Gonţea vel paharnic. (Venelin 206, Arh. ist. I. I. 40, 50, Iorga Doc. V. 433),

Anul 1576. In Moldova Petru Vodă Şchiopul, în Muntenia, Alexandru Vodă.

Divanul în *Moldova* este acesta: Ioan Golăe vel logofăt, Cozma Murgu vel vornic ţării de jos, Zbiiarea, Bilăe vel vornic ţării de sus, Ion Caraghiuzeal, Andronachi şi Gavril parcalabi de Hotin, Berheci şi Iane parcalabi de Neamţ, Petrea şi Brânză parcalabi de Roman, Slavilă portar de Suceava, *Bucium parcalab de Orhei*, Aslan postelnic, Gavril spatar, Gheorghe visternic, Vartic paharnic, Nicola stolnic, Bilăe comis (Iorga Regeste XI. 893).

In *Muntenia* este acest divan: Dobromir biv vel ban, Dragomir biv vel vornic, Ivaşco vel dvornic, Neagoe vel logofăt, Stan Grosul vel spatar, Mitrea vistiiar, Bratul comis, Badea stolnic, Gonţea paharnic, Stoichiţă vel postelnic (Stefulescu Doc. 195, Tismana XIII 6, 117, Iorga Regeste XI, 893, Doc. VII 48. Filiti Arh. Cant. 202.)

Anul 1577. In Moldova, Petru Vodă Şchiopul; în Muntenia Alexandru Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Ioan Golăe vel logofăt, Cozma Murgul vel vornic ţării de jos, Bilăe vel vornic ţării de sus, Gavril şi Andronic parcalabi de Hotin, Iane şi Steful parcalabi de Neamţ, Petre şi Brânză parcalabi de Roman, Slăvilă portar Sucevei, *Bucium şi Cămărzan parcalabi de Orhei*, Vartic postelnic, Gavril spatar, Gheorghe visternic, Balica paharnic, Necula stolnic, Burciul comis (Surete V. 232; Ispisoace I, 1, 156, Iorga Regeste XI. 884).

1) Călugărul Azarie, zice în cronica lui: „Pătru Vodă nepot Mihnei Vodă, fiu lui Mircea Vodă, şi frate cu Alexandru Vodă, domnul Munteniei (I. Bogdan, 156), la care I. Bogdan face nota: informaţie *greşită*. Petru Şchiopul *nu era frate* cu Alexandru, căci acesta nu era fiul Mircei *Ciobanul*, ci al pretendentului Mircea, fiul Mihnei. Mircea Ciobanul era fiul lui Radu"!

Domnia lui Petru Vodă—„în al 4-a an al domniei lui Pătru Vodă în anul 7085"—a ost turburată de năvala cu armată a lui Ion Pot oavă, zis Creţul, *un frate natural* a lui Petru Vodă, zice Cronica (Let I² 230). După lupta de la Soroca (23 Noembre) şi Dorohina (Decembre), Ion Vodă n'avu parte să se aşeze cu domnia la Iaşi, fiind duşmănit de Unguri, de Poloni şi de Munteni, şi eşi din ţară pe la Soroca – pe unde întrase, şi dus fiind la craiul Poloniei i se tae capul.

La 1 Ianuar Petru Şchiopul era pe tron (Let I², 232).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir apoi Calotă vel ban Craiovei, Dragomir biv vel vornic, Ivaşco vel vornic, Miroslav vel logofăt, Stan Grosul vel spatar, Mitrea vistiiar, Bratul comis, Harvat stolnic, Gonţea paharnic, Stoichiţă vel postelnic. (Venelin 200. Mitropolia Bucureşti XCVI. 3; Episc Râmnic C. 3; Stefulescu Doc., 198; orga Regeste XI 894; Miletici DR 151; Surete VI 164, Filiti A h Cant. 20).

Anul 1578. In Moldova Petru Vodă Şchiopul, în Muntenia Alexandru Vodă până către toamnă, deşi cronica zice „a murit în scaunul lui la Iulie 25 anul 7085 (Mg. ist. IV 275); apoi *fiul* său Mihnea Vodă.

In Moldova lucrurile au fost tulbura e de luptele cu Alexandru Vodă, frate Creţului, cu începere de la 9 Februarie 7086, la Mart 12, Alexandru e respins de la Curtea domnească din Iaşi; la iazerul Ciorbeştilor are altă ciocnire, unde este prins de viu cu toţi oştenii lui. La Iulie 26 acelaşi an luptă cu alţi domnişori, cari sânt prinşi şi omorâţi; în 12 Octombrie acelaşi an luptă cu un alt prinţişor Constantin, cari s'au topit în Nistru.

Cu atâtea harţe şi lupte, divanul n'a putut lucra. Boerii însă au fost aceştia: Ioan Golăe, apoi Gheorghe logofătul, Cozma Murgul vel vornic ţării de jos, Bilăe vel vornic ţării de sus; Gavril şi Andronic, *apoi Iuraşco Vartic şi Ioan Vartic* parcalabi de Hotin, Iane şi Steful, *apoi Condrea şi Brânză* parcalabi de Neamţ, Petre şi Brânză, *apoi Murgul şi Steful Golăe* parcalabi de Roman, Slăvilă *apoi Balica* portar Sucevei, Bucium şi Cămărzan, *parcalabi de Orhei*, Vartic *apoi Iane* postelnic, Gavril *apoi Pojog* spatar, Gheorghe apoi Stroici vistearnic, Balica *apoi Burtea* ceaşnic, Necula *apoi Cocora* stolnic, Burciul *apoi Popăscul* comis.

Luptele avute cu Cazacii *au primenit aproape radical divanul*, boerii şovăind în credinţa lor către domn, de atâtea ori pribeag din ţară şi tot pe drumuri.

In *Muntenia* divanul lui Alexandru Vodă până spre toamnă a fost acesta: Dobromir biv vel ban, Ivaşco vel dvornic, Miros av vel logofăt, Stan Grosul spatar, Mitre vistiar, Gonţea paharnic, Stoichiţă vel postelnic, Harvat stolnic, Bratul comis, (Arh. ist. I, 1, 143).

Divanul lui Mihnea Vodă fu acesta: Dobromir biv vel ban Craiovei, Mitre vel vornic, Neagoe biv vel logofăt, Miroslav vel logofăt, Dum tru spatar, Costandin vistiar, Stan comis, Harvat stolnic, Gonţea pah , S oichiţă vel postelnic

Trecerea domniei făcându-se în mod normal, divanul a continuat a lucra cu fiul cum a lucrat cu tatăl.

Anul 1579 In Moldova Petru Vodă Schiopul până în iarnă (Dec. 2); apoi Iancul Vodă; iar in Muntenia, Mihnea Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Ion Golăe biv vel logofăt, Gheorghie vel logofăt, Cozma Murgu vel vornic ţării de jos, Bilăe vel vornic ţării de sus, Iuraşco Vartic şi Ion Vartic parcalabi de Hotin, Condrea apoi Steful Golăe şi Brânză parcalabi de Neamţ, Murgul şi Steful Golăe, apoi Vascan, apoi Năd baico Ion, parcalabi de Roman, Balica portar de Suceava, Iane postelnic, Pojog spatar, Burtea ceaşnic, Stroici visternic, Cocora stolnic, Popăscul comis (Surete II, 32, XIX, 125; Iorga Regeste XI, 895).

In *Muntenia* divanul cuprinde aceşti boeri: Dobromir biv vel ban Craiovei, Dra-

gomir biv vel vornic, Mitrea vel dvornic, Neagul biv vel logofăt, Miroslav vel logofăt, Dumitru apoi Stan spatar, Constantin vistiiar, Stan, apoi Bratul comis, Harvat stolnic, Gonţea paharnic, Stoichiţa vel postelnic (Acad. Rom. L. 40 pecete 116, Stefulescu Doc. 203, 205, 209, Iorga Doc. XI, 98; Regeste XI (H) 895).

Anul 1580. In Moldova, Iancul Vodă Sasul; în Muntenia Mihnea Vodă.

Divanul din *Moldova* este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Condrea Bucium • el vornic ţări de jos, Jurăscul vel vornic ţării de sus, Toader şi Gheorghe parcalabi de Hotin, Bernat şi Nicola parcalabi de Neamţ, Ilea şi Jurj parcalabi de Roman, Balica portar de Suceava, Nicola spatar, Brut postelnic, Ioan Solomon visternic, Iani comis, Golăe ceaşnic, Readici stolnic, (Arh ist. I, 1, 127, Ispisoace I, 1, 153, Iorga Regeste XI (H) 897).

In *Muntenia* divanul este acesta: Mitrea vel vornic, Miroslav, *apoi Ion* vel logofăt, Dumitru spatar, Costandin vistiiar, Stan comis, Harvat stolnic, Gonţea paharnic, Stoichiţă, *apoi Danciul* vel postelnic (Stefulescu Doc 212, 215 Tismana XIII 7; Surete VI 165; Iorga Regeste XI, 897.

Anul 1581. In Moldova Iancul Vodă Sasul, fiul lui Petru Vodă Rareş; în Muntenia Mihnea Vodă. In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Condrea Bucium vel dvornic ţării de jos, Jurăscul vel vornic ţării de sus, Toader şi Gheorghe, parcalabi de Hotin, Bernat şi Nicola parcalabi de Neamţ, Ilea şi Jurj, *apoi Malcoci* parcalabi de Roman, Balica portar Sucevei, Brut postelnic, Ioan Solomon visternic, Golăe paharnic, Radici stolnic, Iani comis (Surete V, 9, 184, ms. XIV 609, IX, 44; Iorga Regeste XI (H) 898).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir vel ban, Mitrea vel dvornic, *apoi Dragomir* vel vornic, Miroslav biv vel logofăt, Ivan vel logofăt, Dumitru vel spatar, Costandin vel vistiiar, Radul comis, Harvat stolnic, Gonţea paharnic, Danciul vel postelnic. (Stefulescu Doc. 29, 221, 224; Tismana XVIII 8, Iorga Doc. VII, 269, XI, 98, Episc. Argeş XXII, 5; Filiti Arh. Cant. 203).

Anul 1582. In Moldova Iancul Vodă Sasul până la Aug.; apoi Petru Vodă Schiopul; în Muntenia Mihnea Vodă. In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Condrea Bucium vel vornic ţării de jos, Jurăscul vel vornic ţării de sus, Toader şi Petru parcalabi de Hotin, Bernat parcalab de Neamţ, Ilie şi Gheorghe parcalabi de Roman (Романскиχ), Nicola portar de Suceava, Brut postelnic, Solomon visternic, Golăe paharnic. Rădici stolnic Iani comis, (Wick Bohotin 69. Iorga Regeste XI (H) 898).

In Aug. 1580, Iancul Vodă era pribeag în Polonia, căci Poarta îl mazilise din cauza pribegiei boerilor Movileşti: Gheorghe, Simion şi Eremia Movilă, Balica portarul Sucevei, pe care îl înlocuise cu Necula. Craiul Poloniei porunci să i se tae capul (Let I[2] 211.)

In scurta lui domnie Iancul Vodă avu de luptat cu un pretedent la domnie, din partea Lăpuşnenilor *Ion Vodă Lungul:* dar acesta fu bătut la Balota de către oştile comandate de Condre Bucium vel vornic şi de postelnicul Brut. (Let I[2] 234).

In *Muntenia* divanul este acesta: Ivaşco vel dvornic, Ivan vel logofăt, Dumitru spatar, Costandin vistiiar, Radul comis, Harvat apoi Danciul stolnic, Gonţea paharnic, Danciul *apoi Manea* postelnic, (Iorga Doc. V, 173, VII 3; Acad. Rom. XL 50; Iorga Regeste XI, 898: Arh. stat. Banul II 102)

Iancul Vodă Sasul e fiul natural a lui Petru Vodă Rareş El are de fii pe Alexandru Vodă şi Bogdan Vodă

Anul 1583. In Moldova Petru Vodă Şchiopul cu a doua domnie aşezată încă de la Oct. 1582; în Muntenia Mihnea Vodă până la Iulie, *apoi Petru Vodă Cercel.*

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Condrea Bucium vel vornic ţării de jos, Iuraşco Vartic vel vornic ţării de sus, Nicula şi Gavrilaş parcalabi

de Hotin, Crăstea şi Golăe apoi Gheorghe parcalabi de Neamţ, *Pafea şi Popăscul parcalabi de Orhei*, Neculae şi Toma parcalabi de Roman, Balica portar Sucevei, Nădăbaico spatar, Iane visternic, Gheorghe ceaşnic, B ut postelnic, Cucora stolnic, Stan comis (Ispisoace I. I. 161 ; Iorga Regeste XI 899. Prezenţa în divan a lui Lupul Stroici ca logofăt, a lui Condre Bucium ca vel vornic, a lui Balica ca portar de Suceava, ne arată că o mare parte din veliţii boeri au părăsit pe Iancul Vodă Sasul şi au trecut de partea lui Petru Vodă Şchiopul.

In *Muntenia* divanul este acesta: Ivaşco vel dvornic, Lăudat vel logofăt, Costandin vel vistiiar, Dumitru vel spatar, Radul vel comis, Danciul vel stolnic, Gonţea vel paharnic, Manea vel postelnic, (Stefulescu Doc. 233, 226, 277; Strâmba, Tismana XIII 9, Epis Râmnic C. 28, Revista Arheologică II. 383, Iorga Doc. VII 269. XXI. 13; Filiti Arh. Cant. 203.)

Divanul lui Petre Cercel a fost acesta: Danciul vel dvornic Miroslav vel logofăt, Tudosă spatar, Ianachi visternic, Gheorghe stolnic, Balea comis, Stoica vel postelnic.

Anul 1584. In Moldova Pătru Vodă Şchiopul; in Muntenia *Pătru Vodă Cercel.*

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Iuraşco Vartic vel vornic ţării de jos, Eremia Movilă vel vornic ţării de sus, Andrei şi Iuraşco parcalabi de Hotin, Condre Bucium parcalab de Neamţ, David şi Petre parcalabi de Roman, Balica portar de Suceava, Brut Bartolomei postelnic, Iane visternic, Gheorghe paharnic Cucora stolnic, Stan comis (Venelin 217, Iorga Regeste XI 899.)

In *Muntenia* divanul este acesta: Danciul vel vornic, Miroslav vel logofăt, Tudosie spatar, Ianachi visternic, Gheorghie stolnic, Balea comis, Dumitru paharnic, Staico vel postelnic, (Arh. Stat. Câmpulung XXVIII, 10, Iorga Regeste XI (H) 899).

Anul 1585. In Moldova Pătru Vodâ Schiopul, în Muntenia Petru Vodă Cercel până în April, apoi iarăşi Mihnea Vodă cu a doua domnie.

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Vartic vel vornic ţării de jos, Eremia Moghilă vel vornic ţării de sus, Andrei şi Juraşco parcalabi de Hotin, Bucium şi Dragşin parcalabi de Neamţ, Luca şi Gheorghe parcalabi de Roman, Balica portar Sucevei, Brut Bartolomei postelnic, Nădăbaico spatar, Iani visternic, Gheorghe ceaşnic, Cocora stolnic, Balea comis (Iorga Regeste XI, (H) 899).

In *Muntenia* divanul lui P. Cercel până în April este acesta: Danciul vel vornic, Miroslav vel logofăt, Staico vel spatar, Ianachi vistiiar, Gheorghe stolnic, Radul comis, Dumitru paharnic, Udrişte vel postelnic, (Iorga Regeste XI (H) 899).

Iar divanul lui Mihnea pe ziua de 22 April este acesta: Mitrea vel dvornic, Chisar vel logofăt, Pătru spatar, Ion stolnic, Mihalachi comis, Radul paharnic, Paraschiva vel postelnic (Iorga Regeste XI (H) 900).

Anul 1586. In Moldova, Petru Vodă Schiopul; în Muntenia, Mihnea Vodă. In Moldova divanul este acesta: Lupul Stroici vel log., Vartic vel vornic ţării de jos. Eremia Moghilă vel vornic ţării de sus, Andrei şi Iuraşco parcalabi de Hotin, Bucium şi Drăgoi parcalabi de Neamţ, Luca şi Miron parcalabi de Roman, Balica spatar Sucevei, Brut Bartolomei postelnic, Nădăbico spatar, Iani visternic, Gheorghe ceaşnic, Cocora stolnic, Balea comis.(Iorga Regeste XI (H) 900), I. Antonovici; episcop Iacov al Huşilor, Doc. III 98).

In *Muntenia* divanul este acesta: Mitrea vel dvornic, Kisar vel logofăt, Gheorghe apoi Paraschiva vistier, Petre spatar, Ion apoi Mihalachi apoi Vintilă, stolnic, Mihalachi apoi Radul comis, Radu apoi Iani, apoi Vladul paharnic, Paraschiva apoi Gheorghe vel postelnic. (Arh. ist. I. I. 68, Venelin 221; Stefulescu Doc. 244, 247, 252, Acad. Rom. CXV. 47; Iorga Doc. V. 173. VII 260, Arhiva Iaşi XVII, 179; Tismana II 259).

Anul 1587, In Moldova Petru Vodă Şchiopul, în Muntenia Mihnea Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta, Lupul Stroici vel logofăt, Vartic vel vornic ţării de jos, Erimia Moghilă vel vornic ţării de sus, Cucora şi Gheorghe parcalabi de Hotin, Dragotă şi Ciolpan parcalabi de Neamţ, Miron şi Luca parcalabi de Roman, Andrei portar de Suceava, Brut Bartolomei postelnic, Bărlădean spatar, Iani visternic, Gheorghe ceaşnic, Cocora apoi *Caragiuzeal* stolnic, Stan comis (Uricar XVIII, 207, Surete II, 313; Iorga Regeste XI (H) 901).

In *Muntenia* divanul este acesta: Iane vel ban Craiovei, Mitrea biv vornic, Chisar vel vornic, Stefan apoi Dumitru vel logofăt, Petru vel spatar, Miroslav vel vistiiar, Vintilă vel stolnic, Radul vel comis, Vladul vel paharnic, Paraschiv postelnic. (Venelin 225. Tismana XIII 12, Stefuelscu Doc. 252, 254, 257, 259, 262, Iorga Doc. V, 433).

Anul 1588. In Moldova Petru Vodă Schiopul; în Muntenia, Mihnea Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Bucium vel vornic ţării de jos, Eremia Moghilă vel vornic ţării de sus, Cocora şi Gheorghe Izlozeanul parcalabi de Hotin, Gavril şi Cristea parcalabi de Neamţ, David şi Bejan parcalabi de Roman, ***Andrei hatman şi parcalab de Suceava***, Brut Bartolomei postelnic, Bărlădean spatar, Iane visternic, Gheorghe paharnic, Sava stolnic, Stan comis, (Uricar XVIII 215, Acad. Rom. pecete 84; Iorga Regeste XI (H) 902, Surete IX, 54. Stefaneli Doc. Câmpulungene 431).

In *Muntenia* divanul este acesta: Iane vel Ban Craiovei, Chisar vel dvornic, Dumitru vel logofăt, Miroslav vistiiar, Radul comis, Vintilă *apoi Mihai stolnic*, Vladul paharnic, Iane vel postelnic (Venelin 229, Stefulescu Doc. 270, 265, Tismana XVIII, 2; Stef. Tismana 67; Rev. ist. Fil. şi Arh. X, 82).

Anul 1589. In Moldova Petru Vodă Schiopul; în Muntenia Mihnea Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Bucium vel vornic ţării de jos, Eremia Moghilă vel vornic ţarii de sus, Gheorghe şi Zota parcalabi de Hotin, Cristea şi Ion parcalabi de Neamţ, David şi Petrea apoi Ionaşco parcalabi de Roman, ***Andrei hatman şi parcalab Sucevei***, Brut Bartolomei postelnic, Nadăbaico spatar, Iane visternic, Gheorghe ceaşnic, Sava stolnic, Stan comis (Ispisoace I, 1. 185; Surete II, 212; Wick Solca 17; Dan, Rădăuţi 197, Antonovici Doc. IV, 35).

In *Muntenia* divanul este acesta: Iane vel ban Craiovei, Kisar biv vel vornic, Mitrea apoi *Chirca* vel dvornic, Chisar apoi Dumitru vel logofăt, Miroslav vel vistiar, Pătru vel spatar, Radul vel comis, ***Mihai stolnic***, Vladul paharnic, Iane vel postelnic. (Stefulescu Doc. 280, Surete VI, 170, Iorga Regeste XI (H) 902, Surete VI, 170).

Anul 1590. In Moldova, Petru Vodă Schiopul; în Muntenia, Mihnea Vodă.

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Bucium vel vornic ţării de jos, Eremia Moghilă vel vornic ţării de sus, Gheorge şi Frăncescul parcalabi de Hotin, Cristea şi Ion parcalabi de Neamţ, David şi Bejan parcalabi de Roman, ***Andrei hatman şi parcalab Sucevei***, Brut Bartolomei postelnic, Bărlădean spatar, Iane visternic, Gheorghe ceaşnic, Sava stolnic, Stan comis. (Ispisoace I, 1, 189. Surete II, 272).

In *Muntenia* divanul este acesta: Mihnea vel dvornic, Parvul vel logofăt, Pătru vel spatar, Andrei visternic, Radul comis, ***Mihai stolnicul (viteazul)***, Vladul paharnic, Gheorghe vel postelnic (Tismana I, 14; Stefulescu Doc. 282, 286, Iorga Regeste XI (H) 903; Rev. ist. fil. şi arh. I, 190).

Anul 1591. In Moldova Petru Vodă Schiopul până la Septembre, apoi Aron Vodă fiul lui Lăpuşneanu Vodă; in Muntenia Mihnea Vodă până la Februar; apoi ***Stefan Vodă Surdul***, fiul lui Lăpuşneanu Vodă cel cumplit şi interegnul cu Ioan Vodă fiul lui Lăpuşneanu (Mart) şi Radul Vodă fiul lui Mircea (Mart).

In *Moldova* divanul lui Petru Vodă este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Eremia

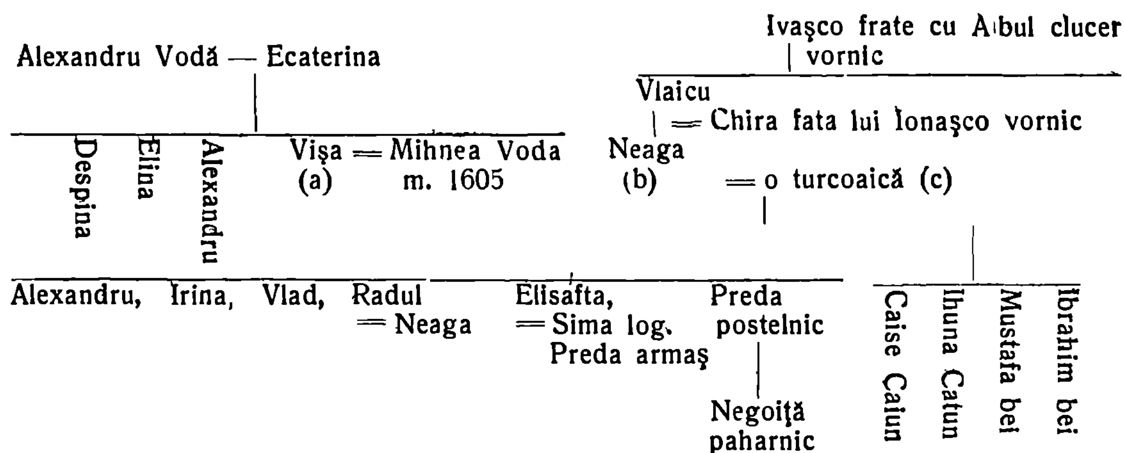
Moghilă vel vornic ţării de jos, Andrei vel vornic ţării de sus, Gavrilaş şi Gheorghe parcalabi de Hotin, Ivan şi Draxin parcalabi de Neamţ, Ionaşco şi Andreica parcalabi de Roman, Gheorghe portar Sucevei, Brut Bartolomei postelnic, Nădăbaico spatar, Vasile ceaşnic, Iani visternic, Sora stolnic, Stan comis, (Rev. ist fil. şi arh. IV, 700, Iorga Regeste XI (H) 9 3; Acad Rom. pecete 121).

In *Muntenia* divanul lui Mihnea este acesta: Mitrea vel dvornic, Iane vel ban Craiovei, Pârvul vel logofat, Petru vel spatar, Andrei vel vistiiar, Radul vel comis, *Mihai vel stolnic*, Vlad vel paharnic, Gheorghe vel postelnic.

Petru Vodă Schiopul părăsi domnia de bună voe şi se duse în Germania. Mulţi din boeri îl urmară, şi cronica ţării aminteşte de următorii: Lupul Stroici logofătul cel mare cu frate-său Simion Stroici, Eremia Movilă vornicul cel mare de ţara de jos cu fratesău Simion Movilă paharnicul cum şi Andrei hatmanul şi portarul de Suceava (Let I³, 238).

Despre înrudirile lui Petru Vodă cronica ştie să spună acestea: „la 7094 Aug. 15 (1586) sau împreunat Petru Vodă *cu nepotul său Mihnea Vodă*, domnul Munteniei la sat la Munteni pe Prut"; iar la 7095 Iune 20 (1587) Petru Vodă a făcut nuntă mare la Tecuci *nepotului său Vlad Vodă*, feciorul lui Miloş Vodă, de au luat pe fata Mircei Vodă şi au chemat la nuntă pe nepotul său Mihnea Vodă" (Let I² 237). Arătările acestea sănt exacte, căci Petru Vodă Şchiopul era frate cu Alexandru Vodă, tatăl Mihnei şi cu Miloş Vodă, tatăl lui Vlad Vodă, dar nu ca copii ai lui Mircea Ciobanul, ci ca feciori Mircii Vodă, fiul Mihnei Vodă.

Asupra lui Mihnea Vodă avem această ştire de familia lui:

Iar divanul lui Stefan Vodă Surdul, fiul lui Ion Vodă cel cumplit din Moldova, este acesta: Ianachi vel ban, Danciul vel vornic, Dumitru vel logofăt, Andronic vel vistiiar, Vasile, apoi *Franţă*, apoi Dumbravă spaţar, Radul comis Iliaş apoi Duca vel paharnic, Dima apoi Toma stolnic, Mihai vel postelnic (Venelin 233, Acad Rom. XL, 75, Iorga Regeste XI (H) 904, Iorga Doc. V, 435, XVI, 139, Condica Brancovinească II 167, 419; Nicolaescu Doc. 286 Surete ms. XXXV, 499).

Despre încercările de domnie ale lui *Ilie, feciorul lui Alex. Lăpuşneanu*, cum şi ale lui *Radul, fiul Mircei* Ciobanul în luna lui Martie 1591, nu există nici un act intern.

Anul 1592. In Moldova, Aron Vodă; In Muntenia, Ştefan Vodă Surdul, până în Iunie, apoi *Alexandru cel Rău, fiul lui Bogdan Alexandrovici Vodă* din Moldova.

In *Moldova* divanul este acesta: Bărlădeanul, apoi Nestor Ureche vel logofăt, Bucium vel vornic ţării de jos Ioan vel vornic ţării de sus, Moloieţ şi Jora parcalab

de Hotin, Bejan parcălab de Neamţ, Onciul şi Ionaşco parcalabi de Roman, Andrei hatman şi parcalab de Suceava, Oprea postelnic, Costandin spatar (restul lipseşte).

In acest an Aron Vodă are de luptat pe Răut cu un domnişor Ionaşco, zis *Bogdan Vodă*, pe care îl bate şi-l trimite la călugărie şi apoi omoară trei boeri mari. pe Bucium vornicul cel mare, pe Totruşan logofătul (cred *Bărlădeanul*), şi pe Paos vornicul (Let I[3], 240.)

In *Muntenia* divanul lui *Ştefan Surdul* este acesta: Ianachi vel ban Craiovei, Danciul vel vornic, Dumitru vel logofăt, Andronic, apoi Dan visternic, Vasile vel spatar, Radul comis, Dima stolnic, Duca vel paharnic, Iane vel postelnic (Rev. ist. fil. şi arh. X. 18, Epis. Roman 332, 334; Iorga Doc. V 290).

Iar divanul lui *Alexandru Vodă* este acesta: Danciul vel dvornic, Mitre vel logofăt, Stanciu clucinic, Belebradă *(Barbă-albă)* vel vistiiar, Radul vel spatar, Tudor vel comis, Ienişor vel paharnic. Manta vel postelnic (Venelin 235).

Tot cursul anului 1592 domnia Moldovei a fost tulburată de luptele susţinute cu Alexandru Vodă, iar în 1593 cu Petre Căzacul, fii lui Alex. Lăpuşneanu, susţinuţi de Soroceni şi Orheeni, acestea din Iunie până în Octombre; nici un act intern nu vorbeşte de ei.

Anul 1593. In Moldova, Aron Vodă; în Muntenia, Alexandru Vodă cel Rău până în Septembrie *şi apoi Mihai Vodă Viteazul.*

In Moldova n'avem urice cu boeri de divan, căci tăindu-se o sumă de boeri, divanul n'a lucrat, ci a domnit *în tiranie, toată ţara şi divanul fiind Nestor Ureche, numit vel logofăt de Aron Vodă* „şi noaptea a venit Oprea vel armaş la gazda lui Ureche logofătul, care îl lăsase Aron Vodă să păzască scaunul" (Let I[2], 241), care silind a fugi în Polonia, a fost râdicat la această boerie *Gligorcea Crăciunovici*, apoi *Oprea* fost armaş (Iorga Regeste XI, 405). Cronica ţării nu uită a pomeni aceşti boeri: Oprea fost armaş vel logofăt, Vartic vel vornic de ţara de jos, Gheorghe vel vornic de ţara de sus, Zota postelnic, Alexa vel stolnic, Iani clucerul vel visternic, *Coci vel comis*. (*Let I*[2], 242).

In *Muntenia* divanul lui Alexandru Vodă este acesta: Danciul vel vornic, Barbă albă apoi Mitrea logofăt, Radul spatar, Belebrad visternic, Tudori comis, Pană vistiiar, Stan stolnic, Iane apoi Dinul paharnic, Stanciul apoi Manta vel postelnic. (Acad. Rom. XIX. 347; XXX, 26, Cotroceni LIX, 8. Iorga Regeste XI. 905. Doc. VI 459; VII 49; Mitropolia 152).

Anul 1594. In Moldova Aron Vodă, în Muntenia Mihai Vodă Viteazul.

In Moldova divanul este acesta: Gligorcea Crăciunovici vel logofăt, Moţoc vel vornic de ţara de jos, Toma vel vornic ţării de sus, Ion şi Oprea parcalabi de Hotin, Vasile şi Ilie parcalabi de Neamţ, Toma şi Pătru apoi Isac şi Stan parcalabi de Roman, Răzvan Ştefan hatman şi parcalab de Suceava, Brohnea spatar, Calughere visternic, Enache postelnic, Eremia eaşnic, Dragan stolnic, Constandin comis (Iorga Doc. VI 12; Regeste XI 905).

In *Muntenia* divanul lui Mihai Vodă este acesta: Mitrea vel dvornic, Andrei vel logofăt, Statachi, apoi Pană vel visternic, Dumitrachi vel spatar, Pană vel comis, Sârbul vel stolnic, Manta vel paharnic, Tudurachi apoi Coci vel postelnic (Rev. p. ist. fil şi arh I. 300; Uricar XVI. 314; Iorga Doc. VII 270; XVI. 231).

Anul 1595. In Moldova Aron Vodă până la August şi apoi Eremia Vodă Moghilă, în Muntenia, Mihai Vodă Viteazul.

Domnia la Moldova a fost tulburată de năvala cu oşti Ungureşti, care au prins pe Aron Vodă, şi l'au trimis la Belgradul Ardealului, unde a şi murit, iar domn se rânduise Ştefan Radu vornicul. pe care Polonii lui Eremia Vodă îl alungă; In iarna

aceleaşi oşti leşeti bat pe Ştefan Răzvan hatmanul de Orhei, îl prind şi-l duc la Eremia Vodă, care i-a şi tăiat capul (Let I², 249 seq.)

In Moldova divanul lui Aron Vodă în primavară—este acesta: Oprea vel logofăt, Gheorghe vel vornic ţării de jos, Toma vel vornic ţării de sus, Ion şi Oprea parcalabi de Hotin, Vasile şi Ilie parcalabi de Neamţ. Toma şi Pătru parcalabi de Roman, Răzvan hatman şi parcalab de Suceava, Brohvici vel spatar, Calughere visternic, Enache postelnic, Eremia paharnic, Dragan stolnic şi Tanasă comis (Iorga Doc. VI 12).

Ştefan Vodă Răzvan a apucat a da acte publice, dar nu cunoaştem de cât pe *Alexa Iojătul*, din stolnic ce era in divanul lui Aron Vodă (Arh. ist. I. I. 181; Iorga Regeste XI (H) 905).

Divanul în *Muntenia* este acesta: Ioan vel dvornic, Andrei apoi Miroslav vel logofăt, Teodosie vel vistiiar, Danciul apoi Preda vel spatar, Radul vel comis, Stroe vel stolnic, Şerban vel paharnic, Radul apoi Coci vel postelnic (Râmnic C 6; Stefulescu Doc. Strâmba 24, 25, 28; Surete VI 172; Iorga Doc V., VII 270, XVI. 139).

Anul 1596. In Moldova Eremia Moghilă, în Muntenia, Mihai Vodă Viteazul.

In *Moldova* divanul lui Eremia Vodă Moghilă, după aşezarea ţării şi eşirea lui Zanwisky, cum şi aşezare păcii cu Hanul, căruia i-a dat cele 7 sate Hăneşti, este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Nistor Ureache vel vornic ţării de jos, Gligorce Crăcunovici vel vornic ţării de sus, Gheorghe parcalab de Hotin—socru său,—Dumitraşco Veveriţă şi Golăe parcalabi de Neamţ, Gligore Vevearişă şi Ciocârdie parcalabi de Roman, Simion Moghilă portar Sucevei, Dragan postelnic. Dumitru Barnovschi ceaşnic, Simion Stroici vistearnic, Caraghiuzeal stolnic, Oprea comis (Uricar XIX. 5, Dan, Armenii 29).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dobromir vel ban Craiovei, Chisar vel logofăt, Dumitru biv vel logofăt, Mitre biv vel vornic, Ivan vel dvornic, Miroslav biv vel logofăt, Teodosie vel vistiiar, Negre *apoi Calotă* spatar, Radul comis, Stroe stolnic. Şarban paharnic, Radul vel clucer, Preda vel postelnic (Stefulescu. Strâmba 29; Miletici DR 156; Iorga Doc. V. 290. VII. 170, 271; Uricar XIV 31, 218, Rev. p. Ist. Fil. şi arh. IV 542; Analele Academiei XXXVII 194; Ep. Râmnic 334).

Anul 1597. In Moldova Eremia Vodă Moghilă, în Muntenia, Mihai Vodă Viteazul.

In *Moldova* divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Nestor Ureache vel vornic ţării de jos, Grigorce Crăcovici vel vornic ţării de sus, Gheorghe parcalab de Hotin, D. Veaveriţă şi Golăe, apoi Dumitraşco Chiriţă şi Mogâlde parcalabi de Neamţ. Gligorie Veaveriţă şi Ciocârlie, apoi Toader Talmaci şi Gheorghe parcalabi de Roman, Simeon Moghilă portar Sucevei, Dragan postelnic, Busuioc spatar, Simeon Stroici vistearnic, D. Barnovschi ceaşnic, Caraghiuzeal, apoi Gligore stolnic, Oprea apoi Caraiman comis (Wickehausser, Horodnic 209).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dumitru apoi *Ioan* vel dvornic, Tudosă biv vel logofăt, Chisar vel logofăt, Negrea spatar, Radul comis, Stroe stolnic, Stoica, apoi Teodosie vist., Şarban paharnic, Arsănie sluger, Andronic vistiiar, Preda vel postelnic (Stefulescu Doc. 294; Târgu Jiu 237, Tismana 643).

Anul 1598. In Moldova Eremia Vodă Moghilă; în Muntenia Mihai Vodă Viteazul.

In *Moldova* divanul este acesta; Lupul Stroici vel logofăt Nestor Ureache vel vornic ţării de jos, Gligorcea Crăcunovici, apoi Cristea Ghenovici vel vornic ţării de sus, Gheorghe parcalab de Hotin, Vasile şi D. Chiriţa, apoi Gheorghe şi Ionaşco parcalabi de Neamţ, Dragan Ciolpan şi Toader, apoi Manole şi Radul parcalabi de Roman, Simeon Moghilă apoi Oprea hatman şi parcalab Sucevei, Dragan apoi D. Barnowschi postelnic, Veaveriţă spatar. Caraiman ceaşnic, Gligore stolnic, Oprea apoi Gheorma comis (Uricar XVIII 327, Wick. Solea 67; Surete II, 301, VIII, 237. 245, Ştefanelli, Doc. Câmpulungului 434).

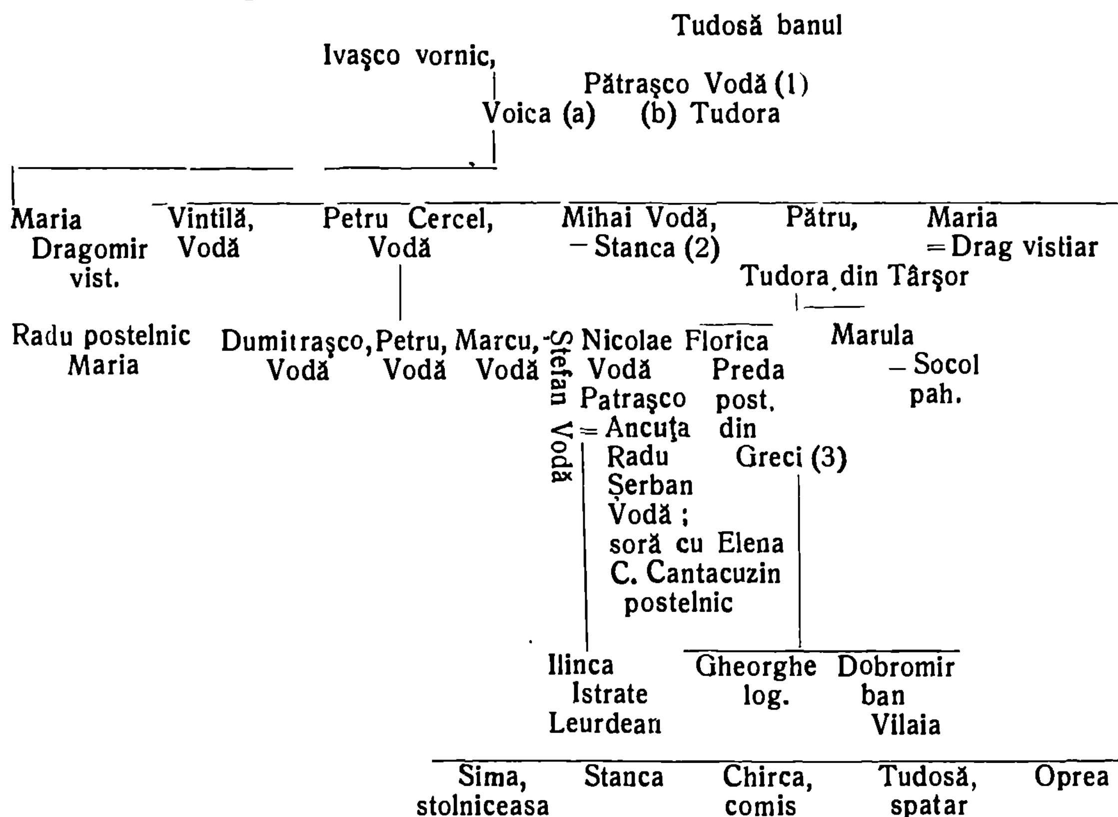
In *Muntenia* divanul este acesta : Dumitru vel vornic, Teodosie vel logofăt, Stroe vel vistiiar, Negre vel spatar, Stoica vel stolnic, Radul vel comis, Şărban vel paharnic, Preda vel postelnic, Radul clucer (Stefulescu Doc. 397 ; Condica Tismana I 240; Iorga Doc. V. 180, 291 Miletici DR 157).

Anul 1599. In Moldova, Eremia Vodă Moghilă, în Muntenia Mihai Vodă Viteazul.

In Moldova divanul este acesta: Lupul Stroici vel logofăt, Nestor Ureache vel vornic ţării de jos, Grigorce Crăcunovici vel vornic ţării de sus, Gheorghe parcalab de Hotin, Ştefan Prăjescul şi Dumitru, apoi D. Chiriţa Paleologul şi Vasile, apoi Toader şi Gheorghe parcalabi de Neamţ, *Albotă şi Mănăilă parcalabi de Soroca*, Simeon Moghilă hatman şi parcalab de Suceava, Dragan postelnic, Bosuioc spatar, Barnovschi paharnic, Simeon Stroici visternic, *Ursul medelnicer*, Grigore Gavrilovici stolnic, Caraiman comis (Ispisoace I. I. 215; Antonovici Doc. Bărlădene IV, 39; Wick. Homor 108, Miron Costin IV 282; Iorga Reg. XI 907).

In *Muntenia* divanul este acesta: Dumitru vel vornic, Tudosă vel logofăt, Negrea spatar, Stroici vistiiar, Stroe stolnic, Radul comis, Şarban paharnic, Preda vel postelnic, (Surete I 336; Stefulescu Doc. 300).

Familia lui Mihai Viteazul. Inainte de a încheia, e locul să dăm ştiri de familia eroului de la Călugăreni:

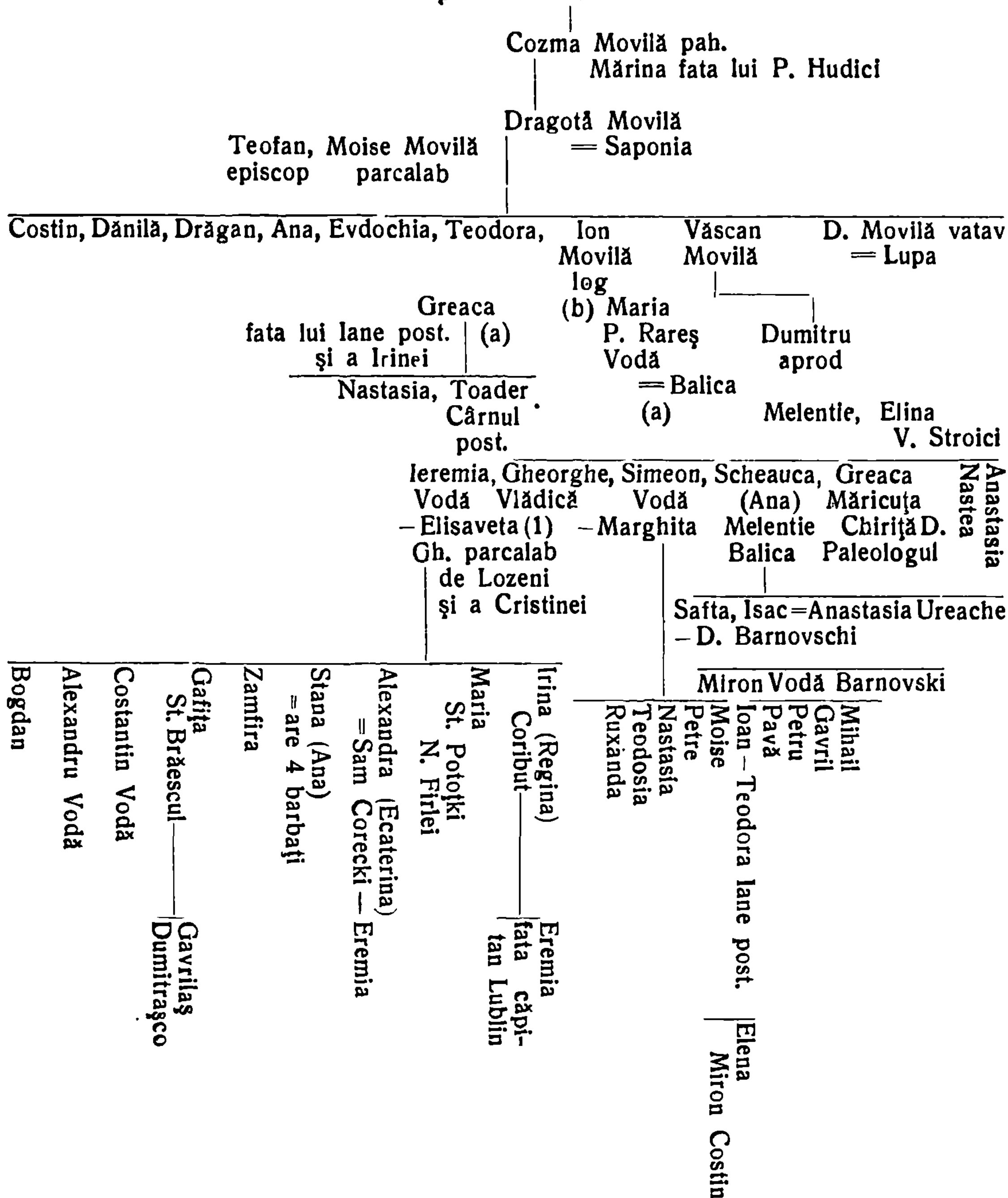

1) Are aceşti fraţi: Vlad Vodă, Marcu Vodă, Voica, Cărstina, Maria.

2) Stanca e fata lui Radu logofătul şi a Neacşei, fata lui Iane visternic; soră cu Dobromir banul şi cu Anca, mama Ivanei, soţia lui Dragomir logofăt. Ea are 2 fraţi: pe Tudor postelnicul şi pe Mara, mama lui Balcu spatar.

3) Preda e fiul lui Papa Floricoiul log, nepot Mihnei vornic şi a Neagăi, răstrănepot lui Ivaniş vornic şi al Stancăi, Drăguşin ban era frate cu Mihnea vornic.

Familia Movileştilor. Intru cât secl. XVI se încheie ca domni cu cei 2 fraţi Movileşti, unul — Eremia Vodă — pe tronul Moldovei, şi altul — Simion Vodă — pe tronul Munteniei, e bine să ştim încrângătura acestei familii, dintre care au ridicat şi treptele domniei în ţările române, dându-ne mai mulţi domni cu şi mai multe domnii în îmbele ţări surori.

Gh. Ghibănescu

Satele Bălţaţi, Codreşti, Mădrâjeşti, Mădrâjacul şi Bojila, din jud. Iaşi

(SCHIŢĂ ISTORICĂ)

§ 1. *Satul Bălţaţi.* Privire generală. Pe drumul mare, ce merge de la Iaşi la Târgul Frumos, nu departe de acesta din urmă, pe stânga drumului, pe Bahlueţ, este satul Bălţaţi (ţăranii îl numesc totdeauna Balţaţi, conform fonetismului moldovenesc). Din punct de vedere administrativ, împreună cu satele Făcuţi, Sârca, Valea Oilor şi Gugea, formează comuna Bălţaţi. Aparţine plăşii Cârligătura, jud. Iaşi, în vechime ţinutului Cârligătura. Satul de azi e nou înfiinţat, pe la 1895, în siliştea cu acelaş nume a vechiului sat şi o parte a moşiei Gugea. Are 122 de case, cu 118 gospodării, cu 479 suflete (245 bărbaţi, 234 femei)[1]. Locuitorii din sat sânt înproprietăriţi la 1895 şi sânt veniţi din Hălăuceşti, Mirceşti Muncel, Bozieni (din ţin Roman), din Războeni, Uscaţi (ţ. Neamţ), Goeşti, Buznea, Găneşti (ţ. Iaşi). Unii sânt Unguri, catolici.

Se megieşeşte, azi, la răsărit cu Mădrâjăştii, la m. noapte cu Valea Oilor şi Gugea, la apus cu Prigorenii şi la m. zi cu Goeştii şi Lunganii.[2] Dacă ne punem din punct de vedere istoric, satele şi moşiile încunjurătoare erau: la răsărit, Codreştii, la m. noapte Belceştii şi Ulmii la apus Gugea[3], iar la m. zi Frătenii (azi în trupul Goeştilor), Năroteştii şi Jerdinţii[4]. Moşia este aratată, la 1888, ca având o suprafaţă de 862 hectare. Pe ea însă s'a înfiinţ t şi satul nou Valea Oilor[5]).

Numele satului Bălţaţi ne duce cu mintea la moşul întemeietor „Bălţat", care nume se întâlneşte în documentele noastre. Aşa întrun doc din 1631, Mai 11: „Gavrilaş ficiorul Balţatului" (în satul Pistruenii, pe Răut, în ţin. Sorocii)[6], în 1641, Mai 1: Toader Balţatul, în satul Dracs ni[7], apoi întrun doc. oltenesc din 1596, Martie 15: „Nica fečorul Bălţatului din Târgo Jiului"[8]. Numele propriu este format din adiectivul bălţat,

1). Dicţ. statistic al României recens. 1912 Bucureşti 1914, I, 472. Satul nu este nici în Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, Bucureşti 1888; aici pg. 23 greşit Bălţăteşti, în loc de Bălţaţi arătată ca moşie a statului; nu e nici în Harta statului major, planşele Podul Iloaia şi Belceşti. In cea dintăi se află însă, în Bahlueţ, Iazul Balţaţi, iar în cea de a doua Dealul Balţaţilor, în apropierea podişului, de deasupra Bahlueţului, unde azi e satul.

2). Harta stat. major, pl. Podul Iloaie şi Belceşti.

3) Bul. Ioan Neculce, V (1295), satul Prigoreni pg. 41, 42 etc.

4). Bul. Ioan Neculce, fasc. 3 (1923), satul Goeştii, pg. 32 şi urm. Doc. din 7088 (1580) Mart 9, prin care Iancul Vvd, întăreşte vânzarea ce o face Pătraşco şi sora lui Magda. copiii lui Luca ceaşnic, nepoţii Stancăi, strănepoţi Armencii, fiica lui Narotă, către Greaca, drept 74 zloţi tătărăşti, din 1, parte 1/6 parte „din sat din Năroteşti şi din Jerdinţi, în ţinutul Cârligăturii, cari acum se numesc Lunganii", „din privilegiu de întăritură ce l-a avut strămoşul lor Narotă, de la bătrânul Alexandru Voevod". Originalul la d. C. Cerchez, proprietarul Lunganilor. Publicat de mine în Bul. Ioan Neculce, VI, 207. Pentru vechile hotare şi o hartă a Lunganilor şi moşiilor înconjurătoare, din 1824, în original la d C. Cerchez

5) Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, pg. 23.

6). Ghib. Surete IX, 124.

7). Cr col Acad. Rom. 1905. 100.

8). Ghib. Surete VI, 4. Cp. şi Hasdeu, Magnum Etym. 3084.

ce înseamnă, de obiceiu, cu o dungă mare albă (vorba de vite, dar şi de oameni, ce au o pată mare albă, pe obraz).[1]

Sate cu acest nume se mai găsesc în judeţele Vaslui, Râmnicul Sărat, Teleorman, Olt, Mehedinţi şi Buzău[2]), Bălţata de sus şi de jos se află în jud. Bacău[3]); iar Bălţatu, în com. Măcăi, din Argeş); Bălţata, sat în jud. Olt; Bălţatul, deal, măgură, în Teleorman; Bălţata, deal, movilă, pârău, vale, vălcea, în Bacău, Muscel[5]); Bălţaţi e şi un pichet vechiu, în apropiere de Focşani[6]); Bălţatul o vale în jud. Soroca[7]); Bălţaţi, un cătun în jud. Bender, la N. V. de satul Ţîpala jud Chişinău[8]); la aceiaşi origine ne duce numele satului Bălţăteşti din jud. Neamţ[9])

La fel cu Bălţaţi, din Bălţatu, s'a format numele satului Vrâstaţ', din Vrâstatu (adj. vrâstat, cu dungi drepte, de diferite culori, tărcat), sat care azi e în trupul moşiei vecine, Goeştii[10]).

Ştiri asupra satului mai vechi decât secolul XVII-lea nu am[11]) şi cele ce urmează sânt tot sărace, cum se vede, din cele ce urmează.

---

1) Hasdeu, Magrum etym. 3080: bălţat, bigarré, bariolé, tacheté. In dialectul macedorom. bălţat e şezătoare, ibid 3085. Cp. şi verbul a bălţà (a pestriţa, a îndunga cu alb); ibid. 2401 subst. balţ, pl. balţuri, (bande, bandeau, lacet, voile); ibid. 3087, 3088: verbul bălţesc, dela a bălţì (slăbit, lăsat întro parte, covăţit) şi bălţit. Cp. şi Dicţ. limbii române (Academia Română) I, 466: bălţat, derivat din lat balteatus, a, am încins, vfr. baucant, prov. baussan, tacheté.

2) Dicţ. stat. cit. II, 998, 774, 894, 6o2, 570, 572; Marele dicţ. geogr al României I. Cp. Ghib. Surete I, 394, V, 44, 45.

3) Ibid, I, 70.

4) Ibid. I, 22.

5) Marele dicţ. geogr. al Rom. I.

6) Ibid.

7) Dicţ. geogr. al Basarabiei, de Z. Arbure 22.

8) Ibid.

9) E neadevărată arătarea din Marele dicţ. geogr. al Rom. şi Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, unde moşia Bălţaţi e numită ca Bălţăteşti

10) Bul. Ioan Neculcea, fasc. 3 (1923), Satul Goeşti, pg. 34 şi urm.; Bogdan DŞt. I, 445 (1491) Ian. 7): Vrâstaţii (връстацїи) şi Iancu Vrâstatu.

11) Alt sat Bălţaţi, tot în Cârligătură, se află întrun uric de la Acad. Rom. Peceţi 215 (dăruit de Ed. Ghica) de la Alexandru cel Bun, din c. 1426 1427, prin care întăreşte fiilor lui Ştefan Stravici, Toder şi Petru şi satele la Cârligături: „anume unde este Şerba Pauşescul şi Lazor, alt sat unde este Neag Barbosul şi Dragomir Hasnăş, al treilea *Bălţaţi*... etc." [оже тоты истинны слꙋгы наши сыноке щефана стравича тодеръ и петръ потвръдили есмы право вѣрное выслꙋженїе ѿтца их щефана и дали есмы имъ оу нашеи земли три села на крълигѫтꙋри на имѧ где ест шерба пашескꙋлъ и лазоръ, дрꙋгое где ест нѣгъ барбоси и драгомиръ хаснѫшь, третїе бълцаци, еще есмы дали имъ на нирновѣ четири села на имѧ где былъ лацко, дрꙋгое где ест михꙋлъ и пинчъ, третїе где станкꙋцъ, четвъртое где ест станчꙋлъ. тое ѫже etc]" Aceste sate din Cârligătură sânt Păuşeştii [v. şi Ghib. Surete I, 381], Bărboşii [Ghib. Isp. III [2], 31, Creşt. Col. Ac. Rom. 1911, 247], Hăsnăşanii [Ghib. Sur. II, 110—111. 1581, Mai 8: satul Hasnăşanii, în ţinutul Cârligătura unde a fost Dragomir Hasnăş] toate unul lângă altul şi alăture cu Bălţaţii, cum se vede din un doc. din 1782, Oct 20 [Cr. col 1911, 247, Arh. stat. Iaşi, Anaforale II, 170]. Satul Bălţaţi, de lângă Păuşeşti, în 1473 (6981), Ian. 8, era în stăpânirea mănăstirei Moldoviţa [*Wickenhauser, Die Urk. d. Kl. Moldoviza*, 68, Bogdan, DŞt, I 179]; Mănăstirea stăpânia satul şi în 1742—în acest an era silişte —[Bogdan, în Bul. com. ist. I, 280]; în 1768, Mănăstirea îl dă schimb lui Toader Vârnav şi lui Ştefan Hermeziu [Cr. col. Acad. rom. 1908, 87, C. Bobulescu, Crucea de sus, 20]; satul acesta Bălţaţii şi Bărboşii în 1782 erau ale post Grigoraş Hermeziu şi sânt arătate ca fiind alături cu Păuşeştii. Identificarea satului Bălţaţi, din 1473, cu satul Bălţaţi, de lângă Prigoreni, nu este adevărată (DŞt. I. 179, Cr. col. 1911, 247].

Intrun doc. din 7110 (1602), April 28, Ştefan Vicol, nepot Bârzului, şi alţii vând partea lor din „sat Băţaţii (care se cheamă Popişcanii)" lui Ştefan Vrăjăscu comis, cu 350 zloţi. [1])

In 7125 (1617), April 16, între numeroasele sate, ce Radul Vodă le întăreşte lui Nistor Ureachie, marele vornic, pe lângă Goeşti, şi se întăreşte şi parte lui din sat din „Lungani şi din Şăpticeni şi din Bălţaţi..." din ţinutul Cârligăturii [2]) Probabil, că Nistor Ureche va fi cumpărat această parte din Bălţaţi, îndată după 1589, Iunie 5, când el — la data aceasta vornic de gloată — cumpără cu 1200 zloţi tătărăşti „giumătate de sat de Goeşti, în ţinutul Cârligăturii, însă giumătatea despre codru şi giumătate de sat de Vrâstaţi", [3]) sate vecine, la m. zi de Bălţaţi.

In 7128 (1620), Oct. 20, întro vânzare de pământ, în satul vecin, despre răsărit, Cudreşti, apare ca martor şi Câlcu pitar din Bălţaţi [4]).

In cartea de mărturie c. 7144 (1636), înainte de Nov. 26, pentru hotarul satului Prigorenii, vecini, alături cu Ureache spatarul cel mare şi alţi marturi din satele vecine, Frăteni, Cudreşti, Mădrâjaci, apare şi Chirilă den Bălţaţi [5]).

Acest sat este numit uneori, în hotarnicele satului vecin Prigoreni ca simplu „hotarul lui Ureache", aşa spre pildă în 7146 (1638) Mart 22 [6]).

In doc. din 7151 (1643) Mart 9, prin care Grigori Urechi vornicul de Ţara de jos, cu nepotul său Neculai Urechi spatar şi Nistor Batişte îşi împart satele, rămase dela Nistor Urechi şi jupâneasa lui Mitrofana, în partea lui Grigori Urechi, între altele, vin şi „satu Goeştii [7]) şi sâlişte Mândreştii [8]) pe Bahluiu şi ğumatati de satu de Sârbi [9]) şi părţile din Lungani şi din Băneşti [10]) şi din Şăpticini [11])... şi din *Bălţaţi*... ces la ţin-[u]tu„Cârligăturii..." [12])

In 7154 (1646) Iunie 15, cu prilejul unei cumpărări de moşie, în satul vecin Cudreşti, alături cu alţi marturi, apare şi Chirilă Câlcul de Bălţaţi [13]). Despre acelaş Chiril Câlcul din Bălţaţi este vorba întrun doc. din 7161 (1653). [14])

In doc. din 7181 (1673) Iuni 8, Chiriac biv ceaşnic şi femeia lui Safta dăruesc lui Gligori Hăbăşăscul hat. o bucată do loc din hotarul „Odaea Gugii, careli am eu danie de la fămeaea mea Alecsandra, ce au răpousat, fata lui Gligorie Ureache, ce iaste la ţinutul Cârligăturii pe apa Bahluetului „din Bahlueţ *pre lângă hotarul Bălţaţilor*, pre drumşor până în drumul cel mare şi pre drumul cel mare în sus, pre drum, până unde să tâmpină cu hotarul Prigoreanilor..." [15])

In doc. din 7187 (1679), Iuni 15, aflăm iarăşi ştiri despre hotarul Bălţaţilor, în-

1) N. Iorga, Studii VI, 76.
2) Ghib. Surete II, 170.
3) Satul Goeşti, în Bul. Ioan Neculcea, fasc. 3 (1923), 36.
4) Ghib. Sur. V. 262
5) Ghib. Surete III, 171. Pentru dată cp. documentele dela pg. 274 şi 281.
6) Ibid. 144; Bul. Ioan Niculce, fasc. 5 (1925), Satul Prigoreni, 42.
7) Bul. Ioan Niculce fasc. 3 (1923). Satul Goeşti, 31 şi urm.
8) Satul Sârca de azi, din jud Iaşi, şi nu Valea Oilor, ce se mai cheamă, azi, şi Mândreştii. Bul. Ioan Niculce fasc. 4 (1924). Satul Săneşti 41. Nota 1.
9) Azi în trupul satului Brăeşti, de lângă Goeşti.
10) Vezi mai jos.
11) In trupul Goeştilor, v. m. sus Nota 3.
12) Arhiva Sf. Spridon din Iaşi, Pac. Moşia Pietrosul şi Slobozia—Bălţi. Publicat în Bul. Ioan Niculce, fasc. 6 (1926 - 1927), 271.
13) Ghib. Surete V, 309.
14) Opisul de doc. al Mănăstirii Neamţului, pag. 7.
15) Bul. Ioan Neculce, fasc. 5 (1925). Satul Prigoreni, 51—52.

spre Prigoreni. Enache gramaticul, tatăl vitrig a lui Ion Neculce, [1] se pârăşte cu Gligorie Hăbăşăscul, ce au fost hatman, pentru o parte de ocină ce se chiamă „şăsul Râtul, până unde să înpreună cu *hotarul Bălţaţilor*, ce iaste pre Bahlueţ, în ţinutul Cârligăturii", Enache ţinând că-o are, prin socrul său, Iordachie vist., danie dela Iftimia păhărniceasa, fata lui Gligorie Ureche, iar Gligorie, zicând că o are şi el danie dela Alecsandra, altă fată a lui Grigorie Ureache. [2]

Despre acelaş hotar găsim ştire în o mărturie, din c. 7233 (1725) [3] pentru moşia Râtul a hatm. Ion Neculce „ce iaste despre Scorţăşti şi despre Albeşti... am văzut la capul hotarului din gios, unde să hotărăşte cu Frăteanii şi cu *Bàlţaţii* o piatră pe coastă în malul Bahlueţului..."

Aceiaş ştire, în 7233 (1725), Iuli 2, p ntru „Odaea Gugii": «zicăndu dumnealui hatmanul [Ion Neculce] cum că merge matca ča bătrână [= a Bahlueţului] pe suptu dial despre Albeşti şi despre Scorţăşti, arătăndu şi pietre de hotar lângă ača matcă pe suptu dial, în capul hotarului din sus este piatră pusă, încă peste matcă despre Scorţăşti, iar altă piatră din gios este pusă iar lângă matcă, despre câmpu *despre Bălţaţi*" [4])

In mărturia unor boeri din 7234 (1726) Fevr. 25, „pentru un loc cei alăturea cu *Bălţaţii*, cum ştim din bătrâni că să cheamă acel loc... aşa am apucat dela bătrânii noştri că acel loc să cheamă la *Gloduri* pe din sus de moara lui Manolache" [5]).

In doc. din 7245 (1737), Mai 2, se vorbeşte despre un loc de moară veche, ce a avut vorc. Manolachi; pe hotarul Bălţaţilor. [6])

Din cartea Domnului Grigorie Ghica Vodă, din 7247 (1739), Mai 12, pentru pâra dintre Ion Neculce biv vel vornicu şi călugării de Săcul, pentru şăsul Râtul, se vede scriind semnele hotarului acestei moşii „din Bahlueţ, pe lângă *hotarul Bălţaţilor*, pe drumuşor, până în drumul cel mare ..". [7])

In mărturia din 7264 (1756), Oct 21, pentru hotarul satului Codreştii, se spune că merge „alăture cu Mădârjăcii pe din gios (răsărit) şi cu *Bàlţaţii* pe din sus (apus)" şi se pomeneşte de o hotarnică a *Bălţaţilor*, „ce scrie în semne" [8]), pe, care nu o cunosc.

O altă hotarnică din 1782, Mai 16, „a pitarului Grigorie pe moşiile Ploscureşti [9]) şi *Bălţaţi*", [10]) necunoscută mie.

Asemenea, nu cunosc cuprinsul cărţii din 1793, Oct. 2, a Domnului Mihail Costantin Suţu către isprav. Cârligăturii, pentru moşia *Bălţaţii* şi, nici cea din 1793, Nov. 10, a Domnului Mihail Cost. Suţul, către vist. Lascarache Roset, pentru acelaş moşie. [11])

Dar în 1793, Oct. 2, Domnul trebuie să fi poruncit ispravnicului de Cârligătură, să hotărască satul Bălţaţi, despre moşiile încunjurătoare, iar în Nov. 10, Domnul întă-

1) Ibid. 51 şi 54. Enache Gramaticul a fost omorît de Leşi şi Căzaci.
2) Ibid. 52—53.
3) Ibid. 58; pentru dată aici, doc. 1725, Mai 18
4) Ghib. Surete, mscr. VIII, 763.
5) Bul. Ioan Neculce, fasc. V, 59. Pentru „Gloduri", cp. satul Glodeni pe Bahlui (cu drese de cumpărătură dela Ştefan cel Mare), Ghib. Surete I, 236, 7048 (1540), Mai 1; suretul face parte din actele Prigorenilor.
6) Bul. Ioan Neculce, fasc. V, 60.
7) Ibid 61.
8) Condica Mitr. Mold. 1818, II, 613.
9) Greşit: Plocăreţii; Satul Ploscureşti e în trupul Lunganilor, v. Bul Ioan Neculce, fasc. 4 (1924), 32; asemenea în o hartă a Goeştilor şi a moşiilor vecine, din 1797, Oct. 10, în posesiunea mea.
10) Opis. de doc. Măn. Neamţul pg. 7—13.
11) Ibid.

reşte hotarnica moşiei Bălţaţi.[1]) Parte din această hotarnică, din 1793, Oct. 30, o cunosc.[2]) Este făcută de paharnicul Şarban Buhuş şi în ea se spune că „matca Bahluețului ce vechi este supt dealul Cârligăturii spre codru şi că în această matcă stau toate moşiile ce vin dispre codru[3]) chizăş şi cum că *Bălțații să dispart de Prigoreni.*[4]) din piatra vechi hotar ce este dispre câmpu şi alăture merg pisti şăsu şa Bahluețului, până în drumul cel mare a Eşului".

Intro hotarnică a Mădârjeştilor din 1802, Avg. 20, se arată că Bălţaţii vin din sus de Codreşti şi merg din Bahlueţ şi până în apa Sârca.[5])

După moartea lui Grigori Urechi, satul a ajuns în stăpânirea urmaşilor săi. Un răstâmp de vreme proprietarii satului îmi sânt necunoscuţi. Despre alţi proprietari, mai dincoace aflăm ştiri din Condica Liuzilor pe 1803,[6]) care arată ca proprietară a satului Bălţaţi, pe visterniceasa Catinca Ianculeo In sat erau 8 liuzi.

Din scrisoarea, din 1809, Iuni 2, a spătăresei Ileana Sturza proprietara Prigorenilor, către divanul Cnejiei Moldovei, aflăm că satul înainte de această dată a fost a lui Răscărachi Rusăt şi în acest an era al spatarului Iordachi Catargiu.[7]) Scrisoarea spune, că moşia Prigoreni se megieşeşte cu moşia Balţaţii a casăi răp. Răscărachi Rusăt şi pe moşia Prigoreni, unde-i este aşezarea, în partea despre Bălţaţi, în pârâul Bahluețului, are iaz şi moară din vechi, de la moş şi strămoşi ai răp. soţ Câtă vreme a trăit Răscărachi şi cucoana sa, n'a avut nici o supărare „di un mic iaz şi moară ce au făcut din giosul iazul meu," dar când a întrat moşia Bălţaţii la stăpânirea spat. Iordache Catargiu, el vrea să-şi înalţe ezătura iazului şi să-i înnece o bucată mare de loc de fânaţ şi moara sa „nu poate să şi aibă îmblare sa slobodă". Cere să fie oprit lucrul iazului.

In acelaş an 1809, Iuni 7, Isprăvnicia de Cârligătură scrie către post. Gavril Bejan, ca împreună cu morarii de Balţaţi şi Prigoreni, să meargă, să cerceteze, de a avut iazul Bălţaţilor înălţime din vechi „ori că au statornicit cu ezătura tot mică, precum lau luat la stăpânire dlui spătar" şi cât loc strică, cu înecarea apei, din moşia spătăresei. La care, ei răspund că „după ezătura ce voeşte să facă spătarul, făcând măsura obişnuită.., trebue să se înalţe apa de un stânjen gospod cu care se pricinueşte păgubire moşiei spătăresei, cu lăţire şi întinderea apei, ca la 30—40 fălci de fânaţ „şi ineacă şi vro trei hotară ce sânt colţuri a trei moşii" şi ineacă şi moară şi ezătura n'a fost nici odată mai înaltă.[8]) In 1809, iunie 16,[9]) Divanul Cnejiei Moldovei face cunoscut lui Iordache Catargiu, pârcalab de Hotin, să dea poruncă vechilului de pe moşia Bălţaţi „ce o ai de clironomie dela răposatul boer, socrul dtale vist. Lascarachi", să nu mai înalţe iezătura din cât a fost din vechi.

Din 1815, Mai 10, cunosc jaloba vornicului Iordache Catargiu, către Domn, ce-

---

1) Arh. stat. Iaşi, tr. 1788, op. 2039 dos. 437 [pentru hotărîtura moşiei Prigoreni, căci ar suferi înpresurare dinspre moşiile Buzne, Cristeşti, Bălţaţi, Brăeşti, Guge. Făcuţi ş. a., pg. 111.

2) Ibid. şi opisul de doc. a Măn. Neamţului cit.

3) Arh. stat. cit. 68, verso „ce vin dela codrii Cârligăturii".

4) Ibid. „şi Goeşti şi Balţaţii de Lungani".

luețului, până în drumul cel mare a Eşului".

5) Actele bis. Talpalari, din Iaşi, inventar 756, No. 57; cp. Harta stat. major, planşele Podul Iloaea şi Belceşti.

6) Uricarul VIII, 332.

7) Bul, Ioan Neculce, fasc. 5 (1925), 65.

8) Ibid. cit.

9) Ibid. 66.

rând a scoate în vânzare moşia sa Bălţaţii [1]. In Mai 22 e porunca Domnului către isprăvnicia Cârligăturii, ca să publice în vânzare moşia Bălţaţil Asemenea către vornicul de aprozi şi Ţidula mezatului adeverită de Domn. In Iulie 22, foaia de publicaţie, făcută de isprăvnicia de Cârligătura. In August 7, se face actul de vânzare a vorn. Catargiu, pentru moşia Bălţaţii, întărit de Mitropolitul şi boerii divanului [2]

Moşia o cumpără banul Drăghici, care stăpânea şi in Frătenii vecini (în Goeşti), în Lungani şi în Codreşti. In 1816, Iulie 2, el face o jalobă către Domn, ca să i se hotărască moşia Bălţaţii şi giumătate de moşia Codreşti [3]. In Catagrafia Cârligăturii pe 1820, nu figurează satul [4], nici în cea din 1831 [5]. In o scrisoare de mărturie, din 1824, iuni 6, a lui Apostol Tăutul biv vel căpitan, se vorbeşte despre un iaz al Mădârjăştilor şi anume că „un mal a cozii [=iazului] vine pe moşia Belceştii, despre miază noapte, iar celalalt mal de ceia parte vine de moşia Codreştilor, parte dum. spat. Iordachi Drăghici şi *Bălţaţii*, tot a dum." [6]

Nu cunosc planul moşiei Bălţaţii şi Codreştii, lucrată de geometrul Carl Osvalt, in 1840, Nov. 8. [7]

In 1841, Balţaţii trec în stăpânirea Mănăstirei Neamţului. Aceasta se vede din zapisul din 1841, Ghen. 31, al „Vornicesăi *Maria Drăghici, născută Nacu*,.. adeverită de giudecătorie de Neamţ supt No. 3721, prin care zapis *vinde Măn Neamţul moşia Bălţaţii, cu hlizele Codreştii* de la ţin. Iaşii, care zapis este întărit de divan vremelnic supt No. 644 şi statornic supt No. 4596 [8]

In 1844, Iuni 3. Bălţaţii erau tot a Măn. Neamţului. [9]

In 1845, Iuni 25, un jurnal încheiat de boeri hotarnici arată că cu înălţarea iazului Bălţaţilor este înecat din şăsul Râtului vreo şepte opt fălci şi tot odată şi pentru hotarul vechiu pomenit prin hotarnica Băţaţilor, ce sau găsit la locul lui şi este colţu a patru moşii Prigorenii, Băţaţii, Lunganii şi Goeştii. [10]

In 1846, se arată că hotarul între Belceşti şi Balţaţi este pârăul Sârca. [11]

Stăpânirea Măn. Neamţului a urmat până la secularizare. Se vede că era selişte, căci pe el se întemeiază satele Valea Oilor, numiţi şi Mândreştii, iar pe la 1895, Balţaţii de azi.

§ 2. *Satul Codreşti*. Privire generală. Nici o amintire n'a rămas din acest sat Nu-i aflu numele nici în Dicţionarele geografice şi nici în Harta statului major. O parte din moşie vine astăzi în trupul Bălţaţilor, iar alta în a Mădrăjeştilor şi a Sâneştilor.

Satul vechiu era aşezat la răsărit de Bălţaţi, megieşindu-se la m. noapte cu Belceştii şi Crâsteştii, la răsărit cu Mădrâjăştii şi la m. zi cu Lunganii şi Bătărăştii (acesta din urmă, azi, în trupul Sâneştilor). [12]

Sate cu acest nume se mai întâlnesc în jud. Argeş, Râmnicul Sărat, Vâlcea, ca

1) Opisul de doc. măn. Meamţului cit.
2) Ibid.
3) Ibid.
4) Arh. stat. Iaşi, tr. 166, op. 184, dos. 19.
5) Ibid. tr. 644, op. 708, No 339, tom. IX.
6) Actele bis. Talpalari, cit., doc No. 61.
7) Arh. stat. Iaşi, Cond de Anaf. 170, fila 194 ; în Opisul de doc. Măn. Neamţului, 12: „planul moşiei Gugea şi Bălţaţii."
8) Opis de doc. al Măn. Neamţ, 12; asemenea Arh. stat. Iaşi, tr. 1788 dos. 532. fila 17 verso.
9) Arh. stat. Iaşi, tr. 1788, op 2039, dos. 437, fila 19
10) Ibi . fila 111.
11) Ibid. tr. 1783, dos. 532, fila 21 verso. Vezi şi Harta stat. major, planşele Podul Iloaei şi Belceşti.
12) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4 (1924), Satul Sâneşti, pg. 26 şi urm

siliște în jud. Bacău[1]). Un deal și ponor Cudrina e în satul Gremești, jud. Dorohoi[2]).

Numele satului sună Codrești și Cudrești. El vine de la străbunul întemeietor Codre,[3]) care avea și forma Cudre.[4])

Cea mai veche pomenire a satului Codrești, de la Cârligătură, este din timpul lui Ștefan cel mare. Intrun uric de la Petru Rareș, din 7054 (1546), Iunie 9[5]) găsim următorii frați, stăpâni ai satului, cari în timpul lui Ștefan cel Mare au uric de mărturie: Dragoș, Giurgiu, Ivan, Bețea, Fetița, Stana și Anușca. Urmașii acestora ii găsim sub Petru Rareș: „slugile noastre Gherasim și frații lui David și Nechita, copiii lui Dragoș[6]) și verii lor One și Dragotă și Balotă și surorile lor Donea și Urîta, copiii lui Giurgiu și asemenea verii lor, Anușca și surorile ei Bura și Draga, copiii lui Ivan și asemenea verii lor Ilea și Neagul și Ioaneș și surorile lor Negrita și Sofronia, copiii Belții și asemenea verii lor Toader Galiță și cu frații lui și cu surorile lui, copiii Fetiții și asemenea verii lor Gavril și sora lui Drăgana, copiii Stanei și asemenea verii lor Mărenca și surorile ei Dușca și Sofiica și Costina, fetele Anușcăi, i-am miluit pre ei.... le-am dat și întărit... ocina și moștenirea și privilegiu de mărturie, ce ei îl au dela părintele Domniei mele Stefan Vvd, un sat, anume Cudreștii, pe Bahluieț și cu un loc de moară în Bahluieț... Iar hotarul acestui sat mai sus scris, anume al Codreștilor, ce-i pe Bahluieț și cu loc de moară în Bahluieț să fie din toate părțile, după vechiul hotar" [7]).

Intrun zapis de vânzare, în satul Bătărăști, din 7104 (1596), April 4, apare și Costantin din Mădârjăni și frate său Damaschin ot tam,[8])

Nici o altă știre despre sat nu mai am din sec. XVI-lea.

Intrun „zapis sârbesc" c. 7111 (1603), Iunie 12,[9]) găsim că Ilarion, feciorul lui Toader Purece, vinde lui Filip vătavu niște pământ din moșia Codreștii.

---

1) Marele dicț. geogr. al Rom.

2) Ibid.

3) Arh. stat. Iași, Anaforale XIII, fila 103, 7056 (1548) April 12: Ioan Codre și mătușa sa Salomiia, nepoți Marușcăi și alții au moșie pe Stavnic, anume Giurgeștii, și Tatomireștii, pe Răbrice.

4) I. Bogdan, DȘt. I, 407, 6998 (1490), Mart 15: где кꙋдрѣ ѡприще (satul Oprișeni, în distr. Siretului, ibid. 413); ibid. II, 212—213, 7010 (1502): Cudre (acelaș tot aici și Condrea), și fratele său Luca, pomeniți sub Ștefan, fiul lui Alexandru cel Bun; Cudre și în 1577, Hasdeu, Cuvente I, 26; numele este acelaș cu Condrea pomenit de ex. în 7155 (1747), Ghen. 4: Onacă, fiul lui Vasilie, nepot Condrii, strănepot lui Gherasim, în Drăgușeani, pe Stavnic, Ghib. Sur. X, 35, 36; cp. Condrea pârcălabul Un Cudrea Dragotă, pe vremea lui Petru Rareș, chiar în Codrești, v. mai jos.

5) Ghib. Surete I, 252—256. In opisul de doc. al măn Neamțului, pg. 7, greșit: „7094".

6) In Sur. cit. sărit în textul slavon, dar dat în traducere.

7) Ibid. «наши слоуги герасим и братїа его давид и некита дѣти драгоша и племенникове их ѡне и драготѫ и балотѫ и сестри их донѣ и оурѫта дѣти жꙋржи и тиж племенникове их анноушка и сестри е(и) бꙋра и драга дѣти иваноу и тиж племеникове их илѣ и нѣгоул и iωанѣш и сестри их негрита и софрониа дѣти белцини и тиж племенник ихъ тоадер галицѫ и сѫ его братїами и сѫ его сестрами дѣти фетици и тиж племенникове их гаврил и сестра его дрѫгана дѣти станини и тиж племенникове ихъ мѫренка и сестри еи дꙋшка и софїика и костина дочка аннꙋшки жаловали есмы их... дали и потврѫдили есмы им.. ѡтинноу и дѣдинноу и исприкилїе зá марторїю што ѡни имают ѿ родителѣ господствами стефана воевода едно село нанмѣ коудрещїи на бахлоуецѣ и сѫ мѣсто ѿ млина [нā] бахлоуецѣ.. а хотарь томоу вышеписанномоу селоу нанмѣ кодрещкмк што на бахлоуецѫ и сѫ мѣсто ѿ млин на бахлоуецѣ да ест ѿ оусих сторон по старомꙋ хотарꙋ».

8) Cond. Mitr Mold., 1818, 559. Data nu e sigură însă.

9) Opis. de doc. Măn. Neamțului, pag. 7.

Din Iaşi, 7125 (1617), Ghen. 12,[1]) avem documentul de la Radul Vvod., prin care «Nicolai şi sora lui Măria copii Țigancei, cneaghina lui Gligorie Ciuvlic, nepoții Cernei, sora lui Bilăi... şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din uric ce l-au avut de la [l. gol] Voevod, a patra parte din jumătatea de jos a satului *Cudreşti*, la Bahlueț şi cu loc de iazuri şi de moară, în Bahlueț, care-i în ținutul Cârligăturii... slugii noastre lui Ploton visternicel şi lui Gligorcea visternic şi lui Ionaşco stolnic şi lui popa Gligorie, drept 16 ughi galbeni, care cu aceşti bani s'a plătit Nicolai, fiul Mării, din robie, căci a fost căzut în mânele păgânilor Tatari, în zilele lui Ştefan Vodă Tomşevici." [2])

Din 7127 (1619) April 6, avem zapisul, prin care Crețu a vândut o parte de moşia Condreştii, unui Dumitru din Condreşti. [3])

Din 7128 1620), Oct. 20, avem documentul de la Gaşpar Voevod, în care se spune că „a venit înaintea noastră... sluga noastră Ionaşco aprod şi a adus nişte zapise de de mărturie de la Hilip vătah din *Cudreşti* şi de la Seachil uşer asemenea [=din Cudreşti] şi la Grozav pitar asemenea şi de la Câlcu pitar din Balțați şi de la Purice bătrân din Cudreşti şi de la mulți oameni buni şi ostaşi mai dedemult, scriind... că a venit înaintea lor Mărica Oncioae, fata Magdalinii, nepoata lui Gavril... şi a vândut a sa dreaptă ocină din partea unchiului ei [ѕнкѕ ен] Gavril a patra parte ce-i pe Bahlueț, în ținutul Cârligăturii şi cu loc de moară, a vândut o slugii noastre mai sus scrise, lui Ionaşco aprod, drept 100 de zloți tătărăşti. Şi asemenea i-a vândut lui, Gligorie, fiul Anghelinei, nepot lui Cudrea Dragotă [внvк кvдрѣкн драгот] din partea unchiului lui [ѕнкv емv] Cudrea Dragotă, a treia parte din acest acest sat drept 80 zloți tătărăşti şi asemenea i a vândut lui Dumitra Salomia, nepoata lui Balotă [вн‍vка валотv] din partea lui Balotă, a patra parte din acest sat, drept 80 de zloți tătărăşti şi asemenea i-a vândut lui Mărica, fiica Urîtei, [дъщia ѕрxтове] nepoata Onii, din partea unchiului ei One, a patra parte din acest sat, drept 70 zloți tătărăşti şi asemenea i-a vândut lui Tănasie, fiul Vârvarei, nepot Urîtei [внvк оvгxта] din partea Urîtei [wт част ѕрxтокн] a şesea parte din acest sat, drept 40 zloți tătărăşti şi asemenea a adus înaintea noastră un zapis de mărturie de la Sava din Lunganii de jos şi dela Petriman din Găureni şi de la Pavăl din Lungani şi dela Dumitru Seachil uşer de acolo, scriind că a venit înaintea lor Ştefan, fiul lui Gligorie Ro.ban.. şi-a vândut a sa dreaptă ocină ce a fost cumpărătură tatălui său dela Benea din *Cudreşti*, fiul lui Gavril, din partea lui Benea, jumătate de parte din acest sat, aceasta asemenea a vândut-o... lui Ionaşco aprod, drept 100 zloți tătărăşti" [4]). Domnul întăreşte aceste părți lui Ionaşco aprod. Documentul este important şi pentru faptul, că din el aflăm u maşii lui Dragotă, Balotă, Urîtii şi lui One, din uricul lui Petru Rareş, dat mai sus. Ei erau nepoții lui Giurgiu, din vremea lui Ştefan cel Mare.

---

1) Original slavon, Actele bis. Tălpălari, Iaşi, Inv. 756, Codreşti, No. 1 ; publicat de Ghib. Surete V, 245–246.

2) Este vorba de lupta lui Ştefan Tomşa cu Constantin feciorul lui Ieremia Vodă din 1612. Constantin avea ajutor leşesc, iar Ştefan Tomşa avea ajutor tătărăsc, Miron Costin, ed. I Cogălniceanu, I, 229 : „Şi au pus Ştefan Vodă tabăra deasupra Popricanilor, dând ştire şi la Cantimir, la carele pre acea vreme era mulțime de Nohai şi au venit şi Cantemir cu oşti întrajutoriul lui Ştefan Vodă« ; ibid. 231 : „Tătarii după aceia îndată au mers în pradă la țeara leşească şi lovind fără veste, şi desirgu mult plean au luat şi mare robie în oameni au făcut" ; cp. Xenopol, Ist Rom. III 493.

3) Opis de doc. măn. Neamț. 7 ; Satul aici e „Condreşti".

4) Original, slavon, Actele bis. Tălpălari, cit. No. 3; publicat Ghib. Surete V, 262–264.

Acest Ionaşco aprod din Cudreşti, împreună cu „Gligorie Câlcul visternic de acolo, cu Chirilă Câlcul aşijdere" şi alţii sânt însărcinaţi de Moise Moghilă Vvd, prin cartea din 7138 (1630) Avg 18, 1) să facă hotar seliştei Avrămeştilor. 2)

In Cartea către Vodă a celor însărcinaţi cu alegerea hotarului satului Prigoreni, din c. 7144 (1636), înainte de Noembrie 26, alături cu Ureche spătarul cel mare şi alţii, din Frăteani, din Bălţaţi, din Mădrâjaci, găsim şi pe Ilea de Cudreşti, Pătraşco Clupeş de Cudreşti şi Stan ottam [=de acolea] 3).

In o carte de pâră pentru hotar „unde au fost beseareca de piatră" (Prigoreni), din c. 1636, Avg. 13, alături cu Gligoraşco Ureche spatariul cel mare, apare ca martur Chirilă de Cudreşti. 4)

Prin zapisul, din 7154 (1646), Iuni 15, 5) Ţigănaş feciorul lui Bâgău de Cioltani 6) vinde partea lui ce se va alege din *Cudreşti* „şi din ğoseani şi din suseani, ce iaste pre Bahlueţ înţinutul Cârligăturei acăstă o am vândut sămenţielor meale lui Pătraşco şi frăţinesău lui Tofan, fečorii lui Clineş de Cudreşti, direptu optu lei bătuţi şi în tocmala noastră au fost Ilea de Cudreşti.. şi Tanasie de Cudreşti.. Scris în Cudreşti în casa lui Hilip".

Din 7161 (1653), avem „un înscris al lui Chiril Câlcul din Bălţaţi, atingătoriu de moşia Condreştii". 7)

In 7175 (1667), Mai 23. Simion sân Toader şi Costantin sân Ionaşco vând nişte pământ din Condreşti lui Tănasă şi Costantin, feciori lui Ilie. 8)

In 7178 (1670), Avg. 5, Solomon Bârlădeanul, marele logofăt „de vreme ce orânduit fiind înpreună cu alţi boeri, ca să mergu la poartă cu trebile Ţării şi a Măriei sale a Domnului nostru" cu soţia sa Ana „niam învoit şi niam tocmit întrun chip voia şi gândul de am înpărţitu aceste ce mai ğos anume să vor zice" şi între alte hotărîri ce lasă Mănăstirii Săcătura la ţinutul Totruşului, lasă între altele şi „părţile din Codreşti" 9).

Din 7179 (1671), Mai 15, avem zapisul, prin care Tofan căpitanul şi ai lui vând nişte pământ din Condreşti, logofătului Solomon Bârlădeanul. 10)

Din 7180 (1672), Fevr. 10 cunosc zapisul, prin care Dănilă Şepteşan vinde lui Gligoraşco de *Codreşti*, drept 7 lei, moşie ča avut di la părinţii noştri în satul Şepteşeni, den a şes(e) par e ğumătate. 11)

Prin zapisul din 7184 (1676), fără lună şi zi, 12) „Vasilii fičorul lui Tofan de *Cudreaşte*... am vândut o parte de moşie din sat Cudreaşte, ce mieu frate cu[m]părătură din parte Buguuţeştelor [кѹгѹѹцєщєлѡр] 13) ce sa alege parte şi din vatra satului şi din ţarină ce au fostu parte Nazarii şi a nepoţelor ei, o am vândut fičorilor Aleccsandri lui Vasilii şi fraţilor lui, dreapt optu lei". Martori sânt Mihalcea ot Cudreşti, Si-

1) Ghib. Surete II, 141—142.
2) V. Bul. Ioan Neculce, fasc. V, Satul Prigoreni.
3) Ghib. Surete III, 171. Nu cumva „Pătraşco Clupeş" e greşit în loc de „Pătraşco Clineş".
4) Ghib. Surete Mscr VIII, 821
5) Actele b s Tălpălari, Codreşti, cit. No. 5; Ghib. Surete V, 309.
6) Sat în hotarul Popeştilor, din jud. Iaşi.
7) Opis de doc. Măn. Neamţului, 7.
8) Ibid.
9) Cond. Mitr. Mold., din 1818. II, 597—599 şi Bul. Ioan Neculce, fasc. IV, 30.
10) Opis de doc. Măn. Neamţului, 7. Aşi fi înclinat să cred că data de 7179 e greşită. comparând documentul acesta cu cel din 7178.
11) Doc. la mine. Cp. Bul. Ioan Neculce, fasc. III, Satul Goeşti, 37.
12) Actele bis. Tălpălari. Codreşti No. 6; publicat de Ghib. Surete V, 323.
13) La Ghib., greşit; „Buguuleştilor".

lion, Tofan, Gligoraşco, Vasilie, toți din Cudreşti, şi Ghiorghe diaconul ot Mândreaşti. [1])

In 7185 (1677), Fevr. 20, în o vânzare de pământ către Miron Costin în Romăneşti, din ţin. Cârligăturii, apar ca martori, între alţii din Popişcani şi Prigor eni, şi „Constantin şi Mihalcea de Cudreşti. [2])

In cartea de mărturie din 7187 (1679). Fevr. 20, pentru locul unei mori, în părţile Prigorenilor, afară de marturi din Târgu Frumos, Frăteni, Scorţăşti, [3]) apare şi Mihalce de Codreşti [4]).

In o carte de mărturie, pentru satul Pleşeşti, din 7188 (1680), Iunie 22, apare martur acelaş Mihalce de Codreşti. [5])

Intrun zapis de vânzare, din 7189 (1681), Ghen. 15, în satul Podobiţilor, apar ca martori: Silion ot Cudreşti, Mihalce Clineş şi Costantin, ot tam [6])

In zapisul de vânzare, din 7190 (1682), Sept. 20, în satul Pleşeşti, între marturi din Cioltani şi Obrijeni, apare acelaş Mihalce de Codreşti. [7]) Asemenea în 7193 (1685), April 6, în o vânzare în Podobiţi, apar Costantin de Cudreşti şi Mihalce ot tam, [8]) iar în 7193 (1685), Iunie 18, în o vânzare în Pleşeşti, apare Silion Clineş şi fratesău Mihalce de Codreşti. [9])

Costantin de Codreşti, apare iar întrun zapis de vânzare în Podobiţi, din 7194 (1686), Ghen. 16. [10])

In zapisul din 7195 (1687), Ghen. 6, Dimitrie Machedon vinde nişte pământ din Condreşti, lui Tănasie şi Costantin, feciorii lui Ilie. [11])

In 1690, Solomon Bârlădeanul şi soţia sa Ana dau Mânăstirii Săcătura, de la ţin. Trotuş, între altele, satul Storneşti la Cârligătură, părţile din Batireşti şi din Cudreşti. [12])

In zapisul de vânzare, a unei părţi din Mădrâjeci, din 7201 (1693). Oct. 25, [13]) apare ca martor şi Mihalcea ot Cudreşti.

In o vânzare în Frăteni, din 7201 (1693). Dec. 4, apar ca martori Costantin şi Mihalce din Codreşti. [14])

Nu cunosc decât dintrun scurt rezumat, cartea din 7205 (1697), Oct. 25, a Domnului, Antioh Costantin Vvd., în pricina dintre Grigoraş Codrescu şi cluč. Pârvu, pentru un bou. [15])

Cu zapisul din 7211 (1703), Martie 19, Aniţa logofetiasa, răpăosatului Solomon logofătul dăruieşte siliştea Bătărăştii, din Cârligătură, nepotului său „Toderaşco postelnicului, fečorul a fratelui mieu lui Carpu spătari“, care moşie îi fusese dată de mai

1) Satul Sârca, de azi, din ţ. Iaşi.
2) Ghib. Surete V, 35, Surete XIII, 14.
3) Azi în Albeşti, ţ. Iaşi
4) Bul. Ioan Neculce. fasc. 5, Satul Prigoreni, 52.
5) Cond. Mitr. Mold. 1818, II, 489—490, Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, Satul Sâneşti, 38—39.
6) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, Satul Sâneşti, 20.
7) Ibid 39.
8) Cand. Mitr. Mold., cit. 435 şi Bul Ioan Neculce, fasc. 4, 21.
9) Bul Ioan Neculce, fasc 4, cit. 39.
10) Cond. Mitr. Mold., cit. 436, Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 21.
11) Opis de doc. Măn. Neamţului, 8.
12) Uricarul V, 243; cp. însă Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 30, 35.
13) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeştii, No. 2
14) Doc. la mine, v. şi Bul. Ioan Neculce, fasc. 3, Satul Goeşti, 39.
15) Opis de doc. Măn. Neamţului 8. Din acest sat era neamul lui Toader Codrescu, autorul Uricariului.

înainte de soţul său, Solomon logofătul, împreună cu satul Storneştii „şi cu părţâle din Cudreşti". [1])

In zapisul din 7213 (1705), Săpt. 1, apare Andreiaş sin Mihalcii ot Codreşti. [2])

Din 7217 (1709), Iulie 25, cunosc un rezumat din zapisul lui Grigorie, feciorul lui Ilie, pentru vânzarea a nişte pământ din Condreşti, către episcopul Lavrentie. [3])

Din 7223 (1715), Iulie 20, cunosc asemenea un rezumat din zapisul lui Ursu căpitan şi ai lui, prin care dăruesc nişte pământ din Condreşti lui Tănasă Poruşnicu. [4])

Asemenea, în 7224 (1716), Mart 21, Vasilca, fata lui Grigoraşti, vinde nişte pământ din Condreşti poruşnicului Tănasie. [5]) Acelaş Tănasă poruşnic, prin zapisul din 7224 (1716), Iunie 25, [6]) cumpără pământ în Condreşti, de la Andrieş căpitan şi Mihail, fratele lui, iar acelaş an, Sept. 1, cumpără pământ, în acelaş sat, de la Miron Condrescul [7]). Tot el, prin zapisul, din 7225 (1717), Oct. 1, cumpără, în acelaş sat, pământ de la Sandu sân Grigoraşcu. [8])

In 7227 (1719), Iulie 4, Mihai Racoviţă Vvd, întăreşte lui Ilieş şi Dumitrachi Codrescu nişte cumpărături în Codreşti. [9])

Prin zapisul din 7230 (1722), Ghenar 15 Axinia Mărdăroaia dă ginerelui său popei Nicolae şi soţiei sale Maria toată partea sa din moşia Codreştii. [10])

Prin cartea, din 7241 (1733), Avg. 28, Costantin Nicolae Vvd, dă lui Tudosie culărariul (sic) şi alţi fraţi a lor, ginerii popii Bejan din Mădârjăci, între altele, „să ia de a zece şi din silişte Cudreştii ce zisă căi a lui" [11]).

Prin cartea, din 7246 (1738), Martie 2, a Domnului Grigorie Ghica [în rezumat] se întăreşte lui Tănasie poruşnicul şi cumpărăturile din satul Codreştii. [12]) Acest rezumat nu ne lămureşte câtă parte de sat avea Tănase, dar dintrun document de mai târziu, din 1790, Avg. 13, aflăm că el avea jumătate de sat Codreşti, la ţân. Cârlegăturii" [13])

Din 7249 (1741), Avg 11, avem, în rezumat, zapisul lui Mihăilă, pentru vânzarea din moşia Codreşti. [14])

Din 7250 (1742), Mai 15, cunosc, în rezumat zapisul Mariei, fata lui Toader Ilie, pentru o bucată de pământ din Codreşti. [15])

Din 7263 (1755), Ghenar 12, cunosc zapisul Ieromonahului Nicanor şi al sobo-ului de la Măn. Bogdana, prin care arată că-vând Episcopului de Roman Chir Ioanichie, „ca să o închine zidirii sale mănăstire noao, ce să numeşte hramul Adormire Precistii din târgu din Roman", drept 525 lei, moşia Storneşti, jumătate de sat de Batireşti, jumătate de Pleşeşti „şi cu părţile ce sar alege din Cudreşti"... şi din Mădârjăci", „cu care bani au primit svinţia sa şi epitropia ostenelii, ca să ste să ne driagă mănăstire [=Bogdana]", „întâmplându-s(e) de sau surpat sfnta mănăstire de cutre-

1) Bul. Ioan Neculce. fasc. 4, cit, 30.
2) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeşti, No. 5.
3) Opis de doc. Măn. Neamţului, 8.
4) Ibid.
5) Ibid.
6) Ibid,
7) Ibid.
8) Ibid.
9) Ibid.
10) Ibid.
11) Cond. Mitr. Mold., cit. 606.
12) Opis de doc. Măn. Neamţului, 8.
13) Documentul e al meu.
14) Opis de doc. Măn. Neamţului, 8.
15) Ibid.

mur, fiind râsâpitâ şi foarte rău stricată, întru care avându multă trebuinţă a să drege şi neavând noi altă putere." [1])

Din 7263 (1755), Mai 15, cunosc zapisul lui Ionichie, episcopul Romanului către Chir Iacov, Mitropolitul Moldovei, prin care face schimb, dând Mitropolitului satul Storneşti şi Batireşti şi Pleşeşti „şi ce părţile ce să vor alege din Cudreşti şi din Mădârjăci" şi primind de la Mitropolie moşia Unguraşii, pe Orbic, la ţin. Neamţului şi alte hotare lipite de această moşie, Dracsineştii, Negoeştii şi părţi din Goşmani. [2])

Din 7263 (1755), Iuni 10, cunosc o carte a Mitropolitului Iacob, ce pomeneşte nişte părţi de moşie din Mădârjeci, până în hotarul Cudreştilor.. [3]). Această carte poate fi totuna cu zapisul din 7263 (1755), Iuni 10, al cărui cuprins însemnat îl dau mai la vale:

„Adică noi răzeaşii de sat de Cudreşti, de la ţinutul Cârligăturii, carii mai ǵos ni vom iscăli, adiverim cu acestu adivărat zapis al nostru la mâna sfinţii sale părintelui Mitropolitului Chir Iacov, pentru nişti părţi de moşie cumpărături, čau avut răpoosatul Solomon Bârlădianul biv vel logf. la sat la Cudreşti, care părţi au fost rânduite de logft Solomon cu diiata sa la mănăstirea sa Bogdana [=Săcătura] şi prăpădindus(ă) zăpisâli acestor părţi cum şi alt(e) scrisori altor moşii toate, au rămas la mâna lor numai un izvod vechiu de însămnare acestor părţi de moşii, cari di la cine au fost cumpărat(e) şi anume câte pământuri şi din porunca Mării sale lui Vod(ă) fiindu rânduit hotarnicu dum. Vasilie Buhăescul biv vel med. ca să îndreptedză pricinile acestor moşii čau fost a lui Solomon logft, rânduite la mănăstire Bogdana au făcut socotială de cumpărăturile logoft. Solomon čau avut la Cudreşti pi acel izvod arătat mai sus şi pe scrisorile altor răzeş cine čau arătat şi sau ales părţile lui Solomon logft. 162 de pământuri în sat în Cudreşti, cumpărate dela răzeşi de acolo, în care cuprinde trei părţi de sat şi o parte rămâne la răzeş. Deč eu *Ioniță Codrescul sân Andrieș căp. nepot lui Gligorie și strănepot Ileai cu rudili meli ci ni tragem din Ilea și din Filip, tată Ilii*, niam jăluit sfinţii sali părintelui că sintem asupriţ cu acel izvod de cumpărăturili lui Solomon logft. di vremi ci niamul nostră nu sau aflat vândut la Solomon logoft. făr numai o fămie Aniţa ce sau răspunsu de nepoată Ilii sau aflat vândută cu 2 pol [=jumătate] pământuri şi noi avănd ştiinţă din părinţii noştri, că Ilea, moşul nostru, au avut 6 fičori şi aflândusă scriind şi zapisăli unchilor şi a părinţilor noştri că fieştecare unul dintracei 6 fraţi au avut câte a opta parte din ǵumătate de sat, fără cumpărături ci arată zapisâli cau avut unii dintracii fraţ şi osăbit că mai aflândus(ă) şi doaă fămei anume Despa, fata lui Gligoraş, napoată lui Toader Negură şi Safta Bălănias(ă), nepoată Mihalcii Clineş, cerând şi eli moşie de baştină şi cumpărături pi nişte scrisori vechi ci sau aflat la mâna lor, socotitau şi sfinţiia sa părinteli că poate să fie având noi oarecare călcare şi asuprial(ă) de către acel izvod di cumpărăturili logft. Solomon di vremi că zapisâli sau prăpădit. Aşijdire şi noi socotind că mai bună est(e) aşedzare decât ǵudecata poftind şi noi o aşedzare cinstită fără vătămare au învoit şi sfinţiia sa şi cu buna învoire dispre amândouă părţili niam aşedzat ca să stăpânim acest sat în ǵum(ă)tate, adică ǵumătat(e) de sat să stăpânim noi şi ǵum(ă)tate di sat să stăpâniască sfinţiia sa părintili şi acest aşedzământ să ste neclătit şi nestrămutat în vec. Însă şi pintru aceli doaă fămii mai sus po-

1) Cond. Mitr. Mold. cit., 606—607. V. şi Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 31, 35. Cp. şi Opis de doc. Măn. Neamţului 8: „7263 (1755), Ghen. 12. Trei izvoade arătătoare de părţile de pământ ce mon. are în Codreşi".

2) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 32

3) Opis de doc. Măn. Neamţului, 8. Actele bis. Tălpălari, Mădrâjeşti, No. 27. Acelaş lucru (1755), iulie 10, în Cond. Mitr. Mold., cit., 600—602.

meniti făcândusă cercetare pe scrisorili lor, baştina lor sau aflat vândută la logft. Solomon, iară pe cumpărături ci sor dovedi bune au luat părintili asupra sfinţii sale să li aşedză, să li de bani, precum sa căde, pe cumpărături, iară răzeaşii să nu să supere...." scălesc Ioniţă Cudrescu biv vel med. răzeşu, Gavril Grosul răzeşu, Sandul Grosul răzeşu, Vasile Buhăescul biv vel med. hotarnic, Vasile Tănasă vist. răzăş, Dionisie Hudič egumen niam tâmplat. Partenie egumen Săcului răzăşu, Preutul Paladi Săcară mam tămplat. Insă să să ştie că aceste moşii au eşit cu vândzare dela mănăstire Bogdana la episcopul de Roman, chir Ionichie şi di la episcopul di Roman cu schimbătură au rămas în stăpânir(e) sfinţii sali părintelui Mitropolitului..." [1])

Din 7263 (1755), Iuni, [2]) tot în atingere cu pricina de mai sus, avem zapisul următor: „Adică eu Despa fata lui Gligoraş Barzului, fămie răpăusatului Alecsandru čau fost văt. la dum. Iordache Cantacuzno biv vel logft., nipoat(ă) Alicsandrii şi lui Vasâlii... mergând hotarnic dum. Vasâlii Buhăescu biv vel med. să hotărască satul Cudreştii, cumpărăturile răpăusat logft. a lui Solomon Bârlădianu, am mersu şi eu ştiindumă că sânt *moşinaş* în Codreşti, ci sânt în ţinutul Cârligăturii, pi Bahlueţ şi căutândumă, ştiindu pi moşul meu Toader Nigură lam aflat vândutu la Solomon logft. şi am rămas că nam moşie de baştină, dar având un zapis de cumpărătură di opt lei lui Vasâlii şi fraţilor lui, care şi tatămeu frat(e) cu Vasâlii fičorii Alecsandrii, adică tatămiu Gligoraş Barzul, şi având acest zapis de cumpărătură dela Vasâlii fičorul lui Tofan, car(e) mi lau dat mii di zestri nu mau lăsat sfinţiia sa părinteli Chir Chiriu Iacov Mitropolit păgubaş şi mi sau dat acei opt lei bani gata în mânul(e) meli şi iam dat şi eu acest zapis al meu, di acmu să nu mai am eu a mă amestica la moşie Codreştii".

Din 7263 (1755), Sept. 18, avem zapisul lui Iordache sân Ioniţă Pădure, că vinde 10 pământuri din Codreşti lui Ioniţă Codrescu [3]).

Din 7264 (1756), Iunii 9, avem zapisul Saftei Bălăniasă şi Irina, sor(ă) Savtii, fetele lui Andreiu, nepoate de fecior Mihalcii, din sat din Codreşti, de pe Bahlueţu, vând lui Vasile Rusăt vel spatar ocina şi moşia de la părinţi în sat în Cudreşti 15 pământuri, în sâlişte, ţarină, fânaţu, apă, drept 15 lei, câte un leu pământul [4]). In ce priveşte aceleaşi părţi, o însemnare din 7265 (1757), Iulie 17 spune: „Şi miam luat bani de la svinţiesa părintele Mitropolitul şau rămas moşii a sfinţii sale" [5]).

Din 7264 (1756) Oct. 21, avem mărturia hotarnică a lui Vasile Buhăescu biv vel medč., hotarnic, şi a lui Toader Nacul ot vist. şi Ion Nacul ot vist. pentru moşiile Mitropolitului Chir Iacov „Storneştii, Pleşeştii, Batireştii [6]) şi *Codreştii* şi părţile din sat din Mădârjăci, ce sânt pe Bahlueţu la ţinutul Cârlegăturiii". Despre Codreşti se spune: „Iar pentru părţile din sat de Codreşti, pe izvodul de zapise, ce au arătat călugării de Bogdana, puţin nu cuprind satul tot, dar nefiind zapisăle faţă ca să poată lămuri şi răzeşii de Codreşti încăş neputând sta înpotrivă, ca să poată răspunde la toate acele părţi de cumpărăturile lui Solomon sau făcut aşăzare de înbe părţile, să fie acel sat în giumătate, adică giumătate de sat să ţie sfinţie sa părintele mitropolitul, însă cu 8 lei čau priimit sfinţie sa de au mai întorsu unor răzăş pe 8 pământuri şi giumătate de satu să rămâie la toţi răzăşii, cum pre largu arată zapisul răzăşilor čau făcut denaintea mea" [7]). „...Acesta este hotarul acestor moşii înpregiur,

1) Actele bis. Tălpălari, Codreşti, No. 8.
2) Ibid. No. 7.
3) Opis de doc. Măn. Neamţului, 9.
4) Actele bis. Tălpălari, Codreşti, No. 9.
5) Ibid
6) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, cit. 32, 35, 43.
7) Cond. Mitr. Mold., cit. 610—613.

afară din giumătate de sat de Codreşti . fiindu că acel sat Codreştii să începe din matca pârăului Ciorbolii [1]) şi trece piste Bahlueţu şi piste drumul cel mare a Eşilor şi merge în sus alăture cu Mădrăjăcii pe din gios (sic) şi cu Bălţaţii pe din sus. Iar Codreştii nu sau putut hotărî acum, până nu va eşi hotarnica Bălţaţilor, ce scrie în semne, fără numai atâta sau ales neaşăzământul ce sau făcut, ca să s(e) ţie sfinţie sa părintele pe giumătate din tot hotarul acelui sat şi din tot venitul".

Din 7265 (1757), Mai 22, este zapisul lui Iordache zăt Mădârjacului, că vinde lui Ioniţă Codrescu nişte pământ din Codreşti [2]).

Din 7265 (1757), Avg. 30, avem frumoasa carte de danie a Mitropolitului Iacov: „Facem ştire tuturor cărora vor vre să ştie, de vreme că lucrurile cele bune fieşte cine est(e) datoriu după a lui putinţă să să sirguiască a le face, căci aceste lui Dumn(e)zău sint plăcute şi de cătră oameni pomenire rămâne. Pentru acee dară şi noi în tot chipul niam silit nevoindune cât au fost prin putinţă a adaoge a spori şi a înnoi, atât cele din lontru cât şi cele dinafară ale sfintii Mitropolii, pentru a cărie folos nu numai că nam pregetat a ne osteni nepoftind odihna noastră, ce încă şi cele ceam avut câştigate cu multe ostenele şi trude din copilărie noastră nam cruţat despre trebuinţâle sfintei Mitropolii ce tot la mijloc am pus, după cum în vremile aceste de toţi este ştiut şi cunoscut. Acum dară după aceste, vrutam să lăsăm în urma noastră şi altă oarecare pomenire şi de vreme că dintru a noastră bună voire am priimit fečor din sfântul botezu pe Vasilie, fiiul dum. lui Ilie Herescul de visterie, socotitam ca săi facem şi lui oarecare parte dintru a noastră driaptă agonesită. Şi cu alt lucru mai vrednic de pomenire şi neclătit nam aflat al dărui, ce am socotit săi dăm o parte din moşie, unde am găsit, ca să cumpărăm cu drepţi banii noştri, ca săi rămâe lui bun odor şi noao večnecă pomenire. Ce dară întâmplânduse de am făcut o schimbătură de moşie cu fratele episcopul de Roman, Chir Ioanichie, adică având Mitropolie o moşie cu metoh, ce să chiamă Bârcul la ţin(ut)ul Niamţului, ačastă moşie o am dato frăţiei sale, iară frăţiesa au dat Mitropoliei alte moşii la Cârligătură, anume Storneştii, satu întreg şi Batereştii, tij sat întreg şi ǵumătate de sat de Pleşeşti şi părţile din Codreşti, care şi aceste părţi din Codreşti sau încbeet a fi ǵumătate de sat, după cum arată scrisoare, ce am făcut noi cu răzeşii din Codreşti, în care scrisoare de aşădzare sint ş' iscăliţ anume Ioniţă Cudrescul med. şi Vasilie Tânasie de visterie, priimind noi întru ačastă ǵumătate de sat parte noastră şi pre Safta Bălăniasă şi pre Despa Alecsăndroae cu părţile lor, ce vor fi având, în sat în Cudreşti, care femei vândzânduşi părţile lor la unii şi la alţii, fără de ştire noastră, noi după dreptate ce am avut şi după aşădzare ce am făcut cu răzeşii de Codreşti liam întorsu banii, luând şi zapesâli dela acei cumpărători şi au rămas tot în stăpânire noastră şi părţile acestor femei Bălăniasă şi Despa. Deci vrând noi, ca să înplinim ace driaptă făgăduinţă şi datorie cu finul nostru, am dat şi am dăruit ačastă ǵumătate de sat de Codreşti, parte despre răsărit de cătră Mădrăjeci, cu tot venitul ei finului nostru Vasilie, ca săi fie lui şi moştenitorilor lui moşie neclătită în veci, însă în apa hălăşteului Mitropoliei să nu aibă triabă. Iară când nu va fi ezit hăleşteul, atunce să stăpâniască ačastă moşie, după hotarul vechiu. Şi de vreme că aceste părţi de Codreşti, împreună şi cu alte moşii noi liam luat cu schimbătură, dând alte moşii drepte a sfintei Mitropolii în locul acestora şi pentru ca să nu să păgubască sfânta Mitropolie de această ǵumătate de sat de Codreşti, ce am dato noi finului nostru, în locul aceştie am cumpărat pe drepţi banii noştri altă ǵumătate de sat de Pleşeşti de la Ecaterina, ǵupâniasa răpăusatului Costantin sin Lupaşco cupeţ, drept 250 lei şi am alăturatuo

1) V. Harta stat. major, pl. Târgul Frumos şi Podul Iloae.
2) Opis de doc. Măn. Neamţ, 9.

hotărânduo la un loc cu celelalte moşii a sfintei Mitropolii, după cum mai pre largu arată hotarnica ce are Mitropolie, fiind mai aproape şi mai cu lesnire sfintei Mitropolii a o stăpâni. Ia ă acea ğumătate de sat de Codreşti, fiind piste Bahlueţ, osăbită din moşiile Mitropoliei, scoasă o şuşăniţă la câmpu pintre a te moşii streine am dato finului nostru Vasilie, cărue iam dat şi toate scrisorile ce am avut pe ăcastă ğumătate de sat de Codreşti, atât scrisori vechi dela Solomon Bârlădianul logft. cum şi aşădzare ce am făcut cu răzeşii de Codreşti şi zapisăle dela Bălăniasă ş dela niamul ei pe 30 pământuri şi zapesul dela Despa pe 8 pământuri....

Şi iată dzicem şi ăcasta, fiindcă tot omul în lume ăcasta să naşte muritori şi mai ales că neştiut este când şi la ce vreme va veni ĉasul acela al morţii, deĉ de să va întâmpla moarte finului nostru Vasilie mai înainte de vreme vârstei lui, după dreptate am socotit să rămâe moştenitori a aceştii moşii părinţilor sau alţi fraţi ai lui ce vor trăi, de vreme că este danie. Iară şi finul nostru Vasilie, cum şi moştenitorii lui datori să fie a ne pomeni şi a da m[i]l[o]stenie la săraĉ, pentru sufletul nostru, după a lor buna voire şi puţinţă, nedândune uitării.." [1]

Dania de mai sus o întăreşte Domnul Ion Teodor Vvd, în 7267 (1759), April 22 [2]).

In 7269 (1761), Fevr. 25, prin zapis, Vasile Cularaiu cu ai lui, vând lui Ioniţă Codrescu toată partea lor de moşie din Codreşti [3]).

In 1779, Iuni 17, Gavril, Mitropolitul Moldovii, întăreşte lui Vasile Herescu jumătate de sat din moşia Codreşti dania de la Iacov Mitropolitul [4]).

Nu cunosc cuprinsul raportului ispråvniciei de la Cârligătură, din 1790, Iulie 22, către divan, atingător de moşia Codreşti [5]).

Din 1790, Avg. 13, am cartea Divanului Cnejiei Moldovii: „prin ja'oba ce au dat la divan Vasile fiiul răpousatului Iordachi Tănasă med., au arătat precum la ţint. Cârligăturii ar fi având ğumătate de sat de Codreşti, cumpărătură şi danie părintelui său de la răzeşii de acolo", cu ispisoc din 7246, Mart 2, şi divanul cerând ispravnicului de Cârligătură, să cerceteze „au venit înştiinţare, prin care arată că în vilaţă trăind med. Iordachi Tănas(ă) părintele jăluitoriului, având ğumătate de sat de Codreşti, la ţintu Cârligăturii au stăpânito, care şi un Vasilie Herescu au arătat către dumr. ispravĉ. acolo, precum că au apucat pe răpousatul med. Iordachi Tănas(ă) stăpânitor, iar după moarte sa cini au vrut au stăpânit, şi că ceialaltă ğum(a)tate de sat de Codreşti o stăpâneşti dumlui med. Gheorghie Ros(e)t". „Pentru acela iată de la divan i sau dat ăcastă carte, prin care i să dă volnicie lui Vasilie Tănase.,. ca să aibă aş stăpâni ğum(a)tate de sat de Codreşti, in toate sămnile şi hotarele şi săş ia şi venitul din toate de a zăce după obiceiu şi după hotărîre ponturilor ce sînt în visterie" [6])

Tot în pricina de mai sus este o carte a divanului, către isprăvnicia ţinutului Cârligăturii, din 1791, Mai 5 [7]), al cărei cuprins nu-l cunosc.

Din 1792, Avg. 25 [8]), este următoarea scrisoare: Catrina Bosiasă medĉ. şi Marie Bosiasa şi pitarul Enachi Cod'escu, arată că moşia aceasta au dat-o danie căpita-

---

1) Actele bis. Tălpălari, Codreşti, 10.
2) Ibid.
3) Opis de doc. Măn. Neamţul, 10
4) Actele bis. Talpalari, Codreşti, No. 10.
5) Opis de doc. Măn. Neamţului, cit.
6) Originalul la mine. Cp. şi Opis de doc. Măn. Neamţului, cit.
7) Opis de doc. Măn. Neamţului, cit.
8) Intrun doc. din 1802, Iuni 7; originalul la mine. Opis de doc. Măn. Neamţutui, cit.

tanului Dimitrachi și soției sale Mărioarii, fiica lui Ștefan Purece, ce au fost iarăși nepoată de soră lui Costandin Codrescu.

In 1794, Ghen. 28, „Vasile baron fon Herescu“ adeverește, că având o moșie Codrești, jumătate din sat, parte din gios pe apa Bahluețul, fiindu-i dăruită de nașul său, Mitropolitul Iacov, „pre ačastă moșie care acum esti făr de oameni pe dânsa și cu alte părți, ce mai am să mai eu, din ceialaltă ğumătate de sat în partea de sus“, o dă mătușii sale, Smarandei Hușeniței, pentru niște bani datorie, 2500 lei. Iscălește și Nicolai baron de Herescu [1])

Din 1794, Iuli 20, Smaranda Hușenița, arată că are de vânzare Codreștii: „giumătat(e) de sa sat de moșie Codreștii, ce est(e) pe Bahluеț, în ținutul Cârligăturei, însă part(e) din ğos fiindu a me cii mai ğos iscălit(ă), am scos(o) la vânzare de istov, dânduo la mezat, pân în 40 zili, plătindumisă prețul cuviinčos, să s(ă) facă *harеč* pe care moșie part(e) mai sus numită sint și *casi vechi* i pivniți de piatră“ [2]).

Prin zapisul din 1794, Nov. 26, Smaranda Hușenița arată că având „o ğumătate de sat din moșiia Codreștii, ce esti în ținutul Cârligăturii pe apa Bahluețul, însă ğumătat(e) ce din ğos. care este osebită și aliasă despre ğumătate de sat din sus răzășesc(ă).. dată schimb de Baron Vasile Herescul, pentru patru pogoane de vie lucrătoare, cu cramă, la Odobești, unde mai are dumnealui tot la ace ogradă alti pogoani înpreunânduli toati la un loc, cum și niști țigani ai mei de zăstri“... „ačastă mai sus numită ğumătati de satul Codreștii ca au avuto și dumnialui danie de la nașul dumisali răposatul Mitropolit Iacob, osebit de o altă parti, din ceialaltă ğumătat(e) din sus, ce au cumpărat dum. de la răzăși...“.. această jumătate de sat »ce miau dat dumnialui în schimb, fiindumi mie vânzătoari de istov am dato la mezat, care sau strigat dela Iulie 29 pân acum ce au luat sfârșit mezatul, cu înplinire banilor ce sau suit ca să o pot da, adecă două mii cinci sut(e) lei, fiind cel mai de pe urmă *mufereu*, cu ačastă somă, dumnialui *Grigori Drama* ot visterie și pentrucă cu bunăvoința me sau făcut *harеč*, au rămas de istov a dumisali numită ğumătat(e) de sat de Codrești, parte din ğos“... „Iar parte ce osebită ce să cuprindi în ceialaltă ğumătat(e) de sat din sus răzășască, acea parte rămâne a me.“... [3])

Se vede că răzeșii nu erau mulțămiți de această vânzare, căci în 1794, Nov. 30, Domnul Ion Mihail Costantin Suțul Vvd. scrie lui Ioniță Prăjescul ot vist., ca să facă publicație de protimisis „pe cei mai de aproape rudenii și răzăși, a vânzătorilor și pe alții care dreptate le va da protimisâre a răscumpăra“, în cumpărătura de mai înainte a lui Grigori Dramă, pe jumătate sat de Codrești, de la Smaranda Hușanca [4]).

Din 1795, Iuli, 14, avem cererea lui Grigore Dramă ot vist., în care arată că „după pravilă vremea ce hotărîtă 'a publicațâi sau înplinit și au și mai trecut“, pentru care cere să i se facă întăritură pentru pol [o jumătate] sat Codreștii, cumpărătură dela Smaranda Hușanca“ [5]).

Prin hrisovul din 1795, Săpt. 27, Domnul Alecsandru Ioan Calimah, întărește lui Grigorie Dramă diac de visterie jumătate de sat Codreștii, pe apa Bahluețului, partea din jos, cumpărată, drept 2500 lei, de la Smaranda Hușănița [6]).

Nu cunosc cuprinsul cărții din 1796, Iunie 19, a Domnului Alecsandru Calimah Vvd., atingătoare de moșia Codreștii [7]),

1) Actele bis. Tălpălari, Codrești, fila 156.
2) Ibid. fila 150
3) Actele bis. Tălpălari, Codreștii, fila 152, 153.
4) Ibid. fila 154.
5) Ibid. fila 162.
6) Ibid. fila 166.
7) Opis de doc. Măn. Neamțului cit. II.

Asemenea, nu cunosc cuprinsul «înscrisului», din 1802, Mart 22, Catrinii Bosâiasii, Mariei Bosâiasii şi a Aniţei Cerchezoae „atingătoare de moşia Codreşti“ [1])

Din 1802, Iunie 7, am următoarea scrisoare : Costachi Cerchez adeverează „că moşie Codreştii de la ţint. Cârligăturii fiind a unchiului meu Costandin Codrescul carile au murit stărp şi rămâind clironomi surorile sale şi fratisău dum. stolc, Enachi Codrescu.... cu scrisoare dumilorsali din 22 zile a trecutii luni Mart miau dato mie danie arătând prin scrisori ca să eu scrisorile moşii de la dum. căpt. Dimiitrachi Floare cărue i sar fi dat acastă moşie supt purtari de grijă, cum prelarg arată scrisoare“[2]). El arată scrisoarea din 1792, Avg. 25 [3]). Eşind cu el la divan i s'a dovedit scrisoarea lui Florea de danie adevărată „hotărînd ğudecata ca eu sămi trag numai parte maicii meli Aniţii Cerchezoaii, dar apoi stând între noi niam învoit, întracest chip, adică toată moşie acasta Codreştii să să facă în două, din care ğumătati să o stăpânesc eu şi ğumătate să o stăpâniască dumlui căpt. Dimitrachi, ca unue ci iau rămas o copilă făcută cu răposata varăme Mărioara, însă fiindcă dumlui şau făcut acolo chip de oariş care aşezări, parte dumisale să o ia undi sânt aceli făcuti“ [4]).

In Condica Liuzilor, din 1803, găsim „Prisacari ot Codreşti a cluč. Dimitrache Florea“ [5]).

Pomenire despre Codreşti, găsesc în hotarnica Mădârjecilor din 1802, Avg. 20 [6])

Din 1812, Fevr, 12, avem zapisul lui Costache şi Iordache Chiriiac, că vând sărdariului Nastasie Scorţăscu părţile lor din moşia Codreşti [7]).

Din acelaş an, Mart 16, avem cartea logofeţiei către cluč. Dimitrachi Florea, pentru hotărîtura moşiei Codreşti [8]).

Nu cunosc cuprinsul Cărţii de ğudecată din acelaş an, Mai, a Divanului Cnejiei Moldovei, în pricina dintre sard. Nastasie Scorţăscu cu răzăşii din moşia Codreşti, pantru pământ[9]).

Din 1814, Aprili, avem cartea de învoială a lui Costachi Cerchez căminar cu Neculai Dramă şi-i dă partea lui din moşia Codreşti, să o stăpânească în trei ani „cu casăle ce le am acolo“, câte 200 lei pe an, jumătate la sfântul Gheorghe şi jumătate la Sf. Dimitri [10]).

Din 1814, Dec. 31, avem un înscris al căm. Costache Cerchez, că au vândut o a patra parte din Codreşti, surorii sale Elena Nacu [11]).

Nu cunosc cuprinsul înscrisului, din 1815, Mart, al căminarului Nastasie Scorţescu ce-l dă căm. Costache Cerchez, pentru moşia Codreşti [12]). Asemenea cel al păh. Dimitrache Florea pentru schimbul a o a patra parte din Codreşti, făcut cu banul Iordache Drăghici [13]) şi, înscrisul din 1815, April 12, al lui Dimitrache Florea relativ la schimbul cu banul Drăghici [14]).

1) Ibid.
2) Ibid.
3) Vezi sub acest an.
4) Oginalul la mine.
5 Uricariul VIII, 332.
6) Vezi aici
7) Opis de doc. ale Măn. Neamţului, cit.
8) Ibid.
9) Ibid.
10) Actele bis. Talpalari, Codreştii fila 171.
11) Opis de doc Măn. Neamţul, cit.
12) Ibid.
13) Ibid.
14) Ib d Banul Iordachi Drăghici avea moşie, prin soţia sa Maria, născută Nacu, în satele vecine, Lungani, Goeşti, pentru care vezi, Bul. Ioan Neculce, fasc. 3, Satul Goeşti, 43 44 şi N. Iorga, Inscripţii I, 286—289.

In 1816, Iulie 2, banul Drăghici cere să i se hotărască moşia Bălţaţii şi giumătate de moşia Codreştii [1])

Din o anafora a Domnului Scarlat Calimah din 1818, Fevr. 1, aflu că Codreştii erau ai lui Tănase Gosan [2]).

In Catagrafia Cârligăturii din 1820, satul nu e trecut. Probabil că e cuprins sub nume de Mădârjeci, sat de alături, tot al lui Tanase Gosan, altă parte fiind trecută sub nume de Lungani, al lui Iordachi Drăghici [3]).

In 1824, Iunii 6, fiind vorba de un iaz al Mădârjeştilor, aflăm că o parte din moşia Codreştii era a spătarului Iordachi Drăghici, [4])

Din Harta Lunganilor şi a satelor vecine, făcută în 1824, de Petrachi Asachi [5]), se vede că jumătate de Codreşti, cea despre Bălţaţi era a spat Iordachi Drăghici, iar jumătate, cea despre Mădârjăci, era a lui Tănasă Gosan.

Prin diata din 1828, April 6, a răpăosatului banului Tănasă Gosan, încredinţată de Mitropolitul Veniamin şi întărită la 1833, Avg. 5, supt No. 1166 şi de divanul apelativ al Ţării de sus, partea sa din Codreşti este lăsată danie bisericii Tălpălari din Iaşi, după moartea soţiei sale [6])

In 1834, Iulie 13, moşia este dată în arendă de Cuvioşia sa Monahia Evpracsia Gosan, sfintei Mitropolii. Contractul se repetă în 1841, Mart 5 [7]).

Nu cunosc harta „moşâi Bălţaţii şi Codreştii lucrată de geometrul Osvalt, în 1840, Nov. 8 [8])

In 1841, Ghen. 31, vorniceasa Maria Drăghici, născută Nacu, prin zapis cu copie, adeverită de giudecătoria de Neamţ, supt No. 3721, vinde Măn. Neamţul moşia Bălţaţii cu hlizele Codreştii de la ţin. Iaşii [9]).

Astfel, această jumătate de Codreşti trece în stăpânirea Mănăstirei Neamţului, până la secularizare.

Cealaltă jumătate, la moartea shimonahiei Evpracsia Gosan, „fosta soţie a răposatului banului Tănasă Gosan, care sau săvârşit din viaţă la sv. Mănăstire Varaticului, în anul curgător 1843, Ghen 19", trece în proprietatea bisericei Tălpălari din Iaşi [10])

La moartea ei rămân oarecare datorii, 3750 lei, în Mănăstirea Varaticul, cum arată în 1843, Apr. 19, aga Grigore Tufescu „ce se porecleşte şi Niţă", „nepot acestor dăruitori", „câştiul în bani ai sfântului Gheorghe a moşiei Mădârjăştii, din venitul anului curgător 1843". Epitropia Tălpălarilor, prin jurnal hotărăşte plata acestor datorii „spre a nui rămâne sufletul încărcat cu răspundere" [11]).

Partea aceasta, din Codreşti, stăpânită, supt nume, Codreşti, de biserica Tălpălarii, din Iaşi, a fost în întregime expropriată în anii de după războiu.

§ 3. *Satele Mădârjăşti, Mădrâjac, Bojila.*

La răsărit de Codreşti, tot pe Bahlueţ, vine satul Mădrâjăşti [12]). Azi, face parte din com. Lungani, plasa Cârligătura.

1) Ibid.
2) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeşti, No. 63.
3) Arh. stat Iaşi, tr. 166, op. 184, No. 19.
4) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeşti, No. 61 şi Bălţaţii sub acest an.
5) Originalul la d. C. Cerchez, propr. Lunganilor.
6) Actele bis. Tălpălari, Mădârjăşti, No. 63.
7) Ibid.
8) Arh. stat. Iaşi, Cond. de Anaforale 170, fila 194.
9) Opis de doc. măn. Neamţ, cit. v. Bălţaţii supt acest an.
10) Actele bis. Tălpălari, Mădârjăşti, No. 63.
11) Ibid. No. 64, 66.
12) V. harta stat. major, pl. Podul Iloaia.

Are 39 de case, cu 42 de gospodării, ce cuprind 174 de locuitori (80 bărbaţi şi 94 femei) [1]). Are o întindere de 1200 hectare, după Dicţ. geografic, după altă ştire nouă, moşia are 686 hectare, afară de 120, expropriate în 1907, pentru islaz. In aceastâ întindere de azi intră şi jumătatea satului Codreşti, dăruită, odată cu Mădrâjăştii de Tănasă Gosan, bisericii Tălpălari, din Iaşi.

Numele sună şi Mădrâjăşti şi Mădârjăşti.

Se megiaşeşte, azi, cu următoarele sate şi moşii: la răsărit, Storneştii vechi (din moşia Sâneşti) şi Sârca, la m. noapte, moşia Belceşti, la apus Balţaţii şi Valea Oilor (sau Mândreştii) şi la m. zi Lunganii. Din punct de vedere al trecutului punându-mă, satul se mărgineşte la răsărit cu Străvicenii, la m. noapte cu Cristeştii şi Belceştii, la apus cu Codreştii şi la m. noapte cu Pleşăştii, Storneştii şi Bătărăşii (toate trei azi în Sâneşti).

Satul Mădrâjac este aşezat pe Şacovăt, în comuna cu acelaş nume, în partea de sud a Dealului mare, în marginea judeţului spre Vasluiu [2]). Are 93 de case, cu 92 de gospodării, cu 371 locuitori (191 bărbaţi şi 170 de femei) [3]). E încunjurat din trei părţi de păduri. Se megieşeşte cu următoarele sate şi moşii: la răsărit, Frumuşelile Popeştilor (moşia Popeşti), la m. noapte şi apus pădurea Sâneştilor, iar la m. zi Bojâla.

Numele sună Mădrâjac şi Mădârjac.

Satul Bojâla este aşezat la m. zi de Mădrâjac, pe părăul Şacovăţ, aproape de colţul unde se întâlneşte judeţul Iaşi cu judeţele Vaslui şi Roman [4]). E încunjurat de păduri. Aparţine comunii Mădrâjac. Are 57 de case, cu 51 de gospodării şi 189 de locuitori (104 bărbaţi şi 85 femei) [5]). După P. Poni [6]), satul are 43 de răzăşi, (şi 4 fără pământ), cu 189 de suflete.

Se megieşeşte, la răsărit cu pădurea Popeştilor, la m. noapte cu Mădrâjacu şi pădurea Sâneştilor, la apus cu pădurea Sâneştilor şi la m. zi cu satul Runcu [7]).

Mădrâjacul şi Bojila sânt pe locul unor vechi poene, deschise în vechiul codru domnesc, ajuns apoi al Sâneştilor. In cele mai vechi documente, Mădrâjacul se chiamă „Poenile Mădârjăcilor". Numele satului Mădrâjăşti, mai vechiu Mădrâjăcii şi al satului Mădrâjac vine de la vechiul proprietar Mădrâjac. Numele este unguresc [8]), ceia ce presupune un colonist din Ardeal [9]).

---

1) Dicţ, stat. al Rom. cit I, 474—475. Cp. şi Dicţ. geogr. al jud. Iaşi.

2) Harta stat. major. pl. Podul Iloaie şi Dagâţa; asemenea Dicţ. geogr al jud. Iaşi.

3) Dict. stat cit. I. 470—471.

4) Harta stat. major, pl. Dagâţa.

5) Dict. stat. cit. 470—471, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi.

6) P. Poni, Statistica Răzeşilor, Buc. 1921, 130.

7) Harta stat. major, pl. Dagâţa.

8) In ungureşte madàr, pasere şi zsàk, sac, pronunţat: Modorjac. Origina aceasta mi-a fost sugerată de d. August Scriban, profesor în Iaşi.

9) Lucrul nu este neobicinuit în aceste părţi, unde întâlnim: Dealul Horpazului şi şesul Râtului (azi în Prigoreni); alături cu Mădrâjăştii, a fost satul Bătărăştii (azi în Sâneşti), al lui Batâr, apoi seliştea lui Macău Vlad şi nu departe lângă Scobâlţeni şi Podul Iloaei, satul Hărpăşăştii lui Arpaş [арпашещи арпашевн] întrun uric din 1456, Fevr. 18 [Acad. Rom. Pec. 179]. Locuitorii aceştia poate erau Români, cu moda de a se numi cu nume ungureşti, din Ardeal. Să nu se uite apoi, că în apropiere e Hărlăul şi Cotnarlul, pentru care vezi I. Bogdan, DŞt I, 149—151, II, 146—150, N. Iorga, Anal. Ac. Rom. s. ist. seria III, Mem. 7. Procesul călugărilor dela Sântilie... Vezi şi Bul. Ioan Neculce, fasc. 6, 107, nota 5.

Alt sat Mădârjăștii a fost pe Șomuzul rece [1]).

Străvechile așezări în aceste locuri nu-mi sânt cu desăvârșire lămurite. E sigur însă că între Mădrâjăști și Codrești a fost un străvechiu sat Crâstești (vezi acest sat). Tot lângă Mădrâjăști a fost seliștea Măcău Vlad. Această seliște se întărește, prin uricul din 7001 (1493), Mart 7, înpreună cu satul Bătărești, lui Negrilă Bătărescul: „am dat și am întărit această seliște, pe Bahlueț, anume seliștea Măcău Vlad și cu loc de moară în Bahlueț, unde a fost moara lui Onicică, ce i-a vândut această seliște Anușca și Marta, fetele lui Mădrâjac, drept 70 zloți tătărești“ [2]). Această seliște se află azi în moșia Sânești, trupul Bătărăști [3]).

In uricul de mai sus e pomenit, cum vedem, un vechiu proprietar Mădrăjac, care murise, dar ale cărui fete, Anușca și Marta, stăpâneau satul.

Satul e pomenit și întrun suret din 7007 (1499), Nov. 17: „un sat pe Sirca, anume Străvičanii, mai ğos de Mădrâjaca“ [4])

Poate că după aceste două fete a lui Mădrâjac, satul s'a împărțit în două, cum îl aflăm mai târziu, cutul de sus și cel de gios. Cutul din gios (despre răsărit) era împărțit în 4 bătrâni: Popăscul, Alivan, Bilțu și Foale [5]). Tot în patru bătrâni umblau și „Poenile Mădârjăcilor„ [6]).

In o carte, cam din 1606, de alegere a hotarelor Scobințenilor [7]), între marturi din Milcinești, Piscani, Toderești, Cosițeni, Podobiți, Obrijeni, Cioltani [8]), apare și Gavril vătah de Mădârjeaci [9]).

Prin zapisul din 7122 (1614) Fevr. 2 [10]), „Necoară ușearel din satul Bobleateci și sora mea Stanca, toți nepoți fiii Buscăi și Odochia, fiica Agafiei și Marco visternicel, fiul Nastei, nepot Vărvarei, și fratele său Pântea și Vasilie, fratele său și sora sa Anisiia, toți nepoții lui Nicoară.. am vândut a noastră dreaptă ocină și moștenire ce

1) La Arh. stat. Iași, Cond. de Anaforale 24 (1838), fila 68, în 7060 (1552), Apr. 14, Ștefan Vodă întărește lui Necoară Burlovici *cămărașul de ocne* partea satului, câtă se va alege din Mădârjăști și din Ciumulești, părțile Cozmei, fiul lui Urie Mădârjanul, ce le-a vândut, drept 700 zloți tătărești. Ibid. din 7094 (1586) Ghen. 12 „Petru Vvd. întărește lui Panăș aprodul și femeei sale Maricăi, cumpărăturile făcute, în satul Mădârjăștii, pe Șomuzul răce.

2) Ghib. Teodor Codrescu I, 81–82: «есми емѹ дали и потврьдили ѡна селиѱе на бахлѹецѣ на имѣ селиѱе мъкъѹ влада и сь мистом мт млина на бахлѹецѣ где бил млин ѡничковъ що емѹ продали тое селиѱе анѹшка и марта дъщери мъдрьжаковы за о злат татарских». In rezumat, I. Bogdan, DȘt II, 17—18; Asemenea uricul din 7054 (1546), Iunie 23, în Cond. Mitr Mold. 1818, II, 557, Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 27, 28.

Niște strănepoți ai unui Măcău Ion, în 7138 (1630), Mai 10, Ghib. Surete II, 128—129, ibid. 122; asemenea Uricariul X, 140.

3) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 26 și urm. Pentru Onicică, ibid. 2 (în anul 1427).

4) Suretul e al meu. L-am publicat în Bul. Ioan Neculce, fasc. 6, 204–205.

5) Intru zapis din 7176 (1668), Iulie 7, în Cond. Mitr. Mold. cit. 604, 605.

6) De ex. întrun perilipsis, un regest din 7187 (1679), Iuni. Actul e al meu.

7) Sat apropiat.

8) Toate sate apropiate.

9) Ghib. Surete II, 78—79

10) „некоа(р) ѵшѣре(л) ѡ(т) село бобл'ѣте(ч) и сестра моа ста(н)ка ѵси внѵки сноке бѵ(с)ки и ѡдокїа до(ч)ка агафїе(і) и ма(р)ко ви(с)те(р)ниче(л) с҃нь насте(і) ѵнѵ(к) въ(р)варе(і) и бра(т) є(г) пъ(н)тѣ и василїе бра(т) его и сестра є(г) анисїа ѵси внѵци никоа(р)... продахо(м) правиа наше ѡ(т)нъ и дѣдина що имахо(м) и(т) четврътаа част ѡ(т) село мъдрьжѣ(ч) що є(ст) ѵ воло(ст) кръалигътѵрѣ четврътаа ча(ст), ча(ст) ви(ш)нѧа и ти(ж) ѡ(т) четврьта ча(ст) и(т) въле…ѣни четврътаа ча(ст) и сь поѡнъ до микоди(м) на шаковъ(ц) та продахо(м) попо сїмиѡноки ѡ(т) мъдрьжѣ ч) и попадїе(і) его пъраскъи и сиѵ и(х) поопѵ їѡна(ш)ко ти(ж) ѡ(т) мъдрьжѣ(ч) ра(дї) четири десѣ(т) и пе(т) тале(р) пинѣзи готови(х).“ Originalul, hârtie al meu.

am avut, din a patra parte din satul Mădrâjeaci, ce este în ţinutul Cârligăturii, a patra parte, partea de sus şi asemenea din a patra parte din Văleşeani, a patra parte şi cu poiană la Micodim [1]), pe Sacovăţ, aceste le-am vândut lui popa Simion din Mădrâjeaci şi preutesei lui Părascăi şi fiului lor, lui popa Ionaşco, asemenea din Mădrâjeaci, drept patru zeci şi cinci de taleri, bani gata". Martori sănt oamenii: Bobleatec, Vătah ot Bobleateci „şi în casa lui a fost tocmala", şi popa Buţurca din Bobleateci şi Fraţior păhărnicel de acole şi Mihail visternicel de acole şi Ionaşco diacul din Foleşti şi Donici fiul lui Bobleatec.

Ispisocul lui Ştefan Tomşa Vvd. din 7122 (1614), Mart 30, are acelaş cuprins. [2])

Documentul este foarte important, căci ne arată pe unii din bătrânii satului Mădrâjeşti, din cutul de sus, de pe la 1550: Busca, Vărvara, coborîtori, se pare, din Nicoară.

In cartea de hotărîre a satului Prigorenii, c. 1636, înainte de Nov. 26, între alţi marturi, din satele apropiate, Cudreşti, Bălţaţi, apare şi Andonie ot Mădrâjăci [3]).

Asemenea şi în o pâră, c. 1636, pantru selişlea „la besereca de piatră": Andronic de Mădârjeci [4]).

In hotarnica Avrămeştilor, din 7146 (1638), Mart 22, găsim „drumul Mădârjacilor" [5]).

In 7151 (1643), Vasile Dincăş cumpără, cu 35 zloţi, părţile lui Neculai şi Vasile, feciorii Nastasăei Brânzoaei, din Mădârjeci, Văleşani şi poeni la Micodim [6]).

In 7152 (1644), Dec. 20, lui „Vasilii de Mădârjiaci" i se porunceşte de Vasilie Voevod să cerceteze nişte piete de hotar, din Pietriş, de lângă Strunga [7]).

In 7154 (1646), Iunie 15, cu pricina unei vânzări de pământ, în satul Cudreşti, de alăture, apar, ca martori, şi Coste de Mădrâjeaci şi Pavăl de acolea [8]).

In 7156 (1648), Dumitraşco Prăjescul cumpără, cu 80 de oi şi 18 ughi, părţile din Mădârjeci, pentru plata datoriei lui Vasile Brânză, către Enachi vist., 60 de oi luat în chizăşie de Gheorghe Roşca vist. şi Matei Sturza jicnicerul [9]).

Din 7163 (1655), Mai 23, prin ispisocul lui Gheorghe Ştefan Vvd. se întăreşte visternicului Ghiorghie Roşca „pi doă a patra părţ (sic) din a triia parti de satul Româneşti [10]) din partea ce din sus, cu tot vinitul din Mladin şi din câmpul din Mladin cii pi Şacovăţu şi cu vad di moară în Şacovăţu cât să va alegi cu tot vinitul, cumpărătură dela Grigorie Lamba şi dila Sofroniia, fata Dudii, prestrănepoţi lui Mladin [11]).

Mladin e unul din bătrânii Româneştilor [12]). Urmează, din acest document, că în Mădrâjac, au deschis poene nu numai răzăşii din Mădârjăci, şi şi unii din Româneşti.

In 7164 (1656), Mai 18, Răzmeriţă ot Mădârjăci, feciorul lui Vasilie, şi fraţii lui Toader şi Gligorie, cumpără. drept 20 lei bătuţi, o parte de moşie, din giumătate de sat din Pleşeşti [13]).

1) Una din numitele poene ale Mădârjăcilor.
2) După un perilipsis, la mine. Aici greşit: Ştefan Vasilii Vvd. din let 7122, Mart 30.
3) Ghib, Surete III, 171.
4) Ghib. Mscr. VIII, 821.
5) Ibid. 144. Cp. şi Bul. Ioan Neculce, fasc. 5, Satul Prigoreni, 47.
6) Ghibănescu, Mscr. neoriginale, „Poeni la Micodin", azi Mădrâjac.
7) Ghib. Surete III, 246.
8) Ghib. Surete V, 309, Originalul, Actele bis. Tălpălari, Mădârjăşti, No. 5.
9) Ghib. Mscr. Neoriginale.
10) Ghib. Surete XIII.
11) Arh. stat. Iaşi Anaforale 65, fila 12, Ghib. Surete XIII, 5.
12) Ghib. Surete XIII. 20.
13) Bul. Ioan Neculce. fasc 4, Satul Sâneşti 37, Cond. Mitr. Mold. cit. 485.

Din o carte gospod, de judecată, a lui Ştefan Vasilie Vvd., din 7169 (1661), April 20, aflu de o pâră între popa Zmăul din Obârjăni [1]) şi Vasilie Tatar de acole şi alţi răzeşi ai lor, că Răzmeriţă dela visterie şi fratele său Toader şi Mihăilă din Mădârjăci şi popa Bejan din Mădârjaci, pentru nişte poeni, ce sânt pe Şacovăţ, ce să chiamă Poenile Mădârjăcilor „la Nicodin". S'au dat rămas pe popa Zmăul şi ai săi şi s'a hotărît ca acele poene a Mădârjăcilor să să stăpânească de cătră răzăşii de Mădârjăci şi fraţii lui Toader, Mihăilă şi popa Bejan, din tot locul, cu tot venitul [2]).

Intrun zapis, din 7170 (1662), April 4, de danie de pământ în sat, în Bătărăşti, între martori găsesc şi pe Vasilie Buculeiu din Mădârjeci [3]).

In zapisul, din 7172 (1664), Dec. 17, Toader de Mădârjeci şi cu femeia lui Ana, dăruesc Mitropolitului Teodosie de Suceavă, o parte de ocină din Bătăreşti [4]),

In hotarnica satului Avrămeni, din 7173 (1665), Iuli 25, între alţi martori sânt Vasilie Diniş de Mădârjaci, Vasilie Buculei otam, Patrichi ot Mădrâjeaci [5]).

Prin zapisul din 7174 (1666), Mălanca cu feciorii săi, Ghervasie şi cu nepoatăsa, fata „Metiteli", vinde „a noastră dreaptă ocină şi moşie a noastră şi a moşilor noştri din sat din Mădrâjeci şi din Văleşeni, cu poenile de la Şacovăţ, deci am vândut acăstă parte, ğumătate din parte moaşăi Greacăi şi am vândut unchilor noştri, de acole, din sat anume Iosip şi Vasilie Cotorce şi Iftimie Dubău şi Istratie a Diaconului" drept 17 lei. Martori: popa Bejan din Mădrâjeci, Dicăşu ot tam, Mihăilă de acole şi Gavril ot tam şi Bălan ot tam [6]).

Mihail fost pârcalab, din Mădârjăci, vorbeşte în o scrisoare, din 7174 (1666), Iunie 19, de o parte din satul Pleşeşti [7])

Intrun zapis al lui Solomon Bârlădeanul, din 7176 (1668), Mai 1, pentru o bucată de şes, din Pleşeşti, găsim între alţii, preotul Bejan de Mădârjăci şi Toader diiaconul de acolo şi Mihai ce au fost pârcălab şi Gavril a Gligorcii de acole şi Vasilie Dicăş căpitan de acole şi Vasilie Cotorce de acole şi Dumitraşco aprodul de acole şi Misail de acole şi Coste ce au fost căpitan şi Andronic pe acolo şi Apostol Hriză de acole şi Toader de acole.[8])

Foarte important, pentru trecutul Mădrâjeştilor, este zapisul din 7176 (1668) Iulie 7: „Solomon Bărlădianul biv vel logofăt scriu şi mărturisăsc cu acestu zapis al meu... după čam încăput eu cumpărător, am cumpărat în sat în Mădârjăcii, în cutul din gios, venitau la mine popa Bejan din Mădârjăci şi fratesău Lupul şi fratesău Toader diiacon şi Răzmeriţă de vistirie şi fraţii lui Toader şi Gligorie Horje şi Toader diiacon, fičorul lui Buculeiu şi Gheorghiţă ginerile lui Ivan şi Ostahie, fičorul lui Vasâlan şi fratesău Lupaşco şi alte săminţii a lor, carii sântu din *Popăscul* din sat din Mădârjăci, din cotunul din gios şi Dicheş căpt. şi Patrichie şi popa Vasile din Bârleşti şi popa Gavril din Totoeşti şi Coste şi Pavăl şi fratile lor Petre şi Dumitraşco aprod şi alte săminţii a lor, carii sântu din *Alivan,* dintracestaş cut din ğos şi Istratie Mariş şi alte seminţii a lui carii sântu din *Bilţu,* dintracestaş cut din ğos, şi iarăşi popa Bejan şi fratesău Toader şi fratile lor Lupul şi Dicheş căpt. şi Arsenie şi Pavăl şi alte săminţii a lor, carii sântu cumpărători din *Foale,* dintracestaş cut din ğos şi mi

1) Sat apropiat.

2) Am 9 bucăţi, cu perilisis-uri, ale poenilor Mădârjăcilor. Rezumatul documentelor în unele mai pe larg, în altele mai restrâns. Numai în unul din ele aflu: „poenile Mădârjăştilor, ce sânt pe Şacovăţ, *ce să chiamă la Nicodim*".

3) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, Sâneşti 29. Cond, Mitr. Mold. cit. 560.

4) Ibid. Şi Cond. Mitr. Mold. 560–561.

5) Ghib. Surete IV, 35, Bul. Ioan Neculce, fasc. 5, 49–50.

6) Actele bis. Tălpălari, Codreşti, fila 184.

7) Bul. Ioan Neculce, Sâneşti, 37, Cond. Mitr. Mold., cit. 487 şi 491–492.

8) Ibid. 37–38, Cond. cit. 487–488.

sau rugat de miau dat ei mie deoparte despre Bahluețu, din apa Bahluețului, pe părăul Sârcii, la dial până în pod. Banului și de acolo pe drumul cel mare cătră Târgul Frumos, până unde să înpreună cu locul cutului Mădârjăcilor din sus și la vale alăture cu locul lor până în Bahluețu. Acesta loc au socotit și au scos toate cumpărăturile mele să ții eu aceasta loc cu tot venitul sămi fie moșie în veci și ei triabă acole să nu mai aibă, nici eu să nu mai aibu triabă în hotarul lor, nici în vatra satului, nici în câmpu, nici în țarină, nici în fânață, nici în helestei, nici aiure, în tot hotarul satului lor, nici eu, nici oameni, carii miau vândut sau carii miau dat danie mie. Și deacum înainte eu să nu mai cumpăr, nici să priimăscu danie din tot hotarul satului lor, nici eu, nici cine va fi pe urma me, din oamenii miei. Și zapis de cumpărătură și de danie čam cumpărat eu de la Gavril Azăpanul și moșie și cumpărătură din Alivan și de la Dumitrașco și dela Savin, iarăș din Alivan și dela Ionașco, ginerile lui Pânteleiu diiaconul din Popăscul și dela Vasilie Clineș și dela fimeia lui Urîta, fata lui Pintelei diiaconul, iarăș din Popăscul și de la Ion și Costantin fičorii lui Toader și a Annii, nepoții lui David, iarăș din Livan. Aceste zapisă liam datu la mâna lor, cu toate cumpărăturile mele să le ție ei, cu tot venitul și eu să nu mai aibu triabă, ce sămi țiiu eu numai precum mai sus scriem, însemne, cu tot venitul ča bucată de loc pre lângă Bahluețu, precum să scrie în semne.

Iar părțile acestor cumpărături al miei (sic) din *poenile Mădârjăcilor*, de la Șacovăț, dela Nicodim, sămi țiiu eu cumpărăturile ce vor fi numai părțile vânzătorilor miei cu dânșii dinpreună. Așa au poftit ei și așa am preimit și eu și am făcut zapis lor și ei mie. Și în tocmala noastră sau tâmplat Mihăilă pârcălabul de Mădârjăci și Vasilie Cotorce de acolo și Gavril de acolo și Andronic de acolo și Gligorce Ciumal de acolo și popa Gligorie de Pleșești... etc." „Și eu Strătilat am scris" [1]).

In dania, din 7177 (1669), Sept. 1, a Domnului Iliaș Alexandru cătră Solomon Bârlădeanul „în codru întregu", „spre hotarul satului dumisale a Storneștilor", arătându-se hotarele, se spune: „pe drum, alăture cu hotarul Petreștilor și a poenilor Ștefăneștilor [2]) până în drumul Pravili sau pus boor întrun fagu din gios de drum. Iar de acolo drept pre dispre Veje, alăture cu hotarul Vasluiului până la Runcu... în drumul Gârbeștilor... piste drum în dreptul locului spre Șacovăț și pișțe Șacovăț pe din gios de *poenile Mădârjăcilor* în dreptul locului, până în Dialul mare din gios de hotarul Obrejenilor...". Intre marturi: Mihail pârcalabul din Mădârjăci și preutul Bejan de acolo și Toader diiacul de acolo, Vasilie Cotorce de acolo și Lupul de acolo, Strătulat Dincăș de acolo ș. a. [3]). Asemenea și în uricul din 7177 (1669), Sept 6: «peste Șacovăț pre din gios de poenile Mădârjăcilor" [4]).

De aici vedem că codrul lui Solomon Bârlădeanul trecea pela m. zi de poenile Mădârjăștilor.

In dania lui Solomon Bârlădeanul, din 7178 (1670), Avg. 5, cătră Mănăstirea Săcătura (Bogdana) de la țin. Trotușului, alături cu Storneștii, părțile din Bătărăști și Codrești și Pleșești și din Obrijeni și „din hotarul Mădârjăcilor" etc. [5]).

In cartea lui Duca Vodă, din 7178 (1670), Fevr. 2, pentru hotarul satului Dădești aflăm pe Mihail de Mădâjiaci [6]).

1) Cond. Mitr. cit. 604, 605. Asemenea și în 3 perilipsis-uri, la mine. Aceste părți al lui Solomon Bârlădeanul sânt azi în Sânești.

2) Pentru Petrești și Ștefănești, Bogdan, DȘt. I. 289—291, 297—298, II, 245—246.

3) Bul. Ioan Neculce, fasc. 4. Sâneștii 10.

4) Ibid. Și Cond. Mitr. cit 596.

5) Ibid. 10, 30, 35. Cond. Mitr. cit. 597—599.

6) Ghib. Isp. III², 103—104.

In zapisul din 7179 (1671), Mai 26, aflăm că Gavril din Mădrâjeci și Iosip ot tam și Vasilie Cotorce și Istratie sin preot Parte răscumpără o parte de ocină „čau fost cumpărată de Mărghita de la Grigori. Deci noi ceşti oameni ce mai sus scriu, o am răscupărat (sic) de la Horăicoe, nora Mărghitii, dreptu 16 lei". Martori: popa Bejan din Mădrâjeci, Dicăș ot tam, Mihăilă de acole, Bălan ottam [1].

In 7179 (1671), Iuni 19, Lupul feciorul popii lui Ionașco arată că după ce s'au socotit și s'au învoit cu frații lui, cu popa Bejan și Toader, pentru parte de ocină ce a avut-o la sat la Mădârjăci, de i s'a ales in parte din sus, „apoi parte lui din vatra satului și din țarină și din fânațu și din poenile Mădârjecilor . Ieau dat danii lui Solomon Bârlădean logft., pentru că lau plătit de dajdie" [2].

In zapisul din 7179 (1671), Oct. 23, Toader și cu toți frații lui, feciorii lui Vasile Buculei, au dăruit lui Solomon Bârlădianul a lor driaptă moșie, din sat din Mădârjeci, din cutul de sus, din giumătate de sat, din a șesea parte, a patra parte și din aceia a patra parte giumătate și din poeni dela Șacovăț, ci să chiamă la Nicodim [3].

In 7180 (1672), Oct. 15, este zapisul lui Patrichii ficeor lui Ionașco, nepotul Gligorcii din Mădârjeci, prin care se cuprinde că în 16 pământuri, ce au fost parte moșului său Gligorce în satul Mădârjeci, au dat danie log. Bârlădianul patru pământuri, partea lui, aleasă despre alți frați, și cu fânațu, ce se va alege partea lui din poenile de la Șacocovățu [4].

In suretul din 7181 (1673), April 20, apare ca martor popa Gavril din Mădrâjeci și Toader Buculei din Mădrâjeci [5]. Popa Gavril din Mădrâjiaci apare, ca martor, și în 7183 (1675) [6].

In 7181 (1673), Nov. 24, în alegerea unei părți din hotarul Târgului Frumos, apar ca martori, pe lângă *Neculcea biv visternic* (tatăl cronicarului) și Mihăilă de Mădrâjeaci, Dicăș, Vasile Cotorce, Gavril Gligorcea, tot din Mădrâjeaci [7].

In 7184 (1676), Antonie Rusăt Vvod. întărește stăpânirea lui Postolache și Grozavei pe „giumătate de casă partea Nacului, fečor Cherilei din Mădârjeci" [8])

Prin zapisul din 7185 (1677), Fevr 20, Istratie și fratesău Ionașco și sora Urîta și bărbatul ei Vasilie și Anușca, cu bărbatul ei Ionașco, feciorii diiaconului Pânteleiu din Mădârjaci, nepoți de frate lui Vasile Cotorcea, vând lui Miron Costin, moșie în Românești, partea Nastasiei, surorii Cotorcii [9].

In 7185 (1677), Fevr. 15, Anița din Pașcani, fata lui Samoil ot Mădârjeaci vinde parte din moșia lui Toderașco Iordachi vistearnic [10].

Din 1675—1678, August 11 [11], o carte a Domnului Antonie Roset dă lui popa Bejan din *Mădârjani* și popii lui Gavril de acolo și altor răzăș ai lor, să fie putернici a țâne și a opri o poiană „ci esti pi Șacovăț, în ținutul Cârligăturii, ci să chiamă la *Machidon*, cari poiană este a lor driaptă".

In 7186 (1678), Agafița și Irina, nepoatele lui Nuor de Mădârjeci, au vândut lui

1) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeștii. No. 1.
2) Intrun perilipsis, la mine.
3) Ibid.
4) Ibid.
5) Ghib. Surete V, 64, 56.
6) Ibid 66.
7) V. Bul. Ioan Neculce, fasc. 5. Satul Prigoreni. 50
8) Intrun perilipsis. Actul e al meu.
9) Ghib. Surete V, 35.
10) Creșt. col. Acad. Rom., 1905, 117.
11) Arh. Stat. Iași, Anaforale 63, fila 32 Aici data e greșită: 7134, în loc de 7184, prin confundarea lui п = 80 cu л = 30. Data exacta ar fi deci 7184 (1676).

Postolache (ğumătate de casă, iară ğumătate de casă au avuto Postolache danie dela Nuor, tatul lor şi ačastă *ğumătate* de casă čau vânduto el are parte şi în hălăşteu şi în fânaţ şi în ţarină şi în poeanile Mădârjecilor, în Şacovăţu". „Mai scrie tot în zapisul Agafiţii şi a Irinii, arătând că lui Postolache i sau venit *o casă şi ğumătate* şi Grozavei *ğumătate de părete* cu fratele Grozavei" [1]).

In 7187 (1679), Fevr. 5, prin zapis, Toader şi feciorul său Ion, vinde jicnicerului Manolache Rusăt patru pământuri din sat din Străviceni şi două pământuri din Mădârjeci, ce sânt din *bătrânul Popăscul*, din vatră de sat şi din hăleşteu şi din poenile Mădârjecilor şi din fânaţu. Acest Toader a fost frate cu popa Bejan [2]).

In 7187 (1679), Mart 1, cu zapis, Maria Hărjoai vinde lui Manolache jic. 9 pământuri din Mădârjaci, din ţarină şi din vatra satului şi din heleşteu şi din poenile Mădârjacilor. Arată că li-au avut de cumpărătură. Şi regestul din 1800, continuă: „cari acmu nus(ă) vedi, ci si vedi altu zapis totu dintracelaş anu Sept, 12, adică mai denainte, dila Gligoraş Horge şi fimeia lui Marie ciau dăruitu lui Mannolachi jicč. 9 pământuri din Mădârjaci, nipom'nind di poeni nimică şi acest zapis este cuprinsu în ispisocul lui Antiohii Costandin Vvd., cum şi zapisul Marii Harjoai este cuprinsu în hrisov [3]).

Prin zapisul din 7187 (1679), Mart 15, Dumitraşcu şi fratisău iar Dumitraşcu, feciorii lui Gligorie au vândut lui Manolache jicn. partea lor ce au avut despre Gligorie şi despre Căzacul cinci pământuri în ţarina Mădârjecilor şi cu loc de casă în vatra satului şi din poenile Mădârjecilor, ce se va alege partea lor, ce sânt în Şacovăţ, şi din heleşteu, ce se va alege [4]).

In 7187 (1679), Apr. 15, Savin nepot lui Andronic „cu femeia lui Nazeriii" şi Gligori sân Buculeiu, cu femeia lui Mărie au vândut lui Manolache sulger părţile lor de moşie, ce au avut la poenile Mădârjecilor, în codru, pe Şacovăţ, unde se chiamă la Nicodim „vândutau Savin parte lui toată ci au avut înpărţitoari cu Andronicu şi au vândut şi Gligori parte lui toată ci au avut din parte popii lui Bejan, ci să va alegi, din parte lui Buculeiu, însă mai esti sus arătat un zapis di la Toader şi di la toţi fraţii lui, ficiorii lui Buculeiu cau dat danii logft. Bârlădian" [5]).

In 7187 (1679), Iuni, Gavril feciorul lui Dicăş din Mădârjeci a vândut lui Gavril Neniu vtori logofăt partea ce au avut de la părinţii lui, de moşie şi de cumpărătură, în poenile Mădârjecilor, pe Şacovăţ, *din patru bătrâni, ce umblă* aceli poeni, din partea lui *Alivan*, a noua parte şi partea altui bătrân ce l-a chemat *Foale*, iarăşi a noua parte, care i-a fost cumpărătură dela popa din Târgul Frumos [6]).

In 7187 (1679), Sept. 24, preutul Bejan şi Iliţă sân Mihăilă şi Postolachi şi Cotorce şi Andronic şi David şi Strătulat şi Ursul dăruesc lui Manolachi jicč. a lor ocină, ce au avut de pe părinţii lor, cât se vor alege părţile lor, făr a fraţilor lor, la poenile dela Şacovăţ „ci să cheamă la Micodim, cari să chiamă poenile Mădârjecilor" [7]).

In 7187 (1679), Sept. 30, Strătulat feciorul lui Costandin, dă danie lui Manolache jicč partea lui, ce se va alege din partea moşului său lui Toader Iurghicianu [8]) şi

1) Intrun perilipsis. Actul e al meu,
2) In două perilipsis-uri. Actele sânt ale mele. In unul din ele, în loc de Străviceni, apare Străhiceni.
3) Intrun perilipsis. Actul e al meu.
4) Intrun perilipsis. Actul e al meu.
5) Ibid.
6) Intrun perilipsis, ce e al meu.
7) Ibid.
8) Din „Iurghiceni", satul lui Iurg, azi Erghicenii, Erbicenii, prin etimologie populară.

din partea Lucăi și din partea lui Buculeiu, din câmp și din apă și la poenile Mădârjecilor, în codru, pe Șacovăț [1]).

In 7187 (1679), Oct. 3, Gligoraș Horje, cu femeia lui Maria, din Pleșești, au dăruit lui Manolache jicĕ driapta lui ocină, ce se va alege de pe moșii lui și din părțile de cumpărătură, ce se va alege, din poenile Mădârjecilor, de pe Șacovăț [2]).

In 7188 (1680), Fevr. 17, Măriuța, femeia Lupului din Mădârjeci, cu feciorii ei, Țigănaș și Ioniță, vând lui Manolachi sulger a lor ocină și moșie, ce au avut cumpărătură, în sat, în Mădârjeci, dela Antonie, fata lui Toader Iurghicianul, din parte Popăscului, din partea de ĝos, din a treia parte, din partea Iurghiceanului, a cincea parte din vatra satului și din țarină și din câmp cu fânaț și apă și din poenile Șacovățălui, ce se chiamă la Micodim, care parte sânt trei pământuri și jumătate, în lungul hotarului [3]).

In 7188 (1680), Mart 24, Toader din Mădârjeci, feciorul lui popa Ionașcu și femeia lui Nastasia, vând lui Gavril Neniu logft., a lor ocină, ce au avut în poiana de la Șacovăț, ce se chiamă la Micodim, ce se împarte acea poiană în patru bătrâni, din bătrânul lui Foale, din a treia parte jumatate [4]).

In 7188 (1680), Mai 6, Dochița și Onofrei și Gavril și Costantin și Catrina, sora Ciomârdii, au vândut a lor dreaptă ocină și moșie, in sat în Mădârjeci, în cutul de sus, drept 16 lei „carelei este din casa lui Ionășcuțe, tatul Grozavei ĝumătate de păreate“ (sic) [5]).

Intro mărturie hotarnică, pentru o bucată din Târgul Frumos, din 7188 (1680), Nov. 24, apar ca marturi din Mădârjeci, Mihalcea și Stratul Dicăș [6]).

In 7188 (1680), Nov. 25, Ștefan și fratesău Arsenii, feciorii lui Ionașco din Mădârjeci, nepoții popii lui Bejan, vând lui Manolache sulger ocina lor, ce a fost de cumpărătură părintelui lor Ionașco, feciorul lui popa Bejan, dela Hilip și dela Andronic, nepoții Prescorniții, a treia parte din partea lui Chiron, din sat din Mădârjeci, din vatra satului și din câmp și din pădure și din apă și din țarină și din fânațu și din poenile Sacovățului, 14 pământuri, așijdire și partea lor, ce au avut dela părinții lor, iarăș din tot locul, cum și din poeni [7]).

In 7191 (1683), Ghen. 12, Ilițe, fecior lui Mihăilă, nepot lui Dubău de Mădârjeci, dă danie 12 pământuri, din Mădârjeci, din cutul din sus, lui post. Manolache Rosăt [8]).

In 7194 (1686), Sept. 22, Pavăl din Mădârjeci dă danie lui Costin Neniu partea lui din poenile Mădârjecilor, „ci iau fost cumpărătură di la Foali“ [9]).

Cam în 7198 (1690), Mihalce și Toader și Silion dă danie lui Manolache sulger o moșie, ce a avut în poenile Mădârjecilor, din partea lui Gavril a Gligorcii, a patra parte [10]).

In 1690, Solomon Bârlădeanul și soția sa Ana dau mănăstirii Săcătura (Bogdana) dela Trotuș, între altele și părțile din hotarul Mădârjecilor [11]).

In 7201 (1693), Oct. 25, „Lupul călugărul ficĕorul popii lui Sidor“ vinde lui Ștefan

1) Intrun perilipsis. Actul e al meu.
2) Ibid.
3) Ibid.
4) Ibid.
5) Intrun perilipsis din 7263 (1755), Mai 25 Actul e al meu.
6) Bul. Ioan Neculce, fasc. 5. Satul Prigoreni. 53.
7) Intrun perilipsis, la mine.
8) In perilipsis din 1755, Mai 15.
9) Intrun perilipsis.
10) Ibid.
11) Uricariul V, 243.

ficiorul lui Postolachi, ocina şi moşia, 50 de pământuri, dela Mădrăjeci „şi din vatră di sat şi din câmpu cu fânaţ şi din poeni(i) di la Şacovăţ şi cu tot locul şi vinitul ci s(ă) va aleage partea mea a Lupului fratele *ai Mihăilias(ă)* şi Duduţii", drept 40 de lei bătuţi [1]).

In 7201 (1693) Dec 4, cu ocazia vânzării unii părţi de ocină din Frăteni, între martori e şi Gligoraş feciorul popii din Mădârjeni [2]).

In 7202 (1694), Ghen. 9, Gligoraş, feciorul popii lui Bejan, cu femeia lui, vând lui Costin Neniu căpt. dreapta lui ocină şi moşie din poiana Mădărjecilor, ce se chiamă la Micodim, ce a avut dela moşul său şi tatăl său popa Bejan, toată partea lui şi a fraţilor lui, câtă se va alege, aşijdere şi cumpărătura, ce au cumpărat moşul său popa Silion şi tatăl său popa Bejan [3])..

In 7202 (1694), Ghen. 21, Dămian vătav, feciorul Ghervasiei şi cu femeia lui Irina au vândut lui Costin Neniu căpt. toate părţile lor de moşie şi de danie şi cumpărătură, ce au avut în poenile Mădârjecilor, ce se chiamă la Micodim [4]).

In 7202 (1694) Ghen. 24 Gligoraş feciorul lui Pavăl din Mădârjeci, vinde lui Costin Neniu căpt. toată partea lui de moşie, din poenile Mădârjecilor, ce se chiamă la Micodim, cât se va alege din bătrânul Alivan şi altă parte ce este de cumpărătură [5]).

In 7204 (1696), Iuli 4, avem ispisocul Domnului Antiohi Const. Voevod întărind post. Manolache Roset, daniile dela logft. Solomon Bârlădeanul şi soţia sa Aniţa, în poenile Mădârjecilor, două părţi, ce ş lor le-au fost danii de la răzeşi. Mai întăreşte lui Manolache Roset şi celelalte părţi, din poeni, ce le-a cumpărat de la răzăşi. Asemenea toate daniile din Mădârjeci şi cumpărăturile cu bani „adecă toată parte lui Postolache şi pe toată parte Grozavei, fămeia lui Postolache, cât se va alege parte lor şi de baştină şi de cumpărături" [6]).

In 7205 (1697), Oct. 26, „Ionaşco, feciorul Mării (sic) a fetei lui Dubău şi Mihăilă, fečor lui Dubău, de Mădâ jeci, şi au dat danie lui Manolache Rosăt post. a patra parte dintrun bătrân din parte de sus, parte Mării, fetei lui Dubău [7]).

Din 7203 (1700), Mart 26, este pomenit un ispisoc dela Antiohi Vodă „cum au vândut Gligoraş, fečorul popii de Mădârjeci, cu seminţiile lui, din a triia parte din ǵum(ă)tate de sat de Străviceni, la ţinutul Cârligăturii, ǵumătate de parte, lui Vasile Ciaurul cămăraş" [8]).

In 7209 (1701), Mart 4, „Costantin Duca Voevoda.. scriem domniia me la boerii noştri la pârcalabii de Târgul Frumos dămuvă ştire că aice la Domniia mea au făcut jalobă sluga noastră Ştefan pe răzeşii lui din sat din Mădârjeci, ce sintu în ţinutul Cârligăturii, dzicându Ştefan cum are şi el acolo întrača silişte în Mădârjeci moşie şi de când *au vinit craiul în ţară,* el nau mai putut cerca săş ea deadzăci din moşiia lui şi răzeşii lui totdiauna în toţ *aii* au luat dijmă şi di pe o parte lui şi lui nu iau mai dat nimică. Iar astăvară au mărsu şi el şi au strânsu 16 clăi de a dzece de grâu şi liau cărat de leau făcut stog, iar răzeşii lui sau sculat şi lau *înblătit* şi când au vinit Ştefan au dat numai 2 mierţe, nau vrut să înparţă cini pi [câ]tă moşie

1) Actele bis. Tălpălari, Mădârjeşti, No. 2.
2) In o condică manuscrisă de actele Goeştilor, din sec XVIII, proprietatea mea.
3) Intrun perilipsis, la mine.
4) Ibid.
5) Ibid.
6) In perilipsis-uri, la mine. Intrun perilipsis, ispisocul are data 7204 (1696), Iuli 15 „întăreşte lui Manolache Rusăt vel post. părţile de cumpărătură şi danie pe satile Mădrâjăştii şi Străvicenii din ţinutul Cârligăturii di la dumei Aniţa log(o)fetiasa lui Solomon Bârlădianul şi di la.. la poenile Mădârjăcilor, în codru, pi Şacovăţ.
7) Intrun perilipsis, din 1755, Mai 15, la mine.
8) Intrun „izvod de urice şi zapise a Ciaurului ce sau adus din ţara Unguriască l(ea)t 7238 (1730), Săpt 12" la Ghib. Manuscrise originale, Condica VII, 104—105.

au avut Ştefan, altă păne şi din legumi tot ce ea săl(e) legi, răzeşii au luat şi lui Ştefan parte nu iau mai făcut, pentracesta lucru dac(ă) vii vide carte Domnii mel(e) iar dumniavoastră să chemaţ pe toţi răzeşii faţ(ă) şi să le luaţ sama foarte cu mare dr p-tate, cin( ) pecum ior hi spunând zapisăli, cin(e) pe câtă o in(a) a hi având şi pe parte lui Ştefan săi i să facă parte din dijmă în toţ aii, deatunce pân acmu, că i sa vi i pe parte lui şi săi pliniţ dela ceialalţi răzeşi, iar lor de lia păre cu strân bul să le daţ dzi, să vie de faţ(ă)' [1]).

Din 7209 ((1701 , Iulie 19, cunosc o carte a Domnului Constantin Duca Vvd., dată lui Neculai Lazu biv. vel medč., să aibă a lua de a zece, din moşia M. dârjecii, Străvicenii şi d n poenile Mădârjecilor, din tot locul, cu tot venitul [2])

Din 7210 (1702), Mai 14, avem zapisul, prin care „Duduţa, sora Lupului şi a Mihăeles ă), fičorii popii lui Sidor, scriu şi mărturisăscu acesiu adevărat zapis al meu... am vândut a me draptă ocin(ă) şi moşii cindz č pământuri câte doi zl ţ pământul, în ţarin(ă), ce am eu la sat la Mădrâjeci, ce sintu în ţ nutul Cârlegaturii. Ins(ă) neguţindu fratemeu Lupul parte lui cu Postolachi, iar cât(e) doi zloţ ban(i) vechi şi ban(i) au luat 20 lei, până a nu s ă) împărţi moşie ia/după ce sau înpărţit moşie vândzindu fratemeu Lupul şi cu sorume Mihaileas(a) părţil e) lor, iar câte cinzăci de pământur(i), am vândut şi eu parte me, iar cindzăci di pământuri lui Ştefan, fičorul lui Postolachi, din Mădrâjeci, iar câte doi zloţ bani vechi" [3]).

In 7213 (1705) Sept. 1 „eu Damaschin Cutorce făcutaam scrisore me în loc de zapis la mâna nepotului Ştefan sin Lupului, nepot lui Iosip Bâgului ot Mădrâjeci, pentru patru lei şi dzeci potronici, ce mau dat, pentru o moşii ce mi zălogise oncu (sic) său Ştefan la mene. Acmu el au răscumpărat de la mene şi meau mai rămas săm mai de cinci lei bezu [=fără] 2 pt. şi cându au făcut acestu zapis au fostu Ştefan Postolachi di faţă ot Mădrâjeci...".. „Şi miau mai dat 16 pt pe neşti moşie dela Dumi rachie sin Dămiian ot Mădrâjeci, din cutul [4]) din sus. [Pe aceiaşi foae]: „*Adecă eu* Dumitraşco, fičorul lui Andronic, mărturisesc precum meu dat Ştefan, fečorul Băgului lui Iosip de Mădrâjeci, de ţinutul Cârligăturii, meu dat şi el 5 lei bătuţ, ce au fost rămăşiţe deosăbi de fraţii lui, ca să naibă fraţii lui treabă, pentru că el au dat aceşti bani singur pe ačastă parte de moşie čau fost zălogită la noi şi de nainte lui Ştefan sin Postolachi neau dat banii .. Eu Dumitraşco am scris, fičorul lui Ion *Buzeu*..." [5]).

Din 7214 (1706), Iuli 15, am următorul act: „Parte lui Bejan, fečorul Petre de Mădrâj ci au fostu vândut lui Dămian. Acum Dămiian sau milostivit şi mia au dat înapoi în dar... iar Bejan săş ţie moşie în veci, căce sau fost greşit, de sau vândut rău..." [6]).

Din 7216 (1708), Mart 10, este următorul zapis: „eu Palaghiia fămeia lui Damaschin a Cotorci scriu cest adevărat zapis al meu la mâna dumisal(e) lui Ştefan Postolachi de Mădârječ... iam vândut a noastră diriapt(ă) ocină şi moşie din sat din Mădâ jeci, pe vale Sircii, la ţinutul Cârligăturii, carii au fost diriaptă ocină şi moşie a noastră, cumpărat ă) de *Marghita* de la Gruor (sic) şi noi am cumpărato de la Horăicoe, nora Marghitii, dirept doispreace (sic) lei şi altă parte care au fost a Grecăi, care am cumpărato dela Mălai şi dela Gh rvasii şi dela fata Mititeli dirept 17 lei şi altă parte ce au fost cumpărată dela Ionaşco, parte din sus dirept 7 lei. Deč ačast(ă) diriaptă ocin(ă) şi moşie, care mai sus scrie, am vânduto dumisal(e) lui Stefan Pos-

1) Actele bis. Tălpălari, Mădârjăşti, No, 3.
2) In 5 perilipsis-uri, la mine.
3) Actele bis. Tălpă ari, Mădârjeşti, No. 4.
4) In orginal : cututul.
5) Actele bis. cit. No. 5.
6) Ibid No. 6.

tolachi şi fămei dumisal(e) dirept 40 lei, cu parte cât(ă) au fost şi a Vărvarii, ca săi fie dumisal(e) diriaptă ocină şi moşie în več... cu tot vinitul, din tot locul, cu *poenile dela Şacovăţ....*" Martori: Strătulat Dicăş, Andrieş snu Mihalcii, Tănasii nepotul lui Mihăilă [1]).

Din 7217 (1709), Fevr. 17, avem cartea de mărturie, din care se vede că: „Adecă eu Stratulat Dicăş şi eu Ştefan ot Mădrâjeci, ce sântu la Cârligătură, scriem şi mărturisim cu sufletele nostre, precum ne spus Damaschin Cutorce şi Ignatu că au fostu[2]) opt fraţ în giumătate de sat de Mădrejeci şi aşa ne spus Damaschin şi Ignatu, precum şau vândut părţâle 3 fraţ, din satu din Mădrâjeci, Gruor şi Malanca şi Vărvara [2]) şi lea compărat pe celea 3 părţi Cutorce şi Gligorce şi Iosip Bâgul liau compărat acel(e) 3 părţi, să le ţie tot frăţeşte, că au datu toţ ban(ii) unul ca allatul pe cele 3 părţi, să nu ţie unul mai multu decât alaltu şi au dat ban(ii) toţ întrochip, aşe niau spus şi a merturisit aşe anainte (sic) vornicului Gligoraşco ot Costeşti, în *cutul de sus* să să ştie.... Şi ačasta mărturie am făcut la mâna lui Săcar(ă), nepotu lui Iosip Bâgului, să să ştie." [3]).

Din 7226 (1718), Apr. 20, avem zapisul prin care „Ştefan snu (fiul) Dămiian čau fostu vătav scriu şi mărturisăscu.... la mâna dumisale lui Ştefan snu Postolache din Mădrâjeci, precum să s(ă) ştie că avându tatămeu o cumpătură di la popa Sâmion şi dela preutiasa lui Agahiţa, fata lui Mihăil(ă) de Mădrâjeci, şau avut şi zapis di la dânşii şacum au fost vândut ača parte de ocină părintele meu şau fost dat şi zapisul tatămeu, acel di la popa Sâmion. Ce acmu aflându eu zapisul tatâniimeu şi celalantu zapis dela popa Sâmion, la mâna lui Ştefan, am avut cu Ştefan Postolache gâlceavă pentru ačastă moşie, ce apoi stându oameni buni între noi, am lăsat şi niam tocmit şi niam aşezat şi iam făcut acestu zapis eu di la mâna noastră la mâna lui Ştefan pentru ačastă moşie totu ca să fie la mâna dumisale lui Ştefan, precum au fostu vânduto tatămeu ca să fie moşie în veci, diacmu lui Ştefan şi giupânesâi dumisale.... Şi ačastă moşie este parte vândut(ă) de tatămeu dzece pământuri şi aceste dzece am făcut acestu zapis". Intre marturi şi Andrieş Cudrescul [4]).

Din 7232 (1724), Dec. 23, avem cartea Domnului Mihai Racoviţă Vvd., la mâna lui Ştefan Săcară „să fie volnic, cu carte Domnii mel(i) a popri şi stăpâni a sa diriaptă ocină şi moşie, ce are în Mădârjeaci, din ğum(ă)tat(e) de sat a patra part(e), care îi easti di moşie di la moşii săi, şalti cumpărături ce va fi mai având, căč jălui Săcar(ă) că mergând acolo să dijmuiască nişti fân a unor oameni, iar Mădârjacul sau pus împotrivă di nau dat. Dreptu acei am dat ačastă cart(e) a Domnii mel(i) lui Ştefan Săcar(ă) să fie volnic a lua di adzece, di pi ace moşie, din pâni şi din fâneaţe, oricini *ari fi cosit* pe ace moşie, di la toţi să aibă a lua dijma după obiceiu şi nim(e) să nu st(e) înpotriva cărţii de gsd. şi măcarŭ că *ari lua* şi Mădârjacul vocarte g[ospo]d înpotriva aceştii cărţi, încăş ace cart(e) să nu s(e) ţie în samă. Iară cui *ari păre* cu strâmbul să vii faţ(ă) la divan, cu dreas(e) ce *vari ave...*" [5])

Din 7239 (1731), Ghen. 26, avem zapisul, prin care, „Dochiţa, fămeaia lui Tănasie Stegariul, fičorul Duduţii de Mădârjeaci scriu... precum am vândut moşiia mea din Mădârjeaci, toată partea soţului mieu lui Tăna(ă) stegar cindzăci de pământur(i), cari iaste parte soţului meu lui Tănas(ă), pre înpărţala fraţilor şi răzeaşilor, cum să înpărţia de să ştiia cin(e) cât ţin, atâta să vine cum scrie mai sus 50 de pământuri, cu

1) Actele bis. cit. No. 8.
2) Originalul are: fostu, Malanca şi Vărvara.
3) Actele cit. No. 7.
4) Actele bis. cit. No. 9.
5) Ibid. No. 10.

sâlişte şi cu loc de hăleşteu în apa Sircăi şi cu fânaţ şi din tot locul, cu tot vinitul din hotar în hotar, precum iaste locul Mădâjeacilor de vacu şi lam vândut dumisali lui Andreiu Hărmeziu, drept 65 lei, ban(i) gata... şi eu am vândut cu voia fičorilor noştri, şam întrebat şi pe răzeaşii cari sau şi iscălit, anume Gligoraş sin Mihăil(ă) pârcălabul şi Sandul Cudrescul zet Hârbul de Mădâjeeci" [1]).

Din 7239 (1731), Mart 6, am cartea lui Grigore Ghica Vvd, dată „Dochiţăi fămeii lui Tănasâei čau fostu stegar să fie volnică cu cartea Domnii meale a vinde a i driaptă ocină şi moşie, ce dzice că are la sat la Mădârjeci şi dzisă că au întrebatu pe toţi răzeşii de acolo şi nu va nime din răzeşi săi cumpere parte ei ce i sar alege... să fie volnică aş vinde parte ei, ori cin(e) sar afla să o cumpere..." [2]).

Foarte interesantă e cartea din 7240 (1732), Nov. 1, a lui Grigorie Ghica Vvd. „Facem ştire... precum sau pârîtu de faţă înainte Domnii meale şi a totu sfatul nostru Ştefan Săcară sânu [=fiul] Lupului Bâgului, nepotu lui Iosâpu Bâgul din Mădârjeci ot Cârligătură, cu Mihălache Mădârjacul sânu Ştefanu Mădârjacul căpitan, dzicând Ştefan Săcară precum are şi el a patra parte din ǵumătate de satu de Mădârjeci, moşie de baştină şi cumpărătură dela moşul său Iosâpu Bâgul şi are şi Mădârjacul ǵumătate de satu Mădârjeci, cu alţi răzeşi a lui şi moşie, dând samă că este neînpărţită şi jălui Ştefan Săcară dzicând precum au fostu luat el de aice di pe acea moşie mai întrecuţi ani dooă stoguri de grâu şi liau strânsu la are amândoi cu Mădârjacul şi Mădârjacul liau trieratu şi dintrun stogu *dide* samă că iau dat numai doi saci de grâu, iară dintrun stogu nu iau dat nimică şi apoi *când cătanile* [3]), iară au zis Ştefan Săcară precum au mersu el de au numărat clăile de a dzece şi apoi sau dus acasă şi au venit cu carul să care dijma şi lau spăriet Mădârjacul dzicându că vini *Colčagu cu Lipcanii* [4]) *la Târgul Frumos de straji cătanilor* şi el sau dus acasă, iară Mădârjacul au cărat pâine ce di dijmă şi au trierato şi lui nimică nu iau dat şi tot ei îi mânâncă vinitul moşii şi acmu în iastă vară jălui Ştefan Săcară, că au mărsu el aacolo la Mădârjeci şi au strânsu toată dijma di pe ace moşie, *un stogu di 25 clăi di mălaiu* la o are şi Mădârjacul sau sculat şau pus trierători şi au trierat pâine şi au pus *în groapa lui* şi acmu fiindu şi fičorul Mădârjacului faţă şi stându la ǵudecată înnainte a cinstit şi credinčos boiariul nostru dumnlui Darie Doniču vel logf. şi intrebându dmnlui pe fičorul Mădârjacului, pentru ace dijmă čau strânso Ştefan Săcară, el au dat samă că nu ştie nimică, că el *au fostu căp(i)t[an] piste Prut* şi au slujit şi aice la curte şi au dzis că nu ştie čau făcut tatăsău acolo acas(ă), că el acas(ă) nau fostu, pintru care şi dumnlui vel logf. lau credzut, cum că nefindu el acas(ă), nafi ştiindu, iară Ştefan Săcară au luat asupra sufletului lui înainte dumisal(e) vel logofăt, precum au strânsu el ace dijmă de mai întrecuţi ani, di pe ace moşie şi Mădârjacul au luato strânsă de dânsu gata şi acmu şi ačastă dijmă din častă vară čau strânso Ştefanu Săcară au luato Mădârjacul. Deci dumnlui vel logf. aşe iau ǵudicatu după cum au socotit cu dreptate, să pue Mădârjecul ace pâine de dijmă čau strânso Ştefanu Săcară mai înnainte vreme toată la mijlocu şi s(ă) pue şi pâine ce de dijmă din častă vară, iară la mijlocu şi să o înpartă frăţeşte, cine pe câtă parte de moşie a fi avându şi pe ǵudicata dum-

1) Ibid. cit. No. 52.
2) Ibid. No. 11.
3) In 1718, Neculce în Cogălniceanu, Let. (ed. I-a) II, 388—390, Neculai Muste, ibid. III, 65—69. Uricariul III, 49, 58.
4) Neculai Muste, cit. 66: „Adus'au Mihai Vodă lângă oastea sa şi oşti străine, câteva steaguri de Lipcani, dela Paşa de Hotin şi 200 de Tatari şi 700 de Cazaci Zaporojeni, dela Hanul, aice în Iaşi, să-i trimiţă asupra Catanelor..."

sal(e) vel logf. am dat şi Dmnliamea acăstă carte di rămas la mâna lui Ştefanu Săcară, iară pe Mădârjacul lau dat rămas din toate legi ţărâi, ca s(ă) pue toată dijma la mijlocu şi s(ăi înpartă frăţeşti... Insă am socotit ace pâne čau strânso Săcară dinpreună cu Mădrâjacul, de altă pâne să rebde Săcară, iară 10 clăi să de Mădrâjacul lui Săcară, iar pentru dejma dintracest anu sânpartă cu toţii, cine pe câtă parte a hi avâ̆nd". [1])

Din 7241 (1733), Avg. 28, avem cartea Domnului Costantin Nicolai Vvd., prin care dă „lui Tudosie culărariul (sic) şi altor fraţi a lor, ginerii popii lui Bejan din Madârjăci să fie tari şi puternici .. a opri toată dejma ce să va afla din a patra parte din sat din Mădârjăci, a patra parte, parte de sus [2])

Din 7245 (1737, Mai 24, avem cartea Domnului Grigorie Ghica Vvd către Mihalachi Luca postelnic „că aice sau pârît de faţă călugărul Săcar(ă) şi cun *Sâm̆gordzo*, ce şede în Mădârjeşti, dzâcând Săcar(ă) că iau mâncat vitele lui Sâmğordzo 22 clăi de grâu din ţarin(ă), dela arii, pâni de dijmă Aşijdere să mai jelui Călugăriţa Cujbă tot pre acest Sâmğordzo că şi a ei iau mâncat boi lui din arii, câtva pâni şi arie să fi fost îngrădit(ă) Deč pentru acăstă pricin(ă) să cauţ Dumnta de va fi gardul bun şi boi lui or fi fost răi să itori, ce va dovidi călugăriţa, că au avut pagubă, săi plineşti de la Sâmğordzo, iar de să va afla gardul prostŭ, sau de sa fi tâmplat *vracniţa* dischis(ă) să rebde Călugăriţa şi pentru Săcar(ă) călugărul, măcar că au fost ei faţ(ă) aice şi Sămğordzo nau tăgăduit că nau făcut pagubă lui Săcară, Dumnta să plineşti ce va fi dreptŭ şi sa dovedi şi pentru acel Sămğordzo de sa afla că este om rău şi face pagubă săl scoţ de acolo, însă dumnta să socoteşti pentru tot, să ei (sa ma forte cu dreptate, iar de a fi poveste întraltchip şi neputândui aşedza acolo să le dai dzi şi cu mărturii viind aice, să avem ştire" [3]).

Importantă e şi scrisoarea din 7248 (1740), Apr. 20, prin care *Costantin Costan Neniul biv vel paharnic al Ţării Romăneşti* „adiveresc cu acăstă scrisoare a me, să să ştie că întâmplânduså de am venit şi noi aice la Moldova, la Măria sa pre înalţatul Domn al Ţări i Moldaviei şi al nostru stăpân Grigorie Ghica Voevoda şi având noi moşâi aice în ţară, am socotit de bună voia noastră şi am dat danie şi am dăruit dumilorsali nepotului nostru Toader Costachi vel spat[a]r şi nepoatii nostre Mariei, giupânesii dums. acesta moşii": Popeştii, Mândreştii, părţi din Cioltani, din Mihneşti, toate la ţin. Cârligăturii şi „poenile Mădârjăcilor", „însă pentru pomenire părinţilor noştri şi a frăţinimeu lui Ioan şi a altor răp[o]s[a]ţi fraţi şi surori, să a bă a faci ori la bisăricili dumsali ori aiure pi tot anul câti 40 de sfinte leturghii" [4])

Din 7249 (1741), Mai 5, avem zapisul, prin care Tudura, fămeia lui Bejan „depreună cu copii mei, anume Antochie şi Chiriiac şi fetele mele, anume Istinca (sic) şi Măriuţa şi Aniţa la mâna dumisale lui Păladi Săcară diiacon... *ağungândune lipsă şi nevoe la vreme de fomete*" vând ocina şi moşia din ğumătate de sat „din Mădrâjeci din cutul de sus, din parte di ğos, a opta part e) parte soţului meu lui Bejan, fečor Petrii lui Bălan ot *Mădrârjeci* [5]) din ţinutul Cârligăturii şi iam *vândutom* [6]) dumisale cu tot locul şi vinitul, din câmpu şi din sâlişte, dreptu 15 lei". Intre marturi şi Ion Gosan ot Cucuteni şi Ghene tot de aici. [7])

1) Actele bis. cit. No. 12.
2) Cond. Mitr. cit. 606.
3) Actele bis, cit. No 13.
4) Arhiva stat. Iaşi, tr. 917, op. 1057, dos. 107, pg. 26.
5) Contaminaţie din Mădârjeci şi Mădrâjeci.
6) Foarte interesantă formă: iam vândutom = i-am vândutu-am Pentru aceasta şi altele la fel, vezi Bul. Ioan Neculce, fasc. 6, 109, Nota 1; la cele spuse acolo, adaug că am auzit forma aceasta şi în satul Ungheni, din jud. Iaşi.
7) Actele bis. cit. No. 14.

Frumoasă e cartea de judecată, a lui Ioniţă clucerul din 7250 (174˙), Dec. 2: „precum au avut ǵudecată de faţ(ă) den luminată poronca Mă ii sale lui Vod(ă), Ursul ot visterie cu Cujboae călugăriţa, pentru o iapă a Ursului de visterie čau dat întro groap(ă) a Cujboae, pe moşiia ei, dzicăndu Ursul că fiindui ţarina la câmpu, ar fi triimis pe un ţigan al său la ţarină călare pe ace iapă şi fiind drumul prin sălişte Mădârjeilor, au fostu ace groap(ă) lângă drum şi fiind dudăul mare, au fostu acoperită cu dudău, de nu sau fost vădzind groapa şi când au fostu drept groapă, au zburat nişte pasiri şi *sfindusă* [1]) iapa au dat în groapă, şau perit acolo. Deci luândule sama sau aflat şi moşie şi groapa a Cujboae, care şi ea nau tăgăduit. Deč după dreptate ce sau cădzut, am ǵiudecat ca să plătiască Cujboae iapa Ursului, socotindusă şi preţul epii dzeace lei, măcar că Ursul da samă că iau fostu iapa mai de multu preţu, dar fiind şi Cujboae o fimei sărac(ă) şi la neputinţă, sau priimit şi Ursul lăsindo pe acei 10 lei, dar neavând ea nici o putinţă de bani, ca să plătiască iapa Ursului, am socotit ca să dejmuiască Ursul de visterie ace moşie a Cujboae, de mai sus numită, *pâr* îş va plini preţul epii, după cum arată mai sus şi după ceş va plini Ursul preţul epii, iar săş stăpâniasc(ă) Cujboae moşie şi ea încă sau priimit întracestu chip..." [2]).

Din 7251 (1743, Iuli 5, am următo ul zapis: „Adecă eu Mariia, soţul răposatul Mih(ă)lachie Mădrâjacul, fičorul lui Ştefan Postolache, din Mădrâjăci, depreună cu fičorii mei, anume Gavril şi fetili meli Aniţa şi Iliana făcutam acestu adevărat zapis al nostru la mâna cumnaţilor mei Paladi diiacon şi frăţin său lui Andrii fičorii lui Ştefan Săcară, nepoţii Lupului Bâgului, strănepoţii lui Iosip Bâgului, din Mădrâjăci şa cumnatului lor Ursul pivnicer ot Colnar şi lui Mih(ă)lachi fičorul Aniţii, nepot de sor(ă) lui Ştefan Săcar(ă), precum.. liam vândut dumilorsale a noastră driaptă ocină şi moşie, ci este pe apa Sircii ot Mădrâjeci, la ţinutul Cârligăturii din cutul de sus şi din parte di ǵos, care moşie miau rămas di la soţul meu Mihalache, čau fost cumpărătură părintelui său, lui Ştefan Postolache dela Palaghie, fimee Cotorcii, precum arată zapisul Palaghii de vândzari care şi Palaghii iau fostu cumpărătură di la socrusău Cotorce şau fostu rămas soţului său lui Damaschin Cotorcii di la Marghita, parte lui Gruor şi altă parte a Mălancăi şi altă parte a Vârvarii, nepoţii Mălancăi, parte Griacăi şi altă parte a lui Ionaşco din parte de sus şi lam vânduto (sic) şi poenile din *Şacovăţ*... şi parte din Vălişeni şi din silişte şi din câmpu şi cu locuri de prisacă şi cu tot vinitul, din tot locul... drept 20 lei.." [3]).

Din 7253 (1745), April 18, este zapisul, prin care preotul Păladie sin Ştefan Sacară şi Toader [4]) fičorul Irinăi şi eu Andreiu tij sin lui Ştefan Săcară, făcutam scrisoare noastră la mâna vărului nostru lui Mihalache, fičorului Aniţii şi eu Irina tij fata lui Ştefan Săcară, noi toţi nepoţi Lupului Bâgului de Mădrâjeci, precum şi (sic) să ştie că noi aceşti ce mai sus nem pus numele am cumpărat din gium(ă)tate de sat de Mădrâjeci, din parte de sus a trie parte, de la Marie, femeia lui Mihălache, ce au fostu fičor lui Ştefan Postolachie din Mădrâjeci şi de la fetele ei Aniţa şi Iliana şi au cumpărato dreptu trii dzăci şi trii de lei, bani noi şi patru *potrunici, de cii noi* neam dat scrisoare unul la mâna altue, iară în zapis scrie cum că sau cumpărat dreptu patrudzăci de lei, dară întruatâta sau cumpărat sis (sic) ştie şi zapisul ce este de vândzare de la Marie este la Andreiu, ca si (sic) s(e) ştie şi alt zapis ce au dat Marie de cumpărătură vechi de la socrusău este la Mihalachie" [5]).

1) Sfiindu-se, spăriindu-se.
2) Actele bis., cit. No. 15. Publicat în Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 182.
3) Actele bis. cit. No. 16.
4) Orig. are Toaderder.
5) Actele bis., cit., No. 17.

Din 7254 (1746), Nov. 13, cunosc diata Monahiei Ilisafta Cujboae: „precum ca s(ă) ştiu ce am şi ce cui dau moşiile de pe Sârca din sileşte di la Mădrâjăci, anume bătrânii Cotorce Vasile şi altul Andronic Mera (sic), precum aesti moşii le dau fetii Marii, nepoatăme, că e mau grijit pân la moarte me şi după moarte încă să mă grijiască e şi nime ca s(ă) nu s(ă) amestici la moşie, că eu le dau cu linbă de moarte fetii Marii şi nimi ca să naibă triab(ă) cu moşiile, numai nipotăme Marie şi rămâni o vacă, iar o dau Marii" [1]).

Din 7255 (1747), Ghenar 2, cunosc cuprinsul zapisului de la Maria, femeia lui Mihălachi Mădârjac şi de la feciorul ei Gavril şi fiicăsa Aniţa şi ginerele său Iordache, cu care vând logofătului Sandu Sturza a lor moşie în „poenile de pe Şacovăţ", o parte ce au cumpărat-o socrul său Ştefan, feciorul lui Postolache, de la Lupul călugărul, feciorul popii lui Sidor, ce a fost frate Mihăilesii şi Duduţii, şi altă parte a Nacului, feciorul Chirilii, ce a fost dată danie lui Postolache, tatăl socrului său lui Ştefan şi soacrii sale Grozavei, care aceste părţi le-a vândut drept 7 lei [2]).

Din 7256 (1748), Iuli 7, este un izvod de părţi de moşie, ce au dat danie răpăsata Aniţa logofetiasa, a lui Solomon Bârlădeanul, ce a avut la Mădârjeci, pe Sirca, în ţinutul Cârligăturii, danii de pe la răzeşi şi le-a dat danie şi Aniţa logofetiasa lui Manolache Roset vel post „di pe ispisocul Domnului Antiohie Vvd. Anume 4 pământuri în ţarină şi din tot locui şi din fâneţă „ce să va alege din poenile Şacovăţului", care lui Solomon logft. îi fuseseră danie dela Patrichi, feciorul lui Ionaşcu, nepot Gligorcii din Mădârjăci, aliasă dispre alţi fraţi. Altă parte tot în Mădârjeci, danie lui Solomon de la Lupul, fecior popii lui Ionaşco de Mădârjeci, aliasă dispre alţi fraţi ai Lupului, anume dispre popa Bejan şi Toader Răzmeriţă de visterie, cu vatră de sat, cu fânaţ şi din tot locul şi din poenile Mădârjecilor.

Altă parte din sat din Mădâjeci, din cutul de sus. din „ğumătate de sat, din a şasa parte, a patra parte şi din ceia a patra parte ğumătate, cu vatră di sat şi cu fânaţă şi din poenil(e) ot Şacovăţu", danie dela Aniţa logofetiasa, ce i-au fost şi ei danie de la Toader şi toţi fraţii lui, feciorii lui Vasilie Buculeiu de Mădârjeci. „Aceste părţi de moşie sau aflat alesă şi hotărîte din vale di drumul cel mare, cu iazul din Bahlueţ".

Alte părţi de moşie, din sat din Mădârjeci şi din poenile ot Şacovăţu, danii şi cumpărături lui Manolache Rusăt vel post. de pe la răzeşi, din cutul de sus: 12 pământuri, danie de la Iliţă sin Mihăilă din Mădârjeci „pentru căce lau scos di la o hârtie, de doi lei, di la Stroescu jicnicer". Alte părţi, de cumpărături şi danii, din cutul di ğos şi din poenil(e) ot Şacovăţu [3]): 9 pământuri din sat, din Mădârjeci, cu vatră di sat şi din tot locul, danie de la Gligoraş Horje din Pleşeşti şi femeia sa Marie „pentru multu bine ce liau făcutu" a patra parte în poenile Mădâjecilor din parte lui Gavril a Gligorcii, danie lui Manolache Rusăt de la Mihalce şi Toadir şi Silion: altă parte de la popa Bejan de Mădârjeci şi dela Iliţă şi Mihăilă şi dela Postolache şi Cotorce şi Andronic şi David şi Strătulat şi Ursul, „cât să vor alege părţil(e) lor din poenil(e) Mădârjecilor"; altă parte iar danie de la Stratulatu sin Costandin di Mădârjeci, cât se va alege din partea moşului său Toader Iurghicean şi din partea Lucăi şi din partea lui Buculeiu „la poenil(e) Mădârjecilor pe Şacovăţu"; altă parte iar danie de la Gligoraş Horje şi femeia sa Mariea, de Pleşeşti, cât se va alege partea lor şi din cumpărături „din poenile Mădârjecilor ot Şacovăţ"; [3]) 3 pământuri în ţarina

1) Ibid. No. 18.
2) Intrun perilipsis, la mine.
3) Original are; Şaucovăţu.

Mădârjecilor, danie de la Tănasie și fratesău Gligore, feciorii Anii, de Frăteni, nepoți Horjei; 3 pământuri și jumătate, din sat din Mădârjeci, cumpărătură de la Vasilie, ce au fost stolnic și de la femeia sa „Cârstâna", ce să va alege parte socrusău lui Dicăș „čau avut cumpărătură din parte popii lui Vasilii, di pe moșusău Foale, aliasă a noua parte; 14 pământuri din sat din Mădârjeci, cumpărătură de la Ștefan și fratesău Arsănie, feciorii lui Ionașco di Mădârjeci, nepoți popii lui Bejan, a triea parte din partea lui Miron, care și lor li-au fost cumpărătură de la Filip și de la Andronic, nepoți Prescorniței, căte doi zloți pământul, cu vatră de sat și din tot locul și „din poeni ot Șacovățu"; 14 pământuri iar din sat din Mădârjeci, cumpărătură de la Ștefan și fratesău Arsănie, feciorii lui Ionașco, parte lor „čau avut de moșie din tot locul și din poenil(e) ot Șacovăț, [1]) câte doi zloți pământul"; 3 pământuri și jumătate, cumpărătură, de la Maricuța, femeia Lupului de Mădârjeci și de la feciorii ei Țigănaș și Ioniță, iar din sat din Mădârjeci, din lungul hotarului, care și lor le-au fost cumpărătură de la Antoniea fata lui Toader Iurghiceanul, din partea din ğos, a Popăscului, cu vatră de sat și din tot locul și din poenile Șacovățului, [1]) drept 12 lei; altă parte au mai cumpărat „di la Savin, nepot lui Andronic și di la femeia sa Nazarie di Mădârjeci și di la Gligori sin Buculeiu și di la femeia lui Mărie, din parte popii lui Bejan și din part(e) lui Buculeiu, câtu să va alegi la poenil(e) Mădârjecilor ot Șacovăț"; [1]) „5 pământuri čau mai cumpăratu... di la Darie Arbure și di la femeia lui Tudosca, fata Alecsii, čau fostu vornic la Ber(i)hoești, iar din satu din Mădârjeci, din parte popii lui Bejan, parte Tudoscăi, fetii Alecsii, cu vatră de satu și cu fânață câte doi zloț pământul"; „3 pământuri čau mai cumpărat... din sat din Mădârjeci, de la Soltana și de la Grecul și Paraschiva fičorii Arsânii, nepoții lui Văsiian, parte lor ce să va alegi di la moșul lor Popăscul, din tot locul"; „8 pământuri șau mai cumpăratu... tot din sat din Mădârjeci, de la Cernușca, femeia lui Istratie vornicul di Pleșești, câte doi zloț pământul"; „18 pământuri čau mai cumpăratu... iar din satu din Mădârjeci, dela Gligori sin Vasili și di la fičorii lui Pânteleiu și Andrii și nepoată sa Nastasie, nepoții lui Mareș, strănepoții lui Bilțu, cu vatră de satu și din totu locul, drept 14 ug., 8 pot."; „3 pământuri pol [=jumătate] sau mai cumpăratu... iar din sat din Mădârjeci, de la Strătulatu. Dicăș, parte lui ce să va alegi a lui Alivan"; „2 pământuri čau mai cumpăratu.. di la Irina fata lui Obrejie, nepoata lui Toader de Mădârjeci și di la fičorii Măricăi—2—pământuri în sat în Mădârjeci, din parte moșului lor Foale și trei pământuri din Străviceni, din parte Popăscului, din totu locul"; 5 pământuri, [2]) cumpărătură de la Dumitrașco și fratesău iarăși Dumitrașco sin Grigorii ot Mădârjeci, tot întraceleș sat, în Mădârjeci, cu vatră de sat, din tot locul, cu tot venitul și la poenile Mădârjecilor; 9 pământuri, cumpărătură de la Maria Horjoae, în acelaș sat Mădârjeci, cu vatră de sat, din tot locul și la poenile Mădârjecilor; asemenea a mai cumpărat Manolache Roset, de la Postolache din Mădârjeci și de la femeia lui Grozava, în acelaș sat Mădârjeci, toată partea lor cât se va alege, de ocină și cumpărătură, din tot locul și din poenile Mădârjecilor, se sânt pe Șacovăț; asemenea a mai cumpărat de la Dămian vătav, în sat în Mădârjeci, toate părțile de moșie „și de cumpărătură", dintru amândouă *cuturile*, părți de cumpărătură lui Dămian, de la Andrii și Petre și Tefana, feciorii lui Bălan și „di la Mitrea us (sic)" feciorul Ștefanii și dela Iosip Calicul, feciorul lui Bălan, și dele Toader sin Știubei și alți răzeși, câte vor fi acele părți, din câmpu, cu vatră de sat, din tot locul, cu tot venitul și din poenile Mădârjecilor; 2 pământuri, cumpă-

1) Originalul era: Șacovățu.
2) De aici scrisul e cu cerneală roșie și mai nou.

tură dela Irina, fata lui Obreje, nepoata lui Toader ot Mădârjeci şi dela feciorii Măricăi, în acelaş sat Mădârjeci, din partea moşului lor *Foale.* [1])

Am dat în rezumat cuprinsul izvodului de mai sus, de vreme ce prezintă interes, arătându-ne scoborîtorii vechilor *bătrâni* din Mădârjeci şi apoi chipul cum boerii, prin danii sau cumpărături, scoteau pe răzeşi din pământurile lor

Din 7256 (1748), Iulie 15, avem următorul zapis: „Marie fimeaia lui Mihălache čau fost căpt. fičorul lui Ştefan Postolach(e), *care iau fost porecla Mădârjac* de pe moşiia Mădârjecii din preună cu fii mei scriem... precum să s(ă) ştie că rămaind eu di soţul meu Mihălache cu multă datorie şi cu copii mič şi un fičor čam avut mai mare anume Gavril, mau lăsat şi *sau dus în țară streină* şi neavând nič o putință ca să plăteascu datoriile şi să *chivirnisăscu* copii rămăindum(i) moşie în sat în Mădârjeci, ce este în ţinutul Cârligăturii pe apa Sircăi, de pe soţul meu Mihălache, care şi soţului meu iau fost moşie de cumpărătură čau cumparat tatăsău Ştefan Postolache de la răzeşii din sat din Mădârjeci, din a patra parte de sat de Mădârjeci, din partea de sus, însă 50 de pământuri de la Lupul călugărul, fičorul popii lui Sidor şi 10 pământuri di la Ştefan sân Dămiian, ce au fost văt. care şi lui Dămiian iau fost cumpărătură de la popa Simion şi di la preuteasa lui Agafiia, fata lui Mihăilă şi şepte pământur(i) di la Gafiia, fimeia lui Damaschin Cotorcii, care şi or liau fost cumpărătură de la un Ionaşco, care fac peste tot şasădzăč şi şepte de pământur(i), osăbit de 23 pământur(i), ce am pricină cu Fote neguţitorul din Iaş. Acăstă moşie care mai sus scrie toată am vânduto dumlorsal(e) cumnaţilor mei, anume preutul Pălac(e) şi frăţinisău Andreiu şi surorii lor Irinii, fičorii lui Ştefan Săcară, nepoţii Lupului, strănepoţii lui Iosâp Bâgul din Mădârjeci şi vărului lor lui Mihălach(e), fičorul Aniţii, surorii lui Ştefan Săcară, tot nepoţii şi strănepoţii lui Iosâp Bâgului din Mădârjeci, drept şesădzăci şi şepte lei bani noi, care dintraceşti bani am fost luat cu 41 lei cu 6 an(i) mai înainte. Dar acum curmândusă cu ğud(e) cată toat(e) pricinile dintre noi, am vândutо toat(ă) acăstă moşie de istov acestor răzeşi şi cumnaţ al (sic) mei.. din vatră de sat şi din fânaţ şi din tot locul, cu tot vinitul.... Dintraceste şesădzăci şi şepte de pământuri ce am cumpărat cu acestu zapis, cum scrie şesă pământuri sintu a vărunostru lui Toader fičorul Irinii, ce au fost son(ă) părintelui nustru lui Ştefan Săcară, care şi el au datŭ şese lei optu potr(o)nič, carii acei 8 pot sau socotit cheltuială" Iscăleşte, între alţii, preutul Păladie [2]).

Din 7256 (1748), Iulie 17, avem zapisul preutului „Păladie Să ară şi eu Mihălachi Secară.. la mâna dumisale ğupânului Hagi Osman, precumu am luat di la dumnalui triizeč şi şepti di lei pi mar(e) [= miere], casii dămŭ dumisal(e) mear(e) cum sa runpi (sic) preţŭ şi sa avemŭ ai lăsa cât(e 5 par(a)le din vadră şi noi aceşti sic) bani cari mai sus scriu čam luat dila dumnalui (sic) iam luat ca si dăm Marii Mădrâjeşiţii şi ginirisiu pentru moşie ci nau (sic) vândutu noao, săi dăm merea la vreme nă fără greşŭ, iar nedândŭ mearea la vreme şi sar tânpla a merge la vro ğudicat(ă) cât(ă) cheltuială şi pinial(a) sar face să fii toat(ă) dispre(e) noi... şi pentru noi este chizeş Vasili Blănar sin Parascăi ot Eşŭ [3]).

Intrun regest din 7256 (1748), Iuli 20, se spune că Maria a vândut lui Fote neguţitorul 29 de pământuri din Mădârjeci [4]). Un regest tot din 7256 (1748, Iuli 20 ne vorbeşte de un zapis de vânzare dela Partenie, egumenul «monastirii schitul Stânca, înpreună cu fraţii şi surorile lui, toţi nepoţi lui popa Bejan din sat din Mădarjăci, ţâ-

---

1) Izvodul e al meu.
2) Actele bis., cit. No. 19. Şi suret făcut în 7262 (1754), Dec. 1, ibid. No. 26.
3) Actele bis. cit, No. 20.
4) Intrun perilipsis, la mine.

nutul Cârlig'turii, prin care vândŭ lui Fotea, neguţătorul din Eş 66 pol [= jumătate] pământuri din sat din Mă târjeci pe Sârca, din *cotul* din jos, a satului Mădărjacii ..» [1]).

Prin cartea din 7256 (1748, Avg. 3, a Domnului Grigorie Ghica Vvod., se dă lui Vasâlache Ciuţul căpitan, nepotul Cotorcii, să fie volnic „aş ţâne şi aş stăpâni a a sa driaptă ocină şi moşie ce zis(e) că are în satu în Mădârjeci, ce este în ţânutul Cârligăturii, la Sârca, înpre(u)nă cu vărasă Ilisafta vorničasă Cujbuliasă şi să fie volnic aş lua deadzeč vinitul locului, din ţarină, din fânaţ, din prisăč cu stup(i), din grădin(i) cu legum(e)..." [2])

Din 7256 (1748), Nov. 2, avem diata Mariei „fata Cujbăi, la mâna pări(n)telui călugăriţii [3]) Ifrosina precum mam dat maicii Ifrosini cu limbă [4]) de morti că mau grigit sic) la neputinţa me la câtĭ boli, la totĭ celi bole me (sic, precum am avut şi o parte de moşii şi am dat Ilenii să fii dumisale drepti ocini şi moşii cari moşil eşti (sic) Mă(d) âgeşti (sic) anomii bătrânu Vas(i)le Cotor e, însă şi altu Andrânico (sic) Mera însă pe danie, carie o am dat de la mama me şi de la mato,ăme, car i p rte sar alegi, am dato Ileni ca s(ă) mă comâ de şi să de şi un săridar (sic) că aşa am spos dohovicolui (sic) meu şi am mărturis(it) dohovicului (sic) meu... că văzindu că mau grijit atâţi oi (i), iam dat pitru sulitu (sic) meu şi a păriţălor (sic). Iar şini (sic) sar răspundi (sic) din rodenie me sau din moşani sau de alţi şiniva (sic) să naibă trab(ă) cu a melii părţĭ şi (sic) am dat"... „Şi eu dohovicu am scris cu dzisa Marie, preutul Enachii. ." [5])

Interesantă e cartea din 7256 (1748), Dec. 3, a Domnului Grigorie Ghica Vodă: „că sau giudicat de faţ(ă) Irina Buliucbăşoae călugăriţa, ce să numeaşte cu nume de călugărie Evfrosina, cu Andrii sin lui Ştefan Săcară şi cu Mihalache, nepot de sor(ă) lui Ştefan Săcară, cerând Săcăreşii de la Irina Buliucbăşoae nişte părţi de moşie, ce au avut Elisafta călugăriţa, vorničasa lui Toader Cujbă, în sat în Mădârjeci, pe Sirca, la ţinutul Cârligăturii, di pi moşii ei Vasile Cotorce şi Andronic Miera, pentru care părţi de moie au dat samă Irina Buliucbăşoae că vorničasa Cujboae neavând fičori moştenitori sau dat la moarte ei, cu acele părţi de moie repoatei sale Mariii, pe care au ţinuto un *văr primare* a Săcăr ştilor, anume Gligorie Blanariul, fičorul lui Ion S ară şau lăsato bolnavă şi sau dus la Ţarigrad şi murind şi Elisafta C jboae, ră mâind nepoat sa Mariia Săcăroae în m(ă)n(ă)stire în Socola, foarte bolnavă de pičoare, cu rane înpuţite sau cerşut de au duso călugăriţile până la casa Irinii Buliucbăşoae să şadă cinci, şesă dzile până sė afla cineva din niamul ei să o strângă, să o grijască la nevoia ce pătimiia de boala ei, şau trecut piste un an şi nime nau vrut să o st ângă, măcarŭ că dzisă Irina Buliucbăşoae car fi dzis acestora Săcăreştilor să o strângă la casa lor, să o grijaşcă şi nau vrut, până ce i sau tâmplat moarte, în casa ei şi la moarte până era încă cu suflet acea bolnavă, diiata čau avut dela mătuşisa Elisafta Cujboae pe acele părţi de moşie de Mădârjeci au dato unii copile *ţeti înpăru* a Irinii Bulucbăşoae, anume Iliana, pentru osteniala ei şi grijea čau grijit pe ča bolbolnavă la boala şi neputinţa ei şi ca săi de după moartea ei şi un sărindariu, arătând şi dieţăle amândoao şa Elisaftii Cujboae şi a nepoatăsa Marii de faţă, numai Săcăreştii mai sus numiţ având prepus că diiata ča făcută despre pa tea Marii, nepoată Cujboae ar fi făcută cu merşterşug după moartea ei şi aflândusă iscăliţ marturi preoţi de la bisearică sti Atanasie din Iaş, anume preotul Enachi duhovnicul şi preutul Pânte-

1) Intrun alt perilipsis, la mine.
2) Actele, cit. No. 21.
3) Orig. are păritelui călugăţii.
4) Orig. are libă.
5) Actele, cit: No. 18, bis.

lii. frateşău sau orânduit pre boiariul nostru Toader Carpu biv vtor(i) jic. să margă să iai pe preoţ, pe amândoi săi ducă la sfânta Mitropolie, să pue blăstăm sfinţiia sa părintele; Mitropolitul asupra lor şi de or priimi blăstămul să rămâe diiata lor bună,." Preoţii priimesc blăstămul şi atunci Săcăreştii au crezut diiata. Domnul întăreşte Irinii Buhucbăşoae „să aibă aş cerca părţile de moşie din Mădrâjeci, pe dieţile ce are la mâna ei" [1]).

Din 7262 (1754), Mart 29, am următorul „izvod de moşie.. de Mădrâjeci, însă de a patra parte de sat din cutul din sus, ce au fostu a opt fraţi, anume a lui Iosip şi a lui Gligorcii şi a Cotorăcii şi a lui Mălai şi a Vărvarii şi a lui Gruîr şi a lui Bălan şi a lui Bundar şi au vândut Gruîr şi Mălai şi Vărvara părţile lor lui Iosip şi Cotorcii şi Gligorcii şi Iosip avându doi ficori, anume pe Lupul şi pe Ştefan leu dat acele doa părţi lor, din Lupul sau tras patru ficori, anume unul Ştefan cei dzic Săcară şi altul Ion şi o fată Irina şi alta Aniţa şi din Ştefan sau tras Sandul, cei dzic Băjac şi parte lui Ştefan încăpându cu o pricină la Cotorce, iau luat parte lui şi au vânduto lui Ştefan Săcară şi numai el singurŭ au cumpărato fără de alţi fraţi şi surori a lui ce au avut şi vându Fote pricină cu femeia lui Mih(a)lachie Mădrâjacului şi vrându Fote săş aliagă cu dânsa ce ave şi fiindu orânduiţ din porunca domnească ca să ne strângem toţi răzeşii de Mădrâjecii, la dumnelui Costachi hatman ca să e sama, dumnelui au dzis să mergem cu toţii depreună cu Cheşcu uricarul şi să măsurăm toată ace moşie însă giumătate de sat, parte de sus şi am măsurato şi sau aflat trii sute 60 pământuri şi pământul câte de doadzăci de paş(i) care fac pe ace a patra parte o sută optudzăci de (pă)mânturi. care să vine pe acei optu fraţi, ce scrie mai sus câte doadzăci şi doa de pământuri şi giumătate de frate şi avându şi Irina 2 ficori şio fată, li se vine de frate câte doadzăci şi şapte de paşi şi giumătate, iară doa părţi ce au fostu a Cotorcii, cu ace cumpărătură, au fostu vândutu parute Cotorcoe lui Ştefan a loi Postolachie din Mădârjeci şi scoţindo norusa Mihălăcoe la vânzare am cumpărato eu preutul Păladie şi fratemieu Andreiu şi vă(rul) nostru Mihălachie, ficorul Aniţii şi sorume Irina pătrunşi [sic, patru inşi], drept noaospredzece lei şi am făcut eu preutul acestu izvod, în chip de mărturie, în urma noastră ca si se ştie, cine câtă moşie avem întrace apatra parăte (sic) de sat, însă parăte lui Bălan, am cumpărato singur eu". [2]).

In cartea Domnului Matei Ghica Vvd., din 7262 (1754), Iunie 17, se spune că a dat „jalobă... Aniţa croitoriţa lui Iordache, fata lui Mihălache Mădârjacul, nepoata lui Ştefan, precum are gâlcavă cu popa Ion Căliman, ginerile lui Tănasie stegariul, pentru 50 pământuri din Mădârjeci, ot ţinutul Cârlegăturii, Domniia mea iam orânduit cu giudecător la cinstit şi credincos boiariul Domnii meale Dumnealui Radul Răcovită vel logofăt, ca să le ia sama, carei stând faţă şi luândule sama niau spus dumnalui precum popa Ion Căliman şi cu Lupa cumnatăsa şi cu Dochiţa, soacra popii lui Ion Căliman au vândut 50 pământuri de moşie din hotarul Mădârjecilor lui Andrei Hermezeu de visterie, cu zapis la anii 7239 (=1731), dreptu 65 lei, arătând prin zapisul vândzării precum că acesti 50 pământuri au fost drepte a lui Tănasie stegariul, bărbatul Dochiţii soacrii popii lui Ion Căliman. Dară Aniţa croitoriţa, fata lui Mihălache Mădârjacul ea au arătat dovadă zapis dela Duduţa, muma lui Tănasie stegariul, fata popii lui Sidor, din anii 7210 (= 1702), scriind că au vândut acesti cincidzăci de pământuri din Mădârjeci lui Ştefan, tatăl lui Mihălache Mădârjacul, care vândzare a Duduţi, mumii lui Tănasie ste(gariul), aflânduse cu 29 ani mai înainte decât vândzare cau făcut Dochiţa,

1) Actele, cit. No. 22.
2) Ibid. No. 23.

fămeia lui Tănasie steg. şi cu popa Ion Căliman ginerisău şi cu Lupa, cumnata popii lui Căliman, fată lui Tănas(ă) stegar, sau cunoscut şi sau dovedit că vândzare dipre urmă a popii lui Ion Căliman cu cumnatăsa Lupei şi cu a soacrăsa Dochiţii este vândzare rea, că de vream(e) ce vândusă muma lui Tânasie stegariul, ai (sic) cărie fusease moşia acasta, lui Ştefan tatăl lui Mihălache Mădârjacul, nu putea să mai vândză şi dealdoile şi mueare lui Tănas(ă) stegariul cu ginerisău, popa Căliman, şi cu Lupa lui Hermezeu Ardrei, piste 29 ani mai preurmă şi găsindusă cu driaptă giudecată, cau vândut fără cale, liau hotărît Dumnalui vel logof(ă)t săş stăpâniasc(ă) Aniţa, fata lui Mihălache Mădârjacul acesti 50 pământuri cu pace pre zapisul cumpărăturei moşului său, lui Ştefan, iară copiii lui Andrei Hermezeu să naibă a să atinge de acesti pământuri, ce săş caute cu vândzătorii pentru banii čar fi dat Andrei Hermezeu..." [1]).

In 7263 (1755), Ghen. 12, Ieromonahul Nicanor şi soborul de la Bogdana vinde episcopului de Roman, Chir Ionichie, pentru M-rea Adormirea Precista din Roman, pe lângă satul Storneşti.., şi părţile din Codreşti şi Mădârjeci, drept 525 lei. [2])

In 7263 (1755), Mai 15, Ionichie, episcopul Romanului, face schimb cu Mitropolitul Iacov, dând Mitropolitului, între altele şi părţile „ce se vor alege.., din Mădâjăci" [3])

Din 7263 (1755), Mai 15, cunosc următorul act: „Dovăzi čau arătat dumnealui jupânul Fote Nica lipcanul, ginerile răpoosatului Neculai Lazul biv vel sulger şi Neculai sulger, iară ginere răpoosatului Manolache Rosăt biv vel post., cari mai pe urmă au fost şi vel vor. de Ţara de sus, pre părţile de moşie din satu din Mădârjeci, ce este în ţinutul Cârligăturii, la giudecata čau avut, cu popa Păladi Săcară şi cu Mihălcche Săcară şi alţi Săcăreşti, înainte dumisal vel logofăt, Ion Begdan" [4].) In el sânt lucruri cunoscute şi între ele şi „zapise vechi ce sint faţă pe parte lui Postolache şi a Grozavei", din care citez şi „toată parte Necului čau avut în Mădârjeci, au dato Nacul, nepoatii sale Grozavei, danie pentru ca săl grijască şi pentru că iau şi dat până acum 4 lei bani şi *4 saci de pâne în vreame de foamete*".

Interesant este zapisul din 7263 (1755), Iulie 10, prin care „Păladie Săcară, *moşan* din sat din Mădârjăci, din parte de sus" adeverează la mâna Mitropolitului Iacov, pentru nişte părţi de moşie „čau avut în sat în Mădârjăci Solomon Bârlădeanul... care părţi liau fost dat mănăstirii sale Bogdanii şi de la mănăstire Bogdana, rămâindu acum în stăpânire sfinţii sale părintelui cu schimbătură... şi prăpădindusă zapisăle dela mănăstire Bogdana, čau avut pe aceste cumpărături, în *vreme cătanilor, când au prădat Tătari ţara piste Săret*, [5]) neavând călugării cu ce să îndrepta, au rămas la ştiinţa noastră a răzeşilor, ca să mărturisim, precum om şti. Deci eu având ştinţă dela tatămieu, că cumpărăturile lui Solomon Bârlădianul sau ales de răzăş din drumul cel mare la vale spre hăleşteu lui Solomon logft. Insă cutul cel din gios, ce este din movila de lângă drum, până în pârăul Sircăi la pod, tot drumul este hotar, dela deal şi la vale, până în hăleşteu, care sau măsurat şi cu fune de 30 stânjâni şi stânjânul de opt palme şau venit ace parte a lui Solomon logft. cutul de gios 19 funii Dară egumenul de Bogdana, Nicanul, cu alţi călugări, răspunzind că părţăle lui Solomon Bârlădeanul logft cuprinde şi cutul de sus, din drumul cel mare la vale, până în hăleşteu şi cerând ei întracesta chip, eu nu liam dat pe cerire lor, neavând ei scrisori şi eu încă ştiind de la tatămieu că numai cutul de gios sau ales logofătului Solomon. Şi pentru o pricină ca aceasta lipsind scrisorile mănăstirii, am socotit şi eu am primit cu

1) Actele, cit. No. 24.
2) Condica Mitr. Mold., cit. 606—607, Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 31—32.
3) Condica, cit. 608—609, Bul. Ioan Neculce, ibid.
4) Actul este al meu.
5) In 1718.

bună voe această aşezare cu sfinţiia sa părintele Mitropolitul şi cu călugării de Bogdana, am mai dat şi din cutul de sus, cât cuprinde acel cut, din movila mai sus arătată până în hotarul Codreştilor, la malul hăleşteului logofătului Solomon" [1]). Iscălit, între alţii, Păladie Săcară, nepot Lupului, strănepot lui Iosip Bâgului di Mădârjăci. Cam la fel e şi scrisoarea Mitropolitului Iacov, din 7263 (1755) Iuli 10. Aici actele măn. Bogdana s'au pierdut *„în vreme cătanilor la prădăcune Ţării di pist(e) Săret"* [2]).

Din 7263 (1755), Sept. 6, e zapisul, prin care „Aniţa, fata lui Mih(ă)lache Mădrâjacul, nepoata lui Ştefan, strănepoat(a) lui Postolache din Mădrâjeci", înpreună cu soţul său Iordachi, vând dreaptă ocină şi moşie „ce niau fost şi noă cumpărătur(ă) de moşul nostru Ştefan, ficorul lui Postolache, din Mădrâjeci care parte au cumpărat di la Duduţa, fata popii lui Sidor, 50 de pământuri, câte un leu pământul şi eu am vândut iar cu acest preţ, câte un leu pământul dumilor sale unchilor mei lu Andrei Săcar(ă) şi lui Dumitraşcu Săcar(ă) şi lui Mih(ă)lache brat lui Dumitraşcu Săcară şi lui Toader Gosan şi lui Andrei Săcară, care această parte de moşie este din sat din Mădrâjeci, din cotul de sus, di pi apa Sârcii, în ţânutul Cârligăturii.. însă şi din câmpu şi din sâlişti şi din locul de prisăč şi din tot venitul locului. Dar di sa tânpla, ca să vie fratemeu Gavril sau sorume Iliana sau niscaiva ficor(i) alor, ca săş tragă părţile lor de moşie dintracest(e) 50 de pământuri de la aceşti cumpărători.„ şi nu moi pute tocmi eu cu fraţii mei, ca le dau (sic) din alte păţi de moşii ce avem pintralte silişti şi trăgându ei să e parte ditraceste 50 pământuri şi neputândune aşeza şi luânduş ei părţâle di la aceşti cumpărători, noi să dămcasa noastră acestor cumpărăto (i), cari casă sau făcut cu bani(i) ci am luat pe această parte di moşie. Dar di sar tânpla ban(i) să le dau ban(i) şi să nu e casa, cari cas(ă) est(e) în *târgŭ în Eş, în uliţa di ğos, la poarta lui Osman*" Intre marturi şi Ioniţ(ă) trâmbăču g(os)podu. „Şi pe tocmala ce am avut, nem luat plata deplin întru mânul(e) noastre cindzăci de lei bani gata.—Dintru acestu zapis au întors şi gineremeu (su)rorime Irininii (sic) pe cinci pământuri, să stăpânască cu pač. Vasil(e) Şătrar, lt. 7263 (1755), Sip,—6 p(o)tr. au dat şi cheltuiala Vasilie să să ştie —Dintru acestu zapis tij au întorsu şi vărul nostru Ilie ficorul lui Ion Săcar(ă), au întorâs (sic) pe cinci pământuri, cinci lei să să ştie, lt 7263 1755), Sp. 8.—Pe dzece pământuri au dat Dumitraşco Săcară dzece lei brat lui Mihălachi Săcar(ă) şi patru potr. au dat cheltuiala —Dzeci lei pi dzeci pământur au dat Mih(ŭ)lachi Săcar(ă) brat lui Dumitraşcu.— Cinci lei pi cinci pământuri au dat Andrei Săcară şi şepti pot. cheltuiala.—Opt lei pi opt pământuri au dat Toader Gosan zet lui Andrei Săcară şi şepti pot. cheltuiala. Şepti lei pi şepti pământuri au dat Mih(a)lachie Bučman zet lui Andrei Săcară, şepti pot. cheltuiala [3])

Din 7264 (1756) Iunie 5 avem scriso rea de danie a lui Mihălachi Buciuman, ginerele lui Andrei Săcară, către logft. Ilie Herescul ot vist : „am dat... în ţinutul Cârligăturii, pe Sârca, în Mădârj ci, danie 12 pământuri", din care 5 le are şi el danie de la Grigoraş Bondariu „moşan de baştină, de acolo" şi 8 pământuri, cumpărate de la Aniţ , fata Mădrâjacului. Ii dă „din câmpu cât şi din sâlişte" [4]).

Din 7264 (1756) Oct. 21, avem hotarnica lui Vasilie Buhăescul biv vel medč., Toader Nacul ot vist. şi Ion Nacul ot vist, pentru moşiile, luate cu schimb de Mitropolitul Iacov, şi anume Storneştii, Pleşeştii, Batireştii, Codreştii şi „părţile din sat din Mădârjăci". Despre aceste părţi din Mădârjăci, egumenul *Nicanul* de la Bogdana a

1) Cond. Mitr. cit. 600—602. Această parte vine azi în Moşia Sâneşti.
2) Actele, cit. No. 27.
3) Actele, cit. No. 25.
4) Ibid. No. 29.

dat seamă „că ar hi fost alese de răzeşii de Mădârjăci de la vremea, pe când trăia şi logofătul Solomon, în capătul satului Mădârjăcii, despre Bahlueţu, din drumul cel mare, până în Bahlueţu, ace bucată de loc toată au fost a lui Solomon logft. şi răzeşii nu sau amestecat. Iar preotul Săcară ce sau aflat mai dinţăles şi mai de frunte om între răzăşii de Mădârjăci, el au arătat că ace bucată de loc a satului Mădârjăcii cât trece piste drumul cel mare, până în Bahlueţu sar fi înpărţit în giumătate cu Solomon logofătul şi cutul de gios, despre părăul Sârcăi au fost a logofătului Solomon, iar cutul de sus au rămas a răzeşilor. Şi despărţire acestor doao cuturi au arătat la mijloc o movilă ce iaste lângă drum hotar.. Insă cutul din gios din podul Sârcăi până întrace movilă, ce iaste la mijloc hotarului şi cutul din sus, iar din movilă în sus până în hotarul Codreştilor». Nefiind scrisori nici la o parte, nici la alta „sau tăiat acel prepus din pricinile acestui loc cu aşăzare ce sau învoit şi sau priimitu înbe părţile, adică locul cel de arătură de hrană a cutului de sus să fie tot a răzăşilor de Mădârjci, iar malul heleşteului cât cuprinde a cutului de sus înpreună cu cutul cel de gios întreg din movilă şi până în *podul Şârcăi* să fie în stăpânire sfinţiii sale părintelui Mitropolitului, dând preotul Paladie zapis pe acăstă aşăzare". Această parte cade azi în moşia Sâneşti. Ea este hotără astfel: „...la *podul cel de piatră* ce iaste în pârăul Sârcăi, la drumul cel mare. Şi de acolo să întoarce pe drumul cel mare în sus, de încungiură parte ce sau ales de Mădârjăci. cutul din gios şi merge tot pe drumul cel mare, până la al triiile movilă de lângă drum, care iaste mijloc hotarului Mădârjăcilor. Şi de acolo de la movilă să întoarce drept la vale spre Bahlueţu, până întro piatră ce sau pus în malul Bahlueţului, în dreptul Movilii şi de la ace piatră purcede pe malul Bahlueţului, în sus din piatră în piatră, după aşăzământul ce sau făcut şi sau hotărît despre cutul cel din sus a răzăşilor de Mădârjăci, până în hotarul Codreştilor, ca să naibă triabă Mădârjăcii la apa heleşteului, ce să ţie ei numai până întracele pietri hotară, înşirati pe malul văii Bahlueţului.." [1]).

In 7264 (1756) Dec. 21, Cantacuzino dă vărului său Costantin Cantacuzino biv vel pah. un loc de prisacă „ce am la Cărligătur(ă) pe locul Mădârjecilor, în fundul văi", care şi lui îi este danie dela „Elisafta Cujboae ce au fost stariă la Socola", [2])

C. 7265 (1757), Ghen. 20,[3]) Mihălache Buciuman „ginirili" lui Andrei Săcară, face zapis la mâna lui Ilie Herescul logft. de vist., că mai înainte i-a dat danie cu deosebit zapis „doosprădzăci.., pământuri de moşie în satul Mădârjecii ce sint pe Sirca, în ţ. Cârligăturii" şi acuma îi vinde şi casa din Mădârjeci „insă casa cu ogradă, cu zămnice şi cu toat alte heiuri înpregiur", drept 40 de lei bani gata [4]).

Din 7265 (1757 Ghen. 20, avem cartea lui Costandin Mihai Cehan Racoviţă Vvd. cătră Vasilache biv vel sardar şi ispravnic Cârligăt r i că sau giudecat de faţă înainte a cinstit şi credincos boeriul... Ioan Bogdan vel logf. Andrei Săcară şi răzăşii de Mădârjăci cu Mihălache Buciumanul pentru pricina acei moşii din Mădârjăci... sau hotărît giudecata să să preţeluiască casa lui Mihălache Buciumanul cu toate câte va fi având pin pregiur... Să trimiţi mazili şi pe alţi oameni de ispravă acolo la Mădârjăci şi să preţeluiască casa cu toate câte va fi avându pin pregiur, cu bună) dreptate şi câţi bani sa socoti cu dreptate că fac, să înplineşti banii banii şi săi dai la mâna lui Mihălache, fiinducă lui este săi de Andrei Săcară socrusău moşie întraltlocu săş facăcasă' [5]).

1) Cond. Mitr. Mold. cit., 610—613.
2) Actele, cit. No. 38.
3) Cp. doc. următor.
4) Actele, cit No. 40.
5) Ibid. No. 41.

Interesantă este judecata, după cum se vede din cartea de judecată, din 7265 (1757), Ghen. 20. Ioan Bogdan vel logft. arată că „sau giudecat de faţă înainte me Andrei Săcar(ă) şi alţi răzăş i) de Mădârjeci ot Cârligătură cu un Mihălache ginirile lui Andrei Săcar(ă)... luând acest Mihălache pe fata lui Andrei Săcar(ă) şi dzicând că nare unde să şad(ă) căi sint moşiile lui departe şau cerşut loc de cas(ă) în Mădârjeci şi lau dat loc de cas ă) de şau făcuţ fiindu!e ginere şi după ce şau făcut casă sau întânplat o fimee ce *era răzăşe cu dânşii* de şau scos parte ei de moşie vândzătoare şi au cumpărat Andrei Săcară şi după ce au cumpărato au cerşut şi acest Mihălache de la socrusău săi de şi el agiut riu la bani şi să fie şi el părtaş întrace cumpărătură şi lau priimit de au dat şi el 7 lei şi ğumătate pe 7 pământuri pol şi au rămas să fie şi el st pânitor. Iar acum mai în urmă sau sculat şi făr de ştire socrusău şi a altor râzăş neântrebând pe nimi au vândut casa şi moşia-logft. Ilie Herescul ot v st." Mihălache întrebat nu tăgăduieşte „numai el neputândus(ă) învoi cu alţi de acolo din Mădârjăci, au dat samă, că au dat casa lui acie şi acell 7 pământuri şi giumătate danie lui Ilie Herescul ot vist. care eu lăudule sama cu *amăruntul după sfânta pravil(ă) aşa am găsit a fi cu cale şi cu dreptate, că nu este volnic ginirile a vinde moşie sau a o da danie cuiva, fără voia socrului său şi fimei sali şi a copiilor, fiindcă nu este a lui de baştină care îi este dată de zăstre fiind căi trăeşte şi fimeia şi copiii, mai ales la o mănăsti(i)rii (sic) care nu este moşan la ace moşie* şi de vreme că nici Mihălache nu să poate învoi cu acei ce sint şedzătoii acolo în Mădârjăci. După dreptate am hotărît acei 7 lei noi săi întoarcă socrusău Andrei Săcară, care aice înainte me şau luat şi banii şi pentru cas(ă) încă am hotărît să să socotiască cu toate câte vor fi pin pregiur cât fac şi cu toţi răzăşii dinpreună să întoarcă cheltuiala casii pân la un ban şi să ias(ă) de acolo din Mădârjăci şi socrusău Andrei Săcar ă) săi de aiure alt loc de moşie săş facă Mihălache cas(ă)" [1].

Din 7265 (1757), Mart 2, avem zapisul lui Mihălache Buciumanul la mâna socrului lui And ei Săcară „precum am avut [2]) noi mai înainte multă pricină şi judecată... că făcusăm cas(ă) în Mădârjeci şi nepulând trăi de alţi răzeşi şi judecăndune dum. logofătul cel mari neu da u săm plătescă (sic) socrumeu cas a) şi săm dei altă moşii întraltu loc. Iar întorcândumă eu la urmă şi stând cu *umini* bune şi păcăndune noi am(în-)doi au rămas să stăpânesc eu şi cu ficorii mei denpreună cu cumnaţ i mei, dar să nu *fiu* volnic să vânz, nici să dăruescu, nici eu, nič fimei me, pe unde or fi moşii" [3]).

Din cartea de danie a Mitropolitului Iacov către Vasile Herescul, d n 7265 (1757), Avg 30, se vede că Mád âjecii erau la răsărit de Codreşti [4]).

Din 7266 (1758) Mai 1, cunosc rezumatul zapisului de vânzare a răzăşilor, popa Ştefan şi fratesău Toader diaconul, feciorii lui Strătilă vătav şi nepoţi de frate, anumi Gheorghiţî i Marie, ficorii lui Gigoraşco, nepoţii Irinii, strănepoţii Anii Grămădoai, ciau fost sor(ă) lui Razmiriţi dila vistării şi lui Toadir şi lui Gligori Horje, ci au ispisocul di la Ştefan Vasilii Vvd pe poenile Mădârjecilor, pe 58 pământuri în sat în Mădârj ci cu parte lor dila poenile Mădirjecilor, bez 12 pământuri ci si găsesc dăruită (sic) di la moşul lor Gligorii Horje postelnicului Manolache Ros(ă)t dând numitului Foti şi Ruccsandii toati scrisorile vechi şi noă întru care scrisori au dat şi o învoială a logft. Solomon Bârlădianul ciau făcut cu numiţii de sus răzeş" [5]).

1) Ibid. No. 42.
2) Orig. are: vüst.
3) Actele, cit. No. 39.
4) Ibid. Codreştii, No. 10.
5) Intrun perilipisis de scrisorile sulgeriului Manolachi Foti (fiul lui Foti neguţitorul), din 1796, Mart 1. Asemenea şi în altul din 1800.

In 7267 (1759. Avg. 1, Ioniţă Gândul cu soţul său Iliana vând lui Tănasă ot vist. o parte de moşie, la sat la „*Mădârzăşti*", pe Sirca, cât se va alege, care şi lor le este danie de la Maria, nepoată Cujboaei şi acestia îi fusese danie de la mătuşasa Elisafta Cujboae. Preţul vânzării e de 22 lei. „Aceşti doăzăci şi doi de lei mi iau dat răzeşii şi liam dat toate scrisorile ce luasăm la mânule lor", în 7268 (1760) Apr. 30 [1]).

Din 7268 (1760), Mart 9, avem cartea de judecată, în care se spune că s'au judecat, înaintea marelui logofăt, preotul Pălade Săcară şi fratesău Andrei şi vărul lor, Mihălache Săcară şi Vasile Săcară şi nepotul său Mihălache sin Toader Săcară, cu Tănasă Gosan logft. ot visterie, pentru moşia Mădârjăcii, pe Sirca, la ţinutul Cârligăturii Aceşti răzeşi, având, aice, moşie de baştină şi tot aici având parte şi „Elisafta călugăriţa, vornicasa lui Toader Cujbă, de pe moşii ei Vasili Cotorce şi Andronic Cotorce şi ea neavând fečori). după vârsta bătrâneţilor ei sau dat la moarte ei danie cu părţile ei de moşie nepoatii sale Marii, pe care au ţinuto un văr primar a Săcăreştilor, anume Gligorie Blănariul, fčorul lui Ion Săcar(ă) şi au lăsato bolnavă şi sau dus la Ţarigrad şi murind Elisafta Cujboaea, rămăindu nepoatăsa Marie Săcăroae în *mănăstire la Socola* foarte bolnavă de pičoare cu rane înpuţite, sau cerşut de au aduso călugăriţile până la casa Irinii Bulucbăşoai să şadă 5, 6 zile pân sa afla cineva din niamul ei să o strângă, să o grijasca la nevoia ei şi au trecut un an şi nimi nau vrut să o strângă şi avându Irina Bulucbăşoaei *o copilă în păr* anume Iliana cari o grije în tot časul la moarte ei, pân era cu viiaţă sau dat danie copilii cu acele părţi de moşie din Mădârjeci, pentru ostenială şi grij(a) ce iau făcut. Iar acmu la let 7267 (1759), Avg. 1 sau sculat Ioniţ(ă) Gândul şi cu soţul lui Iliana şi făr de ştire Săcăreştilor, carii sint de baştină *moşinaş* şi au vândut acele părţi de moşie de Mădârjăci lui Tănas(ă) Gosan logoft. ot visterie în 22 lei şi acmu prindzind de veste Săcăreştii de ačastă vândzare, dându jalobă Marii sale lui Vod(ă), fiind rânduiţ la noi liam luat sama şi după *obiceiul ţărâi* şi dreptate ce să cade, cercetând giudecata am aflat dreptate Săcăreştilor şi am hotărît de au dat Săcăreştii acei 22 de lei lui Tănas(ă) Gosan logoft. ot vist..." [2])

In 1760, Mai, avem cartea de judecată, de unde se vede că s'au judecat preutul Pălade Săcară şi nepotusău Dumitraşcu sin Mihălache Săcară „cu Aniţa, fimei, fata Mădârjacului din Eş, arătând prin jaloba čau dat la Mărie sa Vod(ă) cum că având moşii părinţască gium(ă)tate de sat in Mădârjeşi ot Cârligătura... ar fi vândut muma ei o parte altor răzăşi, cum şi bărbatul ei mai pe urmă ar fi vândut iarăş o parte tot acelor răzăş, la cari parte čau vânduto bărbătu său iar fi fost făr di voi şi de frică au făcuto de au iscălito şi în zapisul de vânzare şi pest(e) dzăci ani acei răzăş o vândut aceli părţi făr di ştire ei, pe lângă cari părţi mai având Aniţa fimei o part(e) de moşii, cere să le răscumperi, la cari fiind li de faţă şi acei răzăşi, anumi Săcăreştii" ei răspund că au făcut schimb cu Tanasă Gosan logofătul de visterie. El arată zapisul din 7256 (1748), Iuli 15 şi cel din 7263 (1755), Sept 8 [3]).

In acesta din urmă se mai vede „că ceri Aniţa fata Madarjacului (sic) ca s(ă) răscumperi part(e) de moşii čau vânduto mumăsa Mariia peste) 26 de ai, fiindcă ea au eşit din casa părinţască cu toată zăstre sa şi mai ales *că ce vindi părintele nu se poate de a întoarci fičorul*, ačasta după dreptate am socotit că ceri e ei este făr de cali, aşijdere şi pentru part(e) de moşii čau vânduto ea dinpreună cu bărbatu său. şi că dzici ea acmu că au fost silită de bărbatu său, şi făr di voia ei au vânduto şi

1) Ibid. No. 43.
2) Actele, cit. No. 44.
3) Vezi sub aceşti ani.

de vreme că singură ea au aratat, că după vândzare moşii au mai veţuit cu barbatul ei 3 *ai* şi apoi au murit şi peste 10 *ai* čau mai trecut la mijloc, ceri ca să răscumperi şi aceli 50 de pământuri ce liau vândut ea, de vreme că moşiia ačasta a făcuto Săcăreştii schimbu şi întratâte vremi de au fost şi silită de barbatul ei şi nu şau căutat, iarăşi la ačasta am găsit cu cali şi cu dreptati că rău să *acolisăşti* de numiţii Săcăreşti şi am giudicat să fii în paci de cătră Aniţa fata Mădârjacului şi mai multă supărare să nu aibă Săcăreştii de cătră dânsa" [1]),

Din 7268 (1760), Săpt 20, prin cartea Domnului Ioan Teodor Vvd, dată preutului Păladi Săcară şi frăţânesău lui Andrei şi lui Dumitraşcu şi Mihălachi şi altor ve(i a lor „toţ nepoţâi lui Iosâp Bâgul de Mădârjeci, ca să fie volnič cu car(e). a ţâne şi a stăpâni a lor driaptă ocină şi moşie, ce zâsără că au la ţânut Cârligăturii, anume Mădârjăcii, cu poenile Mădârjăcilor ce sânt pe Şacovăţ şi altă part(e) din moşiia Veleşanii tot la ţânut Cârligăturii... să aibă a lua de a zăce, din ţarin(ă) cu pâi i, din fâna, din prisăč cu stupi, însă din cinzăč un stup, iar fiind mai puţân să ia câte o para de stup şi din livez cu poeni şi din grădin(i) cu legumi şi din tot locul cu tot vinit moşii după obiceiu .." [2]).

Din 7269 (1761), Iulie 16, avem un însemnat izvod de pământuri a Mădrâjecilor:

— Din bătrânul lui Iosâp Bâgului, cine să trage să s(ă) ştie: Ştefan Săcară şi (I)on Săcară şi sorusa Irina şi sora lor Aniţa fičorii Lupului, ce au fostu fičor lui Iosip Bâgului, care să înparte în patru părţi, fiindu întracestu bătrân 22 pământuri şi giumătate şi pământul este de 20 de paşi şi pasul de şese palme si să ştie.

— 5 pământuri şi giumătate, 2 paşi şi 3 palme sau vini' lui Ştefan Săcară.

— 5 pământuri şi giumătate, 2 paşi, 3 palme lui Ion Săcară.

— 5 pământuri pol, 2 paş, 3 palme Irinii.

— 5 pământuri pol, 2 paşi, 3 palme Aniţii.

— 22 pământuri pol ce au răscumpărat Ştefan Săcară dela Damaschin Cotorce care parte au fostu a unchiusău lui Ştefan fičorului lui Iosip, care singur au răscumpărato făr de fraţii lui.

— 22 pământuri pol leau cumpărat popa Păladie şi Andreiu şi Irina şi Mihălachie dela Marie Mihălăchioe, nora lui Ştefan Postolachie, care pământuri au fostu şi lui Postolachie cumpărătură dela Cotorčoe.

— 5 pământuri pol, 2 paş 3 palme) sau vinit popii lui Păladie.

— 5 pământuri pol, 2 paş, 3 palme lui Andreiu.

— 5 pământuri pol, 2 paş, 3 palme Irinii.

— 5 pământuri pol, 2 paş, 3 palme lui Mihălachie sin Aniţii.

— 67 pământuri tij au mai cumpăratu aceşti patru oame(ni) ce sintu mai sus, anume popa Păladie şi Andrei şi Irina şi Mih(ă)lachie, însă dintraceste 67 pământuri, au cumpărat 6 pământuri pol Toader, fičorul Irinii, surorii lui Ştefan Săcară.

Iarăş cui câte pământuri sau vinit si s(ă) ştie:

— 15 pământuri, 2 paşi pol sau vini(t) popii lui Păladie Săcară.

— 15 pământuri, 2 paşi pol lui Andreiu Săcară.

— 15 pământuri, 2 paşi pol Irinii.

— 15 pământuri, 2 paşi pol lui Mihălachie.

— 50 pământuri, ce au cumpărat dela Aniţa, fata lui Mihălachie.

Andreiu cu gineresău Toader Gosan şi iară cu gineresău Mihălachie şi cu Dumitraşco şi Mihălachie, fičorii Aniţii şi Vasilie zet Irinii şi Ilie sin Ion Săcară dentraceşte şi s(ă) ştie cine câte pământuri au cumpărat anume:

1) Actele, cit. No. 53.
2). Ibid. No. 54.

5 pământuri au cumpărat Andreiu,
— 7 pământuri tij ce au întorsu gineresău lui Mihălachie cu giudecată.
— 8 pământuri Toader zet lui Andreiu.
— 10 pământuri Dumitrașco fičorul Aniții.
— 10 pământuri Mihălachie brat lui Dumitrașco.
— 5 pământuri Ilie sin lui Ion Săcară.
— 5 pământuri lui Vas(i)lie zet Irinii.
— 22 pământuri pol parte lui Bejan ce au dat preutul Pălade pe dânsa ban(i).
— Din bătrânul lui Iosip Bâgului si se știe ce e sau vinit:
— 1 pământu, 17 paș, 3 palme sau vini(t) lui Păladie.
— 1 pământu 17 paș, 3 palme lui Andreiu.
— 1 pământu, 17 paș, 3 palme Irinii fičorilor lui Ștefan Săcară.
— Câte 7 pământuri pol tij ni sau vinit pi trii frați lui Păladie și lui Andreiu și Irinii din răscumpărătura ce au răscumpărat tatăl nostru dela Cotorce, parte lui Ștefan uncusău (sic).

— 22 pământuri pol ce sau răscumpărat dela Gosan, parte Cujboe, fetei Cotorcii, care parte au fost dato nepoata Cujboe, anume Marie, fetii lui Vas(i)lie ce au chiamă Iliana (sic), de au grijito la morte ei". [1])

Din 1763, Iuli 25, avem zapisul, prin care Vasile și Antohi și Macovei și Ștefan și Vărvara și Anița, feciorii lui Ion Săcară, și Ursul, feciorul lui Ilie Săcară, nepot lor, dau danie lui Tănasie Gosan „unspredzăci pământuri în satu în Mădărjeci, pe apa Sârcii, în ținutul Cârligăturii, și pământul de dooăzeci paș în curmeziș și pasul de șase palmi și având noi mult ağutori și faciri de bini de cătră dumnalui Tanasă Gosan". Să stăpâniască dumnealui „acestu pământu în câmpu și în vatra satului, cu paci, cu tot vinitul" [2]).

In 7271 (1763), Sept. 8, „Gligoraș Cucuetu, înpreună cu fratemeu și cu surorile mele... Irina și Antimie și Catrina", toți nepoții și strănepoții lui Savin Bândariu, din sat din Mădârjeci... pe apa Sârcii, vând preutului Pălade Săcară și frăținisău Andrei și vărului lor Mihălache, partea lor ce li se trage de pe strămoșul lor Savin Bândariu, 22 și jumătate de pământuri, pământul de 20 de pași și pasul de 6 palme, drept 50 de parale pe pământ [3]).

Din 1764, Avg. 5, avem zapisul preutului Pălade Săcară și Andreiu Săcară brat (frate) preutului Pălade și Mihălache Săcară, văr preutului Pălade și lui Andreiu, prin care dau lui Tănasie Gosan, logf. de visterie, din „ğumătate de satu din Mădârjăci, în parte de sus, ce iaste la ținutul Cârligăturii, pe apa Sârcăi o sută șaptezăci și patru de pământuri și pământul de doozăci de pași, în curmeziș și pasul de șasă palme", drept „parte dumisali cât sa alegi de moșii ce ari în Cucuteni, la ținutul Romanului și să ne mai de și șasă sute șaptezăci și doi lei, bani gata". Iscălesc, între alții, Gavril Cărăcas med., Toader Vârnav 3 vist., Constandin Cog(ălniceanu) biv vel stol., Ion Meleghi și Alexandru Hačul, vornici de poartă [4]).

Din 1764, Săpt. 18, avem zapisul lui Dumitrașcu Săcară, cu feciorii și fiicele sale, Ion, Vasile, Toader și Miron, Maria și Iftimia, prin care vând lui Tânasie Gosan logft. de visterie „unsprădzăci pământuri și opt paș și pământul de 20 paș, în curmezâș și pasul ne șesă palmi în ğumătat(e) de sat din Mădrâjeci, din parte de sus, pe apa Sâr-

1) Actele, cit. No. 45.
2) Actele, cit. No. 28.
3) Ibid. No. 46.
4) Ibid, No. 30.

cii, în ținutul Cârligăturii", de baștină și de cumpărătură, „câte patru lei pământul, care sau făcut pe unsprăzăci pământuri și opt paș să fac patru zăci și cinci lei și jumătat(e)". „Acesti unsprădzăci pământuri și opt paș în câmpu și în vatra satului, cât or cuprindi acesti unsprăzăci pământuri și opt paș, cu tot venitul". Iscălesc, între alții, Toader Săcară și Ion Săcară, diaci de divan, Lupul Hadâmbul vorc., de poartă ș. a. [1])

Tot din 1764, Săpt. 18., avem zapisul lui Vasili și frații și surorile sale, Antohi, Ștefan, Macovei, Vărvara și Anița, feciorii lui Ion Săcară și Ursul, fecior lui Ilie, nepot lor de frate, prin care vând lui Tănasie Gosan zece pământuri, în „giumătate de sat de Mădârjeci, din partea de sus, pe apa Sârcii, în ținutul Cârlig(ă)turii... și pământul de dooăzeci de paș, în curmeziș și pasul de șase palme", de baștină și de cumpărături, „având nevoe și trebuință de bani", drept 4 lei pământul, care se fac patru zeci de lei; „iar un pământ lam dat danie dumisale în anul trecut, cu zapisul nostru, pentru facere de bini, ce am avut de cătră dumnealui". „Și această tocmală și vânzare sau făcut denainte noastră răzeșilor de Mădârjeci" [2]).

Tot în 1764, Săpt. 18, Andrei Săcară vinde lui Tănasie ot vist. (Gosan) „o casă a me din sat din Mădârjeci de pe apa Sârcii, din ținut Cârligăturii, drept 30 lei [3]).

Din 1764, Săpt. 28, avem zapisul lui Ion sin Ilie Săcară prin care dăruiește lui Tănasă Gosan logf. de vist. „un pământ și opt paș a tatălui meu de baștină, în sat, în Mădrâjeci, pe apa Sircii" [4]).

Din 1764, Săpt. 30, avem zapisul lui Gavril, nepot lui Andrii Săcară, prin care vinde lui Tănasă Gosan „un pământu și giumătati și patru paș parte me, ce am în sat în Mădrâjești, în ținut. Cârligăturii, drept șapt(e) lei noaă zăč și șapt(e) bani" [5]).

Tot din 1764, Săpt. 30, avem zapisul, prin care Ștefan, nepot lui Andrei Săcară, vinde lui Gosan logf. de visterie, „un pământu și giumătate și patru paș... în sat în Mădârjești, în ținutul Cârligăturii, drept șas(e) lei noaă zăci și șas(e) bani" [6]).

Din 1765, Ghenar 11, am un regest, din care se vede că Tanasă Dincăș, fecior lui Ștefan Dincăș, vinde lui Fote lipțcanul 8 pământuri, din moșia Mădârjecii, cu parte cė i se va alege din poenile Mădârjecilor [7]).

In 7273 (1765), Sept. 23, „Ștefan, fičorul Irinii, fetii Lupului Bâgului din Mădrâjeci, nepot de sor(ă) lui Ștefan Săcara", vinde lui Tănasie Gosan partea lui de moșie din Mădrâjeci, din partea de sus, ce i s'au ales „dentre răzeși" 2 pamânturi „și pământul în curmedzișu de doadzăci de pași și pasul de șese palme", câte 4 lei pământul [8]).

In 7273 (1765), Săpt. 29, Mihălache și Andriiu și Dumitrașcu, feciorii lui Toader, nepoți de fičor a Irinii, surorii lui Ștefan Săcară, vând lui Tănasă Gosan ocina și moșia „baștină și cumpărătură", în sat, în Mădrâjăci, de pe apa Sârcăi, 12 pământuri și 6 pași, câte 4 lei de pământ „Insă dintracest(e) pământuri de mai sus numite, 7 pământuri și 7 pași liam răscumpărat eu Mihălache, osăbit de frații mei de la Iliana, fata Bulubașii Vasâle, ce iau fost și ei danie dela Marie, fata Cujboi din Mădrâjeci. Insă pământurile cât câte de 20 de pași". „Și pe aceste pământuri ce scriu mai sus, câte patru lei pământul, sau făcut 49 lei i opt parale" [9]).

1) Ibid. 31.
2) Ibid. No. 32.
3) Ibid, No. 33.
4) Ibid. No. 34.
5) Ibid. No. 36.
6) Ibid. No. 37.
7) In 3 perilipsisuri vechi. Actele la mine.
8) Actele, cit., No. 48.
9) Ibid. No. 49.

Iu 1765, Săpt. 29, Irina sora lui Andrei Săcară şi preutului Pălade Săcară, cu feciorii şi fetele ei, Vasilachi şi Ştefan şi Maria şi Ilinca vând lui Tănasă Gosan a lor driaptă ocină „ce ni iasti de baştină şi de cumpărătură 35 de pamânturi şi 2 pol [= jumătate] paş din sat din Mădrâjeci şi pământu 20 paş, de la ţinut Cârligăturii pe apa Sircii şi pământul câti patru lei, însă cu cinci pământuri ce liau cumpărat ginerimeu Vasile şet. dela Aniţa fata Mădrâjacului" [1]).

In 7273 (1765), Oct. 30, Marie Porfiroe, nepoata Irinii, surorii lui Ştefan Săcară, vinde logofătului Tănasie Gosan „un pământ de moşie den sat den Mădrâjeci di pe Sirca. pământul de dodzăci de paşi" [2]).

In 7273 (1765) Noev. 12, Aniţa fata Irinii, nepoată de soră lui Ştefan Săcară vinde log. Tănasie Gosan un pământ în Mădrâjeci „parte me de tot locul", drept 4 lei şi pământul de 20 de paşi [3]).

In 1766 (fără lună), Domnul Grigorie Alexandru Ghica dă carte lui Tănasie Gosan, logofătul de visterie, care „niau arătat doosprăzece zapisă pentru o moşie, anume Mădârjecii, care moşie este pe apa Sircăi, la ţinutul Cârligăturii" (din 1763 Iuli 25, 1764 Avg. 5, 1764 Sept. 18, 1764 Sep 18, 1764 Sept. 18, fără dată, 1764 Sept. 29, 1764 Sept 29, 1764 Sept 30, 1764 Sept. 30, 1764 Oct. 30, 1764 Nov. 12 [4]), întărindu-i stăpânirea pe moşia Madârjăcii, [5]).

In 7275 (1767), Iuli 10, Ioniţă Cănilă şi fratele său Vasile, strănepoţi Grigorcii, „datam zapisul nostru la mâna preutului Păladii Săcară şi la mâna dum. lui Dumitraşco Săcară, nepotul părintelui Păladii, precum să s(ă) ştii, că trăgândune şi noi de neamul Grigorcii, strenepoţ care acel Grigorcii strămoşul ar fi avut şi el parte de moşii în sat în Mă lrâjecii, în cotul de sus, care sat iast(e) pe Sârca, la ţin. Cârligăturii şi fiindcă nici o luminare nam avut noi, ca să ştim cât(ă) parte au avut acel Grigorce, cât şi stăpânirea nam apucat şi neavând cu ce să îndreptămu, avutau parte întracel sat strămoşul nostru au na avut, am întrebat pe preotul Palade, fiindu preot bătrân şi *vechi maşnenu* din strămoşi de acolo, întracel sat Mădrâjecii şi preutul încă aşa neu mărturisit că au auzit că acel Grigorce ar fi avut parte întracel sat, dară cât ar fi avut nu să ştii, fiindcă de atunce sânt 4 rânduri de oameni. Deci stând noi pre lângă preotul Pălade, aşe nem învoitu noi înde noi, fiind un lucru instreinat şi nestăpânit de atâta sumă de vrea(me) neu făcut şi nouă preotul Palade parte adec(ă) de bun(ă) voi neu dat 10 pământuri, întracelu satu Mădrâjacii, în cotul de sus, cu care şi noi nem mulţămit şi am dat şi osebit zapis de aşezare ce am făcut". Apoi aceste 10 pământuri le vând preotului Pălade Săcară şi nepotu său Dumitraşcu Săcară, drept 40 lei [6]).

Din 1787, Mai 13, cunosc cuprinsul unei scrisori, de banul Ştefan Capt., adeverită de Leon mitropolitul şi de veliţii boeri, prin care arată, că dându-i socrusău Foti moşia Mădârjeci şi Străvicenii, cu toate scrisorile, atât de zestre, cât şi de cumpărătură, cure moşie au şi stăpânit-o câţiva ani şi pe urmă soacrăsa dând moşiile aceste lui Manolache Fote „nau mai pricinuit mai multul Banul, ci au lăsat si stăpâniască Manolachi atât moşiile di baştină, cât şi de cumpărătură a socrusău, cu bună paci, cu cari carti si liagă apucândul Manolachi Foti pentru scrisorili cari liau tăgăduit că liar fi trimis la soacrăsa, zicând ca oricând aceli scrisori sar afla ori la sine, ori la fii săi si aibă a li lua Manolachi Foti făr cuvânt" [7]).

1) Ibid No 35.
2) Ibid. No. 50.
3) Ibid. No. 51.
4) Vezi-le sub anii respectivi.
5) Actele, cit, No. 55.
6) Ibid. No. 47.
7) Intrun perilipsis, din 1796, Mart 1. Actul la mine.

In 1790 Avg. 8, prin o scrisoare, Monahia Serafima arată că atât moşia Mădârjăcii i Străvicenii, cât şi poenile Mădârjăcilor, din Cârligătură, sau stăpânit cu bună pace, atât de părintele ei Nicolae Lazu biv vel sulger, cât şi de dânsa, dimpreună cu soţul ei, după ce le-au luat zestre dela pârintele ei. [1])

Din 1795, Sept. 3, cunosc pomenirea unei cărţi de blăstăm a Mitropolitului Iacov, pentru descoperirea împresurărilor despre megieşi, în moşiile Mădârjăcii, Străvicenii şi poenile *Mădârjacului* a sulgerului Manolache Fote. [2]).

In 1795, Sept. 6, prin o mărturie a lui Ion Abaza şi Manolache Prutianu din Sâneşti se arată, că viind sulgerul Manolache Fote cu carte de blăstăm, pentru cercetarea moşiilor Mădârjăcii i Străvicenii şi poenile *Mădârjacului,* în frica lui Dumnezeu au mărturisit că poenile Mădârjacului s'au stăpânit mai înainte de stăpânirea vornicului Paladi, de un Vasile Chişcă ot Ţăcărăşti (sic) şi mai pe urmă şi de un Fotea neguţătorul. [3])

O mărturie, cu carte de blăstăm, din 1795, Sept. 7, făcută de Stanciu Muntian, care stăpâneşte la poenile Oancii, ce se hotărăsc cu poenile Mădârjăcilor „cu cari mărturii adivereşti cu sufletul lui cau stăpânit Foti". [4])

Din 1796, Ghen. 11, avem mărturia unui Ursul Ciobotariul din satul Sineşti, arătătoare că viind la satul Sineşti sulgerul Manolache Fote, cu carte de blăstăm, asupra celor ce ştiu pentru poenile Mădârjacului, ale cui au fost mai înainte şi cine li-au stăpânit, fiind om de 80 de ani, au mărturisit, că pe acea moşie au arat şi au sămănat şi că dijma urma a o da unui diaconu Chişcă, rânduit de neguţătorul Fotea stăpânul acei moşii şi că în urmă au auzit că o stăpâneşte cucoana Zmaranda vornicului Costantin Paladi [5]).

In 1796, Mart 24, cunosc rezumatul unei cărţi a lui Alexandru Calimah Vvd. către sărdarul Dumitrache Jora şi stolnicul Neculcea, ispravnic de Cârligătura, ca să meargă, să cerceteze după cartea de blăstăm, dacă a stăpânit Fotea poenile Mădârjacului şi până la ce vreme [6]).

Din 1796, Mai 4, cunosc, în rezumat, mărturia unui Ioniţă Chişcă mazil şi a lui Ioniţă Cotianu din satul Costeşti, din ţ. Roman, că viind sulgerul Fotea, cu carte de blestem asupra celor ce ştiu stăpânirea în poenile *Mădârjacului*, amândoi au mărturisit că li-ar fi spus diaconul Vasile Chişcă din satul Sineşti, că ar fi dijmuit tatăl răposatului sulger Fotea, din acele poeni [7]).

Din 1796, Mai 18, cunosc, în rezumat, mărturia a cinci oameni bătrâni din satul Sineşti, arătătoare că au apucat poenile Mădârjacului, stăpânite şi dijmuite de Fotea [8]).

De la sfârşitul sec. XVIII-lea, avem următorul izvod important pentru pământurile din Mădârjăci, „*Cutul de sus a Mădârjăcilor*: 37 funii pol latul pe drumul cel mare din Bahlueţu; 32 funii pol, latul pe podiş, din dial, din drum; 31 funii, latul mai la dial, pe muche Sircii; 35 funii latul, podişul din dial de silişte; 25 funii latul dispre Bahluiul cel mare; 57 funii, lungul, din drumul cel mare, dispre Bahlueţ, până în muche Sircii; 95 funi, lungul din silişti pân în muche Bahluiului celui mari; 14 funi costişi dispre Bahluiu; 13 funi costişe dialului Sircii până în iazu,—137 pământuri facu; 22 pol pământuri fac, fără silişti, dispre Bahlueţu.

1) Intrun perilipsis vechiu. La mine.
2) Ibid.
3) Ibid. In alt perilipsis, data e 1795, Sept. 7.
4) Perilipsis, la mine.
5) Intrun perilipsis, la mine.
6) Ibid.
7) Ibid.
8) Ibid.

Izvod de socotiala răzeşi *din cutul di ğos de Mădârjeci:* 302 pământuri cutul din ğos; 86 pământuri cumpărăturile lui Fote; 216 pământuri rămân răzeşilor din înpărţală; 40 pământuri parte popii lui Lupaşco cu fraţii lui; 40 parte lui Partenie iermonacu Chiriţa şi cu fraţii lui; 40 pământuri Iermonah Partenie cu fraţii lui, parte lor, din popa Gavril; 50 pământuri a lui Dicăş căp.; 75 pământuri parte lui Iermonah Ghinadi cu fraţii lui; 13 pământuri cumpărături lui Iermonah Partenie cu Chiriţa". [1])

Din 1800, Avg. 21, cunosc, în rezumat, cartea de judecătă a veliţilor boeri, să meargă un boer la faţa locului, să facă întâiu osebire locului, ce are sfânta mitropolie, după semnele ispisocului lui Ilieş Vodă, din 7177, Sept. 1, să aleagă şi cumpărăturile logofetesei Pălădoaei, după zapise „care zapise coprindu opt părţi şi jumătate din noă părţi, dintrun bătrân, iar trei bătrâni întregi şi jumătate din a noa parte din celălalt bătrân, din poenile Mădâjacului să să dea sulgerului Manolache Fotea" [2]).

Din 1802, Apr. 29, cunosc, în rezumat, cartea Domnului Alexandru Suţu Vvod., cătră spatarul Manolache Dimache şi comisul Costantin Catargiu, prin care sânt rânduiţi să meargă, să cerceteze de sânt poenile Mădârjăcilor acolo unde le cere sulgerul Fotea şi de le vor dovedi la acel lor, să aleagă acele poeni de cătră părtile altora, punindu-le şi pietre hotar" [3]),

Din 1802, Mai 17, cunosc cartea lui Alexandru Nicolai Suţu Vvd, cătră Manolache Dimachi biv vel spat., să meargă şi să aleagă părţile ce are Grigori Dramă ot vist. în Mădârjăci „după hotarăle ce vor fi umblat de vechiu" [4]).

Foarte importantă este hotarnica lui Manolachi Dimachi spatar, din 1802, Avg. 20, a moşiei Mădârjeci. Sulgerul Grigori Dramă dăduse jalobă Domnului Alexandru Nicolai Suţu, arătând că moşia sa, Mădârjecii, parte din sus, se înpresoară de către moşia Crâsteştii a măn. Gălăţii, rugând să i să hotărască şi scoată de supt înpresurare. Asemenea se plânsese sulgerul Manolache Fote că moşia sa Mădârjecii parte din jos şi Strâvicenii, [5]) ce este alăture cu Mădârjecii, pe din gios, se înpresoară de cătră megieşi, cerând să i se aleagă părţile sale şi scoată de supt înpresurare. „Iar pentru moşiia Mădârjeci, intrând în cercetare scrisorilor atât a sulgeriului Grigori Dramă, cât şi a sulgeriului Manolache Fote, am aflat că amândoi sânt stăpânii moşiei Mădârjecilor. Deci strângând pe toţi acei ce să meg eşescu cu moşiia ačasta, faţă fiind şi părint(ele) Dionisie arhimandritul şi egumenul de Galata.., am cerşut dela numiţii jăluitori, cât şi de la egum,.. de Galata, cum şi de la toţi megieş(ii) de prin pregiur ca de or ave vreo hotarnică săm aräte şi cu toţii au răspunsu că nu au nici hotarnică, nici vreo scrisoare". Grigori Dramă şi Manolache Fote „miau arătat că lungul moşii aceştiia este din Bahlueţ şi peste Sârca pân în Bahluiul cel mare şi că despre răsărit să hotărăşte cu moşiile *Băneştii* şi *Străvicenii*, iar despre apus cu moşiile *Codreştii* şi *Crâsteştii* [6]). Deci după cum miau arătat, văzând că margine moşii pe din ğos des-

1) Actele, Codreştii, fila 192.
2) Intrun perilipsis vechiu, la mine. In alte trei, rezumat prea scurt.
3) Ibid.
4) Actele, cit. Mădârjăştii No. 56.
5) Monografia satului Străviceni va forma obiectul unui studiu viitor.
6) Acest sat iarăşi străvechiu. La început, el venia între Mădrâjeştii, *Nărotești (Lungani)* şi Codreşti, O jumătate din el a întrat în Bătărăşti, iar azi e în moşia Sâneşti [v. Bul. Ioan Neculce, fasc. 4, 26]. El îşi trage numele de la un Cârstea şi din vremea lui Alexandru cel Bun până în vremea lui Ştefan cel Mare este stăpânit de neamul Davidescu. Pentru începuturile acestui sat este foarte interesant uricul din 6998 (1490), Mart 17 [Bogdan, DŞt. I, 432]: „slugile noastre Mănăil şi fratele său Danul şi surorile lor Zoica şi Nastea, fiii lui Iurie Dăvidescul.,. au vândut a lor dreaptă ocină din uricul bunului lor [David] comisul, jumătate da sat, în Cârligături, anume unde a

pre răsărit să începi din Bahlueţ de la Podul Banului pe Sârca în sus, alăture cu fundul Băneştilor şi a Străvicenilor, pân la al triile iaz a Mădârjecilor. De acolo treci Sârca şi purcede spre miază noapte alăture cu coastele Străvicenilor, pâr în Bahluiul cel mare. Cum şi margine Mădârjecilor ce din sus despre apus să începi iarăş din Bahlueţ alăture cu Codreştii păn în Sârca, lăsând pe Codreşti, purcegând alăture cu Crâsteştii, iarăş pâr în Bahluiul cel mare, care văzând acest feliu de curgere de moşie, adică pe din sus să margă cu doao rânduri de moşii şi pe din ǧos să margă cu fundul moşiilor *Băneştii* i *Străvicenii* şi apoi să s(ă) întoarcă iarăş cu coastele Străvicenilor pâr în Bahluiu, liam zis săm de cuvânt să înţăleg, din ce pricină est(e) curgere acestii moşii întracest chip şi ei miau arătat că nu pot să ştii, făr numai că aşa au stăpânit, pentru care am socotit, că ori ei au stăpânit rău întracest chipu ori că sânt doao moşii, una din Bahluet şi pâr în Sârca şi alta din Sârca şi pâr în Bahluiul cel mare, căci şi din sus am găsit moşiia Codreştii, care este alăture cu aceste, că să începi din Bahlueţ şi mergi numai pâr în Sârca, iar din Sârca purceg Crâsteştii alăture cu Mădârjecii şi mergu pân în Bahluiul cel mare; care intrând de iznoavă în cercetatarea scrisorilor a Mădârjecilor, am aflat în toate scrisorile, scriind că moşiia Mădârjecii este pe Sârca, care şi silişte Mădârjecilor am aflat peste Sârca despre miază noapte, din care am înţăles că moşiia Mădârjecii este numai din Bahluiul cel mare şi pân în Sârca, iar nu şi peste Sârca şi păn în Bahlueţ şi am cunoscut că despre Bahlueţ să începi altă tablă de moşii, adică lungul lor din Bahlueţ şi numai pâr în Sârca, după cum mergu Codreştii şi pe din sus Balţaţii, cum şi alte moşii mai pe din sus de aceste, care stau toate cu capetele în Sârca. Deci şi pentru ačastă bâcată (sic) de loc din Sârca şi pân în Bahlueţ, ce să numeşti acum tot Mădârjeci [se citează scrisori din 7174 (1666), din 7177 (1669), Mai 30, 7177 (1669), Avg. 22] deci dintraceste scrisori mam încredinţat că ača bâcată (sic) de loc din vechiu să nume Văleşenii [1]). şi întrând supt stăpânire răzeşilor de Mădârjeci, după vreme sau numit tot Mădârjeci şi nemai rămăind nici un pripus. întăi am început a hotărî moşiia Mădârjecii depărtânduo de Străviceni... adică din apa Sârcăi dintrun al triile iaz a moşii Mădârjecilor, ce este fără apă din ǧos de silişte Mădârjecii, ce am pus o piatră din ǧos de iaz şi din sus de drum, care piatră desparte Mădârjecii de Străviceni, de acolo spre miază noapte şi la dial la trei sute treizeci stânj. în zare dialului la alt(ă) piatră hotar, de acolo tot alăture cu Străvicenii şi tot la dial şi peste o vălce, ce să ţine de vale Străvicenilor la trei sute cinzeci cinci stânj. în muchia dialului deasupra văi Străvicenilor la altă piatră ce sau pus hotar, de acolo tot spre miazănoapte peste drum(ul) Chicirii, [2]) la

---

fost Cârstea, partea de sus, în potriva Naroteasei, de la pârăul Tancului, în sus slugii noastre lui Negrilă Batirescul, drept 87 zloţi tătărăşti [наши слѹги мѫнѫил (и брат его д)анѹл и сестри их (зо)ика и настѣ сынове юрїа дѫкидескѹла продали свою правою wтинию wт оѵрика д(ѣда их давида) комиса половина село на крѫлигѫтѹри на имѣ где бил кѫр(стѣ), вишнѣа част противъ наротїасѝ wт поток танкwв горѣ слѹѕѣ нашемѹ негрилѫ (батирескѹлѹ)за пз злати татарских). Am complectat, în textul lui Bogdan, numele comisului, tatăl lui Iurie Dăvidescu, care nu poate fi decât David. Acest David comisul se găseşte pomenit. Anume în „un ispisoc de la Ştefan Tomşa Vvd., prin care se zice că David comisul au stăpânit acel sat [Băşeni] după drese dela Alexandru cel Bun, care au ars în casa lui Isaia visternicul" [R. Rosetti, Pământul 176].—Cealaltă jumătate s'a păstrat şi mai târziu a ajuns în stăpânirea măn. Galata [Uricariul V, 210; Hurmuzachi, Doc. XI, 232, Nota 2; Arh. stat. Iaşi, Anaforale 108, 44 verso].

1) Pentru acest sat, un studiu viitor.

2) Şi azi se numeşte tot aşa. La fel este numit şi în 6976 (1468), Sept. 12, în hotarnica satului Frânceşti (Budăile): по меже кичеры (printre Chicere), I. Bogdan, DSt. I, 127—128.

doao sute patruzeci stânj. la piatra ce sau pus hotar în muche dialului, de acolo la vale şi peste o scursură la doao sute stânj supt coasta dialului lângă şes, am găsit piatră vechi hotar despărțitoare între Mădârjeci şi Străviceni, de acolo peste o gârlă sacă şi pe şesul Bahluiului la doao sute cincizeci stânj. la altă piatră ce sau pus hotar, de acolo, cumui mai drept până în muche Bahluiului, optzeci cinci stânj, până aice mergu Mădârjecii tot alăture cu Străvicenii. De acolo lasă Mădârjăcii pe Străviceni şi să întoarce hotarul spre apus pe matca Bahluiului în sus, făcândus(ă) fund moşii Mădârjecilor pân la o piatră ce am pus în mal(ul) Bahluiului, în dreptu a doao pietri ce am găsit vechi între moşiia *Crâsteştii* a mănăstirii Gălăţii şi între Mădârjeci. De acolo iarăş să întoarce hotarul Mădârjăcilor spre amiazăzi dânduş coaste cu moşiia Crâsteştii, din piatra aceia purcegând cu liniia driaptă pân între cele doao pietri vechi, au eşit una sută treisprezeci stânj., lângă care pietri am mai pus şi al triile piatră, de acolo tot spre amiazăzi pe şes şi alăture cu Crâsteştii la doao sute şasăzeci stânj. sau pus piatră, de acolo la dial pân diasupra la patru sute şasăzeci stânj. între doao movili ce sânt în dial am pus piatră hotar. De la aceste doao movile şi pân în Sârca, fiind pricină între sulgeriul Grigori Dramă şi între părint. egum. de Galata, pentru dispărţire Crâsteştilor de Mădârjeci şi nefiind nici o scrisoare, în care să s(ă) arăte niscaiva sămne întracest(e) doao moşii, nici găsind vreo piatră vechi hotar, am zis atât egum. cât şi sulgeriului Grigori Dramă, ca să scoată niscaiva marturi, ca să poată şti, cum au fost stăpânire întracest(e) doao moşii, mai din vechi şi sulger Grigori Dramă au scos *patru mazili* Săcăreşti ficori şi nepoţi Săcăreştilor, ce au vândut parte acastă de moşii ce o stăpâneşti sulger Grigori Dramă răposatului paharc. Tanas(ă) Gosan socrul sulger Grigori Dramă, cum şi egum. de Galata au scos doi oameni din Belceşti, trecuţi cu vârsta peste 70 ani...... carele au mărturisit... că ştiu că la apa Sârcăi din vechi au fost sămnu despărţitoriu între Crâsteşti şi Mădârjeci, o fântână ce este în malul Sârcăi întro scursură şi altă sămnu iarăş despărţătoriu sânt acest(e) doao movile mergând hotarul printre dânsăle. Deci nemai fiind alt sămnu de la aceste doao movile şi pân în fântâna din malu Sârcăi am zis egum. şi sulgeriului Grigori Dramă, că drept este ca să mergim cu liniia driaptă dintrun sămnu pân întraltul despărţind aceste doao moşii şi priimindus(ă) de către amândoi acastă hotărîre, am purces din piatra acasta, ce am pus întraceste doao movile cu liniia driaptă la vale şi peste doao vâlcele, la şasă sute şapte zeci patru stânj. diasupra pe podiş am pus piatră hotar, de acolo la vale tot spre amiazăzi la patru sute opt zeci stânj., am pus piatră hotar în zare, de acolo la vale, la şaptezeci şapte stânj. la fântâna ce sau zis mai sus, că este în malu Sârcăi, am pus piatră hotar diasupra fântânii. De acolo lăsând moşiia Crâsteştii să întoarce hotarul Mădârjecilor spre răsărit, pe apa Sârcii, făcânduş fund pân la al triile iaz ce este săcu, la piatra ce am pomenit că sau început hotarul, încungiurândus(ă) de giur înpregiur moşiia Mădârjecilor cu pietrile şi sămnele ce am arătat mai sus. Am intrat în cercetare ca să aflu câtă parte are întracastă moşie sulger Manolache Fote şi cât sulger Grigori Dramă şi din scrisorile ce are sulger Manolache Fote mam adeverit că are mai mult decât giumătate moşiia Mădârjecii şi întrând în cercetare ca să *poč* afla ca cât are mai mult, altă nam putut afla făr numai am găsit o piatră vechi în coasta dialului despre Bahluiu, despărţătoare între sulger Manolache Fote şi între sulger Grigori Dramă, care şi cu stăpânire au urmat pân în piatra aceia şi nemai găsind alte sămne hotar vechi despărţătoare, am măsurat din margine moşii Mădârjecilor despre Străviceni, din piatra ce sau zis, că am găsit vechi în coasta dialului, lângă şes, între Străviceni şi Mădârjeci şi pân în dreptul pietri vechi, ce am găsit despărţătoare între sulger Manolache Fote şi între sulger Grigori Dramă şi am găsit trei sute opt zeci doi stânj. parte sulger Manolache Fote, rămăind şi parte sulger Grigori Dramă pân în

margine Mădârjăcilor despra Crâsteşti, trei sute stânj. ce dar după acastă măsură şi despărţire am mai făcut moşii şi alte patru măsuri, dând analoghiia la fieşte care, după măsura acasta am mai făcut o măsură capătului Mădârjecilor despre Bahluiu începând dintro piatră ce am zis că sau pus între Mădârjeci şi între Străviceni, optzecicinci stânj. departe de Bahluiu, mergând de acolo cu linie driaptă spre apus pâr în margine Mădârjecilor despre Crâsteşti, în piatra ce am zis că am pus lângă cele doao pietri vechi ce am găsit şi au eşit cinci sute şasăzeci doi stânj., din care după analoghie sau venit sulger. Manolache Fote trei sute stânj. şi sulger Grigori Dramă doao sute şasăzeci doi stânj. şi am pus piatră hotar departe de Bahluiu, la doao sute doaozeci stânj. despărţâtoare între sulger Manolache Fote şi între sulger Grigori Dramă. Am mai făcut şi al doile măsură pe dial din piatra ce am pus între cele doao movili ce am zis mai sus, mergând cu liniia dreaptă spre răsărit, pân în margine moşii Mădârjecilor despre Străviceni, întro piatră ce am zis că am pus în muche diasupra văi Străvicenilor şi au eşit opt sute şaptezeci şasă stânj., care după analoghiia măsurii cei dintăi sau venit în parte sulger. Manolache Fote patru sute noaozeci trei stânj, iar în parte sulger Grigori Dramă trei sute optzeci trei stânj., puind şi piatră hotar despărţâtoare între părţile lor. Am mai făcut şi al triile măsură din piatra ce am pus în podiş, între Crâsteşti şi Mădârjeci, mergând cu liniia driaptă spre răsărit, pân în piatra ce sau zis că am pus în zare dialului despre vale Străvicenilor şi sau găsit noao sute treizeci opt stânjeni care sau venit după analoghie cinci sute doao zeci şasă stânjeni sulgeriului Manolache Fote şi patru sute doi sprezeci stânjeni sulgerului Grigori Dramă, puind şi piatră despărţâtoare între dânşii în contra dialului. Am mai făcut şi a *patrâle* măsură din piatra ce sau zis că am pus între Crâsteşti şi Mădârjeci, cu şapte zeci şapte stânj. departe de fântâna ce este în malu Sârcăi, mergând iarăş cu linie driapt(ă) spre răsărit, pân în piatra ce sau zis, că am pus în margine Mădârjecilor despre Străviceni, din ğos de al triile iaz, de unde am început a hotărî Mădrârjecii şi au eşit una mie treizeci opt stânj. şi făcând analoghie au venit cinci sute opt zeci de stânj. parte sulger Manolache Fote şi patru sute cincizeci şasă stânj. parte sulger Grigori Dramă şi am pus şi piatră despărţâtoare între dânşii în costiş(ă) despre Sârca, Cu acest chip despărţind parte fieştecăruia din moşiia Mădârjecii, fiind cu voia şi priimire de îmbe părţile au luat deplin sfârşit. Deci am hotărît şi *moşiia Văleşenii ce să numeşte acum tot Mădârjecii*, care este parte din ğos despre răsărit a sulgeriului Manolache Fote, iar parte din sus, despre apus, a sulger Grigori Dramă, începând a hotărî din podul de piatră, ce să numeşte a Banului, care este pe Sârca, despre Bahlueţ şi pe drumul cel mare, la dial, spre apus şi tot drumul, alăture cu o *bâcată* de loc, ce au dat răzeşii de Mădârjeci, din cutul din ğos logoft. Solomon Bârlădianul,.... care bâcată de loc *este lipită de atunce în capul moşii Sineştii*, sfintei Mitropolii, peste Bahlueţ, din trupul Văleşenilor, mergând latul ei din Bahlueţ şi pân în drumul cel mare, iar lungul din podul Banului şi pân la o movilă ce este lângă drumul cel mare, la giumătate de moşiia Văleşenii, iar dintrace movilă să întoarce hotarul spre amiazăzi pin capul acei *bâcăţ* de loc, unde măsurând am găsit una sută zeci stânj., unde am găsit şi piatră hotar vechiu în malu Bahlueţului, în costiş(ă) din ğos de casa protopopului. De acolo iarăş să întoarce hotarul spre apus, pe malu Bahlueţului în sus pân întro piatră ce am găsit despre moşiia Codreştii, în malu Bahlueţului, în costiş(ă), do acolo să întoarce hotarul spre miază noapte la dial, alăture cu moşiia Codreştii pân în drumul cel mare la patrusute şapte zeci stânj. la o movilă ce este alăture cu drumul din sus, întracăriia vârvu am pus piatră hotar, de acolo tot spre miază noapte şi alăture cu Codreştii la patrusute optzeci stânj. lângă un drum, am pus piatră hotar, de acolo pe podiş şi la vale şi tot alăture cu Codreştii la treisute

noaozeci cinci stânj. am pus piatră hotar. De acolo tot la vale la doaosute şaptezeci opt stânj. aproape de Sârca, în ţărmuri am pus piatră hotar, din care pân în apa Sârcăi, măsurândus(ă) au eşit patru zeci stânj.. De acolo lasă Văleşenii pe Codreşti şi să întoarce hotarul spre răsărit pe apa Sârcăi în ǧos pân la al triile iaz a Mădârjăcilor, ce este fără apă, de unde să încep Străvicenii în malu Sârcăi, cel despre amiazăzi am doao pietri hotară, una care caută pe apa Sârcăi în sus la hotar, ce am zis că am pus pus între Văleşeni şi între Codreşti şi alta care caută în ǧos pe apa Sârcăi, la podul Banului, de unde sau început hotarul. Iar dintraceste doao pietri pâr în gura Sârcii, care dă în Bahlueţ este lungul moşii Văleşenii, cu fundul *bâcăţii* cei de loc ce sau dat lui Solomon Bârlădianu, una mie patru sute stânj. Deci încungiurând toată moşiia Văleşenii de giur înpregiur am stătut a cerceta, ca să aflu cât este parte sulger Manolache Fote şi cât a sulgeriului Grigori Dramă.... mam încredinţat că la movila ace din drum ce est(e) în dreptul pietrii ce sau pomenit mai sus, că am găsit în malu Bahlueţului din ǧos de casa protopopului este giumătate de moşiia Văleşenii, deci măsurând latul moşii din podul Banului pe drumu cel mare până în movila ce am pomenit că este între Văleşeni şi între Codreşti, unde am pus şi piatră, au eşit una mie una sută optsprezeci stânj. şi sau venit în parte fieştecăruia câte cinci sute cinzeci noao stânj. Aşijdere am mai măsurat din Sârca, din dreptul unii pietri ce este de ciia parte între Băneşti şi între Străviceni, mergând la dial pân întro piatră ce sau zis că am pus între Văleşeni şi între Codreşti şi au eşit una mie şasăzeci patru stânj., care sau venit în parte fieştecăruia câte cinci sute trei zeci de stânj. şi sau pus piatră hotar despărţâtoare între părţile lor. Am mai făcut şi al triile măsură, iarăş din Sârca şi iarăş din dreptul unii pietri ce est(e) de ceia parte între giumătate de Străviceni a dum. logof. Elencu Paladi şi giumătate a sulgeriului Manolache Fote, mergând la dial şi pe dial pân în coasta dialului despre apus şi la vale pân întro piatră ce sau zis că am pus în costiş(a) despre Codreşti şi au eşit noao sute şapte zeci cinci stânj. Acolo cu învoiala amândurora părţilor sau dat sulger Manolache Fote cinci sute doaozeci cinci stânj., care unde sau înplinit, am pus piatră hotar, drept în muche dialului, şi a rămas în parte sulger Grigori Dramă patru sute cinzeci stânj., pentrucă sau dovedit că şi stăpânire lor mai înainte drept acest locu au fost mai mult, în parte sulger, Manolache Fote. Iar din piatra ac̆asta ce am pus despărţâtoare între dânşii, am purces la vale cu linie driaptă spre Sârca, pân în apa Sârcăi, unde am pus piatră hotar, întrun *scruntari* între gârle". Manolache Dimachi spatar. [1])

Din 1802, Sept. 20, cunosc, în rezumat, mărturia spătarului Manolachi Dimachi, că poenile Mădârjăcilor se stăpânesc de sfânta Mitropolie [2]).

In 1803, Mai 22, Grigori Dramă sulger cere, prin scrisoare, Domnului că având jumătate de sat de Mădârjăci, hotărîtă de vornicul Manolachi Dimachi, să i se facă întăritură, după hotarnică [3]).

Din 1803, Dec. 19, este întăritura Domnului Alexandru Constandin Moruzi, dată biv vel sulgerului Grigorie Dramă, pentru hotarele satului Mădârjăci şi jumătate de Veleşeni, după hotărîtura vel vornicului obştiei, Manolache Dimache [4]).

In Condica Liuzilor, din 1803, Mădârjecii sânt arătati ca fiind ai sulgerului Grigore Dramă, cu 25 de liuzi, iar Mădârjacu a logofetesei Pălădoaia [5]).

In 1810, Fevr, 26, cunosc, în rezumat, o carte de hotărît a Domnului Scarlat Ca-

1) Actele, cit. No. 57.
2) Intrun perilipsis, la mine.
3) Actele, cit No. 58.
4) Ibid. No. 59.
5) Uricariul VIII, 332, 333.

limah, către Lefter Jivărdianu, vornic de poartă, să hotărască poenile Mădârjăcilor. Sfânta Mitropolie netrimiţind om la faţa locului, au rămas nehotărîte. [1])

In 1811, Sept. 2 prin diata răposatului Gheorghie Cogălniceanul, între altele, se dăruieşte Mitropoliei moşia Mladinului, ce-i este rămasă de la vărul său Enachi uricariul. [2])

In 1815, Ghenar 21, prin diată, postelnicul Gheorghie Cogălniceanu lasă sfintei Mitropolii o poiană „ci să chiamă Mladinul în codrul Cârligăturii, la Şacovăţu, şi cu parte ei de moşie, ci esti acolo, câtă să va alegi parte lui Gavril uricariul... întru pomenirea sa, fiind că esti lângă moşiia Mitropolii [= Sâneştii], iar scrisorile acei părţi di moşii cu poiană au ars toati în Iaş..". [3])

In 1817, Mart 14, avem mărturia a 6 lăcuitori, ce au trăit pe moşia Mladinul, prin care arată ştiinţa ce o au de stăpânirea Cogălniceanului pe acea moşie. [4])

Din 1817, Mart 22, avem cartea de judecată între preutul Partenie şi alţi răzăşi ai săi de moşia Româneşti şi Mladinul, cu arhimandritul Isaia, dichiul sf. Mitropolii. Răzeşii se plâng că moşia lor Mladinul trage supărare din partea Mitropoliei, care pune stăpânire pe o bucată mare de loc, sub cuvânt că ar fi având-o danie dela Gheorghe Cogălniceanul, pe care ei nu-l ştiu de neam şi răzăş cu dânşii. Divanul trimite jaloba la Mitropolit şi el vede că vechilul zădarnic supără pe răzăşi. Judecata hotărăşte ca jăluitorii să ş stăpânească poiana Mladinul. [5])

Din 1817 Iunie 11, avem mărturia preutului Ioniţă, prin care arată că moşia Mladinul este dreaptă a răposatului Gheorghe Cogălniceanul, dănuitorul către Mitropolie. [6])

In 1817, Iunie 21, prin scrisoare, Lefter Şăverdeanu, vornicul de poartă, cere lui Iancu Miclescul, biv vel spătar, să trimează scrisorile moşiei sale Păuşeşti, pentru cercetarea hotarelor moşiei Gârbeşti a şătrarului Ioniţă Mădârjacu, de către poenile răzăşăşti *Bojâla* şi *Buzduganul* şi alte moşii vecine. [7])

Din 1817, Iuli 24, avem jaloba lui Neculai Dramă ot vist, către Domn, că i se pricinueşte supărare, la moşia sa Mădârjăcii „ce se megieşăşti în capătul ce razimă în malu Bahluețului cu o bucată de loc, ce iaste lipită în capătu moşii Storneştii, dincoace de Bahlueţ, a sfintei Mitropolii, tot din trupul aceştii moşii, ce să stăpâneşte acum de dlui vorc. Costandin Catargiu şi de mine, dată de cei mai înainte stăpânitori aceştii moşii, despre un vechil de acolo din Storneşti, având şi o bucată de loc". Cere să fie poruncă să nu se mai întindă în numita moşie. [8])

Din 1817, Iu ie 29, avem harta moşiei Petreşti de la Roman, despre moşia Gârbeşti, a căminarului Ioan Carp şi şătr. Ioniţă Mădârjacu, despre Păuşeşti şi despre moşiile Frumuşelile şi *Mladinul*, făcută de Lefter Şăverdeanu, vornicul de poartă. [9])

In 1818, Fevr. 1, Domnul Scarlat Calimah, prin anafora, dă dreptate lui Gosan, a clironomisi toată averea, din care avere este şi moşia Mădârjăştii cu Codreştii. [10])

Din 1818, Martie 25, este o învoială între Ioniţă Mădârjac şetrar, răzeş de moşiile Gârbeşti şi Tungujei, [11]) de la Vaslui, cu iconomul Partenie, în pricina de judecată ce

1) Intrun perilipsis, la mine.
2) Arh. stat. Iaşi, Anaforale 65, fila 12 şi urm.
3) Arh. stat, Iaşi, Anaforale 65, fila 12.
4) Arh. stat. Iaşi, Anaforale 65, cit.
5) Ibid.
6) Ibid.
7) Acad. Rom. 171 — CXXXVI. Creşt. col. Acad. Rom. 1911, 258.
8) Actele, cit. No. 60.
9) Creşt. col. Acad. Rom. 1911, 258.
10) Actele, cit. No. 63.
11) Pentru satele aceste vezi Ghib. Sur. XVIII, 78, doc. din 6991(1483) Aug, 14.

au la divan, pentru despărţirea Gârbeştilor de poenile *Bojila* şi *Buzduganul*, din sus de Gârbeşti, şi sânt în ţin Cârligăturii. [1])

Din 1818, Mart 28, avem o scrisoare a unui vechil către „coconu" Tănasă Gosan al Mădrâjăştilor, în care vorbeşte de cele de trebuinţă de dat la *biserica* din sat: lumânări, untdelemn, etc. 14000 nuele, 770 pari, pentru făcutun gard de case. [2]).

Din 1819, Iunie 15, este o carte de alegere ce a făcut Lefter Juverdianu vornicul de poartă, pentru despărţirea hotarelor dintre moşiile Tunguzănii şi Gârbeştii, din Vaslui, ale şătr. Ioniţă Mădârjac, răzeş de către poenile *Bojâla* şi *Buzduganul*, din Cârligătura, ale părintelui iconom Partenie. [3])

In catagrafia Cârligăturii din 1820, Mădârjăcii sânt a căminarului Tănasă Gosan, cu 18 liudi, între care Condurache, Ion Rusul, Onofrei Rusul, Vasâle Cibotar, Costandin Ţâcovan, Gheorghe Munţian, Dumitru Lupuşor, Sâmion Luca, Arhip Opre, Avram Luca, Ioniţă Flore, Vasâle ispravnic zăt Băban, Nastasă Luchian (3 de frunte, 7 mijloc, 8 coadă); apoi 8 slugi, fără bir, care sânt: Irimie Plugar, Dumitru Samoil, Vasâle Ababii Nastasâei, Matei Rusul, Ion Ungurian, Ilie Câsâian, Toader Vornicul şi Ioniţă Stoica. Tot aici Mădârjăcii câşlă a vornicului Costandin Catargiu, cu 8 locuitori. La Sâneşti, sânt arătaţi şi oamenii din *Poiana Bojâlii* [4]). Tot aici *Mladina* răzăşască, cu 5 locuitori.

Din 1824, Iuni 6, avem mărturia lui Apostol Tăutul biv vel căpitan, că timp de 16 ani, cât a fost trăitor în satul Belceşti „nu sau pomenit ca vreo dinioară, nici am auzit ca mai înainte să să fi pus vreodată coteţă de peşte în coada iazului Mădârjăştii, ţânt. Cârligăturii, a dum. banului Tanasă Gosan, care să megieşeşte cu moşia Belceştii şi totdeauna apa iazului de pe Mădârjăşti au trecut pe moşia Belceşti şi nici odată nu sau pus *coteţi*, fiind iaz vechiu şi numai un mal a cozii vine pe moşiia Belceştii despre miază noapte, iar celalalt mal de ceia parte vine de moşiia Codreştii, parte dum. spat. Iordachi Drăghici şi Bălţaţii tot a dum." [5])

Din 1824, Iuni 18, avem jaloba lui Tănasă Gosan către Domn, că având un iaz cu moară în Mădârjeci, „a cărue coadă a iazului totdiauna au trecut pi moşie Belceştii a măn. Gălăţii", orândarul de acum al Belceştilor, neguţătorul Carabet Grigorovici îi vânează peştele, cu coteţe. Cere să-şi ridice coteţele. Din 1824, Iuni 23, avem şi porunca de la logofeţia mare către ispravnicul de Cârligătură, să îndatoreze pe orândator să-şi scoată coteţele, căci n'a fost „obicinuit vreodată de către alţi orândatori sau de către Mănăstire". De nu se va părăsi „se va plăti şi păgubire şi încă şi *cibote* veţi triimete" [6]).

In rezumat, cunosc mărturia din 1826, Iulie 22, a lui Ioniţă Mădârjac „ot Săcăreşti", „pentru poenile Mădârjăcilor, ca un răzăş ce au fost", din care se vede că poenile Mădârjăcilor sânt mai multe, nu una, şi că au fost stăpânite de suitorii lui Fotea, precum şi de neguţătorul Fotea. [7])

Din 1827, Mart, 10, cunosc jaloba banului Manolache Fotea, prin care cere să i se rânduiască hotarnic pe banul Dumitrachi Holban, să meargă să osebiască din daniile Mitropoliei poenile Mădârjăcilor, după cartea de judecată ce are. Tot aici este buiurdiul Domnului Sturza către vel logoft., să rânduiască hotarnic, să cerceteze *„cu*

1) Acad. Rom. 105—CXLIII, Creşt. col. Acad. Rom. 1912, 162.
2) Actele, cit. 173—174.
3) Acad. Rom. 98—CXLII, Cr. col. Acad. Rom, 1912, 143.
4) Arh. stat. Iaşi, Tr. 166, op. 184, No. 19.
5) Actele. cit. No. 61,
6) Ibid. No. 62.
7) In 2 perilipsis-uri, la mine.

scumpătate" toate hotarele poenilor, după cuprinderea cărţii in care este iscălit şi Mitropolitul Iacov şi apoi să desluşiască şi partea hatmanului Costandin Palade şi partea ce are a trage Mitropolia, osebindu-se şi partea jăluitorilor boeri, cu stăpânirea de pietre hotare. Apoi urmează şi cartea Domnului cătră banul Dimitrie Holban, ca să urmeze întocmai după cartea de judecată, din 1800 [1]).

In hotarnica Sâneştilor, din 1827, Iuli 5, se vorbeşte şi despre poenile Mădârjăcilor: „fiindcă poenile Mădârjăcilor astăzi sânt în fiinţa lor, păstrânduş numeli lor, aflândusă *schitul Mădârjăcilor* zidit tocmai pe liniia hotarului sfintii Mitropolii". Mitropolia mai avea şi o parte de loc peste Bahlueţ „adică cutul din gios a Mădârjăcilor, în drumul cel mari şi pân în Bahlueţ" [2])

Din 1827, Iulie 7, avem o jalobă cătră Domn, a banului Manolache Fote, pentru poenile Mădârjăcilor, că Mitropolitul nu-i lasă poenile: „fiiţi milă di bătrâneţili şi greutate casii meli şi hotărâşti după îndreptărili meli celi adivărati". [3])

In Catagrafia Cârligăturii, din 1831, figurează Odaea Mădârjăcii Fotii, stăpânită de vornicul Vasâli Hrisoveghi. Are un privileghiat fără dare, pe Costantin Bere, porocinic „cu carte gospod Ion Sandu Sturza Voevod, din leat 1826, Octv. 28, să fie apărat de bir şi să scutiască 50 oi de goştină, 50 stupi desătină şi 100 vedri vin de vădrărit". Apoi 10 oameni, supuşi la unii şi la alţii, fără bir: Vasâli sân Costandin Bosuioc, Dumitru săn Toader Mândru, Vasâli sân Sâmion Herghelegiu, Ion sân Antohe Grisariu, apoi Ion, Gheorghe şi Vasâli sân Sâmion Sâtă, Ştefan Rusu, Toader Văcariu şi Va(si)le zăt Herghelegiu; 1 om fără căpătâi: Zaharie sân Sâmion Sâtă. Tot aici e şi satul Mădârjeşti, stăpânit de băniasa Rucsanda Gosan. Acesta are 2 preuţi, în slujbă: Ioan sân Toader Dascalu, slujitor bis. sfântului Grigorii Bogoslov şi Gheorghii sân Ştefan Dascalu; apoi diaconul Toader sân Andrei, tot la acea biserică, 2 nevolnici: Grigori Stornescul şi Ioan Frunză; 11 văduve, între care, Aniţa lui Dumitru Scutaru, Vasâlca lui Iosâp, Nastasâe lui Vasâle Ciobotaru, Tudura lui Sâmion Duca, Dochiţa lui Ioan Curtianu, Maria lui Gheorghi Muntianu, Sofronia lui Ioniţă Flore, Iftimia lui Toma Rotaru; 3 dascali de biserică; 17 birnici breslaşi, între care, Vasâle Cibotaru, Alecsa Cibotaru, Ioniţă sân Ffrim, Ioan sân Sâmion Băban, Eftimi sân Ioniţă Luca, Ihnat sân Petre Chiţa, Petre Cosâţianu; apoi 10 slugi şi alţi oameni fără de bir. [4])

Tot aici figurează satul Mădrâjac, stăpânit de hămăneasa Safta Paladi. Are preot pe Gheorghi sin Roman, la biserica Adormirii Maicii Domnului; 3 nevolnici şi ertaţi de sat, 3 văduve, 2 slujitori bisericeşti, 24 birnici havalegii, 3 slugi şi oameni fără de căpătâi, 6 oameni străini fără căpătâi tocmiţi cu *hac* la unii şi alţii. Tot aici, găsesc şi satul *Bojâla, stăpânit de răzăşii* ot Românești. Are 1 nevolnic, ertat de bir, 1 văduvă, 18 birnici havalegii şi un sudet (Pavel sin Maios, supus rusăenesc).

Din 1832, Dec. 6 s. 10, am două perilipsis-uri, de documente ale poenilor Mădrâjăcilor, pe Şacovăţ, la Nicodim, ale banului Manolache Fote, ce le dă nepotului său Petrachi Roset „ca săş facă o pomană cu mine să mi li scoată, aflândumă la stare de bătrâneţă" [5]).

Prin diata din 1828, April 6, a banului Tănasă Gosan, încredinţată de Mitropolitul Veniamin şi întărită apoi la 1833, Avg. 3, supt No. 1166 şi de divanul apelativ al Ţării de sus, moşia Mădrâjăştii trece în proprietatea bisericii Tălpălarii din Iaşi. [6])

A fost multă pricină, între Mitropolie, pentru moşia sa Sâneştii, cu răzeşii de la

1) Intrun perilipsis, la mine.
2) Arh. stat, Iaşi, Tr. 661, op. I, 727, dos. 92, pag. 130 şi urm.
3) Actul e la mine.
4) Arh. stat. Iaşi, Tr. 644, op. 703, dos. 339.
5) Documentele mele.
6) Actele, cit. No. 63.

Mladin, pentru hotar. Din 1835, Mai 17, este o scrisoare a Mitropolitului Veniamin. Se arată hotarul: „din pârăul Şacovăţului, din dreptul podului, ci esti pisti pârăul *Măngălăriia*, linii driaptă spre apus, pâr la o *bobeică*, ci esti din gos de colţul Sâneştilor, spre amiazăzi, în drumul pravilii“ [1]).

Din 1836, Dec. 20, este o învoială, între iconomul Partenie şi căminarul Ştefan Grigoriu, dată răzeşilor de Româneşti şi Mladinul, cum se urmiază împărţirea între ei, la moşia Mladinul [2]).

Din 1838, Nov. 7, este o scrisoare a răzeşilor de Româneşti, prin care mărturisesc vicleşugul urmat, cu care s'a răpit moşia Mladinul din *propietaoa* Mitropoliei şi întărind diata răposatului Gheorghie Cogălniceanul [3]).

In 1843, Mai 11, o comisie caută să precizeze hotarele din 1835, Mai 17. Se cheamă paznicii şi vornicii satelor Mădârjacul, Păuşasca, Frumuşălu şi poiana mănăstirii şi sânt întebaţi în privinţa semnelor de hotare, de care e vorba în actul pomenit. Gheorghie Cocieriu, Gavril Pavăl şi Costandin Lionti şi lăcuitorii din satu Mădârjacu arată că pârăul Măngălăria este acela ce din vechi s'a numit Măzăriţa şi că numele de Măngălărie şi l-a luat dela o măngălărie, ce în vremea Moscalilor, din 1805 până la 1812 a fost între pârăul Şacovăţului şi între pârăul Măzăriţa. Podul, deşi desfiinţat, se cunoaşte. Pe bobeică au apucat stâlp şi aproape şi un fag cu boor. Dumitru Cavacu din Frumuşălu, de 70 ani, arată că înainte de măngălărie, a fost acolo *hatie* (adică trecătoare) peste părău. Pe bobeică este colţul din jos al Sâneştilor, fiind şi un fag mare cu bour, pe el, care din întâmplare s'a ars, în vremea Moscalilor, de la 1805. Vasâle Ciobolanu, vornicul satului Poiana Mănăstirii şi Vasile Mâja, tot de acolo, mai înainte lăcuitori în satul Măzărariu „una din şiliştile Sâneştilor“ arată la fel cu Dumitru Cavacu, cu adăugire că şi mai în sus de acel loc a fost o măngălărie. [4])

Din 1844, Iunie 18, avem hotărîtura moşiei Belceşti, a măn. Galata, despre moşia Mădârjăştii, a bis. Tălpălari. din Iaşi, de căminarul geometru Fotache Gheţu: „din malul iazului Mădârjăştilor, ci esti pe pârăul numit Sârca, spre răsărit, la dial, linie driaptă, până întro piatră hotar vechiu.. până la cari sau înplinit noă stânjâni. Din această piatră.. la altă piatră iarăş hotar vachiu, despărţitoare acestor moşii... sau înplinit şaizăci şi patru stânjâni. Din ačastă piatră.,. la o altă piatră hotar vechiu.. tot spre răsărit la deal... doăsuti triizăci şi doi stânjâni sau statornicit acum o piatră despre apus de drumul ci mergi la ezătura iazului Mădârjăştii, in ačastă piatră tot linie înainti la dial, până la piatra hotar vechiu, pân undi sau înplinit două suti douzăci şi şasă stânjâni, din ačastă piatră,. la movila, ci esti mai mică.. şi măsurânduşă pisti dial cam la vale şi pisti o vălce la înplinire de douăsuti stânjâni... o piatră în capul unui dânbuşor... tot linie la dial pân în movila... sau înplinit patrusuti cinzăci şi doi stânjâni... la o altă piatră hotar vechiu... la vali şi la înplinirea de douăsuti stânjâni.. o piatră în costişă... tot linii înainti la vali, prin ponoară, până în piatra hotar vechiu... ci esti în şăsul Bahluiului... sau înplinit douăsuti triizăci şi trii stânjâni... la o altă piatră hotar vechiu... măsurânduşă pi şăs, la înplinire deună sută stânjâni sau mai statornicit o piatră. Din ačastă piatră tot linie.. pi şăs până în piatra vechi.. până undi sau înplinit una sută patruzăci şi opt stânjâni, din ačastă piatră tot praviţul aceştii linii îna-

1) Arh. stat. Iaşi, Anaforale 65, 12 şi urm.
2) Ibid.
3) Ibid.
4) Ibid.

inte pi şăs, până în malul Bahluiului... şi până la cari sau înplinit una sută opt stânjăni... Sau închipuit şi ačastă mărturie hotarnică" [1]).

O hartă inginerească, necunoscută mie, a fost din 1846, Oct. 17 [2]).

O mărturie hotarnică a Mădrâjeştilor este din 1856, Iulie 30 [3]).

In urma războiului, 1916—1918, moşia a fost expropriată şi pe ea s'au înproprietărit o sumă din plugarii ostaşi ai acestui război.

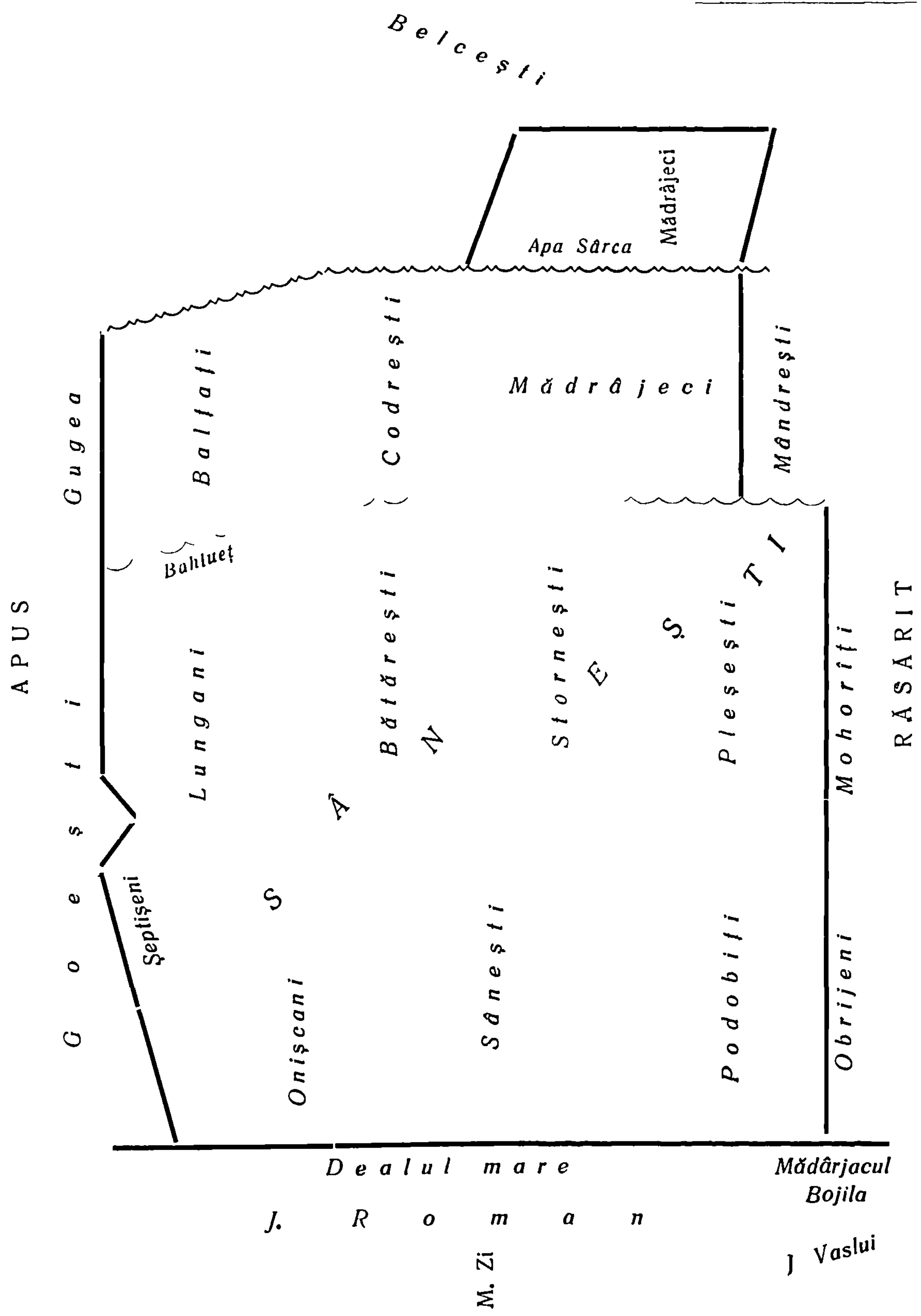
In general, satele de mai sus ne înfăţişează un exemplu caracteristic de evoluţia proprietăţii moldoveneşti.

Notă. Vezi Schiţa grafică.

Mihai Costăchescu

---

1) Arh. stat. Iaşi, Tr. 1788, op. 2039, dos. 558, fila 46 .
2) Ibid.
3) Actele, cit. No 67.

Schiță grafică
după harta din 1824
a lui P. Asachi
M. N.
Belcești
Mădrâjeci
Apa Sârca
Gugea
Balțați
Codrești
Mădrâjeci
Mândrești
Bahlueț
APUS
Goești
Lungani
Bătărești
Stornești
Plesești
Mohorîți
RĂSĂRIT
SÂNEȘTI
Șeptișeni
Onișcani
Sânești
Podobiți
Obrijeni
Dealul mare
Mădârjacul
Bojila
J. Roman
J Vaslui
M. Zi

DOCUMENTE

A). LOCURI

Actele caselor din str. Pădure no. 8 şi 10

I. *7215 Mai 7 (1707).* Adec eu Boba scriu acest zapis al meu la mâna lui Neculai şi a soţusău Irina pecum amъ dat un locъ de cas cari loc este lânъgă Ion Nagaragiul şinъtre casa lui Ion Mărъginanul şi ꙟнъꙟтре casa lui Antohie acel locъ lam dat danii lui Neculaiu şi soţu său Irina care mau fostu şi mie danie de la Păscălina fămee lui Ivanč cizmarul deci neputând eu Boba să fac cas pe acel locъ, şi ꙟnpresurăndumă bătrâneţili lam dat lui Neculai şi soţu său Irinii ca s şi fac cas şi iam dat şi zapisul cel vecu de danie de la Păscălina însă dintracel loc cari scrie mai sus amъ dat doi paşi de locъ lui Ion Nagaragiul şi la acastă danie sau prilegit Foder meserъciul megieş şi Ion Nagaragiulъ şi Ionà şi Tudosca şi Antohie şi Gligoraşco staroste şi Tudosie, acel loc lam dat să hii poman penъtru sufletul Păscălinii, iar nime să nu cuteaze a faci vro învăluial lui Necuai şi soţu său Irinii şi fičorilor săi iar cini sari face vro asuprel să hii neerъtat de Dumnedzău şi blăstămat de trei sute şi optusprezeci oteţi deci şi noi omemeni (sic) buni şi megieşi vădzindu danii şi învoinţă nam pus şi degetili.

× Bobъ am dat danie.

let 7215 Mai 9

× Ion Nagaragiul martur.
× Toader meserciul.
× Gligoraşco martur
× Ionà martur
× Tudosca martur.
× Antohi martur.
× Tudosie martur.

şi eu Drose am scris martur

II. *7257 Febr. 22 Ian. (1749).* Adic eu Gligoraş călăraş de Ţarigrad făcutam zapisul mieu. la măna. dumsali lui Ştefan Guţul precum să s ştie că având *eu o cas di la deal di Căcaina, din sus di podul misercilor,* scoţăndo la văndzare, aflăndus dumnalui cumpărătoriu mam tocmit cu dumnalui, şam făcut tocmal. dreptu 25 lei şam dato dumsali casa cu loc, căt ţăni ograda, *carili cas esti di la vali di casa Nagaragiului Ion şi între casa lui Andrii căpitan* снъ *Lipădat,* carili em dato di bună voia mea ca săi hie. draptă ocină şi moşie. dumsali şi ǵupănesii dmsali. şi copiilor. în veci. şi săş stăpâniască dumnalui cu pač; iar carili sar scula or fimeia mia, or dintraltu nem al miau, săi de paci şi cu mini săş întrebe. şi accastă tocmal. sau făcut. dinainte a oamini buni şi mahalagii carili mai ǵos sau iscălit. şi şau pus digitili şi miam pus

şi eu diagetul. ca s hi di credinţă şi eu Черкаѕ diiac di divan am scris zapisul cu dzisa lui. u Iaş lt 7257 Febr. 22.

Gligoraş × călăraş di Ţarigrad
Andrii × căpitan снъ Lipădat martur
Pitco × niguţător martur
× Strian la visterie martur
Aniţa × Loghinas martur
Stefan × Trănbaş снъ Sămion hătmănescul
× Toader Golăia armaş martur.

III. *7258 Dec. 21 (1749).* Adică eu Gligoraş diaconul şi cu soţul meu Jstina şi cuconii mei făcutam zapisul meu la mâna dumisali lui *Ştefan Guţul* ispravnicul di aprozi precum iam vândut .ѫн loc de cas care iasti locul лѹнгъ dumnaalui şi meu dat 5 lei pi tocmala şi locul esti şi între casa lui Ion Nagaragiul cari au fost şi mie danie de la *Baba* şi la aĉastă tocmală sau tâmplat şi Gligoraş aprodul, şi Ioniţă aprod. şi Năstas vătavul di ĉocli, iar nime se nu se cutezi a faci vro învăluială lui Ştefan şi soţului său şi copiilor să fie neertat de milostivul Dumnădzeu deci şi noi oameni buni văzându tocmala între dumnelor am iscălit ca să le fie de credinţe în veĉ niclătit.

let 7258 Dek. 21.

× Gligoraş × Ioniţâ × Năstasă.

IV. *7264 Iuli 20 (1753).* Facem ştire cu aĉastă mărturie a noastră că din luminata poronca pre înnălţatul domul nostru măria sa Costandin Mihai Cehan Racoviţ Vodă niau rânduit dumnelui Ion Bogdan vel logofăt de am mersu la un loc de cas ce èste între locul dmsale lui Mihalachi Cupeţ şi între locul lui Ştefan Guţul, aice în Eş pentru cari jăluise Mihalachi cum că acel loc fifiind (sic) între amândoi sau învoit cu Guţul ca săl cumpere ei ğumătate unul şi ğumătate altul iar mai pe urmă lăcomind di lau cumpărat numai Guţul după dreptate au ğudecat dmlui vel logofăt ca să întoarcă Mihalachi ğumătate de bani şi să stăpâniască dintracel loc pe ğumătate. deĉ mergând noi acolo la locul acel lam hotărât peste tot. care sau aflat frunte locului *despre uliţa făinii* 13 stânjăni şi 11 stânjâni pol mijlocul şi 8 stânjâni pol latul. iar lungul *locului din uliţa fânului până la uliţa chervăsării* sau aflat 17 stânjâni cari dânduse în doaă sau venit din frunte locului sau venit lui Mihălachi 6 stânjâni şi jumătate despre casa sa. şi 6 stânjâni pol lui Ştefan Guţul despre casa sa, şi din mijlocul locului au venit lui Mihalachi 5 stânjâni pol şi cinci stânjâni pol Guţului, iar din latul locului *despre uliţa chervăsării* sau venit lui Mihalachi 4 stânjâni şi 2 palme şi Guţului 4 stânjâni pol. care loc sau şi stălpit cu pietre. după semnele ce sau dzis mai sus punânduse 4 pietre, şi după cum am găsit cu cale şi cu dreptate împreună cu alţi mahalagii şi megieşi şi am hotărât în dreptate, am făcut şi de la noi aĉastă mărturie hotarnică la mâna lui Mihalachi cupeţ. şi am întărit şi cu pecete porţii gospod. ca săi fie de credinţă.

Jon Mogălde vornic de poartă hotarnic — lt 7263 Iulie 20.
Costandin Târsănar martur
Neculai Tiron vornic de piatră hotarnic
Lupaşco Croitor martur
l. p porţii gospod cu inscripţia : п ч / л п рц / 1718
Ion Brătilă mam tâmplat
Gheorghie Călugărul mam tâmplat

V. *7266 Sept. 6 (1757).* Facem ştirѣ cu această carte de giudecat că din luminată poronca mării sale pre înălţat domnului nostru Scarlat Grigoraş Ghica Vvod. sau giudecat de faţ înnainte noastrѣ *Rughina* fămeia lui Ştefan Guţul ciau fostu ispravnic de aprozi cu Mihălache Cupeţ din Iaşi, zăcându *Ruhina* că în viiaţa barbatului ei au fost cumpărat o bucată de loc de la nişte oameni, care loc este alăturea cu locul casăi ei aičѣ şi cât au trăit bărbatul ei au stăpânit tot cu pace, iar după moarte bărbatului ei fiind răzăş de oparte Mihalachi Cupeţ, au adus vornici de poartă şi au hotărât ace bucăţică de loc în giumătate trăgându să cumpere şi ei giumătate de loc îi trage marѣ strâmbătate că au intrat şi cu stăpânire pe giumătatѣ de loc, Mihălachi cupeţ fiind faţ au răspunsu că cu giudecata dmsale logofăt Ion Bogdan sau rânduit vornicii de poartă de iau hotărât şau împărţit acel loc în doaî, căzândulisă amândurora să cumpere fiind răzeş unul de o parte şi altul de altă şi după hotărârea şi împărţală ci au făcut vornicii împreună şi alţѧ negustor şi împregiuraşi ce sau întâmplat la hotărât au pus şi petre hotară: dându şi mărturia hotarnică, carea mărturiia au arătat şi înnaintea noastră şi atunci iau dat şi banii pe giumătate de loc după cum îl cumpărasă Guţul şi sau ştiut mântuit şi odihnit. acmu de iznoavă sau sculat şau scos şi pietrele şi liau lepădat în tăriia ei, deci la ačastă răspunzându Rubina cum că fără nici o giudecată au mersu atunce Mihalachi de sau hotărât şi nici banii pe loc iau dat am cerut lui Mihalachi ca să aducă marturii carea au fost faţă când sau giudecat nefiind carte de giudecat şi cându au dat banii pe giumătate de loc şt niau adus martur pe Mateiu neguţitor şi pe *Dumitru Bantăş* şi pe Gheorghe Cupeţ şi vornicii de poartă anume Neculai Tiron şi Ştefan Popăscul carii au mărturisit cu sufletele lor cum că ei au fost faţ cându au avut Mihălachi giudecat cu Rubina înnainte dmsale logofăt Bogdan şi din giudecat au rămas ca să încapă şi Mihalachi cumpărătoriu pe giumătate de loc şi de la giudecat sau rânduit hotarnici şi după ce sau hotărât locul au *văzut cu ochii lor* când au dat Mihălachi 6 lei Rubinei, pe giumătate de loc. Deč după mărturia acestor mai sus numiţi sau dovedit că Rubina *îmblă rău* şi am hotărât de vreme că cel loc este între locurile amândurora şi după hotărâre dmsale logofăt Bogdan au întorsu Mihălachi banii Rubinei pe giumătate, săş stăpânească Mihălachi ace giumătate de loc cu pace şi petrele hotar ce liau scos Rubina să le puie ia iar la loc pe cheltuiala ei şi după hotărârea giudecăţii am dat şi această mărturiie a noastră la mâna lui Mihalachi cupeţ. ačasta înştiinţăm şi *să ei şi chirii pe casă.*

let 7266 Sept. 6 dni.

Radu Racoviţă vel logofăt

Obs. Pe dosul acestei cărţi stă scrisă următoarea însemnare din 1803 Mart 12: „aceste scrisori sânt a dumisale Nastasica Jălinceasa, pe care sau dat şi 10 lei ca să să ştie. şi banii aceştia de mai sus arătaţi sânt daţi de la mine; nu dintralţii banii mai sus arătaţi.

VI. *7268 Mai 20 (1760)* Facem ştire cu ačastă mărturie hotarnică precum din luminat porunca mării sale pre înălţatului domnului nostru Ion Theodor Voevoda, nau orânduitu dumlui Manolachi Costachi vel logofăt ca s mergem *aice în târgul Eşului de la vale de târgul făinii* la un loc a lui Iordache părcalabul zet lui Ştefan Guţului, care loc şi cu casă i lau dat *Rughina* Guţul di dzăstre, cari la urmă sculândus Mihalachi Jilinco dzicându ca acele locuri lau cumpărat amândoi cu Guţul şi măsurându locul lau împărţit în doî adică câte 4 stânj 2 palme *în faţa uliţii Cărvăsării dispre casile preutului Velişco* şi câte 5 stâj. pol la mijloc din piatra hotar ce este dispre locul lui Jilinco în ǧos in partea lui Iordachi pân in piatra ce sau pus dispre locul cel vechiu a Guţului, aşijdere li sau mai venit iar câte 6 stâj. pol *dispre uliţa Făinei* 6 stâj. pol în sus lui Mihalachi Jelinco în sus şi 6 stâj, pol lui Iordachi în ǧos din piatră în piatră

iar pân în locul cel vechiu a casii lui Ştefann Guţul şi casili lui Iordachi ce lau dat cu loc de dzestre sau vinit pe parte locului Mihalachi Jilinco ĉau dzis că lau cumpărat depreun cu Guţul şi casile au fost făcuti mai înainti pe căndu era Guţul în stare lui şi Mihalachi Jelincu nemica nau dzis pân au murit Guţul şi după moarte Guţului au eşit Mihalachi şi au luat acel loc şi lau împărţit în giumătate. iar parte lui Iordachi părcălabu sau hotărâtu cu 3 peatri hotară dispre locul vechiu a casii lui Ştefan Guţului ce lau dat iar de dzăstre, lui Costantin Croitoriului, socrâsa Rughina Guţoae şi precum sau ales şi sau împărţit şi am holărât am făcut aĉastă mărturie la mâna lui Iordachi părcălabulului zet Guţoae, şi pentru credinţa am pus şi pecete porţii domnneşti şi noi nam iscălit. iar lungul acestui loc sau aflat dâmbe părţile câte 17 stâj. It 7268 Mai 20.

Ion Meleghi vornic de poartă.

Neculai Tiron vornic de poartă.

VII. *7268 Iunie 13 (1760).* Facem ştire că din luminată porunca pre înălţat domnul nostru măria sa Ioan Theodor Voevod sau giudecat de faţă înnainte noastră *Costandin Cravu* cu Iordachi părcalabu ginerii Rughinii Guţoae, jăluindu Costandin Cravă că el însurânduse mai pe urmă de cât Iordachi au luatu pe fata Guţoai ĉa mai mari încă şi betiagă la un ochiu, şi altă zestri nau avut fără numai casa ce bătrână a Guţului cu locul câtu ţine îngrăditu cu ogradă şi i lau dat socrăsa zestri şi acu cumnatul său Iordachi sau sculatu şi iau luatu o bucată de locu din ograda casăi lui încă puindu şi petri hotară cu vornicii de poartă nefiindu el faţă să răspundă şi pentru aĉastă şau cerşut dreptate, întrebându şi pe Iordachi cu ce pricină au întratu în ograda casăi lui Costandinu săi e locul, el au răspunsu că şi lui iau datu soacrăsa Guţoaei zestre un locu alăture cu locul casăi cei bătrâne şi acu peste 4 ani au eşitt locul lui sau îngiumătăţit că i lau luat alţii, şi din giumătate de locu ce iau rămas acu ar fi şi înnontru în ograda casei lui Costandin a cumnatusău cu un pas de locu şi acela îl cere la stăpânire lui; dar la aceasta fiind de faţă şi soacra lor Rughina Guţoae au mărturisitu cu sufletul ei cum că e locul de nafară lau dat lui Iordachi, zestre, iar locul căsăi cătui îngrăditu lau dat zestre lui Costandin şi de au eşit locul lui Iordachi giumătate rău săş cei dreptate, cu acie la giudecată, iar să nu e locu din ograda casăi cari lau dat zestre gineresău lui Costandin. osebit de aĉasta Costandin mai arată dovadă izvodul de zestri ce iau făcut la logodnă încredinţat cu iscălitura a preuţi şi a oameni de cinsti, întru care adiveriază Rughina Guţoae că iau dat casa zestre cu locul cât esti îngrăditu întru care izvodu sau aflat iscălitu şi Iordachi cumnatusău, cari aĉastă aeve sau cunoscut dreptate lui Costandin, căci el mai pe urmă sau căsătorit şi Iordachi de ar fi avut locu de a lui în ograda casăi cei bătrâne, nar fi iscălitu cu mâna lui în izvodul de zestre, a cumnatăsău lui Costandin şi sau dovedit că fără cale să sculară să e locu den ograda casăi cei bătrâne şi am ğudecatu Costandin Crav săş stăpâniască casa cu locui câtul îngrăditu pe unde sintu parii ogrăzii şi pietrele ĉau pus hotară înontru pe locul casăi lui Costandin sau orânduitu un vornic de poartă si le scoată şi altă supărare să nu mai aibă Costandin de cătră cumnatusău Iordachi. Aĉasta înştiinţăm.

Manolachi Costachi vel logofăt.

„şi nici cu o cheltuială ĉar arăta Iordachi că au făcut cu hotărâtura lui dentăiu Costandin să nu fie supărat."

7268 Iuni 13.

Obs. Palma însemnată pe hotarnică are 0,225 m.

VIII. *7268 Iuni 14 (1760).* Facem ştire cu aĉastă mărturie hotarnică că din luminată poronca pre înălţatului domnului nostru măria sa Ion Teodor Voevod, niau o-

rânduit pe noi dmlui Manolachi Costachi vel logofăt ca să meargem, să aleagem şi să hotărâm un locu de cas a lui Costandin croitoriul ginereli lui Ştefan Guţul ispravnicul de aprozi, *cari casă iaste în mahaloaa făinei în costişea despre Călcaina alăturea cu uliţa Chirvăsăriei* pi din vale şi pi din dial să hotăreaşti cu locul lui Iordachi sin Voichiţii iarăş ginerili lui Ştefan Guţul is. iar pi din vale să hotăreaşte cu uliţa făinei ce mearge la dial şi cu un loc ce mai este a lui Ştefan Guţul is. în colţul dela vale şi din ğos lângă locul dum, lui Lefter biv vtori armaş ce iaste din vale, care acestu loc iaste lui Costantin croitoriul dat zestre de la soacrăsa Rughina Guţoae Iau dat fiicii sale Catrinii pre care o ţine Costandin şi având pricină Costandin cu cumnatusău Iordachi sin Voichiţa, lăcomind Iordachi de întrară cu un pas de loc în locul casăi lui Costandin, carile îl şi hotărâsă acmu curând şil cuprinsease cu ace hotărâre, a vornicului Tiron şi Ion Meleaghe vornicii de poartă, şi nepriimind Costandin acea hotărâre au eşit la giudecată înainte dmsale vel logofăt şi Iau rămas pe Iordachi de la giudecată, şi niau poroncit noî săi îndreptăm şi săi hotărâm locul din giur împregiur. deci viind noi am chemat pe mahalagii şi pe alţi megieşi şi pe poroncă am scos pietrele ce le pusease numiţii vornici şam îndreptat locul lui Costandin precum niau arătat soacrăsa Rubina Guţoae pe cât loc iau dat scrisoare de zeastre fiicii sale Catrinii şam scos acele trei piatre ce le pusease pe din dial despre locul cumnatusău Iordachi, şi am pus pietre unde au vinit cu dreptate, şi am măsurat tot locul lui Costantin şa fămeaei sale Catrinii cu stânjen de optu palme, şi sau aflat curmezişul locului adecă latul pe din dial despre locul cumnatusău lui Iordachi din piatra čam pus în colţul de la dial lângă uliţa Chirvăsării şi până în ulicioara făinii ce este pe lângă Vasile calaraş de Ţarigrad, 16 stânjeni, unde am pus o peatră hotar în colţul din dial, *şi despre uliţa făinii* şi am pus între aceste doî pietre o piatră la mijlocul acesta 16 stânjeni cis din dial, şi din piatra ča din colţu am măsurat margine locului *pe lungu alăture cu uliţa făinii* şi până în colţul de la vale unde se alăturează cu locul ce mai are soacrăsa Guţoae în colţul de la vale şi sau aflat 15 stânjeni şi şease palme, unde am pus o piatră hotar şi de acolea am măsurat latul locului pe din vale şi sau aflat 8 stânjeni, unde am pus iarăşi o piatră în colţu locului lângă uliţa Chirvăsării, şi de acolea am măsurat margine locului pi din dial pe lângă uliţa chirvăsării şi până în piatra čam pus întăi şi sau aflat 16 stânjeni şi se au închiiat tot locul acesta a lui Costantin croitoriul ginerele Guţului. pentru ačasta am făcut ačastă mărturie la mâna lui Costantin croitoriul şa soţului său Catrinii, şi pentru credinţa am pus şi peceate porţii domneşti, iar hotarnica lui Iordachi čau luat de la Tiron şi de la Ioniţ Meleghe au rămas să o îndrepteaze pe cât loc au rămas lui Iordachi. iar nu pe cât scrie şi noi încă niam iscălit.

Ştefan Popăscul vornic de poartă.

Lupul Hadămbul vornic de poartă. It 7268 Iuni 14.

Tănăsă Meleghe vornic de poartă. l. p. porţii gospod: п. ч. лп. рц 1718.

Obs. Iată şi o copie din 1806 Sept. 16 pentru Ştefan Căsapul „să o aibă la dânsu".— Palma cu care s'a măsurat locul este însemnată pe hotarnică şi are 0.24 m.

IX. *7271 Sept 5 (1762).* Adică eu Iordachi, Cantaragiu, zăt Guţoae, şi împreună cu soţul mieu, Ruxanda, făcutam adevărat zapisul nostru, la mâna dmsale ğupânului Mihalachi Jilinco, cupeţu, precum să să ştiie. că iam vândut. dmsalea neştea căsişioarea care casea. mîau fostu şi miia dată, de zestrea. de la soacră mea Rughina. Guţoae. cari fiindu făcutea pe giumătate de locu. a dmîsalea ğupânului Mihălachi şi pe giu-

mătate de locu al meau cea niau fostu. datu de zestre. cu cas cu tot şi aĉeastă parte de locu şi acesti doî casea. sau vândut. dmsali şi tocmala niau fostu patruzăcî şi cinci di lei. însă treizăci de lei miau dat bani gata în mâna mea şi *cinsprezeace lei bezmănul locului pe zăci ani* şi iam datu şi eu. acelu adivărat zapis al mieu şi împreună cu zapisălea vechi di cumpărătură locului ca săi fie dmsalea ocină şi moşie în veci. şi pentru mai adevărată credinţa mam iscălit mai gios. şi eu şi cini sau mai întâmplat ca să fie de bună credinţă. lt 7271 Sept. 5.

Iordachi Cantaragiu zet Guţoai am văndut cu voe me.
Eu Ruxanda soţul lui Iordachi cu voe me ×
Eu Rughina Guţoae soacra lui Iordachi cu voe me. ×
Eu Anghel ciohodar sin Rughini Guţoae cu voe me
Eu Costantin Parvul ot vist. am scris cu zisa lor.

Ioniţ Ciornei martur
Dumitru Botezatu fiind mahalagiu şis matur,
δημίτριος γοριος μαρτὴς

X. *7271 Iuli 3 (1761)* Iω Grigorie Ioan Vvod bj. milst. gspodar Moldavsĉoi de vreme ce domnii mele au dat jalobă Mihalachi Jilinco cupeţ din Eşi dzicându cum că au cumpărat un locu de cas iar aice în Eş de la un Iordachi zăt Guţoai şi în zapisul cel de vânzare a locului nu au fostu iscălite niamurile acelui vânzătoriu şi liau dzis Mihalachi Jilinco. ca ori să iscăliască în zapis ori săi întoarcă banii, ce iau dat pe acel locu şi ei nici în zapis nau iscălit nici banii nu iau dat. de care mai jăluindusă, sau orânduit şi pe boerul nostru Toader vornic. de poartă şi mergându cu poruncă au apucat niamurile mai sus numitului vânzătoriu. anume Costantin Croitoriul şi Moiseiu sin Guţului şi diiaconul (Gheorghe) zet Guţului ca să iscălească cu toţii un zapis sau să răscumpere locul să întoarcă banii lui Mihalachi, şi ei nici banii nau dat nici în zapis nau iscălit. Şi acum sânt 10 luni de cându stăpâneşte locul. pentru care iată că şi domnie me iam dat aĉastă carte a domniei mele ca să fie volnic aş stăpâni acel locu, ce lau cumpărat de vreme ce niamurile vânzătoriului nau vrut săi întoarcă banii nici nau vrut să iscăliască aceasta poruncim. vlt 7271 Iulie 3.

lt p. domneşi în tuş roş. procit vel logofăt.
Iω Гр. Iω 1761 в к. cap de bou

XI. *1766 August 25.* Adecă eu Costandin croitor din Iaş făcutam adevărat şi încredinţat zapisul mieu la mâna dmsale ğupânului Caraonfil, precum să s ştie. că rugândumă dum. de miau făcut bine cu cincisprezâce lei pân la Crăĉunu şi atunce să aibu ai da banii *fără de baş.* cu mulţămit. şi fără de nici o pricină. iar de naş da banii la dzi cât cheltuială şi plinială sar face să fie toată despre mine şi pentru credinţa am iscălit.

Eu Costantin zetu Guţul.
Pandele Ştiubeiu mam tămplat faţă la făcutul zapisului.
şi eu Ştefan diiac za divan am scris cu zisa lui Costandin.
în dos: „zapisul a lui Costandin croitorul cel cu casa, lei 15".

XII. *1773 Ghenar. 15.* De la boerii divanului Cnejii Moldovii.

Să faci ştire cu aĉastă carte a divanului că sau ğudecat de faţă la divan Costantin croitoriul din Eş cu Caraomfil grec. iarăşi din Eş, pentru o pricină ce au între dânşii. care pricină întracesta chip sau dovedit precum sau arătat în ğos. Caraonfil grecul au arătat la divan 2 zapisă a lui Costantin croitorul tot dintrun vălet anul 7274 de 40

lei, altul din 1766 di 15 lei (dres din 12), cu care bani au îndatorit Caraomfil pe Costantin croitorul, arătând în zapisul acesta de 40 lei cum că Costantin croitoriul au luat banii aceştia păr întrun an fără de dobândă, şi pentru dobânda banilor am dat lui Caraonfil o *casă in târgul făinei* să şadă întrun an făr de chirie. adec nici Caraomfil să nu ia dobânda pe acei 40 lei întrun an nici Croitorul să čar chirie pe cas. deci acum au cerut Caraomfil să i s împlinească banii de la Croitor cu dobânda lor fiind că de 7 ani iau dat banii, şi păr acum nu iau mai plătit. pentru care au avut şi giudecăţi la divanurile domnilor în câteva rânduri, cu Croitorul şi tot lau dat platnic. şi nici de cum nu vră săi plătiască şi au cerut dreptate, Deci sau întrebat pe Costantin croitorul ce răspunde, şi el cât pentru zapisele amândoaă nau tăgăduit că nu sânt a lui, numai ačastă pricină au arătat întăi pentru zapisul cel de 15 lei au jurat la divan că numai 12 lei au luat, iar nu 15 lei, cum şi pentru zapisul cel de 40 lei iarăşi au răpunsu Croitoriul că el au dat lui Caraomfil casa numai întrun an fără de chirie, după cum scrie zapisul, dar Caraonfil au şăzut trei ani în casă şi nui ţine în samă chiria nici un ban. deosăbit au arătat Croitorul că bani čau luat acei 40 lei de la Caraomfil toţi banii iau cheltuit la cas de au făcut grajdiu, şi altele čau trebuit, după învăţătura lui Caraonfil, şi acum eşind Caraonfil din cas, iau luat câteva lucruri a casăi de care nici samă nui dă, şacum ii cere şi bani. ce dar la ačastă luând sama cu amăruntul, aşa li sau hotărât giudecata, ca s tae gălčava dintre dânşii intăi pe un an čau şăzut Caraonfil în cas să nu de nici chirie nici dobândă pe bani să nu ia, după cum le scrie zapisul Croitorului cel di 40 lei, iar pe 2 ani čau şăzut Caraonfil în cas mai mult peste un an ce scrie zapisul, pe acei 2 ani să aibă Caraonfil a plăti chiria pe cas cum şi croitorul încă să plătiască dobânda banilor pe *acei doi ani câte din zăci unsprezece iar nu după zapis*, iar pe 52 lei în 5 (dres din 6) să fac 89 lei şi cât pentru chiria casăi trimeţindusă acolo la mahala pe Gheorghie ispravnic de aprozi să cerceteze au adus mărturie de la mahalagii înscris cum că alte cas ce sânt împrejur cu casa Croitorului şi de o potrivă îmblă chiria câte 30 lei pe an care în doi ani să fac 60 lei şi scăzândusă chiria casăi întracei doi ani 60 lei mai rămâne Croitorul datoriu lui Caraonfil cu 29 lei cu care sau dat platnic pe Croitorul săi plătiască mai mult să nu supere, nici săi ceară Caraonfil şi cele čau luat Caraonfil din casă să plătească.

L. Bals logofăt
Arghiropol postelnic, C. Balş stolnic.
1773 Ghenar 18.

XIII. *7282 Iuli 23 (1774).* Data^{m} scrisoa^{r} no^{s}tră e^{u} Sănica fiica lu^{i} Io^{r}dachi î^{n}preu^{n} cu mătuşi me Vasălichiţa la mâna du^{m} moşului Co^{s}tanxdi^{n}precu^{m} să^{s} ştie că dup moa^{r}te părinţilor mei ce au rămas multu puţă(n) au rămasu în mâna dum. moşului Costandin lam luat toat după izvod ce lam dat la mâna iai pe izvod liam luat toate şi când lam luat sau tâmplat şi alţi oameni cari mai ğos şau pus degitile şi martur ca de acmu în(a)inte eu nici am nimică cu moşul nici moşul la mine, ce să aibu pace despre dmlui şi dmlui despre mine şi pentru credinţa nam pus şi noi degitile ca să s craz. let 7282 Iuli 23.

× Eu Sănica fiica lui Iordachi.
× Eu Vasălechiţa mătuş Sânichi.
Eu Gheorghie martur
Eu Costandin moş martur
Eu Mihalachi Gelinco am scris şi sânt martor.

XIV. *1776 Iuli 3.* Carte de giudecată. 1776 Iuli 3.

jăluitorul

1) Mateiu Leventul fečorul lui Ştefan Guţol sau jăluit cum că după moartea părinţilor lui, iar mai vârtos după moartea mânisa Rughinii, pe toate rămăşiţurile părinţăşti čau fost cum şi alte rămăşiţuri a unor surori a sale, pe toate au pus mâna cumnatul său Costandin croitoriul, čau ţănut pe Catrina fata Guţului, de le clironomiseşte, adică pe o casă părinţască, şi alte rămăşiţuri părinţăşti, şi frăţeşti, şi pentru ačasta au cerut să aibă giudecată cu Costandin croitoriul ca să i s plinească de la dânsul, casa ace părinţască şi alte lucruri ce le stăpâneşti el făr dreptate.

2) Mateiu Leventu au arătat cum că dintracele lucruri a surorilor sale, ce zice Costandin că au găsit, şi câte au fostu liau dat şi au grijit şi morţii, multe dintru acele au mai rămas la dânsul, cari acele le tăgădueşte, împreună şi cu alte măruntuşuri de a casei părinţăşti.

răspunzătorul.

1) Costandin Croitoru, cumnatul lui Matei Levent, de faţă fiind au răspunsu, cum că el nimică din moştenirea soacrăsa Rughinei cum şi din rămăşiţurile cumnaţilor lui, fetelor Rughinii nu stăpâneşte afară numai den lucrurile zestrei ce iau dat soacrăsa Rughina cu izvod anume; adică o casă şi alte măruntuşuri, de vreme că şi celorlanţi feciori şi fete liau dat osebită zestre, zice Costandin că adevărat unele din rămăşiţurile a unor cumnate a lui Ruxanda şi Tasia au fost la mâna sa, dar ca pentru a Ruxandei rămăşiţi câte au fost după moarte ei liau datu pe mâna unei copile a ei anume Sinica, cum şi a Tasiei rămăşiţuri iarăşi câte au fost vânzândusă cu bani au grijit pe Tasiia şi pe barbatul ei Gheorghe diiacon şi la dânsul nimică dintracestora nau rămas ca să stăpâniască, ce încă de la dânsul au trecut bani cheltuiţi cu grijile morţilor.

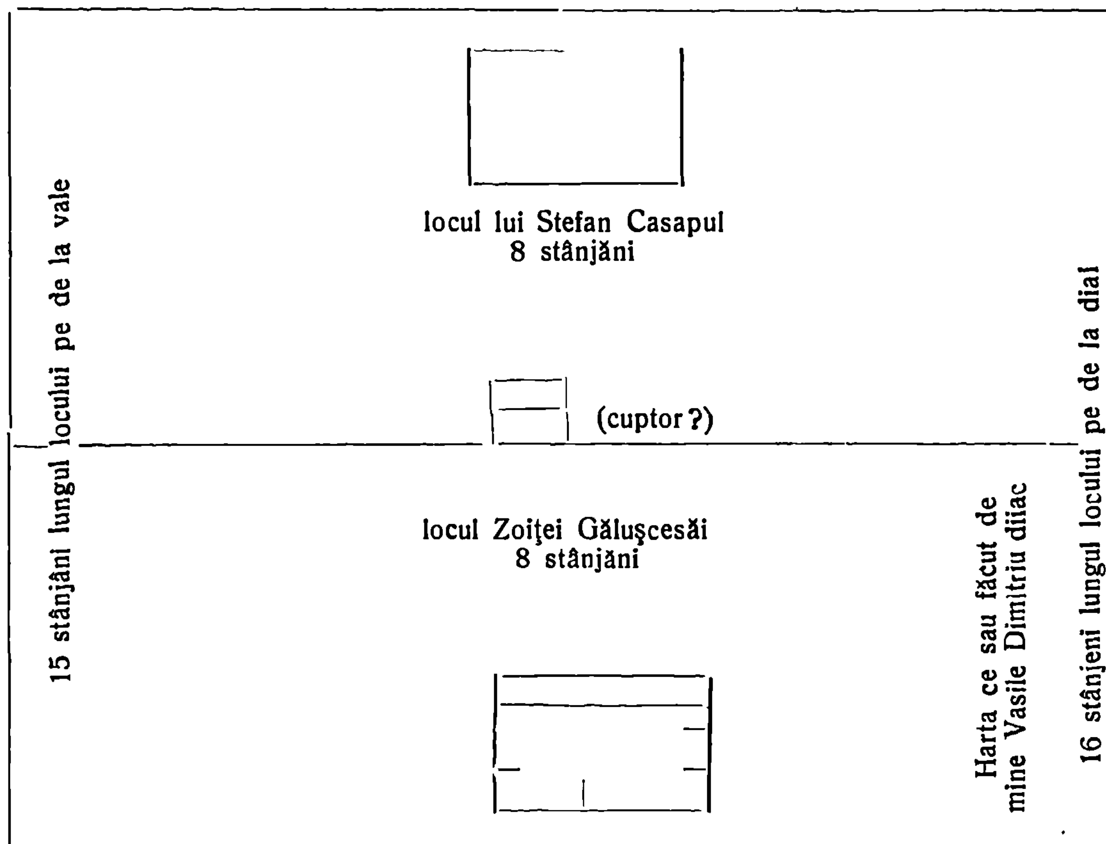
2) După arătarea lui rânduindusă de cătră noi pe *Ion Gordul* vornic de poartă au făcut izvod anume de cele čau rămas la mâna lui Costandin, a cumnatelor sale, cum şi de cele ce cere Matei la Costandin şi după izvodul čau făcut, zicând Costandin că iaste năpăstuit, Matei nici o dovadă nau arătat, iar cât pentru casa ace părinţască, Costantin au scos de niau arătat dovada o mărturie hotarnică din 7268 Iuni 14 de la Ştefan Popăscul i Lupul Hadâmbul şi Tănasă Meleghe vornici de poartă, dintru care să dovedeşte că casa cu loc ei cât îl cuprinde hotarnica iaste driaptă a lui Costandin Croitorul dată zestre de soacră sa Rughina.

Hotărâre:

De vreme că Mateiu Levent asupra rămăşiţurilor ce cere de la cumnatusău nici o dovadă nau arătat, şi de vreme ce şi casa din mărturie hotarnică să dovedeşte că în locul ei iaste dată zestre lui Costantin de Rughina soacrăsa, am giudecat, Costandin croitor după izvodul de zestre şi după mărturie hotarnică săş stăpânească casa cu tot locul ei în pač. şi nesupărat de cătră cumnatusău Mateiu, iar Mateiu de va ave mai mult prepus asupra lui Costandin, că tăinueşte vreunele rămăşiţi părinţăşti osebit den cele de zestre; sau vreunile din rămăşiţurile surorilor sale săi facă carte de blăstăm.

V. Razul vel logofăt.
D. Sturzea vel vornic.
C. Paladi vel spatar.
Iordachi vel clucer.

XV. *Fără dată.* Cf. hotarnica din 1806 Sept. 17.

In dos: Harta ce sau făcut de mine din poruncă.
Vasile Dumitriu

XVI. *1781 Mart 27.* Facem ştire cu această carte a noastră de ğudecată că la divan înnaintea noastră sau ğudecat de faţă Dochiţa femeia unui Costandin Croitor de aice din Eş. carele au murit, cu Toader şi Vasile şi Sinica nepot de fete lui Ştefan Guţul čau fost ispravnic de aprozi, pentru o casă de aice din *Eş din mahalao Făinei* pricina lor după cercetare ce sau făcut de către noi întracest chip sau aflat, precum în ğos arată, Toader şi Vasile şi Sinica. prin jaloba lor au arătat precum moşul lor Ştefan Guţul au avut trei fete şi un fecior, anume Nastasie, Ruxanda şi Catrina şi Matei; pe Nastasie şi Ruxanda din care sint ei, leau căsătorit moşul lor Ştefan Guţul cu altele čau avut, iar pe Catrina mătuşa lor, căsătorindusă după un Costandin croitorul cu mătuşa lor Catrina au pus stăpânire asupra casii moşului lor Ştefan Guţul şi au stăpânito împreună pân ce au murit mătuşa lor Catrina femeia lui Costandin Croitorul, şi nerămâindule copii, Costandin Croitorul însurânduse au luat femei al doile pe această Dochiţa, şi tâmplânduse de au murit şi Costandin Croitoru, au rămas casa moşului lor în stăpânire Dochiţei; pentru care au cerşut dreptate, fiind că copii după moartea mătuşei lor Catrina, în urma ei nau rămas să li să de casă în stăpânire. Deci sau întrebat pe Dochiţa femeia lui Costandin Croitorul ce răspunde şi ea cât pentru copil că nau rămas după moarte Catrinii femeia lui Costandin Croitoriul cea dintăi a scos dovada pe un Antohi aprodul de aice din Eşi carii au mărturisit înainte noastră. precum după moarte Catrinii femeia lui Costandin Croitoriul au rămas o copilă mică de

ţâţe anume Ilinca, care au mai trăit după moartea mănisa 6 luni căria copilă însuşi femeia sa, iau dat ţiţe şi au ţinut până ce au murit. apoi au răspunsu Dochiţa că şi ea au rămas după moartea bărbatului său Costandin Croitoriul cu 2 copile, şi după moarte lau grijit, cu cele trebuincioasă după rânduială, şi datorii čau rămas o samă au plătit, iar pentru o samă este nevoită să plătească şi cum că pentru casa ačasta şi pentru alte lucruri, ce le cerea Matei cumnatul lui Costandin Croitoriul, a mai avut ğudecată în anii trecuţi şi casa au rămas tot in stăpânire lui Costandin Croitorul, dovedinduse căi este dată de zestre, iar pentru altele ce mai cerea Matei cumnatul său. rămăşiţuri părinţeşti şi a doao surori a lui Nastasia şi Ruxanda, care zicea că ar fi rămas la mâna sa, dovedinduse că la mâna lui nau rămas nimică afară de cât casa pe care o are zestre, au rămas în pace de către Matei cumnatul său, şi i sau dat carte de ğudecată lui Costandin Croitorul bărbatului său, săş stăpânească casa ačasta în pace şi nesupărat de către Matei cumnatul său, feciorul lui Ştefan Guţul, arătândune şi carte de ğudecată din let 1776 Iuli 3 iscălită de dmlui Vasile Razul vel logofăt şi de dmlui Dumitraşco Sturza biv vel vornic, fiind vel vornic, şi dmlui Costandin Paladi biv vel spatar fiind vel spătar, şi de dmlui med. Iordachi filnd vel clucer; Deci fiind pricina precum mai sus sau arătat, şi de vremi că din mărturisirea lui Antohi aprodul čau mărturisit inainte noastră cu sufletul său sau dovedit precum lui Costandin Croitorul iau rămas copil cu femeia cea dintăi şi cu aciasta de pe urmă adică cu Dochiţa iarăşi au făcut copile, carile şi acum trăesc, după dreptate şi după pravilă drept este să rămâe casa la stăpânire copilelor lui Costandin Croitoriul, ce sânt făcute cu femeia aciasta de al doile; căci după ce au murit femeia lui ce dintăi şi au rămas copil, casa au rămas la clironomii copilului, şi apoi murind copil au rămas la clironomia lui Costandin Croitoriul tatăl lui, şi murind şi Costandin Croitorul rămâne acum casa la clironomii copilelor acestuia făcute cu Dochiţa al doile femee, şi nu pot acum numiţii de mai sus Toader şi Vasile şi Sinica nepoţii Guţului a cere pe casă la stăpânire lor şi să înstrăineze pe copilele cele făcute cu Costandin Croitoriul măcar că sintu făcute cu al doile femee. căci pe părinte îl clironomiseşte ficiorul, cum şi pe ficior îl clironomiseşte părintele, şi nu pot să s amestece rudeniile cele mai de departe şi am giudecat hotărând: Dochiţa femeia lui Costandin Croitoriul înpreună cu copilele cele făcute cu Costandin Croitoriul să aibă aş stăpâni casa aceasta ca pre o dreaptă clironomie. čau rămas copilelor ei de la Costandin Croitor, pe care să o ţie păzită păr se va râdica copilele de vrâstă; şi volnică să nu fie a o vinde şi despre acest Toader şi Vasile şi Sinica să fie în pace şi nesupăraţi nici odănăoară în veci. aciasta înştiinţăm.

҂αψπα Mart κз

Vasile Razul vel logofăt.
Balasachi vel vornic.
Nec. Roset vel vornic.
Veisa vel vornic.

sau trecut la condică.

XVII. *1793 Martie 3.* *Còpie*

Adică eu Melinte croitor dinpreună cu soţul mieu Dochiţa datam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna dmsali lui Ştefan Casap şi a soţiei dumsali Safta precum să s ştie că iam vândut un loc de casă însă întracest fel: 8 stânjeni din gardul dmsale lui Andrei şătrărelul ce este cu piatră stâlpită şi pe muche dialului asupra casei noastră şi opt stânjâni dar din piatră despre preut Proca tij pe muche dialului asupra casei lui Mihalachi Jălincu şi nesâliţi nici asupriţi de nime ce de a noastră bună

voe lam vândut dmlorsale di mai sus numiţi drept 50 lei, adică cincizăci lei şi bani lam luat toţi deplin în mânule noastre şi lam vândut dumilorsale ca să le fie ocină şi moşie dmlorsale şi copiilor dumilorsale şi nepoţilor şi strănepoţilor şi ca să naibă a să scula cineva din rudenii sau din alţii cineva ca săl răscumpere locul, că acastă vânzare sau făcut cu voe tuturor, iar sculânduse cineva şar merge la vreo giudecată să nu le ţie în samă şi la acest zapis sau întâmplat alţi oameni de cinsti cari mai gios să vor iscăli şi pentru mai adivărată credinţa nam pus numele şi degetili ca să s criază şi stânjânul au fost de 8 palme şi o şchioapă. let 1793 Mart 3.

× Eu Melinte croitor vânzător am pus degetul.
× Eu Dochiţa soţ lui Melinte vânzătoare am pus degetul.
× Eu Ştefan băcal brat Melinte vânzător am pus degetul.
× Balaşa fica vânzătorilor am pus degetul.
× Eu Andrei şătrărelul şi răzăş mam întâmplat şi sânt martur.
Şi eu Iftime dascal am scris cu zisa vănzătorilor şis martur.

„De mini sau scos copia acasta di pre zapisul cel adivărat. ce lam scos întocma din cuvânt în cuvânt. şam scris Vasile Dumitriu.

XVIII. *1799 30 Ghenar.* Adică eu poapa Ghiorghiie dinpreună cu priutesa me Marie datam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna dmisale ğupânesei Zoiţăi. precum să se ştie că em vândut o casă cu locul ei la uliţa chervăsărie care şi mie mii dată de zestre di la socrul meu protopopul Vasilachi care şi el au luato di la nevasta lui Costantin Tinguţu anume Dochiţa cu anaforale şi cu hotarnice şi cărţi de giudecată, şi tocmal am făcut 150 adică o sută cincizăci lei, am vânduto de bună voe noastră dmsale giupănesei Zoiţăi fiica lui Mihalachi Jelinco să fie dmsale ocină şi moşie vecnică şi pentru credinţa mam iscălit.

× Ereu Gheorghie din preun cu preuteasa me Marie, protopop Vasilachi.

lt 1799 Ghen. 30.

Obs. Supt acelaş an este şi o copie a acestui act „de mine sau scos copiia acasta depe cel adivărat zapis, Vasile Dumitriu, 1806 Sept. 16."

XIX. *1799 Febr. 6.* Adică eu Zoiţa fiica lui Mihalache Jălincu cupeţ. adiverez cu acest zapis al mieu la mâna giupânului Grigore băcalul precum să să ştie că un loc sterp cel avem eu lângă casa dmsale i lam vândut cu preţ 50 lei. adică cincizăci de lei, cari bani lam şi luat toţi deplin întru mânule meale şi pi lângă zapisul acesta iam dat atât hotarnica acestui loc cât şi zapisul vechiu, şi de acmu înainte şi în veci să aibă al stăpâni cu pacl atât dmlui i urmaşii dmsale ca pe un lucru al dmsale drept şi pentru mai mare siguranţie miam pus numele şi degitele iscălinduse şi alţi cari sau intâmplat faţă la facerea acestui zapis.

× Zoiţa am vândut cu voe me. 1799 Febr. 6.

am scris cu voia şi primirea numitei Zoiţa
Ioan Popovici diiac za divan

XX. *1800 Avg. 21.* Adică eu Gheorghi Spânul *băcan ot târg Făinei,* cari mai gios mam iscălit, datam acest adivărat zapis al meu la mâna dmsale Zmaragdei fiica lui Mihalache Jelinco, pentru ca să s ştie că cumpărându eu giumătate de loc de casă

de la Zoiţa sora dmsale miam făcut casă şi dughiană; apoi în anul trecut la let 1799 Febr. 20 am mai cumpărat şi cealaltă giumătate de loc drept bani 40 lei. şi fiind că eu nam ştiut rânduiala ca să fac legiuita publicaţie acmu sau sculat dmneei cerşind protimisire să răscumpere şi după jaloba ce a dat mării sale lui Vodă eşind la giudecată înainte dmsale Costandin Balş vel log. de ţara de gios, unde făcând dmlui cercetare pricinei şi fiind că nam făcut publicaţie au dat dreptate ca săm întoarcă banii şi să ia locu la stăpânire dmsale. şi fiind că hotarnica acelui loc sau dovedit înaintea dmsale vel logofăt că iaste minciunoasă făcută de Jelinco atât hotarnica i iscălitura vornicului de poartă cum şi pecete porţii, au rânduit dmnlui pe sulger Şărban logofăt de taină şi pe Matei Condicar de au măsurat locul Zoiţăi ca săs de drept în doî, adică pe giumătate să rămâe al meu după zapis ce am din let 1793 Martie 27 şi pe giumătate săl e Smaragda săl lipească lângă casile dmsale. şi rămâind ca să fie dispărţitura unei giumătăţi de loc tocma din talpa casăi mele, şi streşina me să s scure pe locul dmsale, am stătut la învoială cu bună priimire de îmbe părţile şi fiind că dmeei rămăsesă îndatorită ami întoarce cheltuiala ce am făcut eu cu gardul cum şi cu poiata ce am făcut pe loc dmsale. miau dat dmnei un stânjin gospod din scursul streşinei înspre casele dmsale în curmeziş şi au rămas şi poiata aceaia a dmsale întru care eu mai mult amestec să nu aibu, fără numai săm stăpânescu locul mieu din gardul dmsale în sus şi dmneei încă să aibă aş stăpâni locul acest de răscumpărătură din gardul acela în gios împreunândul cu celalt al casăi dmsale, şi banii acei patruzăci de lei ce am dat Zoiţăi mi iau întorsu deplin intru mânule mele şi dobânda iam dăruit la învoiala aceasta, şi spre încredinţare am pus degetul înaintea marturilor ce sau întâmplat.

~~ Avg. 21 dni.

Eu Grigore Spânul bacal mam primit (pecete 2 *doi* lei).

Dumitru logofăt martur.
Ioan Tăutul sulger martur.
Iordachi Loiz martur.
Costandin Ursoian martur.
Danu pitar martur.
Vasile Scânteae martur.
Acest zapis de învoială lam scris eu cu priimire amânduror părţilor.

Şărban sulger martur.

Inainte me viind amândoao părţile şi arătând că învoiala aciasta sau făcut cu bună voe şi priimire lor sau adeverit cu a me iscălitură.

1800 Ag. 23.

Constandin Balş vel logofăt.

XXI. *1806 Iuli 26.* De la logofeţia cea mare cătră Gheorghe Talpeş vornic de poartă.

Fiind că prin jaloba ce au dat Zoiţa au arătat ca din locul ce ar fi avut Guţoae *la mahalaua Târgului Făinei* giumătate lar fi cumpărat e de la dânsa şi giumătate sar fi cumpărat de un Ştefan Gălăţanul şi fiind nedispărţit pân acmu între dânşii. au cerşut ca partea să i să hotărască de o parte despre aceluelant. Drept aceaia te orândulm să mergi la faţa locului, unde strângând pe toţi mahalagii împregiuraşi, faţă find atât acel Ştefan Gălăţanul cât şi jăluitoare cu scrisorile ce vor fi având să faci cercetare, şi drept locul jăluitoarei ce vei dovedi că îl are de cumpărătură să il alegi de o parte măsurânduil în stânjeni, stâlpindul şi cu petri hotară, pe la locurile ce va cere trebuinţa. după cari îi vei da şi mărturie hotarnică iscălită pe obiceiu. iar născând pri-

ciui la hotărât cu pietre hotară să nul stălpeşti, *ce făcându hartă* de stare locului să vii să ne arăţi.

Jordachi Canta vel logofăt. 1806 Iuli 26.

XXII. *1806 August 8.* Din poronca dmisale vel logofăt fiind rânduit că să împart un loc ce au fost a Guţoaei *la mahalaoa târgului făinei,* din care loc giumătate au cumpărat Zoiţa Jelinceasa de la preut Gheorghie şi de la preuteasa lui Mariia cu zapis den leat 1792 Ghenar 30, care şi lor arată că liau fost de zestre de la preut Vasile şi preutului iau fost danie de la Dochiţa soţiia lui Costandin Guţul, iar giumătate din locul acesta iar fi cumpărat un Ştefan Gălăţan; după poruncă mergând la stare locului unde faţă fiind numiţii cumpărători Zoiţa şi Ştefan am făcut cercetare şi sau aflat hotărât de giur împregiur de Ştefan Popăscul i Lupul Hadâmbul şi Tanasă Meleghi vornicii de poartă cu hotarnica din leat 7263 Iuni 24, şi arată că acest loc au fost a lui Costandin Croitoriul ginerile lu Ştefan Guţul ispravnic de aprozi. însă 16 stânjeni *în curmeziş din uliţa chirvăsăriei până în uliţa făinei şi în lungu alăture cu uliţa făinei* pân în colţul de la vale 15 stânjeni 6 palmi, şi curmezişul locului capătul de la vale 8 stânjeni fără de o bucăţe de loc ce arată numiţii vornici că au mai avut acolo Guţoae, care acmu măsurândusă sau găsit 6 stânjeni şi fac 14 stânjeni peste tot capătul de la vale şi 16 stânjeni margine pe de la vale *alăture cu uliţa chirvăsăriei* şi cu aceste măsuri arată numiţii vornici că sau închiat tot locul acesta stâlpindul şi cu pietre hotară, care piatre sau găsit toate pusă pe la locurile lor. deci măsurândul şi ieu acmu cu palmă ce să arată în hotarnica veche au eşit întocmai în toate părţile, şi sau împărţit drept în doaî, adică 8 stânjeni sau dat în lungu Zoiţii. şi în curmeziş au rămas tot 16 stânjăni precum arată hotarnica veche din uliţa chirvăsăriei *până în uliţa făinei* şi sau stâlpit cu doaî pietre hotară chiotoare, una *alăture cu uliţa chirvăsăriei,* şi alta de la vale alăturea cu uliţa făinii, rămăind la vale asemenea locul lui Ştefan Gălăţan cu locul ce arată hotarnica veche că au mai avut Guţoae tot dintracest loc, şi precum sau despărţit acest loc nu lipsim a înştiinţa, cu această mărturie la mâna Zoiţei Jelinciasă, precum asemenea şi lui Ştefan Gălăţan i sau dat hotarnică fiind cu primiire amânduror părţilor.

Gheorghe Talpeş vornic de poartă. 1806 Avgut 8.

XXIII. *1806 Sept. 17.*

După jaloba ce au dat Zoiţa Zălinciasa de aice au făcut arătari că după cărţile de giudecată şi hotarnica ce are pe drept locul ei de cumpărătură nar fi îngăduită de către un Ştefan Casap aş trage gardul pe unde sânt puse pietre hotară şi au cerut ca să fie poroncă să facă gardul după hotarnică. şi cuptorul cel are pârâtul alăture cu gardul săl strice să i să facă aprindere gardului, după a sa jalobă mi sau poroncit din 15 zile a aceştii curgătoare luni, de către dmlui vel logofăt Iardachi Canta să mergu la faţa locului şi în frica lui Dumnezeu să cercetezu şi in ce chip voiu afla tot adivărul şi dacă acolo nui voi pute învoi. să dau mărturie la parte ce să va căde. După poruncă am mersu, faţă fiindu atât jăluitoare cât şi pârâtul Ştefan, şi cercetându foarte cu amănuntul, am văzut că locul acesta sau hotărât din jor împregrur de Ştefan Popăscul i Lupul Hadâmbul i Tănasă Meleghi vornici de poartă čau fostu rânduiţi de domnul Ioan Teodor Voevod, să facă cercetare şi săl hotărască, şi aşa cu hotarnică —7268 Iuni 14—îl stâlpescu acel locu cu pietre hotară, din jur împrejur, cum pre largu să arată la ace hotarnică, în urmă acei hotarnice la 8 zile a trecutei luni Avgust, cu

cinstitei logofeţii, tot a dmsale Iordachi Canta vel logofăt sau rânduit pe Gheorghe Talpeş vornic de poartă să meargă la faţa locului să facă despărţire acelui locu, şi după cercetare ce au făcut văzândusă că locul este hotărât cu stânjeni şi sânt cuprinsu tot locul 16 stânjeni. au făcut despărţire locul în doaî, dând părătului Ştefan după zapisul său de cumpărătură cel are din 1792 Mart 3 opt stânjeni şi mai multă pricină în mijlocu nau mai rămas, il stâlpeşte şi cu petre hotară dând scrisoare unul la mâna altuia cum să s urmeze. au rămas şi pârâtul mulţămit şi după ce am văzut că locul este hotărât de 4 vornici de poartă nau mai rămas altă cercetare să mai facă, de cât am făcut de al doile măsură acelui locu cu stânjeni de optu palme cu palma ce se arată la hotarnica 7268 Iuni 14 şi întocma au venit; al doile mai făcând măsură cu stânjănul acela de scot 8 stânjeni până în piatră ce au puso vornic Talpeş şi iarăşi întocma au venit 8 stânjăni până în piatra unde sau pus de cătră dânsul, fiind cu mulţămire lor, şi au luat pricina sfârşit; şi văzând curgere pricinei luată sfârşit, întrebândusă pe pârât ce are mai mult a răspunde, alt cuvânt nu iau mai rămas, adăugând a zice că locul său să să măsoare cu stânjenul *opt palme şi o şchioapă,* după cum îi scrie zapisul, al treile cetindusă cu ce cuprindere este zapis scris şi noima zapisului de sus sau văzut scris bine până unde punu şi vânzătorii acelui zapis degetele, iar mai gios scrie că au *fostu stânjânu de opt palme* şi o *şchioapă,* unde prea bine sau cunoscut că este de scriitorul acelui zapis adaos mai mult *şchioopa,* şi zapis numai de acel scriitor scris şi toţi martorii şi vânzătorii îi arată că au murit; al patrule dacă el avea a răspunde să fi primit să să pue pietre hotară, căci vornic de poartă după datoriia sa, dacă ar fi văzut cu răspundere nar fi pus petre čar fi făcut după obiceiu mărturie şi hartă şi Talpeş văzând mulţămire lor şi pricina mai mult nau rămas au stâlpit şi cu petre hotară, cu toate acestea după cercetare ce au făcut vornicii de poartă de mai înainte şi vornic Talpeş sau văzut urmată după dreptate, unde nici el nu tăgădueşte că nu sau urmat cu măsura stânjenilor întocma, numai cere ca stânjenul de opt palme *şi o şchioapă,* să s măsoare şi cu acel stânjen să să dee locu iar nu nu cu stânjenul de opt palme, care cererea lui este fără cuviinţă, ce nu să poate să fa ă stânjen de opt palme *şi* o *şchioapă,* mai ales şi acel zapis încă să socoteşte a fi cu totul rău fiind numai cu o slovă, de să va socoti di cătră divan *ace şchioapă* să să steargă să nu mai umble cu pârâle şi cheltueli în zadar; al cincilea un Andrei şătrărelul peste hudiţa acelui loc, a lui Ştefan casap, sau arătat cu răspundere că la zapisul lui de cumpărătură ar fi scriind şi ei un pas de loc din locu casăi lui Ştefan Casapul, sau cerut să scoată vreo hotarnică mai veche de cât a jăluitoarei şi nau scos, ori vreo iscălitură acelui cu locul şi nau scos. numai zisuri din gură, iar vănzătorii acelui zapis pute săi vânză şi mai mult loc străin, şi mai ales că acest şătrărel să vede iscălit la zapisul de cumpărătură a lui Ştefan, şi dacă ar fi precum zice el că ar ave un pas de loc, ce au avut să să iscălească la zapisul jăluitoriului şi lui cuvânt nu iau mai rămas. şi după cercetare ce am făcut am dat aciastă mărturie la mâna Zoiţei ce prin drumul giudecăţii să să pue la cale.

1806 Sept. 17.

Vasile Dumitriu ispravnic de aprozi.
în dos: mărturia ispravnicului de aprozi.

XXIV. *1816 Iuni 17.* Noi Scarlat Alexandru Calimah Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldaviei.

Cinstit credincios boeriul domniei mele dnului Alexandru Ghica vel vornic de aprozi sănătate. Fiind că Smaranda şi Catinca surori, fiicele săvârşitului din viiaţă Mi-

halachi Jelincu. prin jaloba cătră domnie mea au făcut arătare că rămăindule clironomie de la părinţi o casă cu locul ei aice în oraş Eşii lângă biserica albă şi fiind amăndoaî căsătorile le este cu neputinţă şi strâmtorire de a locui la un loc. au făcut cerere ca să le vânză la mezat ca din banii ce vor putea lua să împartă şi să cumpere alte casă spre odihna lor, pentru care după rânduială ce să păzeşte la vânzările ce să fac prin mezat sau orânduit de cătră dmlui vel logofăt pe Ioan Papazoglu diac de divan de au făcut cercetare la faţa locului, şi prin mărturia ce au dat arată că după cercetare ce au făcut au aflat din cuprinderea scrisorilor că casa aratată cu locul ei i alte binale ce sânt pe acest loc sânt drepte a jăluitorilor clironomie de la părinţi fără nici o pricină. pe care loc lau măsurat şi în stânjeni domneşti.

10. st. 7. palme 3. parmace lungul locului despre miază noapte *pe lângă drumul ce să numeşte a făinării.*

11. 7. 3. iarăşi lungul locului despre amiazăzi *pe lângă drumul chervăsării.*

19. 7. 7. fundul locului în lat despre apus din drumul făinării şi până în drumul Chervasării.

17 4. 4. fundul locului despre amiazăzi despre Zoiţa sotniceasa văduvă şi despre Safta fămeia văduvă din locul făinării pân în drumul Chervăsării.

Cu aceste măsuri sau încungiurat tot locul.

58 st. 3 palme 1 parmac. fac împregiur ; iar binalele sânt o casă cu patru odăi supt un acoperemânt şăndilit, cu duşamele, paturi, întro odae are sobă, i cu geamuri, iar celelante nu sânt geamuri, în ogradă are un bordeiu de bucătărie, şi cu o căsoao, de giur împregiur garduri de nuele vechi, şi cu doao porţi scânduri, despre amândoao drumurile a făinării şi a chervăsării cum pe largu arată mărturia acea iscălită de numitul diiac. din curgătoru anul acesta Iuni 12, ce sau văzut de cătră dmlui vel logofăt, cu întocmai cuprindere.

Drept aceaia poruncim dmtale că cu osăbită ţidulă vorniciei să rândueşti pe telal baş ca să străge la mezat casele arătate cu locul lor , cu celelante binale în curgere de 40 zile pe toate uliţile oraşului şi în divan, la strigarea cea mai de pe urmă, şi la hareciu ce să va săvârşi în divan muşteriul ce ar fi şi va da preţul cel mai bun de pe urmă, carile să fie şi cu mulţămire vânzătorilor, să să ştie, căruia muşteriu pe lângă zapisul de veci vânzare şi alte osăbite scrisori ce va lua de la vânzătoare i se va întări stăpânire şi prin carte domnească. 1816 Iuni 17.

pecetea domnească în tuş roş. vel lg.

XXV. *1816 Maiu 23.* Textul grecesc al jalobei Smaragdei şi Cantincăi Jelincesei.

ὑψηλότατε ἡμῶν αὐθέντε
ἐλάχισται δοῦλαι
σμαράγδα καὶ Κατήνκα

în dos :
mergi la dmlui vel logofăt 1816 Mai 23.

2 logofăt
De la logofeţia cea mare
Cătră dmlui Ioan Papazoglo diiac de divan,

Din jaloba aceasta vei înţelege arătare şi cerere ce fac. jăluitoarele. deci vei merge la stare locului unde se află casa cu locul ei şi să faci cercetare de să află dreaptă a jăluitoarelor, fără vreo pricină şi ce stare are casa cum şi câtă lărgime este locul, şi precum vei afla să dai mărturie după care nefiind nici o pricină din acele ce ar opri vânzare să să facă ţidulă ca să să vânză cu mezat. 1816 Iunie 2.

Dumitrie Sturza vel logofăt

După porunca cinstitei logofeţii am mersu la stare locului, unde să află casa jăluitoarelor Smaragda şi Catinca Jelinco şi după cercetare ce am făcut sau dovedit atât casa cât şi locul drepte a jăluitoarelor, fără nici o pricină fiindule rămasă clironomie de la părinţi, măsurând şi locul cu stânjăn domnescu, sau aflat lungul locului pe *lângă drumul ce se numeşte a făinăriei* despre miazănoapte 10 st. 7 palme 3 parmace şi iarăşi lungul locului *lângă drumul Chervăsăriei* despre amiazizi 11 st. 7 palme 3 parmace, şi fundul locului în lat despre apus den drumul fănării şi până în drumul Chervăsării 19 st. 7 palme şi 7 parmace, iar fundul locului despre amiazăzi pe despre Zoiţa sotniceasa văduvă altă sor vitregă a jăluitoarelor şi despre o Safta fămee văduvă şi iarăşi în lat din drumul făinării şi până în drumul chervăsării 15 st. 4 palme 4 parmace, şi cu carte măsuri sau încheiat tot locul casălor de giur împregiur, în cari măsuri să cuprind peste tot 58 st. 3 palme şi un parmac ; am întrebat şi pe numita Zoiţa sotniceasa i pe Safta fămee de are vreo pretenţie asnpra locului şi amândoă au dat răspuns că nau nimica fiindule locurile lor hotărăte.

Deosebit de acest loc de clironomie sau mai găsit o bucată de loc tot alăture cu acesta a mai sus numitei Smarandei Jelincu cel are răscumpărat cu o scrisoare de învoială de la un Grigore Spânu mahalagiu pe care loc măsurândul sau găsit 11 st. 6 palme lungul şi 4 st. 4 palme latul despre apus şi alăture cu locul numitului Grigore Spânu, am cerut de la Smaragda sămi arăte ace scrisoare de învoială, au zis că nui iaste la îndămână, am întrebat şi pe acest Grigore Spânu de are pretenţie pentru acest loc; au dat răspunsu că nu are. Pe locul de clinoromie să află binalele acestea: o casă cu patru odăi supt un acoperemânt şindrilă şi cu duşameli i patu, întro odae are sobă i cu geamuri sticlă, iar în celelalte nu sânt sticle ; afară în ogradă are un bordeiu de bucătărie şi o căsoae ; de giur împregiur garduri de nuele vechi, şi cu doaî porţi scânduri despre amândoao drumurile a Făinării şi a Chervăsăriei. Locul şi casa are 6 scrisori:

1) Un zapis din 7215 Mai 9 iscălit de mulţi marturi cuprinzător că un Boba face un loc de casă danie lui Neculai şi soţiei sale Irinii, ce este lângă Ion Nagaragiu i între casa lui Ion Mărgineanu şi între casa lui Antohi. [1])

2) Un zapis din 7258 Decem. 29 a unui Grigoraş diaconul cu soţul său Istina tij mărturisit de oameni buni, de vânzare ce face cestui loc la un Ştefan Guţul ispravnic de aprozi [2])

3) O mărturie hotarnică din 7264 Iuli 20, iscălit de doi vornici de poartă, Ion Meleghi şi Neculai Tiron şi alţi marturi cuprinzătoare că din porunca domnului Costandin Gehan Racoviţa Voevod, au fost rânduiţi de cătră vel log. Ion Bogdan de au măsurat în stânjăni. [3])

4) O carte de giudecată din 7266 Sept. 6 a logofeţiei cei mari pe giudecata ce au avut Rughina fămeaea Guţul i ispravnic de aprozi, cu Mihalachi cupeţul, hotărând vel logofăt ca pietrele hotar ce leau scos Rughina să le pue iarăşi la loc. dândusă pe Rughina rămasă din giudecată. [4])

5) Un zapiş din 7271 Sept. 5. cel dă un Iordachi Cantaragiu zăt Guţoae împreună cu soţul său Ruxanda la mâna lui Mihalachi Jălincu cupeţul, că iau vândut nişte căscioare pe cari casă iau fostu şi lui zăstre de la soacrăsa Rughina Guţoae şi leau vândut lui Mihalachi cu 45 lei ca săi fie ocină în veci. [5])

---

1) Publicat mai sus pg. 96.
2) vezi pg. 96.
3) vezi pg. 97.
4) vezi pg. 98.
5) vezi pg. 100.

6) o carte domnească a domnului Grigori Ion Vodă din 7275 Iulie 3 ce o dă lui Mihalachi Jălincul pentru stăpânire locului ce lau cumpărat de la Iordachi zăt Guţoae, şi în ce chip am aflat pentru această casă şi loc am dat această mărturie. [1])

Ioan Papazoglu diiac de divan. 1816 Iuni 13.

XXVI. *1818 Avg. 7, regeste.* Jaloba lui Ştefan Şiştoglu către domn prin care arată că cumpărând o casă în Iaşi de la Smaragda şi Catinca surori fetele lui Mihail Jelincu, cere să se facă publicaţie şi să rămână deplin stăpân pe casă.

Obs. In 28 Avg se face carte domnească către Man. Manu hatman să facă publicaţia pe lege.

XXVII. *1828 Sept. 4, regeste.* Ţidul hătmăniei către C. Telal başa să facă publicaţie 6 luni de zile pentru vânzare caselor Smarandei fiica lui Mih. Jelescu cu soţul său Gh. Mihailovici şi sora ei Catinca cu soţul său Andreiu vataf de aprozi, făcută către Ştefan Şiştoglu cu 6600 lei. Se va vedea cine are protimisire să-l cumpere. Trecând termen de 6 luni şi neivindusă nimene să se întărească actul.

Man. Manu hatman.

XXVIII. *1836 Iuni 12.* Zapis.

Gios iscăliţii prin scrisoarea aceasta ce dăm svinţii sale părintelui Irimiia ot biserica sf. Pantelemon încredinţăm să fie ştiut că am vândut un loc de casă cuprinzător în lungiş de 16 st. şi lăţime de 8 st. rămas mie de clironomie de la răposata sora mea şi răposat căpitan Ilie cu preţ 500 lei adică cinci sute lei din cari bani să rămâe la sfsa 70 lei, pentru care sfsa să îndatoreşte a dizgropa pe pomenita mai sus sorămea Zoiţa. iar rămăşiţa de 430 lei săi răspunză svsa acum când îş va primi zapisul întărit la mână după legiutele forme. dinpreună cu acest zapis am dat sfsale şi toate documentele vechi şi noaî ce am pe acest loc în Nr. de 18 bucăţi cu care sfinţia sa volnic rămâne de astăzi înainti şi în veci a stăpâni atât sfsa cât şi urmaşii sfsale, în pace şi de către noi nesupărat atât de către noi nesupărat atât despre noi cât şi despre urmaşii săi neamurile noastre, spre întărire deci şi vecinică i paşnică stăpânire sfsale am rugat pe cinstita giudecătorie ca pe di o parte să întărească zapisul acesta după a legilor forme iar pe de alta să să urmeze. publicaţiile legiuite.

1836 Iuni în 12 zile.

× Zmaranda neştiind carte am pus degetul.

× Gheorghe neştiind carte am pus degetul.

Iar eu fiind poftit di numiţii mai sus leam scris numele şi ei au pus degetul.

Onofrei Devderì.

Obs. Actele de la I—XXVIII le-am publicat după copiile scoase de mine de pe actele Muzeului Municipal plic XXI. 17—34, (Surete ms. L. 905—927) şi ale dnei Ştefăniu (Surete ms. L. 1113—1127). Casele astăzi se află în strada Pădurei No. 8 şi 10 şi formau întru început un singur corp, de aceia le-am dat toate în ordine cronologică.

Inainte de 1700 locul viran dintre uliţa *Chervăsăriei* (a Vămii) şi a *Fânării* (gospod îl stăpâne Cizmarul Ivan. Murind el, femeia lui Paraschiva, l'a dat danie uneia Boba; aceasta neputând face case pe acel loc slobod îl dă danie şi dânsa unui Neculai şi soţului său Irinei; aceasta în 1707 Mai 9 (pg. 96).

Vecini locului erau în 1707 Ion Nagaragiul pe de la deal, locul de azi al Gimnazului Alex. cel Bun, Ion Marginean şi Antohi pe de la vale.

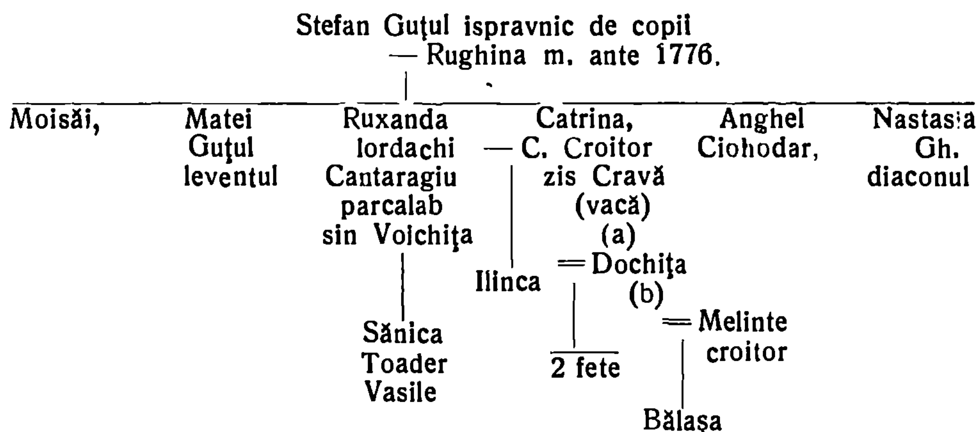
---

1) vezi pg. 101.

Trec 42 ani. Neculai şi Irina îşi fac casă. Urmaşii lui Gligoraş calaraş de Ţarigrad îşi vinde casa lui cu locul ei, de la vale de casa lui Ion Nagaragiul,[1]) bătrân ce trăia încă, iar de la vale era vecin Andrei căpitan, fiul lui Lepădat, cu 25 lei, lui Ştefan Guţul ispravnic de aprozi. Aici se precizază că venia casa *de la deal de Căcaina şi din sus de podul mesercilor* (căsapilor); aceasta în 1743 Febr. 22 (pg. 95). Un an după aceasta Ştefan Guţul mai cumpără cu 5 lei şi locul diiaconului Gligoraş, ce-l avea tot de la Boba (pg. 97).

In 1755 Iulie 20 se face cea dintăi măsorişte locului de I. Mogălde vornic de poartă cu prilejul unei pâri între Ştefan Guţul şi Mihălachi Cupeţ Jelincu pentru locul cumpărat în două, ce era între ei. Cu această nouă cumpărătură Ştefan Guţul îşi măreşte locul de la vale cu 8 stânjeni şi 4 palme pe lat, spre uliţa Fănării, şi cu 4 st. 2 palme spre uliţa Chervăsării (pg 97).

Cât timp au stat casele în stăpânire Guţuleştilor şi din pârele pornite pentru loc putem desprinde această încrăngătură :

După 1793 Dochiţa văduvă stăpână pe partea ei de casă, rămasă moştenire după moartea copilelor făcute cu C. Croitorul, îşi vinde casa lui Ştefan Casap cu 50 lei. Şi în vecini locul suferă schimbări în stăpânire până la 1800.

Locul Guţoaei s'a desfăcut în două: jumătate l'a cumpărat Zoiţa, fata lui Mihalachi cupeţ Jelinco, iar jumătate l'a cumpărat Stefan Gălăţanul. In 1806 se măsură locul şi se găsesc aceste mărimi: lungul nord alăturea cu uliţa făinei 15 st. 6 palme, lungul sud alăturea cu uliţa Chervăseriei 16 stânjeni; iar curmezişul între cele 2 uliţi: 16 stânjeni din sus şi 8 stânjeni din jos spre amiazăzi, deci o suprafaţă de circa 900 *mp.* (pg. 108).

Despre celelalte schimbări de stăpâni, vorbesc regestele (Surete ms. L. 1123). Stefan Şiştoglu cumpărase locul de la Smaragda Gh. Mihailovici şi Catinca Andoni vatav de aprozi, fetele lui M. Jelinco cupeţ cu 6600 lei.

In 1828 se întăreşte vânzarea acestui Ştefan Şiştoglu Ovanes şi Carabet Şiştoglu se împrumută cu 50 galbeni de la agoae Maria Sigara; neputând plăti se vinde locul la mezat în 1856 Ghenar 12 cu 102 galbeni şi-l cumpără Iosăp Mărza.

In 1856 Iune 27 Gr. Ghica dă hrisov de întărire lui Iosăp Mărza.

In 1857 Mart 27 clucerul N. Stefăniu cumpără cu 276 galbeni locul lui Stefan Mărza, care-l amanetase la Moise Leibovici pentru 204 galbeni.

In 16 April 1857 divanul întăreşte cumpărătura pe numele clucerului Nec. Ştefăniu. Din 1857 până azi casele sînt în stăpânirea urmaşilor clucerului Nec. Stefăniu.

---

1). *Nagaragiul* (*turc.* nagharadji). telal care strigă la mezat, de la *nagară* = a striga, cornist, trompetaş.

Actele viei Patrognet, Tătăraşi

XXIX. *1798 Iunie 7.* Pentru un pogon de vie cu casă şi cu loc cât au fost îngrădit čau avuto un *Gheorghii Şchiopu căpitan de baltag agesc.* driaptă a sa *aice în Tataraş pi locul mănăstirii sfântului Ioan,* făcânduo vânzătoare am fost cumpărato eu de la numitul cu bună învoială, dar fiind locul mănăstiresc cu bezmăn, şi fiind că eu cumpărasem viia fără ştirea mănăstirii, după ce au fugit numitul Gheorghe, aflându igumenu cu promitisire au răscumpărato de la mine dândumi toţi banii deplin şi au vânduto dumisale vatav Enachi agesc, dar păr a răscumpărao mănăstire fiind că am lucrato şi deosebit am pus şi sămănături, bob, mazăre, fasole şi bostani, cum şi altele acum mam învoit cu dmlui vatav şi pentru lucrul vii meau dat 22 lei. 5 parale, mai dăruindumi deosebit cinci lei ca un bacşiş, iar sămânţele toate să fie a mele, pe cari iar eu să am a le păzi păr când sor face să li strângu, şi atunce strângândule eu, apoi să nu mai am nici un amestec în vie, nici să am a mai da la dmlui fiind aciasta cu bună învoială şi priimire me i a fămeii meli, şi dmlui să o stăpâniască în pace nesupărat după zapisul ce are de la mănăstire şi spre încredinţare meam pus numele şi degetul, fiind şi alţi marturi, cari sau iscălit mai gios.

1798 Iuni 7.

× Eu Nicola Chioru împreuuă cu soţul meu adiverezu.
Eu Nicolae Sărbu sinъ Nedelcu marturъ
Eu Stoianъ Sărbu snъ Nidelco marturъ
Eu Radu Sârbu marturu.
Grigore Cojocar martur.
Eu bulucъbaşa Nestor marturъ.
Sava am scris şi martur.

XXX. *1798 Mai 30. Pecetea măn. Sf. Ioan Zlataust.*

Să faci înştiinţare cu acest zapis la mâna *Dmsale Enache biv postelnic* vatav agiesc prin cari se adevereşte pentru un pogon de vii cu casă şi locul stărp, i livadă cât să află cuprinsu cu îngrăditură *în mahalaoa Tataraşi din târgul Iaşi* făcută de un Gheorghe săn Kara Necola Sârbu cari cu învoială şi cu bună tocmală au vânduto unui Necola Sârbu, di la cari cu protimisis fiindu moşie a mănăstirii sfântului Ioan Zlataust întorcânduişă banii preţu cu cari o luas numitul Necola Sîrbu di la Gheorghe sin Kara Necola Sârbu sau luat supt stăpânirea mânăstirei, deci şi mănăstirea avândo vânzătoari această vii sau cumparat di D-lui vatav cu preţul ci au luat-o mânăstirea = 84 lei adică opt zeci patru lei cari bani sau şi luat di la Dmsa toţi diplin deci dar di acmu înainte să stăpânească dmlui vie numită mai sus cu casă i livadă şi locul sterp cât să află îngrăditură ca un lucru drept al Dmsale atât Dmlui cât şi fii Dmsale cum şi toţi urmaşii Dmsale nesupărat de către nimeni în veci dându Dmsale havaet locului la sfânta mănăstire pentru vii şi toati ce va ave întraceastă îngrăditură, legumi, poame şi orice câti = *6 = lei pe an* iar altă supărare nari să aibă întru nimica cu cât de puţin ş spre adiveriri sau dat acest zapis a mănăstirii la mâna Dmsale, cari sau iscălit puindus şi pecete mănăstiri după cari Dmlui voindu îşi va faci şi întăritură gspod.

1798 Mai 30. Dimitrios Sinadon Συνάδων.

---

† XXXI. *1798 April 15.* Adică eu Gheorghe săn Kara Necula Sârbul datam adivărat şi încredinţat zapisul meu la mâna Dumisale Neculai Sârbu, precum să să ştie că de nimi silit nici asuprit cede a me bună voie am vândut Dumisale o casă şi un pogon de vii roditoare având şi puţintică livadă în capătul vii de la vale însă şi vie cum şi livada este după casă, *cari casă este în mahalaoa Tătăraşului, pe locul mănăstirei Sfântului Ion Zlataust* între mahalagii; din sus cu Dănilă şi la capul vii dela deal cu vie lui Enache Sârbul cu toc-

mală drept 70 lei adică şăptezeci de lei şi luând eu toţi lei deplin în mânule mele am dat acestu adivărat zapis la mâna dmsale şi a soţului dumisale Maria cum şi a fiilor dumnialor ca să stăpânească ca pre un drept acaret a dumilorsale neclintit în veci şi pentru mai mare credinţa mam iscălit dinpreună cu soţul. 1798 April 15.

Eu Gheorghe sin Kara Necula Sârbu am vândut fiind aceste acareturi făcute de mine deosebit de vii.

Eu Maria soţul Dumisale lui Gheorghe am iscălit dinpreună cu fiicile noastre, Marie, Zoiţa şi Paraschiva.

Eu Radul Sârbul grădinar am iscălit fiind mahalagiu di aproapi.

Eu Zaharie teslar fiind înpreğuraş de aproapi.

Eu Mihail Sârbul om bătrân martur.

Κωσταντην διαμαντη μαρτηρ

Cu zisa numitului de mai sus am scris şi am iscălit

Dumitrachi de la sfeti Ioan zlataust.

Obs. Pr. Balan de la Frumoasa a luat via de la Tataraşi drept zestre prin femeia sa, fata lui Nec. Varlaam. (Comunicate de d-l D. Sângereanu).

XXXII. *1838 Iunie 14.*

Actele caselor Pavăl Michiu str. Carol 21 Iaşi

Cu agiutorul lui Dumnezău,

Izvod di zăstri ci dăm fiicei noastri *Locsandrii ci o am însoţito cu cununii cu dmlui Gheorghii Alcaz*, întăiu blagosloveniea lui Dumnezău şi a noastră părinţască şi al doilea mai ğos însămnatele:

No.

2 icoane, una cu argint a maicii domnului şi alta *sadè*.

1000 galb. adică una mii galbini *olandeji.*

200 galb. adică doî suti galbini un şal bun.

50 galb. adică cincizăci galbini un tacâm argintării.

25 galb. adică doî zăci şi cinci galbini doî sfeşnici argint.

60 galb. adică şasă zăci galbini o tabla mari di argint.

8 galb. adică opt galbini doî farfurii şo linguriţă mare argint.

30 galb. adică trii zăci galbini doî ineli diamant cu unul zanfir.

25 galb. adică doîzăci şi cinci galbini o păreche cercei zamfir cu *brilanturi*.

12 galb. un covor bun di Indiia.

175 galb. adică una sută şaptezăci şi cinci galbini, straili şi aşternutul cu alte mărunti.

225 galb. *adică doî sute doîzăci şi cinci galbini îi dăm cincisprezăci stănjeni gospod în lat din locul nostru cel avem în Eşi dispre Copou alăture cu drumul mari di la dial de podul verde ci este cu faţa la drum, iar lungul di 53 stănjini după cuprindire hărtiilor în margini locului nostru din sus alături cu spatar Iordachi Grigoriiadi.*

1810 adică una mii opt suti zăci galbini cuprindi acest izvod ci dăm fiicii noastri Loxandrii, după cari i sau dat şi lucrurile şi am iscălit. 1838 Iunii 14.

iscăliţi: Grigori Rizu spătar
Smaranda Rizu.

Giudecătoriia ţânutului Fălciu

Acest izvod de zăstri. fiind supt adivărată iscălitura d. boerului spatar Grigori Rizu şi a Cucoanii dmsale de zăstri ci încredinţază către ginerili dmsale potrivit ceririi ce au

făcut *slosvesnoi* în *presudsfie* d. spatar să încredinţază di cătră acest tribunal după forma cuvenită.

1838 Iunie 14 zile

iscăliţi: prezident Lăscărachi Mihălachi caminar
l. p. giudecătoriei director sluger Lupaşco

Giudecătoriia ţânutului Vaslui

Copia această posläduindusă din cuvânt în cuvânt şi fiind întocmai cu orighinalul izvod de zestri, să încredinţază cu iscăliturile mădularilor şi punere pecetii tribunalului.

Lambrino Neculai Lipan
director Alecu Albineţ
No. 139 stolonacialnic Ioan Andoniu
1845 Noembre 26.
l. p. giudecătoriei cu exerga: принципатѹ молдавїе џюдекъторїа цѫн. Васлѹю 1841.

XXXIII. *1845 Noembre 26.*

Zapis de večnică vănzari

Prin cari mai ğos iscăliţii căminăriasa Ruxanda Alhaz născută Rizu prin acest act fac cunoscut că pentru *locul prevăzut în izvodul de zăstri cel am proprietă* di la a mei înzestrători preţăluit drept 225 galbeni adică doî suti doîzăci şi cinci galbeni, de şi învoisem pi *răposat acum soţul meu căminar Gheorghi Alhaz* ca săl triacă în de veci vânzare şi pe cari la 14 Iuli 1841 priimind patru suti de galbeni de la dmlui *polcovnic Iacovachi* îl şi didesă în urmare împuternicirii ci mai în urmă prin anume formalnică înscris vechilime din 1 April anul următoriu legalizată de giudecătoriia ţinutului Tutovii supt No. 56 iam fost dat. Insă aşa precum însumi eu am găsit un alt mai bun muşteriu şi cu răspunderi di mai mult preţ adică cincizăci galbini blanci piste patru sute ci didesă d. polcovnic Iacovachi pi *dmnului Neculaiu Alhaz* cari miau şi număratacum toţi banii deplin în mânile meli, potrivit alcătuirii prin acest de faţă înscris, apoi de acum înainte şi în veci arătatul loc ci esti în mărimi de cincisprăzăci stănjăni gospod faţa despre drumul mare, iar lungul de cincizăci şi trei stânjeni după cuprinderea hărtiilor în margine locului părinţescu din sus alăture cu spatar Iordachi Grigoriladi; — îl va stăpâni atât dmnului Neculai Alhaz cât şi urmaşii dmisali fără de nici o supărare despre nimenea ca pe un lucru drept a dumisale şi dar spre mai bună siguranţie dmisale, iam dat acestu zapis legalizat de giudecătoriia Vasluiu potrivit formelor împreună cu copie întărită de pe izvodul zăstrii meli ci esti titlu doveditor despre fiinţa arătatului loc spre ai sluji de act.

1845 Noemvre 26 zile.

L. Alhaz caminar

Giudecătoriia ţânutului Vasluiu

Zapisul de faţă fiind supt adevărată iscălitură a dumsale căminăresei Ruxanda Alhaz, după cerere ce înscris şi slovesnoi au făcut judecătoriei să încredinţază potrivit formelor vremelniceşti.

No. 138. Lambrino, Neculai Lipan
1845 Noembre 26 zile director A. Albineţ
stolnacealnic Ioan Andoniu
locul peceţii: принципат: Молдавїе џѹдикъторїа цѫн. Васлѹю 1841.

Giudecătoriia ţânut Vasluiu

după publicarisire întinsă prin adaosul cu No. 91 şi 92 a Foii Săteşti supt

No. 50 din 16 Decemvrie anul trecut 1845 în urmare vremelnicii întărituri a acestui zapis, nu sau ivit la giudecătorie vreo protestaţie din partea nimărue asupra vânzării acestiia nici în termenul legiuit di şasă luni, nici în celi 15 zile a neprevăzutelor cazuri şi nici până acum, di aceia după cerire ce prin jalobă înreghistruită supt No. 2788* au făcut dmlui cumpărătoriul şi potrivit jurnalului închiet a articul. III anexa lit. T, din capitul al 8-a a reglementului şi art. 8 din sălbornicescul hrisov, să încredinţază zapisul statornic cu iscăliturile cuvenite şi punere peceţii tribunalului, aşa precum formalităţile legiuite sau îndeplinit întru pačnică stăpânire a dumisale cumpărătorul.

D. Duca sărdariu — sardar Neculai Lipan

Dir. A. Albineţ

No. 176 — prin lucrare arhivar N. Gheorghiu

1846 August 28 zăle — l. peceţii: принцинат молдавїи ꙋдикѫторїа цѫн: Васлꙋю 1841

XXXIV. *1850 Ghenar 12.*

Divanul de apel

Deşi după cerirea dumnialui Neculai Alcaz de cătră acest divan sau fost scos în de veci vânzare prin mezat casăle cu locul lor večnic ce dumnalui Alcaz le are aice *în capitalia Eşii la uliţa ce mergi spre Copou*, şi un asămine mezat după osăbite lucrări au contenit, însă aşa precum dumnalui maiorul Evghenie Alcaz vechil fratelui dumisale Neculai prin înscris au cerut înnaintirea acelui mezat, divanul din îndemnul ţâtatei cereri şi pi temeiul titlurilor proprietăţii cunoscute lui au scris din nou redacţiei prin adresul cu No. 6591 ca să publicarisască ačastă vânzare termen de 40 zile potrivit legiuirii § 7. din anecsa a 2-a a condicii ţivile, iar îndeplinind o asămine lucrare prin Foaea Sătiască cu No. 46, din 13 Noembre anul încetat 1849, în cât împlinindusă legiuitile termini, şi neivindusă nici o pricină împiedecătoare vânzării sau înfiinţat din partea divanului ačastă ţădulă spre înaintirea strigării şi harečluirii pomenitelor casă.

I. Leon. P. Carp. P. Cazimir

Dir. A. Cerne

Secţia al 3-a — şef Steriian

No. 102

1850 Ghenar 12 zile.

In dos:

2000 galbeni blanchi evel mezat

4500 adică patru mii cinci sute galbeni blanchi, cu acest preţ la strigarea urmată astăzi în divan sau făcut hareč mezatului asupra mea. 1850 Ghenar 13.

Mavrocordat.

In faţă şi cu mulţămire me sau făcut harečul.

E. Alkaz. 1850 Ghenar 13.

Divanul apelativ

Astăzi în presudsfiia divanului în fiinţa dumisali maiorului Evghenie Alkaz deplin împuternicit din partea dumisale Neculai Alkaz prin vechilimeaoa întărită de giudecătoriia ţinutului Eşăi secţia I-iu supt No. 253. urmândusă străgaria mezatului casălor cu locul lor a dumisale Neculai Alkaz, dintre toţi muşterii ce sau arătat niminea alţi nau dat mai folositor preţ de cât însuşi dumnealui *boerul post. Alexandru Mavrocordat* (arătat de creditor a dumisale Neculai Alkaz) somă de patru mii cinci sute galbeni

blanci, cu care arătând mulțămiri dumnealui vechilul. sau și făcut hareč mezatului asupra dumisale postelnic, de aceia să întărești de către divan ačastă țădulă.

I. Leon. P. Carp. P, Cazimir.

director A. Cerne.

Secția a III-a, şef Steriian

No, 133. locul peceții divanului cu exerga :

1850 Ghenar 13 zile прінціпатѕл молдовен, діванѕл де апел 1840.

XXXV. *1853 April 30.* Act de vecnică vânzare

Supt iscălită postelniceasa Elenco Mavrogheni, fac știut prin acest act că casile cu locul lor gospod în măsurile cuprinsă prin documenturi din ulița Copoului alăture cu casile dumisale vornicului Gheorghieș Sturza, ce le amŭ pe temeiul legilor de clironomie di la răposata me soră Catinca, precum despre această a me moștenire s'au publicarisit de către judecătoria țânutului Eșii secsia I-iu prin adresul buletinului anului curgătoriu cu No. 22. și care casă și dumneii răposata sora me le are luati de la fostul dsale soțu dlui postelnicu Alecu Costachi Mavrocordat înpotriva banilor de zăstre, precum declarația dsale post. din 28 Ghenar 1852 către divanul de întărituri înreghistrată subt No. 315 încredințază. Prin bună alcătuire leam vândut de veci pe trecerea documenturilorŭ ei în număr de... bucăți, dsale colonelului și cavaleriu Iorgu Stratilat în preț de patru mii cinci sute galbeni zimți No. 4500 galbeni, care bani priimindusă toți deplin acum la facerea acestuia, apoi de acum înainte și în veci arătatele casă le va stăpâni dmlui din neam în neam ca un acaret a dsale cumpărat cu bună credință, și spre a ave această vânzare a ei trecere s'au adeverit acest act și de divanul competent potrivit formelor. Anul 1853 luna April 30 zile. Iașii.

Hélène Mavrojeni.

Divanul întăriturilor

Luândusă încredințare ca iscălitura de supt actul de față este adevărată a dmsale postelnicesei Elenco Mavrogheni, precum și despre titlurile proprietății; divanul pe temeiul închierii sale și a cererei ce prin înscris au făcut, legalizază acest actŭ provizoriu, iar statornica întăritură să va face după îndeplinirea legiuitilor publicații, dacă nu să va ivi vreun cazŭ înpedicători.

A. Donici, Cațiki. director Steriean.

Massa II-a şef Răuleț

No. 1647 l. p.: прінціпатѕл молдовеі | діванѕл

1853 Maiu 18 zile. Iașși. де întărітѕрі | 1851.

Divanul întăriturilor

Actul ačesta după ci sau adiverit provizornic de către acest divan precum mai sus să arată, vânzarea sau publicat prin adaosul foaii oficiale No. 49 din 21 Iunie 1853 cu No 20 și 21 și îndeplinindusă atât legiuitul termin de șasă luni a publicarisării precum și aceli 15 zile legiuite prin deslegare de la fața 208 a colecții nici o reclamație împiedecătoare statornicei întărituri nu sau ivit. de aceia divanul pe temeiul încheerei sale de 26 a curentei luni punct 2 a secsia întărește acest act statornic spre desăvârșita înformăluire a vânzării.

D. Grigoriu. Iancu Kațiki agă. I. Sigara.

Massa II. director Costachi Figa

1854 april 29 zile. şef I. Răuleț.

Iassy, l. p. divanului 1851.

XXXVI. *7260 (1731) Iunie 7. Hotarnica făcută de Vornicul de poartă Neculai Tiron, pe locul lui Costandin Cojoce de pe ulița Strepezănească.*

Din luminată poronca a pre Inălțatului Domnul nostru Măria sa Ion Costandin Mihail Cehan Voevod niau orânduit pe noi, Dlui Iordache Cantacuzino vel logofăt ca să mergem la un locu de casă a lui Costantin Cojocea cari locu iaste pe *ulița Strepezănească* și jăluind că are împresurare de altu locu a lui Neculai Zamolitău ce iaste despre răsărit alăturea cu locul lui. Deci mergând noi acolo am strânsu oameni buni megieși bătrâni și iam cetit și zapisăle și sau aflat un Toma săiman din Curtea Gospod om bătrân ca de 80 de ani care zisă cau crescut de mic în casa Sandului băcal socrul lui Costantin Cojocea șau luat cu sufletul lui pe unde au fostu gardul ogrăzii acestui locu și pe unde au arătat acest Toma siman am pus de au cercat și au găsit și parii ogrăzii și pe zapis ce au arătat și pe mărturie acestui om di mai sus numit, am măsurat locul acesta al lui Costantin Cojocea și sau găsit = 15 = stânjăni di curmeziș fața locului despre *ulița Trepezenească* și sau pus și piatră hotar despre locul lui Necului Zamolitău și dintraceastă piatră sau măsurat lungul locului la deal pără în locul lui Nanie Ușiarul și sau găsit 42 de stânjăni și iarăși sau pus o piatră hotar și sau măsurat și fundul locului de curmeziș și despre locul Brăhoae și sau găsit =14 stânjăni și 7 palme și sau pus și altă piatră hotar despre locul lui Ene cupeț și de acolea iar am măsurat drept la vale alăturea cu locul lui Ene cupeț și păr în *ulița Trepezănească* și sau găsit 42 = stânjăni și iar sau mai pus și altă piatră hotar și sau mai măsurat și pe mijlocul locului de curmeziș și sau aflat 14 stânjăni și așia sau încheiat locul din giur împregiur măsurânduse cu stânjănu de optu palme și după cum am hotărât și am stâlpit, am făcut și de la noi această mărturie hotarnică la mâna lui Costantin Cojocea și când sau hotărât sau tâmplat și alți oameni megieși carii mai gios sau iscălit și pentru credința am pus și pecetea porții Curții Gospod.

let 7260 (1752) Iulie 7.

Neculai Tiron vornic. (Pecetea porții gospod)
Eu Toma Siman din Curte, martur.

XXXVII. *7263 (1754) Dechembrie 9. Zapisul lui Costandin Cojocea cu soția lui Nastasia prin care vând lui Matei Brașovanul și giupânesei lui Anisia un loc de casă pe ulița Trepezănească din Eși.*

„Adecă eu Costandin Cojoce, împreună cu soțul meu Nastasie, făcutam acest adivărat zapis al nostru, la mâna dsale lui Matei Brașovanul și giupânesei Dsale Anisie să să știi precum de nimi silit nici asuprit, ce di a noastră bună voia. iam vândut un loc de casă pe *Trepăzănească* alăture cu locul lui Iane cupeț, dispre apus și alături cu locul lui Zamolitău frunte locului până în uliță și dosul păn în ograda Brăhoaei ci să numia fata lui Nane Ușeriul, care loc îmi este și miia dat de zăstre dela socrul meu Sandul băcalul fiind cumpărat de la Osmache care loc este stâlpit cu pietre și din față și din dos cu vornici de poartă după cum arată și mărturia dumilorsale vornicilor de poartă de îmbe părți lungul locului și prin capăt și mijlocul care arată și stânjănii anume câți sânt în toate părțile. însă când am scos acest loc vânzător am întrebat pe toți răzâșii de prin pregiur și pe tot neamul nostru și nu sau aflat nici un cumpărător și cu voia tuturor am vândut dumisali mai susului numit Matei Brașovanul drept o sută de lei și dândumi toți banii deplin întru mânule noastre, noi încă cu toată voia noastră iam dat acest loc ca săi fie dreaptă ocină și moșie ca să stăpânească în veaci dumnealui și giupâneasa dumisale și cuconii și nepoții și strănepoții dumisali și iam dat și toate zapisăle ciale vechiă de cumpărătură ce arată care de la carele au cumpărat dentrunînceput păn în sfârșit și hotarnica dmlor vornicilor de poartă și când

am făcut aciastă tocmală şi la scrisul zapisului sau tâmplat mulţi oameni buni tineri şi bătrâni răzăşi şi mahalagii carii mai gios sau iscălit şi pentru mai mare credinţa niam iscălit şi noi. 7263 (1754) Dechemvrie 9

Costantin Cojoce vânzător,
Eu Nastasia soţia lui Costantin, fata Sandului băcal priimăsc.
Ilie Chehae martur.
Neculai biv Ispravnic de aprozi am scris cu zisa lui Costandin Cojoce.
Eu Ursul brat Ioanichie.
Eu Ursachi Zlătar iscal.
Costantin Hliban.
Neculai sin Costantin.

XXXVIII. *7265 (1757) April 12. Zapisul Vasilcăi Soponăriţa prin care vinde nepotului său lui Dragomir şi soţiei sale Safta o casă aflată în ţigănime lângă Bahlui cu 40 lei.*

Adică eu Vasîlca Soponăriţa împreună cu copiii mei anume Gheorghie şi Sanda, făcutam adevărat zapisul meu la mâna dmsale nepotului meu Dragomir şi a soţului dmsale Saftei precum să să ştie că de nimea sâlită nici asuprită ci de a me bună voie am vândut dsale dreaptă ocină şi moşie o casă ce este în ţigănime lângă Bahlui cu ogradă şi cu dugheană şi cu grajdiu şi cu şoprun drept bani gata patru zeci de lei noi şi luând banii deplin întru mânule mele, iam dat acest zapis la mână ca să stăpânească în veci să fie vecnică moşie dumilorsale şi copiilor dsale şi nepoţilor şi strănepoţilor dlorsale. Nici un fel de supărare să naibă despre mine nici despre copiii mei, nici despre fraţii mei nici despre tot neamul meu, iar sculândusă cineva din neamul meu cu vreun fel de pricină asupra aceştii casă să aibă aşi căuta cu mine iar dlorsale să li dea bună pace să stăpânească în veci căci este dreaptă ocină şi moşie a mea şi mergând la vreo giudecată să nu li să ţie în samă şi când am făcut acest zapis sau tâmplat şi alţi oameni buni cari mai gios să vor iscăli, şi pentru mai adevărată credinţa am pus degetele mai gios ca să să crează. let 7265 April 12.

X Eu Vasîlca am vândut cu voia mea, soţ Moisăi Soponarul.
X Eu Gheorghe sin Vasilcăi am vândut cu voia mea.
X Eu Sanda sin Vasîlcăi am vândut cu voia me.
X Eu Andronache brat Vasîlcăi slujbaş gospod sau vândut cu voia me.
X Eu Lazăr Soponarul cumnat Vasîlcăi sau vândut cu voia me.
X Eu Irina sin lui Lazăr sau vândut cu voia me.
X Neculai Tureatcă slujbaş gospod mahalagiu martur.
X Eu Ştefana Buguleasa martur.
X Eu Paraschiva soră Soriţăi marturâ.
X Eu Tudosca martoră.
Şi am scris eu Ioniţă martur cu zisa şi voe lor.

XXXIX. *7267 (1759) Febr. 27. Zapisul lui Dragomir Săponarul prin care vinde lui Ene Nărange blănar o casă de pe uliţa Frecăului din ţigănime.*

Adică eu Dragomir Săponarul împreună cu soţul meu Safta făcutam adevărat al nostru zapis la mâna dsale giupânului Ene Nărange blănar, precum să să ştie că de nimene săliţi nici asupriţi ce de a noastră bună voie am vândut a noastră dreaptă ocină şi moşie o casă care casă este cu loc cu tot pe uliţa Frecăului şi locul îmblă pe undei îngrădită ograda care casă neau fostu şi noao cumpărătură de la Vasîlca femeea Moisăi Soponar, deci având tocmală şi făcândune dlui plata deplin 45 de lei

în mânule noastre, iam dat acest zapis ca săi fie dreaptă ocină şi moşie în veci nesmintit dumisale şi giupânesei dsale şi fiilor dsale şi când niau dat bani iam dat şi zapisele cele vechi cari am avut noi de cumpărătură ca săi fie ocină şi moşie în veci dsale şi giupânesei dsale şi fiilor dsale în veci neclătit şi nimi din neamul nostru să naibă a-ntoarce că am vânduto cu voie noastră şi când am vânduto sau tâmplat mulţi oameni buni şi mahalagii cari mai gios sau numit anume şi noi pentru mai bună credinţa neam iscălit anume ca să să creadă. Veleat 7267 Febr. 25.

Eu Dragomir Săponar am vândut.

× Eu Safta femeea dsale Dragomir am vândut.

× Eu Ifrim blănarul sunt martur.

× Eu Pascal blănar sunt martur.

× Eu Vasile blănar martur.

× Eu Ion martur.

Şi eu care am scris zapisul am iscălit şi sunt martur,—Dumitrachi Popa copil în casă.

Pe verso. Pe tocmala acestui zapis am cumpărat casa de la Dragomir Soponar fiind căi rămăsăsăm cu 15 lei şi dândui eu un peciu al meu pentru acei bani, iată că acmù iam istovit toţi banii şi zăcând el că au prăpădit acel peciu al meu iam dat acestu pecetluit al meu ca ori când sar găsi pecetluitul dumisale giupânului Ene să nu să ţîie în samă şi pentru credinţa neam pus şi degetele. Let 7267 Mart 20.

Eu Dragomir Soponar.

Eu Safta soţia lui.

Eu Andrei căpitan am scris cu zisa lor.

Eu Vasile vel căpitan martur.

XL. *7268 (1760) Dechembrie 5. Zapisul lui Iane Nărangea blănariu prin care vinde giupânului Mârza bacalu o casă cu locul ei de pe uliţa Frecăului.*

Adică eu Iane Nărange blănariu din Iaşi făcutam acestu adevărat zapis al meu la mâna dsale giupânului Mârza băcal din Eşi precum să să ştie că eu de nime silit nici asuprit ce din bună voia me iam vândutu eu dumisale o casă cu locul ei cât iaste îngrăditu care casă cu locul ei iaste aici în Eşi pe uliţa Frecăului care această casă cu tot locul ei miau fost şi miia cumpărătură dela Dragomir Săponariul şi de la soţul său Safta, iar lui Dragomir iau fost cumpărătură de la mătuşisa Vasîlca săponăriţa şi dela feciorii ei Gheorghie şi Sanda precum arată zapisele vechi ce leam dat şi eu la mâna dumisale. Această casă cu tot locul ei cât iaste îngrăditu am vânduto şi eu acmù dumisale giupânului Mârza băcalu drept 150 de lei bani gata şi miau făcut dmlui plată deplin toţi aceşti bani de mai sus scrişi în mâna me. Deci săi fie dsale şi giupânesei dsale şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor dreaptă moşie şi cumpărătură în veci şi în tocmala noastră la vănzare sau întâmplat neguţitori şi mahalagii carii văzând din bună voie vânzare şi plată deplin în mâna noastră, toţi au iscălit mai gios şi eu pentru mai întemeiată credinţa am iscălit cu mâna me ca să fie de bună credinţă.

u Ias let 7268 Dech. 5.

3 iscălituri greceşti.

Panaite sin Alexandru cupeţ martur,

Ion Brăescul copil în casă am iscălit,

Şi eu Simion Keşcul uricarul am scris zapisul cu zisa dsale lui Iane blănarul şi sîntu şi martur.

XLI. *1783 Mart 24. Zapisul lui Mârza Lefter biv bacalbaşa prin care vinde lui Ivan Vasilie cupeț nişte case cu locul lor, aflătoare la mahalaua Frecăului în țigănime cu 700 lei prin mezat.*

Adică eu Mârza Lefter biv bacalbaşa de aice din Eşi făcutam adivărat zapisul meu la mâna dumisale giupânului Ivan Vasile cupeț din Eşi precum să să ştie că având eu nişte casă cu locul lor aicea în Eşi în malul Bahluiului, la mahalaua Frecăului în țigănime cari casă sunt făcute de mini, cu magazie şi cu grajdiu de scânduri şi cu zaplazu de scânduri şi cu gardu d spre apa Bahluiului, şi cu altele ce sunt în lăuntrul casii şi pe din afară pe care casă cu tot locul lor şi eu leam stăpânit cu bună pace şi păr amu, dar din întâmplările vremilor rămăind cu câtăva sumă de bani dator, la unii şi alții şi neavând nici o facere de plătit banii din poronca pre Inălțat Domnului nostru Măria sa Alexandru Costandin Voevod în trecuta lună Noembrie 6=1782 — sau făcut şi țidulă gospod cari sau dat la mâna lui Chiriac starostile de telali ca să strige aceste casă a mele şi nişte vii dela Vlădiceni la Sultan mezat pe ulițile oraşului Iaşii şi după poroncă sau strigat la mezat de Kiriac telial câteva zile şi au eşit casele în mezat 700 lei adică şapte sute lei cari bani iau dat giupânul Ivan Vasîle şi după acest mezat prețul ce lau dat dumnealui, încă sau mai strigat casele aceste la mezat— o lună de zile şi mai mult şi nimine preț mai mult de cât dumnealui nau dat şi văzând şi eu că datoriile mele nu le am cu ce să le plătescu, mam mulțămit cu acest preț, adică cu aceşti 700 lei pe casile mele, şi cu această tocmală i leam văndut dumisale giupânului Ivan Vasile cupeț şi giupânesei dsale Marii, cu aceşti 700 lei, bani gata după prețul mezatului carile bani sau luat toți deplin întru mânule mele şi eu încă am dat banii pe unde am avut trebuință. Deci de astăzi înainte şi în veci să aibă dlui giupânul Ivan Vasile şi giupâneasa dsale a stăpâni casâle mele cu pace şi nesupărat de cătră nime atât dlui cât şi fii, nepoții şi neam de neamul dsale ca pe o dreaptă ocină şi moşie a dsale neclintit şi neruşluit nici odinioară fiindcă i leam vândut dsale de la Sultan mezat cu prețul de sus arătat, mulțămindumă şi priimindumă cu bună voia mia, fiindcă această casă întăi am cumpărat altă casă şi apoi leam prefăcut şi tot cu a mea cheltuială şi strădanie leam făcut după cum să văd şi la această de bună voie vânzare şi mezat sau întâmplat şi alți oameni de credință şi de cinste carii mai gios au încredințat cu iscăliturile dlor ca marturi şi eu încă pentru adevărată credința neştiind carte miam pus numele şi degitul mai gios, încă şi pecete, iar de va eşi casele aceste cu vreo pricină cândva, eu să aibu a răspunde şi iam dat dumisale şi zapisăle cele vechi a casălor. 1783 Mart 24.

(L. P.) Eu Mârza Lefter biv băcalbaş, am vândut de bună voia mea., dela mezat şi am pus şi degitul. ×

O iscălitură grecească.

Eu Mihai Sârbul întâmplat.

Eu Chiriac starostele de telali am strigat casăle aceste la mezat 4 luni de zile şi mai bine şi am fost față când sau făcut zapisul şi am pus degitul.

Andrei biv izbaş am scris cu voie şi zisa Mârzii Lefter.

XLII. *1781 Mart 28. Carte de judecată pentru vinderea prin mezat a unor case ale lui Mârza Lefter pentru plata de datorii, făcând şi închisoare pentru întârzierea plății.*

Noi Alexandru Constandin Voevod bojiu milostiu gospodaru zemli Moldavscoi.

De vreme ce un Mârza Lefter biv băcălbaşa din Iaşi, fiind datoriu pe la unii şi alții cu câtăva sumă de bani şi neavând cu ce plăti banii datorilor după jalobile ce au

dat datornicii, au cerşut dreptate ca să li să împlinească banii şi Mârza neavând cu ce le plăti datornicilor *sau pus şi la închisoare şi au şăzut câtiva luni şi* de la închisoare încă neavând bani gata să plătească, prin jaloba ce au dat Domniei mele, Mârza Lefter băcalul au arătat că altă nare cu ce să răspundă datornicilor, fără numai are nişte case aice in Eşi drept a sale cu locul lor la mahalaoa Frecăului în ţîgănime de la vale de un drum *ce merge în gios la podul de piatră a răposatului Ştefan Voeved* şi în malul Bahluiului şi nişte vii la Vlădiceni ce sunt făcute pe moşie sfintei Mitropolii şi prin jaloba sa sau rugat ca să i să scoată aceste casă, şi viile la mezat să să văndă şi să plătească datornicilor cu cât sar putea cuprinde bani, şi din poronca Domniei Mele la trecuta lună Neombrie 7—1782 sau făcut ţidulă gospod către vatav za aprozi, ca să puie telal să strige casele şi viile la mezat, şi cu preţul lor ce vor eşi să să vândă prin care ţîdulă sau pus vade de 20 zile care ţîdulă gospod sau dat la Chiriac starostele de telali, şi nu numai că leau strigat aceste casă şi vii la mezat pe uliţile oraşului Iaşli întracele 20 zile şi leau mai strigat piste aceeaşi vade încă 4 luni de zile şi nimi alţii preţ mai mult de cât şapte sute lei pe casă nau dat fără numai aceşti bani şi acest preţ lau dat Ivan Vasile neguţătorul de Iaşi şi mezatul acesta al caselor au rămas asupra acestui Ivan Vasili şi văzând ci Mârza Lefter băcalul că mai mult de cât acei 700 lei preţ pe casă nu iau dat nimini sau priimit şi el cu aceşti bani, să le de lui Ivan Vasilie de istov care după mezat ce au eşit singur Mârza Lefter băcalu de a lui bună voie au făcut şi zapis de vănzare casălor la mâna lui Ivan Vasile tot din luna aceasta Martie 24 iscălit fiind Mârza . . . . de Andrei biv izbaşi carile au scris zapisul şi pecete lui pusă în zapis încă şi degetul, adeverit fiind mai gios şi cu alte iscălituri de marturi întru care zapis arată că Mârza Lefter băcal văzând că de la mezat mai mult de cât acei 700 lei preţ nu iau eşit pe casele sale, carile după preţul de sus arătat sau primit şi sau mulţămit şi el, şi după ce Ivan Vasilie au dat toţi banii acei 700 lei în mânule lui Mârza Lefter băcalul preţul mezatului sau rugat Domniei mele, ca să i să dea şi carte gospod pentru întemeierea stăpânirii casălor ce au cumpărat de la mezat. Pentru aceea iată dar că printraceastă carte a Domniei mele, întărim lui Ivan Vasilie cupeţ ca să aibă aşi stăpâni aceastǎ casă a lui Mârza Lefter băcalul cu tot locul lor în veci cu bună pace şi cu toate cele ce sunt făcute prin pregiurul caselor, atât el cât şi feciorii, nepoţii şi neam de neamul său ca pe drepte casile sale, ce leau cumpărat dela mezat cu drepţi bani săi cu zapis şi carte aceasta a Domniei mele săi fie lui Ivan Vasilie cupeţ de întăritură statornică, neclintită şi nestrămutată nici odinioară care carte sau întărit cu al noastră Domnească pecete.

(L. P gospod). Procit vel logofăt. 1783 Mart 28.

XLIII *1815 Iulie 2. Hotarnica locului de casă a lui Tanasă Pascal rachieriu aflător la mahalaua Frecăului în ţigănimea domnească pe Bahlui.*

După jaloba ce au dat cătră Pre Inălţat Domnul nostru Scarlat Alexandru Calimah Voevod Tanasă Pascal rachier de aice din Iaşi prin care au făcut rugătoare cerere ca pentru un loc de zăstre ce ar fi avănd aice în Iaşi la mahalaua Frecăului în ţigănime să fie orânduit la cinstita Logofeţie de unde să li să orânduiască un vornic de Poartă săi hotărască locul şi să il aleagă de cătră alte locuri megieşite i a cumnaţilor săi unde fiind eu orânduit de dlui Grigoraş Sturza vel logofăt ca să mărgu să hotărâscu, următoriu am fost poroncii de am mersu la faţa locului unde fiind faţă şi cumnaţii jăluitorului Vasilie şi Neculai i Andronachi Scripcariu răzăşi pe despre răsărit i Toader staroste de scripcari care casă făcută pe locul lui Andronachi, i *Barbul*

Staroste de scripcari şi alţi împregiuraşi, întâi am făcut întrebare jăluitorului ca sămi arăte de unde are locul acesta şi el niau arătat căl are de zăstre dela răpousatul socrul său Ivanciu Rachierul cu casă veche luată prin foae de zăstre pe care când au vrut. aşi face casăle aceste arată că ar fi priimit cumnaţii săi cu cuvânt zicând că nu iar fi dat atâta loc, apoi fiind că foae de zăstre o au prăpădito întru care sau fost arătând de cătră cumnaţii săi că locul părinţăscu lau dat pe giumătate spre care miau mărturisit Hagi Lupul şi cumnaţii jăluitorului că atunci când au pus temeliia caselor, adunândusă faţă, au măsurat locul părinţăscu tot şi întocma pe giumătate lau dat lui Tănasă pe care şi au făcut casele acestea, iar pe giumătate de loc lau proprit mai sus numiţii cumnaţii săi. Drept aceea fiindcă toate scrisorile vechi a locului se află la jăluitoriul Tănasie care au scos şi mi leau arătat întâi un zapis din 7262 April 12 prin care una Vasilca Soponăriţa şi cu fiii săi, arată că au vândut o casă din ţigănime lângă Bahlui cu ogradă şi cu dugheană şi ogradă unui nepot ai său Dragomir. Al doilea un zapis din 7266 Februar 2 prin care acel Dragomir vinde unui Ene Năramză blănar. Al treilea un zapis din 7268 Dech 6 prin care acel Năramză vinde unui Mârza băcal, al 4-lea un zapis din 1783 Mart 24 prin care acel Mârza biv băcalbaşa vinde prin mezat lui Ivan socrului jăluitorului locul acesta cu casă şi cu magază cu grajdiu de scânduri şi cu ogradă îngrădită cu zaplaji; aceste zapise pe tot locul întreg văzându la mâna jăluitorului la urmă am măsurat locul cu stânjănul gospod întâi ca să să vază de iaste locul împărţit drept cumnaţii jăluitorului şi sau aflat drept întocma locul cât la cumnaţii săi cât la jăluitorul, numai atâta au venit mai lat locul jăluitorului cu trei pol palme faţă şi cu doao palme fundul despre Bahlui pentru că între locul jăluitorului şi între locul lui Andronachi scripcariul fiind o hudicioară de mărs la Bahlui care hudicioară o închisără cu îngrăditura numai Andronachi din care am tras partea lui Tănasă acele 3 pol palme faţa şi doao dosul şi lea lipit de locul lui Tănasă şi întăi am pus o piatră despărţitoare de locul lui Andronachi şi de uliţa Frecăului în colţu despre răsărit, din care piatră, am pornit măsura cu stânjănul gospod şi mergând în sus alăturea cu uliţa Frecăului până în locul cumnaţilor lui Tănasă pân unde sau împlinit 8 stânjăni şi 2 palme şi am pus o piatră despărţitoare de locul cumnaţilor lui Tanasă şi de uliţa Frecăului, la rădăcina unui tumurug în capul ingrăditurii lui Tănasă şi din piatra aceasta abătând măsura pe despre mează noapte şi scoborând alăturea cu locul cumnaţilor lui Tănasă, până în malul Bahluiului până unde sau împlinit 25 de stânjăni şi a pus piatră despărţitoare de locul cumnaţilor lui Tănasă cu un stânjăn pol mai în lăuntru şi din colţul acesta am întors măsura în gios pe despre ameazăzi şi am mărs alăturea cu Bahluiu până în locul lui Andronache Scripcariul până unde sau împlinit opt stănjăni şapte palme şi am pus piatră despărţitoare de locul lui Andronachi cu trei stânjăni mai în lăuntru nefiind chip a să pune în capăt de mlaştină şi din colţul acesta am întors măsura pe despre răsărit şi am mărs alăturea cu locul lui Andronache până în marginea uliţii Frecăului la piatra despărţitoare ce o am puso întâi de unde am început măsura până unde sau împlinit 20 de stăjăni şi cu aceste măsuri sau cuprins tot locul acesta iar peste tot adunarea stânjănilor a câte patru măsurile sau făcut şase zeci şi doi de stânjăni şi una palmă arătând şi aceasta că ori când va vrea Tanasă săşi mute îngrăditura despre Andronachi Scripcariul o va muta prin dreptul pietrelor dispărţitoare ce am pus ce din faţă piatră, cu 3 pol palme spre ograda lui Andronachi şi după cum am ales şi am hotărât şi am stâlpit cu pietre locul acesta iam dat aciastă mărturie hotarnică la mâna lui Tănasă Pascal, întru care am pus atât palma gospod cu care am măsurat cât şi pecetea Porţii Gospod şi am iscălit.

1815 Iulie 2.

Vasile Bucur vornic de poartă. (L. P. Vorn.) 1782

Barbu staroste de scripcari mahalagiu mam întâmplat.
Eu Andronachi scripcariu răzăş mam întâmplat.
Eu Toader staroste de scripcari martur.
[Cu această palmă am făcut stânjăn de 8 palme şi am măsurat locul acesta.]
Obs. Doc. dela N. 35 până la N. 43 sânt cumunicate de dl. Tr. Ichim.

XLIV. *1819 Ghenar 1. Iaşi. Actele caselor dnei Maria Călinescu, strada Palatului No. 76.*

Veniamin Mitropolit Moldaviei

Eu Costantin Peltechi, carele gios mă voiu iscăli însuşi cu mâna mea, epitropul bisericii sfinţălor şi întocmai cu apostolii Costantin şi Elena, de aice din Iaşăii, am făcut încredinţată scrisoare mea, la mâna lui *Mihalachi de aice din Iaşi fiiul răposatului Ilie Bularda cibotariul, precum să să ştie că răposatul vornicul Gheorghie Beldiman, având un loc aicea în oraşul Iaşăi la mahalaoa Feredeilor, dat danie cu hrisov gospod de măriia sa răposatul domnul Grigorē Alexandru Ghica Voevoda la la anii 1764 Sept. 20* şi din locul acela au dat răposatul vornicul patru stânjăni de locu dmsale giupânului Ilie de şau fost făcut o dughiană pe dânsul dar fără nici o aşăzare de bezmăn; apoi la anii 1792 Dechemvrie 1 prin mijlocirea răposatului giupânului Ilie sau dat locul tot cât să cuprinde prin hrisov danie bisericii Sf. Costantin de cătră răposatul vornic; apoi făcând răposatul giupânul Ilie cerirea ca i să facă şi dmsale aşăzare pentru acei patru stânjăni de loc, ca să ştie cât bezmăn să dea bisăricii, şî macar după dreptate pentru mijlocirea că au făcut dmlui de sau folosit biserica cu acest acaret, putea săl lasă pe dmlui slobod sau cu uşor bezmăn, dar însuşi dmlui ca un pravoslavnic creştin nau voit ačasta, ci prin scrisoarea dmisale ciau dat bisericei *sau îndatorit ca să dea bezmăn la biserică pentru acei patru stânjăni de loc pe tot anul câte trei litre de ciară*, după carea scrisoare şi bisearica au fost rămas multămită, dupră cum mam încredinţat şi din zapisul epitropilor de mai nainte ce să află la mâna părintelui Mihalachi scris din let 1802 Mai 21.

Pentru ačasta şi eu am dat această scrisoare la mâna părintelui Mihalachi fiiul răposatului Ilie Bularda, ca şi de astăzi înainte şi în veci să fie volnic şi sfinţia sa şî cei în urmă clironomi ai sfiinţiei sale, a stăpâni aceşti patru stânjăni de loc fără nici o supărare dinspre mine cum nici dinspre alţă preoţi aî bisearicii sau alţă epitropi ce să vor rândui în urma mea, nici cu luoarea locului şi nici cu adăugire de bezmăn. fiind că sau aşăzat acmu sfiinţia sa părintele *Mihalachi a da bezmăn la bisearică câte trei ocă untdelemn pe tot anul pentru acei patru stânjăni de loc* pe care loc volnic să fie aş face orice fel de binală va voi, însă şi sfinţiia sa cum şi clironomii sfiinţiei sale datori să fie a plăti bezmănul pe fieştecare anu la zioa hramului fără nici o pricină, şi nici de către sfiinţiia sa, nici de către clironomii sfinţiei sale să nu fie bisearica scăzută din bezmănul arătat mai sus, cum nici beserica să nul mai adaogă, şi ori de va avea binale pe loc, sau de nu va avea plătind bezmănul arătat pe fieştecare an, întru nemică să nu fie supăraţi dar când sfinţia sa sau cei in urmă clironomi ai sfinţiei sale vor vrea să vânză binalele ce sânt pe loc, atuncia să fie datori ca mai întâi să în trebe bisearica de nu va voi bisearica să cumpere binalele, atuncia volnici să fie a vinde benalele ori la cine vor voi, şi tot cu bezmănul arătat să fie îndatorit şi acel cumpărătoriu a da la bisearică, dar nu mai mult nici mai puţin, sau din întâmplare arzând asăminea voe să aibă atât sfinţiia sa i clironomii sfinţiei sale, cum şi cumpărătorii a face alte binale în locul arătat, fără a li se pricinui dinspre bisearică vreo împidecare, sau adăogire cu bezmănul. Pentru care spre mai bună şi statornică tărie mam iscălit cu

însuşi mâna mea, întărinduse acest zapis atât cu pecetea bisearicei, cum şi cu iscălitura preosfinţitului mitropolit Κυρίῳ Κυρίῷ Veniamin al Moldaviei, spre a fi deplin stăpânitor sfinţiia sa părintele Mihalachi, cum şi clironomii săi în veci, fără a să supăra mai mult de cei în urmă epitropi ce se vor rândui.

1819 Ghenar 1 Iaşi.

κτιτορος κὲ επιτροπος. Κωνσταντηνος Πελτέκις

XLV. *1825 Mai 30.* Sfânta bisărica, de aici, din oraş Eşii, în care se cinsteşte şi să prăznueşte, hramul. sfinţilor, împăraţi, Costandin şi Iliana, *ce după vreme sau prefăcut de mine*, dând din învechime locuri afierosate, de cătră unii şi alţii şi întrebuinţate cu bezmăn, pentru care ca un *ectitor*, şi epitrop, ce sânt, de când, am găsit, acest sfânt lăcaş, zicând ca un desăvârşit, stăpân, dentru aceleşi locuri, prin alcătuire cu săvârşitul, din viiaţă, *Lovin merar* i sau dat acest loc peste altul de şau făcut, dughiană, *adică trei stănjăni şi o palmă, şi patru parmace, faţa locului, în uliţă curmezăş. iar lungul până în apa Bahluiului*, bez de un stânjăn şasă palmi, patru parmace, ce are cumpărătură. din locul gspod, *cari alcătuesc piste tot cinci stânjăni*, cari loc, pe din ǵos despre miazăzi, să megieşăşte, cu locul lui Stefan Ilie, şi pe din sus despre miază noapte cu locul Iovului, însă cu acel cumpărat; pentru stânjănii locului sfintei bisărici este aşăzat, cu vecnică tocmală, *ca să dei pe an câti patru ocă untdelemn.*

Drept acee fiind că Lovin sau săvârşit, şi acest loc, pe care este alcătuit dughiana au rămas în stăpânire fiiului său Necolai, şi că scrisoare de alcătuire cu sfânta bisărică, înpreună cu altili, *în vreme răzvrătirei sau pierdut*, iam dat din înpotrivă pe ačastă, după care să stăpâniască numitul *Necolai Lovin* binalele făcute în locul arătat nestrămutat din niam în niam, răspunzând sfintei bisărici aceli patru ocă de untdelem pe fieşte care an, şi din întâmplare, ferească Dumnezău, a lipsă binalele, din primedie de foc, sau altele, tot numitul şi urmaşii săi să s protimisască, a stăpânî locul şi aş face acaret, fără să aibă, putere alţii, şi tot, cu ačastă tocmală, patru ocă de untdelemu, pe an, şi spre încredinţare ca să s păzască întocma am iscălit.

1825 Mai 30.

κτ τορος κὲ επίτροπος του αγιων Κονσταντινυ κε γινη. ἐλένη
Κονσταντηνος Πελτεκις.

Obs. Documentele de la N. 1 până la 34 şi de la N. 44 până la N. 45 sunt comunicate de d. prof. Gh. Ghibănescu.

XLVI. *7180 Septemvrie 27 (1671).* † Adecă eu Agahieča Grosă scriu şi mărturisescu cu cestu zapis al mieu de nimѧ silită nici asuprită ce de a mѧ bună voe am văndut a mѧ cas(ă) cu loc cu tot cari casă mii dreptă ocină şi cumpărătură ce am cumpărat dela Irina Comăneas(a). care casă iaste pre răpă în capul ţigănimii aceia cas(ă) cu loc cu tot am vândut dumisalѣ Neculii den poarta Cărvăsării şi femeii dumisale Tudoscăi dreptŭ doo zăci de lei bani de argintŭ şi neau dat deplin plată deci de acmu să hie dumisale dreptŭ ocină şi cumpărătură în veci a ficiori şi a nepoţi şi a strenepoţi şi altu nimѧ den rudeli meli să naibă a intoarce pentru câce tuturor leam dat ştire şi nice unul nau vrut să cumpere şi aceasta tocmală şi zapis lam făcut denainte a mulţi oameni buni anumѧ Ion ginere mieu şi cumnatu mieu Gavril Roşco şi Gligorie vezeteul sin Dumbravă şi Statie croitorul şi Apostol blănar şi Nicula Cara şi Toder pârgar şi Iamandi din porta Cărvăsăriei şi Tudori bacalul ottam şî Hortolomeiŭ sluga co-

misului Ştefan şi Panu sluga comisului Ştefan şi mulţi oameni buni şi eu Gligore diacul de porta mării sale lui Vodă am scris zapisul să să ştie.

u Ias lt 7180 (1671) Săp. 26.

× Gligori sin Dumbravă × Gavril Roşoco × Agahie Ion zet Stati croitor Apostol (iscălitură proprie) × Necula Cara × Toder părgar.

× Iamandi × Teodoris martiras (în greceşte, proprie) × Hortolomei. (L. S) Pană

Az Gligori iscal.

XLVII. *7187 Mart 13 (1679). Pe aceiaşi hârtie.*

† Adecă şi eu Gheorghe acmu am văndut casa aceasta care mai sus scrie dumisale lui Tudriiu (sic) dreptu noâ lei cu totul cu locŭ cu tot şi zapisul lam dat în casa dumisale lui Ion şi a dumisale a lui Ilie şi Gavril Roşca şalţi oameni buni vecini de pre înpregiur, pentru credinţa nem pus şi degitili să să ştie, Dumitraşco babă verdi şi Evani şi Andrei sluga hatmanului Buhuş şi....

× Ion + Gligori × Ilie × Dumitraşco × Ivani Tudurii.

Eu Gavril sluga Hatmanului am scris zapisul. u Ias leat 7187 Mart 15.

Nota. Original. Hârtie mare, se află la Arhivele Statului Iaşi între documentele neinventariate.

XLVIII. *1782 Iulie 25.*

† Adecă eu Gavril Morariul din preună cu fămie me Catrina ot mahalooa (sic) munteni da sus precum să s ştie că de nime siliţi nici asupriţi, ce di a noastră bună voie am vândut o case care case iaste în mahalooa Muntenimei de sus de la dial de drumul cel mare a cişmelii Păcurariul care este făcută pe loc gpd. între casa Hristii Grecu tufecciu şi de la casa lui Iosip ungurului şi mai din sus a lui Andronachi. Casa am vânduto dum. giupânului Cazamir Ungurului şi giupânesii dsale Ilinca drept o sută lei bani gata care bani ni iau dat toţi deplin in mânule noastre şi sei rămâi dumisale şi ficiorilor dumisale driaptă vândută ocină şi moşie în veci şi la aciastă tocmală a noastră sau întâmplat şi alţi oameni buni cari mai gios pentru credinţă neam pus numele şi degitile să să criază şi la această tocmală a noastră sau mai întâmplat şi alţi oameni buni care sau pus şi numele pentru credinţa noastră. 1782 Iulie 25.

× eu Gavril sin Pricopii Morariul am vândut cu voea me şam pus degitul.

× eu Catrina soţul lui Gavril am vândut cu voea me şam pus degitul.

× eu Vasile Ghemul om bătrân ot mahalaoa Tălpălarilor mam tâmplat la tocmală şi sint martur.

× eu Anton sin Ştirbului de aice din Iaş mam tâmplat şi sint martur.

× eu Mihai ungurul ot Cogiasca martur.

× eu Petru tij ot Cogiasca martur.

× şi eu Velişco diiac za divan am scris zapisul cu zisa lui Gavril şi a soţului său Catrina.

Obs. hârtie mică, original. In Arh. Statului Iaşi, neinventariate.

XLIX. *1784 Octomvrie 15.*

† Adică eu Iosip — ungur — şi dinpreună cu soţul meu Iliana şi cu fii noştri — Anton şi Gheorghe, Mihai şi Ilinca datam adivărat şi încredinţat, zapisul nostru la mâna dumnilorsale lui Pavăl săman-agesc şi la al soţului dumisale Antonie şi la al fiilor dumisale, precum să să ştie că di nimine săliţi nici asupriţi ce de a noastră bună voe iam văndut dumilorsale o casă pi loc gspod în Muntenime de sus drept —16—lei adică şesă spre zece lei — bani gata şi văzând plată deplină în mâinile nostră iam vândut

dumilorsale ca să li fie dumilorsale ocină şi driaptă moşie în veci, iar întâmplânduse a să scula cineva din neamurile mele ca să întoarcă aciastă vânzare a mea şi de sar întâmpla a merge şi la vreo giudecată să nu li se ţie în samă, şi câtă cheltuială şi înplinială ci ar face dumelui să fie toată de pre noi — şi pentru mai adivărată credinţă neam pus numile şi digitile anume ca să să criază. 1784 Octomvrie 15.

× Eu Iosip, ungur am vândut cu voea mea.
× eu Iliana soţ lui Iosip am vândut cu voea mea.
× eu Gheorghe săn lui Iosip am vândut cu voea me.
× eu Anton săn lui Iosip am vândut cu voea me.
× eu Ilinca săn lui Iosip Ungur, am vândut cu voea me.
× Eu Mihai săn lui am văndut cu voea mea.

Şi la această vănzare sau întâmplat şi alţi oameni buni şi mahalagii care mai gios sau pus numele.

× eu Andronache Cioran mam întâmplat şi sânt mart.
eu Dumitru Bordeiŭ mam întâmplat şi sânt mart.

Obs. Hârtie mică. original. Arh. Statului, neinventariate.

L. *1784 Octomvrie 18.*

† Adică eu Pavâl şi cu soţul meu Atonie (sic) şi cu fii mei Ileana şi Aniţa şi Proşira datam zapisul nostru la mâna dumilorsale lui Manole şi a soţului dumisale Nastasie şi al fiilor dumilorsale precum să să ştie că de nimene siliţi nece asupriţi ce de bună voea noastră am vândut dumilorsale o casă pe loc gospod în Muntenime de sus drept 22 lei adecă 22 lei bani gata şi văzând plata deplin în mănule nostri iam vândut dumilorsale ca(să)le fii dreaptă ocină şi dreaptă moşie în viaţa lor, iar întâmplândusă a să scula cineva dintre niamurile mele ca să întoarcă aciastă vănzari a me şi de sar întâmpla a merge şi la vro giudecată să nu le ţie în samă şi câtă cheltuială şi înplinială ce sar faci : să fie toată despre noi şi păntru mai adivărită credinţă niam pus numele şi degitile anume ca să să cradă 1784 Oct. 18.

× eu Pavăl Căpăţină am văndut de voe me.
× eu Iliana am văndut de voe me.
× eu Antonie soţu lui Pavăl am văndut de voe me.
× eu Aniţa am văndut de voe me.

Hârtie mică, original. Arh. Statului Iaşi neinventariat.

LI. *1793 Iunie 11.*

† Adic(ă) eu Cazamir ungurul — datam adevărat zapisul mieu înpreun(ă) cu soţul mieu Ilena şi cu fii miei anume care să vor iscăli mai gios anume — precum să s ştie — la mâna dumisale lui Mihaiu fecior lui Mafteiu croitorul ungurul şi la a soţului dumisal(e) Luţa şi la fiii dumisal(e) şi la tot niamul dumisal(e) precom (sic) să s ştie că având eu o cas(ă) în mahalaoa Păcurarilor în muntenimea de sus dela deal de drum lângă Costandin Băcuonul şi lăngă un jădov Vol ci este megieş — cu noi — drept — 75 — de lei bani drepţi, adică şapte zeci şi cinci şi iam vândut tot de a noastră bun(ă) voe nesiliţi nici asupriţi de nimere (sic) ci de a noastră bun(ă) voe : iar de sar scula cineva din nemul nostru ca săi întoarcă să nu fie volnec or la ce judecată ar merge să nu s(ă) ţie în sam(ă) şi noi am luat toţi banii în mâna nostră şi noi am da(t) cas(a) în măn(a) să(i) fie ocin(ă) şi muşie la tot neamul dumisale la fii şi la nepoţi şi

strenepoţi la căţi i va orândui dumnezeu în urmă şi zapisele cele vechi de cu(m)părătur(ă) încă leam dat în mân(ă) că să li fie de încredinţare şi când sau făcut acestu zapis sau întâmplat şi alţi oameni strein(i) care au ştiut carte sau iscălit anume care nau ştiut au pus iscăliturile ca să s crez: şi noi care am vândut neam iscălit şi am pus şi degitile să crez. 1793 Iunie 11.

X eu Cazamir bătrân am vândut am pus i degetul.

X eu Ileana soţ lu Cazamir am vândut.

X eu Neculaie sin lui Cazamir am vândut.

X eu Catrina nor(a) lui Cazamir am vândut.

X eu Ilie Ungurul am fostu faţ(ă) în câte sau făcut.

X eu Alicsandru mam tâmplat

Şi am scris eu popa Nicoar(ă) ot Prepodoamna, cu zisa lor.

Verso: zapisul casii ceam cumpărat de la Cazamir.

Obs. Hârtie mică, original. Arh. Stat. Iaşi neinventariat.

LII. *1803 Avgust 21.* † Adecă eu Nastasiia fimeea mortului Manole înpreună cu fiicăme Catrina soţia lui Grigori Aramă cari mai gios ne vom puni numile şi degitele datam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la cinstită măna dmsale cuconului Teodoraşco Balş biv vel vor. pentru să s(ă) ştie că de nimine săliţi nici asupriţi ce de a noastră bună voe am văndut dmsale o casă cu locul ei din mahalaoa Muntenimile, cari loc este măsurat în stănjini, adică doaăzeci şi şapte stănjini gospod. lungiş şi douzeci şi unul stănjini gospod. curmeziş cari acest loc ne esti şi nouă cumpărătură de soţul mieu Manoli, şi tatăl mieu, de la un Pavăl i Antoniia fimeea lui şi fii lor Ileana, Aniţa şi Profira cum pre largul arată zapisul lor de vânzari, cari zapis înpreună cu alt zapis a lui Iosăp Ungurul şi a fimeii sale Ileana, cel dau la mănă lui Pavăl soţ meu. leam dat dum(i)sale drept 300 lei adică trii suti lei cari bani iam priimit deplin în mâinile noastri după tocmală ce am făcut. locul acesta să megieseşti cu acesti locuri. Adică despre răsărit cu locul măriei sale Domniţei Zoiţăi Ghica, despre apus şi despre miază noapte cu locul dumisale spat. Dimitrachi Bogdan şi despre amiază ză cu locul dumisal coconului Teodoraşco Balş. Deci de acmu înainti volnicŭ să fie dmn. a stăpâni casa cu locul acesta în veci nesupărat de cătră nimi, atât. dumnlui căt şi clironomii dumisale. şi săş facă şi întăritură gospod. şi pentru mai adivărată credinţă niam pus numili şi degitil. 1803 Avgus. 21.

X eu Nastasiia fimeea mortului Manoli adiverez.

X eu Catrina fiică Nastasiei Manoli mortului adeverez.

X eu Grigori Aramă bârbat Catrinii şi ginere Nastasiei şi mortului Manoli, adeverez.

X eu Ko.tandin Dărăbanu adiverez.

X eu Ilinca cumnată vânzătoarei Nastasiei adiverez.

X eu Agapie Popăsc(u) martor.

X eu Neculae săn Agapi martor.

Şi eu am scris cu zâsa numiţilor vânzători, şi am iscălit Costache polcv.

Obs. Hârtie mică. original Arh. Statului, neinventariat.

LIII. *1782 Iulie 23.* † Adică eu Luţa a lui Mihai Ungurul dinpreună şi cu patru ficiori şi o fată ai mei anumi Andreiu, i Frenţu, i Mateiu i Toma şi Mariia, datam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna dumisale Costandin Neculau diiac ot vist. precum săs ştie că din a noastră bună voe am vândut un loc cu casă în măhalaoa

Muntenimi de sus de la dial de drumul Păcurariului cari loc despre răsărit să megieşeşte cu locul preotului Ilie iar despre apus cu Lefter ciubotariul, şi despre miazănoapte cu Costandin Băcăoanul iar despre amiazăzi cu drumul cel mari, cari loc fiindcă sau pierdut hotarnica din pricina *prădăciunii şi spargire lăzii în vreme moscalilor* şi acmu la vânzari am măsurat pe urma gardului celui vechiu, şi sau găsit despre răsărit din colţul gardului lui Lefter, lungul drumului, douăzăci şi opt stânjini faţa locului şi dosul locului despre Kostandin Băcăoanul iarăş douăzăci opt stânjini undi esti şi piatră hotar ci dispărţăşti numai un stânjin de la hotarul preotului Ilie şi păr întracesta ci esti cărari di mersu la apă şi din sus curmezişul despre Lefter ciubotariul şaptesprezăci stânjini iar din gios curmezişul despre preotul Ilie nouăsprezăci stânjini, cu cari sau măsurat locul acesta sau făcut stânjin gpod de opt palme cari şi măsura palmii îngenunchietă esti pusă în dosul zapisului şi că am vândut dumisale acest loc cu casă după tocmala ce am avut drept 550 lei adică cinci sute cinci zăci lei, cu doaă zapise cari un zapis esti din let 1782 Iulie 25 şi alt zapis de let 1793 Iunie 11. Cari casă cu loc ei să aibă a stăpâni dumnealui cu bunătati în veci şi săl fii ocină şi moşii dumisali şi spre încredinţari neam pus numile şi degetile neştiind carte. 1803 Mart 31.

X Eu Luţa a lui Mihai Ungurul cu feciorii mei de sus arătaţi am vândut.

eu Andreiu sin Mihai X Eu Frenţu sin lui.

X Eu Mateiu sin lui. X Eu Toma sin lui.

X Eu Maria sin☓ lui Mihai.

Şi eu scriitoriul am scris cu zisa şi priimire tuturor numiţilor de sus şi am iscălit. Gavril Obrinevschi.

Obs. Arh. Statului. Hârtie mică. neinventariat. Este şi palma gospod.

LIV. *1803 Avg. 20.* † Adecă eu Luţa soţie lui Mihail Ungurul din preună şi cu patru fiiciori şi o fată ai miei anumi Andrei, i Frenţu, i Matei, i Ţoma şi Marie. Datam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la cinstita mâna dumisale boeriului Teodor Balş biv vel vornic precum să să ştie că de a noastră bună voe am vândut dumisale un loc cu casă în mahalaoa Muntenimii de sus de la dial de drum Păcurarilor. Cari loc dispre răsărit să megieşeşte cu locul preotului Ilie. Iar dispre apus cu Lefter ciobotarlu şi spre miazănoapte cu Costantin Băcăoanul. Iar dispre amiazăzi cu drumul cel mare. care loc fiindcă sau pierdut hotarnica din pricina *prădăciunii şi spargerii lăzii în vremea Muscalilor* şi acmu la vânzare am măsurat pe urma gardului celui vechi şi sau găsit dinspre răsărit din colţul gardului lui Lefter lungul drumului — douăzeci şi opt stănjini faţa locului şi dosul locului dinspre Costandin Băcăoanul iarăş douăzăci şi opt stănjini unde este şi piatră hotar ce despărţăşti numai un stănjin dela hotarul preotului Ilie şi păr întracesta ci este cărari de mărs la apă şi din sus curmezişul dispre Lefter ciubotariul şaptesprezăci stânjâni iar din gios curmezişul dispre preotul Ilie nouăsprezăci stănjini cu cari sau măsurat locul acesta, sau făcut stănjini g(os)pod de optu palme, care şi măsura palmei îngenunchetă este pusă în dosul zapisului şi am vândut dumisale acest loc cu casă, după tocmala ce am avut drept 550 lei adică cinci sute cincizei lei cu două zapise cari un zapis este din let. 1782 Iulie 25 şi alt zapis din let. 1793 Iunie 11 Cari să aibă a stăpâni dumisale casa cu locul ei cu bună pace atât dumn. cât şi fiii şi nepoţii şi strănepoţii dumis. în veci nesupăraţi de cătră nimine. Şi spre încedinţare neştiind carte niam pus numile şi degitile.

1803 Avgust 20.

X eu Luţa — soţie lui Mihail Ungurul cu ficiorii mei arătaţi am vândut.

X eu Andrei săn Mihai.

X eu Frenţă săn lui.
X Eu Matei sin lui.
X eu Toma sin lui.
X eu Marie fiică lui Mihai.

X şi eu am fost faţ la această tocmală şi sânt martur Iancu Dimitriu. (indiscifrabil) Anton Başciauş martur am pus pecete. Şi eu am scris cu zisa şi buna priimire numiţilor de sus şi am iscâlit, Ioan Mihai.

Este şi palma stânjinului cu care s'a măsurat locul

Obs. Hârtie mică, scrisoare frumoasă. Original Arh. Statului neinventariat.

LV. *1803 Iulie 11.* Pre înălţate Doamne.

„Jăluesc mării tale că la mahalaoa Muntenimii de sus am o casă făcută pe loc gospod: de la moşii şi părinţii mei şi acum bolnăvindusă maică me de trei ani şedi la pat ca o moartă şi mahalagii văzând că să apropii sfârşitu maicii mele şi eu încă mă aflu copil sărac mahalagii să scoală să mă strămtezi din toati părţile. De cari mă rog cu lacrimi mării tale sâ mi să orânduiască un vornic de poartă săm hotărască locul şi mare pomană a rămâne Mării tale.

— Robul mării tale Matei săn Mihai Ungurian din mahalaoa Muntenimii de sus.

In dos: Mergi la Dumnealui vel logofăt de ţara de gios.
vtori (al doilea) Logofăt.. 1803 Iulie 20.

Obs. Hârtie mică. Arh. Statului Iaşi, neinventariat.

LVI *1810 Aug. 26.* „Inştiiţare facem cu aciastă a noastră mărturie hotarnică că din poronca cinstitului divan ce ni sau dat dintru acest curgător anu 1810 Mai 30. fiindu noi orânduiţi ca să mergim să hotărâm doaă locuri de casă a dumisale Teodoraşco Balş biv vel vornic: ce le are aice în Eşi la mahalaoa Muntenimei de sus de la dial de drumul cel pe din sus de cişmeoa Păcurariului. După care poroncă înpreună cu scrisorile, ci ni liau dat am mers la starea locurilor cari scrisori sănt aceste. adică pe locul cel de la vale un zapis din 1783 Iulie 25 prin care un Gavril morariul înpreună cu fimeea lui Catrina vând o casă cu locul ei unui Cazamir Ungurul. şi alt zapis din 1793 Iunie 11. prin care arată că acel Cazamir Ungurul cu fimee sa Iliana şi cu fiii lor văndu o casă cu locul ei în mahalaoa Muntenimei de sus despre Păcurari unui Mihai croitoriul Ungurul; iar fimeia lui Luţa Unguroaica soţie mortului Mihai Ungurul înpreună cu patru fiiciori şi fete şi vinde acel loc cu casă dumisale boeriului Teodoraşco Balş biv vel vornic. Care loc arată că se hotărăşte despre răsărit cu locul preotului Ilie. Iar despre apus cu Lefter cibotariul. iar despre mizănoapte cu Costandin Băcăoanul. Iar despre amiazăzi cu drumul mare. Prin care zapis arată că la vremea prădăciunii spărgândusă o ladă i sar fi prăpădit hotarnica locului. şi la vânzarea aceasta au măsurat locul cu stânjănu gospod pe urma gardului vechiu, şi sau găsit despre răsărit din locul gardului lui Lefter lungul drumului douăzeci şi opt stânjini faţa locului. Şi dosul locului despre Costandin Băcăoanul iarăş douăzeci şi opt stânjini. Iar din sus curmezişul despre Lefter Cibotariul şaptesprezăci stânjini. Iar din gios curmezişul despre preotul Ilie noaăsprezăci stânjni. Aceste zapise de sus arătate săntu pe locul cel de la vale despre drumul mare. Iar pe locul cel de la dial, care se înpreună cu acesta sau văzut un zapis din 1784 octomvrie 18. prin care arată că un Iosăp Ungurul cu fimeea lui Ileana şi cu fiii lor au vândut o casă cu locul ei unui Pavel simanu agesc drept — 16 — lei şi alt zapis tot dintru acelaş velet prin care arată că acel Pavăl siman agescu cu fimeea sa Antonia au vândut casa aciasta cu locul ei unui Manole şi fimeii

sale Nastasiei drept —22— lei. Şi alt zapis din 1803 avgust 21 prin care arată că una Nastasie fimee mortului Manole împreună cu fiică sa Catrina, soţie lui Grigorie Aramă, au vândut o casă cu locul ei dumisale cuconului Teodoraşcu Balş biv vel vornic. drept 330 lei care casă cu loc şi lor leau fost cumpărătură de la un Pavel i Antoniia fimeea lui. Şi mărimia locului arată că este doaăzeci şi şepte stânjini iar curmezişul doaăzaci şi unul stănjini şi arată că locul acesta se megieşeşte despre răsărit cu locul domniţii Zoiţii Ghica iar despre apus cu locul dumisale vel vist. Iordache Rosel Iar despre amiazăzi cu locul cel de mai sus arătat al dumisale Teodoraşco Balş biv vel vornic. alăturânduse un loc cu altul. Deci dar aceste locuri de sus arătate văzânduse şi luându sama stării locurilor sau cunoscut că dumisale vel vist. Iordache Roset mai încoace după ce au cumpărat dumnialui vornicu Teodoraşcu Balş locurile aceste doaă, sau hotărât locul dumisale cel are pe din sus pe despre apus. Alăture cu aceste doaă locuri şi cu liniia ce au tras au luat loc dintru amăndoaă locurile aceste, cum şi locul cel pe din sus a lui Lefter Ciobotariul, lau luat cu totul fiindu din locul dumisale visternicului. Iar din locul acesta al dumisale vornicului Teodoraşcu Balş cel de la vale au luat din coastile locului capătului celui pe de la dial, doi stănjini şi şase palme iar din coastile locului capătului celui de la dial au luat unsprezăci pol stănjini şi acest loc merge la dial până între doaă pietri hotară un hotar a domniţil Zoiţii despre răsărit şi un hotar a dumisale Iordache Roset vel visternic despre apus. Deci chemând faţă şi pe preotul Ilie ce este răzăş pe din gios cu locul cel de la vale care niau scos şi niau arătat hotarnica locului său ce este făcută de doi vornici de poartă Ion Gordul şi Andrei Mogâldea din velet 1783 Februar 14. După care hotarnică întâiu am scos locul preotului Ilie întreg, apoi am pus doaă pietri hotară chiotoare de la vale în capătul locului lângă drumul cel pe din sus de cişmeaoa Păcurarilor drept în linia locului dumisale vel visternic Iordache Roset, o piatră ce caută la dial dispărţitoare de locul dumisale visternicului Iordache Roset. şi alta ce caută spre răsărit dispărţitoare de drum din cari pietri am pornit măsura cu lanţu de zăci stănjini gospod. şi mergăndu spre răsărit alăturea cu drumul faţa despre amiazăzi până în locul preotului Ilie, până unde sau împlinit doaăzăci şi opt stănjini şi acolo am pus doaă pietri hotară chiotoare una ce caută înapoi spre apus dispărţitoare de drum şi alta ce caută la dial spre amiazănoapte dispărţitoare de locul preotului Ilie şi din colţ din pietrile aceste abătându măsura pe despre răsărit, şi suindu la deal spre amiazănoapte alăturea cu locul preotului Ilie, până în locul domniţii Zoiţii Ghica, până unde sau împlinit şasă sprezăci stânjini şi cinci palme, şi acolo am pus doaă pietri hotară chietoare, una ce caută la vale spre amiazăzi dispărţitoare de locul preotului Ilie şi alta ce caută spre apus dispărţitoare de locul domniţii Zoiţii Ghica. Şi din colţi din pietrile aceste abătând măsura spre apus am mers şapte stânjini şi patru palmi până la doaă pietri hotară vechi a domniţii Zoiţii, ci săntu dispărţitoare amânduror locurilor acestora lângă care am mai pus o piatră, ce caută pe linie la dial spre amiazănoapte, dispărţitoare de locul domniţii. din care piatră suindu la dial cu măsura spre amiazănoapte, tot alăture cu locul Domniţii şi unde sau înplinit noaăsprezeci stănjini şasă palmace iarăş am pus o piatră dispărţitoare de locul domniţii. Şi din hotar din piatra aciasta mergându tot înainte spre amiazănoapte până întro piatră hotar vechi a domniţii Zoiţii. până unde sau înplinit alţi noaăsprezăci stănjini şasă palmace. Şi din colţ din hotarul acesta alăturându măsura pe despre amiazănoapte şi mergând spre apus până întro piatră hotar a dumisale vel vistiernic Iordache Roset, până unde sau înplinit opt stănjini şi din piatra aciasta bătându măsura pe despre apus, şi coborându la vale alăture cu locul dumnialui vel visternic Iordache Roset, până unde sau înplinit noaăsprezăci stănjini şi jumătate, şi am pus piatră dispărţitoare de locul dumisale vel visternic Iordache Roset. Şi

din piatra aceasta scoborându tot la vale unde sau înplinit alţi noaâsprezăci stânjini şi jumătate unde iarăş am mai pus o piatră. şi din piatra aciasta scoborându tot la vale pe linie şi tot alăturea cu locul dumnealui vel vistiernic Iordache Roset: până la colţ la pietrele de lângă drum de unde am început întăi cu măsura, până unde sau înplinit doisprezăci stânjini şi cinci palmi. Şi sau făcut toată măsura aciasta din cap în cap a amândor locurilor partea aciasta o sută cincizăci şi unul stânjini şi doaâ palmi. Şi cu aceste măsuri sau cuprins tot locul acesta făcânduse un trup amândoaâ locurile de sus arătate. Care după alegirea şi hotărârea ce am făcut locurilor acestora am dat aciastă mărturie hotarnică dumisale vel vornic Fteodoraşco Balş.

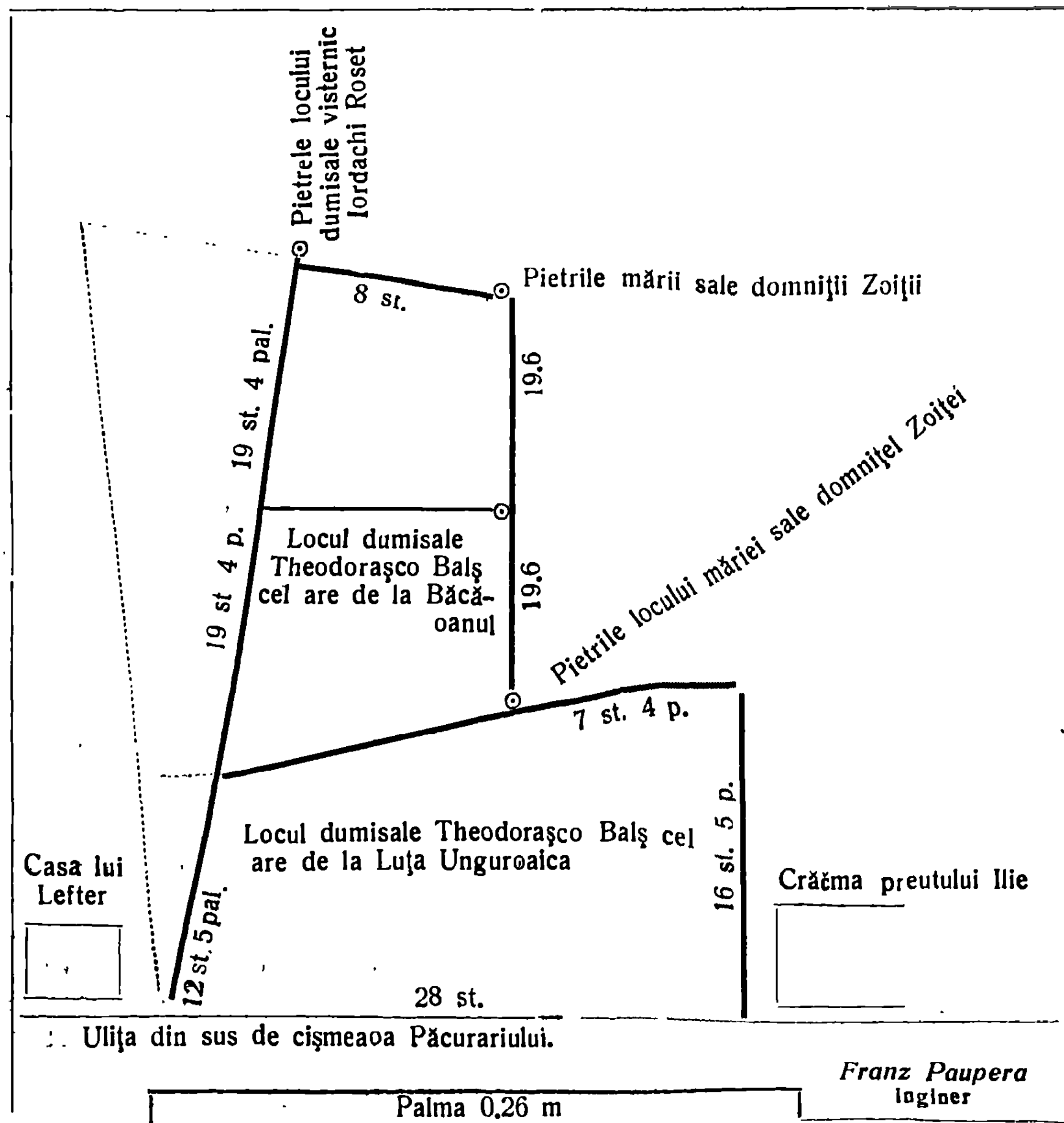
(ss) Vasile Bucur vornic de Poartă. 1810 Avgust 26.

(ss) Dumitrachi Meleghi. vornic de poartă

Obs. Hârtie mare. Arh. Stat. neiventariat. Pe act se află şi palma gospod.

Pecetea porţii Gospod 1782

LVII. *Fără veleat (c. 1810 August.)*

LVIII. *1777 Aprilie 10.* † Adică eu Sanda Averoae şi cu fratile mieu Vasile, făcutam încredinţat zapisul nostru la mâna Dmsali gipânului Costandin Gremea Cazacliu precum săs ştie că pe un loc de casă ce lau avut răposat soţ mieu aviem cumpărătură de la on Nastasie Şetrăroi a lui Neculai Şet(rar): i di la fii lor care loc esti la mahalaoa Frecăul la răpa ce vechi în mal dispre târgul de gios şi mergi asupra Ţigănimei şi asupra Bahluiului după cum mai pre largu arată zapisele vechi şi hotarnica locului ce esti din let. 7272 săpt. 1 pe acest numit loc. Eu şi cu frati mieu Vasile am făcut i case bune pe temelii înalte şi cu doă beciuri dedesupt şi după câtăva vreme ci liam stăpânit înpreună amândoi cu frati mieu acum noi îndinoi niam sfătuit, şi fiindcă acesti cas ce liam făcut nu niau fost de trebuinţă am făcut tocmală cu numitul acesta neguţitoriu Costandin Cazacliu, şi de bună voie noastră liam văndut drept 810 lei adică opt sute zece lei, după care tocmală şi vânzare a noastră, plătindune, dumnealui toţi banii deplin în mâinile noastre, noi încă iam dat toate zapisile vechi acestui loc şi ispisocul gospod. al măriei sale răposatului Grigorie Ghica Vvd. cum şi hotarnica acestui loc şi hotărâm prin zapes nostru acesta, ca de acum înainte dumnealui giupân Costandin să aibă a stăpâni aciastă cas cu loc cu tot după arătare hotarnicii cu pace nesupărat de nimi şi săi fie drept ocină şi moşie dumisale şi fiilor, nepoţilor săi, la care tocmală şi vânzare a noastră mai întâmplândusă şi alţi oameni buni mahalagii şi alţi eau iscălit mai gios marturi şi noi încă pentru mai adivărat credinţa niam pus numile şi degitile diam adiverit. let 1777 apr 10.

× eu Sanda Avervoi cu voe me am vândut.
× eu Vasile fratile Şandrii Avervoi am vândut.
′ eu Ianachi săn Vasile am vândut.
(indiscifrabil iscălitură proprie)
× Eu Anastasie Blănar martur zet Sandii.
Eu Ioniţă Nagara şi eu mam tâmplat martur.

Verso. Zapisul acesta lam scris eu cu zisa lor şi sânt matur. Iordachi za Divan.

Obs. Arhiva Statului Iaşi, neinventariate.

LIX. *7249. Decemvrie 23. (1740)* † Io Grigore Ghica Voevod bojiu milostiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domnii mele tuturor cui să cade a şti pentru o casă cu locul ei de aicea din târgul Eşilor şi cu altu loc alăture cumpărătură de la o fămei Cernuşca ce este pe răpă ot uliţa Frecăului care casă cu locul ei şi cu acel loc de cumpărătură au fost a unui Pica Sârbul om strein ci au ţinut pe o fămei Marie cărora după moarte lor ficiori nu liau rămas ca săi moştenească şi neavând ei pre nime ca săi moştenească au fost pus mâna pe casa aciasta cu chip car fi moştenitor. Dară acmu înştiinţândune domnia mea cum casa aciasta o ţine acest Gavril fără cal(e) că el nu poate săi moştenească pe acei cu casa am pus de sau şi cercat lucrul acesta de sfinţia sa preosfinţitul şi al nostru duhovnicescu părinte chir Nechifor Mitropolitul care luând sama sau adeverit că după moartea acelui Pica cu fămeea lui nime moştenitor nu leau rămas şi acest Gavril au pus mâna pe casă fără de nici o cale că el nu poate a fi moştenitor acelor cu casa aciasta cu locul ei şi cu celălat loc alăture, o am luat Domnia mea în sama domnească ca unor străini ce nu liau rămas nime moştenitor. Şi de vreame că acest boeriul domnii meale credincios, dumnealui Nicolae vel şatrar niau slujit cu credinţă şi cu dreptate drept aceaia dară şi dumniea mea mam milostivit asupra lui şi din osăbită mila noastră iam dat şi lam milnit cu aciastă casă cu tot locul casăi şi celălalt loc alăture ca de acuma înainte să fie dumisale driaptă ocină şi

moşie şi ispisoc de miluire şi de întăritură dumisale şi fiilor dumisale şi neme altul să nu se amestece, pred sim listom gospodstvami: toe pişem.

Vleto: 7249. Mesiţa Decemvrie 23.

Io Grigore Ghica voevod. (L. P) Tanasă logofăt za taină.

Hârtie mare. Originalul. Arh. Statului, neinventariat.

Obs. Documentele de la N. 46 până la No. 59 sânt comunicate de d. Gh. Ungureanu student, copist paleograf, la arhiva stat. Iaşi.

LX. *7165 Mart 20. (1657). Gheorghe Ştefan Vvd. întăreşte lui Gheorghe marele uşier mai multe locuri de casă, pre uliţa Ciobotăriască.*

† Noi Gheorghie Stefan Voevoda bjiiu mlstiiu gspdrъ zemli moldavscoi. Adecѫ au venit ꙟnnaintѧ noastrѫ şi ꙟnnaintѧ boiarilor noştri la cei mari şi la cei mič, credinčos boiarinul nostru Gheorghie marele uşѧr, jeluindъ noaѫ cu mare jalobѫ şi cu mare mărturie, cu boiari şi cu voinič denainte din curtѧ domnii mѧl(i). dzicându că au avut nişte zapise de cumpărăturѫ precâteva locuri de cas(ă) din trъg din Iaşi, ce simtu pre *uliţa Ciubotărѧscѫ*, un loc de cas(ă) ce iau fostu cumpărăturѫ de la Buţurca ţigan şi de la femѧia lui direptu 22 lei bătuţi şi altu loc de cas(ă) čau fostu cumpărat de la Toader brat Fărcѫşoae direptu 13 tal. bătuţ şi altu loc de cas(ă) cei iaste lui cumpărăturѫ dela Toader Blehan şi de la femѧa lui, care cas(ă) au fostu a Petrei direptu 24 talerъ. Aşijderѧ altu loc de cas(ă) ce au cumpărat dela Pătraşco brat lui Hruşi vornicul şi dela femѧia lui, direptu 15 taleri. Aşijderѧ iarăş *un loc de pohrib* čau fostu cumpărat dela Bubuşlie unguroica (sic), direptu optu taleri şi altu loc de cas(ă) čau fostu cumpărat dela Chira blănariul şi de la femѧia lui, direptu 12 taleri bătuţi. Aşijderѧ şi alt loc de cas(ă) čau cumpărat dela [loc gol], fečorul Moglinii unguroica, direptu trei dzeč de taleri. Şi cѧle *zapise toate au perit când au venit Timuş Hmilnschie cu Căzacii ꙟn ţ(a)ra noastrѫ Moldovei, ꙟntragutori lui Vasilie Voevod, când au mărsu în ţ(a)ra Muntenѧscѫ, de sau bătut cu Matei Vodѫ.* Deč Domniia mk şi cu tot svatul nostru dkcă am vădzut atâţѧ boiari şi voinici denainte, mărturisindu ꙟntracesta chip, credzutuiam pre dânşi. Aşijderѧ şi de la noi, încă am dat şi am întărit pre boiarinul nostru Gheorghie mareli uşѧr, pre acѧle locuri de cas(ă), ce scriu mai sus, din trъg din Iaşi, de pe uliţa Ciubotѫrѧscѫ, ca săi fie şi de la noi dirѧptѫ ocinѫ şi cumpărăturѫ şi uric de ꙟntăriturѫ neclătitѫ nice dănăoar(ă) ꙟ vѧč, pentru căce el şie şau cumpărat acѧle ocine pre ai săi drepţi mistuiţ (sic) bani. Şi altu nime ca să nu s(ă) mai amѧstece prѧd sim listom gpsdvmi. Inac ne budet. u Ias lt 7165, msţaa mart 20.

Ionaşco Rusul vel logofetu.

Pecete frumoasă imprimată în hârtie.

Obs. Documentul original în colecţia mea.

LXI. *7177 (1669) Fevr. 22. Crâstina Cluceroae şi fratele său Toderaşco Grama vând lui Alexandru Vulpe săoariul o bucată de loc, în Iaşi, drept 2 poloboace de miere, preţuite drept 60 lei bătuţi.*

† Adică noi Cr(â)stâna Cluceroaeѧ şi cu fratemieu Toderaşco Grama čau fostu cămăraş scriem şi mărturisim cu acestu adivărat zapis al nostru, precum noi de nime siliţ nici asupriţ, ce de a noastră bună voe am dat a bucatѫ de loc din locul moşu nostru lui Orăş hatmanul aič în trъg ꙟn Iaşi, dumisali lui Alexandru Vulpe săoariul, direptu doꙟ poloboač(e) de miiare, poloboace mare, ce să cheamă de cѧle mari de său, preţuite direptu şѧs(e) dzeč de lei bătuţ şi acăstă bucată de loc ꙟi sau socotit din gar-

dul Ungureniţii pân în gardul Ursului Croitoriului şi pân în gardul călugărilor dela mănăstirѣ Dobrovăţului şi pân în locul lui Vas(i)lie Banul, čau fostu jicnĭčѣriu, aşѫ sau socotit ačastă bucată de loc, carѣ noi o am dat, precum scrie mai sus lui Alexandru Vulpe săoariul, pentru cѣle 2 poloboace de miiare. ca săi fie dumisali şi ğupânѫsii dumisal(i) Armancăi şi cuconi dumisali dirѫptă ocină şi moşie, cu tot vinitul, neclătită .ȋn vѫč. Aşijderѣ iarăşi noi de bună voѫ noastră de nime siliţ am daat şi am dăruit doi coţ de pământ din locul moşu nostru lui Orăş hatmanul aceşti doi coţ de pământ, iar iam dat noi dumisaii lui Alexandru Vulpe săoariul şi ğupânѫsei dumisali Armancăi, ca să fie dumilorsale dirѫptă ocină şi daanie de la noi cu tot vinitul, necătit în vѫč, nič alţii nime dintru ruda noastră să nu aibă a se amest(e)ca să strice a noastră daanie şi tocmală preste zapisul nostru. Şi ačasta tocmală şi zapisul acesta noi lam făcut denaintѫ a boiari şi preuţi şi oameni [1]) buni orăşѫni din trăg din Iaşi, anumi Toader Ciocârlie comisul şi popa Costantin dela Stii Dimitrii şi Ursul Croitoriul starostѣ şi Apostol ginerile Sofiicăi şi Pătraşco Buznăi, nepotul Banului şi alţi mulţi sau prilejit .ȋntračasta tocmală. Şi pentru mai mare credinţă pusam peceţi şi am şi iscălit dipreună cu toţ(i) cu aceşti boiari şi preuţi şi orăşѣni, ca săi fie dumisal(i) precum mai sus scriem dirѫptă ocină şi cumpărătură şi acii doi coţ di pământu daanii cu tot vinitul neclătit .ȋn vѫč. Şi să aibă aş scrie locul acestѫ şi la catastivul trѫgului. Şi eu Tiron diiacul am scris zapisul şi am şi iscălit să să ştie.

u Iasoh vlto 7177, msţa Fevr. 22 dnѫ.

Teodoraşcu biv cămăraş iscal. az pop(a) Costantin iscal. Ursul croitoriul staroste. Apostol Ciocârlie. Apostol iscal. Az Pătraşco Buznii. [2])

Obs. Originalul în colecţia mea.

LXII. *7216 (1708) Avg. 6 Cârstâna vinde Tomei neguţătoriului, drept 200 de lei bătuţi, o pivniţă de piatră şi cu dughiana pivniţii, pe uliţa Hagioaei.*

† Adec(ă) eu Cârstѣna nora .ȋi Iordăchiue. denpreun(ă) cu fiiul mieu Pavăl scriem şi mărturisim cu acestu adevăratu zapis al nostru, precum să s(ă) ştie că noi de nime sѣliţ nici asupriţ, ce de a noastră bun(ă) voe am vândutu a noastră dreptă ocin(ă) şi moşie o pivniţ(ă) de piatră şi cu dughiiana pivniţii şi cu loc cu totu. pe câtu ţine pivniţa şi dughiana din dos pѣn în gardul grădinii, pe unde sau pus semne şi din faţ(ă) pѣn în uliţa. Care sintu pe *uliţa .ȋi Hagioae,* din vale de locul Dobrovăţului. Ačasta pivniţ(ă) şi dughian(ă) şi cu loc cu totu am vѣndut noi dumisali giupânului Tomei neguţătoriului şi giupânesii dumisali Ilincăi, dereptu doo sute de lei bătuţ bani gata. Şi neu făcut dumnѣlor plat(a) deplin întru mânule noastre, ca săi fie dela noi dreptă ocin(ă) şi moşie în veci, dumisali Tomei şi giupânesei dumisali şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor. Şi acesta zapis lam făcut denainte dumilorsali starostelor de negustori şi altor negustori şi oameni buni, carii mai ğos sau iscălit şi şau pus peceţili. Şi noi pentru mai mare credinţa mai ğos nem iscălit şi nem pus şi peceţili. Şi eu Neculai Cerchez diiacul de camar(ă) am scris zapisul cu voe lor şi s(ă) aibă aş faci şi ispisocu domnescu de pe zapisul nostru. u Ias lt 7216 Avg. 6.

Pavăl iscal. X Cârstâna. X Mărie sor(ă) Cârstânei.

Gligoraş marturi. Statie mart.

Pascal Braşovan martur.

Obs. Originalul e în colecţia mea.

---

1) Orig. are oani.
2) Iscăliturile toate sânt foarte frumoase.

LXIII. *7250 (1742), Sept 1. Neculai vinde preotului Mihai o casă, drept 70 lei bani gata.*

† Adecă eu Neculae şi cu soţul meu Marie scriem şi mărturisimu cu acestu adevăratu şi încredinţatu zapisul nostru la mâna molitvii sale preutului Mihai di la biserica ot vamă să s(ă) ştie că noi di nime siliţi nici asupriţi ce din bună voe noastră am vândutu molitufii (sic) sale o casă di aice din târgu di Iaşi cu locul ei, care casă laste din vale din casâl(i) răpoosatului Dumitraşco Racoviţă hat(man)u şi am vânduto molitufii sale dreptu şeptedzăci di lei bani gata şi niau făcut plată diplin în mânul(i) noastre. Deci săi fie molitufii sale şi preutesii sal(i) Aniţii şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor săi driaptă ocină şi moşie în veci. Şi nimea alţii din rudil(i) mele să naibă triabă, nici să s(ă) amestece, căci şi noâ niau fostu cumpărătură di la Ion săponariul şi di la soţul său Ilinca şi di la cumnata lor Iftinca şi iam datu molitfii sal(i) şi zapisul cel di cumpărătura noastră. Şi la vândzare noastră sau întânplat boiari şi neguţitori şi preuţi şi mulţi oamini buni carii vădzindu di bună voe tocmală şi plătă diplin în mănul(i) noastre toţi sau iscălitu mai ĝos şi şau pus digitil(i). Şi noi pentru credinţa niam pus digitil(i) ca să fie di bună credinţă.

u Ias vxlet 7250 Săpt. 1

X Eu Neculai am vândut. Eu Marie soţu lui Neculai am vândut. Eu Neculai am vândut şi am iscălit cu mâna me (scrisoare, cu mâna proprie). Radul Racoviţă biv vel post.

Ion Gram martur. Andr(ei) spat. (?)

Şi eu Simion Cheşco uricariul am scris zapisul cu zisa lor şi sintu şi martur.

Obs. Documentul original face parte din colecţia mea.

LXIV. *7253 (1745), Iuni 15. Preotul Mihai di la vamă vinde lui Anton pisariul domnesc o casă, cu loc cu tot, drept 90 de lei, bani gata.*

† Adică eu preutul Mihai di la vamă fičor preutului Toader Badiul înpreună cu preutiasame Aniţa făcutam acest adivăratu zapisul nostru la mâna dumisal(i) lui Anton pisariul domnescu şi a soţului dumisal(i) Catrinei precum să s(ă) ştie că noi di nime siliţi nici asupriţi, ce di a noastră bună voe am vândutu dumilorsal(i) o casă aice în târgu în Eşi, cu locu cu totu, care casă este din vale di casâl(i) dumisal(i) Radului Răcoviţă hat(man), cari ačastă casă cu locul ei niau fostu şi noâ cumpărătură de la Neculai şi di la soţul său Marie, iar lui Neculai şi soţului său Mariii liau fostu cumpărătură di la Ion săponariul şi di la soţul său Ilinca şi de la cumnata lor Iftinca. Ačastă casă cu totu locul ei câtu este îngrăditu am vânduto şi noi dumilorsal(i) drept noădzăci di lei bani gata. Deci să le fie dumilorsal(i) şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor dumilorsal(i) driaptă moşie şi cumpărătură în veci şi nime alţii să naibă triabă şi în tocmala noastră sau întânplatu mahalagii şi oamini buni carii vădzindu din bună voe tocmală şi plată diplin în mânul(i) noastre toţi sau iscălitu mai ĝos, iar carii nau ştiutu carte şau pus digitil(i) şi noi încă pintru mai întemeetă credinţa am iscălitu şi iam datu şi zapisâli celi vechi ca să fie de bună credinţă.

wy ıa(c) vx letu 7253, Iuni 15.

E(u) preutu Mihai am vândutu înpreună cu soţu meu Aniţa şi cu copi(ii) noştri.

Eu Răducan pisar leşăscu martur. Şi eu Apostol cafigiul socrul lui Anton pisar cumpărătoriului sintu mahalagiu şi am pus digitul şi sintu şi marturu. Şi eu Simion Cheşco uricarul am scris zapisul şi sintu şi martur.

Obs. Documentul original face parte din colecţia mea

LXV. *1773, Aug. 18. Ioana, femeia lui Costandin Turiatcă, vinde lui Chiriac meserciul o casă, în Ţigănime, drept 85 lei.*

† Adică eu Ioana fămee lui Costandin Turiatcă şi din preună cu fata noastră Marie făcutam adivărat zapisul nostru la mâna dumisale ğupânului Chiriacu meserciul precum să să ştie că iam vândut o casă cu locul ei, cari esti în Ţigănime, trepum (sic) 85 lei, adică oputu zăci şi cinci de lei, de nimene nesilătă (sic) nici supărată, iam vânduto de bună voe al nostră ca săi fii lui driapătă (sic) şi ocină moşie niam de niam*m*ul dumisale şi pământul esti în lungu 12 stinzin(i) şi gămătate şi faţa dispre *drumul lui Ştefan Vodă* stânzin 12. Şi acestie iam vândutu în preună cu casa. Şi pentru credinţa niam pus şi degitele.

Let 1773, Ag. 18.

× Eu Ioana fămee lui Costandin Turiatcă am pus degitul.
× Eu Marie fata lui Costantin şi a Ioanii am pus degitul.
× Eu Leondi mam întânplat martur. × Eu Vasâlachi mam întânplat martur.
× Eu Iordachi Guliman mam întânplat martur.
× Eu Dumitrachi Caişu mam întânplat martur.
× Eu Vasile Dorinu martur. × Eu Ion logofătu am scris cu zâsa amândurora şi martur săntu.

Obs. Documentele de la N. 60 până la N. 65, sunt comunicate de dl. prof. M. Costăchescu.

B). LUCRURI

LXVI. *Paralelă între budgetul Moldovei pe 1821—1854 și 1855.*

Tablò

de numărul dajnicilor și a osăbitelor trepte nesupusă dărilor

Numire	anul 1821	anul 1854	osăbire
— Birnici ce poartă și havalele, scutelnici, breslași și trecuți ce nu poartă havalele precum și slujitori a isprăvniciilor și a căpităniilor (aceste numiri de dajnici era în 1821), iar în anul 1854 să pot aproba cu birnici și oameni fără căpătăi . . .	98223	141044	+ 42781
— mazilo-ruptașii și ruptele visteriei	7746	22085	+ 14339
— bejenari hrisoveliți	11424	4145	— 7279
— jidovi	4654	16037	+ 11383
— neguțitorii și meșterii patentari cu calfile lor . .	—	14870	+ 14870
— privileghiați	1523	1758	+ 235
— slugi (acum slujbași volnici)	20306	14283	— 6023
— bresle (acum apărați de dări)	5380	1029	— 4351
— nevolnici	—	14360	+ 14360
— văduve	—	26615	+ 26615
— vătăji	—	972	+ 972
— preuți	3596	3822	+ 226
— diaconi	2173	492	— 1681
— dascali	2017	4284	+ 2267
— dezrobiții clerului	—	3716	+ 3716
	157042	269472	+ 112430

N. B. Numărul treptelor de mai sus după acest *tablò* să vede că în curs de 33 ani au sporit aproape la îndoit adică cu 112430 indivizi; iar dare unor asămine ce în anul 1821 de abia urca la 1524092 lei acum în anul 1854 este de 8923574 lei, prin urmare acum este mai mare cu 7399482 lei pe an. De numărul sudeților (nu și jidovi cari intră în No. jidovilor de prin târguri) nefiind catagrafie făcută pe nume, de cât dări pe dugheni supt nume de fumărit, goștină, desătină, sue după pilda anului 1853 la 24420 lei pe an; în anul 1821 însă numărul lor era 1557 inși, acum să crede însă că va fi sporit și peste împătrit după dezvoltarea comerțului țării, și năvălire străinilor ce din toate părțile să adună aice.

LXVII. *Bugetul Moldovei pe 1821. Ecstract de obşte pentru toţi locuitorii birnici, trepte şi cei fără de bir, după ce mai de pe urmă catagrafie 1821 Ghenar.*

A. Suma lăcuitorilor birnici şi suma banilor ce plătescu la un čfertu de trei luni

	birnici	scutelnici	breslaşi	trecuţi ce nu poartă havalele	jidovi orândari	suma birnicilor	sfertul 3-a din 1821	analogul unul cu altul
Suceava[1]	6970	681	615	843	206	9320	27907	3 lei
Neamţ[2]	2960	1517	903	2405	64	7849	26256	3.27
Romanul[3]	1531	1404	892	1551	93	5471	15930	2 82
Bacăul	6409	974	440	1720	33	9576	36858	3.104
Putna	9200	1262	339	2015	—	12816	46605	3.77
Tecuciul	2462	1419	521	1257	—	5659	27529	4.102
Covurluiul	3869	206	203	467	5	4750	20744	4.44
Tutova	1972	1522	662	1292	42	5492	21443	3.109
Vasluiul	1335	771	808	1470	66	4450	10876	2.54
Fălciul	1921	1362	601	1175	—	5059	20453	4.5
Herţa	1046	83	101	215	62	1507	5050	3.14
Dorohoiul	4363	366	280	712	155	5876	18329	3 13
Botoşani	4065	562	389	597	108	5721	15950	2.88
Hârlăul	1144	930	534	1902	70	4580	12254	2.81
Cârligătura	226	464	639	519	24	1868	4985	2.80
ţin. Iaşi	1487	1051	800	1892	81	5318	13301	2.58
târgul Iaşi	—	—	—	523	—	523	2178	3 117
	50960	14574	8727	20563	1009	95835	326650	——

Note: topograficeasca aratare producturilor şi alijverişul lăcuitorilor a fieştecărue ţânut.

1. *Suceava:* Ţinutul acesta să megieşeşte cu *Bucovina* şi ocolul Muntelui cu *Transilvania,* are doaă târguri: *Fălticenii* cu 21 ceasuri îndepărtare de Iaşi, şi *Burdujănii;* producturile sânt la munte cu feliuri de cherestele de brad; să adapă ţânutul de ape mari: *Sâretiul, Moldova;* la satul *Paşcani* să faci o sumă mari de tiutiun; la *Dumbrăveni* să află mulţime de piatră, din care se face var bun, şi îndestulă sumă; alijverişul şi hrana locuitorilor cu producturile ţinutului şi lucru pământului.

2. *Neamţul* Ţânutul acesta să megieşeşte cu munţii *Transilvaniei,* şi cu ţânuturile ţării: *Suceava, Romanul* şi *Bacăul,* ari doaî târguri: *Piatra* cu 22 ceasuri îndepartare de Iaşi, producturile la ocoalile de munte, mulţime chereste brad, având înlesnire pentru dusul cherestelii cu plute; să adapă şi ţânut acesta de ape mari: *Moldova, Sâretiu* şi *Bistriţa;* alijverişul şi hrana lăcuitorilor cu producturile ţânutului şi rodurile sămănăturilor.

3. *Romanul.* Ţânutul acesta se megieşeşte cu ţânuturile ţării: *Suciava, Niamţu, Bacău, Cârligătura,* are un târg *Romanul* cu 16 ceasuri depărtare de Iaşi, unde iaste şi Episcopia Romanului; are în ţânutul său îndestule păduri şi câmpii. Producturile ţânutului sânt rodurile sămănăturilor, între care să socoteşte şi îndestulă sumă de in, ce se face mai ales la satele lăcuite de Unguri; să adapă de ape mari: *Sâretiul* şi *Moldova.* Alişverişul locuitorilor cu cărături şi lucrul pământului.

B. *Treptele ce plătesc dăjdii după aşazare ce au.*

	mazilî,		ruptaşi,		neguţitori şi rupte a visteriei		jidovi hrisovoliţi		Suma peste tot a treptelor
Suceava	7, lei	20,—	42, lei	111,—	21, lei	238,—	*502*, lei	1175—	572
Neamţul	121, lei	334,—	302, lei	840,—	84, lei	913,—	*225*, lei	710—	732
Romanul	92, lei	250,—	253, lei	655,—	154 lei	1627,—	*104*, lei	350—	603
Bacăul[4])	59, lei	180,—	137, lei	419,—	134, lei	1587,—	*92*, lei	200	422
Putna[5])	41, lei	122,—	77, lei	291,—	279, lei	3710,—	*24*, lei	40—	421
Tecuciul[6])	214, lei	633,—	356, lei	1086,—	338, lei	3164,—	— — —		938
Covurlui[7]	132, lei	410,	525, lei	1528,—	181, lei	2240,—	— —	—	828
Tutova	465, lei	1236,—	730, lei	2083,—	162, lei	1886 —	— — —	—	1357
Vasluiul	244, lei	668,—	355, lei	991,—	85, lei	850,—	— — —	—	681
Fălciul	411, lei	1068,—	336, lei	921,—	683 lei	8662,—	*65*, lei	125,—	1495
Herţa	4, lei	13,—	12, lei	34,—	54, lei	54,	*339*, lei	1000,—	359
Dorohoiul	14, lei	37,—	27, lei	84,—	8, lei	96,—	*399* lei	950,—	448
Botoşanii	4, lei	14,—	2, lei	5,—	228, lei	2463,—	*573*, lei	200,—	807
Hârlăul	10, lei	27,—	21, lei	58,—	9, lei	138,—	*105*, lei	400,—	145
Cârligătura	9, lei	21,—	3, lei	7,	2, lei	12,—	*97*, lei	350,—	111
ţânut Iaşi	133, lei	374,—	69, lei	193,—	42, lei	471,—	*70*, lei	400,	314
târgul Iaşii	— —	—	— —	—	— —	108, lei	845,—*1050*, lei	3000,—	1158
	1960, lei	5408,—	3264, lei	9306,—	2522, lei	28959,—	*3645*, lei	10700,—	11391

4). *Bacăul*. Ţinutul acesta este megieşit cu *Transilvania*, iar cu ţânuturile ţării *Niamţut*, *Romanul* şi *Putna*. Ari patru târguri: *Bacău* cu 24 ciasuri indepărtare de Iaşii, *Târgul Ocna*, *Moineştii* şi *Căiuţul*. Producturile ţânutului sânt ocnile ţării, din cari (loc gol) oca sari şi trece peste hotar. Sânt pe la câteva locuri fântâni cu păcură. Ape mari iasti *Sâretiul* şi *Bistriţa* şi *Trotuşul*. Alişverişul lăcuitorilor cu cărăuşie, lucrul pământului şi rodurile sămănăturilor.

5). *Putna*. Ţânutul acesta să megieşeşte cu hotarul ţării *Munteneşti*, *Transilvania* la *Vrancea*, cu raiaoa *Ibrăilei* la câmpu, cu ţânuturile ţării: Bacăul, Tecuciul. Ari patru târguri. *Focşanii* cu 35 ciasuri îndepartari de Eşi, *Odobeştii*, *Panciul*, *Agiudul* şi *Ţifeştii;* are în destul loc de păduri şi puţân câmpu; să adapă de apile: *Săretiu*, i *Putna*. Producturile ţânutului sânt viile podgoria Odobeşti, şi alte podgorii din cari să face mare neguţătorie; alijverişul locuitorilor, cărăuşie şi producturile ţânutului, lucrul viilor şi din rodurile sămănăturilor.

6). *Tecuciul*. Ţânutul acesta să megieşeşte cu raiaoa *Ibrăilei*, ţânuturile ţării: Covurluiul, Putna şi Tutova, are două târguri: *Tecuciul* cu 31 de ceasuri îndepărtare de Ieşu şi *Nicoreştii*. Ape mari: *Sâretiul*, care dă în Dunăre mai sus de Galaţi. Producturile ţării, viile ce sânt în ţinutul acesta, şi la Ocoalele de câmpu zahere; iaste şi îndestulă păduri; alijverişul lăcuitorilor cărăuşie şi lucrul pământului.

7). *Covurluiul* Ţânutul acesta să megieşeşte cu raiaoa *Ibrăilei*, loc ce să numeşte balta, supus la olatul *Măcinului* şi cu *Basarabia* ce iaste din a stânga Prutului. Are două târguri: *Galaţii* cu 42 ciasuri îndepartare de Ieşu şi *Puţănii*. Târgul Galaţii pe ţărmurile Dunării. Iaste ce întâi schele a ţării, unde să face mare alijverişu în tot feliul de marfe, zahere şi alte roduri de sămănături, chereste şi marfă ce să aduce pe Dunăre. Să adapă de apa *Siretiului*, ce dă în Dunăre mai în sus de Galaţi şi *Prutul*, ce dă în Dunăre mai gios de Galaţi. Productul acestui ţinut iaste zaheriaoa fiind loc de câmpu; alijverişul lăcuitorilor cărăuşia şi lucrul pământului.

C. *Suma tuturor celor fără de biru.*

	Postelnicei,	slugi,	bejenari,	slujitori, ai isprăvnicîilor şi a căpitănîilor	breslele peste tot	sudiţi bez jidovi hrisovoliţi	Suma peste tot
Suceava	40	957	906	217	—	13	2133
Neamţul	105	1518	1551	428	—	23	3625
Romanul	42	1611	341	137	413	107	2651
Bacăul	34	1291	763	506	630	75	3353
Putna	69	435	—	276	167	15	962
Tecuciut	208	1345	1119	207	123	36	3038
Covurluiul	36	237	648	225	143	169	1457
Tutova[8]	262	2138	1196	161	286	83	4126
Vasluiul[9]	208	1291	1275	156	1378	—	4308
Fălciul[10]	97	1143	793	171	250	126	2580
Herţa[11]	14	205	103	90	—	—	412
Dorohoiul[13]	70	948	425	223	—	—	1666
Botoşanii[18]	43	1151	501	187	—	79	1961
Hărlăul	37	1809	507	163	—	—	2516
Cârligătura	13	664	227	69	217	5	1195
ţinut Iaşii	78	1918	1069	127	1090	56	4338
târgul Iaşii	167	1645	—	—	684	770	3266
	1523	20306	11424	3397	5380	1557	43587

8). *Tutova.* Ţinutul acesta pe apa Bărladului, să megieşeşte cu ţânuturile ţării: *Tecuciul, Vasluiul* şi *Fălciul.* Are un târg *Bărladul* cu 23 ceasuri îndepartare de Iaşii; are câmpu îndestul în păduri Producturile ţânutului iaste zahireaoa ce să face la acest ţânut; alijverişul locuitorilor cu cărăuşia şi lucrul pământului,

9). *Vasluiul.* Ţânutul acesta pe apa Vasluiului; să megieşeşte cu ţânutul *Tutovei, Fălciu* şi ţinut *Iaşii;* are un târg *Vasluiul* cu 14 ceasuri îndepartare de Iaşii; are şi câmpu şi pădure. Producturile rodurile sămănăturilor. Miere ce iaste la acest ţinut iaste mai bună de cât a altor ţinuturi; alijverişul lăcuitorilor cu lucrul pământului.

10). *Fălciul.* Ţânutul acesta pe apa *Prutului,* să megieşeşte cu Basarabia, cu ţinuturile *Covurlui, Vaslui, Tutova* şi ţinutul *Iaşii.* Are doao târguri: *Huşii* unde iaste Episcopia şi *Fălcii,* cu 22 ceasuri îndepărtare de Iaşi; locu de câmpu şi puţină pădure Producturile ţânutului zahireaoa şi podgoria cu vii; alijverişul locuitorilor cu lucrul pământului.

11). *Herţa.* Ţânutul acesta se megieşeşte cu *Bucovina* şi peste *Prut* cu ţinut. *Hotinului* şi cu ţinutul *Dorohoiului.* Are un târg *Herţa* cu 26 ceasuri îndepartare de Iaşii, puţân loc câmpu, iar cel mai mult loc de pădure Producturi, roduri de sămănături, care acesta iaste alijverişul locuitorilor.

12). *Dorohoiul.* Ţânutul acesta pe apa *Prutului,* locu de câmpu cu puţină pădure; să megieşeşte cu ţânutul *Hotinului* peste Prut, cu ţinutul *Herţii* şi Botoşanii; are doao târguri: *Dorohoiul* cu 21 ceasuri îndepartare de Iaşii şi *Vlădenii.* Producturi, neguţitoria vitelor şi rodurile sămănăturilor. Alijverişul locuitorilor cu lucrul pământului şi cărăuşia.

13). Ţânutul acesta să megieşeşte cu ţânuturile *Suceava, Dorohoi* şi *Hârlău.* Are un târg *Botoşanii* cu 16 ceasuri îndepartare de Iaşii; loc de câmpu şi pădure. Producturile, rodurile sămănăturilor; alijverişul lăcuitorilor cărăuşia şi lucrul pământului.

D). *Tagma bisăricească; suma peste tot, târguri, ocoale, sate.*

	Preoţi,	diaconi,	dascali;	târguri	ocoale,	sate,	suma toată a locuitorilor
Suceava	275	156	163	2	6	122	12619
Neamţul	415	182	248	2	6	138	13051
Romanul	132	49	101	1	3	90	9007
Bacăul	236	102	156	4	6	114	13865
Putna	375	218	139	5	9	136	14931
Tecuciul	238	317	73	2	6	119	10263
Covurluiul	206	188	72	2	4	82	7501
Tutova	223	201	127	1	6	148	11526
Vasluiul	215	250	140	1	5	125	10044
Fălciul	233	254	81	2	5	111	9704
Herţa	42	13	44	1	1	25	2377
Dorohoiul	196	31	122	2	3	97	8339
Botoşanii	196	40	103	1	3	76	8828
Hârlăul [14]	145	46	127	1	4	73	7559
Cârligătura [15]	62	9	38	1	2	50	3281
ţinut Iaşii [16]	172	32	144	2	5	142	10318
târgul Iaşii [17]	213	85	139	1	—	—	5384
	3596	2173	2017	31	76	1648	158597

14). *Hârlăul.* Ţânutul acesta să megieşeşte cu ţânuturile ţării, *Botoşanii* şi ţânutul *Iaşii* pe apa *Bahluiului* şi a *Jijiei.* Are un târg *Hârlăul* în depărtare 11 ceasuri de Iaşi cu păduri şi câmpu. Producturile, rodul sămănăturilor şi podgorii cu vii de la *Cotnar* şi alte locuri. Alijverişul lăcuitorilor cu lucrul pământului.

15). *Cârligătura.* Ţânutul acesta să megieşeşte cu ţânuturile ţării: *Hârlăul, Roman, Vasluiu* şi ţânutul *Iaşii.* Are un târg, *Târgul Frumos,* cu depărtare 8 ceasuri de Iaşii, cu loc de păduri şi câmpu. Producturile să cuprind din rodurile sămănăturilor. Alijverişul lăcuitorilor cu lucrul pământului.

16). *Ţânutul Iaşii.* Ţânutul acesta pe apa *Prutului* şi pe *Jijia;* să megieşeşte cu ţânuturile ţării, *Cârligătura, Hârlău, Vasluiu* şi *Fălciu.* Are două târguri: *Ştefăneştii* în depărtare de 12 ceasuri de târgul Iaşii, 'şi *târguşorul lângă Galata.* Producturile ţânutului viile ce sânt înprejurul oraşului Iaşii. Alijverişul lăcuitorilor cu lucrul pământului, lemne şi rodurile sămănăturilor, *ce aduc de vânzare în oraş.*

17). *Târgul Iaşii. Pe apa Bahluiului; scaonul stăpânirii ţării aşăzat de domnul Ştefan cel Bun la anul 1476 şi scaonul Mitropoliei ţării.*

LXVIII. *Budget pentru veniturile și cheltuelile Prinţipatului Moldaviei pe anul 1854.*

1). Veniturile

§ 1.	132736 locuitori câte 36 lei pe an . . .	4.778 496 lei
§ 2.	8268 oameni fără căpătâi a 36 lei pe an	297.648 „
§ 3.	22085 mazili ruptaşi şi ruptele visteriei câte 76 lei pe an . . .	1.678.460 „
§ 4.	4145 bejenari hrisovoliţi câte 18 lei pe an . .	74.610 „
§ 5	negustori şi meşteri patentari . .	8 8.416 „
§ 6.	16037 jidovi câte 72 lei pe an . .	1.154.664 „
§ 7.	dezrobiţii clirosului .	131.280 „
§ 8.	ocnele	1.750 000 „
§ 9.	vama	1.785.210 „
§ 10.	Poşlina vitelor . .	337 301 „
§ 11.	sudeţii	24.420 „
§ 12.	paşapoartele . . .	12 009 „
§ 13.	delijansele . . . . din care 10000 lei pentru anul 1853)	20 000 „
§ 14.	prisosul in naht .	102.755 „
		12.955.261 „
	neajunsul anului 1853	1.223.817 „
		11.731 443 „
	sporul secretarului de stat	422.529 „
		12.153.972 lei

2). Cheltueli

§ 1.	lista ţivilă (emolumentele de viţeprezident şi canţileriei sale) .	210.000 lei
§ 2	lefile cinovnicilor	3.054.603.10
§ 3.	chiria de casă .	70.000 lei
§ 4.	încălzire şi luminare	180 000 „
§ 5.	jandarmii	1.537.688.60
§ 6.	straja pământului şi *etamajor* . . (miliţia 1.994.201 18; înaltul ştab 85828 lei)	2.080.029.18
§ 7.	carantine	139.338 lei
§ 8.	Počtele . . . . . (272 cai ai delijanselor)	972.840 „
§ 9	Progroane	220.000 „
§ 10	Scutelnici şi pensii .	1 000.000 „
§ 11.	Şcolile	200 000 „
§ 12.	doctori şi moaşe .	149 260 „
§ 13	cutia milelor. . . .	130.000 „
§ 14.	temniţele	112 500 „
§ 15.	despăgubirea sf. Spidon pentru iraturile desfiinţate din care 12000 pentru ţiganii dezrobiţi . . .	33 000 „
§ 16.	cişmele	50.000 „
§ 17	extraordinare . . .	120.000 „
§ 18.	slujitori din nou înfiinţaţi . . . (spor a 500 grăniceri câte 20 lei pe an)	512.160 „
§ 19.	răscumpărarea robilor	72.883.75
§ 20.	tipărirea buletinului . (era în sama casei de rezervă).	43.157.84
		10.814.577 lei

Perilipsis
12.153.972.98 ½ veniturile
10.814.577.25 cheltuelile
1.339 395.73 ½ rămân în casa de rezervă.

Obs. Aceste budgete sânt lucrate în 19 jurnale a celor 19 şedinţi a comitetului, alcătuit din: beizade N. Suţu, log. Iancu Cantacuzin, Lascar Cantacuzin vornic, N. Rosăt vist., Iordachi Beldiman vornic, Vasile Pogor vornic, D. Bran vornic, D. Cornea post. Ultimul jurnal (19) este redactat în franţuzeşte pentru a fi prezentat vice prezidentului consiliului administrativ al Moldovei general maior Conte de *Osten Sasken.*

— Pentru întâmpinarea cheltuelilor budgetului să făcea recurs la împrumuturi. In socoteala dobânzilor pe anul 1853 se arată că s'au plătit 96588 lei dobânzi, din cari 21000 la capitalul de 700000 lei, la bancherii Leiba Kane şi Meier Hofer, cu 1% pe lună; 18000 lei la 600000 lei tot la Meier Hofer câte 1% pe lună, 24000 lei la 800000 lei la Meier Hofer şi aga Iancu Caţichi tot cu 1% pe lună, şi 25500 lei la aceiaşi.

— Sămile mai cuprind şi un paragraf al *nagrajdeniilor*, adică gratificaţii date la diferiţi slujbaşi în sumă de 275207 lei, din cari: 25000 (Harhaz stolnic), 15750 (aga Hasnaş), 13320 (Alex. Savul), 12600 (aga Ciure), 43883 (serdar C. Cerchez). 80000 (hatm. N. Mavrocordat), 1665 (sardar Iancu Zira), 1564 (comis Lucachi Zira), 3000 (D. Gheorghiescul), *23621 vornic Ilie Cogălniceanu, la 19 Mai şi 25 August în privire îndelungatelor slujbe*, 50000 (vist. V. Ghica).

LXIX. *Patentarii în 1853 pe judeţe şi categorii.*

			neguţitori starea				meşteri treapta					
	Liuzi	Lei	I	II	III	calfe	I	II	III	calfe	liuzi	Lei
1. Dorohoiul	38	693	1		32	5	—	3	142	29	174	2463
2. Botoşani	522	6804	2	5	205	310	—	7	217	570	794	8553
3. Suceava	146	3033	1	21	121	3	—	—	86	25	111	1515
4. Neamţul	448	7281	—	16	313	119	1	24	505	185	715	9852
5. Romanul	180	2709	2	6	89	83	—	4	140	346	490	5310
6. Bacăul	447	6948	—	20	265	162	—	2	210	107	319	4161
7. Putna	856	14229	6	60	503	287	24	84	565	582	1255	16593
8. Tecuciul	506	8235	—	7	388	111	—	5	380	287	672	8403
9. Covurluiul	1077	16686	9	24	642	402	3	7	557	456	1023	12735
10. Tutova	583	8379	—	8	324	251	—	11	391	363	765	9399
11. Vasluiul	305	5238	—	2	271	32	—	—	111	37	148	1998
12. Fălciul	547	8199	—	11	331	205	1	4	324	312	641	7800
13. Iaşii	333	5589	—	2	282	49	—	1	148	34	183	2550
14. Oraşul Iaşi	614	6678	—	3	119	492	—	5	199	774	978	10071
	6602	100701	21	185	3885	2511	29	157	3975	4107	8268	101403

Obs. Neguţitorii de starea I câte 288 lei pe an; starea II-a câte 144 lei pe an; starea III câte 72 lei pe an; calfele câte 36 lei pe an. Meşterii de treapta I câte 144 lei pe an; treapta II câte 96 lei; treapta III-a câte 60 lei; calfele câte 36 lei. Total 14870 liude câte 202104 lei pe čfert = 806712 lei pe an după budget.

LXX. *Sămile visteriei Moldovei pe anii 1853 şi 1854.*

Veniturile şi cheltuelile statului pe anul 1853 cu observaţiile făcute de comitet pe anul 1854 şi ecstractul dăjdiilor pe anul 1821.

Supt acest nume găsesc în o condică mare legată în pânză, următoarele date asupra veniturilor şi cheltuelilor Moldovei pe anii 1853 şi 1854.

a). Budget | pentru veniturile şi cheltuelile | prinţipatului Moldavii | pe | anul 1853 |

1) *Veniturile*

§ 1. de la 132548 lăcuitori de pământ câte 36 lei pe an	4.771.728 lei
§ 2. de la 8422 oameni fără căpătăiu câte 36 lei pe an . . .	303.192 „
§ 3. de la 21869 mazilo-ruptaşi şi rupte a visteriei câte 36 lei pe an	787.284 „
§ 4. de la 4159 bejănari hrisovoliţi câte 18 lei pe an	74.862 „
§ 5. de la neguţitori şi meşterii patentari cu calfele lor	806.712 „
§ 6. de la 16099 jădovi de prin toate târgurile câte 72 lei pe an . .	1.159.128 „
§ 7. de la dezrobiţii clerului	131 148 „
§ 8. adaosul hotărât a să înplini în čfertul I-a 1853	418464.7$^{1}/_{2}$
§ 9. Dare hotărâtă a se împlini de la mazili ruptaşi câte 40 lei pe an piste birul cuvenit după noul aşăzământ	874.760 lei
§ 10. Venitul Ocnilor	1750.000 „
§ 11. Vama . . .	1785.210 „
§ 12. Poşlina trecerii vitelor peste hotar	337.302 „
§ 13. De la Sudeţi (după pilda anului trecut 1852)	23 430.48 par.
§ 14. Venitul paşapoartelor	12.000 lei
Din suma aratată să	13235.229 lei 55$^{1}/_{2}$b
scade neajunsul sămii anului trecut 852	655 266 „ 100
	12579 962 „ 75$^{1}/_{2}$b

2) *Cheltuelile*

§ 1. Darea la Inalta Poartă cu cheltuiala trimeterii banilor la Costantinopoli . .	715.000 lei
§ 2. Pentru ţinerea Domnului . .	1.600.000 „
§ 3. Leafa tuturor cinovnicilor statului şi cheltuiala canţileriilor .	3.030.298 „
§ 4. Leafa aghentului Moldaviei din Constantinopoli	140.000 „
§ 5. Pentru chirii de casă	70.000 „
§ 6. Pentru încălzire şi luminare . .	150.000 „
§ 7. Pentru ţinerea de jandarmi [1]) .	1.346 724 60 b.
§ 8. Pentru ţinerea strajei pământului şi *Eta-major* [2])	1.744.463.100
§ 9. Pentru ţinerea Carantinilor . . .	139 338 lei
§ 10. Pentru ţănerea počtelor [3]) . . .	753 080 „
§ 11. Pentru progoane	180.000 „
§ 12. Pentru scutelnici şi pensii . . .	1.000.000 „
§ 13. Pentru drumuri şi poduri [4]) . .	1 000.000 „
§ 14. Pentru şcoli [5]) . .	200 000 „
§ 15. Pentru doctori .	149.260 „
§ 16. Pentru cutia milelor	130.000 „
§ 17. Pentru temniţă .	90.000 „
§ 18. Despăgubirea măn. Sf. Spiridon	125.000 „
§ 19 Pentru pavele . .	50.000 „
§ 20. Pentru cişmele . .	50.000 „
§ 21. Chelt. extraordin.	120 000 „
§ 22. Pentru slujitorii din nou înfiinţaţi . .	502.160 „
§ 23. Pentru răscumpăr. robilor de la feţe particulare . .	100.000 „
	12.456.324 „ 40 b

1). Această sumă urmează a să slobozi aşa: 1137,624 60 în lefile jandarmilor, 149100 în lefile a 212 storoşi şi 60000 lei în scădere birului jandarmilor şi a storoşilor.

2). Suma aceasta se regulariseşte aşa: 1.600.163 lei 100 bani miliţiei cu 63 mii lei ce au a să da departamentului public pentru cazarmiea de la Copou; 143.300 lei înaltul *Ştab.*

3). In sporirea de 13400 lei pentru două počte din nou înfiinţate, după dezlegarea sfatului împărtăşite prin adresul secretariatului de stat supt No. 2119.

4). In *sama* acestui buget se află trecuţi 10000 lei, în loc de un milion!

5). In sama acestui budget se trec 349.087 lei 97 bani alcătuită după cnigă, din care se scad 149.087 lei 97 bani, ce sau dat din zeciuiala lefilor şi rămân 200,000 lei.

Perilipsis

Veniturile	lei	12.579.962.75½	bani	
Cheltuelile	„	12.456.324.40	„	
		. 123.638.35½	să socotesc că ar rămâne la masa de rezervă.	

şef departamentului V. Ghica

cercetat K. Negruţi
Ianoş visternic. Spatar Alexandrescu

1853 Ghenar 27. Spre a să putea întâmpina neaparatile cheltueli a statului, sfatul împuterniceşte pe visterie potrivit cu închierea şi asupra referatului ei cu No. 639 a urma întocmai după acest budget ce să adivereşte cu a sali iscălituri: *N. Sutu, K. Sturza, N. Mavrocordat, Grigorie Cuza, P. Mavroeni.* Director, postelnic *Florescu.*

Divanul obştesc. Acest budget pe temeiul cercetării comisiei şi a închierei divanului se întăreşte de acest divan potrivit formelor, 1853 Mai 13 zile: A. Ghica vornic, Silion vornic, I. Ghica, Pogor vornic, P. Mavroeni, A. Donici, Mihalachi Cerchez, I. Grigoriu, Iacovachi Leon, vornic, N. Hrisoverghi.

Obs. In *sama* acestui budget pe acest an 1853 se vede că s'au încasat 12777907 lei 33 bani; iar la cheltueli 14 001.724 lei 63½ bani; rămâne dar o neagiungere de lei 1,223,87,30½ bani. Tot în această samă se află trecute la cheltueli două paragrafe nouă: a) § 24 din casa de rezervă 1434087 lei, 87 bani, b) § 25 în trebuinţa oştirilor împărăteşti rosieneşti 129.421 lei 87½ bani.

LXXI. *1807 April 1. Un atestat a lui Em. L. Balş polcovnic.*

ATESTAT

Inştiinţari facem noi toţi de obştii prin ačastă adevărată a noastră mărturie pre iubitului cinstit fratelui şi *patriotului* nostru *Emanoil Balş*u polcovnic, i cavaler, fiiul răpaosatului vel logofăt Lupul Balş, precum să să ştie că încă din copilăriia sa de-a-pururea fiind între noi, atât în vremi di paci cât în vremi de războiu, însărcinat fiind cu multe feliuri de trebi şi greutăţî după vremi ale *patriei* noastre sau purtat cu toată vrednicia, râvna şi osârdiia cinstit şi fără pic de interes al său silindusă numai pentru obştescul folos, carele *după cel de pe urmă războiu înstrăinânduse din patria noastră Moldavia*, dmlui nau contenit însă după ačastă depărtare a sa a lucra cu toate chipurile cele folositoare pentru pământ şi *patrioţii* săi, asămine şi după ce iarăşi sau aşăzat aici de noaî ani încoaci, la toate trebile şi nevoile ţării au fost şi este până astăzi de mari folos trebuinčos la ori ce triabă şi interes al ţării ca şi din cei mai aleşi *patrioţi* necunoscândusă pără astăzi din partea sa urmări răli cât de puţin şi mai aleś că acest iubit al nostru frate după ostinelile sale celi dupe vremi, dintrale pământului folosuri nu sau împărtăşit la nimică, şi spre ačastă. dăndu adevărata noastră ştiinţă iscălim. dată in oraşul Eşii 1807 April 1,

† Veniamin Mitropolit Moldaviei, † Gherasim Episcop Romanului,
† Melitie Episcop Huşului, † Sofronie arhimandrit Mitropoliei
Costandin Greceanu logofăt, L. Balş vel vornic, Sturza visternic, Dim. Sturza vel vornic, Iordachi Roset visternic, A Balş vornic, Alex. Ianculeu vornic, D. Ralet vornic, Raducan Roset hatman, Σοφρόνιος υ τοῦ μπυρνόβυ, Manolachi Conachi vornic,
Δηονείσιος ἀρχιμανδρίτης γαλατας. ὁ ἄρχιμανδρίτης Ιωανης φορμόσιν, Filaret arhimandrit Slatinii,
† Εἰρηνιόπολις καὶ βα οπέδιον γρηγορίος, Θεωδορίτος, ἀρχιμανδρίτης ὁ τζατατζύε,
. . . . logofăt, χριστοφορ αρχιμανδρίτης μπίστριτζα.

Obs. Documentele de la N. 66 până la N. 71, sunt comunicate de dl. profesor Gh. Ghibănescu.

LXXII. *7135 (1627) Februarie. Danii de moşii (Brăeştii).*

Iw Miron Barnovschi Moghilă Voevod, cu mila lui Dumnezeu, Domn Ţării Moldaviei. Fiindcă această adevărată sluga noastră, Ştefan, ginerile lui Ieremia, fost Postelnic; a slujit mai înainte altor adormiţi întru Domnul Domni şi acmu slujeşte Domniei Mele şi Ţării noastre, pentru aceea Domnia Mea văzând a lui dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, lam miluit cu deosebita noastră milă şi iam dat şi lam miluit pe dânsul cu o parte de ocină din satul Brăeştii din jumătatea de sat cea din jos, a patra parte din altă parte din aceeaşi jumătate de sat, a opta parte ce este în ţinutul Hârlăului, care aceste părţi de ocină ce sau scris mai sus, au fost drepte schimburi unchiului Domniei Mele lui Balica Hatmanul cu cneaghina Nastasia Moţocoaea, fiica lui Ciudinschi pe jumătate de sat Vărticenii, ce este în ţinutul Iaşului pe Hlabnic; şi de la moartea lui până acmu au tot umblat aceste părţi de ocină pe mâni străine boereşti; pentru care dacă miau dăruit Dumnezeu Domnia în patria Domniei Mele, in ţara noastră a Moldovei, am cercetat (am socotit) şi nam aflat pe nimeni rudă mai de aproape cu acest mai sus scris boer, Balica Hatman, decât pe însuş Domnia Mea. Pentru aceea Domnia Mea pe celelalte sate ale lui şi vii leam dat şi am miluit sfintele mănăstiri şi pe boeri, iar aceste de mai sus scrise părţi de ocină din satul Brăeştii, Domnia Mea neam milostivit şi leam dat şi am miluit pe mai sus scrisul sluga noastră Ştefan, ginerile lui Ieremia Brăescul, ca săi fie lui ocină şi moşie de la noi şi danie şi miluire cu tot venitul şi diresele ceau avut Balica Hatmanul pe aceste părţi din Brăeşti; încă leam dat în mânile lui Ştefan săi fie lui moşie şi copiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor şi prestrănepoţilor lui şi a tot neamului lui, cine se va alege mai de aproape nestrămutat lui nici odinioară în veci. Iar după viaţă şi Domnia noastră, pe cine Dumnezeu îl va alege a fi Domn, din fiii noştri sau din neamul nostru sau oricine va fi domn ţării noastre a Moldavei, să naibă a strica dania şi miluirea noastră ci mai vărtos săi dei lui şi săi întărească. Iar cine sar ispiti să strice dania şi aşezământul nostru, acela să fie blestemat şi tricleat de Domnul Dumnezeu făcătorul cerului şi a pământului şi de prea curata sa maică şi de toţi sfinţii şi să aibă parte cu Iuda şi blestematul Arie în nesfârşitele veacuri şi munci Amin. şi altul să nu se amestece.

Insuş Domnul a poruncit. Scris în tabără. leat 7135 Iunie. (Locul peceţii).

Iw Miron Barnovschi Voevod. Dobrenechi.

Originalul la Arhivele Statului Iaşi.

LXXIII. *7145 Noembre 24 (1636). Mălăeştii de pe pârăul Săc la Fălciu.*

Gavrilaş vel logf: i Grama vel stolnic i Banul visternic i Strătulat dvornic glotnii, i Bârsan dvornic i Irimiča dvornic i Iachim Bandur dvornic, mărturisim cu această scrisoare a noastră cum că au venit înaintea noastră Lupul ficiorul Liahului şi a Sofroniei strenepot Cărstii di neme nevoit nici asuprit cea de bună voe lui diau vândut a lui dreaptă ocină şi moşie ce au avut din urec de la Alexandru Vvod: din a treia parte din sat din Mălăeşti ci esti în ţăn: Fălciului pre părăul săc parte sa toată cătă să va alegi cu tot venitul aceia au vândut dumisale fratelui nostru Lupului Prăjăscu cluceriu drept cincispreci lei bani buni. Deci noi văzând di a lor bună voi tocmală tocmindus şi făcândui plata din plin noi încă am iscălit şi niam pus şi peceţile întracest adivărat zapis al nostru ca săs ştii. Vlet 7145 Noembrie 24.

LXXIV. *7176 Septembrie 25 (1667). Vânzare de vii către Tudosia Joroaea.*

Adică eu Gligoraşco Fătăciune cu fečorii mei scriem şi mărturisim cu acest adevărat zapisul meu precum am vândut doao vii, una de la mănăstirea din gos, alta

din sus, iar în cea din ğos un pogon şi ğumătate iar în cea din sus doao pogoane dumisale ğupânesii Todosiicăi Joroae de nimerea asuprit ci de bună voia noastră. drept 20 lei ca să fie dumisale driaptă ocină şi moşie, fečorilor şi nepoţilor şi strănepoţilor dumisale denaintea a mulţi oameni buni, a dumisale Petrea Bogdan, anume Nohit Şuşman şi denaintea popii din Tomeşti şi pre mai mare credința niam pus şi degetile să să ştie, şi eu Grăjdeanu am scris.

let 7176 Sept[em]v[rie] 25.

Grigoraş Fătăciune X, Ion fečorul lui Petrea Bogdan, Nohit Şuşman.

Obs. Arh. st. Iaşi dosar No. 99. fila 157 Transport 1765 opis. 2014.

LXXV. *7179 Febr. (1671). Pentru Mălăeştii la Fălciu, văndut cap. Malcoci.* Solomon Bârlădianul vel Log[o]f[ă]t i Miron Costin vel dvornic dolneai zemli i Grigoraş Hăbăşăscu vel dvornic gorneai Zimle i Neculaiu Racoviţi hatman i Părcălab Suciavschii i Costandin vel Postelnic i Gavril Costache vel spatar i Ionaşco Talmaciul vel ciaşnic i Toader Păladi vel visternic i Ion Răcoviţi vel comis i Lupaşco vel jăcnicer i Vasilie Gheuca treti log[o]f[ă]t i Scârlat Şerbul postelnic i Dumitraşco Roşca i Gheorghiţi i Rusul i Duraşco dvornici glotnii i Fráncul biv dvornic. Scriem şi mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru cum au venit înainte noastră dumnialui Dumitraşco Prăjăs[cul[postelnicul feciorul lui Gligoraş Prăjăs(cul) dintra lui bună voi(e) de nimi nevoit, nici asuprit şi au vândut a lui driaptă ocină şi moşie satul Mălăeşti, sat întregu şi giumătati de sat denn Hănăsăni şi toate părţili lui de ocină ce are la sat la Bogdăneşti care sânt dispre tatăl lui Prăjăscu aliasă şi stâlpiti dispre alte părţi altor răzăşi, care sănt aceste ocini tustreale la ţăn(ut) Fălciiului, aceste liau vândut dumisali lui Malcociu căpitanul drept şase suti de lei bătuţi şi dlui Malcociu căpitanul au dat plata deplin întru mâna dumisali lui Dumitraşco Prăjăscul postelnicul şăse suti de lei bătuţi denainte noastră. Deci şi noi dacă am văzut între dum(nea)lor di bună voie tocmală şi deplin plată noi cu toţi am iscălit întracest adevărat zapis ca să aibă dum(nea) lui aşi face şi drese domneşti şi eu Andrei Mihuleţ uricariul da se znaet. U Ias vlt. 7179 Fevr. 9 Dni. (urmează iscălturile).

LXXVI. *7195 Avg. (1687) Iaşi. Scutiri date la 5 locuri a măn. Fătăciune (Tutova).*

Noi Constand[in] V[oe]vod, Boji[iu] Mil[o]st[iiu] G[os]podar zemli Moldavscoi.

Scriem Domniia Mea la toţi boerii şi la toţi slujitorii, carii veţi umbla cu toate slujbele Domniei Meale la ţin[u]t[ul] Tutovii; dacă veţi vedea cartea Domniei Meale iar voi toţi să aveţi a lăsa în pace cinci oameni dela mon[as]tire Fătăciune, că mam milostivit Domnie Mea de iam ertat ca să fie în pace de toate, de bir, de lei, de galbeni, de zloţi, de (jold), de iliş, de branişte, de cai de olac şi podvodă şi de cară şi desetină de stupi şi de goştină de mascuri şi de toate dările şi angarîile câte vor fi pre alţii în ţara Domniei Meale, numai să fie de slujba şi posluşania acei sfinte Monastiri. Aşijderea şi voi părcălabi de ţi[nu]t veri ce slujbă var veni la mâna voastră să aruncaţi pe acel ţin[u]t pre aceşti cinci oameni ce scriu mai sus să aveţi ai lăsa în pace. Că carele să va ispiti piste cartea Domniei Meale, bine să ştie că de mare certare va hi dela Domnia Mea, ačasta scriem. U Ias, let 7195 Avg[us]t 1.

Noi Costand[i] V[oe]vod.

Obs. Arh, stat. Iaşi dosar 99. fila 154. Transpot 1763 opis 2014.

LXXVII. *1826 Aug. O scrisoare în afaceri particulare la Ţarigrad.*

Cu multă plecăciuni sărut precinstită mâna Dumitale milostive stăpâne dumnetali Cucoani Ioniţă.

Cu pre plecat răvaşul mieu înştiinţăz pe dumneta, că moşie Brândeştii al dumitali am dato în orândă pe trei ani la un neguţitor Arman din târgul Botoşanii câti 2000 lei adică doâ mii lei pe an, cu contract, după aşăzare ce ai făcut, dumneta, cu dumnelui Cuconu Costachi Morţun, ca lăcuitorii să lucrezi zilile boerescului, după ace aşăzare cum şi pentru scuteala a douăzăci şi opt de oameni au să plătească, neguţitoriului trei sute lei pe an banii havalelilor, bez vierii al viei, iar preoţii, dascălii cum şi prisăcarii nu ari voi de ai supăra cât de puţin pentru nimică şi de osăbit înştiinţăz pe dumneta că în prisăcile dumitale ce sânt pe moşâie să află numai, patru suti de stupi cari nu sânt daţi în orândă, cum şi la pădure ci iasti, nu ari voi de a se mesteca cât de puţin orândatoriul cum şi banii depi venitul moşii ci eu de la negustori îi dau după poronca dumitale la dumnelui căminar Costachi Pisoschi, şi deosăbit mai înştiinţăz pe dumneta că din scutelnicii dumitale au luat dumnelor boerii vornicii de Botoşani doi oameni anumi Vasili Tobultoc şi pe frati său Toma pe cari iau şi scos din sat şi leau dat drumul să margă undi vor voi, şi iarăş fac ştiut dumitale că viind dumnealui căminarul Ioan saigi başa în oraşul Iaşii au arătat că lai poftit dumneta ca să numi ei oi de beilic din oile meli şi nu miau luat de cari nu sint vrednic a mulţămi dumitale pentru aciastă milă ce ai făcut cu mine cum şi pentru o carti ce ai triimes cu dumnealui nu miau venit arătândumi că au prăpădito cum şi pentru dughenile dumitale din Iaş să află tot în stare cari leai lăsat dumneta 33 dugheni iar locul a *trei dugheni ci iasti din gios de beilic* şădi Stârpu precum ştii dumneata şi chiria acelor trîizăci şi trei dugheni umblă pe an, numai patru mii lei şi deosăbit că eu păn acmu patru răvaşi am trimes dumnetale şi nici un râspuns nam luat şi dumneavoastră ca un milostiv stăpân îm scrii şi mă povăţueşti precum vrei şi sint al dumneavoastră pre plecată slugă Vasile. 1826 Avgust 6.

Adresa : *Intru precinstită mâna dumisali premilostivului mieu stăpân dumnealui Cuconul Ionică Tăutul comis cu multă plecăciune la Ţarigrad.*

LXXVIII. *1790 Dechembrie 1 Iaşi. Ştiri despre ciuma de la 1770.*

Adică eu Ilinca împreună cu fiii mei Marghioala şi Iordachi clironomii răpousatului soţului meu Atanasie sin Iane Sava, şi dimpreună cu epitropul nostru însuşi dlui Iane Sava carii mai gios niam şi iscălit cu mâinile noastre, făcutam adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna dsale, Enachi Costandin precum să să ştie că aice în oraşul *Iaşii la mahalaoa Muntenimei de mijloc* având noi nişte case cu pivniţă de piatră supt case şi cu tot locul lor cât au fost cuprinsu cu tumurugii zăplajilor împrejur din vechiu care acest loc al casălor acestora din sus despre apus să hotărăşte cu drumul ce merge la vale spre Căcaina pintre locul acesta şi pintre locul şi casa diaconului Iftimie ot biserica Sf. Atanasie iar dinspre miază noapte să hotărăşte cu locul şi casile preotului Partenie tij dela această mai sus numită biserică. iar despre răsărit cu locul slobod al răpousatului Ilie Hermeziu ot Visterie. dar dispre amiazăzi şi dispre târgu cu locul cârcimii dsale jignicer Toader Carpu care aceste case cu locul după cum să arată mai sus, şi soţul meu Atanasie sin Iani Sava liau avut clironomie dela mătuşăsa Iliana ce au au ţinuto răpousatul Andronic Spiţeriul care numită Ileana au fost soră cu soacrăme Marie, muma soţului meu Atanasie, care case cu locul lor şi mătuşăsa Ileana leau avut zăstre dela părintele său Mihalachi Loiz şi Loiz leau avut cum-

părătură de veci. *Şi în vremea ciumii din cealaltă oştire* murind mătuşisa Ileana i soţul său Andronic spiţer şi nerămâindule copii nici alti neamuri mai di aproape de cât soţul meu Atanasie fiindui nepot de sor, au rămas numai aceste case cu locul lor, în clironomia soţului meu Atanasie, iar alte giuvaieruri, i straie şi altile, ce era arătat prin diata ci au fost lasato la Epitropie lui Dumitru Ciornei dimpreună şi scrisorile caselor acestora i a viilor, *fiind că fugise toţi de boala ciumii, afară,* toate acele giuvaeruri i strai şi scrisori, au dat samă epitropul Dumitru Ciornei că lear fi mistuit întro tainiţă în pivniţa lui Lupaşco Covrig aflânduse atunce staroste de ciocli şi când au venit de afară de unde sau fostu dusu, ar fi găsit tainiţa aceea spartă şi toate acele lulucruri i scrisori de sus pomenite perite, care nu sau mai aflat nici una pără acmu, iar casăle sau stăpânit de atunce şi până la moartea soţului meu tot de dânsul. Apoi dela moartea sa sau stăpânit şi de mine luând şi chirie pe tot anul păr acum. Dar acum rămânând casăle fără păzitori că nu să găsè nimene să şadă întrânsăle macar cu plată şi *fiind şi vremite oştirilor, au prinsu casele a se risipi* şi eu încă neputândule sprijini, de nimene silită nici asuprită mam socotit şi mam sfătuit dimpreună cu fii şi socrul şi epitropul nostru dlui Iani Sava şi liam scos vânzătoare şi găsinduse muştereu şi cumpărătoriu dlui Enachi Costandin, am făcut aşăzare şi tocmală cu dlui, adecă eu am dat dsale casăle aceste cu tot locul lor schimbu, şi dlui încă miau dat noao schimbu alt loc înprotivă aice în Iaşi ce iaste din dosul *dughenilor podului vechiu* pe care acest locu iaste făcută cu bezmăn casa unii Gafiţii Blănăriţii însă acest loc iaste locul cel din sus stâlpit cu pietre hotare, după cum se cuprinde prin mărturie hotarnică a vornicului de poartă din let 1781 Iunie 5 care miau dato la mâna noastră ce să răzăşeşte acest locu şi cu locul caselor socrului şi epitropului nostru Sava iar alt loc al lui din giosu ci au fost tot a dumisale Enachi Costandin şi a fratelui său Gheorghie acesta lau făcut mai înainte schimbu cu medelnicerul Ştefan Feştilă prin scrisoarea ce sau văznt fiind din let 1784 Avgust 24 iscălită de răposatul medelnicer Ştefan Feştilă prin care arată că luând locu acesta ce iaste din *dosul dughenilor mănăstirii Zberănii ce sunt pe podul vechiu,* împrotiva locului Medelnicerului, încă leau dat o ţigancă şi 40 lei gata, şi osăbit de locul cel din sus ce niau dat Enachi Costandin schimbu cel arată căl are despre maicăsa Irina fiica visternicului Enăchiţă, tot împrotiva caselor cu locul lor ce iam dat noi schimbu niau mai dat şi 900 lei bani gata; deci după schimburile aceste dlui Enache Costandin de acmu înainte cu zapisul nostru acesta săşi stăpânească casele cu tot locul după cum sau stăpânitu din vechiu ca pe o dreaptă ocină şi moşie în veci nestrămutat, precum asemine şi noi iarăşi să ne stăpânim în veci locul ce niau dat noaă schimbu cu osăbită scrisoare dsale pe care iaste casa Gafiţei Blănăriţii cu bezmăn deplin după cuprindere mărturiei hotarnice cu velet de sus arătat. Iar când schimbul a vre unii părţi va eşi cu pricină atunci partea aceea să aibă a răspunde la cealaltă parte cu alt schimb de protivă sau cu alt chip dacă va fi învoială, ori săşi iee schimbul înapoi că au dat fără nici un cuvânt de răspunsu mai mult, iar rămânând schimburile bune atât la o parte cât şi la alta, atunce să fie statornic şi să să urmeze de către amândoao părţile întocma după cum se cuprinde mai sus. Şi pentru adevărată credinţa neam şi iscălit şi sau iscălit şi alte neamuri a noastre fiind prin ştirea tuturor schimbul acesta şi sau iscălit şi alţii ce sau întâmplat marturi. 1790 Dechemhrie 1. Urmează 4 rânduri scrise greceşte

Iani Sava.

X Eu Măriuţa giupâneasa dsale Iani Sava adeverez, iscălindumă Logofătul Vasile Codrian cu zisa şi priimirea me şi miam pus degetu X

Ştefan Ciogole vornic de Poartă martur

Ion Gordul vornic de Poartă martur.

Obs. Din documentele neinventariate ale Arhivei Statului Iaşi.

LXXIX. *1827 Iunie 27. Ponturile trecătoarei la Sculeni și îndatoririle căpitanului I. Gâlcă de acolo*

Noi Ioan Sandu Sturza Voevod cu mila lui Dumnezău Domn țării Moldaviei.

După alcătuirea ce este făcută de cătră ocârmuirea din a stânga Prutului întru hotărârea a fi trecătoare piste Prut la Sculeni, cerând trebuința a să rândui și din partea aceasta privighere și paza cuviincioasă ca la un loc de margine unde este trecătoare mare și unde să face multă adunare, și dândusă îngrijirea asupra dsale Hatman de Prut, sau dat această carte a Domniei mele, și fiindcă prin alegerea dsale Hatmanului sau rânduit și *căpitan la Sculeni pe dlui Ioan Gâlcă* spre împlinirea datoriei sale. va urmà numitul întru toate precum în mai gios arătătile ponturi pre larg să cuprinde:

1) Să fie în toată vremea cu ce mai mare privighere pentru toate cele ce să ating de trebuința împărătescului capar spre a merge la cetatea Țarigradului ca nici de cum supt nici un cuvânt să nu poată trece de partea aceasta peste Prut.

2) Tot feliul de zaherele, grâu, orz, săcară, popușoi, mălaiu și fân ce vor veni din partea din a stânga Prutului fiind slobode aceste de toată plata vămii spre îndemnarea celor ce vor voi a le trece să privigheză nnmitul căpitan să nu să supere de cătră Vameș întru cât de puțin cu cerire de vamă ce să treacă în partea aciasta cu toată slobozenia.

3) Monedă de aur și argint fiind hotărâre a nu se scoate din țară cu obicinuința ce sau făcut la unii a trece monedă pentru răul lor câștig cu care să pricinuește lipsă și strâmtorire, sâ fie cu privighere și să oprească a nu trece peste hotar sumă strânsă din tot felul de monede supt nici un cuvânt și pe oricare va afla îndrăznind la această urmare, săl triimată aice împreună cu monedele ce să vor afla la dânsul.

4) Pentru toți trecătorii de obștie să fie cu privighere și luare aminte ca nimenea din partea aceasta să nu poată trece în partea din a stânga Prutului fără să aibă la mână pașaporturi cu adeverință de voe slobodă dela dlui Hatmanul marginei. Iar acei ce vor veni aice de peste Prut să aibă pașaporturile ocârmuirei din partea aceea. Și pentru acest chip să împuternicește a cerceta pe toți trecătorii și ori pe cine de ori ce stare va fi, nici un chip supt nici un cuvânt să nu sloboadă trecirea de aicè peste Prut și chiar ori a cui, fără să aibă pașaporturi de slobozânie a boierului nazir. dar mai ales pe acei ce se vor arăta cu voință a trece fără să aibă pașaporturi, nu numai să nui îngăduiască la trecere, ce încă pe unii ca aceia întru socotință de următori înprotiva hotărârei, îndată săi triimită aice cu prelarg înștiințare ca dlui Hatmanul păzind aceasta întru nestrămutată hotărâre cătră toți de obștie, afară numai din curieri și alți asămine cinovnici și oșteni cari vor avè pașaporturile consulaturilor și carte de menzil pentru trecire.

5). Pentru adunarea ce să face acolo în partea aceasta va fi cu privigherea cuviincioasă a nu să urmà culva vreo asuprire de cătră oricine. dar și întru trecerea piste Prut să nu să supere cu luare de brudine mai mult decât este hotărâre și obicinuință. și pentru trecători cu care și dobitoace, va purta de grijă a nu să supăra pentru pășunat pe emașuri a dobitoacelor ce vor fi la trăsuri și a vitelor trecătoare ce după vechiul obiceiu prin emașuri să fie slobodă pășune fără vreo plată, dar aicea trecătorii să nu îndrăznească a face vreo stricăciune cu vitele lor în fânațuri sau țarini fiind îndatoriți a plăti păgubirile ce vor face, și întru acest chip făcând nezamul cuviincios în toată vremea va fi cu privighere și peutru ori care pricine sau urmare în protivă ce aduc la margine prigonire.

6). Rânduitul căpitan spre agiutoriul slujbei sale i să va da câte zăci luide pe toată săptămâna din oamenii ce sau dat ca să fie pentru slujbă și căpiteniile Hătmă-

niei pe care îi va avè nesmintit în toată vreme de la slujbe schimbânduse pe toată săptămâna.

7). După obicinuinţa ce sau urmat de mai înainte rânduitul căpitan pentru îndatorirea purtării sale de grijă dar şi pentru osteneala şi cheltuiala sa va avè şi va lua avaet câte patru parale de car şi căruţi cu marfă încărcate şi câte una para de tot omul ce va trece calare pe la această trecătoare a Prutului, ferinduse de cutezare a luà cât de puţin mai mult peste această hotărâre, căci pentru cât de puţin urmarea împotrivă sau asuprire de luare de un ban mai mult, nu numai că va răspunde îndoit acelora ce vor fi asuprit, dar să va şi pedepsi. In cuprinderea aceasta cum prin ponturi mai sus să arată,—poroncim Domnia me ca cu nestrămutare să să păzască urmare întocmai fiind rânduit căpitanul îndatorit cu privighere şi purtare de grijă întru toate fără cât de puţină zminteală, dar şi ferindusă întru urmări cu totul împrotivă sau asuprire căci întru neurmarea datoriilor sale sau alunecarea la vreo asupritoare mişcare, cu străşnicie va fi supus pedepsei. 1827 Iunie 27 (L. P.) Vel logofăt.

LXXX. *7226 Dec. 20 (1717). Hrisov gospod de la Mihail Racoviţă voevod din let 1717 în care se vorbeşte despre luptele ce au avut loc între Nemţi cu Tatari şi Moldoveni pe dealurile mănăstirei Cetăţuia şi Hlincea de lângă Eşi.*

Noi Mihail Racoviţ Voevod, Bojieiu Milostiu gospodar Zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a Domniei Miale, tuturor cui să cade a şti; iată dară în a treia domnia Noastră, miluindune Dumnezău a veni în ţara noastră în Moldova, întru acelaş an au început războl *Nemţii cu puternici stăpânii noştri Turcii*, şi dând Dumnezău biruinţă Nemţilor asupra stăpânilor noştri, iară o samă de boieri şi mazili de ţară văzând izbânda *Nemţilor* asupra stăpânilor noştri îndată sau umplut de gânduri rele, asupra Domniei noastre şi asupra ţării, întru care cel mai întâi începător şi povaţă fosta *Vasile Ceaurul biv vel Stolnic* plăcândui aşi face nume tălhăresc.

Mersau singur în ţara Ungurească, de sau închinat la ghinărarul de Braşău şi şiau luat nume de Grof, cât şi pământul ţării noastre lau închinat Nemţilor, până întru apa Seretiului, şi cuibul său şi au pus în *Mănăstirea Caşinului*, care adunând către sine şi pe alţi boieri şi mazili şi feciori de boieri de ţară, sau tras de acolo şi la *cetatea Neamţului* de au apucat prădând şi jăcuind pre toţi şi Mănăstiri, şi boieri şi pre cineşi afla, fără de nici o milă şi socoteală, şi fiind şi Turci neguţitori, prin târguri, trimetea podgheazuri acest începător de fapte răle. *Vasile Ceaurul* dei robea pe Turci şii ducea poclon ghenerariului de Braşău ca săşi mărească cinstea sa, care fapte înţălegând stăpânii noştri, nau putut suferi, ce cu rea urgie sau scârbit asupra ţării noastre, că era să o dea toată ţara în robie şi în sabie, încăpând şi Domnia mea la prepus, cum că şi Noi am fost agiunşi cu dânşii. Numai Dumnezău vrând să discopere dreptatea Noastră şi nu până la sfârşit să să prăpădească acest pământ, sfătuitau dară Vasile Ceaurul şi cu soţiele lui, de au trimes doao podgheazuri, cu unul singur Ceaurul au mers de au robit pe sora Noastră *Maria răpousatului Costandachi vel stolnic*, şi au duso de au închinato Ghinărarului de Braşău, iară cu alt podgheaz sau pornit fraţii căpitanului din cetatea Neamţului, de au venit asupra noastră aice în Eşi să ne ia şi pre noi în robie şi pre boiarii carii să afla pre lângă noi, săi omoare şi casăle lor să le jăcuiască şi săi robiască, cât sfintele Mănăstiri şi pre neguţitori săi prade şi săi jăcuiască de tot ce ar avè. Şi în vreme ce neau inconjurat podgheazul *în Curtea Domnească, Ghenar în zece, Gioi* unde eram cu puţintei boiarinaşi de Curte şi cu copiii din casă, şi din boiarii cei mari sau tâmplat cu Noi în Curte, *dlui*

Dumitraşco Racoviţă Hatmanul, fratele Domniei Meale şi dlui Darie Donici vel Vornic Dolnii Zemli, şi aşa bătândune noi cu dânşii am eşit până la *mănăstire în Cetăţue.*

Intracea bună vreme, neau sosit şi o samă de Tatari întragiutoriu şi cu agiutoriul lui Dumnezău biruindui, precum sau şi văzut că şi *Franţu Căpitanul,* au căzut în mâna Noastră; atunce şi noi am eşit dintracel prepus de către stăpâni, numai după izbânda ce am făcut, pornindune cu Tătarii, ca săi spargem cuibul din Cetatea Neamţului, măcar că lam şi spart cu agiutoriul lui Dumnezău, însă Tătarii cum au trecut Siretul, au şi început a *prăda şi a robi ţara până în munte,* care robie şi pradă nu se va putea uita în veci şi nici cu atâta nu sau părăsit acel făcător de rău Vasile Ceaurul, ce iarăşi au început a face podgheazuri şi a prăda până şi spre Prut la ţinutul Covurlui şi al Fălciului, de ajungea podgheazurile lui pretutindeni de au jăcuit şi au prădat pe bieţii pământeni, fără de nici o milă şi cuibul lor le era *la Mănăstirea Caşin* şi la *Mănăstirea Miera.*

Unde acolo din porunca putearnicei împărăţii, în doao rânduri am mersu cu mulţimea de Tătări asuprăle de iam scos din Mr. Caşin şi din Miera şi am răsipit şi zidiurile mănăstirilor acestora cu porunca stăpânilor şi iarăşi nespusă pradă şi robie sau făcut nevinovaţilor lăcuitori pentru spurcata a lui faptă.

Deci voim să arătăm pentru acei boiari şi mazili ce au făcut acea zarvă care cu faptele lor au adus ţării mare pieire şi robie nespusă cum nici unul dintre dânşii nici o nevole sau strâmbătate, despre noi nau avut, numai ei ca nişte oameni din fire răi, ne socotind la ce ar veni lucru, cu faptele lor au adus ţării stângerea cu robia ce au făcut; carile întâi Vasile Ceaurul cumpărând de la noi „deseatină de stupi la ţinutul Bacăului pentru 1750 Ughi din care somă neau dat 850 ughi iar 1800 ughi cu banii M-rei Miearei nau vrut să nii dea fiind venitul nostru, ce cu acei bani au adunat către sine tălhari cum sau pomenit mai sus de care nici noi păgubaşi nam vrut să fim, ce cu giudecata Arhiereilor şi a toatei boerimi iam luat 3 sate a lui Vasile Ceaurul, anume: *Buciuleaştii la Neamţ* şi *Hălăuceştii la Suceava* şi *Spinoasa la ţinutul Hărlăului pre Bahlui* pentru banii ce niau luat. Dintru care moşii iată că Domniia me, niam milostivit de le am dat şi am miluit pe cinstit şi credincios boiarul nostru Dlui *Dumitraşco Racoviţ Hatmanul brat gospodvami* (fratele Domniei Mele), cu satul *Buciuleaştii* cu vecini, cu vad de moară şi cu tot venitul de pre tot hotarul; — Iară satul Hălăuceaştii lam dat dsale lui Darie Donici vel Vornic. Iară satul Spinoasa ot Hârlău lam dat Dsale lui Costandin Costache vel visternic pentru a lor dreaptă slujbă ce ne au slujit cu credinţă, cu mare osârdie şi cu multă osteneală la aceste vremi cumplite. Ca săi fie de la Domnia Me, dumisale lui Dumitraşco Racoviţă Hatmanul acel sat ce sa numit mai sus anume Buciuleaştii de la ţinutul Neamţului. dreaptă ocină şi moşie şi uric de miluire cu tot venitul stătători în veci, lui şi ficiorilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui, cu tot hotarul precum scriem mai sus.

Drept aceaia şi în urma noastră, pre carii va milui Domnul Dumnezău cu Domnia Ţării noastre la Moldavia, pohtim ca să nu surpe dania şi miluirea noastră, căci că pentru a lui direaptă slujbă lam miluit,—ce mai vârtos ca să aibă ai da, şi al milui şi al întări pentru a sa vecnică pomenire. Iară di sar şi afla vreunii vreodată a îndrepta pe vre unii ca aceşti vecini, adeverind că şi de altă dată sau mai prilejit întracestaşi chip, dar încă şi stângerea şi istov precum sau tâmplat din spurcata fapta acestuia nici odinioară ţării noastre aşa nu sau tâmplat, precum litopisăţile sunt faţă. Să vede nu am socotit să afle nime îndreptători unuia ca acestuia. Iară cine sar afla îndreptători, iată că şi aceaia este dovedit, că iau fost tovarăş, la viclenia acestue, şi pustiitoriu pământului şi sfintelor monăstiri. Deci să naibă în veci a să răspunde către aceste moşii.

Căci şi în zilele altor luminaţi şi răposaţi Domni, carii sau ridicat cu sabla asupra Domnului, pururea şi au perdut unii ca aceia, moşiile lor de viclenie, precum este adeverit între toţi. Pentru aceia dară, pohtim şi pre luminaţii Domni, în urma noastră ca săi întărească asemenea şi milostivul dumnezeu săi întărească dumisale cu mare linişte despre toţi vrăjmaşii lui.

Iară carii vor avea lăcomie să strice această danie a noastră *să fie trecleat şi blestemat de Domnul Dumnezău şi de Maica Precista şi de 4 Evanghelişti, parte să aibă cu Iuda Iscariotul şi cu rodul cel necredincios a jidovilor carii au strigat asupra Domnului Isus Hristos. Sângele lui pre dânşii şi pre feciorii lor să fie anatema şi altul nime să naibă a se amesteca — predsim listom Gospodstvami* (înainte acestei cărţii noastre). In Iaşi 7226 Decembrie 30

† Iω Mihail Racoviţâ, Voevod, Axinte Uricariul.

Obs. Arh. Stat. Iaşi. Dosar 47. Intărituri, fila 53.

LXXXI. *1831 Dec. 3. Actul semnat de boerii Divanului din anul 1831 Dech. 3 relativ la aşăzarea sholilor publice din Moldova, şi înfiinţarea unei academii în târgul Eşii. Divanu împlinitoriu pentru aşăzarea şcoalelor publice.*

„Creşterea copiilor este de Dumnezău, părinţilor încredinţată, dar fiindcă multor părinţi le lipsesc însuşirile cerute pentru gre şi însămnătoare însărcinare, iar alţii prin a lor trebi sunt împiedecaţi a stărui la creşterea fiilor săi, alţii încă răposază până a nu le da cuvenita creştere şi învăţătură. Drept aceea ocârmuirea a căreia fericire şi siguranţă se reazemă de la întemeiată creştere şi luminarea cetăţenilor săi, ca o maică a tuturor sau îngrijit cu obştească creştere şi învăţătură prin aşăzarea şcoalelor publice, între nenumăratele înbunătăţiri ce prin organicescul reglement se revarsă asupra tuturor stărilor lăcuitoare în cuprinsul Moldaviei una din cele de frunte este statornicire în Capitalie Eşii a unei *Academii* spre învăţătura celor mai folositoare ştiinţi şi prin politiile şi târgurile de prin ţinuturi, aşăzarea scoalelor începătoare pentru de a puté tinerii câştiga acea întâi învăţătură neapărată ca prin cunoştinţa creştineştilor datorii, să aducă ziditoriului său, cuvenită laudă şi mulţămire, înlesninduşă încă prin ştiinţă de carte, înteresurile vieţuirei sale, iar alţii având talant şi mijlocire să poată păşi în Academia Eşului către mai înalte învăţături întrebuinţândule spre folositoare meştcşuguri şi industrie aducătoarea obştei şi în particular statornicirea fericirei. iar alţii din evlavioasă plecare să aibă îndemănare a îmbrăţoşa sfinţita taină a preoţiei cu toată creştineasca rânduială *în seminariile de la Socola*. Pre lângă aceste, întru a sa părintească îngrijire, ocârmuirea va pregăti ace mai mântuitoare răsplătire şi mulţămită pentru acei ce vor sluji pe stat în publice dregătorii, îndemnând pentru un însămnat număr a fiilor lor pe rând şederea şi hrana în *academie* unde cu a obştiei cheltuială vorputea câştiga acea mai statornică şi folositoare învăţătură. Tot acolo să vor primi fii sărmani sau a părinţilor scăpătaţi deşi nar fi slujit la stat, numai dacă tinerii lor ar avea plecare şi talant cuvenit spre a putea cu sporire a să folosi de acest mântuitoriu aşezământ potrivit în cuprinderea aânduelilor întru toate aceste de Epitropia învăţăturilor publice statornicite.

Drept aceia legiuinduşă prin reglement precum mai sus sau zis a să statornici prin oraşe şi târguri a prinţipatului, şholi începătoare cu cheltuiala Statului şi trebuinţă fiind spre aceasta de o casă îndemănatică. Divanul pune în datoria acei ispràvnicii ca de îndată după primirea acesteia adunând în canţelerii pe cele întâi feţe a ţinutului din boeri şi alte clasuri, şi înpărtăşindule un asămine bine cuvântat scopos, să facă punere la cale, al găsi o casă cu *4 odăi din care în două, vor lăcui învăţătorii ce să*

vor trimite de către Epitropie iar în alte doaă vor învăța pe tinerime după instrucțiile ce vor avea, să înțălege ca în orașăle unde să vor găsi casă obștești statornicite din învechime, nu va urma vreo greutate în urzire acestui așăzământ, și că acolo numai unde asămine nu vor fi. va trebui ca dlor ținutașii să găsească o casă din acele monastirești sau particulare, pe care îndată închiriindo pe vreme de 3 ani cu dela sine mijlociri, să încheie întru una sau altă întâmplare, jurnal lămurit rostitoriu acestei încheieri, pe care jurnal, Isprăvniciia îl va pristavalisi pe lângă al său raport fără întârziere ca pe temeiul acestuia să să facă închipuire în triimiterea dascalilor, carii vor urma a să îndestula cu lefi de la stăpânire.

Această publicație fiind potrivită cu glăsuirea Regelementului Organic, sau înbunătățit de către obșteasca adunare.

Anul 1831 Dechembrie 3.

Alecu Mavrocordat postelnic, Ion Luca vornic, C. Crupenschi vornic, Vasile Beldiman vornic, Balș spatar, Costache vornic, Razu vornic, Iordache Ghica vornic.

Obs. Arh. Stat. Tr. 1772, dos. 328, f. 1.

Doc. de la N. 72—77 sunt comunicate de d-l A. Băleanu și cele de la N. 78—81 sunt comunicate de d-l Traian Ichim paleograf Arh. Stat. Iași.

Zarafi și zaraflîc în Iași.

LXXXII. *1833 Februar 22. Sfatul administrativ examinează situația monetară a pieței și ia măsuri în privința zaraflîcului.*

Suptu prezidenție d. logofătului Grigorie Sturza.

Au presdsuvitu

D. vel logofătul al justiției

D. logofătul din lăuntru.

D. Șeful Miliției Moldovei.

D. vel visternic.

D. vel postelnicul.

Sfatul cârmuindusă de jaloba neguțătorilor pieței orașului Eși de pricinile sâmțitoarei pagube, la care iaste supus negoțul din deosăbire cursului monedei, care dă prilej de feliuri de zaraflăcuri. și din nestatornicie lui pricinuește o obștească îngrijâre, au încheiet următoarele socotințe.

1) Ocârmuirea nepriimind în Visterie alte monede decâtu galbănul în curs de 31 lei 20 parale, rubla de argint câte 10 lei 20 parale și sorocovățul câte 2 lei 10 parale, toate celelalte monede săntu socotite ca niște obiecturi de negoț, așa dar piața Eșilor impreună cu tribunalul de comerț rămăne a priimi în toate relațiile negustorești măsuri potrivite cu prețăluire de mai sus alcătuind după pilda Valahiei, un curs statornic cari să va supune Sfatului numai spre știință și va slujî de temeiu și în tranzacțăile particulare, căt înscrisurile nu vor cuprinde cutari sau cutare monedă în argint sau aur.

2) Pricina de catahrisis și de nestatornicie cursului monedei fiind pornită numai din înmulțire zarafilor sau a schimbătorilor făr nici o schimbășăe cari să află cu mesăli pe ulițăle orașului în precupie di monedă, și care nu numai că aduc în curs pi toată ziua prifaceri, dar și moneda rătăzăndo o disprețuesc, de aceia tribunalul de comerț împreună cu piața vor fi datori a chibzui din căte unul pe aceşti trebuincioși în obștie folos a negoțului și socotindusă de nevoie să periorisască numărul lor încâtu vor fi niapărat, însă unul ca aceștia vroind a unelti asămine mesărie, să fie îndatorit mai întâi a dipozitarisă la tribunalul de comerț sau o sumă de bani ci să va hotără

de dânsul şi de piaţă, are sădea chizăşăe sigură de trii neguţători din cei întăi capitalişti răspunzători unul pentru altul, şi de să vor afla loate sau date de dânşii în ţărculaţăe monede tăete să fie socotiţi de calpuzani şi supuşi la toată asprăme pravilelor pământeşti ci legiueşte la asămine pentru care să fie dator a da înscris cu cuprindere, că încătu priveşte îndatoririle de zaraf orişicine ar fi şi ori supt ce protecţie străină sar afla, să nu poată a să folosă cu vreun titlu pentru a să apăra de asprime pravilelor.

3) Tribunalul de comerţ împreună cu piaţa să fie datori a aşăza pravili pentru operaţăile prăvăliilor şi la deosăbitele întămplări di abatire răspundere să fie din capitalul ce vor dipozitarisă sau din averea chizaşului.

Jurnalul acesta prin raportu să supune D. vice prezident spre întărire şi după deslegare ce va veni să vor face lucrările cuviincioasă prin dl vel Post.

fila 22—23.

LXXXIII. *1833 Decembrie 21. Zarafii din Iaşi se plâng sfatului că pe nedrept sunt acuzaţi de scumpirea preţului monetelor.*

Cătră Inaltul Sfat al prinţăpatului Moldaviei de la evreii zarafi din oraşul Eşi.

plecată jaloba

De tănireţăle noastre pătrecându noi viaţa noastră cu aleşverişul zaraflăcului făr să mai avem vreun alt deosăbit aleşveriş, plătindune şi toate obişnuite dări şi havalele, acumă întrecute zăle de cătră cinst. adgii prin toate uliţile sau poblicarisăt că acestu feliu de alesverişu cu totul să lipsască dintre noi fiind cu totul împrotivă dreptăţii, întăi că nimene asupra noastră nau jăluit ca să ni găsască cu vre o vinovăţăe, al doile că nici la o ţară nu să aude cu acesta felu de alişverişu de cătră stăpânire să fie oprit, al treile că noi nici odinioară preţurile monedei nici le suim nici le coborăm şi însuşi după cercetare ce să va face vederat să va cunoaşte că fieşte care monedă aice în oraş să află mai eftină de căt în toată ţara Moldovii, căci noi nu căutăm bogăţie ci sântem bucuroşi ca să ni chivernisăm casă cu copii noastri, mai vărtos că noi peste margine în alte ţări nici o şpiculaţăe cu moneda nu facem şi nici odinioară preţul monedei din pricină a noastră nici să sue nici să coboară; al patrule când sau mai întâmplat ca să i hotărască vreun preţ sau vre o poruncă cinstita visterie în pricina monedei şi noi nam urmatu, pentru care cu umilinţă ne rugăm milostivire mării voastră ca să vă miluiţi asupra noastră atîta săraci cu casă grele care numai cu acest alişveriş de tănireţăle noastre niam deprinsu, şi dacă ni să va lua această bucăţăcă de pâine ca cându niar lua şi sufletele, milostivul Dumnezeu, să va apăre de toate păcatele şi de păcatul acesta, măluiţivă asupra săraciii noastră să fim puşi la cale spre a nu ni strămuta de hrana noastră ce să ne chivernisăm casăle şi copii noastre ca şi mai nainte vreme îndatorindune a da şi chezăşăe pentru noi şi purure să fim rugători milostivului Dumnezău pentru fericită sănătăţăi mării Voastre.

fila 35.

LXXXIV. *1834 Iulie 26, Visteria refereazã Sfatului măsurile cari trebuesc luate pentru a împiedica dezvoltarea zaraflîcului.*

Dumnialui pah. Teodor Goţan mai marele Starostiei din oraşul Eşii prin raportul lui cu No. 3, înştiinţază visteria că făcând adunare tuturor fruntaşilor neguţători, cu care întrând în sfătuire pentru înflorirea şi îndemănarea negoţului, cu toţi intrun glas şi întru o unire au găsit de cuviinţă spre a să puni o stavilă asupra monedei, pentru ca atunce nu numai negoţul va înflori, dar apoi neguţătorii vor ave înlesniri lor făcând însă şi aceasta cerire, că mulţime zarafilor care se află în piaţă să să rădice, rămânând numai acei cu stare cunoscută, care să dei chizăşie că vor urma întocmai după alcătuire şi poroncile ocăr-

muirii ce să vor da asupra monedii; căci de mulţimea zărafilor ce astăzi se află în piaţă, numai că din în zi să sui moneda dar apoi tae galbenii şi irmilicii încât galbenii drepţi la cumpini pre puţini să găsesc în piaţă, cerând şi statornicire cursului de astăzi a monedei; gios iscălitul alăturând pe lângă docladul acesta copie de pe pomenitul raport, tot odată îşi însămnează şi socotinţa sa, întăi pentru zarafi de a lăsa asupra neguţătorilor alegire lor: cari să se mărginească numai în patru zarafi şi pentru cari şi neguţătorii să fie răspunzători la orice întâmplare, cari zarafi să fie datori a schimba îndată fieşticăruia monedele de oricîtă sumă ar ave trebuinţă şi fără nici un ban scădere din cursul hotărît sau pentru folosul lor de la schimbare. fieştecăreia monedă să se hotărască de către neguţători. al doile pentru ca să continească tăiere monedelor de aur de către obicinuiţi, întru aceastaş care aduce o mare pagubă obştească, să să hotărască o vade şi prin publicaţie să să facă cunoscut în toată ţara ca fieşte care să să desfacă păr la hotărăta vade de asămine monede tăiete, căci după implinirea protezmii publicarisite, nişte asămini monede ciuntite nu vor mai fi priimite, iar apoi şi zarafilor ce să vor alege de neguţători să li să puie îndatorire de a nu cuteza nici cum să primască sau să dee asămine monede. După implinirea vadelei publicarisite supunândusă unui ştraf şi pedepsi la asămini cutezare a lor, iar pentru cursul deşi cererea neguţătorilor atârnă de a rămâne galbănul 34 lei 20 par. 16 ermelîcul, 12 carboava, 2 şi 20 sorocovăţul, fiind însă că întru acesta noul aşezământ au prevăzut şi au legiuit rămâne la înălţimii sale înţeleaptă hotărîre şi punire la cale iar pentru a nu să mai spori preţul din cursul de astăzi, aceasta este o măsură atât de priincioasă şi cu atât mai de neaparat de a lua punere la cale cu cât în o vidirată struncinare a stărilor şi o stavilă negoţului.

Fila 54 şi 64.

LXXXV. *1834 August 1. Sfatul supune cunoştinţei Domnului chestiunea zaraflîcului şi măsurile cari sunt de luat.*

Pre Inălţate Doamne

Dumnealui vel vis[t]. după raportul ce au priimit de la mai marele Staroste din oraşul Eşii cu cerire după oglăsuirea fruntaşilor din tagma neguţătorească.

1. Că mulţămea zarafilor jidovi ce să află în piaţă şi cari sunt pricina nestătornicului curs a monedei şi a ciuntirii ei să să rădice şi să rămăe acei cu stare care vor da chezăşii temelnice.

2. Că pentru a să pune stavilă suirii monedii să să hotărască a rămăne în preţul de astăzi adecă: 35 lei galbănul blancu, 34 lei 20 par. pasîrul, 16 lei ermelicul, 12 lei carboava şi 2 lei 20 parale sorocovăţul

3. Cursul monedii ce din nou sar ivi în ţară să fie hotărătă după aiarul ei; au întrat cu doclad de supt No. 5)66 propozarisind măsuri privitoare cătră mărginirea numărului zarafilor şi cătră desfacire şi lipsire din ţară a monedii tăete şi despreţuite.

Aceste măsuri Sfatul socotindule potrivite cu starea lucrurilor, găsăşte pentru a să pune stavilă unui rău ce mergi în sporire şi care loveşte de a dreptul toate relaţiile neguţătoreşti şi interesurile particulare a să lua următoarele măsuri:

a) Mulţămea zarafilor schimbători de monedă ce să află astăzi să să mărginească numai in număr de şasă, după cerirea neguţitorilor făcută în presudstfie, care neguţători să aibă ai alege însuş dintre oamenii cu avere şi cu îndestulă încredere, carii să dei înscris că vor urma întocmai regulilor ce să vor statornici cu aceasta, că dacă să va ivi asupra lor cel mai mică catahrisi să nu aibă în privinţa uneltirii zaraflâcului a să agiuta de străină protecţie, ce să fie supuşi dispoziţiilor şi pravililor ce sânt şi să vor

statornici întru aceasta. Ei să fie îndatoriţi a schimba orişicui să va înfăţoşa cu orice sumă de bani.

b) să să însărcineze pe neguţătorii pieţei ce mai întăi să hotărască acee ce trebue a să lua de către zarafi pentru schimbare a feliuri de monedă ce să află in ţărculaţie în prinţipat şi acel preţ sau baş ce să va hotărâ de dânşii săl şi publicarisască prin gazetă sau buletin, şi să politicească în schimbările de monedă după nici o prifacere nu numai în capitalie ce şi în tot prinţipatul.

c) Visteria va pune îndată în lucrare a să vărsa pietre de cumpeni atăte câte vor fi trebuitoare spre obştească înlesnire, care pietre să aibă pe o parte bourul marca ţării şi pe de alta No. de 64 grăunţe ce cuprinde un galbăn, în întregimea sa şi să fie încrestată împregiur spre a nu să putea priface, şi cu asămine greutate de cumpănă să să slujască orişicine în daturi şi luaturi socotindusă pe temeiul că una sută galbeni să tragă una sută opt dramuri şi treizăci grane tocmai.

d) Cursul monedilor în toată ţara ar fi de cuviinţă să să statornicească acelaş ce este legiuit de reglement şi priimit de visterie, şi aceasta ca să să siguripsască interesurile neguţătoreşti care sunt supuse la asămine prefacire ca şi cursul cel nestatornic a monedei; însă este netăgăduit că adivărată pricină a nestatornicului curs a monedii sînt oarişcari monedi priimitoare de prifaciri, ce să politicesc în ţară, care cu adesa lor scădere sau suire pricinuesc văzuta nestatornicie şi pre care prevăzândule reglementul au întemeiat cursul pe valora galbinilor. Drept aceia spre contenirea acestui rău este de cuviinţă ca neguţătorii pieţii să facă aiar acestor monede şi potrivind valora lor cu ace statornicită a galbănului să publicarisască obşteşte ace cuprinzătoare în sîne valoră care să slujască de regulă negoţului.

Acest aiar să să rânduiască regulat în toată triminia precum şi ori şi când să va ivi vreo nouă asămine monedă sau vreo lipsă în acele obicinuite dar pentru ca să să curăţască cu totul monèdele tăiete şi despreţuite ce să găsăsc astăzi în ţară, fieştecare grăunte ce va fi lipsă din greutate unui galbăn să să socotească drept două zeci şi cinci parale, care săi scadă în schimbare ce să va face de către zarafi ca cu acest chip pedeoparte zarafii statorniciţi în tot cuprinsul ţării, avănd folos de a cumpăra monedă tăietă, să le poată aduna cu lesnire şi să le petreacă în alte locuri unde vor pute afară de ţară, iar pe dealtă parte să pue stavilă tăeturii galbenilor care nu ar aduce decât pagubă acelui ce va vroi a ciunti monedă. Drept aceia pentru disfacere monedii tăeti şi lipsă, visteria să publicarisască de obştie, că în vade de şase luni, orişicine ar ave acest feliu de monedă fie zarafi fie particularnici, să caute să o disfacă prin chipul de sus arătat, căci dacă după trecirea termenului de şase luni sar discoperi în ţărculaţie galbeni tăeţi să vor lua în folosul eforiei oraşului iar zăraful ce sar găsi că a) scoate în ivală monedă tăetă, b) că cumpăneşte cu cumpăna mincinoasă, v) că nu voeşte să schimbe a celui ce să va înfăţoşa g) sau să cere mai mult cât este hotărât; la cele dintăi două cazuri să piardă dreptul de a fi zarafi, şi supuşi giudecăţii criminalăceşti spre a să pedepsi după pravilă pentru calpuzani iar pentru acele două din urmă să fie dipărtaţi din uneltirea zarafläcului că unul ce să socoteşte că nu are stare a urma această meserie.

Aceste măsuri să vor aplicarisi în toate tărgurile unde să află reşedinţe isprăvniceşti în care să va statornici asămine numai căte un zaraf carele să fie supus la toate dispoziţiile sus arătate iară ispravnicii precum şi eforiile de la ţănuturi vor ave îngrijire supt a lor răspundere a să urma întocmai.

N. Suţu, Al. Ghica. 1834 August 1.

Rezoluţie. (întăritură). Să încuviinţază aceste măsuri a sfatului, vor ave însă lucrare lor cu o lună în urmă publicaţiei adică să va socoti sorocul de şase luni, iar nu-

mărul zarafilor pe la tărgurile de pe afară va fi precum trebuinţa pieţii va cere în număr hotărăt.

5 Avgust 1834. file 58—59 60.

Pe o anafora No. 176 a sfatului din 28 Noemvrie cu acelaş conţinut, se poate vede următoarea rezoluţie domnească:

Să încuviinţază aceste măsuri a sfatului care îndată să vor publica prin buletin, iar cursul va ave întocmai a sa lucrare de la 1 Ghenar 1835; zarafii pe la tîrgurile din afară vor fi în număr hotărât precum trebuinţa pieţii va ceri.

29 Noembrie 1834. fila 73.

LXXXVI. *1834 Decembrie 8. Visteria comunică Sfatului în privinţa zarafului din Tecuci.*

Isprăvnicia de Tecuci pe lângă raportul cu No. 8837, alăturează visteriei, în scris răspunsul a obştiei neguţitorilor de acolo, atingătoriŭ de aşăzare şi la acel târg a 2 zărafi ce prin carte visteriei cu No. 7923 i sau poruncit cuprinzătoriu că ei au găsit un jădov anumi Şmil cu siguranţie pentru ca să fie îndeplinitor celor cuprinsă prin poronca Visteriei, însă nu cu preţurile başului aşăzate în oraşul Iaşii ci cu condiţiunile mai gios arătate:

Pentru schimbarea unui galbăn	20 par.
pentru un irmilic	10 par.
pentru una carboavă	7 par.
pentru un sorocovăţ	2 par.

Pentru care gios iscălitul cu căzuta cinste supune sfatului cerire a numiţilor neguţitori spre dislegare dacă să posvoleşte pe la târguri osăbire preţurilor pentru schimbare monedelor.

Rezoluţia Sfatului.

Să să facă cunoscut Visteriei că deşi să poate socoti că analoghia alişverişului din târgurile cele mari nu poate fi potrivită cu acea a târgurilor celor mici, însă cererea aceasta este cu totul asuprătoare în privirea başurilor priimite de zarafii din Eşi şi Visteria să scrie la Tecuciu ca să scadă acel baş şi tot odată să să facă ştiinţă Eforiei ca să întrebe pi zarafii de aice de nu vor a priimi şi zaraflîcuri den afară cu aceliaşi preţuri de aice.

Alex. Ghica, T. Balş, N. Suţul

fila 75.

LXXXVII. *1835 Iulie 25. Visteria comunică Sfatului că nu se respectă măsurile luate în privinţa căştigului zarafilor.*

Eforia orăşienască prin raportul cu No. 1725 înştiinţază Visterie că zărafii statorniciţi în număr de 10 nuşi urmază datoriile lor atât în schimbare monedelor cât şi încelelalte după aşăzământ, luănd pentru o schimbare unui galbăn căte un leu şi pol sorocovăţ, di sorocovăţ căte patru şi păn la 6 par., asămine şi în celelalte monede. Precum la aceasta de curănd însuşi prezădentul Eforiei sau dovidit. Pentru cari visteria cu căzută cinste alăturează în copie spre pliroforia Sfatului sus numerarisătul raport a Eforiei spre hotărăre.

Regest. Sfatul hotărăşte că pănă la reducerea galbenului la $31^1/_2$ zarafii să nu poată lua mai mult decăt îndoitul sumei hotărăte, adică câte 10 parale la galbăn, 4 parale la irmilic şi carboavă, şi căte 2 parale la sorocovăţ.

LXXXVIII. *1836 August 21. Ministrul din lăuntru şi cavalerul Catargiu, comunică sfatului jaloba locuitorilor din Bârlad, cari cer să oprească zarafii de a mai eşi cu mesele la iarmaroc şi altele.*

Lăcuitorii din tărgul Bârladului cu jaloba din 3 a curgătoarei predstovlisătă de Eforia orăşănească de acolo din 8 tot aceştii luni No. 522 făcănd cerere a să statornici cursul monezilor în acel ţănut precum aice în capitalie să politicєşte fiindcă cu rădicare acelora precum în timpul de astăzi ar urma în acel ţănut li sar pricinui păgubire, şi al al 2-le a să periorisă pe jidovii zarafi să nu iasă cu mesile pe la iarmaroace ci să stee pi la a lor dugheni în tărg, precum şi a nu mai tăe banii după a lor obiceiu urmare cu care aduc struncinare norodului. Cu cinste căzută această împregiurare să supune cunoştinţei sfatului în alăturare cu actul cererii lor spre pliroforisăre şi spre dislegari de urmat, ce îndestulare să li să facă la pomenita lor cerire prin care cuprind că galbănul blancu umblă 38½ lei, galbănul pasăr 37 lei, irmilicul 17, rubiaua 7.10 parale şi carboava 13 lei.

Fila 97.

LXXXIX. *1836 August 27. Jurnal încheiat de Sfat cu privire la zaraflâc, zarafi şi alte chestiuni monetare.*

Luândusă din nou în trataţie anaforaoa sfatului cu No. 176 din 28 Noembrie 1834 precum şi lucrările mijlocite în aceia că să atinge de statornicirea cursului monedei şi văzândusă că acest proect deşi sau publicarisit mai înainte însă sau prelungit până acum pentru a să da îndestulă vade lăcuitorilor prinţipatului de a să disface de datoriile la cari era supuşi, sau hotărât a să mai da încă un termin până la 1 Ghenar 1837 cu aceasta că dela ace vreme şi înainte în tot cuprinsul prinţipatului cursul monedei să fie acel statornicit de reglement, iar de pe acum Visteria este îndatorită a face următoare lucrare.

a) a publicarisi spre ştiinţa lăcuitorilor de prin sate că dela 1 Ghenar 1837 umblarea galbănului are a fi la 31 lei şi 20 par. după reglement.

b) a statornici numărul cerşut de zarafi schimbători de monedă care să fie aleşi de cătră neguţitorii oraşului şi care pentru a fi cunoscuţi să se însămneze fisiognomia lor.

v) pentru a să grăbi această alegire visteria va chema de faţă pe zarafi şi negustori şi le va pune înainte ca până în vade de 5—6 zile să aleagă pe schimbătorii de monedă a pieţii hotărăndulisă că săvărşindusă acest termen, zarafii de acum vor fi cu totul opriţi de a unelti meseria şi statornicindusă odată numărul cerşut de zarafi dacă se vor descoperi şi alţii uneltind această meserie, fără a fi cunoscuţi de ocărmuire li să vor lua banii ce să vor găsi la dânşii şi să vor da la cutia milelor.

g) Visteria va pune înainte neguţitorilor pieţii ca să facă îndată aiarul tuturor monedelor ce să află în ţărculaţie potrivindule cu valora galbănului, un asămine aiar visteria va pune înainte ca să să facă şi la Galaţi de cătră negustorii pieţii de acolo, spre a să publicarisi spre ştiinţa obştească.

d) aşezăndusă zarafii să va statornici tot odată şi başul hotărât pentru schimbare monedelor şi paguba ce sau socotit pe grăunte lipsă precum şi toate dispoziiţiile atingătoare de călcările lor.

e) Şi fiindcă calpuzanlâcul găseşte prin mijlocire paralelor mărunte pentru că este dovedit că să şi face întroducere de asămine parale calpuzane, visteriia va da poroncă pe la margine ca să să oprească întroducere paralelor mărunte şi schimbare galbenului în parale să să facă pe socoteala de 15 lei aşa precum are cursu galbânul în Ţarigrad.

Fila 101—102.

XC. *1836 Septembrie 5. Publicația ministrului de finans Al. Balș privitoare la cursul monetar, calpunzanlâc și zaraflâc.*

Visteria prinţipatului Moldovei

Fiindcă după trataţia făcută acum din nou în presudsfia domnească, asupra anaforalii sfatului cărmuitoriu din 28 Noembrie 1834 cu No. 176 pentru statornicirea cursului monezii şi văzânduse că acest proect deşi sau publicarisit mai înainte, însă prelungit până acum pentru a să da îndestulă vade lăcuitorilor prinţipatului spre a se desface de datoriile la care era supuşi şi după o punere la cale sau hotărât ca să se mai dee încă un termin până la Ghenar 1837 cu aceasta ca de la acea vreme şi înainte în tot cuprinsul prinţipatului cursul monetii europineşti să fie acel statornicit de reglement şi primit la visterie.

Galbănul, trei zeci şi unul lei şase *zeci bani.*

Carboava, zece lei şase zeci bani.

Sorocovăţul, doi lei trei zeci bani.

Iar cât pentru moneta turcească, după aiarul făcut de cătră negustorii din capitalia Eşului şi a zarafilor în fiinţă şi a mai marelui staroste după valora galbănului de 31 lei 60 bani să se urmeze întru acest chip adică :

Mahmudeaua moale.	patruzeci şi unu lei
Mahmudeaua vârtoasă.	treizeci şi patru lei, şasezeci bani
Irmilicul vechi,	patrusprezece lei
irmilicul nou,	treisprezece lei
rubiaua,	cinci lei nouăzeci bani
funducul,	două zeci şi trei lei
stambolul,	şaptesprezeci lei
misărul	patrusprezece lei
beşlicul vechi	zeci lei treizeci bani
izlucul	şapte lei o sută cinci bani
ichilâcul	şase lei treizeci bani.

Aşa dar pentruca să se curăţiască cu totul monetele tăete şi despreţuite ce să găsesc astăzi în ţară şi pentru ca să se continească interesul tăerii galbenilor care nu ar aduce decât pagubă acelui ce va vroi a ciunti moneta să statorniceşti ca fieştecare grăunte ce va lipsi din greutatea unui galbăn să se socotească drept douăzeci şi cinci parale de un grăunte, care să se scadă în schimbare ce se va face de cătră zaraf, ca cu acest chip zarafii statorniciţi în tot cuprinsul ţării având folos de a cumpăra monetele tăete să le poată aduna cu lesnire, şi să le petreacă în alte locuri unde vor pute afară din ţară. Drept aceia visteria protivit cu înalta poruncă dă în ştire de obşte tuturor lăcuitorilor de prin târguri şi sate, că de la 1 Ghenar 1837 umblarea galbănului are a fi 31 lei 60 bani după reglement cumpănit cu piatra cu bour a visteriei care sau şi împărţit încă din anul trecut prin toată ţara, precum asăminea şi toate celelalte monete după cum sus să arată, fără să mai aibă vreo prefacere cu scădere sau suire şi acei care vor ave acest fel de monetă tăetă şi lipsă să caute în această vadea să se desfacă prin chipul de sus arătat fără cât de puţină abatere căci după trecerea aceştei vadele dacă să vor mai descoperi în circulaţie acest fel de monete tăete, ocărmuirea este în dreptate a lua cele mai aspre măsuri pe care aplicaţia ar pune în ivală spre contenirea cea desăvărşit, a unui rău care are înrâurire jăgnitoare nu numai asupra relaţiilor negustoreşti dar şi intereselor particulare. Şi pentru că călpuzanul găseşte purerea a se înlăsnire prin mijlocirea paralelor mărunte, pentrucă esti dovedit că să şi face întroducere de asemenea parale calpuzane sa hotărât că schimbarea galbănului în parale are a fi pe socoteala patruzeci şi cinci lei aşa precum are curs galbănul în Ţa-

rigrad, dar pentru îrlesnirea a celor ce vor ave trebuinţă de a schimba din aceste monede în mărunţuşuri după punerea la cale făcută, zarafii sunt datori a schimba fieştecare monetă şi va priimi zaraflâcul său cinci părale de un galbăn, două parale pentru un irmilic, două parale pentru una carboavă şi o păra pentru un sorocovăţ, iar pentru celelalte moneti după analoghia acestora.

Ministrul finanţului, Alexandru Balş.

Eşi 1836 Septembri 5, fila 139.

XCI. *1836 Octombrie 13. Ministrul finasului Al. Balş comunică Sfatului că pe la judeţe nu se pot găsi zarafi ca să primească condiţiile visteriei. Rezoluţia sfatului.*

Isprăvnicii ţănuturilor Suceava, Bacăul, Putna şi Tecuciu, prin raporturile cu No. 6425, 7910 şi 7819 înştiinţază pe visterie că după poruncile primite întru ceia ce să atinge de statornicire cursului monetei şi alegerile zarafilor de prin târgurile acestor ţănuturi, liau făcut cunoscut ca să aliagă pe zarafii cerşuţi schimbători de moneti, şi nici cu un chip nu sau putut face o asămine alegire, puind înainte că cu condiţiile hotărâte nu pot să priimască nici unul a fi zaraf. Nişte asămine dar împregiurări gios iscălitul cu căzuta cinste le supune sfatului cărmuitoriu spre hotărâre şi cuviincioasă dizlegare.

Ministru finanţului

Alexandru Balş.

Rezoluţia Sfatului.

Să să scrie visteriei ca să adune de faţă pe neguţitori şi zarafi spre a să încuviinţa de propunerile ce fac, ca după acele să să chibzuiască lucrul potrivit cu trebuinţa, asămine să va porunci şi ispravnicilor ca în vade hotărâtă să prestavlisască ştiinţi de condiţiile după care, acei zarafi voesc a să unelti meseria şi să le supue sfatului.

Fila 109.

XCII. *1836 Octombrie 20. Mininistrul de finans Al. Balş comunică Sfatului greutăţile întâmpinate în judeţe, cu statornicirea zarafilor.*

Isprăvnicia ţănutului Tutova prin raportul cu No. 9297 face cunoscut visterii că puind însărcinare negustorilor din târgul Bârladului spre a alegi zarafii cerşuţi aicea, au ales numai pe unul şi anume jâdovul Haim Ţăptiş cari şi acesta cu condiţiile poroncite priimeşte a fi numai pentru o mică sumă a particularnicilor feţâ adec dela 10 pără la 20 galbeni săi prifacă din acei tăeţi şi lipsă, in galbeni buni sau în altă monetă iar pentru mai mari sumă dela 100 pănă la 1000 galbeni ceri dela obştie osăbită alcătuire că piste suma hotărâtă a i să da cîte 25 parale de un grăunte lipsă la un galbăn şi a zaraflâcului său cinci părale săi mai dee încă căte cinci părale şi aşa va da siguranţîe poroncită pentru uneltire acestei mesării pe viitorime, câci întru alt chip nu poate priimi nici unul a fi. Apoi fiindcă şi de la alte ţănuturi sau mai priimit raporturi cu arătare de nevroinţă şi nesupunire alegerii zarafilor cu condiţiile poroncite precum sau mai făcut cunoscut sfatului şi prin doclad, cu No. 7737, gios iscălitul grăbeşte şi acum a aduce şi aceste împregiurări la cunoştinţa Sfatului spre hotărâre rugându1 ca fără întârziere să binevoiască ai împărtăşi dizlegare de urmare ce trebue să păzacă în acest predmet.

Ministru finansului

Fila 113. Alexandru Balş

LCIII. *1836 Noembrie 19. Min. finansului Al. Balş comunică Sfatului condiţiile puse de zarafi, de pe la unele judeţe.*

Isprăvniciile ţînuturilor Neamţului şi Tutova prin raporturile cu No. 12311 şi 10180 fac cunoscut visteriei că după toate stăruinţele şi îndemnurile cătră neguţitori de prin tărgurile acestor ţănuturi spre a alege zarafii cerşuţi nau fostu cu putinţă a să săvârşi cu condiţiile *perecite* pentru că la cel întăi deşi sau lăsăt şi au însămnat pe un jîdov a fi zaraf însă cu următoarele condiţii adică:

25 parale pentru lipsa unui grăunte din galbănú.
10 „ schimbarea unui galbăn.
8 de un ermelic.
6 de o carboavă.
3 de un sorocovăţ.

Urmândusă şi pentru moneta turcească după analoghia noastră. Cel a doilea zarafii din tărgul Bârladul au dat răspuns că după alcătuire ce vor săvărşi zarafii di Eşi, cu cinci parale mai mult la un galbăn de schimbat, voind de grăunţile ce sar găsi lipsă, vor priimi a fi zarafi, apoi asămine propunere visteria având în privire de oparte nepotrivirile urmate iar pe de alta zădărnicia peripiscă ce necontenit să întrebuinţează, de aceia gios iscălitul cu căzuta cinste aducănd la cunoştinţa Sfatului şi următoarele întămpinâri plecat îl roagă să binevoiască a înpărtăşi cu grăbire dislegare de urmare ce trebue să păzască în acest predment căci şi prin docladul de supt No. 7727 şi 8397 au făcut cunoscut propoziţiile cerşute de cătră zarafii din Eşi şi de prin alte tărguri dar pănă acum nu sau priimit nici un fel de dislegare.

Fila 141.

XCIV. *1836 Noembrie 28. Ministru finansului Alex. Balş, comunică Sfatului informaţiuni din ţară cu privire la aceiaş chestiune.*

Obştia negustorilor din Târgul Frumos fiind eşit prin jalobă cătră Visterie să tăngueşti că după îndatorire pusă lor de cătră Isprăvnicie a alege zarafi pentru acel târg nu sănt în stare a face o asămine aligere cu cuvânt că să găsesc cu totul săraci neavând nici unul sumile cu cari să poată priimi această însărcinare, de care spre pliroforie să alăturează pe lângă această în orighinal pomenita jalobă, apoi fiindcă şi de la alte ţănuturi sau mai priimit raporturi de la Isprăvnicie tot cu asămine cuprindere pentru cele mai mici tîrguri cu arătare de nevroinţa neguţitorilor spre a alege zărafii cerşuţi şi pentru că gios iscălitul având în privire îndatorire pusă prin otnoşenia isprăvniciei No. 1489 de a să statornici zărafi prin tărgurile din prinţipat care să fie aleşi de cătră neguţitorii orşine, spre a nu să prilăji pe viitorime spre un fel de neorânduială şi călcare de aşezământ având mijlocul de catahrisis cu nevroinţa şi nestatornicia lor, de aceia cu căzută cinste aduce la cunoştinţa Sfatului cîımuitoriu aceste împregiurâri plecat rugândul să binevoiască a înpărtăşi dislegare de urmare ce trebue să să păzască căci anul nou să apropie şi nici o lucrare să poate face din pricina împrotivirii cu care să arată numiţii negustori.

Fila 142.

Pietrele de cumpănă.

XCV. *1837 Ianuarie 31. Froim sin Adel, Şmil Moscu, Strul sin Iosup, Avram Moscovici, Marcu Leizer şi I. Leiba fac Sfatului Administrativ o ofertă pentru fabricarea pietrelor de cumpănă.*

Noi gios iscăliţi auzănd că di cătră Ocărmuire sau dat la Iancu Pecetariul ca să

facă petrele pentru cumpănirea banilor, după alcătuire ce ar fi făcut cu Ocârmuirea pentru lucrul acelor petricele care acel Iancu le împărtăşeşte şă pe la alămari ca şi el precum să poate alcătui cu alţăii făcând spiculaţăe apoi fiind că de căt asămine să fie a face spiculaţie cu acel meşteşug binevoiţi cinsiit Sfat toată breasla noi de a noastră bună voe ne îndatorăm ca după probile ce ni se vor da să lucrăm câti pietricele va cere trebuinţa cu preţul de 15 parale una fiind gata la vadeaua hotărâtă fără a aduce cea mai mică ostivnocă (?) Pentru aceasta plecaţi ne rugăm ca să facă punerea la cale după cum cinstitul Sfat va binevoi căci întru aceasta vroim a ave Ocărmuirea folos precum şi noi să cunoaştem o milă căci bani nu ne trebueşte înainte de când să va mântui tot lucrul atunce ni să va da şi plata.

Pre plecaţii cinstitului Sfat

Froimn sin Adel staroste.
Şmil Moscu.
Ştrul săn Iosub
Avram Moşcovici.
Marcu Leizăr.
Jubin-Leiba.

Fila 244.

XCVI. *1837 Februar 12. Alexandru Balş ministru finansului comunică Postelniciei că contractul pentru fabricarea pietrelor de cumpănă este deja încheiat cu alt furnizor.*

Asupra celor cuprinsă prin otnoşenia postelniciei cu No. 163 că sau găsit nişte ahotnici spre a face pietrele trebuitoare pentru cumpănire galbenilor, cu mai ingiosît preţ, decît după cum este alcătuire cu jidovul ce lucrează acum, şi că să să facă cu deosăbită formă, şi în sfîrşit că după ştiinţă ce are sfatul nici contractul nu este încheiet cu acel jidov, gios iscălit are cinste a răspunde că tocmala cu jidovul ceau lucrat pietrele şi contractul este încheiet tocmai de la 17 a trecutei luni Ghenar, dându-isă la facire contractului 1500 lei, pe giumătate den suma alcătuirii plăţii a 2000 petre, si pietrele sunt şi gata şi întocmai după forma înfăţoşată de atunce pre Inălţatului Domn, şi încuviinţată de Inălţimea sa, şi dar nici că să poate a să desfiinţa contractul, şi a să mai strica petrile şi însfîrşit acei ahotnici nu să pot întrebuinţa în asămine lucru fiind sfârşit.

Ministru finansului
Fila 243. Alexandru Balş.

XCVII. *1837 Mart 26. Iancu Pecetariu se angajază faţă de sfat să execute 2000 tacâmuri de grăunţi pentru cumpene.*

Fac cunoscut eu Iancu Pecetariul că în Presudsfia Sfatului mam alcătuit ca să fac 2000 tacâmuri de grăunte pentru cumpănă după greutatea pietrii Visteriei de 64$^1/_2$ grăunte cu preţ de 6 parale pentru fieşte care tacăm care să fie alcătuit de grăuntele de la 1 până la trii, de giumătate şi de a patra parte de grăunte pe care mă indatoresc până la trei zile după Paştele creştineşti să li dau gata teslimarisindule la Sfat.

Fila 266. Iancu Pecetar.

XCVIII. *1837 April 26. Iancu Pecetaru cere Sfatului să i să plătiască suma cuvenită pentru executarea pietrelor.*

La 26 Ghenar anului curgătoriu 1837 eu am încheit contractul cu cinstita Visterie ca să fac 2000 pietre de cumpinit galbene supt îndatorire ca întocmai după pruba ce mi sau dat să li fac şi că în 21 zile să li teslimarisesc negreşit deplin, în tocmala

ea ca pentru aceste pietre, cestita Visterie sămi dei 3000 lei adică 1500 înainte la încheierea contractului şi 1500 după săvârşirea lucrului, fără sminteală. Eu după îndatorire ce am luat asuprămi de îndată am pus în lucrare, neaparată trebuinţă şi nu in 21 zile, ci în 16 zile dela încheiere contractului gătind toate acele pietre li am şi dat la cinstita Visterie, şi aceasta din partea me au fost numai că cumpărânduse de către cinstita Visterie, căte dintrănsele nar veni să le pot faci potrivit cu îndatorire ce am avut, şi cu adevărat că 500 pietre mi sau întors înapoi spre a li face pe altele mai mici şi pe altele mai mari, care şi pre acele prifăcândule leam şi teslimarisit la cinstita visterie şi în sfârşit la vadeaoa hotărâtă toate pietrile liam teslemarisit deplin în aceiaşi greutate potrivit cu proba ce mi sau dat. Dar îndatorirea cinstitei Visterie cu plata banilor nau urmat întocmai după coprinderea contractului pentru că din 1500 lei ce au fost a mi să dă înainte la încheiere contractului, miau dat numai 300 lei precum se poate vide din adeverinţa ce am dat sămişăei cinstitei Visterii. Iar di ceilalţi bani atât de 1200 lei din 1500 lei ce au fost a mi să da, la 26 Ghenar şi 1500 lei ce iarăşi au fost a mi să da la 16 Februar la sfârşit când am săvârşit tot lucrul, care piste tot fac 2700 lei sânt şi până astăzi răbdătoriu şi nu ştiu ce vinovăţie a fi asupra me de nu mi să dau banii, în vreme când eu toată îndatorire am săvârşit şi nici un răspunsu asupra me nau mai urmat după aceste toate cari în adivăr arăt cinstitului sfat care iaste vinovăţin me de nu mă îndestulează cu dreptul mieu şi oi fi putut eu numai cu acei 300 lei a faci 2000 pietri, ci am luat bani împrumut cu dobânzi spre a pute aduce întru împlinire îndatoririle ce am avut din care pricină sărăcia îmi este de faţă, creditorii mă apucă să le plătesc acei ce am luat de la dânşii, calfile lucrătoare îşi cer plata lor şi copii cu toţi bolnavi şi nici un fel di închipuire eu nu am.

Pentru aceia cu adâncă supărare plecat mă rog cinstitului Sfat săşi revărse mila şi asupra me şi să poruncească slobozirea banilor ce mai am a lua adică 2700 lei spre a pute şi eu a mă îndemâna cu nivoile şi mai ales acum şi plata chiriei dughenii iaste mai ce, şi nici o închipuire am, şi această o pătimesc nu din altă pricină decât că nu mi să plăteşte dreptul meu, la care dispre mine nici o vinovăţie nu iaste pricinuită.

Fila 270, Iancu Pecetariu.

XCIX. *1837 Iunie 11. Şmil Moscovici şi Froim Aizicovici fac o supra-ofertă pentru fabricarea pietrilor.*

Cu preţul de douăzeci parale noi gios iscăliţi ne „ a faci pietrile de cumpene trebuitoare ocărmuirii, adică doaîzeci parale cu cursul pieţii de fieştecare piatră în număr de doaî mii cinci sute pietre pe care să le le gătim de astăzi în vade de douăîzeci zele potrivit cu piatra ce ne să dă de prubă în greutate de 25 grăunţe fieştecare şi cu sămnele arătate în rezoluţia Sfatului asupra jalobii noastre de mai nainte două pietre de cumpene ce au slujit de cercare şi de faciri lor, una din acestea prubuluite de noi va sta la sfat.

Şmil Moscovici
Froim Aizicovici.

Rezoluţia Sfatului.

Să încuviinţază de Sfat cu aceasta ca să dee chezăşie pentru care să va scrie Visteriei spre slobozirea banilor potrivit cu măsura tesimarisirii pietrilor de către lucrătorii lor.

Fila 343.

C. *1837 Iunie 23. Secretariatul de stat a Moldovei, comunică departamentului de finans condiţiile de fabricare a pietrelor de cumpene.*

Infăţoşândusă în presudsfia Sfatului ocârmuitor Evreii Şmil Moscovici şi Froim Azicovici, pentru facerea numărului trebuitor de pietre pentru cumpănă de care sau făcut împărtăşire Visteriei prin adresa Secretariatului de Stat cu No. 167, sau alcătuit ca să ia asuprăle facerea acestor pietre, cu îndatoririle arătate în înscrisul lor ce să alăturează aice în copie. Pietrele însă urmează a avea pe o parte marca ţării iar pe cealaltă No. 65 grăunţe, precum şi numărul pietrelor de la 1 până la suma ce să va hotărî a să face şi să fie drepte pe margine iar nu cu chizăş având pe muche scris blancu. Această alcătuire încuviinţândusă de Sfat, gios iscălitul după însărcinarea pusă asupră-ne are cinste a triimite acelui departament chezăşie dată de numiţii pentru împlinire îndatoririlor lor pentru că după rezoluţia însămnată asupra jalobei lor, ca să sloboadă banii pe giumătete acum la în început, şi pe giumătate după săvârşire atot locrul.

Fila 347.

CI. *1837 Noembrie 29, Sfatul administrativ se adresează domnului Mihai Sturza cerându-i încuviinţări tot în chestiunea pietrilor de cumpănă.*

Prea Inălţate Doamne

Prin jurnalul încheet în presudsfia înălţimii Voastre cuprinzător de dispoziţiile statornicite cursului monedei în ţară, să hotărăşte ca să să versă şi pietre în greutate di şasăzeci şi patru grăunţe, şi după aceasta analoghie şi grăunţe pentru cumpănirea galbănilor spre înlesnirea îndaturi şi luoaturi, din care să să împărţască pi la toati satile prinţăpatului câte una cu plată din cutiile săteşti câte şasăzăci parale, preţul cu care sau făcut di meşterul alămaru, pi acest temeiu însărcinândusă pi Visterie ca să pui în lucrare varsare sumei di pietri şi grăunţe spre întovărăşărea lor, câtă va fi trebuitoare, iau înfăţoşat Sfatului două mii di aceste pietre care după cercare găsîndusă nepotrivite în greutate Sfatul în urmarea dizlegarei a Inălţămii Voastre a făcut încheere ca aceste pietre să întoarcă Visteria spre a li aduce pi toate la o măsură şi şasăzăci şi patru grăunţe şi giumătate însă la 10 *Iune* am priimit docladul visteriei cu No. 4032 cuprinzător că pietrile făcute în măsură de 64½ grăunţe nu sînt potrivite cu greutatea galbenilor blancu aşa precum e din fabrică şi că cu aceasta sar lasa prilej uneltitorilor de ciuntirea monedei pentru a lor nelegiut folos adăugând visteria că după dizlegare ce ar fi luoat de Inălţimea Voastră Sfatul să ia de iznoavă în trataţie acest predmet. Aşa dar întorcând luoare aminte asupra împregiurării şi văzînd că cel temeiul prinţipal pentru facirea pietrilor au fost di a să dipărta mijlocul ciuntirii galbinilor, au închiet socotinţă ca pietrile câte să vor fi apucat a să împărţi să să dei înapoi spre a să prifaci după prinţăpii dar tot întru o vreme înfăţoşândusă în presudsfie o jalobă şi breasla alămarilor cerând a lua asuprăşi facerea acestor din nou pietre, şi la târguirea urmată coborând preţul până la douăzăci parale de una piatră sau hotărît a să face numai de două mii cinci sute, făcândusă în sfârşit şi aceste pietre şi dândusă Visteriei spre a se împărţi pe la satele şi târgurile din cuprinsul prinţăpatului cu pietre di şasăzeci parale una din cutiile către secretariatul di stat face cunoscut că i sau ivit una mie optuzăci şi şapte lei în cursul haznelei dela suma slobozită de dânsa atît în facirea acelor greşite cît şi acestor noi şi cere dizlegare de unde să se acopere. Drept aceia sfatul cu toată supuşenia aduce aceste împregiurări la cunoştinţa înălţimei Voastre, cu adăugire că socoteşte că dacă a încuviinţa a să trece poronceşte suma de una mie optzeci şi patru lei nouazăci bani în § estraordinariu.

Fila 427.

CII. *1847 Octombrie 2. Iancu Pecetariu, cere domnitorului Mihai Sturza, un privilegiu pentru fabricarea pietrilor de cumpănă.*

Prea Inălţate Doamne,

Inălţimea voastră luănd în videri jaluba me din 23 Iulie atingătoare de o mai nimerită închipuire întru facire pietrilor de cumpănă pentru deosăbitele monede ce întră în ţară a cărora prubă am îndrăznit ale înfăţişa Inaltei priviri spre disrădăcinarea abuzului ciuntirii şi a dispreţuirii monedii cu scădere din legiuita lui valoră, aţi bine voit a mă îndrepta cătră Sfatul ocărmuitoriu cu Inaltă rezoluţie rostitoare „Că având în vidare în căt trebue a să păză întrigime monezilor, pentru siguranţiea publicului alişveriş să priimască cele mai potrivite măsuri şi să mă însărcineză pe mine *Iancu Pecetaru* cu facire acestor pietre de cumpănă, statornicindusă greutate a fiecăriea monezi potrivit cu regularisăre făcută întru aceasta"

Această închipuire cerănd pi deoparte mijloaci şi pi de alta chibzuire întru îndemânarea lor potrivit cu pilda de mai înainte, cari pot să prilungească punere în lucrare a măsurii încuviinţată de către Inălţimea Voastră în priivire împrejurărilor de faţă, eu îndrăznesc a cere de la Inaltă milostivire ca să mi să hărăzască un privileghi pentru facere zisălor pietre cu un preţ hotărăt pentru trebuinţa Presudstviilor şi a publicului, şi pentru ca să pot aduce şi aşăza maşina pentru tipărirea acestor pietre să mi să sloboadă o sumă de bani din Visterie, pi care să o tragă de la Presudstviile unde să vor împărţi sau precum altmintirile să va găsă cu cale, fără încât pentru particulari pe unde va cere trebuinţă a să împărţi pietre, Visteria să-mi facă mai înainte cunoscut numărul trebuitoriu pentru fieştecare localită, ci eu pi de o parte să le pregătesc, iar pi di alta Visteria priimind banii de la acele locuri să mii numire la priimire pietrilor şi cu această regulă nu va fi nici o sminteală nici în gătire pietrilor nici în numărare banilor, şi să va întâmpina confuziea ce au urmat mai înainte la facire pietrilor cumpănă care mau adus în păgubire şi cu acest chip şi eu şi lucrare me este siguripsătă.

a Inălţimii Voastre pre plecată şi supusă slugă

fila 511. Iancu Pecetariul.

CIII. *1851 Mai 8. Iancu Pecetariu cere Sfatului să fie dezlegat de obligaţia de a mai fabrica pietrele de cumpănă.*

Cinstitului Sfat ocărmuitor, Jidovul Iancu Pecetariul. Jalobă.

Fiind că cu prifacerea pietrilor de cumpene pentru monedă după îndatorirea mea cătră Ocărmuire mi sau pricinuit păgubire şi sănt acum în neputinţă de a îndeplini ace îndatorire, de aceea rog plecat pe cinstit Sfat, ca să binevoiască a mă desface de acel înscris cu chipul ce va găsi de cuviinţă ca să nu rămîiu păgubaş şi îmbrîncit în desăvărşită sărăcie. Iancu Pecetariul.

fila 547 dosar No. 111/1764 2013. Arh. Stat. Iaşi

Obs. Documentele dela No. 82—103 inclusiv sunt comunicate de dl. prof. G. Zane.

CIII *7010 (1502). Ştefan Vvd. Moldovii întăreşte lui Ion sulger jumătate de sat, din Oişăni, pe Răzina, cumpărat dela Lupe, drept 70 zloţi tătărăşti.*

Copie.

Vălet 7010, ispisoc dela Ştefan Vvd. pre sârbie.

Iată au venit înaintea noastră şi înainte boerilor noştri moldovineşti sluga noastră Lupe fičorul Giurgei Oeşanului, di a sa bună voe, de nimi sâlit, nici asuprit, au vândut a sa driaptă ocină şi cumpărătură a tătânisău Giurgii Oeşanului, din deres čau avut el dela Domnie me, din giumătate di sat, din Oişăni giumătăţi, ci esti pi Râzina, parte din ğos, slugii noastre lui Ion sulger, dirept şăptizăci zloţi tătărăşti. Şi sluga noa-

stră Ion sulgerlul au plătit el toţi banii, ci mai sus scriu 70 taleri tătărăşti în mânile slugii noastre Lupii, ficior Giurgii Oeşanului înainte noastră şi înainte boerilor noştri. Deci domnie me văzind a lui bună voe tocmală şi plată diplin şi noi di la noi iam dat şi iam întărit slugii a noastri lui Ion sulger pi ace di mai sus scrisă, din giumătate di sat di Oişăni, giumătati, ci esti pi Râzina, parte din ğos, ca săi fie şi di la noi uric, cu tot vinit, lui şi copiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi a tot niamul cât să va alegi mai aproapi, niclătit niruşiit stătător în veci. Iar hotarul aceştii di mai sus scrise ca să fie din tot hotarul a patra parte di cătră alti hotară, pi undi di veci au umblat.

Let 7245, [=1737] Decmv. 6.

Comitet. Sau cercetat copie acesta şi este din cuvânt în cuvânt întocma cu orighinalu, pentru ačasta sau încredinţat de cătră noi, în Eş 1813. Avg. 3.

Obs. Acad. Rom. CLXXXVI, 158.—Satul e în Basarabia, pe Răzina.

CV. *7016 (1508) Fevr 2. Bogdan Vod. Moldovii întăreşte măn Neamţului satele Telibeciuţii şi Tristeneţul.*

Lt 7016, Fevr. 2 dni.

Copie de pe ispisocul lui Bogdan Vvod. Precum au întărit Svinti mănăstr. Neamţului undi esti hramul Inalţare Domnului Dumnezeu şi mântuitoriului nostru Is. Hr., undi str [=stareţ] Macarie, pri satile de danie di la Dum. fičorul lui Bârliciu[1]) ce el au dat acele sate mănstrii Neamţului, prin zilele strămoşului nostru Alicsandru Vvd., anume satul Telibeciuţii, pe Siręt, şi cu mori, şi satul Tristeneţul, supt codru. Acele toate de mai sus scrisă ca să fie svint Mănri uric, cu tot venitul, neclătit, nici odănăoară în veci. Iară hotarul satutui Telibeciuţii, ca să fie despre toate părţile, pe hotarul bătrân, pe unde au umblat de vac, iară hotarul Tisteneţu, ca să fie pi undi au hotărît al nostru credincios boeriu dum. Tăutu logft., din obârşie dela Mihuceni pintri dânşii, începând din margine dumbrăvii, dintron stejar uscat mare şi însemnat, de acolo dreptu cătră satu la un păr însămnat ce esti la sat la Mihuceni şi împregiuru acelui păru o movilă, de acolo piste pârău Cotovăţu, asupra fântânii la movila săpată, deci drept piste câmpu, la altă movilă săpată, de acolo la unghiul (sic) ţarinii, la movila sapată, deci drept deasupra dealului la un stejar însămnat, de acolo drept pin codru la pârău Drehluiul. Acesta esti hotarul despre Mihuceni. Iar despre alte părţi pi hotarul vechiu, pe unde au umblat di vac.

Viind proin egum. Ghenadie.... la noi la măn. pentru că să răzăşescu moşie Trestiiana cu Biristchie, (?) noi neputând a mergi pi câtă hotarnică am avut, iam dat ačasta copie, 1773. iuli 4.

Obs. Acad. Rom 45. CLXXXVII.—Satele Telibeciuţii şi Tristeneţu sânt în Bucovina. Cp. uricul din 1470, April 1, DŞt I 145, 348, 407, 414, II, 224.

CVI. *7032 (1524) Iunii 28. Ştefan Vod. Moldovii întăreşte lui Mihăilaş satul Colefcăuţi, de cumpărătură.*

Tălmăcire di pe uric vechi pe sârbii de la Ştefan Vvd. Domnu Ţării Moldavii scrise de Dumitru Popovici, în Vasluiu, la let 7012, (sic) Iunii 28.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Vvod Domnu Ţării Moldavviei, iată au venit înainte noastră şi înainte boerilor noştri a Moldovii a mari şi mici slugile noastre [lipsă] şi au vândut alor driaptă ocină şi moşii, un satu anume Coleţ-

---

1) Adecă сынъ кырлнчь.

căuţi [lipsă] lui Mihăilaş. Deci noi văzând a lor de bună voi tocmală şi plată deplin, noi încă şi de la noi iam dat şi iam întărit lui Mihăilaş acel di mai sus numit satu ca săi fie şi di la noi driaptă ocină şi moşii şi uric şi întăritură, cu tot venitul, lui şi fiilor lui şi la tot neamul lui, cini i se va alege mai aproapi nestrămutat nici odinioară, în veci. Iar hotarul acelui sat săi fii dispre toate părţile după hotarâle vechi, pe undi di veci sau apucat. Şi spre aceasta este credinţa Domnii noastre, Noi Ştefan Vvod. şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovii a mari şi mici. Iară după viaţa noastră cini va fi Domnu în pământul nostru al Moldovvii acela să nu strâce ačastă întăritură a noastră, ce mai vârtos săi de şi săi întăriască, pentru că el şau cumpărat pe însuş drepţi banii lui. Şi spre mai mare tăriia şi întăritura tuturor acelor di mai sus scrise am poroncit cinstit credinciosu boerului nostru dum sali logftului [lipsă] să scri şi pecete noastră să o legi către ačastă adivărată carte e noastră.

Din linba sârbască pe linba moldovenească sau tălmăcit încât sau putut fiind uricu vechiu rupt şi slovele şlersă, precum să vedi de mine, Ion Stamate pit. în Iaş, la 1814, fevr. 5.

Departamentul pricinilor streine. Aceasta tălmăcire sau cercetat în departament faţă fiind şi ispisocul orighinal, cari tălmăcire fiind iscălită de dlui Ioan Stămate tălmaciul departamentului şi mărturisită fiind că este întocma cu orighinalul, pentru cari sau încredinţat de către noi. In Eşi 1814, Noemv. 17.

Copie vidimata Coliţcăuţii.

Obs. Acad. Rom. CLXXXVII, 6. Suretul are data 7012 [1504], Iunii 28, în loc de 7032 [1524] Iunii 28, prin confundarea lui л [=30] cu ї [=10]. Documentul este de la Ştefăniţă Vvd. şi nu de la Ştefan cel Mare. Aceasta ne-o arătă numele diacului Dumitru Popovici, apoi faptul că Ştefan cel Mare nu putea, 3 zile înainte de moarte, să dea un uric din Vaslui. Pentru uricarul Dumitru Popovici, cp. doc. dela Ştefăniţă din 1522, Oct. 29 şi 1523, Martie 15, în Ghib. Sur. I, 244, 370.

CVII. *6917 (1409), Ghenar 28. Alexandru Vood. al Moldovei întăreşte lui Giurgiu Ungureanul satele de ocină: Ungurenii, Suhodolu şi la Turluiu, Proceştii, Sperleştii, Negrileştii şi Neag, unde este Neagăş jude şi mai în jos unde e Coman.*

† Мл(с)тїю [1]) бжїю мы александръ воевода господарь земли молдавскои чинимъ знаменито исимъ листомъ нашимъ оусимъ кто на нь оузрить | или его оуслъшитъ [2]) оже тоть истиниъи [3]) слуга нашъ пань жоуржъ оунгоурѣнулъ намъ правою и вѣрною службою служилъ, тѣмь | м'ы видѣвше его правою и вѣрную службу до на(с) жаловали есм'ы его wсобною мл(с)тїю и дали есмъ [2]) ему оу нашеи земли оу молдавскои | села w(т)нинна его на имѣ [4]) *) оу[нгоурѣн]и где домъ его и подли того су(х)дол [. . . . .] сад (?) . . . свою *) и оу тоурлую села на имѣ | прочещїи и сперлещи и негрилещи и нѣгъ где е(ст) нѣгъшъ жудѣ и пониже где е(ст) команъ. то емоу w(т) на(с) да е(ст) оурикъ оусѣмъ доходомъ на [вѣкы] вѣчныѧ. а [5]) **) хотаръi оунгоурѣ [номъ] wт бакока почениши w(т) връха [. . . . .] | . . . тъ w(т) потока та w(т) толѣ прости [. . . . . . .] оу каменъ та прости срѣди черетїи на конецъ долину... та долина долиною на | конец(?) долину та долиною долу оу еднїи бродъ та прости оу дѣлѣна оусти долинѹ та дѣл[ом] гори долина що исходи | тъ w(т) лиса та

---

1). Am pus în ( ) literele care, în original, sânt scrise deasupra cuvântului.
2). Sic.
3). Poate fi şi истинники.
4). Cuvintele între *, în original sânt şterse, cu cerneală contimporană.
5). Cuvintele între **, în original sânt şterse, cu cerneală contimporană.

гори долиною до колѣ и[сход]итъ оу полѣну та ѕѫлиснемъ ѡ(т) тоудора гори на конецъ по[лѣ] на изгорища ѡ(т) крѫлигато | ю та прости оу потокъ та потоком[ъ] [го]ри до врьха. то є(ст) ве(с) хотаръ оунгурѣномы **) а тѣмы селамъ ѡ(т) турлуи съ ѹсимы пое | ни и съ всѧми своими старими хотарми коуда извѣка ожикали непорушено имъ николи на вѣк[ы вѣч]ниѧ и дѣтемъ его и оуну чатомъ его и прѣоуноучатомы его и прѣщурѣтемъ его и всему роду̂ его ко[моу][1]) сѧ изнандетъ изнаиблнжии. а на то є(ст) вѣра нашего г̃ства | вышеписанного александра воеводи и вѣра дѣтеи нашихъ и вѣра пана стан[и]слава [2]) ротъмпана и вѣра пана ми[хаи]лашова [3]) и вѣра пана | жюржа и в. п. влада дворника и в. п. жюметате ιωна и в. п. гринкова и в п. негра дворника и в. | п. ωанна дворника сучавского, в. п. вълчи, в. п. сина бръланча, в. п. влада серѣтского, в. п. спенина, в. | [пана . . . . . дв]орника, в. п домокуша столника, в. п. илїѧ чашника и в. п. стана постелника и вїсти | ѧрника и вѣра оуси(х) боѧръ [молдавскъıхъ и великъı]хъ и малыхъ. а по нашемъ животѣ котор[ыи] имет[ъ . . . . . зе]мли нашеи | нлї ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) братеи наши(х) [или ѡ(т) нашего] племене [или будъ кто що бы имъ непор]ушилъ наше | даанїѧ але бы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ за нуже єсмы [имъ] дали за ихъ правою и вѣрною службою [а н]а бо́лшею крѣпости все | вышеписаному[4]) велѣли єсмы нашему в[ѣрно]му пану исаию логофету писати и привѣсити нашу [пе]чатъ всему листу | нашему. оу сучавѣ вл̃(т) ѕцѕї м(с)цѧ генарѣ ки.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Voevod Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut, cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi, că această adevărată slugă a noastră, pan Giurgiu Ungureanul ne-a slujit nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebită milă şi i-am dat în Ţara noastră a Moldovii, satele, ocinele lui, anume Ungureanii, unde-i casa lui, şi, lângă aceasta, Suhodolu . . . . . şi la Turluiu satele, anume Proceştii şi Sperleştii şi Negrileştii şi Neag, unde este Neagăş jude, şi mai în jos, unde este Coman. Toate aceste să-i fie dela noi uric, cu tot venitul, în vecii vecilor. Iar hotarul Ungurenilor, începând de la Bacău, din vârful . . . . . din pârău, apoi de acolea drept . . . . la Peatră, apoi drept prin mijlocul Cereteilor, la capătul văii . . . apoi valea, pe vale, la capătul văii, apoi pe vale în jos, la un vad, apoi drept la Delean, gura văii, apoi pe deal, în sus, valea care iese din pădure, apoi în sus, pe vale, până unde iese în poiană, apoi pe marginea pădurii dela Tudora, în sus, la capătul câmpului, la arsura de la Cârligata, apoi drept în pârău, apoi pe pârău în sus, până în vârf. Acesta este tot hotarul Ungurenilor, iar a acestor sate dela Turluiu, cu toate poenile şi cu toate vechile lor hotare, pe unde din veac au umblat, nestricat lor niciodată, în vecii vecilor şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cui i se va veni mai deaproape. Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa panului Stanislav Rotâmpan şi credinţa panului Mihăilaş şi credinţa panului Giurgiu şi cr. p. Vlad dvornic, şi cr. p. Jumătate Ion şi cr. p. Grincov şi cr. p. Negru dvornic şi cr. p. Oană dvornic de Suceava, cr. p. Vâlcea, cr. p. Sin Bârlici, cr. p. Vlad dela Siret, cr. p. Spenin, cr. p. . . . . . dvornic, cr. p. Domocuş stolnic, cr. p. Ilie ceaşnic şi cr. p. Stan postelnic şi vistiernic şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici. Iar după viaţa noastră, cine va avea . . . . . Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră sau oricine, să nu le

1) Orig are ко.
2). Orig. are станслава.
3). Orig. are милашова.
4). Sic.

strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă. Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit credinciosului nostru pan, Isaia logofăt, să scrie şi să atârne pecetea noastră către această carte a noastră. In Suceeva, în anul 6917, luna Ghenar 28.

Obs. Originalul a fost la Acad. Rom. Pec. 1. Pergament, pecetea atârnată, cu marginile sfărmate. Pergamentul e ros la încheieturi şi şters. Câteva rânduri sânt şterse cu cerneală. E foarte greu de cetit. O planşă în Album paleogr. mold., I. Bogdan, 15. Citat de Radu Rosetti, Păm. 134, 163, I. Bogdan, Cnejii 24, DŞt, I 55, 57, II, 128. Satele de care e vorba aici sânt cele ce urmează: Satul Ungureni e cel din com. Letea Veche, jud. Bacău [Dicţ. stat. al Rom. I, 76]. Alt sat Ungureni e în com. Leca, acelaşi judeţ [ibid. 74] V. şi Harta stat. major, planşa Bacău şi Marele dicţ. geogr. II, 272. Suhodolu e sat, în comuna Călugăra, acelaşi judeţ Bacău [Dicţ Stat. I, 60]. Cp. în acelaşi judeţ Valea Seacă [Dicţ. stat. I, 72]. Satele, la Turlui, Proceşti, Sperleşti şi Neagăşeşti [Neag, unde este Neagăş jude) erau în ţinutul Trotuşului, cum se vede dintrun suret din 1665, Avg. 3 [Uricariul X, 230—232]. Poate aceiaşi Sperleşti, în 1686, Mart 2 [Ghib. Sur. V, 332] Negrileşti, din felul cum sânt citaţi în uric, nu pot fi decât tot pe aici. Sate, cu acest nume, găsesc, între altele, în jud. Putna şi Tecuciu [Dicţ stat. cit. II, 748, 874. Satul unde este Coman este seliştea lui Coman, care aparţinea urmaşilor lui Giurgiu Ungureanul, în 1462, Mai 15 [Bog. DŞt. I, 55—56], poate acelaşi cu satul Comăneşti, de azi, din jud. Bacău [Dicţ. stat. I, 66]. La Peatră, dacă nu e o peatră semn de hotar, poate corespunde cu satul Petreşti, din com. Horgeşti, acelaşi judeţ Bacău [Dicţ. stat. I, 74]. In aceiaşi comună Horgeşti sânt şi satele Fundu Văei, Valea lui Drob şi Valea lui Noe, care pot conrespunde termenului de «vale», ca semn de hotar, din uricul nostru La Delean pare a fi satul Deleni, din com. Helegiu, jud. Bacău [ibid. I, 80]. Tudora şi Cârligata, pe lângă Suhodolu, din aceiaşi regiune le aflu pomenite în doc. din 1584 [Uricariul, X, 228]. Pentru unele din satele de mai sus, v. doc. în rezumat, din 1432, Iunie 29, 1448, Sept. 3 [R. Rosetti, Păm. 134, nota 1]. Aici, se vede mai ales, cum satele lui Giurgiu Ungureanul trec în stăpânirea nepoţilor săi de soră, Ulea şi Iuga. Pentru unele din sate, ale aceluiaşi neam, vezi doc. din 1462, Mai 15 [Bog. DŞt. I, 55—58, Uricariul X, 146—147, Uricariul XXIII, 1—6] şi cel din 1546, April 22 [Uricariul X, 227—228], 1730, Iunie 26, 1738, Iunie 20 [ibid. 232—234]. In Câmpul lui Dragoş, trăia în 1436, Iunie 24, şi Petru Ungureanul [Ghib. Isp. I[1], 9].

CVIII. *6963 (1455), Aug. 20. Petru Vvd. Mold. întăreşte lui pan Trifu Borzescul satele: Beţeşti, unde-i casa lui, în Câmpul lui Dragoş, şi Ştefăneşti şi Bolceşti şi jumătate din Marişeşti şi Ceretiani.*

† Ма(с)тїю [1]) бжїен [2]) мы петрꙿ воевода г(с)п(д)рꙿ земли молдавскои чиии(м) знаменито с сѣмꙿ ли(ст)[2]) наши(м) вꙿсѣмꙿ кто на(н) оузри(т) или е(г) оуслыши(т) чтчи ѡже тотꙿи | стиины слуга нашꙿ вѣрны панꙿ трифу борзеску(л) служилꙿ намꙿ право и вѣрно. тѣм [2]) мы видѣвше е(г) правою и вѣрною службою до на(с) жаловали есми е(г) ѡсо | бною нашею ма(с)тїю и дали и потврꙿдили есми ему села на имѣ бецеши где домꙿ е(г) на драгошеко поле, где мли(н) що бы [3]) скуии(л) ѡ(т) бецѣ за сто зла | ты(х) и щефанеши що проминѣли сꙿ бецею и да(л) чѧ(с)ти жони е(г) ѡ(т) маришеши за щефанеши и болчеши и полокина маришеши чѧ(с)ти ще | фулока и петрова и черетїани по(д)ли того село. тое вꙿсе вы(п)исанное да е(ст) ему ѡ(т) на(с) оурикꙿ и сꙿ вꙿсѣмꙿ доходомꙿ

---

1). Literele puse în ( ), în original sânt scrise deasupra cuvântului.
2). Sic.
3). In loc de онꙿ.

ємꙋ и дѣтємъ є(г) и братїа | мъ и ѡнꙋчатомъ и прѣѡнꙋчатомъ є(г) и прашꙋрѣтомъ є(г) и въсємꙋ родꙋ є(г) кто бꙋдє(т) наиближны нєпорꙋшєнно николи(ж) на вѣкы. а хотаръ тѣ | мъ сєломъ да є(ст) по старомꙋ хотарю кꙋда извѣка ѡживали а на то є(ст) вѣра нашє(г) г(сд)ва вы(ш)писаннаго пєтра воєводы и вѣра митрополита нашє(г) | кꙋ(р) дєѡктиста и вѣра боіаръ наши(х), в. п. братꙋла, в. п. маноило, в. п. хо(д)ка дворника, в. п. ми ханла логофєта, в. п. стан | чꙋла, в. п. вана жꙋлича, в. п. козма шандровича, в. п. бан-чанꙋла, в. п. пєтра пръкалаба, в. п. андрїа? в. п. | станчꙋла пръкалаба, в. п. дꙋмѣ ми-кача, в. п. радꙋла спатарѣ, в. п. сина(?) и па[1]) ıѡна вистїарника, в. п | микꙋла пос-тєлника, в. п. драг[оша] чашника, в. п. михꙋла столника, в. п. пєтры комиса и вѣра въсѣ(х) боіаръ наш(и)х молдав | скы(х) вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ животѣ кто бꙋдє(т) г(с)п(д)ръ нашєи зємли ѡ(т) дѣтєи наши(х) зємли[1]) ѡт дѣтєи наши(х)[1]) или па(к) бꙋ(д) кто кого | бъ изберетъ г(с)п(д)рємъ быти оу нашєи зємли оу молдавскои тє(т) бы ємꙋ нєпорꙋши(л) нашєго даанїа алє щобы ємꙋ по(т)връди(л) и оукрѣ | пи(л) за нꙋ(ж) єсми ємꙋ даали за єго пра[вою] слꙋжбꙋ. а на болшєє крѣпо(ст) томꙋ въсємꙋ вы-шєпйсанном[1]) вєлѣли єсми нашємꙋ вѣрномꙋ панꙋ | пєтрꙋ логофєтꙋ писати и привѣсити нашꙋ пєча(т) к сємꙋ ли(ст) нашємꙋ. оу сꙋ(ч)вѣ пи(с) доброу(л) в лѣтѡ ѕцӑг м(с)ца аꙋ(г) к днъ.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Petru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor caii vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Trifu Borzescul a slujit nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit satele anume Beţeşti, unde-i casa lui, în Câmpul lui Dragoş, unde-i moara, ce l-a cumpărat dela Beţea, drept o sută de zloţi, şi Ştefăneşti, ce l-a schimbat cu Beţea şi a dat părţile femeei sale din Marişeşti, drept Ştefăneşti, şi Bolceşti şi jumătate din Marişeşti, părţile Ştefului şi ale lui Petru şi Ceretiani, lângă acest sat. Toate aceste mai sus scrise să-i fie dela noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor şi nepoţilor şi strănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine va fi mai deaproape, nestricat niciodată în veci. Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar, pe unde din veac au umblat Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Petru Voevod şi credinţa mitropolitului nostru Chir Teoctist şi credinţa boerilor noştri, cr. p. Bratul, cr. p. Manoil, cr. p. Hodco dvornic, cr. p. Mihail logofăt, cr. p. Stanciul, cr. p. Vană Julici, cr. p. Cozma Şandrovici, cr. p. Băiceanul, cr. p. Petru pârcălab, cr. p. Andria?, cr. p. Stanciul pârcălab, cr. p. Duma Micaci, cr. p. Radul spatar, cr. p. Sin (?) şi a panului Ion vistiarnic, cr. p. Micul postelnicu, cr. p. Dragoş ceaşnic, cr. p. Mihul stolnic, cr. p. Petri comis şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni, mari şi mici. Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn în Ţara noastră, în Moldova, acela să nu strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputernicească, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă slujbă. Iar pentru mai mare tărie a acestor toate mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră, către această carte a noastră. In Suceava, a scris Dobrul, în anul 6963, luna Aug 20 zile.

Obs. Pergament, pecetea cea mare atârnată, în parte stricată. A fost al lui D. Grecianu, Stânca-Iaşi. Azi e la Muzeul dela Arh. Statului, Bucureşti.

Pentru urmaşii lui Trif Borzescul, vezi uricul din 7005 (1497), Martie 15. Bog. DŞt. II, 112—114. Aici sânt arătaţi Borcea şi sora sa Dragolea, fii lui Trif Borzescul. Satul Beţeşti este şi azi, pe Bistriţa, în com. Socea Cândeşti, jud. Neamţ, Dicţ. stat. al

1). Sic.

Rom. II, 630 şi Harta stat. major, planşa Buhuş. Nu pot determina satul Marişeşti, din Câmpul lui Dragoş, Cf. pentru el, satele cu acest nume, din jud. Putna şi Tutova. Marele dicţ. geogr. IV, 285—286. Asemenea nu mai există în Câmpul lui Dragoş satul Ştefăneşti, pentru care compară satele cu acelaşi nume, din jud. Botoşani, ibid. V, 532. Satul Bolceşti nu mai există, azi, în Moldova. El este, probabil, acelaşi cu satul din Câmpul lui Dragoş, al lui Petru Ungureanul, Bolăceşti [болъчещи] din uricul, din 6944 (1436) Iulie 24. Originalul în Arh. Sf. Spiridon, Iaşi, moşia Blăgeşti, plicul VII, No. 1, publicat de Ghib. Isp. [I], 9 [aici satul e, greşit, болочещи] Tot pentru acest uric, cp. Col. lui Traian, VII, 501, N Iorga, Studii V. 3, Uricariul XIV, 59, Rosetti, Păm. 148, 164 Vezi şi satele Bălceşti, din jud Vâlcea, Argeş, Gorj, ibid. I, 292—293. Pentru Cereteieni, vezi Ciritei, moşie, com. Gârcina, jud. Neamţ, ibid 440—441.

CIX. *6964 (1456), Iuni 13. Petru Vvd Mold întăreşte măn. Moldoviţa hotarul satului de la gura Brădăţelului.*

† Мл(с)тію [1]) бжїю мы петрѣ воєвода господарѣ земли м(л)давскои знаменито чини(м) ис си(м) наши(м) листо(м) всѧ(м) кто на не(м) оу | зри(т) или его чтѹчи оуслыши(т) иже [2]) благопроизволи г(сд)ка ми и сѣ всѣми бомри г(сд)вами прирадили сѣ есми и дали | и потврѣдили есми хотарѣ стомѹ монастирю w(т) молдавици селѹ н(х) на оусти брѣдѣцелѣ почениє хотарѣ то | мѹ селѹ почении w(т) великои дорогѣ сw(ч)вѣскои w(т) мохи(л) оу ниокѹ та w(т) нискѣ прости долиною долѹ до панкова | стака, та w(т) ста(в) долѹ поточко(м) до калѹгеричинѣ ставѣ и сѣ ставо(м) оу ке(с) хотарѣ манастирскы(х) та w(т) того стака гори | и оуси нивы калѹгеричини та w(т) концѣ ты(х) нивѣ w(т) шѹмѹза та пѹте(м) долѹ до краснои та w(т) краснои долѹ | оу нискѣ цари(н) та w(т) нискѣ тои цари(н) прости чер(с) ры(т) оу шѹмѹзы та w(т) шюмѹзѣ прости оу манастирскы хотарѣ | оу дѣлѹ. то е(ст) емоу полнѣ хотарѣ акы было стомѹ манастирю и сѣ селомѣ и сѣ ставо(м) калѹгеричинѣ и сѣ хота | рѣмѣ елико вышеписше(т) и сѣ село(м) марицае(м) на оусти брѣдеце(л). тое все да е(ст) стомѹ манастирю w(т) молдавици | оури(к) непорѹшено на вѣки [3]) вѣчного [3]). а на то е(ст) вѣра вышеписанного г(сд)ка ми петра воєво(д) и вѣра всѣ(х) бомрѣ | г(сд)ва ми велики(х) и мали(х). а на то коли есми хотарили то(т) хотарѣ былѣ са(м) г(сд)ка ми и былѣ на(ш) митрополи(т) | ки(р) дамѣ(к)тистѣ и па(н) станчюлѣ прѣла[ла]бѣ [4]), па(н) ми(к) кра(л), петрѣ коми(с), па(н) юрїю шерби(ч), па(н) гринко мамѹринскы | и на(ш) бгомолвни(к) по(п) рѹси(н) сѣ свои(м) сном богдано(м) и па(н) тадорѣ сюлжарю, па(н) серкизы воитѣ [5]) w(т) сw(ч)вѣ, па(н) | иваишко армѣнчи(н), панѣ иваишко фѹлтѹ(к) сѣ брато(м) и снове шпринцко(в) и па(н) михѹ(л) столни(к) и романѣ | тѹла и инши(х) панове до си(т). а на болшии крѣпостѣ всемѹ вышеписанномѹ велѣли есми нашемѹ | вѣрномѹ [3]) панѹ петрѹ логофетѹ привѣсити [3]) печа(т) нашю к семѹ листѹ нашемѹ. писа петрь | арданови(ч) оу сw(ч)вѣ ва(т) ѕцѯд, м(с)ца юнѣ гї.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Petru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit Domnia mea şi cu toţi boiarii Domniei mele ne-am sfătuit şi am dat şi am întărit hotarul sfintei mănăstiri dela Moldoviţa, satului ei, de la Gura Brădăţelului, începând hotarul acestui sat din drumul cel mare al Sucevii, de la o movilă

---

1). Cuvintele pase în ( ), în original sânt scrise deasupra rândului.
2). In loc de иже.
3). ѣ seamănă cu ъ.
4). Orig. are прѣкабѣ.
5). Acelaş cu şoltuz, v. N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes I, 175.

în pisc, apoi din pisc. drept pe vale în jos până la heleşteul Pancului, apoi din heleşteu valea pe părăuaş, până în heleşteul Călugăriţii şi cu heleşteiile tot în hotarul mănăstirii, apoi din acest heleşteu la deal şi toate câmpurile de sămănătură ale călugăriţelor, apoi din capul acestor câmpuri de la Şumuz, apoi pe drum, valea până la Crasna, apoi dela Crasna, pe vale, în piscul *ţarinii*, apoi din piscul acestei ţarini, drept peste rât, în Şumuz, apoi din Şumuz, drept în hotarul mănăstirii, în deal. Acesta-i este deplin hotarul, să fie sfintei mănăstiri şi cu satul şi cu heleşteul Călugăriţii şi cu hotarele câte scriu mai sus şi cu satul numit la Gura Brădăţelului. Toate aceste să fie sfintii mănăstiri dela Moldaviţa uric, nestricat, în vecii veacului. Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele Petru Voevod şi credinţa tuturor boierilor Domniei mele, mari şi mici. Şi la aceasta, *când am hotărît acest hotar a fost însuşi Domnia mea şi a fost mitropolitul nostru Chir Teoctist* şi pan Stanciul pârcălabul, pan Mic Crali, Petru comis, pan Iurii Şerbici, pan Grinco Mamurinschi şi *rugătorul nostru de Dumnezeu popa cel rusesc* cu fiul său Bogdan şi pan Tador sulgeriul, pan Serchiz voit din Suceava, pan Ivaşcu Armanul, pan Ivaşcu Fultuc, cu fratele său şi fiii lui Oprişac şi pan Mihul stolnic şi Roman Tulă şi alţi pani, destuli. Iar pentru mai mare tărie a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan Petru logofătul să lege pecetea noastră, către această carte a noastră. A scris Petru Ardanovici în Suceavă, în anul 6964, luna Iuni 13.

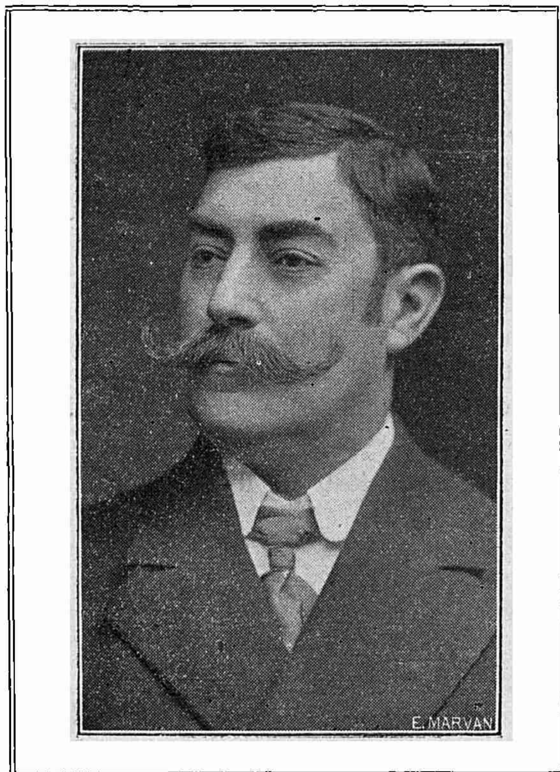
Obs. Acad. Rom. Pec. 290. Pergament, fără pecete. E foarte bine păstrat. Cerneala e verde. Verso: Dela Petr(u) Vvod, hotarul a sf. mă[nă]stiri Moldoviţii, pe satul cel la Gura Bădăţelului. Ikt 6964, iunii 13. Ibid, o traducere din 1799, Ghenar 27.

Satul de la gura Brădăţelului trebuie să fie satul Brădăţelul, din jud. Suceava. Marele dicţ. geogr. I, 600.

Doc. dela CIV CIX sânt comunicate de d M. Costăchescu.

C). PERSOANE

Familia Michiu

§ 1. Intre seriile de monografii închinate fruntaşilor, cari au onorat Iaşii şi Moldova prin marea lor personalitate, am dat în cele 6 numere ale buletinului nostru *Ioan Neculce*, următoarele figuri:

1). *P. Poni,* ca mare savant, om politic şi cetăţan fruntaş al Iaşilor. Pe lângă aceasta a fost proprietar de case în Iaşi. Petru Poni, mai drept *Ponea*, se scoboară din vechea familie a *Poniceştilor,* cari au ilustrat Moldova în secolul XV.

2). *M. C. Negruţi,* fost primar al Iaşilor, om politic; pe lângă că a organizat funcţionarea Muzeului Municipal, ceia ce-i va rămânea ca o frumoasă notă a primariatului său, este scoborîtor din o veche familie, care a ilustrat Moldova şi ţara întreagă prin puternica personalitate literară a lui C. Negruzzi, bunul; cum şi a lui Iacob Negruzzi unchiul.

3). *Veniamin Costachi,* fostul mitropolit al Moldovei, a fost cea mai puternică figură, care a onorat vechea şi puternica familie a Costăcheştilor, familie care a umplut secl. XVII şi XVIII-a cu mari demnitari, ce au dat ţării, ei fiind un derivativ al ilustrei familii Ghenovici, mare logofăt în pragul secl. XVII-a.

4). *Nicu Gane*, nuvelistul şi iscusitul traducător al Infernului lui Dante, a onorat Iaşii şi Moldova cu puternica sa personalitate literară, fără a pierde din vedere şi laturea politică. Proprietar de case în Iaşi, am avut prilej de a discoase începuturile acestei familii, cari a suit şi scoborât treptele puterei, prin vlaga înaintaşilor şi prin restriştea vremilor politice.

5). *A. A. Bădărău*, cea mai reprezentativă figură a Iaşilor politici de la 1891 încoace. Profesor, de 2 ori ministru, activ fără păreche, el, *omul nou*, a onorat familia sa, de şi a avut înaintaşi membrii ai divanului *adhoc*. Proprietar de case în Iaşi, avocat, am putut da începuturile acestei familii, tot aşa de veche ca şi Moldova şi legată de soarta pământului, prin cele vre-o 10 generaţii de Bădărăi, în Moldova de sus şi de jos.

6). *Petru Râşcanu*, profesorul Universitar, eruditul istoric, conferenţiarul plăcut, a onorat ramura de preuţi şi răzeşi ai Răşcăneştilor, cum un alt înaintaş al său, *Iordachi Răşcanu* vornicul, ramura boerească, a onorat Moldova în evenimentele de la 1821. Iar ca vechime am găsit pe primii Râşcani — *recte* Părău — în pragul secl. XV, descălicători cu Bogdan, cari au căpătat aşezări la Vaslui pe Teleajen, şi la Fălciu pe Jigălia la Răşcani.

§ 2. *Proprietatea mare*. Dacă intelectualii Iaşului: profesori, avocaţi, jurişti, eclesiastici, literaţi, fruntaşi politici, au găsit locul de cinste în coloanele buletinului nostru, credem că e tot atât de meritos, ba încă mai în inima ţărei noastre să ne ocupăm azi de *o figură a Iaşilor*, cu care şi muzeul are directă legătură, prin frumoasa donaţiune ce a făcut de *acte vechi familiare* — Condica Pavăl Michiu — cum şi cu scriitorul acestor şire, căci graţie acelui instinct ce izvorăşte din legătura seculară între om şi pământ, a crezut că trebue să contribue la cunoaşterea istoriei a 100 kl. patraţi de pe valea Prutului, la picioarele preistoricei movile *Râbăia*, înlesnind tipărirea celui de al XVII volum al *Suretelor şi Izvoadelor* mele, rădicând un monument şi bunicului său căpitan *Ioan Mighiul*, dar şi un prinos *văii Cânepei*, unde s'a născut, crescut şi trăit, sugând din restriştea hotarului adus la Prut, dragostea de pământ, setea de cultură agricolă, singura care a înobilat şi înobilează pe om, căci stăpân pe pământ, este părinte de săteni, şi n'are alt stăpân de cât pe Dumnezeu, căruia se închină mai cu evlavie de cât oricare credincios, căci ştie că tot rodul câmpului muncit cu sudoarea frunţei atârnă de la degetul lui Dumnezeu!

Tot acestui spirit de a promova cultura românească a înlesnit colegului nostru Aug. Scriban să-şi tipărească cursul său de *Gramatică* a limbei Române, cum spune el în prefaţă, şi era şi este gata a sprijini publicarea marelui său *Dicţionar etimologic al limbei române*, lucrare gata, care îşi aşteaptă editorul!

De aceia nu e un lucru nou, dar nu e ştiut de toţi, că în jurul stăpânilor de moşii s'a urzit şi întins neamul românesc; din dragostea de moşie s'a desvoltat dragostea de ţară, iar în jurul curţilor boereşti s'a desvoltat românismul la satele de bejenari hrisovoliţi, ei — boerii — fiind Moldoveni, deci latini; iar ca derivativ tot în jurul Curţilor boereşti s'a însădit religia, s'a zidit biserica s'a făcut educaţia religioasă prin bisericile lor ctitoreşti, el — boerul — fiind cel care năimia preutul, privighea rânduelile bisericeşti, aducea lume la biserică, lua parte directă şi efectivă la slujbele bisericeşti, punea în jug pe ţăranii, lepadaţi de lege; era deci singurul factor real de educaţie morală şi religioasă a maselor.

Iar mai pre sus de toate *cneaghinile* marilor boeri, doamnele şi domniţele voevozilor noştri, au jucat un rol mare în formarea sufletelor soţilor lor, a cercului de femei şi fete, care au învăţat de la ele cusăturile alese, cari fac podoaba vechilor noastre mănăstiri, şi au înobilat adesa ori prin ascendenţa lor ilustră firea soţilor lor, oameni destoinici, dar de mai joasă spiţă.

Nicăiri aiurea ca în viaţa retrasă şi solitară a satelor noastre — în urzirea lor, femeia n'a jucat un rol mai mare, ca în sânul familiei vechilor boeri!

Soţul preocupat din zi şi până în noapte de grijile pământului, de închegarea aşezărilor de sate, de priseci, de livezi, de mori, de grădini, de arătură, ei fiind permanentele energii vii ale neamului, ei având pe umeri grijile ţării, ei fiind stâlpii ţării, cinste care se întorcea nu arare ori în descăpăţinarea de capete, în pribegii cu anii, în pierderi de averi, în *robii* ei şi toţi ai lor, unde îşi puteau găsi liniştea şi mulţămirea lor de cât în sinul plin de vrajă şi iubire al familiei, între copii şi jupânese, unde încă civilizaţia nu pătrunsese cu ale sale mijloace de corupere şi de distrugere, ci era în plină fecunditate socială, mai fiecare boer de pământ numărând copii cu duzinile, ca acel Constantin Cantacuzino Postelnicul cu ai lui 6 băeţi şi 6 fete, ca acel Lăpuşneanu Vodă cu ai lui 15 copii, şi atâţi alţii, simţind prin instinct că vlaga unei naţiuni nu se cântăreşte cu capul şi cu duhul, ci cu acea virilitate, semnul bărbăţiei, şi a cultului naturei în toate cutele sale.

Iată de ce mă farmecă gândul, că pot da astăzi loc în coloanele buletinului nostru unui fruntaş al Iaşilor, cari n'a ilustrat baroul, n'a ilustrat catedra, n'a ilustrat literatura, dar a ilustrat *pământul*, singurul rezervoriu de energii ale veacului şi a reuşit să-şi întemeieze *o familie* în sistem vechiu, cu o cneaghină, ce l'a onorat şi a onorat-o, o vrednică mamă, o iubitoare soţie, ca o cneaghină a vremurilor bătrâne!

Şi cu atât mai mult stărui asupra acestui lucru, cu cât în Iaşii noştri cu escesiva tendinţă culturală, s'a isterit simţul pământului, dragostea de moşie s'a dus, viaţa conjugală s'a pângărit, virilitatea rasei s'a scoborât, deprinzându-ne a lua mijlocul de viaţă drept scop al vieţii, şi în dosul egoismului rău înţeles se stânge viaţa în atâtea vlăstare tinere! Târgurile au ajuns abatorii de oameni, unde totul se stănjeneşte, viaţa se părădueşte şi ducem viaţa milogilor, care moleşeşte energiile, stinge rasa şi ne scoboară în ochii urmaşilor!

Iaşii, centrul de cultură, de şi ocupă locul între cele dintăi oraşe cu şcoli, este mult în urma altor judeţe mai mici ca economie, ca avere; în România veche era al 18 din 34, în România nouă şi mare e al 50 din 71!

Nu totdeauna cartea, cultura este exponentul averii, puterii economice, ci din contra cartea rău dusă slăbeşte energiile şi te face milog economic!

Evoluţia istorică a Iaşilor, unde s'a concentrat toată energia politică, a istovit satele, expropiind din vechi satele răzeşeşti, şi slăbind puterea producătoare a sătenilor. Domnia, boerimea mare şi mănăstirile au slăbit ţărănimea, şi prin escesul de avere a slăbănogit puterea productivă a clasei diriguitoare. Feciorii marilor boeri s'au înstrăinat de ţară, de pământ şi bonjurismul politic a adus slăbirea productivităţii rurale.

Iaşii culturali au desvoltat o burghezie a cărţii, care dacă a strâns ceia ce are, aceea n'a izvorît din cultura pământului, ci din dosul codului, din cuţitul hirurgului, din catedră, din săbiuţa şi din multe alte mijloace lăturalnice! De această burghezie n'a folosit nimic ţăranul în economia vieţii lui şi s'a săpat o şi mai mare prăpastie între satele noastre şi burghezimea intelectuală a oraşelor!

Noi nu ne oglindim bine unii în alţii, sântem străini unii de alţii, pe când în vechiul boer legat de pământ, se oglindea ţărănimea, vechii boeri maziliţi contopindu-se cu vremea în marea masă a naţiunii, ceia ce e caracteristica timpurilor vechi!

§ 3. *Numele Michiul!* Până cătră 1880 toţi cei din neamul *Michiulesc*, s'au iscălit *Mìghiul*, cu accentul pe silaba *mì*, nu pe silaba *ghìul*, cum cată a rosti Muntenii. *Mihgìul*, de 3 silabe, ei cari zic la *Fălciu*, *Fàlciu*, cu accentul pe penultimă.

In rostirea *Michiul*, mai vechiu *Mighiul*, avem un sunet dental, cum se găseşte în rostirea *Mitiul*, cu vârful limbei cătră ginginea de sus, o *prepalatală*, trecută apoi ca

articulare la rădăcina limbii — o *postpalatată, gh; Mighiul,* pentru a se rezolva apoi în o *mediopalatală ch. Michiul;* căci şi *Mitiul, Mighiul,* şi *Michiul,* sânt rostiri regionale ale lui *Dumitru,* care a dat cele mai multe şi variate forme patronimice, el fiind sfântul în mare cinste din cele mai vechi timpuri ca şi marele erarh *Nicolai. Dumitru* a dat pe *Sân Medru, Mitru, Mitrea, Mitu Mitea, Mitiu, Mighiu* şi în fine *Michiu.*

§ 4 Cea mai veche amintire de neamul *Mighiul o* avem în sama visteriei Moldovei din 1763, unde se vorbeşte că între boeroaicile cu drept de scutelnici era şi *Ilinca Joroae a lui Michiu.* Cred că această *Ilincă* a fost soră cu Ioan Michiu, ginerele lui Ioniţă Loghin, răzeş în Ghermăneşti, şi s'a căsătorit cu boeriul vecin cu moşia, Mihai Jora, fiul lui Neculai Jora post., nepot marelui logofăt Antiohie Jora, proprietar în moşia *Răbâia,* megieşă cu *cotul Ghermăneştilor,* zis apoi *Valea Cânepei.*

Şi Jora şi Ilinca Michiu erau scoborâtori din vechi stăpâni de moşii. Unul — *Mihai Jora* ban, din răstrăbunul său *Jora* (pag.) din secl. XIV-a; iar *Ilinca* din bătrânul Aliuş, nepotul lui Caliman, tot de pe la 1350; soţul din a 10 generaţie de la primul Jora, Ilinca din a 10 generaţie de la Căliman!

E greu a spune dacă primul Mighiul e răzeş de baştină în Ghermăneşti, Fălciu, sau e venit prin căsătorie cu *o* fată de răzeş din Ghermăneşti, cu *Anuşca Loghin,* fata lui Ioniţă Loghin, strănepoata lui Aliuş bătrânul.

Iată dovada: în vechilimeaoa ce *o* dau răzeşii de Ghermăneşti şi Leuşeni căpitanului Ion Mighiul în 1836 Ghenar 28 (Surete XVII 195) pentru a le alege părţile lor din Leuşeni şi Ghermăneşti, pe îmbe malurile Prutului, zic că bătrânii *Ion, Zaharia* şi *Simion Michiu se trag din Anuşca Loghin.* Care sânt suitorii Anuşcăi Loghin?

In cercetarea ce se face în 1832 Febr. 3 (Surete XVII 185) bătrânilor din Ghermăneşti, D. Popovici căpitan de mazili atestă că moşia Ghermăneşti, se împarte pe 8 bătrâni şi anume: *Marcu Burghelea* un bătrân, *Darie spatar* un bătrân şi jumătate, *Ioniţă Moş* 2 bătrâni şi jumătate. *Anica Cazan* un bătrân. *Tanasă Cazan* uu bătrân şi **Ioniţă Loghin un bătrân.**

Ioniţă Loghin trăeşte pe la 1757, când iscăleşte zapise de mărturii (Surete XVII 36), om bătrân de peste 80 ani, ca şi răzeşul său Ion Negru.

Loghineştii trăiau în Nisporeni şi Şendreni peste Prut, şi răzeşii de aceste 2 sate atestă în 1836 Febr. 14 (Surete XVII 196) că bătrânul *Anuşca,* se trage din *Gafiţa Loghin* şi *Gafiţa din Uliana.*

In Cartea de judecată din 1818 Iulie 26 (Surete XVII 143) se arată că bătrânul *Hilotie Cazan* a avut trei feciori: pe *Loghin,* pe *Tanasă* şi pe *Sănica.* Soţia lui Loghin a fost *Uliana,* mama Gafiţei. Acest Hilotie Cazan era un bătrân din *Ghermăneşti* şi din acest bătrân a lui H. Cazan, căpitanul Ioan Mighiul cumpără în 1856, 7 stânjeni cu 20 galbeni, „din apa Prutului până în hotarul de spre apus“ (Surete XVII, 249).

Deci Loghin este nume de botez, dat unuia din copii lui Hilotie Cazan. Iar Cazan e ginere lui Ioniţă Aliuş, care a trăit pe la 1666, când Iliaş Alex. Vodă îi dă carte de stăpânit în *selişlea Aleuăşeni, la gura Nărnavei,* de *peste Prut* (Surete XVII, 106).

Ioniţă Aliuş a avut 2 fete: una măritată cu Hilohie Cazan, şi alta cu *Vasile Moş,* care avea peste 30 ani la 1757, şi era şi el răzeş în Ghermăneşti; în altă carte de judecată din 1761 i se zice *om bătrân,* răzeş de Ghermăneşti.

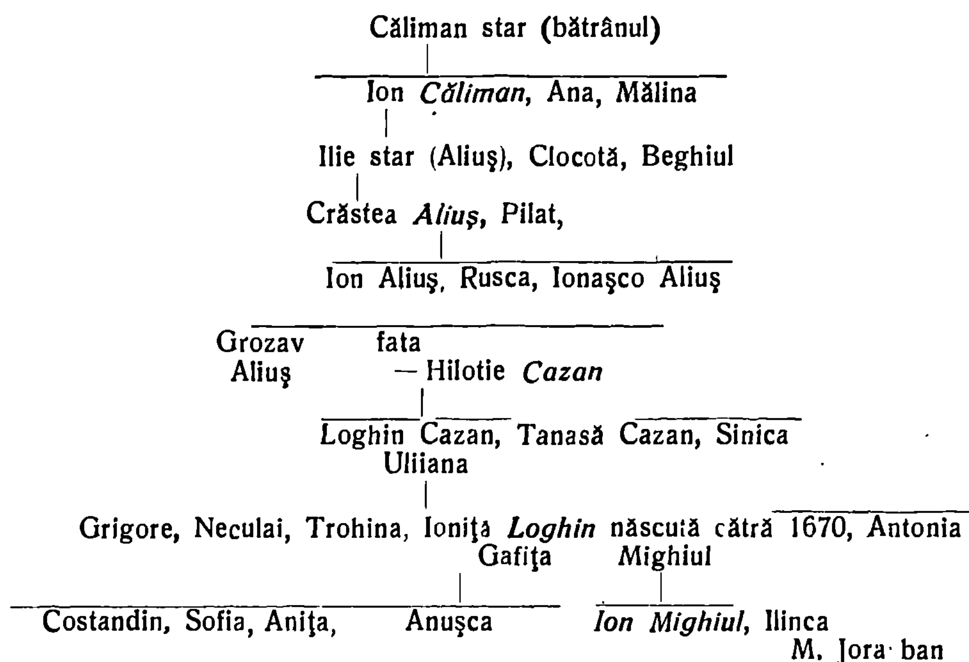
Ioniţă Aliuş e fiul lui Cristea Aliuş, care trăia pe la 1623 (Surete XVII, 4). Crăstea Aliuş e fiul lui *Ilie bătrânul.*

Acest *Ilie star* este întemeetorul satului *Leuşeni,* din vechiu zis *Aleuşeni,* căci lui Ilie i s'a zis Aliuş, în rostirea ruteană ca şi *Irimia, Arimia,* de unde *Armindin* = ziua lui Ieremia.

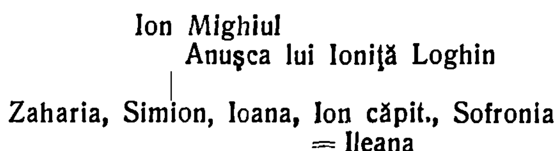
Ilie (Aliuş) e nepotul bătrânului *Calman.* Iată dar o serie întreagă de suitori ai

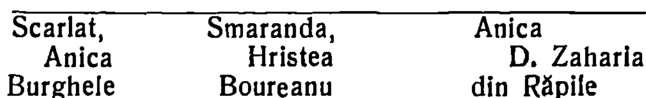
Anuşcăi Loghin, soţia lui *Ion Mighiul*, care se râdică de la 1750 la 1400 cel puţin, dacă nu ceva mai sus.

Fără a mai da seria întreagă a suitorilor Anuşcăi Loghin, cum şi colateralii lor, cum am dat-o în arburele genealogic din Surete vol XVII-a, ne mulţămim a da în rezumat spiţa curgătorilor din Căliman bătrânul, până la *Anuşca*.

Ion Mighiul a avut parte de mai mulţi copii, din care cel care ne interesează este *căpitanul Ion Mighiul.*

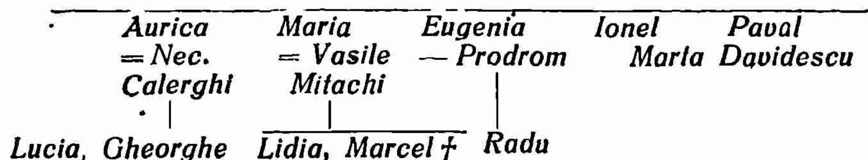

In 1859 Iunie 9 căpitanul Ion Mighiul însură pe fiul său Scarlat caminar cu Anica Burghelea, răzeşiţă din Ghermăneşti, din veche tulpină Burghelească, fiind fata lui Ioniţă Burghelea, nepoata lui Gligore Burghelea, strănepoata lui Marcu Burghele şi răstrănepoată lui Dumitraşco Burghelea, unul din cei 8 bătrâni din Ghermăneşti, toţi răzeşii suitori, fiind cu aşezările lor în Ghermăneşti, pe când Mighiuleştii erau în cotul Ghermăneşti, zis mai apoi şi *valea Cânepei.*

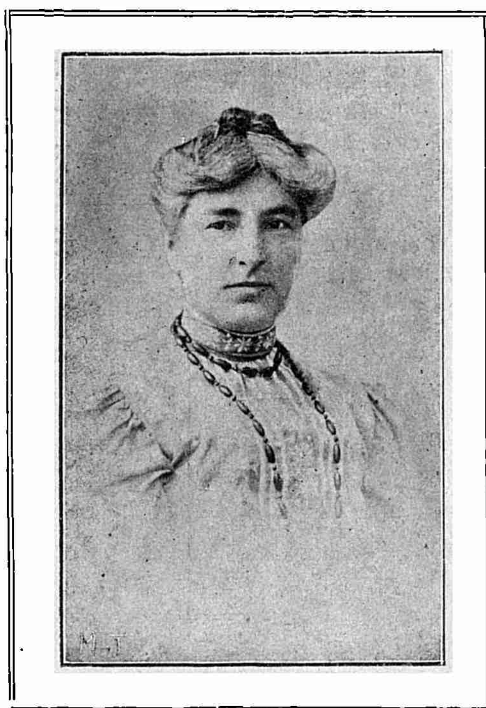
Iată foaea de zestre a lui Scarlat Mighiu:

80 fălci pământ în cotul Ghermăneşti, un plug cu 8 boi, 8 vaci cu viţei, o trăsură cu doi cai, doi cai şi o casă în Ghermăneşti.

Scarlat Michiu a avut parte de 2 copii, Catinca măritată cu Mihai Vasiliu, din Huşi, nepot mie de vară primară după mame; şi pe *Pavel Michiu*, care din însurătoarea sa cu Zamfira Pavăl Popov din Simineşti (Fălciu) a dat naştere la această descendenţă:

5). *Ramura Popov*. Nu e fără interes genealogic a cunoaşte şi înaintaşii Zamfirii Michiu, născută Popov, întru cât colateralii acestei ramure se referă la o samă de fruntaşi din viaţa economică şi politică a jud. Fălciu, iar prin nepoţi şi strănepoţi atâţi aleşi cetăţeni ai Iaşilor, cari cu toţii se încorporează în această familie.

In viaţa familiară a unui proprietar de moşie, femeia — vechile cneaghine — a jucat un mare rol. Dând barbatului liniştea şi fericirea menajului, îi asigură soţului o familie numeroasă, una din tăriile neamului nostru; şi satele noastre acele urzite de vechii stăpâni de moşii, fără vâlvă politică, s'au sporit prin creştirile din generaţie în generaţie, că se ajunge la spiţe răzeşeşti aşa de mari şi cu încrângături aşa de multe că bieţii boeri hotarnici le sciiau pe zeci de coli lipite, cum e spiţa răzeşilor din *Şuletea* (Fălciu), sau a *Hohuleştilor* saü a răzeşilor din Muncel (Roman) şi altele asemenea.

Era femeia stăpânului de moşii un izvor de energii etnice, cari a sporit neamul sporind şi averea.

In acest înţeles fost'a dat ca pe nepoata preutului Nec. Popov din părţile Vetrişoaei, să o ia în căsătorie în vara anului 1885, fiul lui Scarlat Michiu de la Valea Cânepei (distanţa de peste 40 chilometri) căci şi mai din trecute vremuri, răzeşii îşi cătau neveste peste şepte dealuri, căci numai aşa din una şi aceiaşi tulpină s'au răspândit neamurile în două-trei judeţe mărginaşe ca Răşcăneştii de la Fălciu, la Vaslui şi Bârlad; ca Cogălnicenii de la Fălciu la Vaslui, ca Michiuleştii de la Fălciu la Vaslui şi în alte părţi.

Prin însurătoare se însemânţa neamul răzeşesc peste tot întinsul ţării, dovadă vie de vitalitatea rasei.

Preutul Nec. Popov de pe malurile Prutului, dinspre târgul vechiu al Sărăţii, la gura Sărăţii a avut *cinci* copii: *Sava, Vasile Popov,* însurat cu Ana Dobreanu, *Pavăl Popov,* însurat cu Mărioara Beraru din Bârlad, *Tasia* şi pe *Maria* măritată cu **Petre Pivniceriu.**

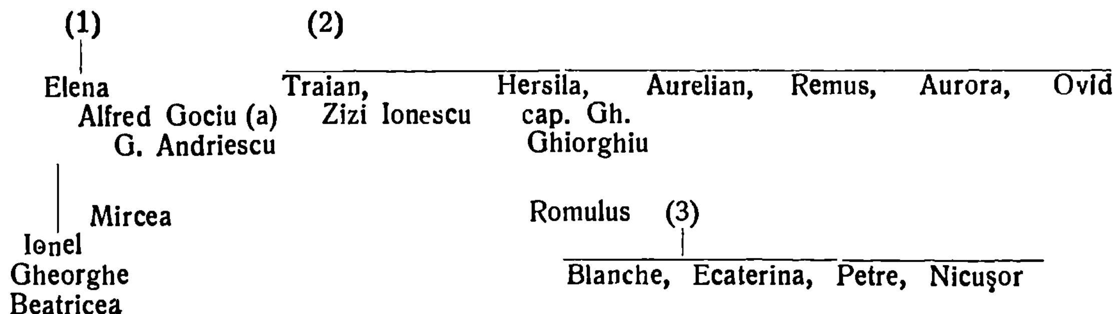
Din aceştia au eşit aceşti urmaşi:

preutul Nec. Popov
Nastasia

- Sava – Maria
  - Paraschiva C. Chisacov
    - 3 fete
- Pavăl, Maria Beraru
  - Zamfira = P. Michiu (vezi spiţa de mai sus)
  - Nicu † 1928
  - Zoe – Enacachi Emandi
  - Natalia, Gh. Radu inginer
    - Puiu
    - Edithe
  - Frumuzachi – Margareta Budac
  - Maricica = C. Georgescu
    - Silviu
    - Silvia
- Maria = P. Pivniceru
  - Mândia = Romulus Ionaşcu (2)
  - Iancu Maria Botez (1)
  - Nicu Margareta (3)
  - Natalia – T. Mitachi (4)
  - Ruxanda = Nec. Popovici profesor (5)
  - Costică Francisca Rohr (6)
  - Eleonora
  - Mariţa – P. Calciu (7)
  - Zamfira col. Ionescu (a) Dimitriu (b)
- Vasile, Ana Dobreanu
  - Lucreţia
  - Eleonora
  - Ştefan
  - Petre
  - Costică – Aneta Adam Mitachi (b) – Gh. Drăgănescu (a) – Eugen Drăgănescu
  - Nicu Maria Focşa
    - Ernest
    - Vasile
    - Enacachi
    - Aneta – Cibu
    - Costică
- Tasia – V. Mardari
  - dr. Nec. Mardari (Mangalia)

In a treia generaţie se numără 23 nepoţi, născuţi din tulpina preutului N. Popov, şi cari au dat societăţii atâţia fruntaşi *politici* ai Fălciului ca Iancu Pivniceriu, Pavăl Michiu, T. Mitachi, Costică Pivniceriu, Enacachi Emandi, Nicu Popov; apoi *profesori:* Nicu Pivniceru, Nec. Popovici, Romulus Ionaşcu, P. Calciu, *inginer* Gh. Radu, inspector silvic C. Georgescu.

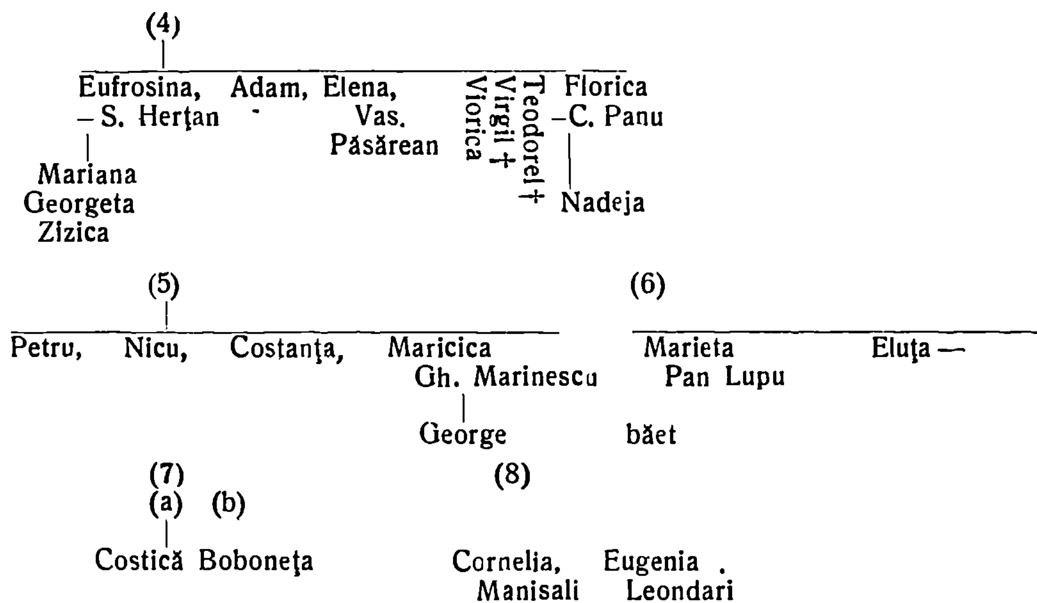
Trecând la a patra generaţie avem aceşti descendenţi:

(1) Elena, Alfred Gociu (a), G. Andriescu
- Mircea
- Ionel
- Gheorghe
- Beatricea

(2) Traian, Zizi Ionescu; Hersila, cap. Gh. Ghiorghiu; Aurelian, Remus, Aurora, Ovid

Romulus (3)
- Blanche, Ecaterina, Petre, Nicuşor

6) *Casele Michiu.* Asupra caselor lui Pavăl Michiu, din strada Carol 21, am publicat 4 acte, din care reiese acestea:

In 1838 Iunie 14 Grigore Rizul spatar înzestrează pe fiica sa *Locsandra* la însoţirea sa cu Gh. Alhaz, şi între altele îi dă 15 stânjeni gospod în lat din locul ce-l avea la Copou, alăturea *cu drumul cel mare, de la deal de podul verde*, şi lungul de 53 stânjeni, în margine locului nostru din sus, alături cu spatar Iordachi Grigoriadi (pg. 115). Acest loc s'a preţăluit în foaea de zestre drept 225 galbeni. Locul avea atunci, în 1838, ca şi astăzi — 795 stânjeni patraţi, sau 4000 mp.

După 5 ani Gh. Alhaz muri şi soţia sa Ruxanda Alhaz, văzând că încă trăind soţul ei apucase a face actele de vânzare a caselor cătră polcovnicul Iacovachi cu 400 galbeni, dar găseşte muşteriu mai bun pe N. Alcaz, şi i le vinde cu 450 galbeni şi face actul de vânzare (pg. 156).

Intre timp Nec. Alhaz face case nouă şi mari, pe locul gospod dat zestre în 1838.

Nec. Alhaz fiind dator post. Mavrocordat pune pe Eugen Alhaz ca vechil din parte-i şi le vinde post. A. Mavrocordat prin mezat cu 4500 galbeni în 1850 Ghenar 12 (pg. 117).

Despre Alhaz, pah. C. Sion ne spune că a fost un bacal başa în Iaşi Alhazi, care a avut un fecior pe Dumitriţă Alhazi, acesta ia în căsătorie pe Elena Armazoglu, cumnat fiind după femee cu Gh. Cuza Şchiopul de la Bărzeşti şi cu Filip diaconul din Hoceni.

Cumpărătorul post. Alex. Mavrocordat nu trăeşte mult şi lasă moştenire casele soţiei sale Catinca, soră cu postelniceasa Elenco Mavrogheni. Dar şi sora sa murise înainte de 1853 April 30, căci la această dată Elenco Mavrogheni postelnicească vinde casele colonelului şi cavaler Iorgu Stratulat cu 4500 galbeni zimţi.

In 1853 casele aveau de vecin pe vornicul Gh. Sturza.

Se vede că de la colonelul Stratulat casele trec cătră 1860 la familia *Pavli*, compusă din aceşti trei fraţi: Costantin Pavli, Nicu Pavli şi Gh. Pavli, şi o soră Eufrosina Pavli

Casa rămâne moştenire d-lui Ion C. Pavli, de la toţi unchii lui şi de la mătuşa sa Eufrosina.

In 1909 Mart 23 Ion C Pavli îşi vinde — trăind la Jouxtens, lângă Lausanne — casele d-lui Pavel Michiu cu preţ de 65000 lei. Actul se scrie la Lausanne şi pentru interesul

ce poartă îl dau în text francez cu traducerea făcută în româneşte de Adrian Taverney, profesor de limba română la Universitatea din Lausanne, fost consul francez în ţară şi cunoscător al limbii române.

Copie. Actul de cumpărare de către Dl. Pavel Mickiu a caselor sale din str. Carol No. 21 Iaşi din 1909 Martie 23.

Brevet No. 306.

Timbre 60 cent

Par devant Théodore Bergier notaire au district de Lausanne (Suisse) résidant à Lausanne ont comparu: les soussignés Jean C. Pavly propriétaire domicilié à Jouxtens près Lausanne, Suisse.

et Paul Mickiu propriétaire domicilié à Iassy Roumanie il est convenu entre eux ce qui suit: Moi Jean Pavly je vends à Paul Mickiu mes maisons de la rue Carol numero 21 à Jassy Roumanie avec toutes leurs dépendances et dans leur état actuel, maisons qui sont devenues ma propriété par héritage de mes oncles Nicou et Georges Pavly et ma tante Euphrosine Pavly.

La vente se fait sur la base de ma possesion actuelle avec tous les droits qui en découlens sans aucune réserve d'aucune sorte.

Tous les actes soit réels soit personnels qu'il était dans ma compétence de faire en ma qualité de propriétaire j'en passe le droit à l'acheteur.

La vente se fait sans aucune charge pour l'acheteur, autre que de permettre au locataire Démètre A. Greceanu d'occuper l'immeuble sus-mentionné jusqu'au ving-trois Avril vieux style de l'année courante mil neuf cent neuf (23 Avril 1909).

Le prix de vente convenu est de soixante cinq mille francs (fr. 65000) qui je déclare avoir reçu intégralement et personellement dans ma main à la stipulation du présent acte.

Donc dès aujourd'hui Paul Mickiu devient propriétaire exclusif des imeubles et libre d'en disposer comme il vondra sauf l'obligation sus mentionnée de supporter que les maisons soient occupées par Démètre A. Greceanu jusqu'à la saint Georges de l'année courante, et cela sans modifications à ses droit de locataire.

Inaintea noastră Teodoru Bergier notar în districtul Lausanne (Elveţia) domiciliat în Lausanne aŭ cumparut subsemnaţii Ioan C. Pavly proprietar domiciliat în Jouxtens lângă Lausanne Elveţia.

şi Pavel Mickiu proprietar domiciliat în România s'a convenit întru dînşi următoarele:

Eu Ioan Pavly vînd d-lui Pavel Mickiu casele mele cu toate atenanţele lor din Iasi (România) str. Carol numero 21 în starea lor actuală devenite proprietatea mea ca moştenitor al unchilor mei Nicu şi Gheorghe Pavly şi a mătuşei mele Eufrosina Pavly.

Vînzarea se face pe baza stăpânirei actuale, cu toate drepturile ce le aparţin fără absolut nici o rezervă pentru mine.

Toate acţiunile fie reale, fie personale care mi ar competi în calitatea mea de fost proprietar, toate trec asupra cumpărătorului.

Vînzarea se face absolut fără nici o sarcină pentru cumpărătorul, altă de cât de a îngădui pe Dl. Dimitrie A. Grecianŭ de a ocupa menţionatul imobil până la douădeci trei April stil vechiu anul curent o mie noue sute şi noue (23 April 1909).

Preţul convenit e de şeizeci cinci mii de lei (65000 lei) pe care declar că l'am primit integral în mânele mele, acuma la facerea prezentului act.

Deci de astăzi D-nul Pavel Mickiu devine exclusiv proprietar şi liber de a dispune or cum va voi de imobil, afară de menţionata îndatorire ce i se impune de a suporta ocuparea caselor de către Dl. Dimitrie Greceanŭ până la sfântŭ Gheorghe, anul curănt fără modificaţiunea drepturilor de chiriaş.

Moi, Paul Mickiu je consens à l'achat des maisons que possède Jean Pavly rue Carol numero 21 à Jassy Roumanie et en paye le prix convenu en cet instant en ses mains soit soixante cinq mille francs.

Je prends possession des immeubles vendus dans l'état où il se trouvent actuellment.

Je prends à ma charge tous les frais d'inscription et de mutation pouvant résulter de cette transaction en Roumanie.

La vent ne comprend pas les installation électriques faites par le locataire Démètre Greceanu.

Il est convenu ici que le vendeur Jean Pavly et l'acquéreur Paul Micklu renoncent dés maintenant à toutes réclamations quelconques concernant les immeubles faisant l'objet de la presente vente.

Intervient Adrien Taverney de Jongny (canton de Vaud) professeur de langue roumaine à l'Université de Lausanne lequel a été assermenté en qualité de traducteur pour le present acte par le juge de paix du cercle de Lausanne le vingt deux Mars mil neuf cent neuf.

En consequence Adrien Taverney certifie sous serment que la traduction en langue roumaine de present acte est litteralment conforme à l'original en langue française et vaut comme traduction authentique.

Dont acte fait et passé en brevet à Lausanne en présence de Charles Pavillard de La Sarraz comptable, domicilié à Lausanne et de Alfred Pache d'Epalinges y domicilié employé de bureau témoins requis. Ce vingt-deux Mars mil neuf cent neuf.

(ss) I. Pavly, Charles Pavillard.

Eu Pavel Mickiu consimţ la cumpărarea caselor, pe care Ioan Pavly le posedă în Iaşi, România, str. Carol numero 21 şi plătesc acum în mâinele lui preţul convenit adică şeiḑeci cinci mii de lei.

Iaŭ în posesie imobilul vîndut în starea în care se găsesce acuma.

Sînt în sarcinea mea toate cheltuelile de inscripţiune şi mutaţiune care pot să resulte din această vînzare în România.

Vânzarea casei se face fără instalaţia electrică făcută de d-nul Dimitrie A. Grecianu chiriaş.

S'a mai convenit în actul de faţă că vînzătorul Ion Pavly şi cumpărătorul Pavel Mickiu renunţă de acumă înainte la or ce reclamaţiune de ori ce fel se fie asupra imobilului menţionat în prezentul act.

Intervine Adrianŭ Taverney din Jongny (cantonul Vaud) profesor de limba română la Universitatea din Lausanne, care a depus jurămînt ca traducător pentru prezentul act înăinté judecătorului de pace ocolului de Lausanne în doueḑeci şi doue Martie o mie noue sute noue.

In consecinţă Adrianŭ Taverney certifică sub jurămînt că traducţiunea în limba română a prezentului act literal conformă cu originalul în limba franceză şi valorează ca traducţiune autentică.

Dat şi făcut fără a pastra originalul în Lausanne în prezinţa mărturilor chiămaţi conform legei, Carol Pavillard din La Sarraz contabil, domiciliat în Lausanne şi Alfred Pache din Epalinges domiciliat în Epalignes, impiegat de biroŭ astăzi în douḑeci doue Martie o mie noue sute şi noue.

P. Mikiu, A. Taverney, 'A. Pache, Th. Bergier, (l. p.)

Déclaration

Le juge de paix du cercle de Lausanne déclare qu'en date de ce jour il a assermenté monsieur Adrien Taverney professeur à l'Université de Lausane, demeurant en cette ville, avenue Druey nu-

Declaraţiune

Judecător de pace ocolul de Lausanne declar că astăzi d-ul Adrianŭ Tavernay profesor la Universitatea de Lausanne, avenue Druey numero 9, a depus jurămînt înainté sa ca traducător pentru fă-

merò 9 en qualité de traducteur pour la stipulation d'un acte de vente, entre Jean Pavly, propriétaire à Jouxtens, près Lausanne et Paul Mickiu à Jassy, Roumanie, pour des immeubles situés dans cette dernière ville.

Lausanne, vingt deux Mars mil neuf cent neuf.

Le juge de paix Dr. Chausson

cerea unui act de vînzare între Ioan Pavly, proprietar, domiciliat în Jouxtens, lângă Lausanne şi Pavel Mickiu, domiciliat în Iaşi, România, vînzarea unui imobil în Iaşi.

Lausanne, în doue ḑeci doue Martie o mie noue sute şi noue.

III). MANUSCRIPTE

Cătră 1660. Din Psaltirea Mitropolitului Varlaam (copia diacului Apostol ot Tecuci). Caftisma 19 şi 20. слав. кадисма. ді. алелѹіа. гіпы. рад.

pag. 149. Lăudaţi numele lui *D.* lăudaţi şerbi pre *D.* ceiace staţi în ca | sa lui *d.* întru curţile casei d.*ului* nostru. lăudaţi pre *d.* căi bun *d.* | şi căntaţi numele lui că e bun. că pre Iacov aleasă *d.* şie. şi Iil҃ | teanii întru ocină şie. că eu cunoscuiu că e mare *d.* şi d.*ul* nostrui | pespre toţi dumnezăii. toate căte vru *d.* feace. 2. *şi toate că | tei fu lui d voia feace.* şi în cer şi pre pămănt. întru mări şintru | toate adăncurile. 2. *întru mări şi întru toate fără de fundurile.* scoas | noori din deapoile lumii. 2. *scoas noori de la marginile lumii.* | fulgerile le feace la vreame de ploae. şi scoate vănturile | din vistearele sale. cela ce răni mai marii Egüpetului 2 | *cela ce tăè mai marii* егѵпетѹлѹи. din om pănă în dobidoc (sic) | tremise semnele şi minuni pre mijloc de tine Eгѵpete. | spre Faraon şi spre toţi şerbii lui. cela ce răni limbi multe. 2 | *tăè limbi şi ucis înpăraţi tari.* pre Siona înpăratul Amoriii. 2 | *pre Siona înpăratul muncii* || **pg. 150** şi pre Iog înpăratul Vasaanului şi toate înpărăţiile Hanaa | nilor. şi deade ţărăle lor ocină. ocină lui Iil҃. oamenilor | săi. Doamne numele tău e pururea. şi pomenirea tai din rod în rod | că va giudeca *d.* oamenilor săi. şi de şerbii săi să va ruga. 2. *şi pre şer | bii săi binei va blsvi* şi bodzii limbilor săntu de aur и şi de ar | gintu. lucru de măn(ă)omenească. guri au şi nu grăescu. ochi au şi nu văd. | urechi au şi nu aud. nice iaste suflare întru gurile lor. asemenea | lor ca s fie şi ceia ce i fac *(dres pe margine:* iau făcut) prinşi. şi toţi ceia ce nedejduesc spri nşi. | casa lui Iil҃ bine lăudaţi pre *d.* 2 *semenţia crişţinească bine lăud* (sic) | casa lui Aaron bine lăudaţi pre *d.* 2 *semenţia preuţască bine lăud* (sic) | casa lui Leviin bine lăudaţi pre *d.* 2. *semenţiia diaconească bine* (sic) | ceia ce vă teameţi de *d.* bine lăudaţi pre *d.* binei lăudat *d.* din Sion | cela cei viu în Ierslm. 2. *cela ce* petreace în *Ierslm.* аллелѹіа. | рал. Rugaţivă lui *d.* că e bun că e pururea mila lui. rugaţivă *d*-ului | dmndzăilor că e pururea mila lui. rugaţivă domnului domnilor | că e pururea mi (*sic*) celuia ce feace minuni mari însuşi. 2. *singur.* că e pururea mi. | celuia ce feace cerіurile cunţeleagere. căi pururi. celuia ce întări pămăntul | spre ape căi pur (sic). celuia ce feace minunile (dres *luminile)* ceale mari însuşi. 2. *singur.* căi puru (sic) | soarele întru putearea dzilei căi puru (sic). luna şi stealele întru | putearea nopţii. căi puru (sic). celuia ce răni Eгѵpteanii cu mai marii lor. 2 | *tăe.* că e pururea mila lui || **pg. 151** şi celuia ce scoasă Iil teanii din mijlocul lor că e purur | cu măna tare şi cu braţ инalt. că e purur. celuia ce înpărţi | marea roşie întru înpărţire. 2 *celuia ce înpărţi marea roşie pre 12 | locuri.* că e pururea mila lui. şi celuia ce scoas Iil tea | nii din mijlocul ei că e purur. şi cutremură pre Faraon | şi putearea lui întru marea roşie. că e pururea. celui ce tre | cu oamenii săi în pustie, că e pururea. celuia ce răni înpăraţi mari. 2 | *tăe.* că e pururea. şi ucissă împăraţi tari, că e pururea. pre Siona | înpăratul Amoreii. 2.

înpăratul muncii. că e puru (sic). şi pre Iog înpăratul | Vasanului. că e puru (sic). şi deade ţărăle lor ocină. că e pururea. | ocină lui Iilъ şerbului său. căi pururea. căntru smeareniia noastră | îşi adusă aminte de noi *d.* că e pururea. şi ne izbăvi din mănu | le vrazmaşilor noştri. că e puru (sic). cela ce dă hrană a tot tru | pul. 2. *a tot omul.* că e purur. rugaţivă lui *d.* celuia din cer | că e pururea mila lui. пѣсна двда ѡ Іереміи. рлѕ. | La apa Vavilonului acolo şedeam şi plăngeam. şi ne adu | ceam aminte de Sion. 2 *şi ne aduceam aminte de besea | rica Ierslimului.* întro răchită în mijlocul ei pusem orga | nele noastre. 2. *cinpoile noastre.* că acolo nentrebară ceia ce | ne prădară cu cuvinte *[scris de altă mână.* ne prădară cu cuvinte] de căntare. ceia ce ne ducea pre'\ noi să fim | deale că ntarea || **pg. 152.** şi dziseră aşia. căntaţine noao de căntarea Sionului. iar noi dzisem | aşia cum să căntăm noi voao căntarea lui *d.* fiind în ţară stri (dres *e*) ină. | că se teaş uita tine Ierslme. uitată să fii dreapta mia, şi s | se lipască limba mia de grumadzii miei. că să numi aduc aminte | de tine. şi să naş pune ꙟnainte Ierslmul ca dinceputul veseliei meale. | aduţ aminte doamne de fiii Edomului. 2. *de fiii plăngerii*[3] *de fiii | aprinderii.* întru dzioa Ierslmului. ceia ce grăiia deşertaţio deşerta | ţio până în temeliia ei. 2 *săpaţio săpaţio* până în temeliia ei. | fata Vavilonului ocaanică. 2 *ꙟcăită.* ferice de cela ce va da | ţie darea ta ceaiace o ai dat noao. ferice de cela ce va apuca şi va iz | bi tinereii săi (*dres,* tăi) de piatră. слав. ѱалом двдъ захаріи. рлз. | Rogumă ţie Doamne cu toată inima mia. şi ꙟnaintea îngerilor | căntu ţie. că audziş toate graiurile rostului mieu. şi mă închin cătră | besearica svnţiei tale. şi mă rog numelui tău pentru mila ta şi pentru | adevărul tău. că mărişi spre toate numele svnţiii tale şin ce dzi | voi tănji de srăg mă ascultă. înmulţişi întru mine sufletul mieu cu pu | tearea ta. 2 *noişi întru mine sufletul mieu cu puterea ta.* ca s se roage ţie | doamne toţi înpăraţii pementeşti. că audziră toate graiurile rostului tău | şintru căntări căntăm lui *d.* că e ꙟnaltъ *d.* | şi spre cei smeriţi caută 2. că e *mare d. şi spre cei plecaţi caută.* înnaltui | şi de departe ştie. 2 *marei şi de multu ştie.* || **pg. 153.** că saş mearge pre mijloc de scrăbi învіemăveri. şi spre măniia vrăjmaşilor | miei tinsă măna sa. şi mă măntui dereapta ta. dum. va da pentru mine 2 | *d. va plăti pentru mine.* doamne mila tai pururea. şi lucrul mă | nulor tale nul treace. к концу. ѱалом. двъ. захаріи. въ раз | скани. рли. Doamne ispitişimai şi mă cunoscuşi tu cu | noşti şidearea mea şi scularea mia. 2) *tu ştii şiderea mea şi scular.* | tu înţelegi găndurile meale de departe 2 *tu ştii găndurile meale | de demult.* cărările meale şi ceale nestropşite ale meale tu eşti de leai | călcat. 2) *ꙟnblat. urmat.* şi toate căile meale le privedzi. că nu iaste | înşelăciune întru limba mia. iată doamne tu cunoşti. 2) *tu ştii* toate ceale de apoi ale meale şi ceale de demult tu mai zidit şi ai pus | spre mine măna ta. minunată iaste înţelegerea ta doamne. 2 *minunaş | înţeleagerea ta* cu mine. întărisă şi nu putuiu se cautъ cătrănsu | încătroo mă voiu duce. de dhul tău. 2) *de putearea ta.* şi denaintea | feaţii tale încătroo voiu scăpa. că saş sui în cer tu eşti acolo şi | saş pogoră în ad tu acolo. eşti. şi să mi iaş lua aripile meale din dză | de demăneaţă. şi mă voi sălăşlui întru deapoile mării. 2) şi *mă voiu sălăşlui la marginili lumii.* şi acolo măna ta mă va îndrepta. 2) *şi mă va ţinea dreapta ta.* şi dzişi amu întunearecul mă calcă | şi noapteai strălucirea hranii meale. că întunearecul nu se va | întuneca de tine. || **pg. 154** şi noaptea ca dzioa va străluci 2) *va lumina.* că cumui întu | nearecul ei aşiai şi lumina ei. 2 *că cătui întunearecul lui atătai | şi lumina lui. că* tu ai zidit inima mia, şi mai luat din zgăul mai | cii meale. şi mă rog ţie că înfricat mă miraiu. 2) *că cu frică mă mi | raiu.* minunates lucrurile tale. şi sufletul mieu le ştie prinsъ | foarte. că nu să ascunsă nice un os de ale meale *(adaus* de tine) de cealia ce feaceş) întrascunsu. şi tocmala mia mai de desuptul pământului. încă | nu era lucrat lucrul mieu căndul vădzură ochii tăi 2 *încă nu era | greşită greşala mea căndu o*

vădzură ochii tăi. şintru carţile | tale toţi să vor scrie. întraceaia dzi să vor zнdi şi nemică nu va | fi întrânşii. iar mie foarte îm fură cinstiţi soţii tăi doamne. 2 *foarte* | *îm fură dragi.* şi foarte să întări de spunerea lor. 2 *boeriia* | *lor.* numărui şi mai vrătos de cât arina mării să înmulţăscъ. scu | laiumă şi încă sîntu cu tine. că de vei ucide păcătoşii doamne. voi | bărbaţi încruntaţivă de la mine. 2) *dațivă în lature* de la me | ne. că seţi râvnitori întru gândurile lor. şi luarâ întru deşărtъ cetă | ţile tale. de au (*șters* doară). nu urăiu dmne pre ceia ce nu te iubiia; şi de | vrăjmaşii tăi mă topiiu 2). *mă sfășiiu* şi cu neiubire | desăvrăşit ·ꙟi urăiu prinşi. şi ·ꙟn loc de vrăjmaşim fură mii | ispiteaştemâ doamne şi veri şti inima mia.˙ čarcâmă | şi veri cunoaşte cărările meale. 2) *întreabâmă și veri ști cărările* || **pg. 155** şi veri şti calea (*șters.* nedireptăţii) făr de legii întru mene. 2) *ne* | *dreptăţii întru mene.* şi mă ·ꙟndrepteadză pre calea ča de veaci. | къ конецъ двдкъ. рлѕ. | Apucâmă doamne de la omul vitlean. şi de omul nedreptъ. mă izbă | veaşte. ce ei gândiră nedreptate întru inimi. şin toate dzile stoliia războae 2) *glotiia,* ascuţiră limbile sale ca un şiarpe. venin de aspidăi suptu u | stnele lor. 2 *toapsec de aspidăi* supt *usînele lor.* fereaştemă doamne. de | mănule păcătosului. şi de omul nedreptu mă (*șters.* izbăveaşte) apucă ce ei gândiră să înpiiadece urmele meale. ascunseră măndrii laţi mie. şi dziş lui d. | *d.ul* mieu eşti tu. socoteaşte doamne glasul rugiei meale. doamne doamne | putearia măntuirii meale eşti. umbriş spre capul mieu întru dzi de războiu | nu mă da doamne pentru poftele [*adaos* meale] păcătosului. gândiră spre mene nu mă | lăsa. ca nu cândva să se înnalţă împreğurarea capului lor 2) *rătedzarea capului* | *lor.* şi usteninţa gurei lor ca se acopere prinşi. cădeavor sprinşi căr | buni de foc. şi ğos îi obor prinşi întru кьинѹри. şi nu vor putea sta. 2) | *răbda.* omul linbut nu se va îndrepta pre pământu. şi omul nedreptu | rău va văna întru putregiune. înţeles că va face d. ğudeţ drept mea | serilor. şi scunpărare mişeilor. însă drepţii se vor ruga numelui tău | şi se vor sălăşlui drepţii cu faţa ta || **pg. 156** слак ψ҃алωм двдъ. рм. Doamne strigaiu cătră tine ascul | tămă. şi ia aminte glasul rugii miale. căndu strig cătră | tine. ca s se îndrepteadză ruga mia ca o cădelniţă cu tămăe înnaintea ta, şi rădicarea mănulor meale. rugă de cătră sară. | pune doamne ferire rostului mieu. şi uşe dea îngrădirea usnelor meali | nu pleca inima mia întru cuvinte vitleane. a nu mă priceape | sau a felelui de vinele păcatelor. cu oamenii ceia ce fac fără de | leage. 2 *lucrure fără de leage.* şi nu mă înpreunară cu aleşii lor. 2) | *și nu mă numărară cu aleșii lor.* certămava dreptul cu milă şi mă va mustra. şi cu untul păcătosului ca să nu ungă capul | mieu. că încă şi ruga mia va fi întru bună vrearea lor. giunghiate fur | prin pietri ğudeaţele lor 2 *suătuite fură prin pietre giudeațele.* | audziră să graiurile meale că biruiră. cătră grosul pământului | trecură pre pământ. 2 *străbătură pre pământu.* şi să răşchirară | oasele lor în adu (·ꙟ адъ.) că cătră tines doamne dmne ochii (ωкьи) miei, spre tine nedejduiu nu lua sufletul mieu cel ia. fe | reaştemă de laţurile aceastea cealia ce ascunseră mie. şi de smen | tealâ celora ce fac fără de leage. 2 *lucrure fără de leage.* că deavor | în mreaja sa făcătorii. unul sănt eu până căndu voiu treace. 2 *singur* | *sîntu eu până voiu* fi. разѹм двдъ въ негда къ пещерѣ молѣшес || **pg. 157.** рмв. Cu glasul mieu cătră *d.* strigaiu. cu glasul mieu cătră *d.* | mă rugaiu. şi vărsu înnaintea lui ruga mea şi grijia mia ·ꙟna | intea lui o spuiu. căndu să stăngia de la mine sufletul mieu 2 *sâ* | *svrâșiia del.* şi tu cunoşti cărările meale. pre calea ačasta ce | prinsъ înblaiu. ascunseră laţ mia. socotiiu dea direapta şi căutaiu | şi nu era cine mă ştiia 2) *și nu era cela ce mă știa.* prin fugi | rea de la mene. 2 *peri fugindu dela mene.* şi nu iaste | cine cerca sufletul mieu. 2 *și nu iaste cela ce cerca* | *sufletul mieu.* strigaiu cătră tine doamne | şi dzîş tu eşti nedeajdea mea. partia mia eşti | în ţara vnilor. 2) în *țara provednicilor* ia a | minte ruga mea că mă smeriiu | foarte şi mă izbăveaşte de чеж | ce mă gonescu.

că să întărrыră mai | vrătos de cât mene. 2) *că să mai întăriră de cât mene* (scris pe margine) şi scoate | din temniţe sufletulъ | mieu ca sа se rroage numelui | tău. mine mă aştaptâ | drepţii până cându îmi | veri da mie. să fac giudeţ din cer. || **pg. 158** ѱалωм двдъ къ негда гонѣше его | авесалом, снъ его рмв. Doamne ascul | tă rruga mia şi socoteaşte rugarea | mia întru adevărul tău. ascultâ mâ | întru dreptatia ta. şi nu întra întru | giudeţъ cu şerbul tău. că nu se va îndrep | ta .ꙟnaintea ta fiecine cela cei viu. 2 *totъ omul cela cei viu.* că goni vră | jmaşul sufletul mieu. şi smeri în pă | mântu viiaţa mia. puseşimă întru cei | întunecaţi ca morţii cei de demultu. | şi să măhni întru mene sufletul mieu. întru | mine să spământă inima mia. aduşumi | aminte de dzilele ceale de demultu | şi mă învăţaiu întru toate lucrurile tale | şi întru facerile mănulor tale. mă învăţaiu | şi mi rădică ţie mânule meale. sufle | tul mieu iaste ţie doamne ca pământul fără de apă. 2) | *ca pământul fără de ploae.* de srăgъ | mă ascultă doamne că să sfrăşi sufletul mieu || **pg. 159** nuntoarce faţa ta de cătră mene. şi mă | voiu asemăna celora ce pogor ğos în gropi. | audzită îmi fă mie din dză de demăneaţă mi | la ta. că spre tine nedejduiu. spu | nemi doamne calea ačasta ce prin | sâ mă voiu duce că cătră tine luaiu | sufletul mieu. apucămă de la vrăjmaşii | miei doamne. că cătră tine scăpaiu. înva | ţămă ca să fac voia ta. că tu eşti dumndzăul | mieu. dhul tău cel bun mă îndireaptă pre pămăn | tu dereptu. 2) *dhul tău cel dreptu mă îndreaptă pre pămăntu bun.* şi pentru numele | tău doamne mă învie. şi cu dreptatia | ta scoate din grije sufletul mieu | şi cu mila ta sfrăşiaşte vrăjmaşii miei. | şi piiarde toţi ceia ce supără sufletul | mieu. că eu sintu şerbul tău. слав. | каѳисма. к ѱ(а)лом д(а)выд. къ Голіадꙋ. рмг. | Binei lăudat Dmnul *D.ul* mieu. cela ce .ꙟvaţă mănu | le meale spre stoliri. 2 *a aduna gloate.* şi degeatele meale la războiu || **pg. 160.** Mila mia şi scăparea mia. folositoriul mieu şi izbăvitoriul mieu | scutitoriul mieu şi sprinsu nedejduiu cela ce pleacă oame | nii miei suptu măna mia. doamne ce iaste omul căi spuseşi lui | sau fiiul omenescu căl nămişi prinsъ. omul deşertării se asamănă. | şi dzilele lui ca unbra vor treace. doamne pleacă ceriul şi pogor. atingete | de măguri şi se vor afuma. străluceaşte fulgerele şii răşchiră prinşii | slobodzi săgeţile tale şii speminteadză prinşi. tremite măna ta | de sus. apucămă şi mă izbăveaşte. dintrape multe. şi din mănule fii | lor streini. ce gurile lor grăiră deşertari. şi dreapta lor e dreapta nedreptă | ţii. doamne căntare căntu ţie. şin psăltire cu dzeace strune căntu ţie. celuia | ce dă măntuire înpăraţilor. celuia ce izbăvi pre Dvdъ şerbul său. de arma cia cupli | tă. izbăveaştemă şi mă apucă din mănule fičorilor celor streini. ce guri | le lor grăir deşertare. şi direapta lor e direapta nedireptăţii. ce fi | čorii lor ca o mlădiţă tănără cei răsădită. 2 *cei înfiptă.* 3 *cei înplăntată* | *[adaos* ţinută] din tineareţile sale. featele lor săntu bune şi prea înfrumşiate. 2 *şi prea frumos* | ca cuviinţa besearicii. 2). *cumui cuviinţa besearicii.* feritoarele lorrus | pline. 2 *cămările lorus pline.* şi izbucnescu din ceaia în časta. 2 *şi să dezmiardă* | *dintrun visteariu întraltu.* oile lorus multe roditoare. şi se mulţăscu întru eşirile | sale. boii lorus groşi. 2 *boii lorus cerbicoşi.* nu iaste cădeare gardului nici treacere | 2) *nici prilaz.* nici strigări pre uliţile lor. deaci (dres *deci*) firicire (dres *fericiri)* oamenii celora | ce le săntu aceastia. iar noi dzisăm aşea mai ferice de oamenii celora | ce le iaste lor domnъ dmndzău. || **pg. 161** хвал двид. рмд. (de altă mână). Nalţute d-ul mieu şi .ꙟnpăratul | mieu. 2 *mărescute.* şi bine laud numele tău pururea. şi întru veaci nesfrăşiţi. şi spre careş dzi bine te laud | şi laud numele tău pururea. şi întru veacii nesfrăşiţi. | marei d şi lăudat foarte. şi mărirei lui nu iaste sfrăşit. | rodurile şi seminţiile vor lăuda lucrurile tale. şi petrea | cerea ta o vor spune. şi mărirea cuvinţii svnţii tale o vor | grăi. şi minunile tale le vor spune. şi putearea înfri | cărilor tale vor dzice. şi măririle tale vor spune. | pomenirea mulţiimeai dragostei tal*a* (sic) o vor izbucni. | şi dreptăţii tale să vor bucura. înduratui şii | mlstivъ *d.* în-

delung răbdătoriu şi multъ mlstvъ. | bunul *d.* a toate cătes. 2) *bunul d. a toată lumea.* | şi cruţările lui spre toate lucrurile lui. ca s se | roage ţie doamne toate lucrurile tale. şi prea | cuvioşii tăi. bine ca să te laude. mărirea înpără | ţii tale o vor dzice. şi putearea ta o vor grăi. ca să spue | fiilor omenişti putearea ta. şi mărirea mări | rei cuviinţii tale .ꙟnpărăţiia tai înpărăţie întru toţi | veacii. şi despunerea tai întru toate rodurile şi sămen | ţiile || **pg. 162.** credincos e Dumnedzău. .ꙟntru toate cuvintele sale. şii | preacuvios întru toate lucrurile sale. sprij(i)niva *d.* | pre toţi ceia ce ǧos cad. şi va rădica pre toţi ceia ces ǧos. | aruncaţi. 2) *lepădaţi.* ѡкн tututor spre tine nedejdu | escu. şi tu *la* dai *ror* (sic) hrană la vreame de treabă. 2) *de bună voe.* şi dacă deşchidzi tu măna ta. saturi toate | jivinile de bună voe. dereptui *d.* întru toate căile | sale. şii prea cuviios. întru toate lucrurile sale. | aproapei *d.* tuturor. celora cel cheamă prinsъ. tuturor | celora cel cheamă prinsъ întru adevăr. voia celora ce s tem de .ꙟc. | o va face. şi ruga lor o va audzi. şii va măntui prinşi | feriva *d.* pre toţi. ceia cel iubăscu prinsu şi toţi păcăto | şii va piiarde. laudă lui *d.* grăiaşte. rostul mieu. şi | bine ca să s laude tot trupul. 2) *tot omul.* numele svnţii sale | pururea. şi întru veaci. nesfrăşiţi. слак. аліл8іа аггєѕ. | и захаріє. рмє (de altă mână). Laudă suflete al mieu pre dumnădzău. laudă pre *d* | întru viiaţa mea. şi voi cănta d-lui mieu. până ce voi fi. | nu nedejduireţi spre boiari ce s cămă (dres камъ) spre fii omeneşti | că întrănşi nu iaste nici o măntuire. 2. *nici o spsenie.* | când va eşi dhul lui. şi se va întoarce întru ţănna (sic) sa || **pg. 163.** şi întraceaia dzi vor peri toate gândurile lui. ferice | de omul celuia ce i iaste. d-ul lui Iacov. agiutor lui nedeaj | dea lui spre domnul. d-ul său cela ce au făcut ceriul şi pămân | tul. marea şi toate cealia ces întrăsă. şi ş fereaşte adevă | rul pururea. cela ce face giudeţ. direptъ. obidniţă | lor. cela ce dă hrană flămăndzilor. *d.* va dezlega | ferecaţii. *d.* va înţelepţi orbii. *d.* va rădica pre ceea | ces ǧos aruncaţi. 2 *lepădaţi d.* va iubi dereptii. *d.* va feri ne | mearnicii. săracul şi văduva o va priimi. şi calea păcă | toşilor o va piiarde. *d.* va înpărăţi în veaci. d-ul | tău Sione din rod în rod. алєл8іа аггєѕ и захаріѡ рмѕ. (*de altă mână*). | Lăudaţi pre d. cu căntare *bun* (adaus) d-ului nostru ca să i se indul | čască lauda. *d.* cela ce .ꙟntări Iersmul. şi răschнraţii | Islăteanilor îi adună. cela ce vindecă pre cei robiţi | cu inimile şi dezlegă zdro(bi)ţilor. şi cela ce numă | ră mulţimea stealelor. şi tuturor lor pre nume | le dzi(ce, *adaos*). marei d-ul nostru şii mare tăriia lui şinţălea | gerea lui nu iaste număr. *d.* va priimi blănzii. şi va sme | ri păcătoşii. până la pămăntu. înceapeţi a vă ruga lui | *d.* întru rugă. căntaţi d-ului nostru întralăute. || **pg. 164.** celuia ce înbrăcă ceriul cu nuori. cela ce gătă pă | măntului ploae. celuia ce creaşte prin măguri iarbă | şi iarbă de slujbă omenească. cela ce *dâ* hrană dobi | toacelor lor. şi puilor čoarălor celora cel chea | mă prinsu. că nuntru putearea calului doreaşte | nice întru pulpile ome(ne)şti bine iubeaşte. bine iubeaşte *d.* | pre ceia ce să tem dînsu; şi spre ceia ce nedejduescu | spre mila lui. алєл8іа аггєѕ и захаріѕ. рмз. (*de altă mână*).—Laudă lirsime pre d. laudă pre d-ul tău Sione. că s | întăriră ţiţinele porţilor tale. şi bine laudă | fii tăi întru tine. cela ce pus hotară(*lor ta,* scris de altă mână) le pace. | şi de grăsimea grăului te voi sătura. cela ce | trimisă cuvântul său pre pămăntъ. de srăg cursu (dres *ă*) cu | văntul lui. 2 *alergă.* cela ce dă omătului său ca | lăna. măgura ca cenuşia o presărar cela ce aruncă | grindina sa ca viptul său. şi înpotriva feaţei gerului | *lui* (adaos) cene va putea sta. 2 *răbda.* trimite cuvăntul său. | şi le topeaşte prinsă. suflă duhul lui şi cursără | apele. cela ce spus cuvăntul (şters *lui*). său lui Iiacov. derepta | tea şi giudeţul său lui Iilъ şi nu feace aşea a toată | linba 2 || **pg. 165.** *a tot omul.* şi tocmealele sale nu le spuse lor. | слак аггєѕ. и захаріѧ рмѫ. L (scris de altă mână) ăudaţi pre d. din ceriu. | lăudaţil prinsu întru ceaia de sus. (*adaos în susul paginei:* lăudaţil prinsu toţi îngerii lui): lăudaţil preîns toate | puterile lui. lăudaţil

prinsu soarele şi luna. | lăudaţil prinsu toate stealele şi lumina. lăuda | ţil prinsu ceriul ceriurilor. şi apa ciaia cei | mai pre sus de cer. ca să laude numele lui *d.* că ace | la dziş şi fu. acela dzis. şi să zidir. şi le | pussă prinse pururea. şi întru veaci nesfrăşiţi | învăţătură pus. ce cale să nu treacă. lăudaţi | pre *d.* cele de pre pămăntu. кьιцїи şi toate | adăncurile [2] *fără de fundurile.* focul şi grin | dina. omătul şi ţirtăriţa. şi duh cu | vivor. cealia ce fac cuvântul lui. măgurile | şi toţi munţii. leamnele ceale roditoare. şi toţi | chedrii. ferele şi toate dobitoacele. ga | dinele şi pasirile ceale întraripi 2. *ceale zbu | rătoare* înpăraţii pementeşti. şi toţi oame | nii, boiarii şi toate giudeaţăle pementeşti. | tinerii şi fečoarele. bătrănii cu cei tineri || pg. 166 ca se laude numele lui *d.* ca sennălţă numele aceluia | însuş. 2 *singur.* şi mărturiile lui is şi înѫ cer şi pre pămăn | tѫ. şi să va înnălţa cornul oamenilor săi. cântarei | tuturor preacuvioşilor lui. fiilor lilѫtea | - nilor. oamenilor celora çe s apropie de însu. | алїлȣıа. рмд | C(scris de altă mănă) ăntaţi d. căntare noaâ. şil lăudaţi pre însu întru | bisearecile preacuvioşilor. ca să se vesăleascâ. lilѫ | de cela ce lau făcut prinsu. şi fii Sionului să vor | bucura de înpăratul său. ca s laude numele lui în cinghii | în tămpine şi .ꙗu pseltiri. ca s îi încănte lui 2 *în tămpene* şi | în căntări. ca sei cănte lui. că bine vru *d.* întru oame | nii săi. 2 *iubi.* şi va înnălţa blăndzii întru (şters. *oaminii săi*) măn | tuire. lăudasăvor prea cuvioşii întru mărire. şi s | vor bucura la aşternuturile sale. înnălţarea lui *d.* întru | grumadzii lor. şi spatâ ascuţitâ dinbe parţile | întru mănule lor. 2 *şii spată cu doaâ guri întru* mânu | le lor. [*adaos în josul paginii, de altă mănă:* faceva scumpărare întru limbii şi vădire întru oameni. 2 *şi mustrare]* ca s leage înpăra (şters *tul*) ţil lor în cătuşi. şi slă | viţii lor cu mănule ferecate în fiiar. faceva întrăn | şi giudeci cum e scris. mărirea ačasta iaste tutu || pg. 167. ror preacuvioşilor lui. алелȣıа. (рн) lă (*scris de altă mănă*) ud(a)ţi *ţij,* dres din (*l*) *audâ*) pre *d.* | întru svnţii lui. lăudaţil prinsu întru tăriia pute | rilor lui. lăudaţil pre însu spre puterile lui. | lăudaţil pre însu după preamulţimea măririi lui. | lăudaţil prinsu întru glasuri de buciune. lăuda | ţil pre .ꙗs în psaltire şintralăute. lăudaţil pre îns | în tămpene şin cinghii. lăudaţil pre îns (*adaus* .ꙗ) strune şi .ꙗн | organe. 2 *în strune şin cobuze.* lăudaţil pre îns întru clo | pote cu bune glasuri. lăudaţil pre îns întru clo | pote cu bună răsunare. 2 *cu bună dzăernăire* toatâ | dihaniia ca s laude pre *d.* *slav 4:* toatâ suflarea. toatâ | mişcarea. toatâ clătirea. toatâ răsuflarea. ca s laude pre dumnezău. слав. сѫвρѫшıтелю бȣ кл | ψалтир. мсцл февр. дї. апостол ѡт текȣч трѫг. |

Gh. Ghibănescu

IV. Inscripții și notițe de pe cărți

1. *1813.* Biserica din *Jigăreni* ot Vaslui pe moșia Glodenii lângă Țibănești, cu hramul Uspeniei.

„Acest lăcaș dmzeesc întru care să prăznuește | hramu pre sfntei născătoarei de Dmnezeu Adormirea iaste făcută cu toată | cheltuiala și osteneala dusale *boierului Ioanu Carp biv vel cămanar fiiu răposatului* | *boeriului Gheorghie Carp și Petre Carpu* la anul de la Hristos | 1813 pe moșie Glodenii.

2. — *1784 August 15.* Biserica din *Iazul Mucului* (Vaslui), hramul sf. Împărați Costantin și Elena.

„Ačastă sfântă și dumnezăiască biserică întru care | să prăznuește svinții și în totul cu apostolii | împărați Costantin și maica lui Elena sau zidit din temeliie | cu toată cheltuiala și osteneala robilor lui Dumnezeu *Vasile Carp ceau fost slugiar mare și a jupăneasei sale* | *Mariia* spre pomenirea sufletelor și ertarea păcatelor | fiind și stăpânitor țării Moldaviei Măriia sa Alexandru Con | stantin Mavrocordat Vvda. în anul de la Hr. 1784 Avg. 13.

iar pe pragul de sus al ușei de intrare stă scris: „Ion Mihail Calfa | au zidit ačastă biserică".

3. — *1846 Noem. 19.* Pe o piatră mormântală în pridvorul bisericei din *Iazul Mucului* „Maria soția lui Ion Baidac sărdar și Zoița și Zoe fiica 1846 Noembre 19.

4. — *1850 Fevruarie.* Pe o icoană a Maicii Domnului.

Μρ. Ѳ8. Ic. χc.

„Ačastă sfnt icoană sau găsit la anul 1816 așăzată întru un copaciu stejar mare | fiindui marginile învăscute de coaja copačului ce crascusă înpregiur, de lature unui drum părăsit în lunca Ploscuțănilor | din ținutul Tecučio lângă un pârău de către Parascheva Șarban acum spatar, care sau scos de | acole de către soțiia sa Safta, dar acum sau dăruit fiicei lor Efrosina și sau îmbrăcat cu argentu de către ginerile lor comis Costaki Tudori 1850 Fevr."

Icoana se află în posesiunea d-nei Dimcea Botoșani. După spusele sale iată urmașii spătarului Paraschiv Șarban.

Paraschiv Șarban spatar.
= Safta
|
Eufrosina
Costachi Tuduri
|
Profira (1847—1887)
Col. Jippa Alexandru [1])
|
Eugenia, Dr. Gh. Leonescu — Maria = Emanoil Neagu — Dumitru — Hariclia
|
6 copii

1) Asupra lui A. Jippa major avem informațiuni că tatăl său a fost Florea Jippa, n. 1759, m. 1863 de 104 ani, căsătorit cu Ana n. Stefan Gane, n. 1784, m. 1894 în vrîstă de 110 ani. Bunul său a fost N. Jippa Florea, a avut 8 copii: Victoria, Ioan, Gheorghe, Alexandru, Constantin, Victor, Teodor și Neculai maior.

5. Pe o *tablà* la biserica din satul Râpile (Fălciu) hram sf. Spiridon.

„Aga Ilie Cogălniceanul | năstăvindusă la anul | 1831 | luândusă în de iznoavă zidire | pentru a sufletului mântuire | această sfântă casă | de Dumnezău aleasă | această tablà a fost aşezată deasupra uşei principale la biserica din acest sat Râpile 1850 Iulie 30.

6. — Deasupra uşei la Biserica din Răpile (Fălciu).

Acest sfânt lăcaş
sau făcut de dmlui
Mihail Kogălniceanul
şi Dumitru Zaharia
postelnicul în anul
1885—1886 şi sau
restaurat la anul 1913 Oct. 26

de cătră dmlui Costache Zaharia
proprietar din satul Râpile
fiul dmlui Dimitrie Zaharia
spre pomenirea mea.
antreprenor Iosif Gerometra, Huşi.

7. — Pe un mormânt, Vaslui, bis. sf. Ioan Prediteci.

a). Hic | pater filiusque | Georgius et Gregorius | Ciure | cubant mortul | princeps ano M.DCCCLXIV | et | secundus ano MDCCC LXII.

b). Aice repausază | Grigorie şi Sofia iconom. | socri lui George Ciurea. |

c). ci gissent | le père et le fils | Georges et Grégoire | Tchure | morts | le premier dans l'année 1864 | et | le seconde dans l'année 1862.

d). Aice repauzază | tatăl şi fiul | George şi Grigorie | Ciurea | morţi cel | dintăiu la 1864 | şi | cel al doile la 1862.

8. — Pe 2 clopote la bis. Sf. Ioan Prediteci din Vaslui (din 7 câte sînt).

a). аиȣл 1803. b) „acest clopot sa făcut la anul 1904 dăruit bisericei sf. Ioan din Vaslui | de doamna Smaranda Mircea | fiind preut paroh | economul stavrofor Ioan A. Grigoriu | fabricant Alexandru Spireanu. Bucureşti.

9. — Pe un *clopot* mic. Oboroceni Roman 1803:

„Gos Hoc Bauer, 1803".

Ţibăneşti (Vaslui)

10) Pe o *icoană* ferecată în argint... *„1775 Feoruarie 4"*.

11). Pe o *cadelniţă de argint:*

a) proprietar | moşiei | în satul | Ţibăneşti | judeţul | Vaslui ||

b) şi ctitor | bisericii | cu hramul | Duminica | tuturor | sfinţilor ||

c) Petru | I Carpu | Smaranda | născută | Radu | şi fiul lor ||

d) Petru | anul 1873 | luna | Martie.

12. Pe o *Evanghelie*, Neamţ 1821:

„Cu agiutorul sfântului Dumnezeu biserica cu hramul | Duminicei tuturor sfinţilor zidită în satul Ţibăneşt i | de fericitul întru pomenire *boeriu mare postelnic Ioan Carpu* | întru lauda şi mărirea celui prea înalt şi spre vecinica | pomenire şi ertarea păcatelor lui sau sfinţit Duminica | în a patra zi a lunei Septembri anului una mie optsute 49. de cătră | arhiereul Iustin Episcopul | Edesei şi prin osteneala şi cheltueala dumilor sale *spatarului | Neculai şi spatarului Petrachi fraţi Carp fii şi clironomii ziditoriului"*. |

13. *Antimis* de matasă 1908 Episcop Conon Arămescu Donici al Huşilor.

14. *Evanghelia* Buc.'1888 cu litere latine, ferecate în argint „P. P. Carp, Ţibăneşti."

15. Ohtoih Neamţ 1836, fără notiţe.

16. Ohtoih. Sibiu 1839 fără notiţe.

17. Pe un *Apostol* grecesc, Veneţia 1752.

— „ Să face ştiut că am scris aice eu Ion Volcinschi."

— „ Să să ştie că acest Apostol este al meu a lui Ioan Carp fiiul dmsale logofăt Gh. Carp şi lam luat de la răposatul Ilie...

18. Pe un *Ohtoih*. Rămnic 1776.

„Ioniţă erei ot Ţibăneşti, Iordachi, Constantin Turculeţ ot Jigoreani".

19. Antologhion slavon pe tot anul (Sept.-August); se păstrează de la fila 47 până la 533... Iulie 10.

20. *Beseadele* lui Macarie; rupt; se păstrează de la fila 51—386, besada a cincea până la a 50.

21. Pe o *Evanghelie* slavonă, a lui Petru Moghilă, Chiev.

„să să ştie de când sau săvârşit cumnatul Ion Bărlădeanul leat 7253 Fevruar 15 (1745).

22. Pe un *Triod* slavon, cercări de condeiu:

„Cinstit dumtale frate Ghervasie să fii blagoslovit de Is. Hr. | Fevruarie 29 zile în Glodeni | Andreiu *sin* Magdalena.

23. Pe un *Ochtoih* Iaşi 7234 (1726), rupt; se păstrează filele 28—420.

—„ Ioniţă Erei Ţib(ăneşti).

—„ această svântă carte au legato Ioniţă feciorul Zugravului 1845.—Iordachi dascalul.

24. Tipicon, Neamţ 1816 fără notiţe.

25. *Triod*, legat 1786, fără notiţe.

26. Pe un *Antologhion*. Vol. I se păstrează filele 4—380.

„[Acest Antologhian lam cumpărat) | [în zilele luminatului măriei sale Gregorie Alexandru Ghica Vvda) | (întru al doile domnie a măriei sale şi lam cumpărat de la preutul Şerban, de la sfânta Episcopie) | Romanului ca să fie | la biserica din satul meu | Ţibăneşti de la ţinutul | Vasluiului la anul | 1777 Iulie 27 | Gheorghe Carp logofăt ot visterie.

27. Pe un *Apostol*. Iaşi 7264.

„Acestu svăntu şi dumnezeescu | Apostol lam cumpărat eu robul lui | Dumnezeu Gheorghie Carp biv logofăt | de visterie şi lam dat la beseareca | din satul meu Ţibăneştii de la ţinutul | Vasluiului 1780 Mart 25.

28. Pomelnicul familiei Carp, ctitorii bisericii din Ţibăneşti.

morţi: Petru, Petru, Ioan, Petru, Smaranda, Ion, Safta, Neculai, Gheorghe, Ioan cu tot neamul lor.

vii: Ioan, Adrian, Maria, Maria, Alexandrina, Maria şi Alexandru Cantacuzino, *(în dos):* Sevastia, Elisabeta, Alexandru cu tot neamul lor.—Ioan. Ana, cu tot neamul lor — Grigore, Maria, Crăstina şi tot neamul lor, - Neculai; Maria, Ioana şi tot neamul lor.

29. Pe un *Triptih* de lemn, vechiu 1666.

a) зде поминаютєѧ Монахи и ієромонахи.—monah Eliseu.

b) зде поминаютєѧ єпископы: Episcop Misail, Episcop Celularie, Episcop Pahomie, Episcop Sava ot Huşi, lt. 7221. Oct. 12.

c) зде поминаютсѧ гспдріє земли молдавскои: Iѡ Costandin Duca Vv. i gospodja ego Mariia; Iѡ Antioh Costandin Voevodi gospodja ego Catrina, Iѡ Mihai Răcoviţ Voevod i gospodja ego Ana. lt 7229, Mai 20, apoi Dumitru, Ecaterina i cead ih lt 7231 Mai 17.

d) зде поминаютсѧ ктєтори. стѣи ѡбитєли. сеи живих и мртвых: Andronic-Mariia i cead ih; Stratul-Stefania i cead ih.

e) зде поминаютсѧ болѧри и кнѧгинѣ ктитора стаго храма сєго: monah Ghelasie, Chelsia i cead ih; — Stefan, Maria i cead ih.

f) зде поминаютсѧ ктитори живих и мртвых:

Costantin, Elisabeta, i ciad ih; Serghie—Ana i ciad ih.

g) зде поминаютсѧ православних христїанн: Costantin, Ion Zugrav, Crăstina, Petre, Tatiana, Andrei, Ianachi.

Jigoreni-Glodeni (Vaslui)

30. Pe un *Penticostar Bucureşti 7276* (biserica din Jigoreni, Vaslui).

„Acestŭ Pendecostar lam cumpărat | de la sfânta Mitropolie | în zilele luminatului | măriei sale Costandin Dimitrie | Muruz Vvd. la veleat | 1778 | şi lam cumpărat pe banii mei. *Gheorghe Carp logofăt ot visterie.*

31. Pe un *Leturghiar Iaşi 7267* (Jigoreani), fără notiţe.

32. Pe un *Aghezmatar* rupt (Jigoreani) fila *6:*

„această carte anume *Molitfelnic pruncescu* mi lau dăruit mie | popa lui Ion ot Şărboteşti sin Ursul | preutul Neculai cu Antonie ot Scheia | să fie pomană lui şi părinţilor lui | .—„Eu Neculai sin Aftenie Ghiniţa | această carte anume molitfelnic | ca să fie la pomană | i čad ih i sin moi | vlt 7208 | Iw Duca Voevod msţa Ghenar 20 dni |

33. Pe un *Ohtoih,* Rămnic 1776.

„Acestu ohtoih lam cumpărat eu | în zilele luminatului Măriei sale Grigorie Alexandru Ghica Vvoda | întru al doile domnie a mării sale şi liam cumpărat de la preutul Şerban ot Svinta Episcopie | a Romanului ca să fie la *bisărica din satul mieu* | *Ţibăneştii* de la ţinutul Vasluiului | la veleat 1777 Iulie 27 | Gheorghe Carpu logofăt ot visterie.

34. *Evhloghion* Iaşi 1754 fără notiţe.

35. Pe o *Psaltire* Iaşi 7274 (1766).

„am iscălit eu Erei Ion ot Ţibăneşti".

36. *Panachida.* Iaşi 1803 fără notiţe.

37. Pe un *Antologhion* Bucureşti 1777 (Septembre-Ianuarie) vol. I.

„să să ştie că au cumpărat dumneaei giupăneasa Safta Gănduleasă unu patrahir | şi tafta verde cu flori de *hsiiu,* cine lar lua din biserică fără voe preutului să fie afurisit. Ion erei Ţib | ăneşti. |

38. Pe un *Apostol,* Iaşi 7264 (1756).

„să să ştie când am fost dascal la sfănta mănăstire a Saftei Găndulesei la Glodenii Găndului care este hramul Adormirei Precistei leat 1798. dascalul Dimitrachi, Gheorghe Ciolan.

39. Pe o *Evanghelie* Iaşi 7270 (1762):

monah Efrim — Expraxia — i ciad ih (şi copii lor).

Ilie Herescul — Caterina — i ciad ih — i vse rod ih (şi tot neamul lor | Antim.

40. Pe un *pomelnic* de lemn din 1875 Avg. 30:

„Pomelnicu dsale Cc. Elenii Buh. ce sau dat la schit *Cetate mică* pentru lucrurile ceo dat mai înainte la 1816 spre pomenire:"

vii: Elena, Costantin, Ecaterina, Matfeiu, Maria, Constandin, Ion şi fii lor.

morţi: Apostol, Axinte, Ion, Teodor, Safta, Teodor, Ion, Maria, Anton, Grigore, Ifrosina, Ion, Elena şi tot neamul lor. 1875 Avg. 30.

41. *Antologhion* Bucureşti 1777 vol. II (Februarie—August) fără notiţe.

42. Pe *Triod,* Rămnic 7290.

„Această sfăntă carte ce să numeaşte | *Triod* am cumpărato eu Safta Gănduleasă | cu alţi poporăni şi o am dăruit | la biserica mea de aici din Glodeni | ce este zidită şi este făcută di | pe moşie, şi făcută de părinţii mei | ca să fie de trebuinţă bisericei | 1790. Dek. 18 — | Eu Safta Gănduleasa am dat 17 lei | şi Ruxanda Răşcăniţa au dat 5 lei | şi Toader Stoica au dat 1 leu | şi Toader doi lei | .

43. Pe o *Psaltire slavonă.* 7259 Fevr. 19.

a) „.. | a me a lui diiacul Ion şi am vănduto | lui Chiriţa iar diiac şi de sar | ... | ... | nici un fel de pricină şi am dato | în zilele lui Costandin Vodă umbla leatul 7259 | în luna lui Fevruar în 19 zile.

b) Această Psaltire este a me a lui Irimia | a lui Costandin să să ştie, feciorul Ioanei | să să ştie cine au scris aice Costantin înainte Crăciunului 2 zile înainte | Eu Costandin feciorul lui Sandu din casa Radului... anume feciorul Petrei de la Jiia monah.

c) Această Pisaltire este preţăluită 20 lei 30 parale să să ştie că au dat.

d) Iordachie diiac să să ştie că au scris în zoa de Costandin

e) Aceasta Psaltire este a me a lui Iordachie.

f) să să ştie că este această Psaltire a lui Petre | pe Psaltire aceasta | şi să aibă a face scrisoare | aice de dus preţul Psaltirii | aice pentru ca să se scrie la această Psaltire că iaste a lui Petre pe | Psaltire aceasta până la veleat 7258 (scris în slove greşit зїснн (sic). | Eu Petre luna Maiu 20.

g) Simion Maiu în 3. Simion, Simion, Simion.

h) să să ştie de când am cumpărato eu Simion diac ot Vânătorii Săcului şi să să ştie de aceasta.

i) Această Pisaltire este a mea a lui Sămion diiacu | şau dat un zlot Toader | Bărliba, de la Irimie Ungureanul | meşiţa *Anuarie* în 14 let 7264 (1756) | şi cine sar afla să o fure să fie blăstămat şi afurisit de sveati Ion Botezătorul dmlui Is. Hrs. şi de cei 3 sute de oteţi şi de 4 Evanghelişti şi de mine de un păcătos anume | Sămion diiac ot Vânătorii Săcului să să ştie.

44. — Pe un *Apostol.* Iaşi 7264. Biserica din Râpile, Fălciu.

„acestu Apostol au fostu a popei Apostol | a protopopului din Râchi ot Fălciu şi rămăind | în mâna fiului său Gheorghe lau dat la bisărică | la Porcişâni ot ţinut Vasluiului ca să slujască | pe dânsul. dar cine lar fura sau lar lua să fie | neertat de dmu[l] Dumnezău şi de | maica Precista şi de prea curata Precista | şi dânduse de mine Lupului Hortolomeiu | ca să poarte de grijă prin casă unde ar fi trebuitor să aibă al lua ca pe un lucru al său | şi noi neam întâmplat şi am iscălit. Ierei Ioan, Grigore Hortolomeiu.

45. Pe o Psaltire (ruptă), tot biserica din Râpile.

„Această pisaltire | este a lui | Ion Frimul | dată de părinţii săi pentru învăţătura | alfabetului | şi cine o va fura | în veci să nu să poată hrăni | şi să fie afurisit de o va fura | cineva iar de o va ascunde | .

Sau cutremurat pământul la 1827 Oct. 2 Duminică 3 ceasuri de noapte | .

46. — Pe o *Evanghelie* Bucureşti 1888 (cu litere latine).

„Bisericii mele din satul Răpile în 20 April 1890. Bucureşti. Mihail Kogălniceanu.

47. — Pe o *Evanghelie* Buzeu 1869, *idem.*

„Am cumpărato în Iunie 1893, de la domul Costachi Dan, care are în chirie hanul mieu. Mihail.

48. — Pe o *Evanghelie*, Bucureşti 7258 (1750) *idem.*

„sau luat Triod şi Evanghelie şi Penticostar şi au rămas Mineiu, de la spatar Ştibor ce au fost lăsate de tatămeu din mila părintelui Misai —Goga popa 1798 Iunie 6."

„această sfântă Evanghelie a bisericii cu hramul Sf. Spiridon din satul Răpile ţinut Fălciului sau legat în legătura de acum cu a mea cheltuială. Ilie Kogălniceanu 1847 Dek.

49. — Pe o *Evanghelie*, Chişinău 1855 (7363).

„ăcastă sântă Evanghelie s'a dăruit | astădi în dioa sânţiri bisericii | din satul Râpile plasa Podoleni | ţinut Fălciiului zidită în urma | căderii în ruina bisericii cei vechi şi sub patronajul | aceluiaşi mare sfânt Spiridon, făcătoriul de | minuni, biserica noao s'au zidit de comunitatea rădeşilor din Râpi, cari au contribuit la clădirea | ei. unii cu banii, ér alţii cu munca lor, mai cu | osăbire cheltuiala însă s'au purtat de familia | Kogălniceanu ctitoră veche bisericii şi de familie | Dumitru Zaharia carele de la în-

ceputul şi până | la finitul clădirii bisăricii au ajutat cu punga | cu stăruinţa şi cu tot focul inimei | dăruitau această Evanghelie librăria Cogălniceanu, | ce în timpul puterii mele am făcut legea rurală | din 14 August 1864, soţul meu Ecaterina | născută Jora, al doile meu fiu Ion | Cogălniceanu şi soţia acestuia Adela | născută Sturza satul Râpile în ḑioa marelui martir Dimitrie în 26 Octombre 1886 | anul una mie optsute optzeci şi şase | M. Kogălniceanu, Ecaterina soţia lui, Ion Mih. Cogălniceanu, Adela Cogălniceanu.

50. — Pe o *Evanghelie* greco-română. Bucureşti 1693, biserica din Heleşteni cu hramul sf. Arhangheli Mihail şi Gavril.

„această sfântă carte anume Evanghelia | datusau sfintii bisărici în târgu Roman la bi | sărica Albă, unde iaste hramul şi soborul sfinţilor | îngeri şi sau cumpăratusau de poporâni în zilele luminatu | lui domn Ioan Mihai Răcoviţă Vvevod a trie domnie | vlt 7226 Iunie 15 dni | Mihail Sturza 1794.

Exemplarul e ferecat în argint; lipsesc filele 242—246; pe poarta ferecată stau David, Solomon, Moisi şi Isus.

51. — Pe un *Triodion* Iaşi 1747 (7255). Heleşteni.

„această sfântă carte ce să chiamă *Triodion postnic* eu lam cumpărat în zece | lei noi de la Duca tipograful în zilele mării sale domnului nostru | Scarlat Grigore Ghica Voevod, şi o au dat să fie la bisărica *me* la Heleşteni iar cine o ar | fura sau ar luao fără ştire să fie afurisit şi trecleat ca Arie | şi ca Juda şi pricopsală să naibă în veci amin, lt 7256. *Ilie Sturza vel sulger.*

52. — *Ohtoih.* Bucureşti 7282, fără notiţe, are filele 1—437, Heleşteni.

53. — Pe un *Apostol* Bucureşti 1784: *Heleşteni.*

„acăstă sfântă carte anume *Apostol* am cumpărat eu | să fie pomană mie şi ficiorilor mei şi am dat | pe dânsa şese lei 10 parale, iar cine ar | furao să fii blestămat de donul Hs. şi de maica | precurată şi de trei sute optsprezece oteţi | lt 7293 Ghenar 7 | Erei Grigori | 1785. |

54. — Pe un *Penticostar.* Râmnic 7275 (1767) *Heleşteni.*

„acestu *penticostar* lam cumpărat eu cu 7 lei să fie la bisărica la... iar | cine lar fura sau ar lua fără ştire me | să fie afurisit de domul Hs. şi de 318 părinţi cari au fostu la săbor la Nicheia, lemnul şi ferul să | putredască, iară trupul aceluia | să nu mai putredască, leat 7275 *Ilie Sturza sulger.*

55. — Pe *Minee* 12 volume, Râmnic. Chesarie şi Filaret II.

„Acăstă carte sau cumpăratu de dumnalui Mihail Sturza vel logofăt şi soţie sa Ecaterina spre pomenire loru şi spre a dobândi večnica înpărăţie, 1785 şi eu preutul Iordache Sachelariu fiindu faţă la cumpăratul ei la 40 ani a preuţiei mele şi subt veleatul 1834, când am scris aice.

56. — Pe un *Triodion.* Bucureşti 1798

„Acest Triodion | este | al iconomului | Theodor | de la bisărica | Buna Vestirii | din Iaşi | şi cine va ispiti | ori săl fure | sau lar lua şi | lar tăgădui | să fie blestemat | de sfinţii 318 părinţi | şi de toţi | sfinţii | şi neertat de mine | şi de Dumnezău în veci | săl cuprinză tremurul | lui Kain şi | bubele lui Ghiazi | plata lui să fie | cu cei ce au răstignit | pre Dumnezeu | iar cine lar lua | cu bună voe me | să fie blagoslovit | care sau iscălit | . 1809 April 18 | şi de mine însuşi Toader iconom | şi să ştie când au răposat | părintele Toader | iconomul 1859 August 14. | Gioi şi sau îngropat aice la bisărica din Heleşteni şi am dăruit acest Triod bisăricii. |

57. — Pe *Mineiul* lunei Noembre. Râmnic 1778.

„această carte frumoasă luna lui Noembre Mart, 26. am scris | Gheorghe Sachelarie Noembre 21, 1833."

58. Pe *Mineiul* pe Iulie, Neamţ 1847, biserica din satul Oboroceni, hramul Uspenia.

„Pentru biserica cu hramul Adormirei maicii Domnului din satul Oboroceani 7 Octombre 1850. | Teodor Vrabie.

59. — Pe un *Penticostar* Iaşi 7261 supt C. M. Cehan Racoviţă Vodă.

„acest Penticostar | este | a dumsale Coconei | Paraschivei | Sturzoae | şi au cumpăratu | cu opt lei | şi am datu | să fie la bisărica | dumsale | şi cine sar ispiti | să o fure | să fie blastamat | de donul Hr. | şi de toţi sfinţii | .

—„Acest Penti | costari | este cumpărat | de Paraschiva | Sturzoae | drept noao lei“ [pg. 31 b].

— „Această svăntă carte anume Pende | costar este a noastră şi cine | sar întămpla să o fure să fie blăstămat | de domnul nostru | Is. Hs. şi | am scris eu Vasile biv vtori paharnic | .

60. — Pomelnicul Conăcheştilor şi Sturzeştilor, biserica din Oboroceni:

Ecaterina—Alexandru, Maria şi tot neamul lor.

Ioan, Palaghia monahia, Safta, Calista monahia, Vasile, Toader, Ilinca, Ruxanda, Costandin, Ioan, Safta, Maria, Profira, Costandin, Sanda, Paraschiva, Ilie, Ioan, Manoil.

Simca, Costandin, Ecaterina, Safta, Manoil, Elena, Safta, Teodor, Costandin, Maria, Alexandru, Zoiţa, Eftimie, Gheorghe, Maria, Maftei, Zanfira, Gavril, Ecaterina şi tot neamul lor.

61. — Pe un *Leturghiar* secl. XVII.

„ăcastă sfăntă Leturghie | este a noastră şi cine sar întămpla | să o fure să fie blăstamat de | domnul nostru Is. Hr | şi am scris eu *Vasile biv vtori păharnic.*

62. — 1774 April 24. Pe o strană *(Muzeul istoric* Fălticeni):

сѫ сѫ щіе кѫ ачастѫ странѫ аȣ фѫкȣто попа Пакѫа ѡт хангȣ. ҂ѫѱпк. април кд.

63. — *1852.* Pe o icoană pictată pe sticlă.

„ăcastă stanbă sau săpat în stăreţia cuvios. arhiman. Neonil în sfn. mona. Neamţul. anul 1852. de Theodosie monah.

64. — *1848 Mart 7.* Pe un *Strastnic.* Blaj 1753. Biserica sf. Treime (unită) din *Alba Iulia:*

„acest Strasnic iaste a sfintei biserici unite din Maeri Belgradului sau scris în anul 1848 Martie zile 7. Samoil Cornea, dascal.“

65. — *1727.* Pe o strană: (Muzeul din Fălticeni):

сѫ с щіе де кѫндѫ аȣ фѡстѫ Тѡдер дїакѫ ла мѫнѫстире ла пократа вълат ҂ѫѱле.

66. — *1794 Sept. 9.* Pe un *Penticostar,* Blaj 1768. (Alba Iulia):

„ăcastă | ḑumnezăiască | şi sfăntă carte | a mănăstirei de la Maeri | din Belgrad | rămasă de pomenire | de la răposatul | dumealui ieromonah Iosafat Deban | scris 9 Sept. 1794.

67. *Cărţi: Ohtoic,* Rămnic 1750; *Penticostar,* Rămnic 7251, *şi cu cifre arabe 1743; Triod,* Rămnic, 1733. *Antologhion,* Rămnic 1766. Alt *Strastnic.* Blaj 1753.

68. — *1843.* Pe biserica catolică din Alba Iulia:

Sumptibus Excellentissimi domini | Episcopi Nicolai Kovats de Tusn | e cineribus restauratam anno 1843.

69. — Pe un *Ohtoih.* Buda 1811. Biserica din Miroslava, Iaşi.

„acest octoih sau afierosit de mine smeritul arhiereu Filaret Beldiman la biserica din satul Miroslava, unde se prăznueşte hramul . . . . . . (tăiate filele la legat).

70. — *Penticostar,* Bucureşti 1820, „a lui Filaret Apamias, pecete“.

71. *1761. Aug. 7.* Pe o cruce. [Muzeul din Fălticeni].

în numele
Tatălui şi
a Fiului
şi a sfântului duh
sfinţitusau
biserica dinn
Mălini prin
trimiterea sfân
tului antimisъ
şi arhieriasca
blagslovenia de
la Preosfinţie sa
Kirio kir Gavriilă arhiepiscopu şi Mitropolit Moldaviei
în dzilele pre luminatului de Hristos iubitoriului domn acestei
de Dumnedzău păzite ţări Iw Grigorie Voevod în anii de la zidirea
lumii 7269, iară de la Hristosu mântuitoriulъ nostru
1761 august 7 Indiction 9. crântulu soarelui 17
vruţa leato 7
crugul lunii 11
osnovanie 3
epatca 14
slova ц şi
au fostu la sfinţitul
besearicii acestiia Ca
listrat arhimandrit di
keu Suč. şi Vartho
lomeu arhimandrit
Putnii şi Macarie
egum. Moldaviţii şi
Ghenadie egumen Homoru
lui şi Natanail
egumen Ilişeştilor fiind
egumen şi ctitoru
Pahomie

72. — *1831. Iulie 10.* Pe lespede în zidul din dreapta, la intrarea bis. sf. Voevozi, Huşi.

— Răposaţii Gheorghie čofe | Dafina, Zoiţa, Eleana | Parascheva, Smaranda | Teodor, Vasile, Daliţa, Dimitrie, Sofie, Vasile | Feodosie, Smaranda | şi tot neamul lor 1831 Iulie 10.

Obs. Acest Gh. Ciofe e bunul mieu după mamă. El a murit de ciumă în 1831 şi toţi cei 13 copii pomeniţi cu el erau morţi atunci. Au trăit după aceasta numai aceste fete: *Catinca* măritată Miclea, *Marghioala* măritată T. Giurcăneanu şi *Daliţa măritată Hagi Gheorghe Ghibănescu (1840 Duminica mare), maică-mea.*

73. — Pe o piatră mare în cimitirul sf. Voevozi, Huşi.
Георги Чофе лȣ | рѫдиıкато сѫ | поменѣскѫ | пре мѫнкѫ са | Ѳофїє | .

74. — *1832 April 28.* Pe o piatră mare în cimitir, Sf. Voevozi, Huşi.

„(Sup)t acăstă (piatră) zac | robi lui Dumnezău | *Micle* | *Streki* | şi maică | sa Ecaterina | i sorăsa Marie şi | Ilinca. Ecaterina | Măriuţa Sol | tana şi tot neam | carile va ceti să | zică Dmnzău săi | erti 1832 April | 28.

75. — *179* . Pe o piatră mormântală, greceşte (Sf. Voevozi, Huşi):
...θεοδορ | χασυ. πα | (ρασκ)εβα. θανοσ | Μαρθα. παρασκεβα | (Νηκ)ολα βασηλκα | (Αγ)αφίό, (Σο)φία | ετος 179..

76. — *1839.* Deasupra uşei de intrare la biserica din Hermeziu (Iaşi):
ꙟн ачест лакаш де паче, ȣнде домнȣл се мъреще |
омȣл ꙟнтъі се котеазъ, кънд се нащте пре пъмѫнт |
шї апоі кȣ а лȣі соцїе віне де се ꙟнсоцеще |
ꙟн сфършіт ачеа афлъ лініщіре ꙟн мормѫнт |
нащереа, віаца, моартеа, сȣфлетеаска мѫнтȣіре |
ꙟн ачест лок се адȣнъ; ші д'амарȣл лȣмеі греȣ |
омȣл скапъ, кънд се дȣче ка се'ші іае респлътіре |
де ла дреапта ꙟндȣраре а бȣнȣлȣі дȣмнезеȣ |
с'аȣ зідіт де спатарȣл к. Негрȣцці ꙟн анȣл 1839.

77. — Pe mormântul lui C. Negruţţi.
aice | se odihnesce | Constantin Negruzzi | născut în anul 1808 | răposatu în 25 August 1868 | .

Eu nu am fostu ca alţii
De-aceea 'n suferinţă
Am petrecut ş'în lipsa
plăcerilor lumesci,
Dar cugetul îmi spune
Că n'oiu ave căinţa
c'am fostu şi eu unelţă
la rele omenesci.

Soţia şi fii recunoscĕtori.
Septembrie 1868.

78. — *1890.* Pe mormăntul lui Leon C. Negruzzi.
Leon Negruzzi | 3 Iunie 1846—16 Iulie 1890 | .
In a dumnezeirei carte | e scris că omul se desparte | de tot cei mai dul(c)e pe lume | dar sfănta carte spune anume | că despărţirea nu pre veci | că revederea o să mai vină | Nuţi spun adio, la revedere | la revedere în alte sferi | .

79. — *1890.* Pe mormântul lui Gh. C. Negruzzi.
George C. Negruzzi | 29 Decembre 1849—22 August 1890.

Cărţi: *Ohtoih* Neamţ 1836.
Mineiul pe Ianuarie, Râmnic (rupt).
Antologhion pe Sept.—Decembre 1739, rupt.
Triod. Bucureşti 7290 (1781) rupt.
Ohtoih. Buda (rupt).
Apostol. Bucureşti 1784.
Ceaslov bogat, rupt.
Penticostarion. Blaj 1808.
Penticostarion Râmnic 7293.
Evangheliar, Neamţ 7329 (1821).
Rânduiala Paştelor. Neamţ 1814.

80. — *7264 Ag. 15 (1566).* Pe o *Evanghelie* ruptă; are filele 1—173.
„şi să ştie cându sau născut Maria | August 15 zile let 7264 în zilele lui Matei Vodă, când a venit domnia întăia; aceasta să să ştie | . Panaite sin Stefan ot visterie | .
— Am dat voe şi blagoslovenie moliftei sale preutului Andrei din sat din Dănceni din ţinutul Lăpuşna, carele avându casă gre şi neputânduşă schivernisi la acel popor iam dat blagoslovlenie ca să margă (încercări de condeiu, se repetă această frază de 2—3 ori pe fila albă de la urmă).

81. — Pe „Cele 9 cântări din Psaltire" Iaşi 1831.

„această cărticică îmi este dăruită de părintele răposatul arhimandrit şi eclisiarh ot Mitropolie, Visarion, 1832 Iulie 12 Gh. Simionescu ucenic al sfinţiei sale.

— La anul 1848 Martie 7 fiind zi Duminică sara la 9 ceasuri Evropieneşti sau întunecat lumina lunii şi au ţinut 4 ceasuri. Gh. Simionescu.

82. — *1848 Mai 3* Pe o *Psaltire,* Neamţ 1843:

acăstă Psaltire... | din satul Vladomira unde să prăznueşte hramul | sfântului Apostol Toma ca să fie spre slujba | bisăricii nestrămutat. iară cine o va înstrăina | va fi supt neertat canon până o va întoarce iară | la biserică. 1848. Mai 3. G. D. cămănar.

83. — *1887.* Pe o *Evanghelie.* Neamţ 1858.

„din vechime a fost o bisericuţă de lemn. | Această sfântă biserică cu hramul sfinţilor Impăraţi Constantin şi Elena este făcută de C. Negruţ la anul 1839 spre eterna memorie, eu ca preot bun am trecut aicea facerea sfintei biserici şi numele ctitorului C. Negruţ în această sfântă Evanghelie, anul facerii 1839. | Eu ca preot am trecut paroh edact în anul 1887, adică al treile an după ce mam preuţit de la cotuna Lungani la Hermeziu.

preot Petre Filioreanu

V. VARIA

CX. *7173 Sept. 5 (1664) Ruscani.* Testamentul lui Tălmaciu comis.

Tălmaciu ceau fostu comis, fac ştire, cu cestu tiastamintu al miu. cui să va tămpla. al asculta. văzându a noastră multă slăbiciune. şi lipsă *şi sosindu. şi aceste lucruri griale. asupra ţărâi. di fac Turcii cu noi, şi ne duc. undi lei voia lor şi trăimu pri în ţără străini foarte cu mare greu* şi cu multă chiltuial. cari lucru şi obiciai, moşii noştri şi părinţii noştri nu liau avut. deci fiindu şi eu unul dintru moşnianii ţărâi la schimbarea lui Ştefan Vod. tămplatusau noau. di am eşit din ţară, înpreun cu dânsul ca cu un stăpânu. şi căutând lui, trasam multă nevoi, şi griu prin ţară striini, în mulţi ai. tămplatusau şi noau. di niau arătat cale. şi mil. a vinirea în ţară. di la măriia sa. Dabijia Vod. şi niam discălicat, iarăş pri ali noastri moşii. ci am avut di la părinţii. noştri. dici nimerindu şi noi. tocma. la aciastă sarcin di nevoi. cii asupra ţărâi. şi pre toţi lăcuitorii ţărâi. datoriu am fost şi eu. a faci după cuvântul mai marilor noştri şi a oşti şi a sluji. înpreun. cu alţi lăcuitori a ţărâi. şi cu mari greu. şi nevoi neagiungăndumi putinţa tot am făcut cum am putut. *şi am oştit doi ai în ţara niamţască cu măriia sa. Dabije Vod. şi cu toţ lăcuitorii ţărâi.* ce fiindu aciaste căi griali şi căzând cu mari asuprială tuturor, şi de la domnie. dată prin cărţi mari laudă tuturor, adic cini nu va pute a faci aciastia căi. a oştii numai cu cap să plătiască şi casăli fii mii cuconi. să ei la robii. ci eu unul fiindu neputinciosu. a mai biruirea aciastia câi, numai niam căutat iarăşi a ne dispărţi. şi a ni strica. di moşiile noastre pentru ca să ne aflăm fiinţă şi mistuial. capului. şi încă nici întraceasti. niştiind. undi ni va îndrepta Dumnezău. spre ci cale. şi în ci loc. şi păn la ci măsură, ni va îngădui putiarnicul Dumnezău, să fii cu zăli. întracestu lucru niputându mai multu a ni mărturisi altui cuiva. sămnataam acăstă *ocazie* şi am lăsat. di mini dat întru mari cridinţă. să fii giupânesăi miali Iftimii, şi fiicii noastri Todoscăi, zăcând pentru a mia agonisită multă sau păţăn. ceau rămas, sate şi vii, şi ţăgani, odoară şi bucate, şi toată pojiviia casâi. ca să fii toate date de mini. giupăniasii miali. Iftimiai. şi fiiciai miali Todoscăi. precum zăcăndu *satu întregu Ruscanii la Cărligătură* cu hăleşteai şi cu vii şi cu tot vinitul. Aşijderea

iarăşi *satul întreg Drăgăneştii la Niamţu.* cu loc de mori. în Răşca şi cu tot vinitul. aşijderea iarăşi *giumatate di sat di Drăguşani la Suceav* cu mori, cu hăleştiai şi cu tot vinitul, nime altu cineva din săminţiia mia. nici o triab să nu aibă: iară fiindu toate lucrurile în mâna lui Dumnezău, socotitaam şi aciasta, caria să nu dia Dumnezău să s tămple moarte fiicii miali Todoscăi şi niavându alţi cuconi tot săş fii rămas aciasta mărturii fămii miali Iftimiei, şi întru credinţă iasti ţii dat. pre toată agonisita mia. ci mai sus scrii. şi iamu lăsat şi satul Drăgăneştii cu vicinii şi cu tot vinitul să fii a ei în viaţa ei şi după moartea ei volnic să fie ia al da cui va vria, iar dintru săminţia mia nime nici o triab să nu aibă. iar cini sar ispiti a străca a mia vriari, şi socotial. să fii niertat di Dumnezău şi de pricurata maică. şi de 318 otţi иже въ Никїи şi să fie traiul lui *sălnei* întrun loc cu a Iudii. iar pentru mai mari credinţa. eu sânguru am scris şi am picitluit şi am iscălit să s ştie.

u Ruscani let 7173. Săp. 5.

az Talmaci biv comis iscal.

Cf. Surete ms. XLII, 11.

CXI. *1841 Noemvre 13.* O foae de zestre.

Izvod de zăstre ci dau nepoatii meli Catincăi în bani şi în alti, pe lângă cari rog pre ziditoriul a toată făptura ai dărui blagoslovenia ceriască cu cel după legi al ei bărbat.

1 o icoană maica Domnului ferecată cu argint.
1 troiţă iarăşi cu argint.
2000 lei adică doî mii lei *în naht.*
250 lei o sută opt dramuri argint în doî furfurioari cu şapte linguriţi pentru dulceţi
100 lei un inel diamant.
70 lei un inel al doilea diamant.
20 lei doî veriguţi de argint poliite cu aur.
10 lei o părechi cercei di *brunzu.*
140 lei o alisadă de märgian.
100 lei un şal taclit.
200 lei o mantelă de dibet.
320 lei una rochie aclaz.
240 lei una rochie grodipolin.
120 lei una rochii muslin de lână.
220 lei doî rochii muslin de aţă.
50 lei una rochii de lână.
100 lei doî capotur de cit.
60 lei trii băsmăluţe de mătasă.
60 lei şăsă perechi scarpi de brunel.
36 lei şăsă părechi colţuni de bumbac.
15 lei şasă batiste.
25 lei trii părechi mănuşi de cheli.
160 lei zăci cămeşi.
100 lei şăsă fuste însă doî cusute.
100 lei o saltea de d bet cu bumbac.
100 lei un oghial de dibet cu bumbac.
50 lei cinci perini cu peni.
120 lei trii rănduri feţe de pernă, un rând de batiste cusut şi doî rânduri *hasă*

50 lei	trii prostiri de ogheal însă una de batistă cusută şi doî de hasà.
60 lei	trii prostiri cusute însă una de batistă şi doî hasà.
120 lei	zăci prosoape însă trii cusute.
200 lei	trii tacâmuri de faţă a mesei, adică trii mesă şi treizeci şi şasă şervete.
100 lei	un sâpet.

Marie Coce cămănăreasa

Obs. Este foaea de zestre a mamei bătrânului pensionar şi veteran D. Farcaş.

Gheorghe Facaş, neguţitor Botoşani Ecaterina, nepoată de soră Mitropolitului Gavril Bănulescu Bodoni al Basarabiei	C Facaş Ecaterina Mavrichi Domnica pr. Poenariu Elena Sabovici	Agripina Hugo Szabo n 1841 (Italia) Evghenie Farcaş n. 1843 † 1915 Dimitrie Farcaş n. *1851 Ianuar 23* Eliza Lefter Natalia Stefănescu

---

CXII. *1842 Iuli 25 Iaşi.* Atestatul lui C Facaş.

Atestat

Prin carele jos iscălitul adeverez că d Constantin Facaş după ce au săvărşit ştiinţele teologiceşti în seminaria Veniamin, recomandat fiind cătră mine de d. paharnicul Damaschin Bojinca fostul director al Seminariei lam primit în calitate de învăţătoriu în limba moldovenească fiiastrului mieu Dimitra hi Plaino, cu însărcinare şi de cântăreţ la biserica depe moşiea mea Ceplenița, în care calitate d. Facaş fiind vreme de doi ani şi jumatate până la rânduirea sa de profesor în seminarie, au înplinit însărcinările sale cu cea mai mare sirguinţă spre deplină mulţemirea mea, dând totodată dovezi atât de însuşirile ştiinţelnice cu care sau înzestrat în Seminarie, cât şi de cele mai plăcute purtări şi întregime a moralului. pentru care am găsit de cuviinţă ai slobozi acest atestat spre ai sluji de vrednică recomendaţie despre bunele sale însuşiri, la oricine sar înfăţoşa datusau în Iaşi la 25 Iulie 1842.

Mihailescul

CXIII. *1842 Sept. 20. Ordin de numire* a lui C. Facaş profesor la Seminarie.

Epitropia învăţăturilor publice
cătră D. Constantin Facăş

Având în băgare de samă Atestatul de învăţăturile urmate în seminaria Veniamină şi în încredere că pre lângă prinţipiile de relighii şi moral păstrează şi recunoştinţa cuvenită cătră acel aşăzământ, Epitropia te rândueşti *adiumt profesor* la acea Seminarie pentru obiectele *Catihis, istoria biblică* şi *istoria bisericească*, această însărcinare vei fi dator a înplini cu păzirea legiuirilor academiei şi acelui speţial aşăzământ a seminariei precum şi a instrucţiilor date şi care să vor putea da de Epitropie, urmând la *parados* dupre programa învăţăturilor pe lângă leafa de 2000 adecă doă mii lei pe an care cu slujba să va începe de la întăi Octomvrie viitor şi o vei primi din casa shoalelor dta vei ave în seminarie: lăcuinţa, *vipt*, încălzire şi luminare. înpărtăşindute şi de pronomiile hărăzite corposului academic, eară după acea cu sirguinţă încheere a trii-aniei în acel post, leafa sus însemnată să va îndoi dupre aşăzământ.

C Balş logofăt.

N. Suţu, Ghica hatman, Gh. Asachi ref

No. 483 secretar Caliman

Iaşii 20 Septembrie 1842.

CXIV. *1848 Febr. 7. Numirea lui C. Facaş ca profesor la Seminarie.*

Epitropia Seminariilor

dmsale profesorului Costandin Facaş

Epitropia avănd în privire sărguinţa cu care dmta ai înplinit până acum însărcinare de profesor în Seminaria Socolii şi încredere că şi în viitorime vei da asămene plăcute dovezi, te rândueşte profesor la acel institut pentru ştiinţile următoare: 1) *Catihisu* cu tălcuire, 2) *Istorie besericei,* noului testament şi al 3-a) pentru *gramatica românească;* tot odată vei fi şi mădulariu comitetului îngrijitoriu învăţăturilor preoţăşti iar leafa vei priimi de la 1-u curgătoarei luni câte patru mii lei pe an, povăţuindute de cuprinderea reglementului înalt întărit.

Meletie Mitropolit Beldiman vornic secretar Cracti

No. 15

1848 Fevr. 7

adresa: Epitropia Seminariilor

D-nu profesorului Costantin Facaş

CXV. *Foae* | *ekstrakt* din | kondica de kalităţi | pentru amploeaţii departamentului averilor bisericeşti | şi a învăţăturilor publice | pe anul 1858.

numele familiei rangul şi naţionalitatea amploeatului — dmlui sardar Constandin Facaş Moldo-român.

data şi locul naşterii; — *anul* 1822, — *locul* în târgul Botoşanii.

studiile sale; în care şcoală au învăţat în seminaria centrală, — ce curs de ştiinţi clasele gimnaziale

ce limbă ştie română şi cunoştinţi din limba latină şi teologie

casnicile împrejurări:
este căsătorit sau nu. Căsătorit
numărul copiilor. trei
averea de faţă. *moştenire* n'are; *zestre* puţină, *de dânsul câştigată.* N'are
rangul dregătoriei. în ramul scolastic.

gradul postului profesor în Seminaria Centrală.

timpul cât l'au ocupat. şapte ani.

sub care împregiurări s'au lăsat. Pentru că epitropia acei seminarii au găsit de cuviinţă a rândui profesori călugări

gradul postului. Mai întăi opştescu arhivar după care şi şefu de masă la casa milelor, iar acum arhivar seminariei clerului şi scriitor lucrărilor mai importente.

postul ce o-cupă de faţă: data de când îl ocupă. De la 29 Noembre 1848.
în complet sau peste tot. In complet.

îndeletnicire în slujbă: ştiinţă. O are.
hărnicia. Silitoriu.

Moralitate Caracterul şi purtare. f. bună.
de au fost lăudat sau reprimat. Lăudat

Renumeraţie. Renumeraţie sau prin rangu au dariu bănescu. Renumerat băneşte.
De este vrednic a se înainta, sau de nu. Vrednicŭ.

Eşire din postŭ. Data eşirei din postŭ.

Observaţii. Modul eşirei.

Şefu ministeriului, Pr. Dimitrie A. Cantacuzino.

l p. (cu litere latine) „sigiliul departamentului averilor bisericesci şi al învăţăturei publice 1849"

D. D. Dulcescu

Secţiea I

No. 11483

şef secţiei, Melidon

1858. Octomvr. 24 zile

No. 7

CXVI. *1863 Aprilie 2. Iaşii.* Un „Attestatu" a lui C. Facaş

In tómna annullui 1833 deschiḑendu-se Seminariullu din Socolla, érŏ în primă-vara următóre annulu 1834, subscrissullu renduitu fiind Directore acellui Seminariu însercinatu cu organisarea lui: între alţi tineri seminarişti, au găssiţu şi pe Domnia-lui Constantinu Facasch, carile, distingendu-se chiaru în cursullu cellui ănteiu annu, attâttu pre'n purtărille salle morale, cŏtu şi prin essemplara sa sirguintiă, întru învătiături, s'au rĕnduitu de cotre Direcţie: pedagogu repetitoriu cu începutulu annullui allu doilea scolasticu, adecĕ: în tómna annullui 1834, în care funcţiune, au servitu neschimbatu, fŏră vreo léfă, pînŏ la finea cursullui, terminatu în luna Iuliu annullu 1839, şi fiendu cŏ la attestatullu ce i s'au datu despre săvĕrşirea cursullui theologicu s'au scapatu din videre a se attesta şi acestu serviciu, pentru aceia dupŏ cerirea ce 'mi au făcutu, conform adeverullui, attestesu, despre assemine serviciu săvîrşitu de domnia lui Constantin Facaşu, în epoca directoriei melle la ḑissullu seminariu. Damaschinu Bojinca

pecete în ceară roşie. 1863 Aprilie 2 Iaşii.

CXVII. *Fără an. Mărturia oamenilor ot Caracuşeni de la raiaoa Hotinului arată semnele moşiei pe unde au fost în vreme ce se stăpânia de cneazul Cantemir.*

Noi aceşti trei oameni din moşia Karacuşenii cari mai gos ne vom pune numile şi degetele dăm această însemnare la mana Dumisale Constandin Feodorovici Paladi vel vornicu pentru hotarăle moşiei Karacuşenii după cum ştim şi l'am apucat şi noi din vremea ce se *stăpănea de cneazu Kantemir* care a avut vekil acestei moşii pe dmlui *Andrei Savininschi Prapurcic*, hotarul întăi se înceape dintru răsărit din schini, unde se află şi piatră hotar şi merge drept la movila ce iaste asupra Cârjăuţilor, unde este iar piatra hotar şi de acolo merge drept prin satul Cârjăuţii şi spre apus într'o *movilă în drumul Furilor* unde esti şi piatră hotar între răspânteniile drumului lângă o fântâna părăsită şi de acolo merge prin *apa Cerlinei* pănă în stâncă şi la *odaia Rămbului* unde au fost şi bour întrun stejar care se cunoaşte şi locul stejarului şi acolo la viezunie în fundul Cerlinei unde este piatra hotar şi apucă la Pecini unde iaste şi moara şi de acolo merge în gios pără în moara Tabanului, şi aşa se închee hotarul moşiei Karacuşeni şi Tăbanului de jur împrejur.

Deci noi după cum am apucat semnele moşiei acesteia în vreame ce sau stăpânit de kneazul Kantemir în frica lui Dmzeu arătăm.

Eu Toader Hriţco vornic, Eu Maxim sin Lupul, Eu Chiriac sin Samoil.

CXVIII. *1829 Ghenar 26. Către escelenţa sa deplin împuternicit prezident de divan de Moldavia cavaler Minciacki.*

Fiindcă am a lua cu sănet de la monastirea *Aron Vodă* 6500 lei cu dobânda lor de zece ani şi cu iscălitura preasfinţiei sale părintelui *Evhaiton* cum şi cu pecete sfintei mănăstiri, rog pe Excelenţa voastră ca să poruncească la loc cuviincios ca să mi să plătiască aceşti bani fiind cămi sânt trebuitori.

A excelenţei voastre plecată slugă Anton Caruzo conte

In dos nota:

Dovendo dal convento Aron Voda con il sigilo del convento e con la sotto sevicione del vescovo Euhaito sei mille cinquacento piastre e con il suo prodieci anni fano al' incirca tredeci mille piastri, prego l'ecelento vostra di ordinare dove si conviene per formi pagare questi dinari perché presentemente ho grande necessita mi dichiaro all'ecelenza vostra divatisseno servo.

Antonio Caruso, conte. 1829 Ghenar 26.

CIX. *1805 Ghenar 19. Schitul Broşteni.*

Eu Gavril Capşe din satul *Bărgăeni* dela ţinutul Sucevii ctitorul *schitului Broşteni* carele mai jos mă voi iscăli. Adiverez precum că *acest sfânt schit dintru început fiind făcut şi înzăstrat cu moşii, cu ţigani i cu alte acareturi,* precum să vedi de neamul meu şi fiindcă până acum nau fost cu atâta căutari şi purtari de grijă păzindusă toate bunele rândueli după cuviinţă am socotit ca spre veşnica pomenire a neamului meu şi a me cel ce am rămas cel mai de pe urmă ctitor săl închin sfintei mănăstiri Slatina de către care sânt încredinţat că se va păzi bunele rânduele. Deci prin aceasta fac danie sfintei mănăstiri Slatina, *Schitul acesta Broşteni din ţinutul Sucevii* undi să cinsteşti şi să prăznueşti hramul Adormirei prea sfintii născătoarei de Dumnezeu şi pururea fecioarei Marii cu toate acareturile ce are şi cu toate scrisorile ce sânt asupra lor, asupra cărui skit şi acareturile de astăzi, înainte şi în veci să aibă toată stăpânirea ce disăvărşit fără a fi supărată de către cineva îndatorit fiind egumenul atât acesta de acum cum şi acei ce după vreme să vor afla la această sfântă mănăstire, ca să fie cu mare purtare de grijă atât asupra acareturilor Schitului de a nu se răşlui nimică din trânsele ce încâ mai mult să li întărească şi să li adaugi aducându-le în cea mai bună stare şi folos cum şi pentru cele din lăuntru Schitului şi pentru rânduelele bisericei să se păzească întocmai precum la sfânta mănăstire Neamţului să urmează şi a tuturor ctitorilor nume, scriindusă la pomelnicu cel mare să se pomnească după cuviinţă la toate dumnezăeştile slujbe cum şi părinţii călugări să se afle la acest schit după starea Schitului ca să poata ave cu îndestulare în toate cele de nevoi şi trebuincioase lor ale pitrecerei şi nacealnie asupra Schitului să se rânduească de la mănăstirea pe cine se vor socoti de către sfinţiia sa părintele egumenul mai vrednic căruia pi tot anul să i se facă samă pentru toate veniturile şi cheltuelile ci se vor trece prin mână tot de către sfinţiia sa.

Drept aceia spre încredinţare am dat această scrisoare la sfânta mnăstire Slatina de însumi iscălită şi pentru mai bună statornicie am rugat şi pe prea sfinţiia sa părintele Mitropolit de au întărit şi cu a preasfinţiei sale iscălitură cum şi pentru alte cinstite ipochimene. 1805 Ghenarie 19

Iscăliţi: Gavril Capşe ctitor adiverez.
Monah Teofil adiverez, Ion Ghercu.
Damaschin Ieromonah, Movilă Nácialnic.

Divanul apelativ al ţări de sus. Din Moldova.

Copia aceasta posleduindusă din cuvânt în cuvânt cu originalul sau găsit întocmai. Deaceea se adevereşte de către divan după cerere în scris a luminării sale Beizade Alecu Calimah.

Cantacuzino, Paladi vornic,

aga Cantacuzin

posleduit director Stamati

I. p. prinţipatul Moldovii 1834, divanul ţării de sus

Secţia 3 şef Scorpan
No. 7023
1840 Decembrie 30

CXX. *1832 Iulie 3. Bezmăn.*

Lei 100. Adică una sută lei am plătit dmsale epitropului casei răposatului Terachiului bezmănul pe locul biserici 40 de mucenici pe anul acesta curgător, dela sfântul Gheorghe 1832 April 23 şi până la 1833 April 27 prin diaconul Dimitrie.

Dumitrachi caminar. 1832 Iulie 3.

CXXI. 1835 April 23. *Bezmăn.*

Lei 100. Adică una sută lei am dat dmsale Aga Dumitrache Manul bezmănul locului bisericii 40 mucenici pe anul curgător, prin diacon.— Dumitrachi caminar.

Banii de mai sus arătaţi 100 lei i-am primit deplin.

Dumitrache Dascălu 40 sfinţi

1835 April 23.

CXXII. *1834 August 25. Jaloba egumenului mănăstirii Zagaveiul ot Hârlău. cătră logofeţie.*

Această mănăstire pe lângă alte moşii mai are şi una în ţinutul Romanului numită Todireşti megieşită cu moşia Vascani a d-lui paharnicului Feştilă. La 21 a curgătoarei luni, trimeţând pe un fiu al dumisale Ştefan în legiuită vârstă cu îndestui oameni şi pluguri au arat în putere o parte din ţarina Todireştilor, peste sămănăturile mănăstirii şi a lăcuitorilor, care era aproape de cules pricinuind o simţitoare pagubă tocmai acum în vremea lipsei bătând şi cu harapnicul pre vro câţiva lăcuitori fără omenie, apoi aşa precum cerescul împărat ne au dăruit dreaptă oblăduire spre curmare şi părăsirea unor asemenea samavolnicii şi turburătoare liniştei eu plecat rog pe cinstita logofeţie ca să nu treacă cu vederea această ră urmare a numiţilor, ce să binevoiască a rândui la faţa locului înadinsă comisie spre a dovedi, întâiu obijduirea ce li sau făcut cu strîcarea pânilor şi al doilea prin carte de blăstăm să lămurească dreptele hotare a moşiei Todireşti după care apoi să li se facă şi notificaţia cuvenită praviliceşte pentru samavolnicia urmată şi despăgubirca dreptului nostru.

Iustin arhimandrit

1834 August 25.

Judecătoriia ţinutului Roman

Cătră cinstit dumnealui paharnicu Năstasă Feştilă ot Văscani

Te vei pliroforisi din jaloba aceasta de arătare cu cerire ce o face jăluitorul egumen în a cărue urmare se face dumitale cunoscut că la 1 Octomvrie să te găseşti la faţa locului cu scrisori ce vei fi având, când atunci are a veni asesorul judecătoriei spre cercetare şi mărginire stăpânirii în stare potrivit legii.

Herescu comis

adresa: Domnului Scarlat

No. 723. Stolnicul Alecu Şeverdian.

CXXIII. *1700. Gramota patriarhului Alexandriei, Samuil.*

Samuil cu mila lui Dumnezeu papă şi patriarh al marii cetăţi a Alexandriei şi giudicătoriu lumii.

Smerenia noastră dein darulu şi mila şi puterea a preasfinţitului de viaţă începătorului Duhul. Carele sau dat dela mântuitoriulu nostru Isus Hristos dumnezeeştilor şi sfinţilor lui ucenici şi apostolii, întru a lega şi dezlega ale oamenilor păcate zicând loru: Primiţi duhul sfântu, ori cui veţi erta păcatele ertate să fie lor. Şi ori cui veţi ţinea păcate ţinute să fie şi ori câte veţi lega şi veţi dezlega pe pământu să fie legate şi dezlegate în ceriuri iară dela aceia şi la noi unul după altul cu venirea acelui Dumnezeesc dar am iertatu şi pe fiiul nostru sufletescu *Aniţa* i ves rod ego (şi tot neamul său) în câte şi elu ca orice om a greşit, şi pre Dumnezeu au mâniat. cu cuvântulu cu lucrul, cu gândulu cu voe sau fără voe şi cu toate simţirile lui sau de va fi căzut subt blestemulu, sau afurisania arhiereului sau a preotului sau alu tătânesău, sau a mânesa, sau singuru elu sau blestemat sau va fi giurat strâmbu sau întralte păcate ale lui şi elu

ca orice om fiindu sau poticnitu şi duhovnicului nau spăvăduitu şi canonulu de la dânsulu n'au primitu dece de aceste greşele de toate şi de legătur îi li slobozim îi li ertămu cu putearea cu darul atocmitoriului şi Dumnezeescului închinători al preaputearnicului Duhul. Eară câte vor fi uitate sau aicea vor fi lăsate ne ispoveduite şi acealea să earte lui milostivulu Dumnezeu cu rugăciunile prea blagoslovitei stăpânei noastre de Dumnezeu născătoarei şi pururea fecioarei Mariei şi a sfântului slăvitului şi întru tot lăudatului apostolu şi evanghelistului Marco şi a tuturor sfinţiloru. Aminu.

Leat 1700.

Σαμουὴλ Ἐλέῳθεοῦ πάπα καὶ πατριαρχος μεγαλης πολης
Αλεξανδρείας. και δηκαιος Κοζμου

CXXIV. *1830 Iulie 6. Contract cu stolerul Herşcu.*

Adică eu Herşcu stoleru care mai ğos mă voi iscăli încredinţez prin acest zapis al meu ce dau în cinstita mâna D-sale *cucoana Săftița Palade Hătmăneasa* pre cum să să ştie că prin bună învoială mam alcătuit cu Dumneii ca să fac doâ garderopuri în sala caselor D-sale de aici din Eşi care să-i fie de teiu cu lustru bun negru. De lungu să fie cinci coţi de latu un cot şi patru ţoluri de nalt după înălţimea acestui vechi cu patru uşi şi patru saltare dedesupt lucrate precum sunt la un garderob care este vechi. Şi întraste două garderopúri, înlăuntrul unul să fie cu poliţă şi unul de pus rochii. De lemn uscat lucrat cât se va putea mai bine pe care până la sfârşitul lunii Iunie, săl dau gata cu broaştele mele, numai alămurile a D-sale koniței pentru care tocmală are să-mi de optsprezece galbeni şi un garderop al D-sale vechi însă acum la facere zapisului am primit cinci galbeni şi alţi cinci galbeni săi eu când va fi terminat lucru, iar istovul şapti galbeni cu garderopul, când voi găti garderopurele iar când eu nu voi fi următoriu întocmai cum mai sus să arată atunci să fiu dator a plăti toată paguba D-neii dând la altul să facă aceste garderopuri pentru care am iscălit

(jidoveşte) מירצבי 1830 Iulie 6.

Dar dosul are să fie de scândură de dulap.

Cinci ga beni tij i sau dat. Iulie 23, 830.

(jidoveşte)

CXXV. *Fără dată. Contract cu neamțul Karl Gheport stoler.*

Adică eu *Carlo Gheport neamțul* stoleriu dau adevărat şi încredinţat zapisul meu în cinstită mâna dumnealui cuconu *Constantinică Palade hatman* precum să se ştie că m'am alcătuit cu dumnea-lui săi fac douăzeci şi patru scaune, şase jâlţuri, un jâlţ drept, două scaune, două canapele drepte, şapte scaune. Acestea toate au să fie de lemn îmbrăcat cu nuc şi cu lustru lucrat bine după proba ce am dat care am să predau gata până la 15 a viitoarei luni August cu tocmală să-mi dee câte treizeci şi doi lei şi două-zeci parale pe scaun şi am primit acum la facerea zapisului şase-spre-zece galbeni iar ceilalţi să mii deie rânduri rânduri potrivit cu lucrul ce voi găti şi pentru că voi urma întocmai am iscălit. Carl Gheport

galbeni 2	Iulie 16	2 galbeni s'au dat.
galbeni 4	Iulie 28	4 galbeni s'au dat.
galbeni 4	August 22	4 galbeni s'au dat
galbeni 8	August 29	8 galbeni sau dat.
galbeni 6	Aprilie 14	6 galbeni s'au dat
galbeni 4	Aprilie 25	4 galbeni s'au dat
galbeni 13		13 galbeni s'au dat.

CXXVI. *7043 (1535), Mart 5. Petru Vvd. Mold., pentru hotarul Văsienilor.*

„Un ispisoc vechi sârbesc ci sau văzut dela Petru Vvd. din let 7043, Mart 5, pe hotarul vechiu al Văsienilor, ci sau numit dintru început Vasiliuţenii, cari iar nu merge în capul Culisovii din sus, unde au fost Radul."

[La Arh. stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 10, fila 674. E vorba de satul Văsienii, pe Măiatin, la ţin. Orheiului].

CXXVII. *7055 (1547), Nov. 25. Iliaş Vvd. Ilie vinde Dragulut şi Ion, drept 240 zloţi tăt.* $^1/_3$ *din* $^1/_2$, *din satul Orâşa.*

Suret de pe o carte sirbiască dela Ilieş Vvd. velet 7055, Noemv. 25.

Adică au venit înainte noastră şi dinainte a lor noştri boeri sluga noastră Ilie, ficiorul lui Roman, nepot Varvarii, di a lui bună voi, di nimine silit, nici asuprit şi au vândut a lui driaptă moşie şi din zapisă di cumpărătură čau fost a moaşii lui Varvarii, di la moşul Domnii meli Stefan Vodă, din giumătate a triia parte din sat din Orâşa, giumătate, din parte Varvarii, aceia au vânduto slugii noastre Dragului şi lui Ion, drept 240 zloţ tătărăşti. Şi sau sculat sluga noastră Dragul şi Ion, şau plătit toţi acei mai sus scrişi zloţi, în mânule lui Ilie, ficiorul lui Roman, nepot Varvarii, dinainte noastră şi dinainte a lor noştri boeri, di la Bacău. Nime altul să nus amestece. Pis această carte a noastră.

„Acest suret di pe o carte sirbiască am scris eu Simion Cheşco la velet 7250, Octv 21.

[La Arh. stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 24, fila 206]

CXXVIII. *7077 (1569) Iuli 28. Bogdan Vvd întăreşte Frăsinei ş. a. satul la Fântâna Ţodcovţii şi Verhlaobeniţa*

Suret di pi ispisoc dela Bogdan Vodă din velet 7077, Iulie 28.

Iată această adivărată Frăsâna şi surorile ei Anuşca şi cu Stanca şi Marta şi Magda şi niamul lor Vărvara şi fraţii ei Ioan şi Nicoară şi Costandin, fičorii lui Ponea(?), toţi nepoţi Iugăi, strănepoţii lui Pătraşcu, iam miluit dintro osăbită mila noastră, liam dat şi liam întărit lor, în pământul nostru a Moldovei, pi a lor drepti ocini şi moşii, din diresă di danii, ci au avut strămoşul lor Pătraş, di la strămoşul nostru Ilii Vodă, un sat, anumi undi esti fântâna Ţodcovţii, pi Prut, ci sau chiemat Răpitenii (sic) şi un sat anumi Verhlaobeniţa, ci să chiamă acmu Liubeniţi [1]) în ţânt. Sorocii. Acesti toati di mai sus scrisă ca să li fii şi di la noi uric, cu tot vinitul lor şi copiilor şi nepoţii şi strănepoţii şi tot niamul lor, cât să va alegi mai di aproapi nerăşuit în veci. Iar hotarul acelor sati di mai sus scrisă, ca să fii din toati pe hotarul cel vechiu, pe undi din veci au veţuit".

Sturza vel logft let 7245, Decv. 1.

[La Arh. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 10, fila 123].

CXXIX. *7089 (1581) Sept. 5, Iancul Vvd. întăreşte preutului Ilie ş. a. un loc din pustie la Cităţue.*

„Copie. Suret dela Iancul Vvod lt 7089, Septevre 5.

Datam şi am întărit preutului Ilie fečorului popii Gligăi şi rudeniilor lui Isacu şi surorii lui Măriia şi fraţâlor lor, fičorii Dumcinii şi iarăşi rudeniilor lor Frăsânii, în-

---

1). In alt doc. Liubliniţii.

preuuă cu fraţâi săi, fičorii popii Voina şi iară rudenile lor Todir, carile depe călugăriia să numeşte Tiofan şi fraţăi lor, fičorii Maruşcinii, pre a lor driaptă ocină şi moşie din dres de întăritură, ce au avut părinţăi lor, de la Alicsandru Vvod, un loc din pustie la *Cităţue, la mănăstirea,* înprotriva Răduleştilor, pi di cie parte de Sâret, casăi fie lor şi de la noi ocină, cu tot vinitul. Iar hotarul acelui locu să fie după hotarul cel vechiu pe undi au umblat de viacu şi precum lia spuni lor uricul pe undi au hotărît lor Todir vatavul cu mulţi oamini buni şi liau pus lor şi stâlpi. Pentru aceia altul ca să nu să mai amestici pisti carte noastră. Stroiciu vel logf. au iscălit. Iar Dumitru au scris.

„Iar amu în anul 7269 [= 1761], Sept 17 sau tălmăcit de Evloghie dascal slavinei (sic).

[Arh. stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 55, fila 457].

CXXX. *7094 (1586) Ghen. 9, 7096 (1588) Mart 30, 7097 (1589), Iulie 16. Petru Vvd pentru satul Buneştii.*

„Suret di pe un ispisoc di la Pătru Vodă, din 7094, Ghen. 9, de întăritură mănăstirii Tazlăului, pe sat Buneştii, ce este pe Sâret şi alt ispisoc iarăş di la Pătru Vodă, din 7096, Mart 30, cari arată că au dat lui Ion, Andreicăi visternicelul i lui Tuhluş (?) i Ioan i Vasâli i Gavril şi Drăgan un loc în pustii, după arătare lor şi pe urmă dovedindusă că nau fost pustiiu şi au fost acel loc din Buneşti. cari îl numisă atunci Fliţcani şi sau dat iarăş în stăpânire mănăstirii Tazlăului şi alt ispisoc iarăş dela Pătru Vodă din 7097, Iulie 16, de întăritură pe sat Buneştii, ce dă mănăstirii Tazlăului, ca să fii puternici a o stăpâni şi sau întrebat cu ce chip au întrat ace parte din Buneşti, de piste Sâret în stăpânire *mănăstirii Ocnii* şi au răspuns că cu zapis de cumpărătură, *ce în vremile vechi au cumpărato Ioan Buhuş logft, fiind stăpân întru acele vremi moşăi Prăjăştii,* dela mănăstire Tazlăului, pe jumătate de sat de Buneşti."

[Arh stat. Iaşi, Tr. 1765 op. 2014, dos. 55, fila 439].

CXXXI. *7097 (1589), Dec. 20. Petru Vvd. dă măn. Moldaviţa satul Onţenii.*

Ispisoc din 7097, Dechemvr. 20, di la Domnul Petru Vvd. cu cari au afierosât Mănăstirei Moldaviţa un sat anumi Onţenii ascultător di ocolu târgului Botoşanii, arătând şi hotarîle, că să începi di la o movilă ci esti pe din ǵos di sat, pisti dial, pârâ la gura Prisăcii, pisti Vale adâncă, iar di la vale adâncă drept *la gruiu,* iar di la gruiu drept la vârful dia[lului] (lipsă), iar di acolo tij pe (lipsă) pe drum până la întoarcire, iar di acolo drept cătră movila ce din sus, di acolo până undi să numeşti pivniţa Oancii, di acolo până la Adâncata, iar di acolo (lipsă) *Româniasa,* di acolo drept pi drum până la obârşia *Ruminesii,* undi loveşti drumul în drumul *Cordariul* di acolo în ǵos pi drum şi până la obârşia *Custurumului,* di acolo până la Zăpodiia ce din sus, iar di acolo pi matcă până la Ursoia, iar di acolo pi drumuşor la movila ce din ǵos, atâta esti tot hotarul acelui sat Onţănii".

[Arh. stat. Iaşi, Divanul domnesc, Tr. 1765, op 2014, dos. 50; fila 76].

CXXXII. *7131 (1623), Sept. 5. Stefan Vvd. întăreşte urmaşilor lui Tăutul logf. satele Novosilţi, Rosuşănii ş. a.*

„7131, Sept. 5 Ispisoc de la Ştefan Vodă tălmăcit de cluč. Pavăl, întăritoriu lui Avram diac din Lucăceni i sorusa Axenie, fiii Zamfirii, nepoţi Nechitii, strănepoţi Să-

cuianului şi prestrănepoţi Tăutului logf. pe trii sate, anumi Novosiliţi i Rosuşănii şi trei părţi din satul Lucăcenii, ce sânt în ţânt. Hotinului, pe pârăul Viliei, cu heleştei şi cu mori întracel pârău şi iarăş pe a patra parte din satul Lucăcenii partea cea din sus, cu heleştei şi cu mori, ce au cumpărat Avram de la Anisia Pisoţchioaia, fata lui Gherman din Cordăreni, ce iaste arătată mai sus. Iară hotarul Lucăcenilor în al treile movila de către Butini şi la fântână la Camânca şi la piatra cea ascuţită şi la pădurícea ce de către Sincăuţi şi la moviliţele ce sânt în Huci şi mai zice Culişăuţii şi pol sat Nilipăuţii".

[La Arh. stat Iaşi, Divanul de întărituri, Tr. 1765, op. 2014, dosar 4, fila 91]

Doc. dela No. CXXVI—CXXXII sânt comunicate de d. *M. Costăchescu.*

VI. Iaşii în cronicari şi în călătorii străini
(seria VII-a)

Iaşii supt Neculai Vodă Mavrocordat (1711—1715)

1. Un cutremur mare de pământ „fiind cursul anilor 7220 în luna lui Octombre spre numărul al 7-a, la 8 ceasuri de noapte, spre Duminică, foarte tare s'au cutremurat pământul în slava lui Dumnezeu, până în de doă ori şi huitul venia dinspre răsărit." Aşa-şi închee cronica sa Neculai Costin (Let II[2], 117).

Cutremurul prevestia *vremi nouă*, căci în acelaşi an şi aproape în aceleaşi zile, venia domnie nouă de la poartă, în persoana fostului Voevod din 7218 Oct. 14—7219 Noembre 23, *Neculai Vodă Mavrocordat*, începând cu aceasta de a două domnie, aşa zisă *Epoca Fanariotă*.

In 25 Sept. 7220 (1711), Neculai Vodă îmbrăca caftan nou de domnie; La 10 Oct. el pleacă din Ţarigrad; la 29 Oct. ajunge la Dunăre, la Galaţi, şi isbuteşte a scoate din închisoarea de la Varna, pe cei 3 mari boeri: *Lupul Costachi vornicul, Antiohie Jora hatmanul şi pe Macsut postelnicul*, cărora cât pe ce era să li se tae capetele din poronca marelui vizir.

Iar în zioa ce se prăznueşte soborul arhanghelilor Mihail şi Gavril în 8 zile a lui Noembrie, a intrat Neculai Vodă *în Iaşi* cu alaiu şi cu pompă domnească, şi mergând la sf. Neculai, a intrat în altar, şi i-a cetit molitfa cea de domnie Pahomie, care era Episcop Romanului; apoi a eşit din biserică şi a *mers la Curte*, şi stând în *divanul cel mare*... şezând *în scaun*, au mers toţi de i-au sărutat poala, urându-i să domnească cu pace întru mulţi ani." (Axinte Uricariul Let II[2] 131).

Cu zioa de 8 Noembre 1711, încetă căimăcămia fratelui său Ion Vodă Mavrocordat în care slujbă fusese rânduit de marele vizir.

2). *Divanul lui Neculai Vodă Mavrocordat.* „Iară după ce au trecut câteva zile — în alte dăţi se fixează trei zile „şi a treia zi a boerit boeri după obiceiu" – a împărţit toate boeriile şi făcând masă mare i-au ospătat pre toţi în *casa cea mare*.. Şi s'au sculat boerii de la masă de au giucat *în casa cea mare*, că acolo se pusese masa, şi după ce au jucat boerii au dăruit Neculai Vodă tuturor boerilor câte un postav şi câte un atlaz; şi celorlalţi boerinaşi cari au giucat le-a dăruit câte un postav". (Let II[2] 131).

Ion Neculce ne dă aceşti boeri „a treia zi pre obiceiu". „Neculai Costin vel logofăt. Gavril Miclescul vel vornic de ţara de jos, *Ilie Catargiul* vel vornic de ţara de sus, Ion Buhuş hatman, Ramadan vel postelnic, Ion Paladi vel spatar, Gheorghiţă Mitre vel ban, C. Ruset vel paharnic, Gr. Jora vel visternic, C. Costachi vel stolnic, Manolachi Hurmuzachi vel comis. Iară chivernisala era despre Ramadan vel postelnic". (Let II[2] 341).

Asupra boerilor divanişti, Axinte Uricariul e mai explicit, către finele cronicei şi zice că *Neculai Costin* murind a rânduit logofăt mare pe *Antiohie Jora*, fost hatman

şi mare logofăt supt alţi domni; dar şi acesta fiind slăbit de boală şi de bătrâneţă, se rândui în 7223 Iulie în locu-i *Gavril Miclescul,* din mare vornic al ţării de jos. (Nec. Iorga Doc. VI, 419); iar mai apoi pe Ilie Catargiul.

Vel vornic de ţara de jos a fost întâi *Gavril Miclescul,* dar fiind rânduit apoi logofăt s'a dat vornicia mare lui *Lupu Costachi,* după ce a fost scos din temniţele Varnei; aceasta în 7222 Dec. (Uricar I^{3}, 44).

Vel *vornic* de ţara de sus se rândui pe *Ilie Catargiul,* care fiind rânduit apoi logofăt mare se numi în această boerie pe *Ion Balşe,* din vel ban.

Hatman şi parcalab Sucevei se rândui pe *Ioan Buhuş,* fost mare logofăt; dar şi acesta murind, se rândui hatman pe marele logofăt *Gavril Miclescul.*

Ramadan Dumitrachi a fost *postelnic* mare toată durata domniei, cum îl atestă şi documentele, iară chivernisala şi toate trebile erau mai ales după Ramadan", zice Neculce (II^{2} 341).

Spatar mare a fost *Ion Paladi* tot timpul domniei.

In *bănia* cea mare a fost întâi *Gheorghiţă Mitre,* apoi *Ion Balşe,* care în cele din urmă fu rânduit mare vornic, fără a se mai ocupa această boerie cu un alt titular.

In *păhărnicie* fu rânduit ca mare paharnic *Gheorghiţă Apostol;* acesta stă 3 ani, şi-i urmează în păhărnicie la 7223 Iulie Cost. Roset (N. Iorga Doc. VI, 419), fiul vornicului Roset, iar Gh. Apostol fu rădicat căpitan Codrului (Let. II^{2} 173).

In *visterie* fu rânduit întâi *Grigoraş Jora,* fratele lui Antiohie Jora logofătul, amândoi nepoţi după mamă Lupului Costachi vornicul (Surete XVII pg. XIX). Grigoraşco Jora murind se rândui visternic mare pe *Darie Donici,* cum îl găsim în 7223, Iulie 20 (N. Iorga Doc. VI 419)

C. Costachi a fost stolnic tot timpul domniei lui Neculai Vodă.

Manolachi Hurmuzachi vel comis în tot timpul domniei lui Neculai Vodă, întru cât prin Chiriţa Hurmuzachi era văr cu Neculai Vodă (Radu Greceanu, cronici 217) (cf. Uricar I^{3} 48).

Afară de aceşti boeri divanişti, în actele timpului mai cetim de aceşti boeri:

Iordachi Cantacuzino vel medelnicer, *Gavril Costachi* vel clucer, *C. Zberea,* vel şatrar, *Beldiman* 2 vesternic, *Dumitraşco Cuze* biv vel spatar, *Neculai* biv vel sulger, *Iordachi Ruset* agă, *Stefan Luca* vist, *Lupul* biv visternic, *Crupenschi* medelnicer. *Macri* pitar, *Patraşco Başotă* stolnic, *Sandul Sturze* stolnic, *Ştefan Ruset* stolnic, *Mogălde* biv sărdar, *Vasile Hăbăşescul* medelnicer, *Patraşco Catargiul, Ioan Abază* logofăt, *Manolachi* pitar, *Stefan T. Paladi* post, *Gavrilaş Stărce*; apoi vornicii de poartă: *Bejan Hudici, Vasile Rojniţă, Ioniţă Cocoranul, Gligore Cocoranul,* (N. Iorga Doc. VI, 418; Surete ms. IV, 248; Radu Roseti, Văscani, 140; Pr. I Antonovici Doc. Bărlădene III, 27, 45; Uricar IX, 48).

3). *Familia lui Nec. Vodă Mavrocordat.* Nu e fără interes a cunoaşte mai de aproape familia Voevodului Neculai, căci el deschide o serie nouă de Voevozi, numiţi direct de Poartă, cum observă şi Rangabé:

„Il fut le premier Prince nommé directement par le Sultan sans la proposition préalable des barons valaques". (Livre d'or 126).

In secl. XVI-a trăia în Chios un *Matei Mavrocordat;* acesta avu un fiu pe *Panteleon Mavrocordat.* In 1571 se însură cu Elena Maxim şi avu un fiu pe *Nicolae Mavrocordat,* care se însură în 1635 cu Ruxanda Beglitzi, văduva lui Mihne Vodă. Neculai trăi între 1599—1639; iar Ruxanda trăi între 1605—1684. Neculai Mavrocordat avu 2 fii: *Alexandru Exaporitul* şi pe *Ion Mavrocordat Ion* născut la 1633 avu şi el 2 fii: *Scarlat* şi *Costantin;* şi acesta avu fiu pe *Scarlat.*

Alexandru Exaporitul născut la 1636; se însură cu *Soltana* fata lui Ion Hrisos-

coleu şi a Casandrei Iliaş Vodă. El moare la 1709 Dec. 23. Din această căsătorie el avu 2 fete şi 3 băeţi: 1). *Scarlat* pah. căsătorit cu Ilinca fata lui C. Brancovanu Vodă El moare la 1699 fără copii. b) *Ioan Vodă Mavrocordat* căsătorit cu Zanfira Guliano mare logofăt. El are 2 copii: *Alexandru* † 1738 şi *Soltana* căsătorită cu M Racoviţă fiul lui M. Vodă Racoviţă. c) *Ruxanda* căsătorită cu Matei Ghica beizadea, ficiorul lui Grigore Gh. Ghica Voevod şi tatăl lui Grigore Ghica bătrânul din 1727 şi următorii; d). *Elena* căsătorită cu Ion Ruset beizadea, feciorul lui Antonie Ruset Vodă. e) *Neculai Vodă Mavrocordat* (1679 – 1730 Sept). căsătorit de trei ori: 1) cu *Casandra* fata lui Dumitraşco Cantacuzino Voevodul Moldovei şi soţia lui Alexandru Potocki. Din această căsătorie a avut 2 copii: *Scarlat* † 1726 fără copii; *Elena* căsătorită cu camaraşul Ion Alevra. 2) cu *Pulheria* fata lui Toma Ciuchi paharnic, cu care făcu aceşti copii: *Alexandru* mort copil, *Constantin Vodă* Mavrocordat născut în 1711; *Ioan Vodă Mavrocordat, Maria*, căsătorită cu Ion Scarlatos visternic; *Toma Mavrocordat* mort copil. 3) cu *Sultana* văduva postelnicului D. Ramadan, cu care avu aceşti copii: *Soltana*, căsătorită cu Dum. Muruz visternic şi *Alexandru* căsătorit cu Smaranda fata lui Radu spatar Cantacuzino, nepoată de frate lui Stefan C. Cantacuzino Vodă al Munteniei

Din toate acestea se vede că Nec. Vodă Mavrocordat avea întinse înrudiri în ţară şi cu casele domnitoare prin fraţii şi surorile sale, cu Brancovenii, Ghiculeştii, Racoviţeştii şi Ruseteştii; iar când cronicarul spune că toată chivernisala ţării era despre Dum. Ramadan marele postelnic, făcea aluzie la relaţiunile intime ale domnului cu *Soltana*, soţia lui Ramadan, devenită apoi soţia sa în a treia a lui căsătorie.

4). *Armata lui Carol XII.* Craiul Su diei, prizonier la Turci, scrise lui Nec. Vodă să îngădue ca armata leşască, alcătuită din Leşi, Lipcani şi Cazaci să erneze în Moldova; ea se aşeză în ţara de sus, de la Roman şi n'atinse Iaşii; contra acestei iernări fără voe protestă Neculai Vodă la Sultan, ceia ce supără mult pe Carol XII. (Let II² 134).

5). *Solul Mazoviţki în Iaşi.* Şi zice cronica: „Sosit-au acel sol Masoviţki, căruia Sultanul nu i-a acordat audienţe vre-o 8 luni de zile, în 8 Octombre veleat 7221 (1712), *în Iaşi*, şi i-a făcut Neculai Vodă alaiu frumos, precum se cade trimiţând înainte boeri şi slujitori şi l'au adus cu mare cinste, cum este obiceiu de se face solilor celor mari. Venit-au şi *la Curte* de s'a împreunat cu Neculai Vodă cu multă ceremonie şi cu mare politică făcut-au voroavă. Şi la purces iarăşi cu alaiu şi cu mare cinste, mergând şi singur Neculai Vodă şi l'au petrecut până la un loc" (Let II² 140).

6). *Sămile visteriei Moldovei.* Nec. Mavrocordat încă din prima lui domnie îşi întocmise un buget de venituri şi cheltueli. Cum însă domnia dintâi i-a fost de scurtă durată şi n'a avut vreme să-şi închee socotelile „îi rămăsese în visterie toate izvoadele de câte se scosese pe ţări în 7218 şi de câte venituri se strânsese". (Let II² 140); iar mai sus scrie Axinte Uricariul că cerându-i împărăţia 50 pungi de bani = 2500 lei, poclonul bairamlâcului, el ar fi răspuns că: „în câtă vreame a domnit — 9 luni de zile — s'a îndatorit şi a plinit şi birul şi bairamlâcul; iar poclonul din ţară l'a scos Dumitraşco Vodă şi l'a dus la Mosc" (Let II² 127) Şi se mirau boerii, zice cronica, carii ştiau rândul, când se cetia anume *condeele*, de cele ce s'au dat pentru domnia nouă, că se dedese foarte pre puţin şi nu cum s'a dat la alte domnii" (Let II² 140).

Cea mai veche samă de visterie, ce ni se păstrează e cea din 1763 a lui Gr. I. Calimah Vodă, studiată de mine în „Ioan Neculcea" No. 5.

7). *Scosul Leşilor din ţară.* Vodă Neculai Mavrocordat izbuti să scoată de la înaltul devlet poroncă pentru scosul Leşilor din ţară; Vodă chemă pe *Antiohie Jora* vel logofăt, pe *Ion Balşe* vel ban, pe *Gheorghiţă Apostol* vel paharnic şi pe *Iamandi* vel jicniciar să meargă cu agii şi cu oastea, ce vine de la Tighina, să scoată pe Leşi din ţară. Mare bucurie fu tuturora când au auzit de scosul Leşilor, cât fără îndemnu

nimărui într'acea zi *sara au tras clopotele la toate bisericele* şi au făcut paraclis şi acaftist, aşijderea şi a doua zi dimineaţă şi laudau pre Dzeu că a mântuit ţara de Leşi" (Let II² 143).

Nu erau pe atunci încă zidite următoarele biserici din Iaşi: 40 de sfinţi, Toma Cozma, Sf. Treime, Preapadoamna cea nouă, sf. Spiridon, sf. Haralamb, Vulpea, sf. Voevozi Rufeni, sf. Vasile din Tataraşi, sf. Neculai din Ciurchi, sf. Pantelimon, sf. Constantin, sf. Andrei, sf. Neculai de pe şosea, Ziua Crucii, bis. Lipovenească, sf. Gheorghe din ograda Mitropoliei, bis. Protestantă; iar din şcolile jidoveşti era numai sinagoga cea mare din Târgul Cucului.

8) *Craiul Stanislav Lescinscky în Iaşi.* Cronica ţării povesteşte pe larg păţeniile acestui craiu rătăcitor prin Moldova. Intr'una din zile iată că veni scrisoare de la vornicul Manolachi Ruset cum au prins nişte oşteni Leşi, care dau năvală în satul lui Ştefan Ruset stolnicul lângă Bacău, şi ameninţau că vor aprinde şi curţile stolnicului. Fiind prinşi de oamenii vornicului Ruset vestia pre domn că-i aduc pre toţi în butuci şi cu steagurile lor şi cu ofiţerii lor. Iată că tot acolo mai nimeriră 3 ofiţeri svezi cu 4 slugi, pe cari îi vedea a fi *oameni de treabă,* şi neputând îndupleca pe vornicul Manolachi a-i face trecuţi în Ungaria, se învoiră să vină cu toţii la Iaşi; *dar să intre noaptea în Iaşi* şi că vor merge şi la Iaşi.

Vodă Neculai simţind că între acei ofiţeri are a fi şi craiul Stanislav, poronci să-i aducă de sărg *în Iaşi noaptea*, la gazda lui şi să-i facă de ştire. Prinşii fură duşi la Galata şi de şi se culcase domnul, Manolachi Ruset şi cu fiul său veniră la curte şi daseră de veste Domnului. Intâlnirea s'a făcut noaptea şi din gura boerului cât şi a ofiţerului şved aflară Vodă toate pe amănuntul cum s'au petrecut. *Cât despre Stanislav, ofiţerul şved îi ascunse numele şi i spuse lui Vodă cum este el un Franţuz şi-i este numele lui Laurenţius Burs".* (Let II² 146).

Vodă rândui ca egumenul de la Trei Sfetitele să golească odăile şi să găzduiască pe înalţii oaspeţi, neştiind dacă e locul a-l găzdui chiar la Curtea domnească. A doua zi stătură cu toţii la Galata şi numai pe înoptate au intrat în Iaşi. Sara Franţuzul s'a împreunat cu Neculai Vodă. Ştirile ce ni le aduce aici Axinte Uricariul sânt demne de un cronicar ca dânsul!

Neculai Vodă află că are în faţă pe craiul Stanislav, căci îl cunoscuse după portretul tatălui său Lescinscky de la Ţarigrad. A doua zi se făcu leturghie *la biserica Ungurească* şi să se pricestuiască, iar după liturghie trimese pe popa cel Unguresc să-i spue lui Vodă că solul are a vorbi ceva cu dânsul. După ce înoptase bine a venit singur teptil craiul Stanislav, şi apropiindu-se de *casa cea mică* i-a eşit Neculai Vodă înainte şi închinându-i-se până la pământ şi au făcut taină mare câte trei: craiul, secretarul său şi Vodă Neculai.

Orânduit-au Neculai Vodă toate cele ce-i trebuia ale mesei, şi-i trimetea în toate zilele pe acel preut Franciscan de-i făcea leturghie în casă; şi orânduia oameni de pază pe Spandone vel căminar, pe Cupariul, pe vatavul de copii, pe cămăraşul de dulceţi, pe cafegiu şi pe un căpitan de Catane, om de casa lui Neculai Vodă, să fie de-apururi pe lângă dânsul; apoi în două rânduri a mers Neculai Vodă de s'a înpreunat teptil la gazda lui, la Treisfetitele. (Let II² 148).

Cât a stat Craiul Stanislav în Iaşi a făcut nu puţine greutăţi lui Vodă Neculai. Incepuse a pofti şi altele adică să se arăte tuturor cum *este craiu;* dar Vodă i-a zis că aceasta nu-i este în mână; căci tiptil a intrat în ţară, nu cu alaiu, tiptil trebue să iasă; şi în adevăr la 18 Februarie într'o Duminică, aflând că pe Craiul Svediei l'a prins la Tighina şi-l porneşte spre Odriu, a plecat spre Tighina întru întimpinarea Craiului, întovărăşit de un agă, pe baş beşliagă, cu câţiva beşlii, apoi comisul mare, pivnicerul

cel mare, doi boerinaşi de Curte, căpitanul de catane, cu tot steagul lui. Şi când era să purcează a mers şi Neculai Vodă la Treisfetitele şi a stat gios până a intrat Craiul în rădvan, care-l dedese Neculai Vodă, şi a învăţat să-l grijască pe drum, de câte iar trebui. (Let II[2] 153).

9). *Hanul la Iaşi.* Pentru făcutul cetăţii Hotinului Sultanul rândui ca mai mulţi agi şi cu Hanul să meargă la Hotin. La 15 Iunie fu sfat la împărăţie la 30 Iunie Hanul sosi la Tighina; iar la 22 Iulie Neculai Vodă îi eşi cu alaiu frumos şi au mers la *Corturi*, ce erau întinse despre Prut, *aproape de târg;* la 31 Iulie iar s'a dus la Corturi, iar spre sară s'a dus la Zagarancea şi a doua zi 1 August au sosit şi Hanul cu Seraschierul acolo şi au tăbărât peste Prut. A treia zi a mers Neculai Vodă şi cu boerii de s'au împreunat cu Hanul, şi i-au sărutat poala; apoi au stat vre-o 2 ceasuri la voroavă în taină; îmbrăcat-au pe Neculai Vodă cu *Kirakè* şi preste Kirake cu caftan frumos, dându-i şi un cal cerchezesc cu şea ferecată în argint (Let II[2] 160). Toată vara şi toamna a fost ocupat Neculai Vodă cu trebile Hotinului, cu săpatul, şi lucratul la Cetate, şi Moldoveni şi Munteni. Imbrăcat cu caftan la 24 Oct. el a plecat din Hotin la 30 Oct. şi către la 11 Noembre întră în Iaşi.

10). *Patriarhul Hrisantie la Iaşi.* Multe ştiri avem despre Hrisantie Notara, cât a petrecut la noi în ţară. Om prea învăţat şi călătorit prin Franţa şi Anglia, fu poftit de Neculai Vodă să vină şi în Moldova; şi în adevăr după sărbătorile Bobotezei Vodă îl trimise pe C Costachi stolnicul şi cu vtori postelnic la Focşani cu lefticä şi-l aduse la Iaşi. „Şi foarte s'a bucurat, scrie cronica, Neculai Vodă de venirea lui, venind un un om prea învăţat şi prea sfânt ca acela în ţară". (Let II[2] 162).

11). *Tipografie şi şcoli în Iaşi.* In curentul de cultură generală, pe care îl stârnise Dosoftei al Constantinopolului şi apoi Hrisantie, prin înfiinţare de şcoli şi tipografie în Bucureşti, unind la această acţiune culturală persoana Mitropolitului Antim şi Iaşii întră în curentul acestei mişcări, întru cât oamenii erau aceiaşi şi trecerea de la Bucureşti la Iaşi se făcea fără popas la Focşani, de cât doar de a fi primiţi Voevozii şi înalţii oaspeţi cu rădvane şi leftice domneşti spre a fi găzduiţi cu mare pompă şi alai la Iaşi şi la Bucureşti Intre aceşti soli de cultură a fost şi Hrisantie patriarhul Ierusalimului.

Şi scrie cronica: „De mult avea gând Neculai Vodă să facă 2 lucruri bune în ţară, *ce nu erau: tipografie* ca să tipărească cărţi şi a doua să facă *şcoale*, ca să înveţe cine ar vrea, *fără de plată.* Şi această socoteală pomenind-o sfinţiei sale Patriarhului Hrisantie, i-a dat blagoslovenie şi l'a îndemnat numai să roage pre Dumnezeu şi să înceapă a face aceste două lucruri lui Dumnezeu plăcute, că-i va fi Dumnezeu într'ajutor şi le va vedea săvârşite. Şi aşa au trimis de a adus meşteri tiparnici şi de *slove greceşti* şi de *sloveneşti; şi a făcut case bune la sf. Sava, şi a aşezat tipografie acolo,* şi în scurtă vreame a început a se tipări cărţi.

„Adus'au şi doi dascali de cartea elinească şi unul de cartea cea de opşte grecească, ca să înveţe cine ce ar vrea, *şi un dascal ca să înveţe carte slavonească şi altul să înveţe pe înţeles moldoveneşte;* şi le-a rânduit dascalilor plata precum se cade ca să ia pe an din veniturile domneşti. Şi s'au făcut testamenturi cu mare blăstăm şi legături ca să fe stătătoare şi neclătite acele socoteli, şi acele şcoale şi tipografii le-a dat în sama patriarhului Hrisantie ca să le fie el purtător de grijă şi chivernisitor, şi când se va duce din ţară să le poarte de grijă epitropii sfinţiei sale, care îi va orândui din egumenii mănăstirilor ce sânt închinate la sf. mormânt". (Let II[2], 162).

Spusele cronicarului Axinte se adiveresc prin publicaţiunile apărute. Aşa în 1714 apare *Sinopsis*, acum întâiu tipărite în zilele prea luminatului domn Ioan Nec. Alexandru Voevod cu blagoslovenia prea sfinţitului patriarh al Ierusalimului kir Hrisantie, fiind Mi-

tropolit ţării kir Ghedeon şi *s'au tipărit în sf. mănăstire a sf. mormânt, în sfântul Sava din Iaşi în anul 1714 din tipografia a sf. Mormânt, de Ieremia Marcovici*" (I. Bianu, I, 494).

Aseminea se tipăreşte o *Liturghie* în 1715 cu aceiaşi lămurire de loc şi dată. Textul e slavonesc şi tipicul româneşte.

Iar în greceşte se tipăreşte la 1715 luna Septembre Ioan Damaschin „Arătarea credinţei ortodoxe (ἔκδοσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως în Iaşii Moldavei (ἐν Γιασσίῳ τῆς Μολδαβίας αψει μηνὶ σεπτεμβρίῳ. ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ ἁγίου τάφου. (I. Bianu. Bibliografia I, 501)

12) *Doomna lui Neculai Vodă la Iaşi.* Şi scrie cronica: „iară dacă au trecut 2 ani şi a cunoscut Neculai Vodă că este pace, a trimes de şi a adus doamna şi cu toţi cuconii şi a sosit la Iaşi după sf. Gheorghe" (Let II² 163).

Doamna era *Pulheria,* fata lui Toma Ciuchi paharnicul; iară Cuconii domneşti erau aceştia: Scarlat Mavrocordat, Elena; aceştia din întâia căsătorie; *Costantin beizadea copil de 4 ani,* Maria şi *Ion beizadea* copii mici de tot.

Vodă Neculai legase însă intimitate cu Soltana, jupăneasa bătrânului postelnic D. Ramadan, „după care erau toate trebile ţării şi chivernisala", şi pe care în văduvia lui o va lua de soţie, a treia la număr, şi va face o altă serie de copii.

13). *Rupta şi dările.* Ţărănimea plătia birul în cislă; erau însă alte categorii de oameni, a căror bir trebuia orănduit după norme mai uşoare. Şi zice cronica că „a socotit Neculai Vodă să nu mai înble orănduelile pe ţară, şi a aşezat ţara cu rupta, *de dau oamenii pe čferturi*". (Let II² 163). Iar Alexa Amiras vorbind de dări şi orănduele scrie: „după 2 ani ai domniei sale a făcut legătură cu testament şi cu blăstăm pentru *desătină,* ca să nu mai iasă pre boeri şi pre mănăstiri, desătină ţărănească, *ci numai din zece un leu.* Numai o dată a scos *ţigănăritul* pentru o nevoe ce a avut atunci, iar apoi a legat cu blăstăm să nu mai iasă în ţară ţigănăritul". (Let III² 120).

Iar asupra acestor dări iată ce scrie cronica: „Intr'acea toamnă fiind vădrăritul câte *4 bani de vadră* a râdicat Neculai Vodă 2 bani şi a rămas să dea numai câte 2 bani şi a făcut şi testament cu blăstăm, care l'a iscălit şi Preasfinţia sa Patriarhul Hrisantie; şi mai înainte cu doi ani rădicase şi *pogonăritul viilor care era câte 20 bani de pogon* (Let II² 166).

Hrisovul legat cu blăstăm mare este din 7222 Dec. 20 (1713), (Uricar I² 47).

14). *Dajdia preuţilor.* Cu îndemnarea prea fericitului Hrisantie, scrie cronica (II² 165), a socotit Neculai Vodă şi a rădicat dajdia preuţilor ca să nu mai dea preuţii acei *2 ughi,* ce aşezase răposatul Cantemir Vodă, de dau preuţii pe an, că până la Cantemir dădeau cu ţara; şi s'a făcut testament cu mare blăstăm şi l'a iscălit şi patriarhul Hrisantie."

15). *Oaspeţi în Iaşi.* Paşa de Hotin — Mustafa Paşa; şi paşa de Tighina — Mehmet Paşa, următori poruncilor împărăteşti, au mers unul spre Bosna cu cai de olac; iar altul spre Hotin. Deplasările marilor paşale de cetăţi, superiori în rang voevozilor de la Iaşi — ei erau paşàle cu *trei tuiuri,* iar Voevozii din Iaşi şi Bucureşti cu *două tuiuri,* — se făceau pe sama ţării şi a domniei. Sămile vechi ale visteriei notează cotitatea acestor cheltueli. Şi scrie cronica: „şi fiind să treacă prin Iaşi i a eşit Neculai Vodă înainte la Ţuţora, în 28 ale lui Dekemvrie, carele sosind a doua zi cu alai frumos *l'a adus în Iaşi* şi i-a făcut multă socotinţă şi i a trimes frumoase daruri şi odihnindu-se o zi — 29 Dek — a doua zi a purces spre Hotin, petrecându-l Neculai Vodă cu alaiu până în afară de târg". (Let II² 167).

De la Curte alaiul a mers pe uliţa podului vechiu, aici a dat în târgul Cucului, apoi pe uliţa Hotinului de azi, l'a scos la Şorogari şi Aroneanu, de acolo a scoborât în valea Prutului şi pe la Zagarancea a trecut Prutul mergând spre Hotin.

Cât despre Mustafa Paşa, fiindu-i şi lui drumul prin Iaşi, i-a făcut Neculai Vodă aceiaşi cinste, eşindu-i înainte (la Aroneanu) şi petrecându-l la purces (pe la Frumoasa şi Ezăreni); după câteva zile i-a trecut şi haremul prin Iaşi; *cu a cărui trecere* prin Iaşi (Mustafa şi Mehmet) *nu puţină* cheltuială şi supărare s'a făcut ţării şi lui Neculai Vodă "

16). *Plecarea patriarhului Hrisantie* din Iaşi. După trei ani de şedere rodnică în Iaşi, patriarhul Hrisantie plecă la 2 Ghenar spre Bucureşti şi a trimes iar Neculai Vodă pe Costantin Costachi vel stolnic şi pe Dum. Ramadan vel postelnic de l'au petrecut cu mare cinste *până la margine*" adică până la Focşani (Let II² 167).

17). *Procesul măn Hangului.* Axinte Uricariul povesteşte pe larg judecata avută la divan *în casa cea mare*, în faţa patriarhului de Alexandria, Samuil, a vlădicilor ţării şi a marilor boeri în chestia dintre visterniceasa Maria, jupâneasa răposatului visternic Ilie Cantacuzino şi egumenul de la Hangu, Anastasie, pentru moşiile Bălţăteşti şi Mănjeşti: Vodă Neculai Mavrocordat vroind să miluiască patriarhia de Alexandria cu bani, odoare şi moşii, a stăruit pe la boeri şi „nu numai domnul l'a miluit pre Samoil patriarhul, ce şi toată curtea lui şi toţi boerii cei mari şi mici şi din mazili au îndemnat de l'a ajutorit cu milostenie, fieşte care după puterea sa; şi a mulţămit foarte, că a strâns peste cât nădăjduia." (Let II² 168).

Atunci Domnul a pus la cale un proces scandalos prin care cu divan în regulă ia moşia Mănjeşti din mâna visternicesei Maria Ilie Cantacuzino şi o dă mănăstirii Hangului, care fiind închinată patriarhiei de Alexandria, trecu şi moşia Mănjeştii la patriarhie.

Miron Barnoschi în întâia lui domnie zidise între alte mănăstiri şi *mănăstirea Hangului;* aceasta înainte de 1627. Cronica zice „apoi mănăstirea Hangul, la munte din pajişte o a zidit" (Let I² 290). Iar în hrisovul din 7135 Febr. 23 (1627) zice: „am dat şi am miluit a noastră sfântă rugă, ce-i zidită de noi din temelie, mănăstirea din Hangu, unde este hramul sfintei Vovedenii" (Uricar V, 383) cu satul Barbeştii la Cărligătura, răscumpărat cu 270 taleri de la Lupul vornicul căruia i-l pusese amanet V. Roşca armaş; acesta îl avea luat de la Stefan Vodă Tomşa, în domnia dintâia, luându-l Tomşa Vodă de la Isac Balica hatmanul pentru hitlenie, în luptele ce le-a avut cu C. Vodă Movilă, când pieri şi Isac Balica hatmanul.

Povestea moşiei Mănjeştilor este alta: Egumenul de Hangu venind în judecată arătă divanului 2 urice: unul de danie făcută Hangului de către însuşi Miron Barnovschi Vodă, şi altul de întăritură de la Vasile Lupul Vodă pentru moşiile Bălţăteştii şi Mănjeştii. *Amăndouă aceste urice erau* rău interpretate. Cum Maria visterniceasa n'avea actele la dânsa, căci se răvăşise la Bucureşti, de când cu decapitarea ginerului ei Stefan Brancovanu beizadea, nu s'a putut îndrepta nici ea nici nepoţii lui Ilie Cantacuzino: C. Costachi stolnicul, nici Iordachi Cantacuzino şatrarul.

Considerentele judecăţii divanului au fost că: *un lucru ce se închină unei mănăstiri nu se mai poate înstreina la alte feţe.* S'a făcut uricul legat cu mari blăstămuri, şi după judecată zice cronica: „au mers de i-au sărutat mâna sfinţiei sale Patriarhului, întâiu Mitropolitul, apoi Nicolae Vodă şi toţi episcopii, apoi toţi boerii, rugându-l să primească acest preţios dar şi din ţara Moldovei; care cu bucurie a primit, şi i-a blagoslovit şi a mulţămit". (Let II², 169).

Un proces nedrept ca sute altele, bazat pe falşuri de documente. Mănăstirile erau cel mai adesa făuritoare de falşuri: aşa măn. Todirenii cu Cobâlele la Nistru; măn. Homorului cu Strahotinul pe Jijia şi altele.

Nedreptatea făcută de Neculai Vodă visternicesei Maria Cantacuzino o repară Mih. Racoviţă Vodă în 7224 Iuni 30 (1716). (Uricar V, 365 seq.). In acest uric se lămureşte chestia. In 1608 C. Vodă Movilă dărueşte vornicului Patraşco, satele Bălţăteştii şi Măn-

jeştii, *pentru căci a dat în slujba ţării 6 cai buni biciuluiţi 600 ughi.* Patraşco vornicul a dat aceste 2 sate zestre ginerelui său Coste Băcioc vornicul. Coste Băcioc le dă zestre ginerilor săi: *Şoldan* şi *Iordachi Cantacuzino visternicul.* Miron Vodă Barnoschi în 1627 ia cele 2 sate ca fiind ale unchiului său Isac Balica şi le dă Hangului, iăr în schimb le dă boierilor alte 2 moşii *Căcăcenii* (azi Dămăchenii) la Hărlău şi Miclăuşenii la Dorohoi. Cum însă titlu de proprietate asupra acestor 2 din urmă moşii îl revendica Ileana, jupăneasa lui Miron Costin logofăt, fata lui Ion Movilă, deci nepoată de văr primare Balicăi, se anulează schimbul supt Gh. Stefan Vodă.

Iordachi visternicul îşi ia moşia Bălţăteştii înapoi şi o lasă ocină fiului său Toderaşco Iordachi.

Cât despre satul Mănjeştii, Şoldan l'a dat zestre ginerelui său Miron Stărcea; acesta îl lasă fiului său Nec. Stărce, care de nevoe l'a vândut cu 500 lei lui Toderaşco Iordachi, care astfel stăpâneşte cele 2 sate supt Gh. Duca Vodă în a treia domnie. Toderaşco Iordachi spatarul lasă moşiile fiului său Ilie Cantacuzino visternicul, şi de la acesta rămân femeii sale Maria.

18). *N. Vodă Mavrocordat trece domn în Muntenia* „Iară dacă sau împlinit 4 ani şi 3 luni, fiind cursul anilor 7224 Dec. 25 în zioa Naşterei Domnului, Poarta chemănd pe D. Iuliano capukihaeaoa lui N. Vodă îi zise că a dat caftan de domnie lui N. Vodă în ţara rumănească. Atunci Iuliano şi Ion Mavrocordat, fratele lui Neculai Vodă şi cu terzimanul au scris cărţi şi cu cai de olac le-au trimis cu Mih. Aristarhi, la Iaşi, unde a ajuns la 11 Ianuarie. Şi eşindu-i înainte Neculai Vodă cu toată boerimea şi slujitorimea *au mers la Curtea domnească,* şi au îmbrăcat *în divan* pe Neculai Vodă cu caftanul de la împărăţie".

Gătitu-s'a Neculai Vodă în 5 zile şi a *purces din Iaşi* la 16 Ghenar, domnind în a sa domnie 4 ani şi 3 luni (7220 Sept. 25—7224 Dec. 25). (Let II[3] 171).

Gh. Ghibănescu

Ruggiero Giuseppe Boscovich (abate). Giornale di un viaggio da Constantinopoli in Polonia. Bassano 1784, a spese remondini di Venezia. (apud Uricar XXIV, 255—333).

3. LUGLIA

La mattina de 3 si trovo ogni cosa pronta, e ai parti per *Iassi* alle 10, essendo le carozze tirati da bovi: ma il nostro Commisario, e il Sig. Hübsch partirono prima a cavallo, a avanzarono fino alla città per disporre l'alloggio, e il quale per altro non voleva recar alcun disturbo al Principe, nè aver alcuna sorte di cirimoniale, bastandogli, solo di trovar il suo comodo con un buon quartiere o dentro, o fuori della città.

3 IULIE

In dimineaţa de 3 s'au găsit toate gata şi s'a plecat spre *Iaşi* la 10, căruţele fiind trase de boi; însă comisarul nostru şi domnul *Hübsch* plecară înainte călări şi au înaintat până în oraş pentru a găsi locuinţă, şi primirea domnului Ambasador care din politeţă nu vroia să aducă nici un fel de supărare Prinţului, nici a i se face vre-un ceremonial, mulţumindu-se numai de a găsi înlesnirea sa cu un bun *cvartir* (quartiere) în lăuntru sau în afară de oraş.

Dopo una mezz' ora di viaggio trovammo un' osteria, dove ci fermammo alquanto per far abbeverare i bovi i un vicino rivoletto, Tre altre ore andammo dentro la selva assai folta, e piena pure di alberi bellissimi, in cui trovammo le strade sufficienti ; in un sito osservai, che la strada medisima larga per molte carrozzeé è tutta sostenuta in aria su d'una diga di terreno riportato assai alta, e lunga, che passa sopra un vallone, e deve aver portato una spèsa considerabile. Dopo dette 6 ore e mezza di 'viaggio si sboccò in un bel prato circondato per ogni parte dalla selva medesima con una fontana a mano manca poco lontana dalla strada. Ivi ci fermammo per un' ora. e vi pranzammo. Ci fu detto, che il resto della strada era buonissimo, onde furono rimandati indietro i bovi, e attaccati i cavali: ma presto ci trovammo hen delusi. Nel rientrar nella selva s'incontrarono strade assai peggiori delle passate, e si stette fermi lungo tempo non trovando modo di far andar innanzi i cavalli, e strascinare le carrozze anche vuote, in un sol passo si aspettò mezz'ora intera ; ma alla fine dopo lungo stento pur si mossero, e uscimmo da quegli orridi fanghi, e non molto dopo dalla selva ancora, trovando appresso bellissime strade, per le quali alle $4^1/_2$ sboccammo nella pianura, in cui giece la città di *Iassi* a un miglio Italiano di distanza su d'un giogo di colline pochissimo elevate dal piano in una bellissima situazione facendo nel riguardarla di là una comparsa assai bella.

Ivi trovammo il Sig. Hübsch, che vi venne incontro dalla città coi sig. *La Roche* Segretario del Principe per le lettere Francesi, e Italiane accompagnato de varie altre persone a cavallo. Esso Segretario fece alle LL. EE. un complimento gentile a nome del Principe offerendo la carrozza medesima di sua Altezza, che aveva fatta venir seco per condurle al quartiere assegnato loro ed esibendo tutta l'autorità di esso Principe per quello, che occor-

După o jumătate oră de drum găsirăm o *crăşmă* (osteria), unde ne-am oprit câtva pentru adăpatul boilor într'un pârăuaş apropiat. Trei alte ceasuri merserăm prin-tr'o pădure destul de *deasă* (folta) şi plină de arbori foarte frumoşi, în care aflarăm drumuri îndestule; într'un loc observăi că drumul chiar larg pentru multe căruţi era tot sprijinit pe deasupra de o iezetură de pământ făcută destul de înaltă şi lungă şi că trece peste o vale, şi trebue să fi costat o cheltuială considerabilă. După 6 ceasuri şi jumătate de drum am eşit într'o frumoasă poiană încunjurată de toate părţile de aceiaşi pădure, cu o fântână cu cumpănă puţin departe de drum. Aici ne-am oprit un ceas şi aici am prânzit. Ni s'a zis că restul drumului este destul de bun, aşa că am fost trimes înapoi boii şi s'au înhămat caii; însă repede avurăm decepţii. La reîntrarea în pădure am găsit drumuri destul de rele ca cele trecute şi am stat locului multă vreme neputând găsi chipul de a face să meargă înainte caii şi de a tărî căruţele încă goale. Intr'un singur loc am stat aproape o jumătate de ceas; dar la urmă după multe sforţări se putură urni şi am putut eşi din acele noroae oribile şi nu mult încă după pădurea aceasta am aflat un foarte frumos drum, prin care pe la $4^1/_2$ am eşit în şesul, în care se află cetatea Iaşii, la o milă italiană depărtare deasupra unui pisc de coline, puţin rădicate dela şes, într'o prea frumoasă aşezare, făcându-ne a-l privi de acolo într'o înfăţoşare destul de frumoasă.

Aici am găsit pe dl. *Hübsch*, care veni întru întimpinare din oraş cu d-l *La Roche* secretarul Prinţului pentru corespondenţa franceză şi italiană, întovărăşiţi de osebite alte persoane călări. Secretariul făcu la Escelenţele Lor un compliment gentil în numele Prinţului, oferindu-le chiar trăsura Prinţului, care le-o trimesese cu dînsul pentru a-i conduce la cvartirul destinat lor şi dându-le asigurare întreagă din partea Prinţului pentru tot ce le-ar trebui

resse per loro servizio tanto nella continuazione del loro viaggio. Questo Segretario è Francese di n zione nativo di *Aix*. Era andato là col Frincipe al tempo della sua elevazione al Principato, e ore godeva tutta la confidenza. Mi comparve uomo pieno de polittezza e di maturo giudizio: mi fu assicurato da altri, che era uomo di un ottimo fondo de probita, e che tutto attento al servizlo del suo Principe, non simo escolava nulla negli intrighi de Greci, che tiranneggiano quel misere stato, e si fanno tra loro una continua crudele guerra di cabale; egli cosi si sostiene senza essere rovinato, come è seguito ad altri co principi precedenti.

In ordine al' allogio il Sig. Hübsch arrivando a *Iassi* aveva trovato destinato il quartiere per le LL EE. in una piccola casetta, dove sarebbero stati troppo ristreti tutti, massime i figliuolini, che avevano bisogno di spazio suffciente per zampettare scorrendo di quà, e di là. Aveva dunque aggiustate le cose in modo, che fosse destinata piuttosto una bella villa chiamata la *Formosa*, che il Principe ha in quella stessa pianura e piedi di quelle colline, per le quali eravamo discesi, ed era a un mezzo miglio d'Italia di là, e alla stessa distenza da *Iassi* di un miglio d'Italia incirca,

In dimorare fuori della città era apunto di tutto genio del Sig. Ambasciadore si per avere tutta la libertà, che per non essere, come si è detto, di alcun disturbo al Principe per conto di alcun cirimoniale, pronto anche a vederlo in privato în terzo luogo, o non vederlo, come egli avesse desiderato, sapendo, che prima anche nella sua partenza da Costantinopoli sî erano su ciò allarmati i suoi Greci Ministri alla Porta e avevano si per questo, che per altre loro ragioni de politica, tatti tutti gli sforzi per impedire, che il Sig. Ambasciatore non passasse per *Jassi*, ma per li diserti, per dove mandano gli altri Ambasciatori che sogliono essere di molto carico al paese per le provisioni, che si sogliono dare in da-

în serviciul lor atât la locuința, ce voiau s'o aibă acolo, cât și pentru continuarea drumului lor. Acest secretar e francez de neam, născut la *Aix*. Merse acolo cu Prințul în timpul rădicării sale la domnie și se bucură de toată încrederea.

Mi-a făcut impresia unui om plin de politeță și de matură judecată; eu fui asigurat de către alții că era un om de ultimul grad de cinste și că fiind cu totul devotat serviciului Prințului, nu se amestecă de loc în intrigile grecilor, cari terorizază acest păcătos stat și care fac între ei un necontenit crud războiu de cabale. El se susținea astfel fără a fi întru nimic atins, cum s'a întâmplat altora cu Prinții anteriori.

In ceia ce privește locuința d. *Hübsch* ajungând la Iași a găsit aranjat cvartirul pentru Escelențele lor într'o mică căsuță, unde am fi stat prea strâmtorați cu toții câți erau cu neveste și copii, cari aveau nevoe de loc spațios, îndestulător pentru a putea să se mişte de colo până colo. Se putuse întocmi lucrurile în așa chip că se pregăti în grabă o cât de frumoasă vilă, numită *Formosa „Frumoasa“*, pe care Prințul o are în același șes la picioarele aceliaşi coline, pe care o coborâsem noi, și era la o jumătate milă italiană de acolo, și la aceiași distanță de *Iași*, aproape de o milă italiană.

Locuiud în afară de oraş era tocmai pe gustul domnului Ambasador, una că-și avea toată libertatea, alta că nu era așa departe, cum s'a mai spus, ca să facă vre-un neajuns Prințului cu formalitățile ceremonialului, și în al treilea rând putința de a-l vedea în particular, însă nu a-l vedea, cum ar fi dorit, știind înainte chiar de a pleca din Constantinopol că erau nu puțin alarmați miniştrii săi Greci de la Poartă și care și pentru aceasta e, cum și pentru alte motive de politică făcură toate sforțările să împiedece ca d. Ambasador să nu treacă prin *Iași*, ci prin pustiu, pe unde sânt tocmai trimeși ceilalți ambasadori, cari ar fi putut fi sarcini grele pentru țară pentru provianturi, care

naro, e in roba a loro, e ai loru *Michmadàr.* Il Sig, Ambasciatore aveva voluto in tutti i conti, che nel suo Fermano si esprimesse, che passerebbe per la via de villaggi, la quale passa per *Iassi;* ma insieme si era espresso, che non voleva altro, che il necessario pel comodo suo, e del suo seguito senza portare il menomo imbarazzo nè al paese, nè alla persona del Principe, quale aveva conosciuto a Costuntinopoli avanti alla sua elevazione, essendo anche egli stato piu volte da giovinetto a prender il caffè la S. Eccellenza.

Arrivati alla *Formosa* trovammo un palazzo quasi affatto sguarnito non solendo più andarvi i Principi, ma grande, e comodo, e colle vetriate ancora intere e vaj sofà ancor in essere collor cuscini, e varie sedie con una famiglia, che ne ha cura, e vi risiede per conservarlo.' Ti è un gran recinto di mura, che richiude un gran cortile colle stalle, e rimesse, il palazzo del Principe, e un alto gran palazzo al flanco per le donne, come se fosse tatto a uso de'Turchi, ad amendue de quali si monta per una scalinata di pietra, che nel secondo è assai grande e in questo vi sono delle dorature, e Intagli di prezzo. Vi rimane anche nello stesso recinto dalla parte del secondo palazzo un giardino con de'viali e alberi di frutti, ma ora assai trascurato.

Nel primo ingresso nel palazzo vi è una gran sala, che ha in faccia alla porta un camerone diviso da essa con delle balaustrate, e terminato da gran finestroni, che ne pigliano tutta la facciata. e mettono su d'un lago artificiale, che si termina alle suddette colline. Da tutte le parti vi sono delle camere, due delle quali assai grandi sporgono in fuori nella facciata di quà, e di là dalla porta. Il lago è formato da un'acqua, che nasce a piedi di quelle colline, ed è arrestata da una diga forte, e gressa di pali. e terra, che è lunga più di mezzo miglio d'Italia. In mezzo alla diga vi è un'apertura con un

se obişnuesc a se dă în bani, sau în alimente lor şi ai lor *mihmadari.* D-l Ambasador ar fi voit după toate socotelele. ca în al său *ferman* să se spună că are a trece pe drumul de oraşe ce trece spre *Iaşi,* dar să se însemneze lămurit că nu ar fi voit alta de cât strictul necesar pentru comoditatea sa şi a suitei lui, fără a aduce cea mai mică încurcătură nici ţării, nici persoanei prinţului. care l'a fost cunoscut în Constantinopol înainte de înălţarea sa, fiind chiar el în timpul cât a fost tânăr, în situaţia de a lua cafeaoa de mai multe ori cu Escelenţa Sa.

Ajunşi la *Frumoasa* am găsit un palat cu totul nemobilat, de oare ce nu mai obişnuia să vină Prinţul aici, însă mare şi comod, cu ferestrele încă întregi şi osebite *sofale* (Sofà) încă în fiinţă cu perinele lor (cuscine), osebite scaune, cu o familie, care le avea în pază şi care locuia acolo pentru a le păstra. Este de jur împrejur încunjurată cu zid, care cuprinde o mare ogradă cu grajduri şi remize, palatul Prinţului şi un alt palat în coastă pentru femei cum se obişnueşte a se face după uzul Turcilor şi în amândouă palatele te sui pe scări de piatră, care la al doilea etaj este destul de mare şi unde se găsesc aurituri şi sculpturi de preţ. Acolo se afla în cuprinsul acelui de al doilea palat o grădină cu alee şi copaci roditori, dar acum destul de neîngrijită.

In prima intrare a Palatului, acolo este o mare sală, care are în faţa uşel o odae despărţită de intrarea cea mare cu balustrade şi care se termină cu mari ferestrue, care ocupă mai toată faţada şi dau cu privirea spre un lac artificial, care se termină la sus zisele coline. Din toate părţile sânt odăi, dintre care două destul de mari ies în afară cu faţa de o parte şi de alta a porţii. Lacul este format dintr'o apă, care izvorăşte din poalele acelei coline şi este oprită de o iezetură mare, susţinută de stâlpi şi pământ, şi care e lungă de aproape o jumătate milă italiană. La mijlocul iezăturii este o deschizătură

canale, che porta l'acqua a un molino contigue. Il lago ha del pesce. a vi sono de battelli per andarvi a spasso, ma dalla parte occidentale è oramai pieno di cannucce, e altre erbe palustri. non essendo stato ripulito da gran tempo, Fu fabbricatta detta villa da Costantino Mauro-Cordato stato Principe di Moldavia più volte in questo secolo, uomo di gran talenti, e assai celebre in quelle parti.

ca un canal, care duce apa la o moară din apropiere. Lacul are peşte, şi acolo sânt gondole pentru primblare; însă în partea despre apus e dejà prea plin de papură (camucce) şi alte burueni de baltă, de oarece n'a mai fost curăţit de multă vreme. Acest palat a fost zidit de către Constantin Mauro-Cordato, fost prinţ de Moldavia de mai multe ori în acest veac, om de mare talent şi destul de celebru în aceste părţi.

Prima di dire quello che ivi ci occorse ne'quatro giorni, che vi dimorammo, dirò qualche cossa sulla costituzione particolare di quel paese, secondo quello, che ho ricavato da varj, ma principalmente dalla lunga conversazione avuta più volte con una persona di spirito, e talento de' primi Signori della Moldavia, che vi ha de gran beni, vi ha esercitata una delle prime cariche, ed ha presentemente uno de migliori governi, onde deve essere ben informato.

La Moldavia, comi egli mi disse, ha da 120 di quelle, che essi chiamano ore di lungezza, le quali mi parvero di 3 miglia Italiane l'una incirca, sopra 80 di larghezza. e la sua popolazione presentemente è di 150 mila uomini incirca senza le donne, e i fanciulli: è cosa troppo nota, che essa anticamente ha avuti i suoi Sovrani independenti; geme ora sotto il giogo della Tirannide Ottomana. Non è governata immediatamente da Turchi, ma tanto ivi. quanto in Valachia il Gran Signore mette il Principe con pieno potere di levarlo, quando vuole, anche a mezzo l'anno, anche senz'altro motivo. che quello del suo capriccio, e dell'interesse de suoi Ministri. Questo si che ha l'obbligo di mettervi un Principe Cristiano lasciando la piena libertà della Religione, e cio senza che alcun Turco entri ad esercitarvi alcun impiego pubblico. Di fatti non vi sono de'Turchi stabiliti nel paese toltine i negozianti, che vi hanno botteghe, o che vanno, e vengono pel loro commercio. Il Principe tiene al suo soldo una guardia Turca di dieci, o al più di

Inainte de a spune cele ce aici ni s'a ntâmplat în cele 4 zile, cât am locuit aici, voiu spune câte ceva asupra Constituţiei particulare a acelei ţări, din celce am putut scoate mai ales din lungile conversaţii, ce le-am avut cu o persoană de spirit şi de talent dintre primii boiari ai Moldaviei, care are mari şi frumoase moşii, şi care a avut dintre cele mai de samă demnităţi şi care în prezent face parte din unul dintre cele mai de samă guvernet unde trebue să fie bine informat.

Moldova, cum el mi-a spus, are cam la 120 din ceia ce se cheamă *ceasuri de lungime* (ore de lungezza), din care unu, este de aproape 3 mile italiene, şi aproape 80 de lăţime şi populaţiunea sa în prezent este de 150000 oameni aproape fără femei şi copii; şi este lucru prea cunoscut că ea în vechime a avut Hospodarii săi neatârnaţi; iar astăzi geme supt jugul tiraniei otomane. Nu e stăpânită direct de Turci; dar atât aici, cât şi în Valahia, marele Padişah pune Hospodarul cu pline puteri de a-l scoate când va vrea, chiar la mijlocul anului fără nici un alt motiv de cât cel al capriciului său şi după interesele miniştrilor săi. Acesta (Padişahul), de şi are îndatorirea de a pune un prinţ creştin, se lasă deplina libertate a religiei, şi fără ca nici un turc să poată îndeplini vre-o slujbă publică. De fapt însă acolo sânt Turci stabiliţi în ţară de demult, şi negustori cari au prăvălii şi cari se duc şi vin pentru comerţul lor. Prinţul ţine pe socoteala sa *o gvardie* (una guardia) turcească de zece seu chiar de cincisprezece *ianiceri* (giannizzeri)

'quindici Giannizzeri sotto il comando di un Caporale Turco ben pagato in tutti i luoghi grossi, come città, e terre della Provincia, per mantanere il buon ordine presso questi negozianti Turchi, o Tartari, che vi si trovano in gran numero.

Questo Principe si sceglie tra i Greci sodditi della Porta i quali dalla vita che fanno in Costantinopoli quasi di veri schiavi, passano là ad un potere sovrano, e a cariche di grandi autorità, e lucro. Quindi fra loro si fanno una crudele guerra gli uni agli altri, guadagnando di nascosto i Ministri con esorbitanti somme di danari, rispette alle quali è quasi un niente quello, che si paga legitimamente alla Porta, o per Gran-Signore, o per li Ministri medesimi. Si fanno percio de gran debiti, e questi fino a 20, e anche a 30 per 100 d'interesse, per rifarsene con delle violense, ed estorrsoni incredibili, le quali ad ogni modo per lo più non bastano; perchè appena è nominato il Principe, ed ha pigliuto posseso, si fanno subito mille maneggi per iscavalcarlo, la qual cosa riesce spesso anche a mezzo l'anno, ma molto più quando viene il tempo della conferma, e spesso succede. che dopo pochi mesi, o dopo un anno il Principe è deposto, anzi relegato in qualche isula dell'Arcipelago, e anche messo in prigione per debiti. Questo si, che da alcuni anni in quà si è avuto il riguardo di non deporte i Principi, che al tempo della conferma, la quale costa loro ordinariamente un terzo meno, che la prima istallazione. Questa si deve fare ogni tre anni: ma d'ordinario si sogliono far passare questi Principi dalla Moldavia alla Valachia e viceversa.

Paga il Principe al Gran-Signore per tributo annuo da 50 ,in 60 mila piastre, oltre alle quali si paga una molto maggior somma,, che va giuridicamente divisa tra Ministri della Porta tanto per la prima installazione, quanto per ogni conferma, e questo si chiama *Mucarer*. Si crede, che il Principe presente per la con-

supt comanda unui caporal turc bine plătit şi în toate slujbele grase, atât în oraş cât şi în judeţele ţării, ca să mănţină buna rânduială pe lângă negustorii turci sau Tatari, cari se află acolo în mare număr.

Acest Prinţ se alege dintre grecii supuşi Porţii, şi cari după viaţa ce duc în Constantinopol, chiar de adevaraţi sclavi, trec de acolo la puterea Suverană şi cu însărcinări de mare autoritate şi lucru. Apoi între ei există o crudă luptă a unora contra altora, mituind într'ascuns miniştri cu enorme sume de bani, şi care de fapt este o nimică toată faţă cu ceia ce se plăteşte legal la Poartă ori către marele Padişah — ori către miniştri înşişi. Se fac mari împrumuturi, în acest scop, cu 20 şi chiar cu 30 la sută dobândă, penpentru a-i scoate prin violenţă şi stoarceri ne mai pomenite şi cari cu toate acestea tot nu sânt suficiente; căci că abia e numit Prinţul şi a luat în stăpânire, că se fac mii şi mii de manopere pentru a-l scoate, lucru care se întâmplă şi la jumătatea anului, dar mult mai des când vine vremea de reconfirmare şi adesa ori se întâmplă ca după puţine luni sau după un an Voevodul este depus, ba şi încarcerat în vre-o insulă din Arhipelag, şi chiar pus în temniţă pentru datorii. Ceia ce însă de câţiva ani încoace, s'a ţinut în samă de a nu mazili Hospodarii de cât în vreme de reconfirmare, care costă de obiceiu a treia parte faţă de prima instalaţie; şi aceasta trebue să se facă din trii în trii ani. Dar de obiceiu se practică a se trece Voevozii din Moldavia în Valahia şi deandoasele.

Plătea Hospodarul către marele Padişah un tribut anual de 50000 la 60000 piastri, pe lângă care se plăteşte o mult mai mare sumă, care de drept se împarte între miniştrii Porţii atât la prima instalaţie, cât şi la reconfirmare; şi aceasta se cheamă *mucarer*. Se crede că Prinţul actual, pentru confirmarea ce o avut-o, ar

ferma, che ha avuta, abbia pagate da 600 borse di *Mucarer*, che sano 300 mila piastre, Queste sono spese giuridiche, e pubbliche: ma oltre a queste. e incredibile quanto si spenda occultamente per avere l'ajuto di quelli,. che circondano il Gran Signore. Il Principe presente per ottenere questo posto, per quanto ne sono stato assigurato da chi sa bene gli affari di Costantinopoli, pago di nascosto al solo *Mufti*, che il primo capo della Relligione Ottomana, 200 borse, cioè 100 mila piastre, la qual cosa scoperta servi maravigliosamente al gran Visir, che non era suo amico, per iscreditarlo presso il Gran-Signore, che lo stimava, e rovinarlo, facendolo deporre, e mandar in esilio.

fi plătit 600 pungi la mucarer, cari sânt *300000 piastri!* Aceste sunt cheltueli legale şi publice; dar în afară de acestea este neînchipuit cât se plăteşte într'ascuns pentru a obţine acest post, şi care i-a fost asigurat de oameni de bine din Constantinopol, a plătit pe ascuns singur *Muftiului*, care este întâiul cap al religiei otomane 20 pungi, ceia ce face 100000 piastri, şi care o dată descoperit a slujit de minune marelui vizir, care nu-i era prietin, spre a-l discredita pe lângă marele Sultan, care-l stima, şi a-l ruina făcându-l a-l depune şi a-l trimite în surgun.

Oltre alle grandi spese, che realmente è obbligato a fare il Principe alla Porta per pagar il tributo, e guadagnare i Ministri Turchi, è mangiato assai da suqi *Capiochiaja*, i quali gli mettono in conto assai più di quello, che spendono,, e regalano, essendo essi quelli, che si arricchiscono. mentre, come si è detto, egli spesso n'esce pieno di debiti.

Pe lângă marele cheltueli, care de fapt este silit a le face Prinţul la Poartă pentru plata tributului şi câştigărei miniştrilor ţărei, mai e mâncat în destul de ale sale *Capichaèle*, şi cari îi pun în socoteală mai mult de cât cheltuesc şi se desfătează, fiind ei aceia ce se îmbogăţesc, în timp ce, după cum s'a mai zis, ei ies adese plini de datorii.

Per l'ordinario si dice da Greci a Costantinopoli, che la Moldavia frutta al Principe da 1700 borse; ma sono stato assicurato, che arrlva a fruttarne abitualmente fino a 2700 che sono un milione e 350 mila piastre, mentre la vicina Valachia frutta anche 5 mila borse al suo Principe. Eppure tutto questo danare si consuma nelle spese pubbliche, e nelle segrete, che fanno i Principi per ottenere quel posto, e mantenervisi, ed esce cosi fuori della Provincia.

De obiceiu se zice de Greci la Constantinopol, că Moldavia ar aduce Prinţului la 1700 pungi; dar fui asigurat câ se întâmplă a încasa în mod obişnuit până la 2700 pungi, cari sunt 1350000 piastri, în timp ce vecina ei Valahia aduce cam la 5000 pungi venit Prinţului. Şi totuşi toţi aceşti bani se cheltuesc pentru plăţile publice şi cele secrete, pe care le fac domnii ca să capete acest post şi a se mânţine şi astfel banii iese în afară din ţară.

Oltre a tanta somma di danaro, che per questa via esce dalla Moldavia, ne esce un altra quantità considerabile. che guadagnano. o estorcono i Ministri del Principe, e tanti Greci, che sono adoperati nelle diverse cariche, e governi, i quali tutti si affretano ad approfitarsi con tutti i mezzi possibili per far quella loro come vendemmia, giacchè mutato il Prin-

In afară de atâta sumă de bani, care pe această cale ies din Moldavia, mai este o altă cantitate considerabilă, pe care o câştigă sau o storc miniştrii Prinţului şi atâţia Greci, cari sânt vârâţi în diferite slujbe şi guverne, şi cari toţi se grăbesc a trage foloase prin toate mijloacele posibile pentru a-şi asigura veniturl, căci odată ce Prinţul e schimbat se obişnueşte

cipe si sogliono mutar tutti per dar luogo a'dipendenti del nuovo.

Ne esce anche una quantità considerabile per le spezierie, e pel lusso che vi si e introdotto presso la Nobilità del paese, la quale spende assai per li panni, e *stroffe forestiere*, e soprattuto qer le pelli fine, che vengono di fuor di stato. Di questa Nobilità vi sono tre ranghi differenti: quelli del primo rango si chiamano *Bojari*, e l'etimologia del nume viene certamente dalla parola Slava *Boj*, che come si *è detto di sopro*, significa guerra, avendo le armi ivi pur come altrove, dato il primo rango di nobilità. Di questi *Bojari* ve ne sono da 100 case; ma tutte, o qnasi tutte famiglie nuove nel paese, *o* nuove in quel rango, essendo mancate affatto, o cadute in somma povertà tutte le antiche de tempi anteriori alla dominazione Ottomana. Alla Corte del Principe, vi sono 12 gran cáriche nominate da esso Principo, mutato il quale si mutano; ma resta loro il rango'alla Corte, e restano varj privilegi, che fruttano, tra' quali vi sono varie esenzioni da'tributi, e imposizioni per un numero determinato de'loro dipendenti. Quel Signore, da cui ho avute le principali notizie, coll averne esercitata una, ricavava, dalle suddette esenzioni da 3 borse all'anno, e alcun altro, come egli mi disse, ne ricavava anche 5. e anche 10.

I *Bojari* sono in grande considerazione anche presse il principe, il quale, come ho udito anche da varj, che non sono del corpo loro, conviene, che abbia per essi tutti i riguardi, essendovi varj esempj di Principi deposti per li loro lamenti fatti alla Porte. Grandisimo è pure al riguardo, che deve avere per gli Ecclesiatici, massime per i Vescovi. Di questi ve ne sono 3, e un Arcivescovo. Questi fatti una volta durano i vita senza dipendre nè dalla Porta, nè dal Principe, nè dal Patriarca di Costantinopoli in quello, che appartiene alla durazione del loro impiego, e al governo delle loro diocesi, dove i Patriarchi medesimi di Cos-

a fi mutaţi toţi pentru a da loc celor ce atârnă de cel nou.

Mai iese încă o cantitate considerabilă pentru spiţerii, şi pentru luxul introdus la boerimea ţării, care cheltueşte destul pentru îmbrăcăminte (li pani) vânători, şi mai ales pentru blănuri scumpe, care se aduc din afară de ţară. In această nobilime sunt trei trepte deosebite; cei de întâiul rang se zic *boiari* şi etimologia cuvântului vine de sigur de la vorba slavonă *Boj*, care cum s'a zis mai sus, înseamnă *războiu* (guerra) având armele pe lângă sine, ca şi în alte părţi, li s'a dat primul rang de nobleţă. De aceşti *boiari* acolo nu sunt de cât vre-o 100 de case; dar toate, sau aproape toate sunt familii nouă în ţară sau nouă în acel rang, fiind totuşi lipsiţi sau căzuţi în cea mai mare sărăcie toate familiile vechi din timpurile anterioare dominaţiunii otomane. La curtea Prinţului acolo sunt 12 mari slujbe, numite de însuşi Vodă, şi care se schimbă cu schimbarea lui, dar le rămâne rangul la curte şi le râmân diferite privilegii, care le aduc foloase, între care sunt unele scutiri de dări şi impuneri pentru un număr hotărât din supuşii lor. Ace domn de la cari avui principalele informaţii, cu străşnicie indeplini una, primia din sus zisele scutiri până la 3 pungi pe an; iar un oarecare altul, cum mi s'a zis, primia aproape 5, şi chiar 10.

Boiarii sunt în mare cinste pe lângă Prinţ, care, după cum am auzit de la diferiţi, cari nu sunt de clasa lor, are pentru ei toate atenţiunile, fiind diferite exemple de Prinţi mazilіţi în urma plângerilor lor făcute la Poartă. Cea mai mare şi mai curată atenţie au către Eclesiastici, şi cea mai mare către Vlădici. De aceştia sunt trei şi un arhiepiscop. Aceştia odată numiţi durează toată viaţa, fără să atârne nici de Poartă, nici de Prinţi, nici de patriarhul de Constantinopol, care în ceia ce priveşte durata serviciului lor şi al guvernului diocesii lor, unde Patriarhii chiar de Constantinopol se schimbă foarte des de către Poartă, dându-se a-

tantinopoli si mutano spessissimo dalla Porta, dandosi quella dignità *plus offerenti*..

Ora il Principe non ardisce di mettere alcuna straordinaria imposizione generale senza il consenso di questi Vescovi, e de'principali *Bojari*. Ve n'era una volta una grossissima su li bovi, la quale fu levata ad instanza de' Vescovi, e di essi *Bojari*, e fu promulgata una scomunica concepita ne'termini più forti di maledizioni, e minacce contro chiunque abbia ardir di rimetterla. Il Principe presente ha ottenuta dal Patriarca di Costantinopoli l'assoluzione dalla scomunica, o dalla Porto un *Fermano*. che lo autorizza a farlo: ad ogni modo non ardisce de eseguirlo per l'opposizione, che incontra ne' Vescovi, e nella magior parte de'*Bojari*, e de' popoli, assendo capitati anche de'viglietti segreti su questo al Principe pieni di minacce.

L'Arcivescovato frutta da 40, ed anche 50 borse, Ogni Prete ordinario paga al suo Vescova due piastre all'anno, ma tutta il Clero non paga al Principe, che la metà delle imposte. Vi sono molti Monasteri di Monaci, i quali dipendono senza subordinazione a' Vescovi da'loro Abbati fatti da loro stessi col consenso del principe.

Si è veduto quanto danaro esce ogni anno dalla Provincia; convien vedere per qual via vi entri, che altrimenti in poco tempo si esaurirebbe quel, che vi fose. Sono stato assicurato, che ogni anno ne escono da 40 mila bovi ben ingrassati, che vanno in Slesia, Transilvania, e altrove, e si vendono incirca 10 ungheri l'uno. Per questo capo solo vi entrano più di 1500 borse, valendo ogni unghero poco meno di 4 piastre. Ne escono de 10 mila cavalli, de' quali varj si vendono anche a 20, e a 30 ungheri l'uno. Si vendono fuori di stato da 200 mila, e alcuni anni fino a 300 mila castrati. Trovammo in *Jassi* un Mercante, che quest' anno ne aveva comprati egli solo, e man-

ceastă demnitate *plus offerenti* (celui ce ofera mai mult).

Acum Prinţul nu îndrăzneşte să pună nici o dare generală fără consimţimântul acestor Episcopi şi al marilor boiari. Nu de mult se pusese o dare foarte mare pe boi *(văcăritul)*, care fu ridicată după stăruinţa Episcopilor şi a unora din boiari, şi fu promulgată o afurisenie, concepută în cuvinte nu puţin tari de blăstâm şi ameninţări contra oricăruia ar îndrăzni să o pună din nou. Prinţul actual a căpătat de la Patriarhul de Constantinopol râdicarea afurisienei şi de la Poartă un *Ferman*, care-l autoriză a o face; în orice caz nu îndrăzneşte să-l aducă la îndeplinire, din cauza opoziţiei ce întimpină din partea Episcopilor şi din partea majorităţilor boiarilor şi a poporului. de oarece s'au surprins iarăşi scrisori secrete despre aceasta către Prinţ, pline de ameninţări,

Arhiepiscopul căştigă la 40 până la 50 de pungi. Fiecare preut de obiceiu plăteşte Episcopului său doi piaştri pe an; dar tot clerul nu plăteşte Prinţului decât pe jumătate dările. Acolo sânt multe mănăstiri de câlugări, şi care atârnă fără subordonare faţă de Vlădici, de Stariţii or făcuţi, dintre ei înşişi cu aprobarea lui Vodă.

S'a văzut câţi bani iese în fiecare an din ţară; trebue să vedem pe ce cale intră acolo, căci altfel s'ar istovi în scurt timp, tot ceia ce este. Am fost informat sigur că în fiecare an iese 40000 boi bine îngrăşaţi, care se duc în Silezia, în Transilvania şi aiurea şi se vând cam cu 10 *ughi* unul. In acest chip numai întră acolo mai mult de 1500 pungi, valorând un *ug* ceva mai puţin ca 4 piastri. Se exportă cam la 10000 cai, care se vând cu 20 şi 30 *ughi* unul. Se vând în afară de ţară la 200.000 şi în alţi ani cam 300000 berbeci. Am găsit la Iaşi un negustor, care anul acesta a cumpărat el singur şi a trimes la Constantinopol pentru *bairam*, care este ca şi Paştele Tur-

dati a Costantinopoli pel *Bairan*, che è come la Pasqua de'Turchi, 60 mila. Si vende pure una quantità grandi di miele, e cera, restando el primo per lo più in Costantinopoli, e endando la secconda per la maggior parte a Venezia, e de questi due capi si ricavano verso 1000 borse all-anno. Vanno pure a Costantinopoli più di 300 mila *chilo* di grani, misura di 22 oche di peso, come si è detto di supra. Inoltre si vende una gran quantità di legname, massime per gli alberi delle navi. Si tagliano da' paesani i gràndi alberi nelle selve vicine a' fiumi *Moldova, Bistrina* e *Seret*, nell' ultimo de'quali entrano i due primi, e questo nel Danubio. Il sevo, i cuoj, le pelli fine del paese, le carni fumati, il formaggio, il *butirro* salato, il vino, che va fuori del paese, il tabacco sono anche de' rami di commercio molto lucrativo.

Vi è anche nel paese gran quantità di vigne, massime nelle vicinanze della Valachia, e nelle selve oltre a' cervi, e cignali, de quali ve ne ha in abbonndanza. vi sono delle bestie di più specie, che danno delle pelle fine ; vi è in somma tutto quell, che si richiede per rendere felice una Provincia, e questa lo sarebbe, se non fose tanto oppressa dalle imposizioni ordinarie, e straordinarie, e dalle mille arti, che adoprano i Greci per opprimere i popoli, e scorticarli.

Ha il Principe molti mezzi per tirar a se il danaro oltre le prepotenze, che si praticano con quelli, che non sono de' principali *Bojari*, o loro dipendenti. Tira de gran diritti dalle dogane di tutti i generi, che si estraggono. Vi sono delle imposizioni forti su li fuochi, sulle teste umane, ed altre simili. Per queste imposizioni si paga un tanto il mese, e della somma un terzo è una capitazione sugli uomini, e due si ripartono su' bestiami. I capi de' villaggi ne fanno la distribuzione secondo lo stato delle persone, e delle famiglie. Vi è qualche casa di puri villani, che paga di sua partte più di 100 piastre all' anno, come udii *da loro me-*

cilor 60000 berbeci. Se vinde apoi o mare cantitate de m'ere şi de ceară, rămânând *cea întâiu* mai mult în Constantinopol, pe când a doua merge în cea mai mare parte la Venezzia; şi din aceste două produse se încasază aproape 1000 pungi pe an.

Se duc la Constantinopol mai mult de 300000 chile grâu, măsură de 22 ocale greutatea, cum s'a zis mai sus. In afară de aceasta se vinde o mare cantitate de lemn mai ales pentru catargurile (alberi) corăbiilor.

Se tae de ţărani copaci mari din pădurile vecine râurilor Moldova, Bistriţa şi Siret; în acesta se varsă cele două; şi acesta se varsă în Dunăre. Seul, pieile, pieile fine din ţară, cărnurile afumate, brânzeturile, untul presat, vinul, care e trimes din ţară, tutunul, sânt atâtea specii de comerţuri foarte productive.

Mai este acolo în ţară o mare mulţime de vii, mai ales în vecinătatea Valahiei; iar în păduri afară de cerbi şi mistreţi, de care se găsesc în ambondenţă, se mai găsesc şi ale animale de alte specii, care dau piei fine. Acolo este în definitiv tot ceia ce trebue ca să să facă o provincie fericită, şi de sigur aşa ar fi, dacă ţara n'ar fi aşa de apăsată de biruri ordinare şi extraordinare, şi de miile de meşteşuguri, pe care le întrebuinţează Grecii pentru apăsarea poporului şi a-l jefui.

Acolo Prinţul are multe mijloace de a scoate banul pentru sine, pe lângă abuzurile, ce se practică cu acei ce nu sânt adevăraţi boiari, sau protejaţii lor. Trage mari foloase din vămile de toate felurile ce se scoate. Acolo sunt dări grele pe căminuri, pe capetele oamenilor, şi altele asemenea. Pentru aceste impuneri se plăteşte o sumă pe fiecare lună şi din acea sumă o treime este pe capitaţie pe oameni şi două părţi se raportează pe vite. Căpiteniile satelor nu fac distribuirea dărilor după starea persoanei şi a familiei. Sunt unele case de ţărani adevăraţi cari plătesc din partea lor mai mult de 100

desimi in alcuni villaggi, o mi aggiunsero, che vengono spesso degli ordini di contribuzioni straordinarie, che s'impongono *affato* arbitrariamente sotto varj pretesti *Non era gran tempo*, che era stata pagata una contribuzione solita di 8 piastre, e 16 pará; allora era supravvenuto nuovo ordine di pagarne subito un' altra metà di più del titolo del *Mucarer*. che il Principe deveva pagare per la sua conferma, di cui gli Ecclesiastini che pagano la metà de' Laici, dovevane pagare 2 piastre, e 4 parà per uno: ne' villaggii per i poveri, che non possono pagare, convien che paghino li più ricchi, o i loro padroni.

La lingua del paese è un miscuglio di varie lingue. Vi è qualche cosa della lingua Slava, e della Turca; ma la più gran parte è presa dal Latino, e dall Italiano, e vi s'incontra una quantità di quelle parole Italiane, che non sono derivate dalle, Italiano, come pure moltisime delle Latine, s' incontrano mutate in quel modo, in cui le hanno fatte entrare nella presente loro lingua gl' Italiani. Questo mi fa credere, che l'origine della tanta affinità della loro lingua colla Latina non si deve prendere dalle antiche colonie Romane, o da' loro *esuli*, o da' primi seculi della Chiesa, come ivi *molti mi* affermavano, ma piutosto dal commercio, che vi hanno avuto gl'Italiani pochi secoli addietro, e dalle loro colonie. Mi disse il Sig. **Millo** Starosta di *Cearnouz*, governo ora appartenente alla Moldavia, che in *Suciava*, una voita Capitale della Moldavie, situata a due giornate de *Jassy* a *ponente*, ha veduto egli stesso da 30 Chiesé ora *dirute* piene d'iscrizione de' Genovesi, e che ivi in un castello pur diruto vi *sussistono tuttora* le armi di Genova. Dette Signore è Greco, ma d'origine, come egli mi disse, Franceso, e sa bene la liugua Italiana, e Francese. Avendo presa una ricca moglie ereditiera, si è stabilito in quel paese, in cui gode molte riechezze, ed è molte considerato da' Principi.

piastri pe an, cum am auzit chiar de la el în unele sate, sau am aflat că sosesc unele ordine de contribuţiuni extraordinare cari se impun în mod cu totul arbitrar supt diferite pretexte. Nu trecuse multă vreme, de când se plătise o contribuţie obişnuită de 8 piastre şi 6 parale (parà), atunci veni un nou ordin de a se plăti repede o altă jumătate în plus supt titlul de *mucarer*, pe care Prinţul trebuia să-l plătească pentru confirmarea sa, din cari eclesiasticii, care plătesc jumătate cât laicii, trebuia să plătească 3 piastri şi 4 parale de fiecare; iar ţăranii prea săraci şi care nu pot plăti s'a convenit a plăti cei mai bogaţi sau stăpânii lor.

Limba ţării este un amestec de diferite limbi; pare ceva din limba slavonă şi din cea turcească, dar cea mai mare parte este luată din limba latină şi din italiană; şi în ea se întâlneşte un mare număr de cuvinte italiene, cari nu sunt derivate din latineşte, cum iarăşi foarte multe din latină se întâlnesc schimbate în aşa fel, în care Italienii au făcut să intre în limba lor actuală. Aceasta mă face a crede că originea unei aşa de mari afinităţi a limbii lor cu latina, nu trebue a se lua de la vechea colonie romană, ci sau de la fugarii lor (esuli), sau de la primele secule ale bisericii, după cum mi-au afirmat mulţi acolo, şi mai curând din comerţul, ce au avut Italienii acum câteva secule în urmă şi din coloniile lor. Mi-a spus dl. *Millo, starostele de Cernăuţi*, guvernul aparţinând astăzi Moldaviei, că la Suceava, fostă odată capitala Moldaviei, aşezată la 2 zile de Iaşi spre apus, a văzut el însuşi vre-o 30 biserici, astăzi ruinate pline de inscripţii genoveze, şi că într'un castel de acolo, de asemenea ruinat, se păstrează totdeauna armurile de Genova. Numitul domn este grec, însă de origină cum el mi-a zis, este Francez şi ştie bine limba Italiană şi Franceză. Căsătorindu-se cu o prea bogată femee moştenitoare se stabili în această ţară, în care se bucură de multă bogăţie şi de mari treceri la Prinţ.

Mi aggiunse il medesimo, che vi è in *Iassi* inedita una Istoria di Moldavia *fatta compilare* da Gregorie Skika (sic) stato Principe di Moldavia 36 anni addietro, uomo di ottimo gusto, e di molto sapere, e ricavata da tutti que'monumenti, che il medesimo aveva con sommo diligenza fatti ricercare da pertutto. Mi aggiunse la tradizione popolare, che vi e nel paese, che un Cavaliere Unghero avanzadosi coll'-andare a caccia fino a là, trovò il paesdeserto: che alfine vi trovò un pellice ciere con delle api, dalle quali aveva il suo nutrimento, da cui prese nome la città di *Suciava*, che egli vi stabili conducendovi una colonia di Ungheri, derivandosi *Suciava* dal nome, con cui in quolla ligua si chiama un tal mestiere: che un suo cane chiamato *Moldav* càtuto nel fiume vi si annego, e dette il nome al fiume Moldova, e alla Moldavia.

Il Principe presente di Moldavia è *Gregorio Calimachi*. Suo padre essendo al servizio del primo Dragomano della Porta andava con esso alla Corte, ed era ivi cunosciuto per nomo di talento, e di spirito: tagliata la testa al medisimo Dragomano per delitti di stato, esso gli in surrogato; dopo vari anni di servizio fu fatto Principe di Moldavia, posto che spessissimo ottengono i primi Dragomani, e si tiene per cosa sicura in Costantinopoli, che l'anno venturo il primo Dragomano presente sarà pure fatto Principe o di Moldavia, o di Valachia. Detto Principe suo padre, che ancora vive, fu deposto, e relegato. L'anno scorso sperava di riavere il posto: ma esso fu piuttosto dato al figliuolo, che è un giovie di un' indole assai dolce, e amabile. e pleno di politezza, e di buone massime, e sentimenti; ma i suoi Ministri, che gli hanno procurata la carica, sono quelli che fanno tutti gli affari, e opprimono, e tiranneggiano al solito que poveri popoli. Vi è con esso un suo fratello più giovane di lui; che parimenti ha una indole eccellente, ed è stato molto bene educato..

Quella sera, che noi arrivammo alla

Acelaşi mi-a mai spus că este la Iaşi o istorie a Moldaviei, făcută din ordinul lui *Gregorie Ghica*, fostul domn al Moldaviei 36 ani în urmă, om de cel mai bun gust şi de multă ştiinţă şi este scoasă din toate acele monumente, pe care singur el cu cea mai mare grijă le făcuse să se strângă de pretutindeni. Mi s'a mai povestit tradiţia populară, care este în ţară că un cavaler Ungur mergând la vânătoare şi înaintând până acolo a găsit ţara pustie, că în sfârşit a dat acolo de un cojocar (pelcine) care avea o prisacă, de la care îşi avea şi hrana lui, şi de la care a luat numele cetatea *Sucevei*, că el a condus şi aşezat o colonie de Unguri, derivând *Suceava* de la cuvântul cu care se numeşte în acea limbă acel meşteşug; că un câne al său numit *Moldav*, căzut în fluviu s'a înecat şi a dat numele fluviului Moldova, şi al *Moldaviei*.

Prinţul actual al Moldaviei este *Grigori Calimachi*. Tatăl său fiind în serviciul primului dragoman al Porţii mergea cu el la Curte şi era acolo cunoscut ca om de talent şi de spirit; tăindu-i-se capul aceluiaşi dragoman pentru delicte de stat, fu el numit în locu-i; după câţiva ani de serviciu fu făcut prinţ la Moldavia, post pe care îl capătă foarte des primii dragomani, şi la Constantinopol se ţine ca lucru hotărât că la anul viitor primul dragoman actual va fi sigur făcut Prinţ al Moldaviei ori al Valahiei. Tatăl sus zisului principe, care încă trăeşte, fu mazilit şi exilat; anul trecut spera să-şi recapete postul, dar acesta s'a fost dat mai curând fiului său, care este un tânăr de un caracter foarte blând şi amabil şi plin de politeţă şi de bune păreri şi sentimeate, însă miniştrii săi, cari i-au procurat această însărcinare, sunt tot aceia cari fac toate afacerile şi apasă şi tiranizază după obiceiu bietul popor. Stă acolo cu el un frate mai tânăr ca el, care de asemenea are o fire escelentă şi a fost foarte bine educat.

In sara aceia, în care noi am ajuns la

Formosa, arrivò pure l'Ufficiale, che portava il *Caftan*, e gli altri regali del Gran Signore, e la mattina seguente si doveva fare la solenne cirimonia di leggere il diploma della conferma, e ricevere i regali, e la funzione doveva farsi poco lontano da detto palazzo ivi appunto ove ci era venuta incontro la carrozza del Principe. Il Sig. La Roche ci aveva promesso di venire a prenderci per vederla ; ma occupato troppo dal suo impiego non potè mantener la parola : sicchè verso le 10 della mattina si vide uscire dalla città sul grande stradone una quantità di gente a cavallo. Io non vedendolo comparire o temendo di pederla, mi avviai pel prato zoppicando, che la mia gamba aveva sempre più peggiorato, e arrivato al fine dello strapone sulla colina a pochi passi da una specie di loggia coperta din un tetto sostenuto da pilastri di pietra, che vi è contigua alla strada, fatta, credo. per godere la bellisima veduta della campagna, e della città in prospettiva, vidi due belle tende una rotunda, e l'altra bislunga. e aperta tutta verso la città, nella quale tenda doveva farsi la cirimonia. Dall'altra parte di essa loggia vi era una collinetta artificiale di figura conica, e in cima ad cassa un uomo vestito di certi canavacci luridi, ma pieni di frasche, e con un gran ramo in mano faceva mille gesti colle braccia gridando nella lingua del paese.

Mi avanzai alla loggia, ove trovai una mano di *Bojari*, co'quali non poteva parlare non sapendo la loro lingua. Lo spettacolo era assai magnifico. Da ambe le parti dello stradone lungo un miglio vi erano due file di gente a cavallo stretta bene, e serrata, con una quantità di belle bandiere distribuite a piccoli intervalli uguali fra loro, che sventolavano In mezzo a queste file veniva dalla città una gran quantità di gente a piedi, e di Signori a cavallo col Principe stesso.

Prima, che questo si accostasse, un di que'*Bojari*, che erano nella loggia, mi dimando in modo. che lo compresi, sa appartenevo al'Ambasciatore Inglese arri-

Frumoasa, a sosit şi oficialul, care a adus Caftanul şi celelalte daruri de la marele Sultan; şi în dimineaţa următoare trebuia să se facă ţeremonia oficială a cetirii diplomei de confirmare şi a primi darurile şi oficiarea trebuia să se facă ceva mai departe de sus pomenitul Castel, acolo unde ne eşise întru intimpinare Careta domnească. D-l *Laroche* ne făgăduise să vină să ne ia pentru a o vedea ţeremonia, dar fiind prea ocupat cu slujba sa nu putu să-şi ţină vorba, astfel ca la 10 dimineaţă s'a văzut eşind din târg pe uliţa mare o mulţime de oameni călări. Eu nu i-am văzut apărând şi temându-mă să nu pierd, mă pornii pe câmp schiopătând, căci starea piciorului meu se înrăutăţise, şi ajuns In fine pe o colină la câţiva paşi de un fel de tribună acoperită de un coperiş sprijinit de stâlpi de piatră, care era alăture cu strada, făcută, cred, pentru a avea cea mai frumoasă privelişte a câmpiei, şi a oraşului în perspectivă, văzui două frumoase corturi, unul rotund, altul lungueţ şi deschis cu totul spre oraş, în care corturi trebuia să se facă ţeremonia. De cealaltă parte a tribunei era o colină artificială de formă conică şi în vârful ei uu om îmbrăcat cu nişte haine grosolane (canavacci lucidi) şi murdare, dar plin de frunze şi cu o mare creagă în mână făcea mii de gesturi cu braţele, strigând în limba ţării.

Inaintăi spre tribună, unde găsii o mână de boiari, cu care nu putui vorbi neştiind limba lor. Spectacolul era destul de măreţ. Pe îmbele laturi ale marii uliţi, lungă de o milă, erau aşezate două rânduri bine strânse de călăreţi şi înghesuite, cu o mulţime de frumoase steaguri, distribuite la mici intervale între ei, cari fâlfâiau. In mijlocul acestor şiruri venia din oraş o mare mulţime de oameni pe jos şi boiari călări împreună cu însuşi Prinţul.

Inainte ca acesta să se fi apropiat, unul dintre boierii cari erau în cort, mă întrebă în un chip ca să-l înţeleg, dacă aparţin ambasadorului inglez, care sosise

vato, e fattogli cenno di si, mi condusse, alla stessa tenda del Principe. Trovai vii molti Signori, uno de'quali di una famig-ia Greca di Costantinopoli, dove aveva. conosciuti a Pera i Ministri, e i principali Franchi. mi parlo in laliano, e in Francese, e mostrando di conoscermi per nome mi disse, che mi fermassi pure ivi che da un cantone avrei veduto bene tutta la funzione. Intanto si empi la tenda di *Bojari*, e arrivo prima del Principe il suo fratello, il quale sentendo, che io diero là etra, mi fece avanzare parlandomi in Italiano, e sopravvenuto poco dopo il Principe stesso, udendo il mio nome, mi fece venire accanto a lui, e mi parlo in Greco servendogli di interprete quello stesso Signore Greco, che mi aveva fermato ivi, mi disse, che mi conosceva già per riputazione, e che aveva avuto molto piacere nell'udire, che sarei passato per *Jassi*, che voleva vedessi bene tutta quella [funzione, e che poi disiderava di trattenersi meco qualche tempo, in privato nel suo palazzo. Aggiunse a queste finezze una distinzione più grande, facendovi portare in quel pubblico il caffe, de' dolci, e dell'acqua odorosa co'profumi all' uso Turco, case, che erano state portate a lui, e non a quella moltitudine de'suoi *Bojari*. Io veramenta rimasi sorpresa, nè mi aspettavo in conto alcuno tali finezze in tal paese, non credento, chi il caracttere di un letterado, quale senza mio merito mi viene attribuito da que che hanno della bontà per me, e sulla fede de quali me lo altribuisce il pubblico, dovesse in un paese d'ignoranza, e di barbarie farmi avere quella sorti di accoglieza distinta.

Sedeva il Principe su d'un bel sofà, stando in piedi suo fratello, e tutti gli altri, fuori che un Turco suo Segretario per la lingua Turca, che sedeva al cantone opposto del sofà sul suo orlo, e un altro, che sedeva fuori sul tappeto. Preso, che egli ebbe il suo caffè co' suoi dolci, e profumi, si alzó, e andò incontro al *Caftan*, e a una bella peliccia manda-

atunci, şi făcând semn că da, m'a condus în însuşi cortul domnitorului. Găsil acolo mulţi domni, unul din aceştia dintr'o familie Greacă din Constantinopol unde cunoscuse La Pera pe miniştrii şi cei mai de samă Francezi, îmi vorbi în Italiană şi în Franţuzeşte şi arătând că mă cunoaşte pe nume. îmi zise ca să mă opresc acolo, căci dintr'un colţ aş vedea lesne toată ţeremonia. Indată se umplu cortul de boiari şi sosi înaintea Prinţului fratele său, care auzind că eu eram acolo în urmă, mă chemă, vorbindu-mi în Italieneşte şi puţin după aceasta sosind însuşi Prinţul, şi auzind numele meu, mă pofti la el şi-mi vorbi în Greceşte slujind de interpret acelaşi domn Grec, care mă oprise acolo şi-mi zise că mă cunoaşte deja după reputaţie, şi că avea multă plăcere să audă că aş fi trecut prin Iaşi şi că ţinea să văd bine ţeremonia şi că după aceia ar dori să se întreţină cu mine câtva timp mai intim la palatul său. Adăugă la această gentileă o distincţiune şi mai mai mare, trimiţindu-mi în public cafea, dulceţuri şi ape parfumate cu parfumuri, după obiceiul turcesc, lucruri care-i fusese aduse pentru ei şi nu pentru cealaltă mulţime din boiarii săi. Eu în adevăr remăsei uimit; nu mă aşteptam la atâta politeţă într'o astfel de ţară, necrezând că Insnşirea mea de scriitor, care fără meritul meu mi se atribuise de acei ce au bunavoinţa faţă de mine şi după afirmarea cărora mi l atribuise publicul, să aibă într'o ţară de atâta ignoranţă şi de barbarie o asemenea primire distinsă.

Şedea Prinţul pe o frumoasă sofa, stând în picioare fratele său ca şi ceilalalţi, afară de un turc, secretarul său pentru limba turcă, care stătea în colţul opus sofalei pe perna sa şi altul, care stătea afară pe covor. Văzui că după ce-şi luă cafeaua cu dulceţi şi parfumuri, se sculă şi merse spre Caftan şi o frumoasă blană trimeasă lui de marele Sultan, pe care

tagli dal Gran Signore, quali si mise addosso, e ricevette la patente della sua conferma mettendola alla fronte, e al petto indi tornô alla sua tenda, ove stando egli in piedi fu letta ad alta voce dal Segretario Turco la patente medisima, in cui udit molte volte ripetere il nome di *Voivoda*, con cui lo chiama essa patente, mentre, per altro in Italiano, e in Francese, ivi e in Costantinopoli la chiamano Principe, e *Voivoda* in Polonia si chiama ogni Palatino.

Dopo la lettura gli fu condotto innanzi un superbo cavallo con gualdrappa ricchisima, tutta coperta di ricamo d'oro conformimenti bellissimi, e ricchi, regalo pure del Gran Signore. Venne anche innanzi alla tenda quel birbone della collina colle sue frondi, e fece de'salti, e borbottó un non so che : intanto que'signori già sfilavano per rimetterai a cavallo, e tutta la comitiva col numerosissimo popolo, e con tutta quella cavalleria delle due ale rientrarono nella città. Io rimasi a riguardare quello spettacolo veramente superbo da quelle piccola eminenza, e zoppicando tornai al palazzo, dove trovai, che la Signora Ambasciatrice col fratello, e col Sig. Hübsch, e il Dottore avendo indarno aspettato il Segretario La Roche, si erano portati colla carrozza da viaggio alla porta della città vedendo la gran cavalcata al suo ritorno: ma io per buona sorti mi ero trovato a vedere tutta la funzione intera.

Quel giorno, e il giorno seguente noi restammo nella nostra villa, se non che io andai in città a vedere la chiesa, che vi hanno pubblica i PP. Francescani, e un missionario Gesuita Polacco, che vi e essendovi la libera professione pubblica della religione Cattolica, la quale pure pubblicamente ivi esercita il medisimo Segretario La Roche: onde ebbi il comodo di dir anche più volte la messa, e farla sentire alla servitù cattolica di S. E., benche la mia gamba continuasse a darmi sempre più pena.

Sogliono esservi cinque, o sei de PP.

şi o puse în spate, şi după ce primi decretul de confirmare, ducându-l la frunte şi la piept, apoi se întoarse în cortul său şi stând în picioare i se citi cu voce tare de către Secretarul turc firmanul, în care auzii de multe ori repetându-se nume e de *Voevod*, cu care îl numea decretul, în timp ce de altfel în italiană şi în franceză, acolo la Constantinopol, îl numia *Principe;* iar în Polonia se numeşte Voevod ori ce palatin.

După cetire fu condus înaintea unui cal măreţ, acoperit cu un foarte bogat zaltrap (gualdrappa), făcut cu totul din broderii de aur cu foarte bogate şi frumoase garnituri, un dar al marelui Sultan. Veni apoi înaintea Cortului şi acel băeţandru de pe colină cu frunzele sale, şi făcu sărituri şi bodogăni nu ştiu ce; în acest timp boiarii deja defilau pentru a încăleca şi toată suita cu mulţimea norodului şi cu toată cavaleria din cele două aripi, reîntră în oraş. Eu rămăsei să privesc acel spectacol în adevăr măreţ pentru această mică eminenţă, şi şchiopătând mă întorsei la palat, unde aflăi că doamna ambasadoare cu fratele ei şi cu d. *Hübsch* şi cu doctorul, după ce au aşteptat în zadar pe secretarul *La Roche*, s'au fost dus cu căruţa de drum la poarta Cetăţii, putând să vază astfel cavalcada la întoarcere; pe când eu din fericire, am putut să văd toată întreaga ţeremonie.

In ziua aceia şi în ziua următoare, noi am rămas în vila noastră, atâta doar că eu m'am dus în oraş să văz biserica, pe care o stăpânesc părinţii Franciscani şi un misionar iezuit Polon, şi e liberă acolo profesarea religiei Catolice şi pe care o practică în mod public însuşi secretarul *La Roche*; acolo avui îngăduiala de a oficia de mai multe ori slujbe şi a face să fie auzite de supuşii Catolici ai Eminenţii Sale, cu toate că piciorul meu continua să mă facă tot mai mult să sufăr.

Obişnuiau să fie cinci sau şase părinţi

Francescani, ma allora ve n'erano due soli: mi dissero essi, e il Gesuita, che non è impiedito il libero esercizio della Religione Cattolica, ma che ad ogni modo hanno mille vessazioni, essendo ad ogni tanta obbligati a pagar molto caricandosi moltissimo certe vigne, che possedono, e dalle quali ricavano in gran parte il loro sostentamento. Avevano avuti due cavalli, i quali furono presi per forza, e mandati con una spedizione a *Gallaz*, essendo uno di essi crepato per istrada, e l'altro tornato zoppo: avendo essi fatto una campana un poco piú grossa la volevano pigliare gli Scismatici per forza per le loro chiese, e avendo fatto una casa un poco migliore a due piani con varie camere, coloro avevano voluto prenderla per forza, e a stento se ne era impedito l'effetto; sichè, per quanto mi accorsi, tutti i loro imbrogli venivano solamente da motivi de'interesse, e non di religione, e ne eviterebbero la maggior parte, se venduto tutto quelo, che si possedono, rinvestissero il prezzo fuori di quel paese, e vivessero col danaro transmessoi trattati garantiti dalla Polonia, non devono pagar nulla.

Il terzo giorno, che fu a 6 Luglio, venne il Sig. Segretaria La Roche a condurci a un'udienza publica dal Principe Il Sig. Hübsch, il Sig. Dottore, ed io che col Sig. Ambasciatore non si vide nè in pubblico, ne in privato, andammo al suo palazzo, che è fabricato di pietra, e sodo, ma è un'anticaglia senza alcun buon gusto, e senza alcun ordine. Fummo condotti prima in un gabinetto pulito, d'onde vi è una veduta bellisima della campagna, e del piccolo fiume detto *Bakluy*, che serpaggia per essa, e vade la città a mezzodi. Vi erano attorno de'sofa, vi erauuo, scanzia di buoni libri ben legati, e due globi celeste, e terrestre: ivi vedemma suo fratello. Andando dal Principe fummo ricevuti in una camera piuttosto piccola quasi affato nuda, che pero era piena di *Bojari*, o della sua gente di corte in piedi: egli era su di un alto sofà col

franciscani, dar atunci erau numai doi. Mi-au spus ei şi iezuitul polon că nu e oprită libera exercitare a religiei Catolice, dar în ori ce caz sufăr mii de neajunsuri, fiind siliţi a plăti grele dări (caricadosi) pentru viiile ce le posedă şi din care vii scot în mare parte traiul. Ei au fost avut doi cai, şi cari au fost luaţi cu forţa şi trimeşi în olac la *Galaţi*, unul din ei a şi crăpat (crepato) pe drum, iar altul s'a întors şchiop; apoi făcându-şi un clopot ceva mai mare, schizmaticii (Ordodocşii) au vrut să-l ia cu sila pentru biserica lor; alta, făcându-şi o casă ceva mai bunişoară, în două rânduri şi cu mai multe camere, tot aceia au vrut să le-o ia cu forţa, cu mare greutate i-au putut împiedeca să n'o facă; aşa că după cum am observat, toate încurcăturile lor veniau numai din motive de interes, nu din motive religioase, şi că s'ar fi evitat cea mai mare parte, dacă s'ar fi vândut tot ceia posedau acolo, şi dacă ar fi schimbat banii în afară de ţară şi ar fi trăit cu banii trimeşi lor, căci pentru persoana lor, conform tratatelor garantate de Polonia, nu trebue să plătească nimic.

A treia zi, care fu la 6 Iulie, veni d. secretar *La Roche* să mă conducă la o audienţă publică a Prinţului. Domnul Baron, d-l Hübsch, D-l Doctor şi eu care cu d. Ambasador nu mă văzusem nici în public nici în particular, merserăm la palatul său, care e zidit din piatră, e solid, dar o vechitură fără nici un gust şi fără nici o sistemă. Furăm conduşi întâiu într'o cameră curată, de unde aveai o prea frumoasă privire asupra şesului, şi asupra micului părău zis al Bahluiului, care şerpueşte prin oraş şi udă cetatea la miazăzi. Erau de jur în jur sofale, mai era şi o bibliotecă cu bune cărţi, bine legate şi două globuri cereşti şi terestre. Acolo văzui pe fratele său. Mergând la Prinţ, am fost primiţi într'o cameră cu mult mai mică, dar aproape goală, care însă era plină de boiari şi de oamen de curte în picioare. El era pe o înaltă sofa

Segretario La Roche accanto in piedi. Per noi vi erano quattro sedie d'appeggio in faccia a lui. sulle quali si fece sedere, e fece portare, al solito caffe, confeture, acqua odorosa, e profumo. Vi forono de'complimenti reciproci anche a nome del nostro viaggio, ed entro in varj altri discorsi indirizzando la parola ora ad uno, ed ora ad un altro di noi: egli parló sempre in Greco facendo da interprete il Sig. La Roche intenda, e parli ancora quando vuole, come mi fu detto, la lingua Francese, e l'Italiana: una è ivi una specie di etichetta, che il Principe almeno in pubblico non si serva di altra lingua, che della Grecca. Nell'uscire mi fece dire dal Sig. La Roche, che ma avrebbe mandato a prendere il dopo pranzo per rimanere meco in confidenza.

Quella matina medisima aveva data udienza anche al nostro *Michmadàr*, quale aveva ricevato con tutte distinzioni; si crede, che gli abbia promesso allora e fatto poi al suo ritorno un grosso regalo in danaro, accordandosi con lui su quello, che doveva sottoscrivergli a titolo di spese, che non aveva fatte pel vitto, e vetture di tutti noi, da farsi menar buono alla Porta.

Il dopo pranzo venne la carrozza a pigliarmi, e fui condotto subito in quell'istesso gabinetto: avevo portato, come ne era stato ricercato, que'pochi istromenti, che avevo meco, ed erano un cannocchiale di 3 piedi della nuova invenzione del Dollond [1]) col doppio obbiettivo di due specie de vetri, al fine del quale si puo mattere anche un instromentino, che contiene uno specchietto mobile di metallo, che avevo fatto fare a Londra, e con cui in una camera oscurata soglio mandare dove voglio sul muro l'immagine del sole per far vedere la sue macchie, e i suoi eclisi, e l'avevo apparecchiato per fare l'osservazione di Venere dell'anno scorso,

1). Allora nouvissima. fatta non piu di due anni prima.

alăture cu secretarul *La Roche* în picioare. Pentru noi erau puse patru scaune aşezate în faţa lui, pe care ne-a poftit să şedem şi ordonă să ni se aducă obişnuita apă, dulceaţă, apă mirositoare şi parfum. S'au schimbat complimente reciproce în numele ambasadorului; apoi ne-a întrebat de călătoria noastră şi apoi a intrat în diferite alte discuţiuni, adresând cuvântul când unuia, când altuia dintre noi. El vorbia mereu Greceşte, slujind ca tălmaciu d-l *La Roche*, cu toate că înţelege şi vorbeşte chiar când vrea, cum mi s'a zis, limba franceză şi italiană. Dar este vorba un fel de etichetă ca Prinţul, cel puţin în public, să nu se slujască de altă limbă de cât de limba greacă. La eşire îmi spuse prin d-l *La Roche* că mi-ar cere să-i dau după prânz să rămână cu mine singur în taină.

In aceiaşi dimineaţă i-a dat audienţă şi *Mihmadarului* nostru, pe care-l primi cu toată distincţiunea. Se crede că i-a făgăduit atunci şi că i-a făcut apoi la întoarcerea sa un mare dar de bani, înţelegându-se cu el într'aceia ca să-l subscrie subt titlu de cheltueli, ce le-ar fi făcut pentru hrană şi trăsuri pentru noi toţi, pentru a face să fim aprobaţi bine la Poartă.

După prânz veni trăsura să mă ia şi fui condus de odată în aceiaşi odae; luăi cu mine, cum nu era vreme de căutat, numai câteva instrumente, ce le aveam cu mine; era un telescop (cannocchiale) de 3 picioare din noua invenţie a lui Dollond [1]), cu un dublu obiectiv, de două feluri de lentile, la capătul căruia se poate adopta un mic instrument, care cuprinde o oglingioară mobilă de metal, care o făcusem la Londra, şi cu care într'o cameră obscură să trimit unde vreau pe părete imagina soarelui spre a-i vedea petele şi eclipsele lui, şi-l pregătisem să fac observaţiuni pe Venus încă de anul trecut. Mai aveam încă 3 mici prisme, două

1). Atunci foarte nouă făcută nu mai mult de doi ani în urmă.

che le nuvole mi impedirono di fare in Venezia. Avevo pure 3 prismetti, due di una specie di vetro, e il terzo di un' altra, co'quali si fa vedere la teoria di questa nuova invenzione di cannocchiali, facendo vedere, comme vi possa essere dopo il passaggio per diversi mezzi la deviazione della luce dalla direzione del viagio senza separazione di colori, onde poi possono con quel doppia obiectivo radunarsi in un sol punto tutti i raggi anche eterogenei partiri da un sol punto d'ogetto: portai in oltre l'ottante inglese di riflessione, di cui ho fata menzione di sopra.

de un acelaş fel de sticlă, şi a treia de altfel, cu care se face a se vedea teoria acestei noui invenţiuni de telescop (cannocchiale) făcând să se vadă cum poate fi după trecerea prin deosebite mediuri deviaţiunea luminei, direcţia drumului ei, fără separaţiunea de culori, unde după aceia se poate aduna cu acel dublu obiectiv într'un singur punct toate razele chiar eterogene, plecate dintr'un sigur loc al obiectivului. Mai aveam cu mine şi alte instrumente ingleze de reflexie, de care am vorbit mai sus.

Venne prima il fratello del Principe, indi il Principe stesso, e vi era il Sig. La Roche, e quel Sig. Greco, con cui aveva fatto conoscenza sotto la tenda il primo giorno. Si stette con tutta la confidenza, e vollero amendue i fratelli vedere l'uso di tutti queli istromenti, mostrando molto genio, e buon gusto ispirato loro nella prima loro gioventù dal Sig. La Roche. Appunto il Principe si era anche fatta venire una camera ottica, che si era un poco sconcertata per istrada : il Sig. La Roche me l'aveva fata vedere due giorne innanzi per intenderne uno degli usi, che gli erano stati indicati dall' artefice in un suo foglio, e si parlo anche di essa: si parlo molto del passaggio di Venere, e del frutto, che si sperava dalle osservazione di esso, come pute mi convenne parlare su molti altri punti di Astronomie, e di Fisica, e di altri genri di letteratura, e mi acorsi, che senza alcun bisogno d'interprete il Principe ancora m'intendeva, benchè le interrogazioni me le facesse in Greco. Stetti con essi fino a notte, e il Principe nel licenziarmi mi fece mille espressioni di bontà aggiungendo, che gli dispiaceva infinitamente la mia troppo celere partenza, e che avrebee desiderato fossi rimasto ivi almeno cinque, o sei mesi. Ma gli dissi, che io non era padrone di me, dispendendo da miei superiori, che mi richiamavano a Roma, e partii di ri-

Veni întâi fratele Prinţului, apoi însuşi Domnitoriul; şi mai era acolo d. *La Roche*, şi acel domn Grec, cu care făcusem cunoştinţa supt cort din prima zi. Ne-am aşezat cu toată încrederea şi amândoi fraţii vroiră să vază uzul tuturor acestor instrumente, arătând mult geniu şi bun gust inspirat din prima lor tinereţe de d. *La Roche*. Tocmai Prinţul făcuse să-i sosească o cameră optică, care însă se deranjase puţin pe drum; d. *La Roche* mi-o arătase cu 2 zile mai înainte pentru a înţelege încă din întrebuinţările sale care erau arătate de autor într'o foae, în care se vorbeşte de dânsa. S'a vorbit mult de trecerea lui Venus şi de rezultatul, ce se aştepta din observarea acestei planete, după cum mi s'a întâmplat să vorbesc despre multe alte chestiuni de Astronomie şi de Fizică şi de alte soiuri de literatură, şi observăi că fără să am nevoe de talmaciu, Prinţul mă înţelegea chiar, de şi întrebările mi le făcea in greceşte. Am stat cu ei până noapte, şi Prinţul la despărţire îmi dete multe semne de bunătatea sa, adăugând că el regreta foarte mult grabnica mea plecare, şi că ar fi dorit să fi rămas acolo cel puţin 5 sau 6 luni. Dar i-am zis că nu eram stăpân pe mine, atârnând de superiorii mei, care mă rechemau la Roma, şi plecăi înapoi la cartierul nostru. Sărman Domnitor! Dumnezeu ştie ce soartă îl aşteaptă peste pu-

torno al nostro quartiare. Povero Signore! Dio sa, qual sorte lo aspetta fra poco (*) quando dal presente stato di Principe quasi assoluto sarà ridotto o ad una relegazione, o alla men cattiva ad una vita privata, fra'Turchi, che riguardano, e trattano i Cristiani loro suditti incomparabilmente peggio, che noi i nostri Ebrei nel Ghetto.

L'ultimo giorno feci il giro per la città col. Sig. Ambasciatore in un carrozzino. Fumo per varie strade di *Jassy*, e le principali sono tutte rilevate, e lastricate di fusti di alberi lunghi, e sottili, come se fossero tanti ponti. Le case per lo più sono misere di legno, e a un piano, e quelle de borghi, che si stendono assai sono come le capanne de villaggi. Ad ogni modo vi sono disperse qua, e là anche delle case balle, e grandi de *Bojari*, e di varj Signori Greci, che avendo ivi esercitate delle cariche, e fatti de denari vi si sono stabiliti standovi meno male, che sotto l'altera, disprezzante dominazione de Turchi. Vi sono varie Chiese grande, e ben fabbricate di pietra con muraglie grosse, con pilastri, e capitelli, e cornicione, ma di pessimo gusto. Entrammo nella Chiesa principale, che si trovno quasi piena di casse, e ci fu detto, che appartenevano a Mercanti, i quali vi tenevano i migliori effetti, che là dentro erano sicuri dal fuoco.

Ne rimanente del tempo de quattro giorni, che avevano destinato di fermaci ivi, si ricevettero delle visite, si fecero della passaggiate pel prato contigno, e per la diga, si ando un giorno anche a spasso in barchetta, pel lago. Io mi servii del lago stesso per determinare l'orizzonte, e prendere l'altezza del Sole a mezzodi da ricavarne la latitudine; ma non assendo esso lungo abbastanza per darmi colla curvatura della superficie dell'

1) Egli, per quanto ho intenso dopo, mori giovane nel suo posto; gli fu sustituito questo suo fratello.

ţin,[1] când din actuala stare de stăpânitor, aproape sigur va fi redus la un surgun, sau ceia ce este mai rău la o viaţă privată între Turci, care privesc şi tratează pe creştini, supuşii lui, neasemuit mai rău de cât noi îi tratăm pe Evreii noştri în *ghetto*.

In ultima zi am făcut încunjurul oraşuşului intr'o trăsură cu d. Ambasador. Am fost prin diferite uliţi ale Iaşilor şi cele mai însemnate sânt râdicate şi podite (lastricate) cu grinzi de copaci, lungi şi subţiri, caşi cum ar fi nişte poduri. Casele în majoritatea lor sânt sărăcăcioase de lemn, şi într'un etaj (piano), şi cele de prin măhălăli (de borghi), care se întind destul de multe, sânt ca şi colibele de la ţară (capanne). Până la un punct sânt împrăşştiate ici şi colo câteva case frumoase şi mari de boiari şi diferiţi domni Greci, cari îndeplinind acolo diferite slujbe, şi făcând bani ei s'au stabilit acolo, aflându-se mai puţin rău, de cât supt mândra şi dispreţuitoare stăpânire turcească. Acolo sânt multe biserici mari şi bine zidite din piatră cu ziduri groase, cu stâlpi şi capiteluri şi cornişe, dar de un rău gust. Intrai în biserica principală, care era mai plină de lăzi şi mi s'a spus că aparţineau unor negustori şi ţineau acolo cele mai de samă lucruri, care acolo înlăuntru erau apărate de foc.

Mai rămânându-ne timp din cele 4 zile, ce le hotărâsem să ne oprim acolo, s'au primit vizite, s'au făcut primblări la câmpia învecinată şi pe iezătură, şi ne-am mai primblat ca petrecere cu barca pe lac. Eu m'am servit de lacul acesta ca să determin orizontul şi să iau înălţimea soarelui la miazăzi pentru a deduce latitudinea; dar nefiind lacul destul de lung pena-mi da acea curbătură la suprafaţa apei, acelaşi orizont, oricât m'aş fi aple-

1) El, după cât am aflat în urmă, a murit tânăr la postul său, el fu înlocuit apoi de fratele său.

acqua lo stesso orizzonte, per quanto mi abbassassi collo stromento, e coll'occhio, ebbi a fare delle riduzioni misurando un pezzo di diga, e con esso preso per base la longhezza del lago, fatte tutte le suddette riduzioni ritrovai a'6 di Luglio la latitudine di quel sito di gradi 47 minuti 9, e in mezzo a *Iassi* deve essere incirca di un minuto maggiore, e però di gradi 47 minuti 10. Due osservazioni dell' altezza della Luna nel suo arrivo al Meridiano le noti dopo li 5 e li 6 di Luglio danno gradi 47 minuti 12, e di questa determinazione, che non dipende da tanti riduzioni per essersi veduta la Luna direttamente, e per reflessione nel lagu, ho motivo di fidarmi alquanto più.

Ne quattro giorni, che ci eravamo fermati in *Iassi*, si fecero le disposizioni per quel residuo di viaggio, che il Sig. Ambasciatore non voleva fare per la strada solita per *Coccino* detto *Choczim*, o *Hotim*, ma più a ponente per *Ciarnouz* volendo entrare in Polonia per li beni del celebre Sig. Conte Poniatowski che conosciuto dià da S. E., molti anni prima l'aveva invitato a passare per le sue terre, promettendogli tuttn il comodo possibile per gli ordini premurosi, che ne avrebbe dati a'suoi Ministri. Furono regolate le tappe, e mandati gli ordini innanzi per trovare i cavalli ne, luoghi destinati per le nottate. Fu mutato il Comissario avendo l'altro precedente incontrata la disgrazia del Principe, che lo ricevette assai male, e lo mortifico: egli ci disse, che cio era seguito per aver mancato di dargli avvisso previo del giorno preciso del nostro arrivo: ma io credo, che vi sia stato alcun motivo assai più forte. Il nuova Commissario era pure un giovine Greco, ma di religione cattolico, assui qosato, e attento: era egli stato in Polonia al servizio del Sig. Principe Csartoriski.

8. *L U G L I A*

Quantunque si fosse rimasto un giorno di più in *Iassi* appunto per avere più a

cat cu instrumentul şi cu ochiul, având de făcut reduceri, măsurând o bucăţică de iezătură şi după cum luăi ca bază lungimea lacului, am făcut toate mai sus zisele reducţiuni aflăi la 6 Iulie latitudinea acelui lac de 47°9 minute, *iar în mijlocul Iaşilor trebue să fie un minut mai mare*, **şi deci de 47° grade şi 10 minute.** Două observări a înălţămii lunei, la sosire sa la meridian în nopţile de 5 şi 6 Iulie au dat *47 grade şi 12 minute* şi din această determinare, care nu depinde de atâtea reducţiuni spre a fi văzută luna direct şi din reflecţia ei în lac am motive să mă încred ceva mai mult.

In cele 4 zile, cât noi ne-am oprit la *Iaşi*, se luase dispoziţiunea ca pentru restul de călătorie, pe care d. ambasador nu vroia s'o facă prin *Coccino* zis *Hocim* sau *Hotin*, ci mai mult prin *Cernăuţi*, vroind a întra în Polonia prin posesiunile celebrului domn Contele Poniatowski care cunoscând deja pe Eminenţa Sa mulţi ani mai înainte, îl invitase să treacă pe la moşiile sale, promiţindu-i toate înlesnirile posibile prin poruncile pline de zel ce au fost date miniştrilor săi. S'au fost stabilit popasurile şi se trimisese ordin denainte ca să se găsască casă la locurile undese hotărâse să mânem noaptea. Comisariul a fost schimbat, de oare ce cel de mai înainte căzuse în disgraţia Domnitorului, care îl primi foarte rău şi îl umilise. El ne-a spus că aceasta s'a întâmplat, de oarece n'avuse grijă să anunţe mai denainte ziua hotărâtă a sosirii noastre; dar eu cred că trebue să fi avut un motiv mult mai puternic. Noul comisar era tot un tânăr Grec, însă de religie Catolică, destul de aşezat şi atent, el stătuse în Polonia, în serviciul prinţului *Czartoriski*.

8. I U L I E

Cu toate că am rămas o zi mai mult în Iaşi, tocmai ca să avem la o oră mai

buon 'ora i cavalli la mattina de'9. e partire in modo da giungere al termine più preste a vendo tante volte provato l'incomodo, che porta seco l'arrivar tardi: ad ogni modo non si ebbero questi, che tardissimo, ne si potè partire, che alle due ora del dopo pranzo. Si partì con intenzione di arrivare la sera a *Sipoti*, che si diceva lontano 6 ore, e appunto alle 2 si passo avanti alla porte del palazzo del Principe...

bună caii în dimineaţa zilei de 9, şi să putem pleca astfel, în cât să ajungem la destinaţie mai răpede, mai ales că de atâtea ori am îndurat neajunsurile, ce le aduce întârzierea; totuşi n'am putut pleca de cât la 2 după prânz. Am plecat cu intenţia de a ajunge sara la *Şipote*, care ni se spunea că e la 6 oare departare de Iaşi şi noi abia la 2 fix eram pe denaintea Porţii Palatului Domnului.

Rugiero Giuseppe Boscovich s'a născut la Ragusa în 18 Mai 1711. A intrat de tînăr în ordinul Iezuiţilor. In 1740 e numit la Colegiul Roman profesor de Filosofie şi Matematici. In 1750—1753 măsură cu Hristophe Main 2 grade meridiane în statele Papale. In 1761 făcu un voiaj de la Constantinopol în Polonia „con suo Eccellenza il sig Giacomo Parter Ambasciatore d'Inghiltera". Relaţiunea o publică însă cu 21 ani mai târziu în 1784, la Bassano. Trecând prin Moldova, el ne dă o mulţime de notiţe foarte interesante atât pentru Iaşi, capitala Moldovei, cât şi pentru celelalte târguri: Galaţi (29 Iunie), Puţeni, Bărlad (30 Iunie) Vaslui (1 Iulie), Scânteia (2 Iulie), Iaşi (3—7 Iulie), Mălăeşti Şipote (8 Iulie), Dracşani, Stroeşti (9 Iuli), Botoşani (10 Iulie), Dorohoi (11 Iulie), Molniţa (12 Iulie), Cernăuţi (13—14), Zalescik (15 Iulie). Informaţiunile le capătă de la dr. Machenzi, englez, medicul ambasadorului Porter; iar pentru Moldova ştirile i le dă francezul La Roche, secretarul lui Gr. Ion Calimah Vodă cum şi starostele Millo.

Intors în ţară fu numit profesor la Pavia şi Milan. Lucră harta Braziliei. In 1773 e numit director al opticei marinei militare în Franţa. Inebunind se reîntoarse în patrie, şi muri la 13 Febr. 1787.

Boscovich a scris 71 opere, din care 14 cărţi de matematici, 15 de astronomie, 28 de Fizică, 14 cărţi diverse, dintre cari şi relaţiuni de călătorie.

Textul italian l'am fost publicat în Uricar XXIV pg. 255—333.

Traducerea o datoresc d-rei Dochia Enrico Mezetti, Iaşi pentru care îi aducem mulţemiri.

GH.

1795 Iaşi. Amfilohie Hotiniul, Despre Moldova şi Iaşi.

In „De obşte geografie pe limba moldovenească, scoasă de pe geografia lui Bufier, de Amfilohie Hotiniul, Iaşi, 1795" [1]).

La pag. 128—130 „Să mai adaoge cătră geografia aceasta şi pentru oraşulŭ Iaşului, scoasă dinŭ geografie, alcătuită în oraşulŭ Târnovii, dinŭ Ungarie, la anul 1704, de Franţescu Şmidegŭ, geografŭ, cap. 3.

Despre Moldova. Precumŭ Ardealu aşa şi aceasta are îndestulare de vii, pământulŭ grasŭ, hăleştee, biholi şi munţi îmbogăţiţi cu aurŭ şi argintŭ, aşijderea păduri, pomătŭ multŭ, de totŭ felulŭ de dobitoace şi mulţime de miere, cai turceşti şi rumăneşti, lungimea este de 35 de mile şi lăţimea de 28. Mai demultŭ această ţară să nume Dakie Ripensască (sau alpestrască), după aceia dela multe feliuri de neamuri să nume Ge-

---

1) Un exemplar are Doamna E. State, Directoara Liceului ortodox de fete, din Vasluiu, care a avut bunavoinţa să mi-l împrumute, ca să pot scoate aceste note.

pidia şi Gotia, iară de Unguri Cumaniia. Partea despre miazănoapte pentru apa Moldovii şi Muntele Ciahlăului o nume Moldova, iară partea despre amiazăzi o numié Valahiia de peste munţi, care până la anulŭ 1449 da birŭ Leşilorŭ, iară acumŭ dă Turcului, pe fieştecare anŭ 58000 galbeni italieneşti, cai 500 şi şoimi 300.

Modulŭ (sic) ţine legea grecească şi este supusŭ patriarhului de Ţarigradŭ.

Români (sau Romani) sântu amestecaţi cu Sirbi, Bulgari, Armeni şi Tatari.

Loculŭ celŭ dintâi în Moldova să numeşte Iaşu sau Iazu, care este Mitropolisŭ a totŭ Prinţipatulŭ aproape de apa Prutului, ce să nume mai de multŭ Hierasumŭ, unde este curtea Prinţipului, pentru care însuşi Traianŭ înpăratulŭ în cărţile sale face arătare, că ar fi zidită înainte de naşterea lui Hs., pentru lăcuirea Consulului Romanilorŭ şi a străjilorŭ lui, care să nume Iaznghesŭ, în care curte să numără 16000 de odăi, după aceiia nu puţini ani trecândŭ la mijlocŭ întrătâtea răzmiriţe sau înoitŭ şi sau ziditŭ la 20000 de odăi şi mai multŭ, pentru trebuinţa prinţipului şi a ostaşilorŭ lui, care la annulŭ 1460, înpreună cu totŭ oraşulu de focŭ sau râsipitŭ. Iaşu au luatŭ nume dela străjile Romaniloru ce să chiema Iaznghesŭ şi, dela şanţulŭ celŭ de bătae, întru care oraşŭ este scaunulŭ arhipiscopiei. La anulŭ 1465 Ştefanŭ prinţipulŭ mai sus numita curte sau cetate de iznoavă o au ziditŭ, dela care nu puţini din oraşulŭ să nume Ştefanoveţiia. Iară după ce Leşii pe Ştefanŭ Vodă lau izgonitu la anul 1491, iarăş dinŭ pricina focului sau prăpăditu şi după aceiia trecându ani la mijlocu nu sau număratŭ întracelŭ locŭ mai multŭ decât 600 de odăi.

Al doile oraşŭ Sokava (sau Suceava) nu departe de apa Siretului (sau Şretului) întru care mai cu deadinsŭ şâde Voevodulŭ Moldaviei."

Comunicat de M. Costăchescu.

VII. Partea administrativă, Desbateri şi Comunicări
(seria VII)

84. Proces Verbal No. 84, şedinţa din 28 Iunie 1927. Se comunică că buletinul „Ion Neculce“ se tipărise coala 45 din No. 6. Se încasează rata întâia, în sumă de 10000 lei, cu care Primăria subvenţionează întreţinerea Muzeului Municipal.

— Se cumpără 17 documente ce privesc casele din str. Pădurii, din vechi *ulița mesercilor* (Căsapilor), cu preţ de 400 lei; documentele încep cu anii 7257 (1749). Aceste acte împreună cu acele ale caselor d-nei Stefăniu (str. Pădure 8 şi 10), s'au publicat în acest nr 7 al Buletinului cu o notiţă istorică asupra lor (pg. 96—113).

— Se cumpără cu 490 lei o măsea de mamut, aflată în malul Prutului, în dreptul satului Petreşti, din Basarabia.

In această şedinţă se fac mai multe comunicări şi anume:

a). CXXXIII, *7214 Octombrie 13 (1705). Iaşi. Pentru Răcăciuni.*

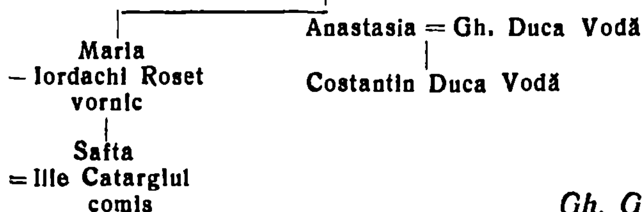
Ιω Антиωх Костантин воевода. бж. мастїю гспдь земли молдавской; facem ştre cu ačastă adevărată carte a domniei miali. precum la domnia dentăi | a domniei sali fratelui nostru. Costantin Duca Vvd. sculatusau maica domnii sali, doamna Anastasiia, a răposatului domn Duca Vvd. | ca s ciarce pentru moşii sate vii ţigani. cari hi fostu rămas în urmă. după săvârşeniia doamnei Dafinei. a răposatului domn. | Dabijei Vod. trăgând şi dumniaei parte să ia. de pre maica dumsali. cei sar veni. au tras la giudecată. pre dumnialui. Ilie Catargiul. | čau fost comis mari. ginerili dumisali. lui Iordachi Ruset čau fostu vornic mari. şa doamnei Marii. fiica Dabijei Vod. car(e) au ţinut pe Safta fiica doamnei Marii. fiica Dabijei Vvd. şi stând la giudecată, dumnialui comisul Ilie Catargiul, nimic | la măna lui nau avut. ca s poată răspunde. căci dumnialui comisul. fiind căsătorit de curând. în măna dumisali nimic nu dedias | socrul dumisali Iordachi vornicul. din drias čau avut pre ocini. şi dumisali vornicului Iordachi încă tămplânduse pribegie. | în ţara leşască de grija domniilor sali deci nefiind nici dumnialui faţ navia cine răspunde. nici întrun chip. deci dumniaei | doamna Anastasiia fiindui în putinţă, căci era fiiu său domnu, săngur au tras păr(ă), şi şau luat parte, din moşii şi din vii | dup voia dumisali. dintru car(i) moşie luînd şi satul *Răcăciune*. cu viile de acolo. şi alte sate şi părţi de ocini de pre | aiurili. făcânduş şi drias. de la svnţiia sa, răpoasatul părinte. Iacov čau fost patriarhu. Ţarigradului, şi de la svnţiia sa | Saava čau fost mitropolit. şi de la alţi episcopi. şi boiarii ţării, scriindu cum că cu dreptaate. i sar hi vinit aciali moşii ce | scriu mai sus. şi satul Răcăciunul. în partia dumisali, şi poate săi hie făcut întărituri. şi de la fiiul dumisali Costantin Duca Vod. | Acmu după săvărşenia. doamnei Anastasiei tămplândus şi mazilie. domniei sali. fratelui Costantin Duca Vod. şi hiind la Ţarigrad | au trimis pe sluga domniei sali Gavril čau fost ag(a) *pitrop* ca s văndă aciali moşii. şi satul Răcăciunul. care dzici că sau vinit în partia | maicei domniei sali. şi înţelegând Gavril aga. că acel sat Răcăciunul. şi alte moşii le stăpâneşte. dumnialui Ilie Catargiul. | comisul ginerili dumisali lui Iordachi Ruset vornicul lau sorocit ca s vie la divanul domniei miali săş întriabi şi dup soroc | viind şi dumnialui

comisul. au stătut faţ la divanul domniei miali cu aga Gavril slug. domniei sali lui Costantin Duca Vod. | Deci Gavril aga au scos aciali întărituri ce făcus Doamna. Anastasiia. pre acel sat Răcăcinul. şi pe alte ocini. sçriind că cu dreptate | să s hie vinit în partea dumsali. de pre maicăsa doamna Dafina. iar dumnialui Iordachie Ruset vornicul şi Ilie Catargiul | comisul. arătatuniau o diiată. de la răpoasotul domnu Dabijia Vod. făcută în viiaţă. şi domniia domniei sali. | cu iscălitura domniei sali şa părintelui Savei čau fost mitropolit şi tuturor boiarilor ţărăi. čau fostu atuncia | la domnia domniei sale. scriindu cum au socotit şi sau aşedzat casa. ca s nu rămăe în gălčavă pre urmă în car diiată | scrie şi satul Răcăcinul cu vii şi cu vecini. şi alte câteva sate şi părţi de ocini. čau avut de moşii şi de cumpărături | cum dup săvărşeniia domniei sali. să fie a doamnei Dafinei, şi a fiicei sali doamnei Marii, şa săminţiii cini ari aleaği Dumnădzău. | din doamna Mariia. nepoţi, strănepoţi. cari diiată scrie cu mari blăstăm. cum aşedzaria domniei sali. nime să nu cuteadză a o strica. | Deci şi domniia mea vădzind ača adevărată diiată. a domniei sale răpoasatului domnu Dabijei Vod. şi scriind cu mare blăstăm. | şi iscălită de acel svntu părinte Sava čau fost mitropolit şi de toţi boiarii ţărăi. čau fost atuncia. domniia mia nam putut | strica. diiata şi aşedzaria acelui răpoasat domnu. socotind că şi dumniaei doamna Anastasia diar hi vădzut ača | diiată. čau fost făcut răpoasatul Dabijia Vod. de aşedzari. nici dumniaei nu sar hi încutedzat să s mai amiasteci. a mai tragi | ceva. peste acea diiată. ca nefiind diiata faţ să s areate. fiind la dnmnalui vornicul Iordachi. dumneaei doamna. | Anastasiia au tras să ia parte. şi şau fost făcut aciali întărituri dzicând că cu direptate. i sar hi vinit să ia parte. | deci şi domnia mia. împreun cu tot svatul domniei miali. boiarii ţărăi. mari şi mici. am socotit şam giudecat | şam dat rămas pe Gavril aga. *pitropul* domniei sali. lui Constantin Duca Vod. să naibă a s amesteca la açel sat | Răcăcinul, sau la alte moşii, cari liau fost luat atuncea doamna Anastasiia, căci sau aflat că lau fost luat făr de dreptaate. | căci diar hi socotit şi răpoasatul Duca Vod. părintele domniei sali fratelui Costantin Duca Vod. cum ar avia | dreptaate. să ia din moşii sau Răcăcinul sau alteli. dup čau stătut domnu. fiindui şi la putinţa. ar fi luat. | iară răpoasatul Duca Vod. socotind că nari dreptate a lua, nau luat nici un sat. ce toate liau stăpânit doamna Dabijoae. | şi pre urmă căsătorind. şi pre fiicăsa. după Iordachie Ruset čau fost vornic. liau stăpânit dumnialui. şi răpoasatul | Duca Vod. tot nemic de la dumnialui nau luat. deci aciali scrisori čau făcut doamna Anastasiia. ca s nu s mai ţie în saam. | iar dumnialui boiariul nostru. Ilie Catargiul comisul. sau dreptatu denaintea divanului domniei miali deci ca s. | aibă aş ţinia satul Răcăcinul. cu vecini cu vii. şi alte ocini ce iau fost luatu atuncia doamna Anastasiia cu bun pace. | săi hie driapte ocini şi moşii. şi cuconilor dumisale şi nepoţilor în viaci. şi ačasta pără să nu s mai părască. u Ias lt 7214. Oct. 13 dui

Iw Antioh Costantin Voevod (l. peceţii) pis Vasilie Niagul uricar

In dos: ispisoc de la Măriia sa Antioh Vodă de rămas de la divan pe Gavril aga pitropul lui Costantin Duca Vodă, care lau trimes să s părască cu minĕ pentru sat pentru Răcăciuni ot Putna.

Obs. Iată după ispisoc înrudirea între înaltele familii de domni şi de boeri:

Gh. Ghibănescu

b). CXXXIV. *1859. Actul de căsătorie a lui I. Creangă.*

Primăria Comunei Iaşi. Starea civilă. Extract din registru pentru căsătoriţi din poporul bisericei 40 mucenici, din oraşul Iaşi pe annl 1859.

No. actului	125
Data cununiei	August 23.
Data peciului	August 22.
Numele şi Pronumele şi meseria Mirelui.	Ion Creangă holtei cleric din Seminarie fecioru răposatului Stefan Greangă (sic).
Vrăsta mirelui	23 ani.
Locuinţa mirelui	In oraş Iaşi.
Numele şi Pronumele Miresei	Elena fată mare fiica lui Ioan Grigoriu Iconom.
Vrâsta miresei	15 ani.
Locuinţa miresei	Iaşi.
Numele şi Pronumele Nunului şi a Nunei	Ştefan Botez şi soţia sa Zoiţa; Iaşi.
Subscrierea Preotului a părinţilor şi a nunilor	Constantin Agapi sachelar, Ioan Creangă şi Elena soţia, Ştefan Creangă şi Ion Grigoriu Ştefan Botez şi Zoiţa soţia sa. iconom

Registrul căsătoriţilor de la biserica 40 de sfinţi este adeverit prin punerea peceţii bisericei şi iscăliturile preoţilor. *Anul 1859.*

Ioan Grigoriu Iconom

Costantin Agapi Sachilar.

Protoereu judeţului era: I. Poenaru iconom fiind şi profesor de religie la şcoala centrală de fete care prin anii 1860 era instalată în dosul spitalului sft. Spiridon.

CXXXV. *Actul de moarte a lui I. Creangă.*

Registru stare civilă pentru morţi, vol. I din 1890.

ACT DE MOARTE

No. 5

Ioan Creangă

Din anul una mie opt sute nouă zeci, luna Ianuar ziua 2, ora 2 după amează. Act de moartea d-lui Ioan Creangă de 52 ani de religie ortodoxă, profesor văduv, domiciliat despărţirea III, mort alaltaeri la 31 Dechembrie-Ianu expirat *1889 ora 1 postmeridiane în casa din strada Golia cu No. 51**).

Marturi au fostu d-l Vasile Th. Cihodaru de 55 ani funcţionar domiciliat disp. III şi d-l Nicolae S. Gheorghiu de 30 ani funcţionar domiciliat desp. III cari au subscris acest act după ce li s'a cetit împreună cu noi şi cu Dl. Gheorge Iulianò medic şi ve-

---

*) Actualmente Cuza Vodă (imobilul Banca Dacia).

rificator de morţi domiciliat desp III care au constatat acest caz de moarte. Făcut de noi Dimitrie A. Grecianu ajutor de Primar, oficier stării civile comunei Iaşi.

Verificator, Marturi { V. Th. Cihodaru, Nec. S. Gheorghiu }
Oficer stării civile, Dr. Gh. Iuliano

Transcrise şi copiate de *Traian Ichim* paleograf

85). Proces Verbal No. 85 din 21 Septembre. In această şedinţă d. preşedinte prezintă colegilor No. 6 din Buletinul Ioan Neculce, un gros volum de 420 pagini, în care s'au publicat 2 studii: *Procopie din Cezarea* (C. Litzica) şi *Ruscani* ot Cărligătura (M. Costăchescu); prin acest nou studiu se lărgesc cunoştinţele pentru vechile aşezări din desfiinţatul ţinut al Cărligăturii, încorporat la Iaşi. Se mai publică 268 doc. cu începere de la 6908 (1400) - 1859, ce privesc Moldova şi Iaşii în special.

Dl casier prezintă contul buletinului şi după facturi arată că au costat cele $54^1/_2$ coli a 8 pagini 119000 lei cules, cupertă şi broşat, ceia ce revine de coală 2183 lei 50 bani.

Potrivit statutului s'a făcut plata colaboratorilor în sumă globală de 3450 lei, din care se revarsă ca plată de abonament şi donaţii suma de 2140, împărţindu-se ca plată de colaborare numai restul de 1230 lei.

Se hotărăşte să se pună supt tipar No. 7 din Buletin pe data de 1 Oct. a. c.

Se primeşte donaţiunea Ion Michiu, învăţător pensionar din Deleni (Vaslui) şi anume 112 documente ce privesc satul Deleni ot Vaslui cari s'au trecut la opis în plicul XXI.

Dl casier arată că prin adresa No. 20975 din 24 Aug. Primăria municipiului Iaşi comunică că s'a aprobat contul de gestiune al Muzeului Municipal pe exerciţiul 1925; în şedinţa de la 11 April 1927 cu decizia No. 47; Venituri încasate 102178,90 faţă cu 58549.20 prevederi, deci un excedent de 43629.70 lei. Iar la cheltueli 73372.00 lei faţă cu 58549.20 prevederi, deci un plus de 16677.20. Iar excedentul general a fost de *28806 90 b.* cari s'a trecut ca sold pe anul 1926.

— Se cumpără pecetea oraşului Botoşani, utilizată la documentele bis. Vovidenia, Sf Gheorghe din Botoşani, publicate în No. 6 pg. 363—370.

Şi în această şedinţă se fac mai multe comunicări şi anume:

a) **Inscripţii şi notiţe din Stolniceni-Prăjescul** (jud. Fălticeni)

Stolnicenii, sat aşezat la 4 kl sud de Paşcani, datează din secl. XV-a, când pe la 1429 îşi avea case Crăciun Purcelescul, dăruit de Alexandru Vodă cel Bun (Surete XXI, 85). Ca satul să se cheme Purceleştii în plural — şi ca boerul să se cheme *Purcelescul* arată că Purcel, primul stăpân a trăit în secl. XIV-a. Urmaşii lui Crăciun Purcelescul au trăit viaţă ticnită în *Purceleşti,* până în 1609 Aug. 28 (7117), când Nastasiica, fata logofătului Mateiaşi de supt Rareş Vodă, şi cu fii săi: Dumitru, Andronic, Marica, Biluşca şi Toderiţă schimbă cu vist. Nicoară Prăjescul, dându-i o jumătate de sat din Purceleşti partea din jos despre Siret şi iau în schimb satul Cărligi de la Neamţ, şi anume *Cărligii lui Avram.* Stăpân pe jumătatea de jos a Purceleştilor, Nicoară Prăjescul face schimb şi cu stăpânii jumătăţii din sus, şi anume partea numită *Tricuturi* spre Siret, *unde au trăit Dragoş şi Simion juzi, şi unde au fost casele lui Petre Stolnicul* de supt Stefan cel Mare, şi *care acum se numesc Stolnicenii pe Siret,* şi le dă satul Boldeşti cu vecini, cu heleşteu şi cu moară; le mai dă selişte Serbii; le mai dă şi loc de 5 case în Onceşti.

Cine a fost *Petre Stolnicul?* După Barşe stolnic din 1476, mort la Razboeni, fu

numit Luca în 1477; și în 1478 îi urmează *Petre*, care ține stolnicia până la 1488, când îi urmează Matei, apoi *Frunteș Cozmiță*, care stă stolnic până în 1507 supt Bogdan Vodă. Ca *mali* stolnic Petre e pomenit încă din 1473, când Vodă Ștefan îi confirmă satul *Brătieștii* pe Siret, luat de la Ilca fata lui Petre Ponici, care omorîse pe Andriță, tatăl stolnicului Petre (I. Bogdan DStef I, 186).

Brătieștii — unde este schit — vin vecini cu Purceleștii, și cu Stolniceanii de azi, unde trăia Andriță și fiul său Petre. Și Andriță și Petre stolnicul erau de neamul *Calapod*. In adevăr în 1609 vist. Nicoară Prăjescul ia în schimb *Tricuturile* de la Siret, unde își avuse casa Petre Stolnicul și cari acum se numesc Stolniceanii, de la Toader *Calapod* hănsar, ficiorul lui Patrașco *Calapod*, nepot lui Gavril *Calapad*, strănepot lui Petre *Calapod* stolnicul.

In același an — 1609 — Nicoară Prăjescul vist. ia în stăpânire și jumătate de sat din Brătești de la Rusca, pentru o datorie de 170 galbeni, pe cari neputându-i plăti la zi a pierdut moșia.

De la 1609 moșia Stolnicenii a rămas în mânule familiei Prăjescul până astăzi, aproape *10 generații de Prăjești!*

Iată câteva notițe și inscripții din biserica sf. Neculai din satul Stolniceni:

1) *1810.* Inscripția deasupra ușii de intrare.

Această sfântă | biserica hramul | marele mucenic Gheorghie | din nou sau zidit de ma | rile postelnic Ioan | Prăjescu și soția sa | Soltana Micleasca să fie | spre pomenire lor și a niamului lor. 1823 Oct. 10.

2) *1805.* Pe clopotul cel mare:

„acest clopot sau făcut la anul 1805 în numele sfântului Neculai."

3) Pe un mormânt:

† Pulheria Prăjescul, născută Panu.

4) Pe pardosală scris în mozaic:

„acest sfânt locaș sa zidit de marele postelnic Ion Prăjescul la anul 1810 |
„restaurarea și sf. catapiteazmă sa făcut de marele vornic Iancu Prăjescul la 1891".

Notițele pe cărți:

1). Evanghelle, București 1856.

2). Mineul pe 12 luni, ediția Neamț: Ianuarie 1830; Februarie—Octombre 1831; Noombre-Decembre 1832.

3). Penticostarion Neamț 1848.

4). Cele 9 cântări din Psaltire. Iași 1835.

5). Prolog Neamț 1854, 2 exemplare.

6). Triodion Neamț 1833 „acest Triod îl dau bisericii de la Stolniceni întru pomenirea me. Elisaveta Prăjescul" 1855 Iulie 22."

7). Triodion Neamț 1847.

8). Octoih Iași 1818; Octoih Râmnic 1865.

9). Antologhion sau floare aleagere psaltichie Neamț 1840 de Nectarie Frimu.

10). Apostol, Buzeu 7212 (1704).

„această sfântă carte ce să chiamă | Apostol am cumpărat eu smeri | tulx și păcătosul ierei Pavălu | carile am fostu preut în satul dmsale giupănului Cantacuzino paharnic în Hundriceani | dreptu trei lei și *10 potronici.* 5 bani *de la Petre Munteanul carele purta cărți de vândutu* | în zilele pre luminatului dmnul nostru Io | Costantin Mihai Răcoviț Vvd let 7261 | ca să fie pomană copiilor mie | cine ar înstrăinao să o tăgăduiască să fie | anaftema și maranaftema și afurisit | în veci până na duceo de unde | a fi furato și blăstămat să fie și neertat în veci.

11). Ohtoih Râmnic 1763:

„1768 aprilie | acestă sfântă carte iasti cumpărată | de dmnelui Costandin biv treti logofăt 1784."

12). Dumnezeeştile leturghii Iaşi 1834.

13). Penticostarion. Rămnic (1767).

„Gheorghe Zamă ot Stolniceani."

14). Tipicon Iaşi 1816, 2 exemplare.

15). Ceasoslov. Neamţ 1850.

16). Antologhion 2 volume: Sept.—Decembrie; Ianuarie—August. Râmnic 1766.

17). Leturghiile. Iaşi 1834.

18). Ceasoslov bogat, Neamţ.

19). Pidalion. Neamţ 1844.

20). Leturghiile tipărite de Duca Sotiriovici de la Tasos.

„ Această sfântă Liturghie am cumpărato eu preutul Neculai şi am dato preutului Neculai, iar cine sar ispiti a o λσωω să margă cu sănătate şi cu pace".

— Să să ştie de cându sau născut feciorul nostru Iordachi în zilele pre luminatului domnului nostru şi stăpânitoriu a toată Moldova Ion Teodor Voevod, în domnia întăia în luna lui Martie în 23 într-o sfântă Marţi pe amiazăzi în leat 7267 şi am scris ca să să ţie minte."

„Să să ştie de când mam căsătorit eu Neculai feciorul popei din Purceleşti în zilele dmnului nostru Scarlat Ghica Voevod, în domnia întăia în luna lui Maiu în 5 zile."

— Să să ştie de când mam preuţit în zilele lui Ion Teodor Voevod în domnia întăia la let 7267".

---

b). **Actele caselor C. Dumitrescu-Iaşi** (str. Săvescu 15)

CXXXVI. *1806 Săptembre 5.* După jaloba ceau dat, cătră dmnalor veliţii boeri căimăcami, preotul Stefan *de la bisărica adormirii Precistii*, pentru o căsuţă cu locul ei ce ar fi avândo aice în Iaşi dreptă sa cumpărătură, făcând cererea ca să e să hotărască locul; şi alegânduşă denţru altele, să s stălpască cu pietre hotară, după a căruia jalubă fiind eu di dmlui Iordachi Canta: vel logft am mărsu la stare locului şi întrând în cercetare aşa am aflat, că căsuţa cu locul acesta este *di la vali di bisărica Adormirii Precistei alăture cu ţintirimul vechi al bisăricii ci sau numit Volpe*, carele vine între doî drumuri, şi numai cu aceste doî drumuri pe di la vale să hotărăşti, iar pe de la deal să hotărăşte numai cu ţintirimul bisăricii şi acastă căsuţă cu locul iei fiind dintăi a unui săvărşit *Ioan Corčova şi a soţiei sale Safta*, întru care mulţi ani lăcuind, sau săvărşit aceştii după cum adeverezea mahalagii oameni bătrâni şi fimei, cărora rămăindule numai un fiu: clironom anume *Iordachi Corčovă*, carele de a sa bună voi, au dat danie acestă căsuţă cu locul iei mai sus numitului preot, după cum să vedi zapesul čau dat la velit 1806, Apr. 12: însă danei iau dat, pentru ca să pomenască preotul pre părinţii săi, şi au luat şi 110 lei ca săş grejască părinţii, deci după cererea preutului am măsurat locul *cu stănjăn domnescu de opt palme*, şi întăi am pus doî pietre în colţul locului de la vali, despre Căcaina despre răsărit, una ce caută la dial spre apus alăture cu drumul ce desparte pentre *Ropce* şi alta ce caută alăture cu drumul ce desparte, pentre locul čau fost a unui *Toader Teslar*, şi den pietrile aceste dentru acestu colţu purcezînd cu măsura pe lăngă drum spre amiazizi parte despre răsărit am mărsu păr unde sau împlinit *doîzăci şi trei stănjeni* şi iarăşi am pus doî pietre, una ce caută înnapoi spri piatra ce am puso întăia şi alta ce caută cam spre apus despărţitoare de ţintirimul bisăricei: şi din colţul den pietrile aceste cărnind drept la dial am mărsu *trii stănjeni* şi făcând colţu chiotoari am pus doî pietre dispărţitoare

de ţinterimul bisăricii, una ce caută spre răsărit la hotarul de lângă drumu, şi alta ce caută drept spre apus, şi dintru acestu colţu, mergând cu măsura pe di la dial alăture cu ţintirimul bisăricei păr în drumul ce desparte pentre *Ropce*, păr unde sau împlinit *şaptisprezăci stănjăni* şi am pus doî pietre chiotoară una ce caută spre amiazăzi şi alta ce caută spre răsărit, şi den colţu din pietrile aceste mărgând cu măsura la vale, spre răsărit tot alăture cu drumul ce desparte printre Ropce păn în pietrele din colţu din răspăntei ce sau pus întăia di unde am început a măsura păr unde sau împlinit *cinsprezece stănjăni şi doî palme* şi cu aceste măsuri i pietre hotară sau închiet toată cuprindere locului acestuia pentru care iam dat aĕastă mărturie hotarnecă mai sus numitului preot. 1806 Sept. 5

Erei Ion ot Vulpe — Vasile Bucur vornic de poartă

CXXXVII. *1809 Iulie 1.*

Adică eu preutul Ştefan de la *bisărica Adormirii Precistii ci să numeşte Vulpe*, încredinţăz cu acest zapis al mieu la măna dumsale *ğupănesii Catrinii Căstăloaia* di aice din Eşi precum să să ştie că iam vândut o casă cu locul ei *din mahalaoa Muntenimii din mijloc* cu preţul a doaѡ sute lei, pi cari di acum înainte să aibă ca pi o dreaptă şi cumpărătură nesupărată di cătră nimine nici odinioară: în veci iară scrisorile cele vechi prăpădindusă cari se vor ivi la cineva să nu să ţie în samă şi spre încredinţare am şi iscălit.

Erei Stefan ot Vulpe adiverez — 1809 Iulie 1 zile

εγω Νικωλα πωρταλυ ετηχα

şi eu am scris zapisul acesta cu bună voe şi zisa numitului mai sus

Ioan dascalul ot Vulpe

In dos: „*Toader Bănescu*".

CXXXVIII. *1812 Septembre 28.*

Divanul Cnejii Moldovii

Inştiinţari să faci cu aciastă cartea a divanului că după jaloba ce au dat cătră divan văduva Catrina Căstăloe încă la luna lui Octomvri din trecutul an 1811 cu ceriri ca după a săbornicescului hrisov hotărâri să i să facă legiuita *poblicaţie* în curgere de 6 luni de zili asupra unii casă şi cu locul ei ci este aice *în oraşul Eşii în mahalaoa Muntenimii de mijloc*, ce cu zapis la anul 1809 Iuli 1 au cumpărato de la un preotul Stefan cu preţ drept 200 de lei după cum au arătat de sau văzut şi zapisul numitului vănzătoriu, sau scris ţidula divanului cătră hătmănie ca după rânduiala păzită să pui pi Telal başa să facă *publicaţie* de arătata ʼvănzari în curgiri de 6 luni de zili atît în divan şi la stare locului cât şi pe toati uliţile oraşului, pretutindeni spre înştiinţare tuturor celor ce dreptul li va da ca să poată răscumpăra ori cu protimisărea de rudenii cu vânzătoriul sau a megieşii şi cînd întru aceiaş hotărâtă vade să va arăta ciniva a ceri protimisăs de răscumpărare să i să facă cercetare rudenie este cu vânzătoriul sau megieşie are şi după cum va adiveri săi de hătmănia mărturie la mănă cu care viind la divan să să cerceteze şi dil va agiuta dreptatea va întoarce banii cumpărăturei şi va răscumpăra dar nearătundusă nime ca să facă ceriri de răscumpărari să de mărturie la măna cumpărătoarei cu arătari că după poroncă sau urmat legiuita *poblicaţie* în hotărăta vade în 6 luni de zili şi nimini din rudeniile vănzătoriului precum nici din megieşi nu sau arătat ca să facă ceriri de răscumpărare după care să i să întăriască vecinica stăpănire a numitei cumpărătoare şi cu carte divanului pentru ca în urmă să nu mai poată nime a răscumpăra după aceiaşi hotărîre a săbornicescului hrisov. Deci acmu numita cumpărătoare au adus la divan poronca hătmănii ce au fost dată cătră

Costandin Telal başa care este din 28 de zile tot aceiaş lună Octomvrie din trecutu an 1811 în dos cu mărturia lui Telal başa din 18 zili a trecutii luni Avgust acestu curgător anu, şi cu încredinţare hatmănii din 20 zile ale aceştii curgătoare luni Septemvri precum că după poroncă sau urmat facire *poblicaţii* nu numai în hotarăta vade di 6 luni de zili şi nimini nici din rudeniile vănzătoriului precum nici din megiaşi nu sau arătat ca să facă cerire de răscumpărare, după care cerşănd ca să i să întăriască stăpănire şi de cătră divan Drept aceia di vremi ce numita cumpărătoare şau împlinit datoria sa cu faciri *poblicaţii,* nu numai în curgiri di şasă luni cât esti hotărîre săbornicescului hrisov ce încă şi mai mult şi dacă nimeni cu cerire de răscumpărare nu sau arătat; iată dar şi de cătră divan prin carte aciasta i să adiveriază şi i să întăreşte veşnică stăpânire asupra arătatii casă şi cu tot locul ei atât a ei cât şi a tuturor urmaşilor săi clironomi pe care din niam în niam să aibă a o stăpâni cu bună pace în veci ca pi a sa driaptă cumpărătură cu bună credinţă, şi carte aciasta a divanului să i fie ei şi în urmă clironomilor ei de întăritură statornică neclintită şi neruşuită nici odănăoară în veci care sau adeverit şi cu ale noastre iscălituri.

1812 Septemvrie 28

Lupul Balşu vornic; Manolachi Dimachi vornic; Alecu Rosăt spatar.
trecută în condica divanului Nedelcu logofăt de divan

„Această copie am scriso întocmai di pi carte ce adevărată a divanului şi am încredinţat Costandin diac za divan.
In dos: *Toader Bănescu.*

CXXXIX. *1851 Noembre 6.* ACT

ğos iscălita Safta născută Costăloia soţiea răposat. Costandin Dimitriu având o casă megieşită *cu ţintirim vechiu a bisericei Adormirei numită şi Vulpe* de la răposata maicămia Catrina Costoloaia în cari am vieţuit o curgere de vreme atât cu răposat meu soţu cât şi în vremia văduvii mele pănă în zioa de astăz acum viind în neputinţa bătrâneţelor şi ne mai având putere de acoperisă acea casă şi pentru ca să nu să dărâme cu totul din starea din care să găsăşte eu în unire cu fiicăme Todosăe i cu soţul ei Toader Bănescu, în temeiul vechilor documenturi ci păstrez o trecem în de veci vănzare cătră d. *Dimitrie Dimitriu* în preţ de 100 adică una sută galbini socotiţi câte treizeci şi şasă lei galbănu, cari bani iam şi primit toţi acmu deplin la facere acestui act încredinţând în mâna dumisale Dumitriu un număr de *trei bucăţi hărtii* sau documenturi a casălor şi anume: o hotarnică din 1806, un act din 1809 i publicaţia urmată şi slobozită din 1812 în mărime după hotarnica mai sus ţitată din 1806, şi cu toate îmbunătăţirile aflate în pregiurul acei casă şi spre mai bună siguranţie a dsale Dimitriu am iscălit cu a noastră iscălitură şi punere de degete, rugând totodată şi pe cinstita giudecătorle ţinut Eşii săcţia I-a de au binevoit a o întări potrivit formelor.

× Eu Safta Costoloe văduvă · 1851 Noemvre 6
× Eu Tudosăe fiica dmsale
Toader Bănescu ginerile vănzătoarei
Тоадєр Бѫнєскȣ

ğudecătoriia ţin. Eşii secţia I-a

Zapisul de faţă fiind subt adevăratele iscălituri a dmsali văduvii Safta Căstăloia, Tudosiia fiica ei şi Teodor Bănescu ginerili vânzătoarii să încredinţaz. pi formă vremelnic pentru buna tocmală a părţilor potrivit cu cerire ci au făcut, când au înfăţoşat şi titlurile de proprieta asupra locului ce să înstreinez pentru cari tot acum sau scris redacţii al publica în termin legiuit di şasă luni, spre obştască ştiinţă după împlinire căriia vremi neivindusă vreo reclamaţii să va întări statornic.

D. Burduja, I. Buzdugan, director I. Cardaş, şef Grigorovici
pecete giudecătorii, ţinut Eşii Secţia I, 1849
No. 657 1851 Noembre 24 zile

ğudecătoriia ţinut Eşii secţia I-a

Făcândusă luari aminti în buletinu ofiţial cu No. 44 din 22 Noembre anul contenit 1851 sau văzut publicarisită această vânzare, de la carl vremi cunoscândusă îndeplinit terminul legiuit di şasă luni şi 15 zile şi vreo reclamaţii neivindusă tribunalul în temeiul a clasii cu litera T articul al 3-a din reglement întăreşte statornica stăpâniri a dsale cumpărătoriului şi urmaşilor pentru cari sau raportuit şi divanului competent spre ştiinţi.

D. Burduja. I. Buzdugan dir. Cardaş şef Grigorovici.

No. 498 1852 Iulii 3. Pecetea giudecătorii ţin. Iaşi secţia I, 1849

Obs. Din aceste 4 acte reiese această urmare a proprietăţii:

1). Primul stăpân a fost Ioan Corciovă şi soţia sa Safta, înainte de 1800.

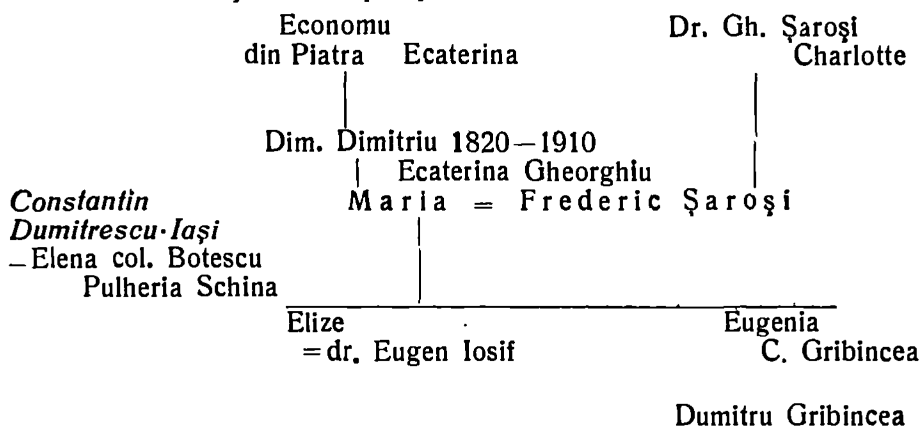
2). Iordachi Corciovă, fiul face danie în 1806 casele vechi părinteşti preutului Stefan ot Vulpe, pentru pomenirea părinţilor, şi mai ia şi 110 lei.

3). Preutul Ştefan ot Vulpe le stăpâneşte 3 ani, şi în 1809 le vinde Catrinel Căstăloae cu 200 lei; casele veniau în *Muntenimea de mijloc*. Ea îşi scoate act de veşnică stăpânire abia în 1812 Septembre.

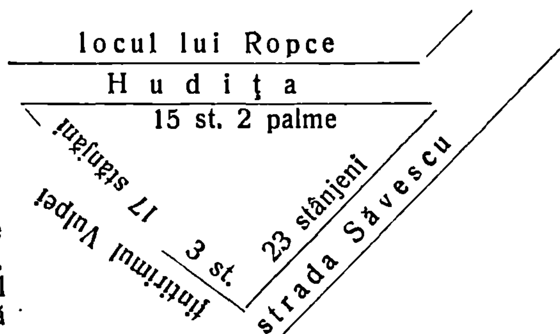
4). Proprietatea a urmat liniştită din tată în fiu. După Catrina Căstăloae, casele rămân zestre la fiica sa Safta, măritată cu C. Dimitriu; aceasta le lasă zestre fetei sale Tudosica măritată cu P. Zănescu; şi fiica ei Todosăe măritată cu T. Bănescu.

5). D. Dimitriu fiul lui Economu, de loc din Piatra cumpără în 1851 casele cu locul lor în preţ de 100 galbeni. Casele şi azi stau în familia Dimitriu. D. Dimitriu e tatăl lui Coco Dumitrescu-Iaşi.

Iată o mică încrângătură după spusele d-nei Eliza Iosef, profesoară, care a bine voit a ne încredinţa actele spre publicare:

Iară schiţa caselor după hotarnica din 1806 este aceasta:

Tot locul ar cuprinde astăzi 917.1640 mp., dacă socotim stânjenul drept 2.23 m; cum însă după palma însemnată pe hotarnică, palma are numai 0.27 m; stânjenul cuprindea numai 2.16 m. iar suprafaţa calculată cu această mărime ar da 851,4220 mp.

com. de *Gh. Ghibănescu*

86). Proces-Verbal No. 86 al şedinţei din 15 Noembre 1927. Tipografia „Viaţa Romînească" cu adresa sa din 11 Octombre face cunoscut că nu mai poate tipări buletinul „Ioan Neculce" cu preţul de 2000 lei coala de 8 pagini şi cere o majorizare de 750 lei. Aceasta din cauza scumpirei mânei de lucru şi rădicarea preţului hărtiei. Comitetul aprobă această urcare de preţ.

In vederea împlinirii a 100 de ani de la înfiinţarea şcoalei primare publice de la Trei Erarhi, comitetul dispune a se face cercetări la arhiva statului şi la şcoala primară Trei Erarhi, şi ce acte inedite se vor găsi cu acest prilej se vor publica în coloanele buletinului. In acest înţeles d. Traian Ichim, paleograful Arhivei va prezenta un referat comitetului.

Se iau mai multe măsuri administrative şi se fac şi în această şedinţă mai multe comunicări:

a) **Inscripţii şi notiţe de la bis. Uspenia din satul Huşi (Fălticeni).**

Nu ştiu pentru moment începutul aşezărilor de case din satul megieş cu Şoldăneştii, azi Fălticenii — şi care poartă acelaşi nume cu târgul Huşi, unde către 1495, Stefan cel Mare zidi biserica cu hramul sf. apostoli Petru şi Pavăl, şi mai apoi Movileştii au fixat Episcopia Huşilor — înainte de 1600 — Huşii — vechiu гѫсѡ — deci *Gusii*, ne duc cu mintea la *Gâscă*, Husul nefiind de cât vechiul *Gănscă*, cum se şi găsesc răzeşi vechi la Fălciu.

Despre Huşii de la Fălticeni avem ştiri în mărturia hotarnică, ce marii boeri de divan şi alţii o dau măriei Sale lui Cost. Duca Vodă în 1703 Mai 22 (7211), alegând hotarăle despre vecini. Spun boerii divanişti: N. Donici vel log. Iordachi Roset vel vornic dolneai zemli. Pavăl Ciocărlan vel vornic gorneai zemli, Nec. Costin hatman şi parcalab Sucevei, Panaite vel postelnic, Dumitraşco Cuza vel spatar, Savin vel ban, Gavril vel paharnic, Gh. Apostol vel vist., Patraşco Zosin vel stoloic... vel medelniceri Ion Paladi vel clucer, Cărstea sărdar, Dumitraşco sulger, Calistru jicnicer, Pavăl Rugină şatrar, Varlan armaş, Nani uşier, Dum. Macri 2 logofet, Ion Gafton postelnicel, Gavri, aga, Gr. Jora 3 logofet, Buta, Gheorgieş şi Bejan vornici de poartă; toţi aceşti 25 boeri ştiu şi afirmă că Gh. Duca Vodă a cumpărat satul Huşii de la Ramandi postelnic încă din boerie. Vodă Duca rândueşte pe Savin vel ban să cerceteze hotarele. Aga Savin rândueşte pe I. Botez parcalab, pe I. Şeptelici stol. pe Ştefan Pisoski şi pe Ion Pitic din Buciumeni să aleagă hotarele şi le aleg în amănunt, cum stau scrise în mărturia lor hotarnică din 7211 Mai 22, (Uricar XVI 44). Sătenii mai afirmă că a treia parte de sat este a lui Calcăntraur, afară de hăleşteu.

In vizita ce am făcut la 2 Iulie în satul Huşi am cercetat arhiva bisericii, cărţile vechi, odoare şi am găsit o copie de pe o scrisoare de aşezare din 7231 Dec. 12 (1722), deci cu 19 ani mai nouă, între proprietarul moşiei Huşi, *Ioniţă Adam postelnicul*, fiul sulgerului Adam şi între T. Pisoski, proprietarul Hârtopului, înţelegându-se că pământurile cu pricina să rămâie lipite de Huşi nu de Hărtop, greşind că a luat de a zecea de la ţărani. In Surete ms. III, 197 este o hotarnică a moşiei Huşi din 7235 Iunie 3 (1727).

Iată textul acestei scrisori de aşezare:

CXL. *7231 Dec. 12 (1722) copie.*

Adecă eu Toader Pisoţschi fac ştiut cu acest zapis al meu la mâna dumsale sulgerului Adam pentru gălciava ce am avut cu fiul dmsale Ioniţă postelnicul, pentru hotarăle moşiilor care să hotărăşte moşia *dmsale Huşii*, cu moşia me cu Hârtopul, intrând eu pe hotarul dmsale de iam luat de a zăce prin neştiinţă şi nevrând fiul dsale sămi de de a zece de pe hotarăle dmsale, sau făcut gălciavă şi am tras pără până la Măria sa Vodă şi orănduindune Măria sa Vodă pe vornicul Balş împreună cu alţi boeri ca

să ne aleagă hotarăle moşiilor, şi nefiind dmlui sulgerul Adam acasă cu ispisocul nu sau putut alege atunce, iar acmu după ce au venit dlui sulgerul acasă, de iznoavă au venit dmlui vornic Balş împreună cu alţi boeri cu Mălaiu medelnicearul, Ion Cazimir post. şi Toader armaş şi scoţând dlui sulgeriul Adam ispisocul cel de hotărât sau aflat hotarul dmsale din *movila cetăţue* în sus un pământ curmeziş în lungu până în pământurile Hărtopului ce merg la dial şi la vale, şi de acolo la vale părăul Cetăţuii până în *vale Aghirilor* şi trece peste vale *Aghirilor* prin capetele pământurilor Hârtopului ce merge în lungu văntului în sus şi în gios, şi alăturea cu.pământurile Huşiloru, ce merg la deal şi la vale cu un capăt în vale Aghirilor şi cu capetele de la deal în zare dealului deasupra vătaşnicii Hărtopului, precum arată haturile vechi prin capetele pământurilor Hărtopului şi alături cu pământurile Huşilor unde sau găsit stâlpul scos prăvălit, de acolo zare dealului în gios spre drumul vătaşniţelor Hărtopului de cosit şi pre la capetele pământurilor Huşilor până la stâlpii, care aceste pământuri de Huşi pe din sus nici al doile rând când au venit vornicul Balş nu liau putut alege, neputânduşi nimeri toate semnele, precum spune ispisocul. Şi trăgând eu aceste pământuri în hotarul meu a Hărtopului miau fost pus boerii până la Crăciun ca să mai aduc aiţi oameni să dovedescu pentru acele pământuri de Huşi cum că sânt de Hărtop. Ce neaflând eu oameni să ia cu sufletele lor pentru acele pământuri că sânt de Hărtop şi zicând şi alţii că sânt tot de Huşi precum scrie şi ispisocul, văzând că am luat şi eu cu greşală de a zăce, de pe acele pământuri leam lăsat şi eu să fie tot de Huşi precum scrie sămnele hotarălor mai sus, anume şi am făcut acest zapis al meu la măna dsale sulgerului mai mult de atâta de cât scrie să nu mai întrec mai mult preste hotarnica dlui sulgerul pentral meu hotar. Iar de la stâncă în gios spre Şomuz să ţinem precum scrie ispisocul că sau făcut boure prin copaci pre unde sor afla bourele precum ar mărturisi şi oamenii cu sufletul lor căi drept aşa să ţinem şi să ne facem şi ispisoace domneşti şi să punem şi stâlpi, şi la această mărturie a me sau tămplat mulţi oameni buni şi preuţi cari mai gios sau iscălit şi pentru aceasta am iscălit şi eu.

It 7231 Dec. 12

Toader Pisoţschi iscălit

şi eu preutul tij Vasile mam tămplat.

Ilie Damaschin ot Preuteşti

Eu Andrei Bădros

şi eu Andrei Diaconu tij ot Preuteşti mam tămplat

şi eu preutul Mihalachi ot Preuteşti am scris zapisul.

Isprăvnicia Hărlăului

Acesta zapis poslăduinduse din cuvânt în cuvânt cu cel adevărat zapis şi fiind întocma sau încredinţat.

1830 Oct. 19

Alex Varnav spatar

Stefan serdar

Acum iată inscripţiile şi notiţele culese la biserica din Huşi:

a) *1842. Pe clopot:* „acest clopot sau făcut cu toată cheltuiala spatarului | Cheorghe Hartulare bisericii din satul *Huşii* anul 1842, săpat *Adormirea.* |

Mai sunt şi alte 3 clopote mai mici, tot din *1842*.

b) *1884 Iulie 8.* Pe un monument:

„Tatălui meu aga Costandachi Neculai

Bunei mele Ecaterina Trifan.

Moşului meu Costantin Trifan
Surorii mele Aglaia Costandachi
„Dumitrie Costandachi, frate cu Iorgu Costandachi, Costachi Costandachi.

Obs. Mormintele vechi ale lui Iorgu Hartulare şi Costandachi nu poartă nici o inscripţie.

c) *Pe pomelnic:* Anghel (Vali)căs, Eleonora Costandachi; Olimpia căs. Cihoschi fiu general Cihoschi; Costandachi—Maria, Maria, Fotachi Vali=Diamăndiţa.

d) *1885.* Pe un mormânt: Maria Costandachi Neculau | născută Paraschiva | în etate de 67 ani | † 13 Ianuarie 1888 „dragei mei copii | tóte trecu, tóte se uitu | am lăsat lumea şi'n pământ m'am aşaḑat".

e) Pe o cruce: „Preutul Ştefan Găluşcă de 57 ani."

Pe cărţi notiţe:

1) Evanghelie Sibiu 1806 } pe pristol
2) Evanghelie, Neamţ 1835 } pe pristol

3) *Tipicon*, Iaşi 1816.

4) *Antologhion* Iaşi 7263 (1755), pe luna Sept.—Februarie, fila 1—386.

„Acastă sfântă carte anume Mineu am cumpărato | eu Costantin Adam, stolnicul împreună cu soţul mieu Ilena | de la Mictărie egumen ot Solca, drept 12 lei să fie | poman la sfănta besearică iar cine ar luao fără voe | me sau ar furao *dar* cu ce fel de mijloace să fie | blăstămat de domnul Hristos şi 318 oteţi şi de | păcătosul şi am luato în zilele mării sale lui Mihail Racoviţă Voevod la leat 7262 (1754).

5) *Antologhion* 7234 Iaşi (1726) cu aceste notiţe:

— „Acastă sfântă carte *Trifoloiu* am cumpărato | eu Costandin Adam postelnic de la popa Ion ot Băneşti | dreptu doispreazeace lei noi ca să fie pentru slujba besearecii | şi pentru ertare păcatelor noastre, iar cine o ar fura | sau ar luao or cu ce *vel* de meşterşug fără voe me să fie | blăstămat de domnul Hristos şi de maica Precista | şi de 318 oteţi de la Nikea, şi de mine neertat şi am cumpărato în zilele | mării sale lui Costandin Neculai Voevod, la let 7256 Aug. 20."

—„1798" de când au căzut iarna cea mare, de era omătul la (brâu) peste tot locul"

— (pg. 410) „acastă sfântă carte anume *Meneu* | am cumpărato eu cu banii mei eu preotul | Ion din Dănileni | şi am dat pre dân(sa | optu | lei ca să s ştie în zilele lui Grigore Vodă | şi am scris să să ştie preotul Ion iscal velet 7235 msţ Dek 5 („1726)".

— Să s ştie de când s'au născut fiul meu Gheorghiţă în zilele pre luminatului domn Io Mihail Racoviţă Voevod leat 7230 Mart 27 (1722); „când a fost Blagoveşteniile în zioa de Paşti."

— Eu preotul Ion mam născut la leat 7207 Avgust 29 (1699) în zilele prea luminatului domn Iw Antioh Costantin Voevod.

„In zilele prea luminatului înălţatului domnului nostru Alexandru... Erei Alexandru.

— Pe tărtajul din dos: *să să ştie de când au vinit Moscalii în ţara Moldovii şi au trecut în gios şi îmbla velet 7278 Mart 10 (1770)*".

6) *Triodion*, Blaj 1813. „Acastă carte triod sau cumpărat de mine (păcătosul Constantin Luca clucer) şi soţul meu Efrosina, care carte sau cumpărat împreună şi cu Strastele | drept 42 de lei şi sau afierosit la sfănta biserică din Huşi | ca să fie | pentru slujba bisăricii; iar cine a furao aceste cărţi sau ori cu ce chip se vor înstrăina | de la această sfântă biserică *sau va lăsa* | *ceva necetit sau necântat în vremea slujbei* | unul ca acela să fie amestecat şi afurisit şi vreo procopsală să nu vadă | în toată viaţa lui, şi de ostenele lui nici un folos să nu aibă | ce alţii să le răpască din mâna lui | şi sau cumpărat la anul 1818 Martie 1. |

7) *Penticostarion*. Iaşi 7261 (1753): „Acestu Penticostarion lam cumparat eu | Costantin Adam dreptu 6 lei pol | în zilele mării sale Mihai Cehan Costantin Voevod | ca să fie pentru slujba (tăiat |) să fie blăstămat de domnul Hs. şi de maica Precista | şi de mine neertat let 7261 April 11 (1753).

8) *Mineele* de la Neamţ 12 vol. 1846.

9) *Psaltire* Neamţ 1843.

10) *Penticostarion* Neamţ 1834.

11). *Strastnic* Blaj 1800: „această carte ce cuprinde slujba Triodului la venirea lui la cel (taiat) | sau cumpărat de mine păcătosul Costantin Luca clucer, împreună cu soţul meu Eufrosina | care carte sau cumpărat împreună cu altele în 42 de lei, şi sau afierosit la sfânta | bisărica din Huşi ca să fie pentru slujba bisăricii, iar cine ar fura aceste cărţi | sau ori ce chip le va înstrăina de la această sfântă biserică *sau va lasa ceva necitit* | *sau necântat în vreme slujbei*, unii ca aceia să fie blăstămaţi şi afurisiţi în veci | procopsală să nu vadă în toată viiaţa lor, şi de ostenelele lor nici un folos să nu aibă ce alţii să le | răpască de la dânşii şi sau cumpăratu aceste cărţi la anul 1818 Marti 1."

12) *Cazania*, ruptă poarta: „la anul 1838 în zioa sfântului Teodor ca la 3 ceasuri de noapte". — „aceasta carte este a bisăricii de la Huşi a *Hartularului* de la Fălticeni la anul 1838 să să ştie." (| tăiat.)

(tăiat) | ... (tăiat) | de cei 318 sfinţi părinţi şi de mine păcătosul neertat şi căndu am luatu carte aceasta | *iera stăpânilor în Eşi Măria sa Folnaşol grafu Rimenţovu Pătru Alexandrovici* | *la velet 1773 Mart 20.*"

13). *Ohtoion*. Neamţ 1836: „acest ohtoih | sau dăruit | de precuvioşia sa | chir Neonil | arhimandritul | şi stareţul | sfintelor | monastiri | Neamţului | şi Săcului | la bisărica | din satul | Huşă | ţinutul | Fulticianii | unde | să prăzdnuiaşte | hramul | adormirii | maicii | Domnului | ca să fie | nestrămutat | întru acea | bisărică | iar carele | va îndrăzni a strămuta | şi | al înstrăina | dintru acea | besearică | să fie | supt | neertat | canon | şi neertat | de Domul | nostru | Is. Hs | şi de maica | prea curată | fecioară | şi de toţi | sfinţii | până câud | îl va întoarce | înapoi | iarăşi | întru aceiaşi | bisearică | anul 1843 luna Iulie 16."

—„Iorgul Costandachi proprietarul moşiei Huşi au decedat din viiaţă la 22 Mai Marţi oarele 4 dimineaţa, în anul 1890 în Fălticeni şi dus la ţară la 23 Mai Mercuri pe la 4 din zi, şi înmormăntat Joi 24 Mai. Slujba pentru 40 zile sau început de la 26 Mai cu prohod. 1890.".

14) *Apostol* Iaşi 7264: inscripţia tăiată; se citeşte: Adam, Luca cu soţia sa Elena."

b) **Inscripţi variate (Vaslui-Iaşi).**

1854. Pe mormântul lui P. Şubin Vaslui (în tablă groasă pe 3 muchii; are emblema: 2 cavaleri medievali; iar pe scut: o tunică, sabie, pajură cu 2 capete; în medalion steaua şi craiu nou).

КЕЧNИКЅ РЕПAOSЅ
ЛЅІ
ПAVEL ШЅКЇН
НЪSКЅTЅ ЛА 13 OКTOMBРЇ
1795
РЕПOSАTЅ ЛА 26 AЅГЅSTЅ
1854

Obs. Pe mormântul *Elenei Şubin*, născută Alex. Ghica, nu e nici o lespede; pe grilajul de fer stă scrise iniţialele E. Ş.

1898. Pe mormântul Elenei Hoffman, născută Şubin, Vaslui.

Aci odihneşte | Elena Hoffman | născută Şubin | n. 1831 Aug. 15 | † 1898 Februarie 21 | — Pavăl Şubin | decedat 1889 Octombre 15..|

1869. Pe mormântul lui Polidor Ventura, Vaslui.

„în această Lâcuinţă | de vecnicie odihneşte | Robul lui Dumneḑeu | Polidor Ventura | născut în 2 Ianuarie | 1828 | mort în 14 Noevri | 1869.

1850 Aug. 20 Pe o cişmea, spitalul Păşcanu, Iaşi.

АчАСТѣ чешМе САѹ фѣкѹт | DE DUMEлѹі МАрЕлЕ лОгОфѣт | DIMITрІЕ кАнТАкѹзинѡ | шн DE СОціѧ СА ІІОлхеріе | нѣскѹтѣ бЕлDIМАн СпрЕ а лОр | вечнік пОМЕніре. 1850 АVгѹСт 20.

c) Veniturile ţării Moldaviei pe anul 1820 21

CXLI. *1820—21.* Inchipuire sămii pentru banii birului pe anul al doile ce sau început de la trecuta lună Iunie 1820.

334633 lei 60 bani čfertul întâiu pe lunile Iunie, Iulie şi Avgust 1820 însă 311054 lei birnicii; 14659 lei 60 bani dajdie întăia; (5396 lei 90 hani mazilii; şi 9262 lei 90 bani ruptaşii); 8920 lei jidovii hrisovoliţi.

360674 lei 60 bani čfertul al doile de lunile Septemvrie, Octomvre şi Noemvre 1820; însă: 310716 lei birnicii; 14695 lei 60 bani dajdie al doilea (5394.90 mazili, 9300 lei 90 bani ruptaşi), 8770 jidovi hrisovoliţi.

26493 lei...... čfertul sfântului Dimitrie; însă 14467 rupteie visteriei, 7189 sârbii şi alţii întru asăminia rânduială, 4837 neguţitorii hrisoveliţi.

389953 lei 60 bani čfertul al treilea pe lunile Dechemvrie 1820, Ianuarie şi Fevruarie 1821; însă 310600 birnicii, 14695.60 dajdie; (5394.90 mazilii, 9300,90 ruptaşii) 8770 jidovii hrisovoliţi, 55888 bani agiutorinţii, soma ceau eşit în anul trecut.

360558 lei 60 bani čfert al 4-a pe lunile Martie April şi Maiu 1821; însă: 310600 birnici, 14695.60 dăjdierii, 8770 jidovi hrisovoliţi (după čfertul al treilea), 26493 čfertul sf. Gheorghie a ruptelor sârbii şi hrisoveliţii după čfertul sf. Dimitrie.

Total 14445820 lei
14441639 se scade soma anaforalei
4181 sporiu

com. de *Gh. Ghibănescu*

---

d) CXLII. *1866 Mai 17.* Atestatul de învăţător a lui Ion Creangă.

Ion Creangă a fost (între 1864 Ianuar şi 1865 Iunie) elev al Şcolii Normale, Vasile Lupu" (pe atunci „Institutul Vasilie Lupu"), având ca director pe învăţatul profesor universitar Titu Maiorescu.

Câteva ştiri noi, aflate în arhiva Şcolii Normale de băeţi din Iaşi, privitoare la viaţa de „preparand" a lui Creangă, le-am dat la iveală în *Revista critică* (an. 2, No. 2, 1928, art, „Ion Creangă preparand la Institutul Vasilie Lupu").

In aceiaş arhivă, în ultimul timp, am descoperit şi *Atestatul* de învăţător al lui Ion Creangă. Documentul este preţios, întrucât aduce contribuţiuni de valoare pentru cunoaşterea personalităţii marelui nostru povestitor.

Iată copia Atestatului : [1])

1. Arhiva Şcolii Normale, „Vasile Lupu", Condica de atestate din 1867. Părţile subliniate din atestat sunt scrise de Maiorescu,

MINISTERIUL CULTELOR ŞI INSTRUCŢIUNEI PUBLICE AL ROMÂNIEI

D. *Creangă Ionu*, elevu al Institutului Vasile Lupu din Iassi, născutu la .... în *comuna | Humulesci distr. Neamțu* a terminatu cursul preparatoriu pentru învețătorii claselor primare şi la esamenul generalu la care a fostu supusu în 10 Iunie 1865 a dobânditu următoarele note :

Din	Religiune	*Eminența*
„	Pedagogie	*Eminența*
„	Gramatica Română	*Eminența*
„	Aritmetică	*Eminența*
„	Cosmografie	*Eminența*
„	Fizică	*Eminența*
„	Agronomie	*(lipsea atunci)* [1]
„	Caligrafie	*Emin.*
„	Muzica Vocală	*Emin.*
„	Aptitudinea pedagogică	*Emin.*
„	Purtare	*Emin.*

Spre confirmarea cărora şi în virtutea Deciziunei Ministeriale cu No. 4009 din 17 Mai 1866 se dă D-lui *Creangă Ionu* Atestatul de față.

Din Delegațiunea Ministerului de Culte şi Instrucțiuni Publice.

(ss) *T. Maiorescu.*

Profesorii Institutului Normalu
Vasilie Lupu |

Iassi în 15 | 27 Iunie 1866. |
Nr. 15

Din datele şi notările conținute în Atestat se vede că Ion Creangă absolveşte „Institutul Vasilie Lupu" în Iunie 1865, că a fost un eminent elev al lui Maiorescu, pe care el l-a admirat, purtându-i toată viața o vie recunoştință şi care, în momente grele, l-a ajutat şi încurajat pe Creangă.

Gh. Polcovnicu.

Notă.—Atestatul lui Creangă l-am publicat şi în *„Vremea Şcolii"*, revista învățătorilor Ieşeni, an. I, 7—8, 1928. Gh. P.

CXLIII. **Uricarul (XXV volume) şi documentele ce vorbesc de Iaşi.**

Uricarul lui T. Codrescu cuprinde 25 volume, plus un volum „Resumatul cronologic" al celor 15 volume de la început. El însă nu cuprinde nici indice alfabetic pe volume, nici tablă de materie lămurit făcută. Pentru a-l putea utiliza m'am apucat şi am scos pe fişe rezumatul tuturor documentelor, iar în regeste acelea pomenite în diferitele cărți de judecată şi în mărturiile hotarnice Cutia cu fişe o am fost dăruit Arhivei Statului din Iaşi, iar copia lor o am în Surete şi Izvoade ms. vol. XLI. 351—366. Am găsit 2689 numere, dintre care 134 numere pentru secl. XV şi anterioare, 146 pentru secl. XVI-a, 500 pentru secl. XVII, 800 pentru secl. XVIII şi 1100 pentru secl XIX-a. In această colecție am publicat şi eu 3 volume de doc. slavo-romăne (XVIII, XXIII şi

1). La 1865 *agronomia* nu se preda în „Institutul Vasilie Lupu" (Certificat No. 16 din 18 | 30 Iunie 1866. Aceiaş condică de atestate).

XXIV). Pentru întregirea cunoştinţelor despre Iaşi dăm mai jos în perilipsis toate actele, ce vorbesc de Iaşi, până la 1800, atât pe cele publicate în întregime cât şi pe cele aduse în regeste:

7083 (1575). Petru Vodă Şchiopul dărueşte mănăstirii Galata satele Voroveştii, Mihaileştii pe Bahlui, Plopii, Crăsteştii, Belceştii, Sanda, Tămăşenii, ascultători de Roman. V. 210.

7095 April 12 (1587) regeste. Petru Vodă alege hotarele măn Socola despre Buciumi, din movila Saranda, în gura pârăului Socolei, podul Dancului, poiana Hlincei până în izvorul Vasluețului la fântâna Cocii. XX. 271.

7114 Mart 30 (1606). Eremia Moghilă Vodă întăreşte dania ce face Ana Golăiasa a mănăstirei Golia către mănăstirea Vatopedul din Atos. cu toate moşiile sale şi sălaşele de ţigani IX. 139.

7114 Febr. 2 (1606). Ionaşco sin Lupul Stroici vel logofăt dă măn. Sf. Sava din Iaşi, satul Toliţa la Orhei, aceasta după dorinţa mamei sale Paraschiva V. 215.

Fără an (c. 7125) regeste. Radu Vodă Mihnea dărueşte măn. lui Aron Vodă nişte ţigani robi V. 272.

7125 Martie 25 (1616). Radu Vodă Mihnea închină măn. Galata patriarhiei de Ierusalim vâzându-i starea sa de derăpănare: aceasta cu voia doamnei Maria fata lui Petru Vodă Şchiopul V 215, VII. 120, IX. 247.

Fără dată, regeste. Zapis de vânzare prin care epitropii bisericii Nicoriţa vând măn. Aroneanu un iaz făcut de Buznea şi Sava, pentru a se putea pardosi biserica Sf. Petru din Iaşi, V. 272.

7139 Mart 23 (1631). Moise Vodă Moghilă scuteşte breasla negustorilor din Iaşi de ori ce dabile, afară de schimbul banilor. II. 49.

7149 April 15 (1641). Mihai Furtună comis vinde cu 200 taleri casele sale de pe uliţa Ciobotărească lui Vasile Vodă Lupul, VII. 5.

Fără dată (c. 7150). Vasile Vodă dărueşte măn. Trei Erarhi pentru şcolile domneşti 3 moşii, Răchitenii, Tămăşeni şi Iuganii pe Siret şi alte bucate, scutindu-le de toate dările şi angăriile, VII. 9.

7164 April 2 1656 regeste. Gh. Ştefan Vodă întăreşte şcolilor moşiile dăruite de Vasile Vodă, IX. 65.

7169 Oct. 8 (1660). Ştefan Vodă Lupul hotărăşte ca vecinii ce au eşit de la Sf. Vinere din Iaşi încă de supt Vasile Vodă să rămâe în Negoeşti, satul vornicului Beldiman. X. 165.

7170 Mart 6 (1661). Evstratie Dabija Vodă regulează ponturile târgului Boilor din Iaşi, ceia ce are să se plătească de fiecare cap, X. 114.

7170 Iulie 5 (1662) regeste. Ştef. Petriceaico clucer ia de la Schidan Hotnog 80 lei o casă în uliţa din afară, XXV. 220.

7172 Iunie 23 (1664). Iosif, egumenul măn. Barnovschie vinde Măricuţei, fata lui Procopie o vie paragină la Copou, drept 50 vedre must, XX. 79.

7174 Sept. 19 (1663) Ilieş Alex. Vodă întăreşte măn. Trei Erarhi, zidită de Vasile Vodă casele vândute cu 200 taleri de M. Furtună comis, măn. Trei Erarhi pe uliţa Ciobotărească, unde acum este şcoală şi feredeu. VII. 10.

7174 Noembrie 5 (1665). Vornicii de poartă: D. Roşca, Ursul, Enache, Ghenghe, Silioan şi Roman măsură locul caiicilor din Iaşi, danie de la Petru Vodă Rareş, V. 307.

7174 Mai 3 (1666) regeste. Duca Vodă alege hotarul Socolei după semnele hotară alese de Petru Vodă în 1587, XX. 277.

7174 Aug 24 (1666) regeste. Patraşcu şi Marghita cumpără cu 25 lei de la Ion aparul şi Anghelina o casă în uliţa din afară, XXV. 220

7174 Aug. 20 (1666) regeste. Ilieş Alex. Vodă întăreşte măn. Trei Erarhilor casele cumpărate de Vasile Vodă de la comisul M Furtună pentru şcoli.

7175 Aug. 17 (1667) regeste. Schidan

iuzbaşa cumpără cu 20 lei o casă de la Gavril şi Agahia, XXV. 220.

7177 Mart 12 (*1669*). Gh. Duca Vodă întăreşte închinarea ce o fac Sturzăştii a măn. Bărboiul din Iaşi către măn, Vatopadul din Atos cu moşii şi salaşe de ţigani. IX. 143.

7178 Febr. 9 (*1670*). Gh. Duca Vodă întăreşte măn. Trei Erarhi feredeul şi şcoala dăruite de Vasile Vodă şi fiul său Ştefan Vodă, dând rămasă pe măn. Golia, în pâra ce a făcut pentru această danie, V. 237. VII, 8 (regeste).

7178 Iunie 24 (*1670*). Cartea lui Gh. Duca Vodă către vecinii din Ciurbeşti ca să asculte de măn. Bârnova din codrii Iaşului, danie de la Miron Barnoschi Moghilă Vodă, căci şi satul Ciurbeşti a fost ascultător de ocolul târgului Iaşilor, V, 233, I², 132.

7178 Iulie 1 (*1670*) *regeste*. Ştefan Petriceaicu clucer cumpără de la Lupu Mititelu şi Maria, alăturea cu locul cumpărat de Schidan iuzbaşa, pe uliţa din afară, XXV. 221.

7189 (*1672*) *regeste*. Gh. Duca Vodă întăreşte măn. Clatia zidită de Păun vameş, daniile făcute de Păun şi se arată hotarele din gura părăului Socolei în sus până la podul lui Bătcă, XX. 278.

7179 Aug. 6 (*1671*) *regeste*. Gh. Duca Vodă milueşte măn. Cetăţuia cu loc de hrană din hotarul târgului Iaşi—Valea Rusănii şi Hulboca. Se dă hotarul. XXV, 252.

7180 (*1672*) *regeste*. Gh. Duca Vodă cercetează hotarul măn. Dancului dat din hotarul târgului Iaşi, alăturea cu locul dat Cetăţuei. Se dau hotarele. XXV. 256.

7180 Aug. 1 (*1662*) *regeste*. Păun vameş înzestrează măn. sa *Clatia* din Bucium cu vii, sate şi moşii, XX, 278.

Fără veleat (*ante 7181*) *regeste*. Gheuca armaş şi Tarsiţa cumpără cu 50 lei o casă de la Toader Erbar şi Vasilca XX, 221.

Fără veleat (*ante 7181*). Ştef. Petriceaico clucer cumpără cu 26 lei de la Anton şi Catrina o casă în uliţa din afară, XXV. 221.

Fără veleat (*c. 7181*). Ştefan Vodă Petriceaico dărueşte lui Apostol Catargiul post. casele sale din Iaşi pe uliţa din afară, XXV. 221.

7184 Mart 2 (*1676*), Stan abageriu vinde cu 24 de taleri lui popa Dionisie via lui ce o are de la socrul lor, VII. 11.

Fără dată, regeste. Antonie Roset Vodă întăreşte dania lui Vasile Vodă pentru Trei Erarhi feredeu şi şcoală VII. 188.

7189 Mart 2 (*1681*). Iane Hadâmbul post. zideşte măn. Dealul mare şi-i dă danie din agonisita lui, cum însă Ilie Pleşca jignicer, ce ţinea pe nepoata sa Ileana Mihai Hagi din Suceava a dăruit mân. sale bucate, şi dă danie casele sale din Iaşi lângă Mitropolie despre biserica ungurească. XI, 296.

7194 Decembre 1 (*1685*), Costantin Vodă Cantemir alege şi stâlpeşte locul calicilor din Iaşi *despre zid* dat danie de Petru Vodă Rareş şi doamna sa Elena. V. 310.

7194 Febr. 22 (*1686*). Costantin Vodă Cantemir scuteşte 10 posluşnici ai mân. Galat adin dial de orice dare şi angarale pentru a fi de slujbă Sf. mănăstiri, unde poposesc atâţia oaspeţi II, 91.

7194 Mai 4 (*1686*). Costantin Vodă Cantemir scuteşte breasla negustorilor din Iaşi de orice dabile şi angarale, afară de dările aşezate în visterie, II. 35.

7199 Iunie 15 (*1691*). C, Vodă Cantemir scuteşte pe toţi preuţii de la bisericile din Iaşi de orice dajdie în bani sau natură. VI, 347.

7201 Iulie 1 (*1693*. Cost. Duca Vodă scuteşte măn. Galata, Barnovschi, Bârnova, Cetăţuia Hlincea, Hadâmbul şi altele de multe dabile şi le afioräseşte o serie de vecini pentru slujbele mănăstirilor. II, 92.

7203 Iunie 15 (*1695*) *regeste*. Dania doamnei Anastasia lui Gh. Duca Vodă pentru şcoli. VII, 187.

7204 Ghenar 31 (*1696*). Antioh Vodă Const. Cantemir scuteşte măn. Galata 24 oameni de bir şi havalele, aşezându-i în satul M·dârjeşti la Cărligătura. X, 244.

7210 Dec. 19 (*1701*) *regeste* Scri-

soarea preutului Adam Varulcovici pentru moşiile Ezoviţilor în Moldova: moşiile peste Prut ale lui Gh. Cotnarschi piser leşesc şi a lui Roşcet rotmaestru; la Iaşi, Urleştii. V, 415.

7210 Iulie 7 (1702). Antioh C. Cantemir Vodă întăreşte hotarnica locului Calicilor din capul târgului din sus lângă zid, rădicată de vornicii de poartă: St. Pilat, Ghiorghieş şi Bejan după arătările lui Ioniţă Dănulescu cu brazda în cap. V, 312.

7218 Mai 20 (1710). Silion vinde lui popa Ioan de la biserica visternicului Iordachi Cantacuzino (bis. Talpalari) un loc de casă de pe uliţa strâmbă cu 18 lei. XXIII, 379.

7225 (1717). Mihai Vodă Racoviţă lasă în testament că iartă măn. Cetăţuiei de orice dajdie, desetină, goştină şi dă 40 liuzi posluşnici mănăstirei, căci s'a apărat pe vremea lui Frenţ căpitan. III, 49, IV 310, V, 283 (regeste).

7225 April 8 (1717) regeste. Mihai Vodă Racoviţă judecă şi dă rămas măn. sf. Ion Zlataust, care a luat pe nedrept moşiile din olatul târgului Iaşi date de Duca Vodă măn. Clatia, zidită de Păun vameş. XX 279.

7227 Noemb. 6 (1718). Cartea de blăstăm a Mitr. Ghedeon pentru cei ce nu vor mărturisi drept în pricina de hotar a caselor lui Ilie Catargiul vel log. cumpărate de la Maria lui Ilie Pleşca nepoată grecului Iani Hadâmbul, şi se împresoară despre Ezoviţi. XI, 300.

7230 Oct. 27 (1721). M. Vodă Racoviţă judecă şi dă rămas pe Ezoviţi, în pâra cu Ilie Catargiu vel log. pentru încălcarea cu facerea locului caselor sale cumpărate de la Maria lui Pleşca Ilie jicnicer. XI, 302.

7233 Iuli 26 (1725). M. Vodă Racoviţă judecă şi dă dreptate lui Ilie Catargiul vel log. în pâra cu Galata pentru nişte case ale sale cumpărate de la Maria Pleşca jicniceroae, lângă Mitropolie, despre bis Ungurească. XI, 303.

7234 Aug. 12 (1726) ***regeste***. Mih. Racoviţă Vodă rândueşte cercetarea hotarelor moşiei Cruţeştii despre locul Gălăţii şi a Goliei, proprietate lui Gav. Gr. Miclescu vornic. XXV, 253.

7239 Mai 30 (1731). Gr. Ghica Vodă întăreşte lui Crăstea Latif arcar nişte case din Podul vechiu lângă biserica Armenească în Arcărie, dând rămas pe Adam, nepot lui Mihalache blanar, XXII. 267.

7239 Iunie 6 (1731). Gr. Ghica Vodă întăreşte măn. Trei Erarhilor dania unor case făcute pe locul mănăstirii de Matei vel camaraş, V. 257.

7241 Iuli (1733). C. Nec. Vodă Mavrocordat întăreşte bis. sihăstriei de la Socola daniile făcute de ctitorul ei Gr. Ghica Vodă: bucate, venit din vamă şi o crăşmă în Iaşi, XII. 270.

7245 Noembre 15 (1737) ***regeste***. Grigore Vodă Ghica întăreşte privilegiile măn. Trei Erarhi de a nu plăti nici o dajdie pe bucatele sale. VII, 47.

7245 Ghenar 15 (1737). Anuţa lui Andrei Paloşca vinde cu 32 lei $1^1/_2$ pogon vie la Socola lui Cr. Hanoş şi Elenei Hanoş, VII. 55.

7246 Mart 20 (1738) ***regeste***. Gh. Ghica Vodă scuteşte măn. Cetăţue de dări, surpându-i-se zidul, II. 120.

7249 Febr. 10 (1741). Gr. Ghica Vodă scuteşte pe fraţii suilgii Costantin şi Dima de multe dări şi havalele şi le asigură tainuri din camara domnească, cum şi oameni tocmiţi pentru paza şi intreţinerea haznalelor, V. 33.

7249 April (1741). Gr. Ghica Vodă miluеşte ctitorii sf. biserici Sihăstriei de de-asupra Socolei cu venituri din vamă şi alte bucate, XII. 272.

7249 Mai 25 (1741). Gr. Ghica Vodă scuteşte măn. sf. Ioan Zlataust 7 posluşnici să fie scutiţi de orice angarale, X. 58.

7249 (1741). Gr. Ghica Vodă hărăzeşte bis. Catolice din Iaşi via lui Toma Spiţerul, care ducându-se cu Muscalii, ca

papistaş i s'a luat via şi s'a dat bis. Catolice, V. 420.

7254 Ghenar 13 (*1746*) *regeste.* I. N. Mavrocordat întăreşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi, V. 430.

7256 Dec. 1 (*1747*). Gr. Ghica Vodă acordă miluire bis. Catolice: 7 pogoane vie de pogonărit şi vădrărit; o pivniţă de crăşmărit; 4 boi, 2 cai de văcărit, 50 stupi de desetină, V. 421.

7256 Mai 12 (*1748*). C. N. Vodă Mavrocordat întăreşte hotarnica locului calicilor, ridicată de Sim. Keşcu, Gavril Pilat, N. Ciolpan vornicii de poartă, arătând semnele în stânjeni, V. 315.

7256 Iunie 1 (*1748*). Vornicii de poartă Gavril Pilat şi N. Ciolpan hotărăsc ca 6 case de târgoveţi făcute pe locul calicilor să dea câte 5 orţi pe an, sau 5 litre ceară. V. 318,

7258 Iunie 13 (*1750*) *regeste.* C Mih. Cehan Racoviţă Vodă întăreşte bis. Catolice din Iaşi privilegiile anterioare şi i dă dreptul de a avea 7 liude străine V. 431.

7158 April 16 (*1750*) *regeste.* C. M. Cehan Racoviţă Vodă întăreşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi, V. 413.

7256 Iunie 15 (*1748*) *regeste.* Scrisoarea lui Hristofor Zvirhofschi pentru moşiile ce au Ezoviţii în Moldova, uricile lor fiind pierdute la Cameniţa. V. 415.

7259 Oct. 1 (*1750*). C. Mih. Cehan Racoviţă Vodă rândueşte atribuţiile prefectului bis. Catolice, Climent Laudet, asupra controlului Catolicilor din Moldova. V. 423.

7260 (*1752*). Cost. Mih. Cehan Racoviţă Vodă întăreşte măn. Galata privilegiile sale date de Gr. Ghica Vodă la 1738, surpându-i se un mal cu zid cu tot. II, 120.

7261 Mai 3 (*1753*) *regeste.* C. M. Cehan Racoviţă Vodă rândueşte hotarnici vornicii de poartă să aleagă locul de casă a lui Dediul Codreanu, megieş despre apus cu locul comisului Filip Catargiul, XXV. 222.

7261 Aug. (*1753*) *regeste.* Matei Ghica Vodă întăreşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi. V. 431.

7261 Aug. 12 (*1753*) *regeste.* Matei Ghica Vodă întăreşte jurisdicţia religioasă a prefectului Climente Laudet asupra Catolicilor din Moldova. V. 431.

7262 Iunie 28 (*1754*) *regeste.* Matei Gr. Ghica Vodă ajută ca să se zidească de piatră schitul lui Tărăţă, ce era de lemn şi putrezit. XII. 274.

7263 Februar 28 (*1755*). Hotarnica locului şcoalelor, denaintea Feredeului, şi pâra cu egumenul Mănăstirii Golia, care e obligat a se cercui în anumite limite. VII 23, 189.

7264 Mai 7 (*1756*) *regeste.* C. M. Cehan Racoviţă Vodă întăreşte privilegiile vechi ale bis. Catolice din Iaşi. V. 431.

7265 Iulie 24 (*1737* *regeste.* Sc. Gr. Ghica Vodă reînoeşte scutirile bis. Ungureşti din Iaşi. V. 432.

7266 Mai 5 (*1758*). Scarlat Gr Ghica Vodă scuteşte o pivniţă a măn. Sf. Ioan Zlataust de dările ce se pun pe crăşme. X, 62.

7267 Dec 28 (*1758*) *regeste.* Ion Teodor Vodă Calimach reînoeşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi. V. 432.

7268 April 3 (*1760*). Mărturia hotarnică a Lupului Hadâmbul şi Tanasă şi Ion Meleghi şi Chiriac vornici de poartă a locului de casă a lui Nec. Moraitul başbulubaş din Muntenimea de mijloc din deal de Sf. Spiridon. XXII. 383.

7269 April 25 (*1761*). Gr. Ion Vodă Calimach dărueşte Mariei jicniceroae, sora sa, un loc de casă în Muntenimea de mijloc şi i se dă hotarele în semne şi în stânjeni XX, 393, 396.

7269 Iunie 13 (*1761*). Gr. I. Calimach Vodă întăreşte comis. Vasile Costache stăpânire pe locul din Muntenimea de mijloc şi să închidă o ulicioară, după mărturia hotarnică din 7269 Dech. 20 a lui Meleghi vorn. de poartă. Se dau semnele hotară în stânjeni. XVII. 40.

72'9 Iunie 30 (*1761*). Fraţii Dima şi Costantin suilgii plătesc bezmăn 5 lei pe an pentru locul unde a fost şcoala lui

Vasile Vodă, pe uliţa ciubotărească şi schimbă locul dat danie Trei Erarhilor cu locul său din faţa bisericii, capul podului vechiu. VII, 25, 189.

7270 Dec. 11 (1761) regeste. Gr. I. Calimach Vodă întăreşte bis. Catolice din Iaşi privilegiile sale. V. 432.

7270 Martie (1762). Maria şi Apostol seimen gospod vând lui Ioniţă Ghinda log. cu 50 lei un loc de casă vecin cu casele sale. Se dau semnele hotară în stânjeni. XVII. 218.

7270 Iunie 16 (1762). V. Razul hatman cumpără cu 45 lei o casă în Muntenimea de sus de la Ion a Babei Catrina siman agesc. X. 75.

7270 Iulie 2 (1762) regeste. Vornicii Lupul Hadâmbul şi Tanasă Meleghi hotărăsc locul jignicerului Ştef. Catargiu, din deal de Sf. Spiridon, dat danie de Petriceaico Vodă. XXV. 222.

7271 Oct. 19 (1762). Gr. Ion Calimah Vodă milueşte măn. Galata cu venitul vămii de la Galaţi-măjăria. III, 55.

7271 April 21 (1763) regeste. Mărturia hotarnică a locului de casă a lui Mihalache uşeriul ridicată de vornicii de poartă Lupul Hadâmbul şi Alex. Haciul. XVII. 226.

7271 April 30 (1763). Gr. I. Calimah Vodă întăreşte lui Mihalache uşărel de leafă un loc de casă în Muntenimea de mijloc cumpărat de la Lupul Sandului Burbelici chihae de calăraşi hătmăneşti. I se dau semnele hotară în stânjeni. XVII. 221.

7271 Iunie 5 (1763). Casandra Carp stolniceasa născută Hurmuz gealip, afiuroseşte bis. Sf. Atănasie moşia Cotiugenii pe Prut, la Iaşi. XIX. 95.

7271 Iunie 25 (1763) regeste. Maria Canano jicniceroaea, sora lui Ion Vodă Calimah, cu fii săi Şărban, dah. şi Ion spatar, dă lui Iordache Canano ban, fiul său locul căpătat danie în Muntenimea de sus, la vale de uliţa drumului Sării alăturea cu drumul Botoşanilor. XX. 398.

7272 (1764). Maria Suceveanu schimbă cu I. Cantacuzino vist., dându-i pentru un pogon vie la Vacota (Iaşi) şi un loc de casă, Iaşi, în târgul făinii, moşia sa Şendreni pe Prut 1/4 din 1/2 din jos. XX. 366.

1764 Iulie 10 regeste. Gr. Alex. Ghica Vodă reînoeşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi. V. 432.

1765 Iunie 1. Anaforaoa boerilor întărită de Gr. A. Chica Vodă pentru venitul şcoalelor, (4) lei de preut şi, banii pe drobul de sare, ce se da până acum pentru scoale greceşti de la Sfetagora. VII. 47.

1766 Iulie 8. Anaforaoa boerilor în chestia jalobei mahalagiilor din Muntenimele de mijloc şi de sus că fiind moşeni de demult vor să le ia bezmăn pe loc Andronachi vornic şi Maria jicniceroee, căpătând locul danie şi milă de la Ion Vodă Teodor Calimah. XXII. 367,

1766 Iulie 11 regeste. Alex. Gr. Ghica Vodă împuterniceşte pe egumenul Galatei de a stăpâni un loc de prisacă la Vaslui. XX. 281.

1768 Mai 30. Gr. I. Calimah în a doua domnie judecă şi scoate de supt bezmăn pe V. Jăcul, I. Căpăţână şi I. Ciuciul, copii în casă, de oare ce casele lor sânt mai vechi de cât dania ce s'a făcut acestor 2 mahalale Mariei Jicniceroae şi lui Andronaki vornicul. XXII. 242.

1772 Iunie 13 regeste. Grigore Irimia Casapu vinde casele sale din Muntenime de jos lui Sandul Fuior şi soţiei sale Saftei. XXI. 263.

1773 Ghenar 1. Sămile spitalului Sf. Spiridon pe anul 1772, venituri 11675 lei cheltueli tot atâtea. XXI. 353.

1775 Iulie 12 regeste. Vornicii de poartă aleg locul banului Stef. Catargiu din deal de Sf. Spiridon. XXV, 222.

1775 Oct. 27. Gr. A. Ghica judecă pâra dintre Ambrosie şi Zaharia grecul pentru un loc de casă, răscumpărând casele părinţeşti ce apucase a le vinde lui Zaharia cu 75 lei. VII, 31.

1777 Ghenar. Gr. A. Ghica Vodă reînoeşte jurisdicţia prefectului catolic asupra tuturor catolicilor din Moldova şi-i scuteşte 200 vedre vin de vădrărit, o crâşmă

în Iaşi de crăşmărit şi 4 liudi streini de bir şi havalele, cum şi toţi ţircovnicii de la bisericile catolice din Moldova. V, 425.

1777 Sept. 22, regeste. Gr. Alex Ghica Vodă întăreşte Magdalinei femeia Ducăi tipograf locul domnesc dăruit de M. Vodă Racoviţă lui Andrei pisar. XX, 282.

1779 Iunie 9. Const. D. Moruz Vodă întăreşte hotarăle imaşului târgului Iaşii pentru păşunatul vitelor târgoveţilor. II, 232.

1779 Dek. 1, regeste. V. Razu log. judecă pâra între Stefan Catargiu ban şi 11 locatari pentru locul de la deal de Sf. Spiridon. XXV, 222.

1782 Oct. 2 regeste. Cercetarea hotarălor făcute de vornicii de poartă I. Gordul, C. Stăncescul a locului ban Stef. Catargiu din sus de sf. Spiridon, XXV, 223.

1783 Mart 1. A. C. Mavrocordat Voevod dă milă calicilor din Iaşi să ia din vama domnească câte 10 lei pe lună. V 324.

1783 Iunie 17. Alex. Mavrocordat Vodă rândueşte pe vornicii de poartă C. Botezatu şi Ion Rale să măsoare locul calicilor despre vecinii acolisitori. V, 319

1784 Mai 29. Stef. Ciogolea vornic de poartă măsură locul de casă a căpit. Mihalache în Muntenimea de mijloc, arătându-i marginile despre vecini în lungime în stănjeni. XVII, 225.

1784 Dec. 1. Alex. C Mavrocordat Vodă scuteşte bis. catolice din Iaşi 14$^1/_2$ pogoane vii de vădrărit şi pogonărit, 170 stupi de desetină şi o crăşmă de crăşmărit; 4 liude streini de bir şi angării, o ocă untdelemn pe lună de la vama domnească, ţircovnicii de pe la bis. catolice din Moldova scutiţi de bir şi havalele. V, 427.

1785 Iulie 19, regeste. Alex. I. Mavrocordat întăreşte jurisdicţia prefectului catolic cum şi scutirile bisericii catolice din Iaşi. V, 432.

1785 August. A. I. Mavrocordat Vodă întăreşte prin hrisov veniturile mănăstirei sf. Spiridon din Iaşi. I², 104—117.

1787 Ianuar 11. A. I. Mavrocordat Vodă dărueşte lui Iordachi Balş vist. chioşcul de la Copou şi 15 pogoane vie pentru datoria de 3500 lei. XIV, 270.

1787 Iulie 7, regeste. Mărturia hotarnică a lui Ion Rale vornic de poartă pentru locul lui St. Catargiul despre vecini. XXV, 223.

1787 Oct. 1 regeste. Alex. I. Ipsilant Vodă întăreşte privilegiile bis. Catolice din Iaşi. V, 433.

1791 April 24. Nartul oraşului Iaşi pentru fixarea preţului lucrurilor de vânzare. IV. 129.

1793 Aug. 15 regeste. M. C. Suţu Vodă întăreşte privilegiile bisericii Catolice din Iaşi. V, 433.

1793 Sept. 5. Hotarnica lui St. Ciogolea vornic de poartă, care măsoară şi alege locul de casă a lui Sandu Hârtie în Muntenimea de jos, pe drumul Hotinului. XIX. 262.

1793 Sept. 15. Anaforaoa divanului întărită de M. C. Suţu Vodă în 1794 Iulie 6, în pâra ce a pornit Iancu Razul spatar contra jidovului Hascal Haim pentru nişte dughene pe uliţa mare, luate cu bezmăn dela Maria Ramadan vorniceasa. XI. 313.

1794 Iulie 8. Anaforaoa boerilor întărită de M. C. Suţu Vodă în 1794 Aug. 19 în pricina pârei dintre Iancu Razul spatar şi jidovul Hascal Haim, preţeluind despăgubirea la 700 lei. XI. 316.

1794 Oct. 4. Ţidula lui M. C. Suţu către boeri să preţăluiască binaoa lui Moisă jidov ceasornicar de pe uliţa mare şi dugheana Umflătoaei. XI. 318.

1794 Oct. 8. Raportul de espertiză, întărit de Vodă M. C Suţu, in 13 Oct. în preţeluirea ce s'a făcut celor 2 dugheni de pe uliţa mare a lui Moise jidov ceasornicar şi Maria Unflătoae, în valoare de 375 lei XI. 319.

1795 Febr. 2. regeste. Iordachi Canano ban dărueşte nepotului său Andro-

nachi Donici med. un loc de casă în Muntenimea de sus XX. 396

1795 Mart 6. M. C. Suţu Vodă întăreşte lui Andronache Donici med. un loc de casă în Muntenimea de sus, căpătat danie de la Iordachi Canano ban, moşul d-sale. XX. 396.

1795 Aug. 31, regeste. A I. Calimah Vodă întăreşte privilegiile bis. catolice din Iaşi. V, 433.

1795 Oct 27. Alex. Ioan Calimah Vodă întăreşte lui Manole Braşovanul casele din Muntenimea de jos, cumpărate la soltan mezat. VII, 57.

1796 Mart 12. Mărturia hotarnică a lui I. Tăutul sulger, pentru alegerea unui loc de casă a lui I. Roset ban, de la deal de sf Spiridon în Muntenimea de mijloc, zestre de la socrul său Stefan Catargiul ban. XXV, 220.

1799 Dec. 10. C. A. Ipsilant Vodă hotărăşte prin hrisov veniturile sf. Spiridon în Iaşi. I, 82; I[a] 84.

1800 Mart 28. D. Milea vornic de poartă măsură locul calicilor din Iaşi în stânjeni şi semne. V, 320.

1800 Oct. 21, regeste. C. A. Ipsilant Vodă întăreşte privilegiile bis. catolice din Iaşi. V, 433.

Gh. Ghibănescu

---

87). Proces-Verbal No. 87 al şedinţei din 30 Decembre 1927. Fiind încheere de an bugetar se regulează contul buletinului. Dl Preşedinte comunică că s'au tipărit 10 coale din No. 7, ceia ce reprezintă 27500 lei. Iar pentru restul de 2750 lei urmează a se trece în sama anului 1928. Plata de colaborare se autoriză pe dl. casier ca să facă socotelele pe restul de plată pentru aceste 10 coale.

— Se dispune a se face gratificaţii de anul nou la lucrătorii tipografi suma de 2000 lei. Se cumpără o sabie turcească cu 1000 lei de la d. I. Gafencu, şi se trece în inventarul muzeului. Se cumpără o icoană veche cu 500 lei.

— La Adm. financiară Iaşi No. 3376 se răspunde că la Muzeu nu este nici un funcţionar plătit cu salar fix.

Donaţiunea Pavel Michiu. Dl. Preşedinte comunică că d. Pavel Michiu a dăruit Muzeului toată arhiva sa de doc. care a slujit la publicarea vol. XVII din Surete, într'o frumoasă condică legată şi care cuprinde 265 documente şi privesc răzeşii Michiuleşti de la Valea Cănepii, Fălciu. Condica se va trece la opisul documentelor supt No. 22. Se va face o adresă de mulţemire.

Dl Preşedinte comunică că a numerotat actele din donaţiunea Ion Michiu şi cuprind 112 documente, ce privesc Delenii de Vaslui, unde Ion Michiu a funcţionat ca învăţător 35 ani şi de unde este soţia sa Olga, născută Blaniţă, este din vechiul neam al Blăniţeştilor ot Deleni.

Dl casier este învitat a prezenta comitetului bilanţul pe 1927, spre a se şti care e situaţia casei.

Se anunţă din Chişinău moartea lui Pavăl Gorea cunoscutul fruntaş cărturar al Basarabiei. Dl Sever Zotta este învitat a face un necrolog al defunctului, fost membru de onoare al muzeului.

Societate istorică Dl Preşedinte comunică că a luat parte la adunarea provocată de d. N. Iorga pentru a se constitui o societate istorică, care să poată lucra de acord cu societatea istorică internaţională ce va ţinea un congres general la Oslo în August 1928. Intrunirea a avut loc la 10 Dec. şi s'a ales acest comitet: N. Iorga (preşedinte), C. Giurilescu (secretar), membri I Nestor, A. Lepădatu, C. Marinescu, general Radu Roseti, Gh. Bratianu şi Gh. Ghibănescu.

Societatea scoate un buletin de istorie internaţională şi e pus supt conducerea d-lui L. Héritier. In No 3 se pomeneşte de buletinul *Ioan Neculce.*

In vederea întocmirei bugetului pe anul 1928 se dă delegaţie d-lui preşedinte de a lua contact cu ministerele spre a se mănţine şi chiar spori subvenţiunile acordate până acum.

Se fac mai multe comunicări în această şedinţă:

a) *1818. Mart 2.* **Darurile sfintei biserici; întrebări din săptămâna patimilor;** *și întrebări și răspunsuri ale lui Leon împărat și a dascalului său din teologia sfinților.*

...Hristosă vino vino că te chemă domnul Pilat, atunce Pilat zisă cătră cursul dar auziteva de aič Hs. iar Cursul zisă: Hse cel ce iaşti în naltul ceriului şi adăncul beznei acela mă ştie şi pre mine căl voi eu acuma şi purčasă Cursul, spre uşi, dici iată Hs. soseşte atunci Cursul să închină înaintea lui Pilat spre Hs.

I. Ce sânt cele dao *procovеță* ce stau desupra potirului.
R. Stegurile lui Pilat, sta unul de o parte şi altul de altă parte, deci când sosi Hs. înainte lui Pilat, atunce stegurile să plecară lui Hs. şi să închinară şil acoperiră.
I. Dar al triile procovăţ ce închipúeşte.
R. Pănza care au învălit pre Hs. Iosip grădinar din Aritmateia.
I. Ci este linguriţa.
R. Iosip din Arimateia.
I. Dar pentru ce pune preutul linguriţa departe de alte daruri.
R. Când au răstignit pre Hs. Iosif nau fost acolo şi dacă auzi de Hs că lau răstignit, el grăbi de veni şi ceru trupul lui Hs. la Pilat şil îngropă.
I. Ce este cuţitul cu care proscomedeşte.
R. Suliţa cu care au impus Loghin sutaşul pre Hs. în coastă.
I. Ce iaste zvezda care stă deasupra agneţului.
R. Steoa ceia ce au şăzut deasupra peşterii în Vitleim, unde sau născut Hs.
I Dară pentru ce se tunde popa în creştet.
R. Pentru cănuna ce de spini care o au pus jidovii în capul lui Hs.
I. Ce iaste cădelniţa şi focul şi tămâe.
R. Cădelniţa iaste Precista, iară focul ochii sfinţii sale, iară tămâe lacrămile sfinţiii sale.
I. Cine au făcut cruce lui Hs.
R. Autulus.
I. Pentru ce postim patru posturi întrun an.
R. Pentru patru piroane ce le bătură jidovii în palmele lui Hs. şi în tălpe.
I. Iară Vinere pentru ce o postim.
R. Pentru cele cinci rane.
I. Dar Mercure pentru ce o postim.
R. Pentru ca să încăpem la zio giudecăţii supt acoperemăntul Precistii care să va ruga fiului ei pentru păcătoşi şi pre câţi îi va cuprinde pre toţi îi va erta Dumnezeu de păcate.
I. Câte rane sînt nevindecate ale lui Hs. până la zio ğiudecăţii.
R. 5 rane, patru de piroane şi una de suliţă şi le va arăta la zio judecăţii jidovilor celor ce lau muncit ca să creză că au muncit pre Hs. mesii cel adivărat.
I. Intracui casă au făcut Hs. Paştele cu ucenicii lui.
R. In casa lui Zăvedeiu.
I. Cum chiamă pre cei doi ucenici, cei trimisă Hs. la oraş ca să gătescă Paştile.
R. Ioan şi Iacov.
I. Dară a cui ficiori era.
R. Fii lui Zavedeiu.
I. Ce pâne au mâncat Hs. când au şăzut cu ucenicii lui la cină.

R. Azimă frănsă, şi dete ucenicilor lui, şi închipui Paştele legii vechi, după aceasta ceru dospita şi frănsă şi iar dete ucenicilor lui de închipui Paştele legii noao.
I. Dacă să sculă Hs. de la cină unde sau dus.
R. In măgura Eleonului.
I. Cum chiama pre roaba ceia ce vădi pre Pietru că iaste ucenic lui Hs.
R. Valda.

Pănă aici sau scris de darurile sfintei biserici acum
Intrebări şi răspunsuri din sfănta şi mare săptămâna Patimilor lui Hs.

. . . .

I. Ingerii ştiutau când au înviat Hs. au ba.
R. Nau ştiut.
I. Când au înviiat Hs. clătitusau piatra.
R. Ba nu sau clătit, şi peceţile au rămas cum au fostu.
I. Dar strejarii cari au păzit la groapa lui Hs. pentru ce nau strigat Hristos au înviet din morţi pănă în sfărşit precum zicem şi noi.
R. Pentru că leu umplut arhiereii drepta lor de galbeni şi atunce au tăcut de a mai cânta, şi iau învăţat să zică că noi dormind au venit ucenicii lui şi lau furat pre el.
I. Ce iaste titla ce scrisă Pilat desupra crucii lui Hs.
R. I. H. ц. ю. împaratul lui Izrail.
I. In ce limbă scrisă Pilat aceste cuvinte.
R. In trei limbi, jidoveşte, elineşte şi *greceşte.*
I. Dar pentru ce scrisă în trii limbi.
R. Pentru că Hs. în trii limbi au grăit pre cruce jidoveşti, *Illii*, elineşte *Elmani*, iar greceşte *Mathasail.*
I. Cum zice aceste cuvinte sărbeşte.
R. вѡже вѡже мѡє воскѹю ѡставнамє єси, iară româneşte Dumnezeul meu, Dumnezeul mieu pentru ce mai lăsat.
I. Dar ce au păţit dacă sau dus acolo.
R. Când vre să mergă la Cruce Pilat, el zisă doamni sore să nu mergi acolo, iară e nau ascultat, ci sau dus pre ascuns. şi priviia că doară va vide pre Hs. cine iaste; că gândiia să nu fie din rudile lui Hs. şi decă împunseră pre Hs. în coastă atunce stropi sângele şi pică pre rochle domnei lui Pilat. şi să lăţi săngile şi de aceia mărsără acasă să o spele, şi nu să spăla, şi temăndusă de Pilat au alergat întro vie şi şau îngropat rochia şi sau mirat de aceasta mult foarte.
I. Cine fu întăi însămnat pre lume?
R. Cain.
I. Dară pentru ce au fost însămnat.
R. Pentru că au ucis pre fratele său Avel, de acasta lau însămnat Dumnezău, ca să să ferească toţi să nul ucigă pre el cineva.
I. Pentru ce pusă Dumnezău pre Cain în lună.
R. Pentru ca să vază ce răutate sau început dintru dânsul.
I. Câţi feciori au avut Noe proorocul.
R. Trei, pre Sim, pre Hramu, şi pre Iafet.
I. Din cine să începu creştinii.
R. Din Simu; că au avut opt feciori şi opt fete şi zisără feciorii că nu ni să cade noao să ne împreunăm cu surorile noastre şişi făcură doao casă şi petrecură aşa 15 ani, şi apoi să plodiră numai din vedere ochilor, şi iau

blagoslovit Noe şi au murit şi dintraceştie eşiră 5 limbi creştine: Sirieni, Iverii, Grecii şi Bulgarii şi Ruşii.

I Dar cei ce sânt giumătate de lege.

R. Aceştia sânt din Efet, doaosprezeace limbi: Franţii, Alamannii, Armenii, Leşii, Nemţii, Arvaţii, Arbănaşii, Sisculaţii, Zihii.

I. Dar păgânii din cine sau început.

R. Din Ham că era ruda lui Avraam, şi era o roabă la Avraam, ighiptencă Agar, şi născu pre Ismail cu Avraam, căci că la bătrâneţă au dat Dumnezeu de au născut şi Sarafii pre Isacu, şi să sfădiiia Isacu cu Ismail fečorul Agarii, şi birui Ismail pre Isacu, căci că iera mai mare Ismail; pentru aceia au zis Sara lui Avraam, goneşti pre roaba ta şi pre fiul ei || că nu va pute moşteni fiiul cel slobod denpreună cu fiul roabei; şi după ce iau gonit în pustiiu acolo sau amestecat cu feciorul ei cu Ismail, şi să născu mult norod dintru dânşii; şi zisă mumăsa Agara, să ia barbaţii mueri multe să facă norod mult şi să biruiască roada ei, pre roada lui Avram.

I. Cine sau tăet împregiur?

R Avram cu fečorul lui Ismail şi cu toată casa lui.

I. In ce chip curvi Ismail cu mumăsa Agara şi nau ştiut căi iaste mumă.

R. Că Ismail au întrebat pe Agari, cine iasti lui mumă, iar Agara au zis căi iaste mumă Sara muere lui Avram, iară pe dânsa nu sau spus căi iaste mumă şi au curvit cu dânsul.

Intrebări şi răspunsuri ale blagocestivului împărat Chir Leon, cu dascalul său din Theologhia sfinţilor || blagocestivi

I. De unde au luat lutul acela din care zidi Dumnezeu pre Adam.

R. Din pămănt Madiiamu.

I. In ce vreme fu zidit Adam.

R, In luna lui Marte în 25 zile.

I. Câtă vreme au trăit Adam în rai.

R. Mulţi în multe chipuri: zicu unii 30 ani, şi alţii trei ani; eu zicu cât au fost domnul pre Cruce atâta au fost şi Adam în rai, adecă de al treile čas din zi până la al noole, care fac časuri şasă.

I. Câţi ani au trăit Adam pre pământ.

R. 191 de ani

I. Cine au deschis raiul.

R. Tâlhariul cu sămnul crucii.

I. Cine au luat pe fiesa muere.

R Adam pre Eva.

I Ce fată născu şi crescu întro zi şi până în sară să mărită.

R. Eva

I. Când au perit a patra parte de lume.

R. Când au ucis Kain pre fratele său Avel.

I. In câţi ani au făcut Noe corabia.

R. In cinzăci de ani.

I. Câtă vreme au ţinut potopul.

R. De la luna lui Martie până iar la Martie.

I Cât au covărşit apa deasupra pământului şi a munţilor.

R. De cincisprăzăce coţi, sau înălţat apa deasupra munţilor.

I. Pe ce munţi a şezut Corabia lui Noe.

R Pre munţii lui Ararat.

I. Ce cucoş au căntat şi lau auzit toată lume.
B. Cucoşul din Corabia lui Noe.
I Ce fel de hiară nau luat Noe în corabie.
R. Broasca şi peştile, altile ca aceste, ce le iaste cursăle iaste vieţii în apă.
I. Cine au născut şi moarte nau gustat.
R. Enoh şi Ilie şi Ioan Evanghelistul şi pre sfânta născătoare de Dumnezeu Marie.
I In căţi ani au fost ascunsă cruce domnului nostru Is. Hr. în pustii.
R. 300.
I. Cine ceriul nau văzut şi pământul nau calcat şi lui Dumnezeu au cântat.
R. Ioan proorocul din pântecele Maicii sale, Elisaftei.
I. Câţi ani au fost de la Adam până la Potop.
R 2232 de ani.
I. Cât au fost corabia lui Noe de lată, de lungă, de naltă.
R. de 50 coţi de naltă de lungă de 300 de coţi, de lată de 30 coţi.
I. Cine au grăit adevărul şi au perit şi cine nau grăit adevărul, şi nau perit.
R. Iuda vânzătorul de Dumnezeu. şi Petre Apostolul.
I Câte ape curge din raiu.
R. Patru : *Fison*, *Gheon*, *Tigru*, *Efraft*.
I Pe unde curgu acele ape.
R. *Fison* încunjură toată pământul Filatului şi pre această apă să află argint mai curat de cât aorul, să află şi o pieatră, adecă cărbune, şi alte pietri vierzi scumpe: *Gheon* acesta încunjură toată Etiopie adecă ţara arăpască, şi în luna lui Avgust se află şi udă tot pământul Misirului, că ploe nu ploaw întračasta parte, şi din umezala lui să fac sămănăturile, *Tigru* acesta curge asupra Asiriei *care o numesc unii Dunăre; Efrate* acesta curge asupra Undei şi a Peciadei.
I. Cine au fost preot nehirotonit, diiacon lepădat | de Dmnezău, cântăreţ precurvariu.
R. Preot Ioan Botezătoriul, diiacon Petre Apostol, cântăreţ precurvar proorocul David.
I. Cine au fostu sol mut, şi adusă carte nescrisă la cetate neîntemeiată.
R. Sol porumbul ; care lau strigat Noe prorocul din corabiia, carte stâlpare maslinului, cetate neintemiată, corabie lui Noe.
I. Cine au murit şi nu sau îngropat.
R Muiere lui Lot.
I. Cine de viu sau îngropat şi mormântul umbla, şi în mormânt cânta.
R. Iuna prorocul, în păntecile chitului, şi acel Iona au prorocit şi au dat sămnu în Ierusalim, şi în tot pământul, când va auzi lupii urlând cu glas supţire şi gândacul grăind din lemn lui Dmnezeu, atunce să ştie că sau apropiel mântuire şi sfărmare de tot a Ierusalimului.
I. Cine a făcut 2 sămne în ceriu.
R. Isus a lui Navi, când au zis să ste soarele cătră Gavaon şi luna pre răsuri până va birui pre Amalic.
I. Cine mare nu vedè şi de dânsa fugiè
R. Ilie prorocul când fugiè de împărăteasa Izzavela.
I. Cine fu ucigaş şi slugă dragă lui Dmnezău.
R. Moisi proorocul, când au ucis pe Ighipteni şil îngropă în năsip.
I. Cine au ţinut ğurământul şau perit.
R. Irod împărat când au dat Irodiedei capul lui Ioan Botezătoriul.

I. Cine fură şi se îndreptă.
R. Tovit când fura trupurile sfinţilor de le îngropa.
I. Ce carte fu scrisă întăi pre pământ.
R Blibiia.
I. Un om ave trii pluguri de boi şi sămănă 3 oboroace de grâu şi pusă 12 săcerători şi 3 trierători şi trierară şi făcură 3 oborace de grâu.
R. Omul este Dmnezău, cele 3 pluguri sfânta Troiţa, sămânţa cuvintele lui Dmnezău săcerătorii 12 apostoli, trierătorii 4 evanghelişti.
I. Cine şau zidit luiş casă pre pământ şi cine pre pietră.
R. Iuda apostolul pre nesip şi Petre apostolul pe pietră.
I. Cine au dat palmă lui Hs. în vremea patimilor lui.
R. Slăbănogul cel de 30 ani pre carile îl tămădui Hs. la V.θezda.
I. Unde sau scris acele patru Ivanghelei.
R. Maθei la răsărit—Marcu la Roma—Luca la Ierusalim—Ion în ostrovul Patmos
I. Ci pom fu oprit lui Adam să nu mănănce dintrânsul.
R. Smochinul.
I. Cine au numit pre Dmnezău întăi.
R. Diiavolul când au zis lui Adam ce sau poroncit voaw Dmnezău ca să nu mâncaţi din pomul raiului.
I. Cine nau născut şi au murit.
R. Adam.
I. Cine după bătrâneţele lui iară au întrat în zgăul maicăsa.
R. Adam.
I. Care sânt cele şapte izbânde care au zis Dmnezău cătră Cain că de şapte or să va izbândi de păcatele lui.
R. Intâiu cu moarte lui Avel. pre Dmnezău mânie; a doao pre mumăsa întristă; a trie pe mumăsa stârpi, a patra pre fratele său omoră, a cince sânge drept. vărsă, a şase pământul spurcă, a şapti iadului făcu poartă de oameni, acestor păc*aate* de toate le este rădăcina pizmă.
Tâlc. Pilda Evanghelei ce spune pentru omul ce au căzut întru tâlhari.
I. Un om oarecarele pogorânduse din Ierusalim în Ierihon căzutau întru tâlhari del jăfuiră şi îl răniră şil lăsară abia viu în cale, şi trecu un preot şi după dânsul un diiacon şil lăsară, după asta trecu şi un Samarinen şi i să făcu milă şi mersă dei spălă ranile cu vin şi le unsă cu untdelemnu, sil legă cu pânzătură, şil pusă pe asin şil dusă la bolniţă şi dete bolniceriului 2 taleri şii zisă săl tămăduiască, iară când să va întoarce săi plătescă cu asupri.
Tâlcu. R. Omul este Adam, Ierusalimul raiul, Erehonul lume, talharii diavolii, jaful negrija lui Dmnezău, ranile gândurile răle, debie viu îngreoet de păcate, preotul Moise, diiaconul lege veche, Samarinenul domnul Hs. vinul sângile domnului, spălatul Botezul, pănzăturile caznile, asinul cruce domnului, bolniţa bisărica, bolničarul apostol Pavel, 2 taleri 2 legi, lege noao şi lege veche, când să va întoarce adoao venire plata cu asupră înpărăţie cerului.
I. Un om zisă fečorului celui mai mare merge la vie şi zisă mergevoi şi nau mersu, şi zisă celui mai mic mergi la vie şi zisă nu voi mergi şi mersă.
Tălcu R. Omul iaste Dmnezău, vie împărăţie ceriului, fečorul cel mai mare Iuda, fečorul cel mai mic Apostolul Pavel.
I. O Muere ave 9 drahme şi pierdu o drahmă, deci aprinsă lumănare şi o căută pănă o găsi.
R. Muere iaste înpărăţie lui Dmnezău, 9 drahme sănt 9 cete îngereşti. lumănare bisărica,

I. De unde sânt tunetele şi trăsnetele şi fulgerile.
R. Toate din porunca lui Dmnezău să plinescu că amestecândusă fiind înfierbântaţi de aborul pământului şi de pripela soarelui să lovescu ca oţălul cu cremene, şi apoi fulgeră, iară pentru că vedere iaste mai ascuţită şi auzul mai apetit, întăi vedem fulgerul, şi apoi auzim tunetul, iară trăsnetul adecă săgeta ce de piatră care trezneşte din materie noorilor pentru păcatele noastre ca şi cutremurul, iară pe cine ar trăzni zice Scriptura că va afla acel om milă şi ertare de păcate de la Dmnezău.
I. Zăpada şi grindina din ce se face.
R. Zăpada să pogoară din nori apă, iară din răcela văzduhului să schimbă, în zăpadă pentru acee vara nu este zapadă, pentru căldura văzduhului, iară la Eghipet nu cade nici odată zăpadă, pentru că este soarele mai aproape, şi în veci soarele şi văzduhul este fierbinte, precum povestescu cei ce lăcuescu acolo, încă şi Arapii sântu păliţi şi negri de pripela soarelui.
I. Care sânt cele 7 daruri ce fusăsă dăruit domnul Dmnezăul nostru strămoşului nostru Adam.
R. Intăi iubire de streini—a doaw tărie,– a trie răbdare în scârbe—a patra blândeţile,—a cince frumuseţile—a şase înţelepciune—a şapte frumuseţa părului.
I. Dar mai pre urmă cui leu dăruit Dmnezău.
R. Iubire de streini lui Avraam.—Frumuseţa lui Iosif—tărie lui Samson—blândeţile lui David, Inţelepciune lui Solomon,—Părul lui Avisalom, rabdare în scârbă lui Iov.
I. Ce iaste 2 stau, 2 alergă, 2 să schimbă, 2 să sfădesc.
R. Cele 2 ce alergă, soarele şi luna, iar cele 2 ce stau iaste cerul şi pământul, iar cele 2 ce să schimbă, iate ziw şi noapte, iară cele 2 ce să sfădesc iaste moartea cu viaţa omului.
I. In câţi arginţi vându Iuda pre Hs.
R. In 30 arginţi.
I. Câţi aspri făce w argintu de acie.
R. aspri 400 şintraceşti 30 de arginţi. ţin 12000 cari era aceşti arginţi întru împărăţia lui Faraon.
I. Cine au fost al doilea proroc după Adam.
R. Moisi văzătoriul de Dmnezău.
I. Cine au fost întăi judecătoriu.
R. Dreptul şi milostivul Dmnezău şi Enoh ci pentru aceia şi pănă acum trăeşti.
I. Cine au fost întăi patrierh.
R. Avraam iubtoriul de creştin.
I. Cine au fost văzătoriul tuturor boiarălor.
R. Cain fečorul lui Adam.
I. în ce feli de limbă au propoveduit proorocii.
R. Ovreeşti.
I. Ce va să zică amin.
R. să zice după limba ovreiască adevărul.
I. Ce zice aleluiaa.
R. Lăudaţi pre Dumnezău cel adevărat
I. In ce limbă grăi Adam şi Eva.
R. în limbă serienescă. şi în ace limbă va fi şi înfricoşata ğudecată.
I. unde să va face înfricoşata ğudecată a domnului.
R. în valè lui Iosafu aproape de Ierusalim.

I. Cine au văzut întăi pre Hs. când sau născut.
R. Păzitoriul oilor.
I. Care prooroc au postit 40 de zile necontenit.
R. Moisi şi Ilie şi Hs. şi Petru Apostol şi au văzut faţa lui Hs. cându sau schimbat în munte.
I. Mulţi împăraţi şi prooroci şi mulţi filosofi şi oameni învăţaţi au vrut ca să ştie unde iaste Raiul, şi nau fost lor cu putinţă ce să fie în ştire că unde va fi judecata acolo şi raiul va fi aproape, care să va numi pământul Edemului.
I. Câţi ani au petrecut Hs. pre pământ.
R. 33 de ani, şi iar sau înălţat la ceriu, unde întăiu au fost.
I. Care Proroc au murit de 3 ori
R. Prorocul Iona, întăi au murit când era prunc şi lau înviat pre el Ilie proroc; a doaw când lau înghiţit chitul, a treia au murit
I. C re proroc au fost mai pre urmă de toţi.
R. I.an B tezătoriul.
I. care proroc au început întăi a face postul.
R. Moise.
I. Cine au început a face corabie.
R. Noe prorocul.
Sfârşit şi lui Dmnezău laudă 1818 Mart 2.
„proci acesta. Ioan Popovici am scris acesta carte întrebări şi răspunsuri.

Pentru un om iubitor de argint.

Era un om foarte iubitoriu de argint; în cât atâta îi întunecase diavolul minţile lui, cât ori ce câştig nici nu mânca nici nu bè, ci tot lângă dânsul punè şi strângè, iar în casa lui era multă foamete şi lipsă de toate şi umbla muere lui muncind în toate părţile, şi ce agonisiia îi da şi lui del hrăn.è, iar el ce câştiga şi agoni.. |

Obs. Caetul cuprinde 12 file cusute într'un cuatern. Lipseşte şi începutul şi sfârşitul caetului. *Intrebările şi răspunsurile*, atribuite împăratului Leon al Bizanţului (886—906), umblau prin Moldova ca manuscript. In Crestomatia lui Gaster (I 60) se publică un fragment din aceste întrebări şi răspunsuri după manuscriptele din 1777 şi 1803. Cetitorul va face paralela textelor spre lămurire.

Copiatorul textului dat de noi, Ioan Popovici, a trăit în satul Deleni, de la Fălciu, căci caetul a fost găsit în acel sat. Scrierea îl arată pe Ion Popovici un simplu şi modest scriitor, care a copiat un text foarte asemănător cu acel adus de Gaster, dar ceva mai complect. A aparţinut pe vremuri răposatului dr. T. Gâdei, de loc din Deleni, mahalaoa din jos. *Intrebările şi răspunsurile* aduc pe departe cu *povestea numerelor*, publicate de Hajdeu şi erau un exerciţiu mnemotechnic asupra *Bibliei* şi *Evangheliei*, de unde se scoteau toate întrebările pentru a se arăta prin răspunsurile date că se posedă toate ştiinţele: *summa scientia.*

Gh. Ghibănescu

b) Boerii moldoveni Cupcici şi satele lor

Intre boerii mari, cari au purtat trebile Ţării Moldovii, în întăia jumătate a veacului al XV lea, a fost şi neamul Cupcici.

Numele lor vine, cred, de la satul Cupca, pe care îl găsim în stăpânirea lor.

Cel întăi Cupcici apare în 6930 (1422), August 20, ca logofăt [1]. In acelaşi calitate apare în 6931 (1423), Mart 31 [2], în 6931 (1423), Mart 12 [3]. Ca martor, între boerii divanului, apare în 6932 (1424), Aug. 26 [4], în 6933 (1425), Ghen. 30 [5]. Fără calitatea de logofăt (dar, fără îndoială, aceasta se subînţelege) apare în 6933 (1425), Mai 12 [6]. In 6934 (1426), Avg 12, apare, între martori, ca dvornic [7]. Asemenea în 6935 (1427), Aug 18 [8], în 6935 (1427), Sept. 14 [9], în 6935 (1427), Sept. 16 [10], în 6935 (1427), Oct. 15 [11], în 6936 (1428), Febr. 16 [12], în 6936 (1428), Apr. 15 [13].

In 6936 (1428), April 22 e dvornic de Suceava [14]. Ca dvornic, apare în 6936 (1428), Iulie 8 [15], în 6936 (1428), Iulie 24 [16], în 6936 (1428), Iulie 29 [17], în 6936 (1428) Avg. 17 [18], în 6936 (1428), Sept. 3 [19], în 6936 (1428), Dec. 4 [20], în 6936 (1428), Dec. 28 [21], în 6937 (1429), Fevr. 1 [22], în 6937 (1429), Fevr. 10 [23], în 6937 (1429), April 17 [24],

---

1) Hasd. Arh. ist. I[1], 132: писа кѹпчич логофет (a scris Cupcici logofăt). Poate aici are un rol de logofăt subaltern. V. şi C C. Giurescu, Contr. la Studiul marilor dregătorii, în sec. XIV şi XV, 101 şi urm.

2) Ghib. Surete I, 23: «велили есм[ ]... пану Кѹпчичеви логофетѹ писати и привѣсити нашу печать».

3) Orig Acad. Rom XLVI, 15, Ghib. Sur. I, 200.

4) Arh. Stat. Bucureşti, Cond. Asachi, I, 545 verso, Bibl. Univ. Iaşi, Mscr. 150, pg. 125.

5) Acad. Rom. fotografii V, 55, Hurmuzachi, I[2], 837: «вира пана Кѹпчича логофета».

6) Acad Rom. Pec. 144: «велѣли... панѹ Кѹпчичю привѣсити нашю великѹю печат».

7) Fost la Alexandru Cantacuzino Paşcanu: «вѣра пана Кѹпчича дворника».

8) Wick. Woronetz und Putna 146—7.

9) Arh. Stat. Buc. Măn. Neamţul, pac. 21, No. 2.

10) Acad. Rom. XXXVII, 5.

11) N. Iorga, în Anal. Ac. Rom. secţ. ist. XXXVI, 131—132, Ghib. în Arh. soc. şt. şi lit. Iaşi, XXV (1914), 175—177, Surete XVIII, 18—20.

12) Ghib. Sur. V, (aici data greşită 6931). Wick. Putna II, 199.

13) Ghib. Uricariul XVIII, 1.

14) Ghib. Sur. XVIII, 21—24: «вѣра пана Кѹпчича дворника сѹчав[ского]. Probabil că şi mai înainte era tot dvornic de Suceava.

15) Hasd. Arh. ist. I[1], 121.

16) Uricariul II[2], 251—253.

17) Arh. stat. Bucureşti.

18) Orig la d. Sever Zotta Iaşi.

19) Fost la Acad. Rom., neinventariat.

20) Ghib. Sur. V, 110 111.

21) Două documente, unul în Ghib. Ispisoace I[1], 3—4, altul Wick. Homor, 83—84.

22) Mscr. a lui Wick. la Comitetul Ţării, în Cernăuţi. Cu data de 6937, Fevr. 5, la Wick. Woronetz u. Putna II 147, Sc. Onufrl 171—172.

23) Acad. Rom. Mscr 126.

24) Ghib. Sur. VIII, 86.

în 6937 (1429). Mai 27. ca Ivan Cupcici [1]) Ca dvornic, martor, apare în 6937 (1429), Iunie 1 [2]), 6937 (1429), Iunie 3 [3]), 6937 (1429), Iunie 19 [4]), 6937 (1429), Sept. 1 [5]), 6937 (1429), Sept, 24 [6]), 6938 (1430, Fevr. 21 [7]). 6938 (1430), Iulie 7 [8]). In 6938 (1430), Dec. 23, apare numai ca nume [9]) Tot aşa în 6939 (1431), Fevr. 6 [10]). In 6939 (1431), Iunie 15 i se întăresc sate lui пань кγпчичх дворникх [11]). In 6940 (1432), Ghen. 4, apare ca martor, numai ca nume, fără atributul de dvornic [12]) In acest document găsim şi amănuntul, extrem de important, că, pentru trebuinţele sale, el avea un secretar, un diac. Uricul pomenit e scris de Paşco, diacul lui Cupcici; «пис(с) пашко дïакх кδпчичевх».—Ca martor, fără alt titlu, apare în 6941 (1433), Ghen. 17 [13]), în 6941 (1433)... 28 [14]), în 6941 (1433), Fevr. 26 [15]), în 6941 (1433, Iunie 15 [16]). In 6941 (1433), Nov. 3 lipseşte [17]). Apare, ca nume numai, în 6941 (1433), Nov. 9 [18]), în 6942 (1434), Ghen. 29 [19]), în 6942 (1434), Fevr. 10 [20]), în 6942 (1434) April 24 [21]), în 6942 (1434), Oct. 8 [22]). Acesta e cel de pe urmă document, în care îl întâlnesc pe logofătul şi mai apoi dvornicul Ioan Cupcici [23]). Intr'un document, din 6943 (1435), August 26, ni se vorbeşte despre el ca mort [24]).

---

1) I se dau sate Vezi m. jos. Cum e natural, lipseşte în lista boerilor martori.
2) Hasd. Arh ist. I, 1, 122.
3) Acad. Rom. Mscr. 126
4) Acad. Rom. V, 96.
5) Acad. Rom. 4606, 8, Ghib. Sur. XVIII, 24—27.
6) Acad. Rom. Pec. 2.
7) Wick. Sct. Onufri, Bd. I. Urk. III, 172—3.
8) V. A. Ureche, în An. Ac. Rom. S. II, t. XI, s. ist 141—145, N. Iorga, Studii, VI, 413.
9) Acad Rom. 4606, 13, Ghib. Sur. XVIII, 29—32. Aici dvornic e Giurgea.
10) Hasd Arh. ist. I', 122, Aici dvornic e Giurgea.
11) Vezi doc. mai jos Aici, cum e natural, nu se găseşte în lista martorilor.
12) Kozak în Archiv f. slav. Phil. XV, 197—198. Onciul, An. Ac. Rom. s ist. XXVII, 219, admite ca dată 1433, socotit anul de la Mart. In acest document, dvornic e Giurgiu.
13) Doc. nu poate fi de cât din acest an, după boerii divanului. Ghib. Sur. II, 163—165. Aici dvornic e Giurgea.
14) Acad. Rom. VII. 143, Tocilescu, Rev. p. ist., arh. şi fil. VII, 370—1. Aici dvornic e Giurgea.
15) Acad Rom. XL, 1. Uricariul XX, 96. Aici dvornic e Dan.
16) In două urice, unul în Ghib. Uricariul XVIII, 50 şi Ispisoace, I', 6 şi altul Arh. stat. Bucureşti. In amândouă dvornic e Dan.
17) Acad. Rom. V, 95. Aici dvornic e Negrilă.
18) Wick. Putna 148—9. Aici dvornic e Negrilă.
19) Arh. stat. Bucureşti, Pac. 27, 1.
20) Wick. Putna 149.
21) Două documente, unul Acad. Rom. fotogr. X, 32, Hurm. I², 852, Uricariul XVIII, 4—8, altul Acad Rom. fotogr. X, 33, Hurm. I², 853, Uricariul XVIII, 8, Ulianiţchi, Mat. 42.
22) Acad. Rom Mscr 126
23) Să nu se confunde cu Ivan dvornic, acelaş cu Ivan dvornic de Suceavă. acelaş cu Oană dvornic şi Oană dvornic de Suceava, acelaş cu Vană dvornic, care apare până prin 1424. Acesta era mort în 1428, Dec 28, când se întăreşte fiilor lui, Lazăr, Stanciul şi Costea, satele de moştenire. Wick. Homor, 83—84 Urmaşii acestora la 1490, v. Bogdan, DŞt. 1, 436—437.
24) Hurm. Doc. I², 261—863, Ulianiţchi, Mat. No. 38. O planşă în I. Bogdan album pal. mold. 29. In acest document. Ştefan Vodă, adresându se către Vladislav, craiul Poloniei, vorbeşte de nişte scrisori, contra fratelui său, Ilie, în felul următor (după Bog. Album): «а що есмо имѣли листы запи али wт нашего господаря wт короля и

Dacă urmărim mai departe neamul boerului Cupcici. ştirile sânt sărace. Intrun uric din 6952 (1444, April 26 [1]), găsim, între martori, pe Iurie Cupcici. Acesta, fără îndoială, este fiul lui Ivan Cupcici, cum se vede din uricul din 7011 (1503), Fevr. 2 [2]).

Tot din urice, de mai târziu, aflăm de fraţi şi surori ale dvornicului Cupcici.

In uricul din 6982 (1474), Aug. 26 [3]) ni se vorbeşte despre o pâră, pentru sate, între urmaşii neamului Cupcici: Ivan, fiul lui Vasco din Horodnic şi cu fraţii săi, au pârît înaintea Domnului pe cneaghina panului Andreico Şerbici, Maruşca, fata lui Ivan Cupcici şi pe vărul ei Mihno, fiul lui Grozea Cupcici, spunând că şi ei sânt nepoţi lui Cupcici, *prin mama lor*. Lepădându-se de jurământ, Ivan şi ai săi, iar Maruşca aducând jurători, câştigă, ea şi vărul său Mihno, judecata şi satele lui Cupcici [4]).

Deci cunoaştem, din acest uric, un frate al lui Ivan Cupcici, pe Grozea Cupcici. Grozea Cupcici are un fiu pe Mihno.

Ivan Cupcici are ca fiică pe Maruşca, măritată cu Andreico Şerbici. Presupun că Iurii Şerbici, din documentul din 6997 (1489, Oct 14, care vinde o jumătate din satul Grigoreşti, partea de sus, foastă a logofătului Cupcici, lui Ştefan Vodă, este fiul Maruşcăi şi al lui Andreico Şerbici [5]). Poate că mama lui Ivan, fiul lui Vasco din Horodnic, era o copilă naturală a lui Ivan Cupcici. Cred că Iurii Cupcici, pomenit în u-

---

ѡт его пановѫ ѡт́ радѫ оусеи противѫ нашего брата старшего иліаша воеводы що естѫ нам ꙗко нашь ѡць тыхлистовь ꙗко их к нам принесено ѡт пана вилчи и ѡт пана кѹпчича що былѫ нам дворником такѫ нам загыбли по кѹпчичикѹ смерти не можем их наити» (Iar ce scrisori am avut, scrise de domnul nostru de craiul şi de panii lui, de întregul sfat, împotriva fratelui nostru mai mare, Iliaş Voevod, care ne este ca tatăl nostru, aceste scrisori, cum ni-au fost aduse de pan Vâlcea şi de pan Cupcici, ce ne-a fost nouă ca dvornic, aşa ni s'au pierdut, *în timpul morţii lui Cupcici* (şi) nu le putem afla). De aici vedem că Cupcici, juca un rol de întâia mână.

1) Hasd. Arh. ist. I[1], 123: «вѣра пана юрыꙗ коупчича».

2) Bogdan, DŞt. II, 215. Prin acesta, întărindu-se de Ştefan Vodă toate satele Mănăstirii Putna, despre satele Camenca, Tomeşti şi Cupca se spune că au fost dăruite la moartea sa, Mănăstirii de către Iurie Cupcici: «село каменка и село томещи и село кѹпка що тоти три села юрїи кѹпчич покоиникь на своеи сѫмрѫти вѫ задѹшїе себѣ дал томѹж вышеписанномѹ свѧтомѹ пѹтенскомѹ монастирѹ». Aceste sate însă în 1429 şi 1431 sânt ale lui Ivan Cupcici. V. mai jos.

3) Bogd. DŞt I, 191—196.

4) Loc. cit. 192: «тѣгали на кнѣгиню пана андреикова шербича на марѹшкою на дочка ивана кѹпчича и на... михно сынѫ грозии кѹпчича...; дали и потвердили марѹшки и михнови племеникѹ еи оусѣ села кѹпчичева...». Uricul nu arată satele.

5) Wick Woronetz und Putna 169, 173; Bog. DŞt. I, 380. Tot acest Iurie Şerbici, în 6998 (1490), Mart 11, cumpără satul Tomeştii, pe Sireţel, ibid. 400. El este trimis în solie, către Alexandru, principele Lituaniei, în 1493, Fevr. 8, ibid. II, 383, 388, 391.

Un alt Iurie Şerbescul întâlnesc în uricul din 6991 (1483), Aug. 17, care nu e deplin lămurit în ce priveşte legătura de înrudire între coproprietarii seliştei Leucăuţi, (леѹкоцїи) la Gotăuţi (готокцїи) pe Bolne şi a prisăcii Vrabia. Aceşti coproprietari sânt: Lazor Pisc, fiul Anuşei, sora lui Manoil Şerbescul, şi Lazor, fiul Maruşcăi, cu fraţii lui Mihul, Mircea, Marco şi Cozma Busteanul, cu soţia sa Anuşca, şi Albul, cu soţia sa Neagşa, şi Gavril Habâş, cu soţia sa Nastea, apoi Mărena şi Şandrea şi Vasco fiii lui Iurie Şerbescul, nepoţii bătrânului Mănăilă Şerbescul: «що вил оурик оуика их старого мѫнѫила шербескѹла». Dacă nepoţi aici are înţelesul de nepoţi faţă de unchiu (acesta e înţelesul obicinuit al lui оуико) ori faţă de bunic, nu pot spune cu precizie. Bogd. DŞt. I, 269-271. El traduce pe оуико prin bunic, ceia ce nu e sigur. Acest Iurie Şerbici, din 1483, ca şi surorile, Anuşa şi Maruşca şi fratele Manoil Şerbescul — este arătat ca mort în acest an, celalt din 1489 e arătat că trăeşte în acest an. Iurie Şerbici, din uricul din 1483 (e arătat ca mort în acest an), în 6975 (1467), Sept, 11, împreună cu sora sa Anuşca şi *mama lor Fedea* [нашь вѣрни боꙗрин пан юрїи шербич и матере его федка

ricul din 7011 (1503), Fevr. 2 [1]), ce dăruise, la moartea sa, Mănăstirii Putna, satele Camenca, Tomeştii şi Cupca (care sate la 1429 şi 1431 erau ale lui Ivan Cupcici şi la 1474 ale Maruşcăi şi ale vărului ei Mihno) este fiul lui Mihno, nepotul lui Groza Cupcici.

Prin Maruşca, fiica lui Ivan Cupcici, cneaghina lui Andreico Şerbici, neamul va fi continuat. Neamul Cupcici, propriu zis, nu se mai întâlneşte în documente [2]). Cupcea şi fraţii săi, Trif, Lazăr, Ivan, şi sora lor Rusca, fiii lui Radul Drăculea, din doc. din 7056 (1548) Martie 21 [3]), nu-i cred din neamul lui Ivan Cupcici. Radul Drăculea avea uric de danie de la Ştefan Vodă cel Mare.

Până la aflarea de noui urice, mă opresc aici, cu cercetările despre neamul de boeri Cupcici.

Dau, mai jos, cele două urice de la Alexandru cel Bun, ce vorbesc de satele dvornicului Ivan Cupcici.

† Милостїю божїею мы Алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои чиньмъ знаменито исѣмъ листом нашимъ кто на нъ оузрить или его оуслышитъ чтѹчи оже тотъ истинны слѹга и бо́ꙗринъ нашъ панъ иванъ кѹпчичъ слѹжилъ намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвше его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас жаловали есмы его ѡсобною нашею милостїю и дали есмъı емѹ оу нашеи земли двѣ селѣ имꙗнѹема кѹпка гдѣ ест домъ его и за прѹтомъ нꙗговци и ѡт нꙗговцовъ горѣ раковцомъ до грозина хотарꙗ што оузможетъ собѣ ѡсадити. тое въсе штобы емѹ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ и дѣтемь его и оунѹчатомъ его и праоунѹчꙗтомъ его и прашѹрꙗтомъ его и въсе[мѹ] ро[дѹ его] непорѹшено николиже на вѣкы. а хо[таръ т]ѣмъ селомъ съ въсѣми старими хотар[ими коуда] ѡживали из вѣка. а на то ест вѣра нашего господства вышеписанного Алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми Илїаша воеводы и вѣра възлюбленнъıх сынѡвъ господства ми стѣцка и петра и Алеѯандра и вѣра въсѣхъ дѣтеи нашиx и вѣра боꙗръ нашиx, в. п. мимаила и дѣтеи его, в. п. вл҄ъчи

и сестра его анѹшка] fac o danie mănăstirii Homorului. DSt. I, 120; ibid. 203, uric din 6983 (1475). Apr. 25. Un Manoil, care apare şi ca Manoil de la Hotin şi ca Manoil Şerbici, se întâlneşte ca boier mare încă din 1437 şi continuă în 1438, 1439, 1440, 1442, 1443, 1445, 1448, 1449, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456. In 6951 (1443), Mai 30 [Hurm. Doc. I², 884—5, Ulianiţchi, Mat. 62], Aug. 3 [Wick. Putna 151—152] şi Aug 24 [Ghib. Sur. XX, 196], între boerii martori, se aduce credinţa lui pan Manuil Şerbici şi a *fratelui său Iurie*. Acest Manuil apare între primii boeri ai lui Ştefan cel Mare. până în 1467 [în 1457, Sept. 8: маноила бившаго немецкаго, DŞt. I, 4, în 1458, Noem. 11: манонла бывша[го] хотинскаго, ibid. 25], DŞt. I, 4—119. Nu pot hotărî dacă acest Manoil Şerbici este acelaş cu bătrânul Mănăilă Şerbescul, de care se pomeneşte în uricul sus numit, din 1483. Era un neam de mare însemnătate şi numeros, în care un nume se repeta de mai multe ori.

1) DŞt II, 215: «що тоти три села юрїи кѹпчич покойникь на своеи съмрьти, въ задѹшїе себѣ дал...». Asemene în 7028 (1520), Aug 21, N. Iorga, Studii V, 387—388.

2) Documentul din 7005 (1497), Martie 15, din Ghib Sur. II, 331—336, în care e vorba de Mihăilă Cupcici, e, probabil, falş şi tot aşa şi cel din 7054 (1546), Mai 8, ibid. 344—348, în care e vorba de fiii lui Mihăilă Cupcici. Contra autenticităţii uricului din 1497 s'a pronunţat, aducând argumente foarte serioase, I. Bogdan, în Documente falşe atribuite lui Ştefan cel Mare, în Bul. Com. ist. a României I, 129—131, 257—160, planşa No. 5. Ibid. pg. 152—157, sânt 2 copii de surete, cu privire la acelaşi Mihăilă Cupce, amândouă din 1497, Martie 12, amândouă socotite falşe. Contra autenticităţii documentului din 1546, vorbeşte, în primul rând, falşul celui din 1497, Martie 15. Regeste ale documentului din 1497, Martie 15, găsesc şi în Ghib. Sur. VII 173—174 şi XVIII, 166.

3) Ghib. Sur. XIX, 7—8.

и дѣтеи его, в. п. негри, в. п. жѹржа и дѣтеи его, в. в. иліаша и дѣтеи его в. п. дана и дѣтеи его, в. исаїа и дѣтеи его, в. п. жѹржа жомотатева и детеи его, в. п. стана вистїарника, в. п. wпришѧ и дѣтеи его, в. п. ивана дѣтка, в. п. чѹрбы и дѣтеи его, в. п. стана брълича и дѣтеи его, в п. домонкѹша столника и дѣтеи его, в. п. негрила чашника, в. п костича постелника и вѣра вьсѣхь боӕрь нашихъ молдавскыхъ и великыхъ и малыхъ. а по нашемь животѣ кто бѹдеть господарь нашеи земли или wт дѣтеи нашихъ или wт нашего племене или кого богь изберетъ быти тоть штобы имь непорѹшилъ нашего даніа али штобы имь оутврьдилъ и оукрѣпилъ занѹже д[али] есмы емѹ за его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а на болшее потврьждение томѹ вьсемѹ вышеписанномѹ велѣли есми слѹѕѣ нашемѹ вѣрномѹ [нѣгоеви логодетѹ] [1]) писати и привѣсити нашѹ печать к семѹ листѹ нашемѹ. оу сочавѣ в лѣт[о] ѕцлз мсца маіа кз.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine ar căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, pan Ivan Cupcici a slujit nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat lui, în Ţara noastră, două sate, cu numele Cupca, unde este casa lui, şi peste Prut Neagoeştii şi de la Neagoeşti, în sus pe Racovăţ, până în hotarul Grozei, ce va putea să-şi descalece. Toate aceste să-i fie uric, cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul lui, nestricat niciodată în veci. Iar hotarul acestor sate, cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac. Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Iliaş Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Steţcu şi Petru şi Alecsandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, cr. p. Vâlcea şi a copiilor lui, cr. p. Negrea, cr. p. Giurgiu şi a copiilor lui, cr. p. Iliaş şi a copiilor lui, cr. p. Dan şi a copiilor lui, cr. p. Isaia şi a copiilor lui, cr. p. Giurgiu Jumătate şi a copiilor lui, cr. p. Stan visternic. cr p. Opriş şi a copiilor lui, cr. p. Ivan Deatcă, cr. p. Ciurbă şi a copiilor lui, cr. p. Stan Bârlici şi a copiilor lui, cr. p. Domoncuş stolnic şi a copiilor lui, cr. p. Negrilă ceaşnic, cr. p. Costici postelnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici. Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuternicească, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă. Iar pentru mai mare tărie tărie acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului [Neagoe logofăt] să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră. In Suceava, în anul 6937, luna Mai 27.

Obs. Pergament, fără pecete. Orginalul în Muzeul Rumjanţev, Moscova. După el o copie de I. Bogdan la Acad. Rom. Mscr. 126. Doc. e rezumat în Ulianiţki, Mat. 32 şi în Dan, Măn. şi com. Putna 184, cu data 6935 (1427), Mai 27.

† Млстїю бжїею мы Алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои чиним знаменито нс сѣмь листомь нашимь кто нань оузрит или его оуслышитъ чточи wже тоть истинны слѹга и боӕринъ нашь вѣрны пань кѹпчичь дворникь слѹжилъ намь правою и вѣрною слѹжбою. тѣмь мы видѣвше его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас жаловали есмы его wсобною нашею м[и]л[о]стїю и дали есмы емѹ и потвердили его выслѹженїе села оу нашеи земли на имѧ хеницовци на серѣт и григоросици выше драгана и каменое

1) Poate fi şi михаилѹ граматикѹ.

на серетѣ што ємȣ дала миклоȣшеви дочка и шепелєвых село што замѣнилъ за бобринокци и степѣновъ кȣтъ и полѧнȣ где былъ данъ и томинци што ѿт михаила кȣпилъ и половина ѿт красного што кȣпилъ ѿт шандра и вашковци што ѿт нѣмирка кȣпилъ и васкокци ѡба кȣты што ємȣ далъ богданъ пеpeд нами и на жeжїа землю ѡсадити ѿт оустии любанам горѣ и ѿт дрȣгои сторонꙑ ѿт оустии лазировы долины горѣ по ѡбѣ сторонѣ до хорацевых комаричъ и за бȣковиною дїаковци ѡба кута што замѣнил съ костиною дочкою перед нами и катамаревци што замѣнилъ съ катамарем за шербовци и на бахлȣи нѣгшиници и пасѣка на кырлигътȣри и на теребных землю ѿт пустини ѡсадити себѣ села на имѧ козаревци и ползаловци и вѣдинници и мичкова и на чȣхри выше малина и ниже малина и на чȣхри михаиловци оу каменного бродȣ и оу хачишчох лешъ. а хотаръ тѣмъ селомъ ѿт каменного броду тои сторонѣ чухра горою до дурии чѧтарѧ, а ѿт чȣхра долиною до крȣглои доуброви а ѿт тадора старимъ хотаремъ до раковцѧ а ѿт нѧговцовъ и ѿт грози и ѿт костича старымъ хотаремъ до каменного бродȣ. тое въсе щобы ємȣ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ и дѣтемъ его и оунȣчѧтомъ его и праоунȣчѧтомъ его и пращȣрѧтомъ его и въсемȣ родȣ его кто сѧ изберетъ ближны непорȣшено николиже на вѣкы. а инъıмъ селомъ хотаръ съ въсѣми старими хотари кȣда ѡживали из вѣка. а што оузможетъ ѡсадити на тѣх хотарех и тое да мȣ бȣдетъ съ въсѣмъ правомъ вышеписанным. а на то є[ст] вѣра нашего гва вышеписанного Алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленныхъ сновъ гвами Илїаша воеводы и стѣцка и петра и вѣра въсѣх дѣтеи наших и вѣра болѧръ наших, вѣра пана михаила и дѣтеи его, в. п. влъчи и дѣтеи его, в. п. драгоша и дѣтеи его, в. п. жȣржа фратовского и дѣтеи его, в. п.[1]) дана и дѣтеи его, в. п. исаїѧ и дѣтеи его, в. п. жȣржа жомотатева и дѣтеи его, в. п. оунклѧти и дѣтеи его, в. п. чȣрбы и дѣтеи его, в. п. домонкȣша столника, в. п. негрила чашни[ка], в. п. костича постелника и вѣра въсѣх болѧръ наших молдавскых и великых и малых. а по нашемъ животѣ кто бȣдеть господаръ нашеи земли или ѿт дѣтеи наших или ѿт нашего племене или кого бъ изберетъ быти тот штобы имъ непорȣшилъ нашего данїа али штобы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ [з]аnуже дали есмꙑ ємȣ и потвръдили за его правȣю и вѣрнȣ слȣжбȣ. а на болшее потвръжденїе томȣ въсемȣ вышеписанномȣ велѣли есмы слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоеви логофетȣ писати и привѣсити нашȣ печатъ к семȣ листȣ нашемȣ. оу сочвѣ в лѣт ѕцлд юн єї.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Cupcici dvornic a slujit nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi, văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă, către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi întărit vîslujenia lui, satele, în Ţara noastră, anume Henţeştii pe Siret şi Grigoreştii, mai sus de Dragan şi Camenca pe Siret, ce i l-a dat fata lui Miclouş şi satul Cepelor, ce l-a schimbat drept Bobrinăuţi şi Cutul lui Stepean şi poiana unde a fost Dan şi Tomeştii, ce l-a cumpărat de la Mihail şi jumătate din Crasna, ce l-a cumpărat de la Şandru şi Vaşcouţii, ce l-a cumpărat de la Nemirca şi Vascăuţii, amândouă cuturile. ce i l-a dat Bogdan, dinaintea noastră, şi pe Jejiia, un pământ să şi-l întemeieze, din gura Liubanei în sus şi de celalaltă parte din gura văii lui Lazir, în sus, pe amândouă laturile până la Horaeţele lui Comarici şi peste bucovină Diacouţii, amândouă cuturile, ce lea-schimbat cu fiica lui Costea, dinaintea noastră, şi Catamareştii, ce l-a schimbat cu Ca-

---

[1]) Orig. are папана,

tamar, drept Şerbeşti, şi pe Bahlui, Negşeştii şi prisaca de la Cârligături, şi pe Terebne un pământ din pustie să-şi întemeieze sate, anume Cozareştii şi Polzaleştii şi Vedinţii şi Micicova şi la Ciuhru, în sus de moară şi în jos de moară, şi la Ciuhru, Mihaileştii în Vadul Pietrei şi la Hacişce Leşul. Iar hotarul acestor sate de la Vadul Pietrei pe de ceia parte a Ciuhrului, în sus, până la Durnea Ceatariul, iar de la Ciuhru, la vale, până la Dumbrava rotundă, iar dela Tador, pe vechiul hotar până în Racovăţ, iar despre Negoeşti şi despre Groza şi despre Costici, după vechiul hotar, până la Vadul Pietrei. Toate aceste să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine se va alege mai aproape, nestricat niciodată în veci. Iar hotarul celorlalte sate, cu toate vechile lor hotare, pe unde au umblat din veac. Şi ce ar putea să-şi întemeieze pe aceste hotare, şi aceste să-i fie cu tot dreptul scris mai sus. Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele Iliaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, cr. p. Vâlcea şi a copiilor lui, cr. p. Dragoş şi a copiilor lui, cr. p. Giurgiu Fratovschi şi a copiilor lui, cr. p. Dan şi a copiilor lui, cr. p. Isaia şi a copiilor lui, cr. p. Giurgiu Jumătate şi a copiilor lui, cr. p. Uncleat şi a copiilor lui, cr. p. Ciurbă şi a copiilor lui, cr. p. Domoncuş stolnicul, cr. p. Negrilă ceaşnicul, cr. p. Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici. Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat şi întărit, pentru a lui driaptă şi credincioasă slujbă. Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră, cătră această carte a noastră. In Suceavă, în anul 6939, Iunie 15.

Obs. Pergament, pecetea lipseşte. Acad. Rom 42—LXXXV. Verso: ҳенцовци на сирѣт[ѣ], cu scrisoare veche. Lit. A. fasc. 14. ѣ seamănă cu ж.

Să vedem acuma unde vin satele, care în 1429 şi 1431 erau ale lui Ivan Cupcici dvornic.

1) Cupca «unde este casa lui». Satul vine în Bucovina de azi, pe Siret. La moartea sa, pan Iurie Cupcici îl dăruise, împreună cu Camenca şi Tomeştii, Mănăstirii Putna, în a cărei proprietate îl găsim în 7011 (1503), Fevr. 2 [1]). Tot a Putnei era şi în 1742 | 1743 [2]), şi în 1764 [3]). Un alt sat Cupceştii, care trebuie să fi aparţinut aceluiaş neam, a fost în proprietatea Măn. Bisericani [4]).

2) Neagoeştii «peste Prut,... şi dela Neagoeşti în sus, pe Racovăţ, până la hotarul Grozei».— Peste Prut, în ţ. Hotinului, este pârăul Racovăţului, care se varsă în Prut. Ceva mai jos, de locul unde se varsă Racovăţul în Prut, însă în ţ. Bălţilor, este valea Racovăţului, care începe aproape de satul Terebna şi se deschide în valea Prutului [5]).

---

1) Bog. DŞt. II, 215.

2) Catastih de sămile tuturor mănăstirilor de ţară, în Bul. Com. ist. a României, I, 222, 223: «Cupca... pe apa Săretului, la ţinutul Sucevii», sâlişte, fără de oameni.

3) Catastihul lui Vartolomeiu Măzăreanu, în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna 184. Aici doc. din 6937 (1429) Mai 29 este trecut cu anul 6935 (1427). Mai 29. La 1764 uricul era la mănăstirea Putna, de unde, cu alte documente ale Putnei, a trecut la Moscova, în Muzeul Rumjanţev. Cf. d. ex. uricul din 6930 (1422), Dec. 25 [Ulianiţki, cit. 27—28, Dan, cit. 190] şi cel din 7011 (1503), Fevr. 2 [DŞt. II, 217], din 6982 (1474), Aug. 26 [ibid. I, 194] etc.

4) Bul. Com. ist. cit. 256.

5) Z Arbore, Dicţ. geogr. al Basarabiei, Buc. 1904. Asemenea Harta etnografică a Basarabiei, de Alexis Nour, cum şi Harta stat. major rus.

Pe aici, prin apropiere, de Terebne şi părăul Ciuhurului, unde erau alte sate ale vornicului Cupcici, trebuie să fi fost satul Neagoeşti, care nu se întâlneşte azi. A dispărut sau şi-a schimbat numele. Cred că a fost vândut curând, căci între satele de *peste Prut*, ale lui Stoian Procelnicul, cu uric de la Alexandru cel Bun, ca Lăslăoanii, la gura Vladnicului, Stencăuţii, Scuturicenii, Cernăteştii, Găurenii, Deleştii (la gura Delii), se află şi satul Negoeştii [1]). Hotarul Grozei, — până unde se întindea, în sus, pe Racovăţ, hotarul lui Ivan Cupcici,— cred că e hotarul lui Grozea Cupcici [2]).

3) Henţeşti pe Siret. E satul Hănţeşti, de pe Siret, din j. Dorohoi [3]).

4) Satul Grigoreşti în sus de Drăgan Grigoreştii sânt în com. Siminicea, jud. Botoşani, pe Siret [4]). Satul acesta este cumpărat de către Ştefan cel Mare, cum se vede din uricul din 6997 (1489), Oct. 14; de la Sima şi fiii săi Iurco, Iurii, Drăgan, Mihul, cu copiii lui, şi Steţco, cu copiii lui, cumpără jumătatea de jos, drept 125 de zloţi tătărăşti, primind şi privilegiul ce-l aveau de la Alexandru cel Bun, pentru această jumătate de sat, iar cealaltă jumătate, partea de sus, *foastă a logofătului Cupcici*, o cumpără dela Iurii Serbici şi dela Petru Grigorescul, drept 350 de zloţi tătărăşti, primind de la acest din urmă *două privilegii* de cumpărătură, ce le avea el şi Iurii Şerbici, asupra acestei părţi de sat, dela *voevozii Ştefan* şi *Petru*, unchii domnului. Cumpărându-l, Ştefan Vodă îl dă, înpreună cu satul Toporăuţii, fraţilor Stanciul, Ivanco şi Isaico Starostici, schimb pentru alte sate [5]). Pentru satul lui Drăgan, v. satele din jud. Suceava [6])

5) Satul «Camenoe» pe Siret e Camenca, pe Siret, din uricul din 7011 (1503), Fevr. 2, în proprietatea mănăstirii Putna, căreia îi fusese dat, la moartea sa, de Iurii Cupcici [7]). In 1743 şi 1764, era tot în stăpânirea acestei mănăstiri şi e arătat «pe apa Sâretului, la ţinutul Sucevii» [8]). Vornicul Cupcici avea acest sat dela fata lui Miclouş [9]).

6) Satul Şepeleve poate fi satul Cepelor [şe e pronunţarea moldovenească a lui ce, aici şi în numeroase alte cazuri] al cărui loc nu-l pot fixa, dar din felul cum e citat, în

---

1) DŞt. I. 434—435, în uricul din 6998 (1490), Oct. 14. Uricul vechiu dela Alexandru cel Bun se prăpădise în luptele cu Turcii: «а привиліе що имал дѣд их стоіан прочелник ѡт дѣда нашего ѡт алеѯандра воеводи на тих селах, а тота привиліе загибла ѡт тѹрков како ест нам ведомо и боіаром нашим». Alte sate ale lui Stoian Procelnicul erau în Cârligătură. Alt sat Neagoeşti era pe Valea neagră, altul pe Valea albă, în jud. Neamţ, altul în jud. Sucevei. Cf. uricul din 6922 (1414), Dec. 20, Ghib. Sur. I, 12, Th. Codrescu, I, 65; Ulianiţchi, Mat. 81—82, 84—85; apoi în timpul lui Ştefan cel Mare, v. indicele dela DŞt.

2) In Moldova de dincolo de Prut, în ţ. Bălţi, este o vale Grozasca şi un sat şi o vale Grozeşti, este pe malul Prutului, la gura văii Beriasa, în ţ. Lăpuşnii. Acestea sânt însă departe de hotarul lui Cupcici. V. Dicţ geogr. al Bas. cit. şi hărţile cit.

3) Dicţ. stat. al Rom. I, 366. Marele dicţ. geogr. IV, 698. Un alt sat Hănţeşti este în com. Buciumeni, jud. Tecuciu, ibid. II, 874. Acesta din urmă, cum se vede din doc. din 6999 (1491), Oct. 31, avea uric de la Alexandru cel Bun: «din uricu... lui Zamă, ce au avut dela moşul nostru Alexandru Vodă, doaă sate la Perescău, anume Hănţăştii şi pe din gios acela unde au fost Negşe Taurul», Bog. DŞt. I, 490. Un alt sat Henţeşti e cel alipit la satul Lipova, jud. Vaslui. Marele dicţ. geogr. IV, 702.

4) Dicţ. stat. I, 108, Marele dicţ geogr. IV, 640.

5) Bog. DŞt. I, 380—382, Wick. Woronetz und Putna, 169 173. Privilegiul de la Alexandru cel Bun, cel de la Ştefan şi Petru nu se păstrează.

6) Marele dicţ. geogr, III, 235, 236, Dict. stat. cit. 846. Alte sate, cu acelaşi nume, în jud. Iaşi, Tecuciu. Marele dicţ III, 236, 237, Dicţ. stat. 484.

7) Bog. DŞt. II, 215 (citatul mai sus).

8) Bul. Com. ist. I. 222, Dan, Măn. Putna 182. Aici e numit Camânca şi se aduc şi alte scrisori ale satului.

9) Un Miclouş, frate cu Şoldan Petre, întâlnesc în uricul din 6919 (1411), Sept. 22, publicat în Arh. soc. şt. şi lit. Iaşi, anul XIV, 465 şi Ghib. Sur. I 1.

document, reiese că nu e departe de Camânca şi Tomeşti. Pentru nume compară satul Cipiliuţii sau Cepeleuţii, Şepelăuţii, din judeţul Hotin, volostea Briceni, aşezat pe părăul Racovăţul sec, pe lângă care erau alte sate ale vornicului Cupcici [1]). — Satul îl avea schimb (dela cine ?), drept Bobrinăuţi. Unde a fost acest sat mi-e peste putinţă de hotărât, după dicţionarele noastre geografice şi datele istorice, ce-mi stau la îndămână.

7) Cutul lui Stepean va fi fost tot pe lăngă Camânca. Cp. cu acesta satele Cutu, din com. Vânători Dumbrava Roşie şi Roznov, jud. Neamţ [Dicţ. stat. cit. II, 630]. El derivă din numele comun cut (коутъ), care, în uricile noastre vechi, înseamnă acelaşi lucru caşi parte (часть) şi judecie (жѫдечїе) [2]). El se aude şi azi, ca nume comun, când e vorba să se deosebiască diferitele părţi ale unui sat: cotul din sus, din jos, etc. Contra părerii lui I. Bogdan, cred că e în legătură cu cuvântul cotun, cotună, cătună, sat mic [3]).

8) Poiana «unde a fost Dan» [4]) va fi fost asemenea prin apropiere, cum se vede. din felul cum sânt inşirate satele în uric.

9) Tomeştii sânt în districtul Storojineţului, din Bucovina, numiţi, de obiceiu, azi, Suceveni. In 6998 (1490), Martie 12, satul «la Sireţel, anume Tominţii, unde a fost Sorocoteajă Dragomir şi Sandru», îl cumpără, drept 100 zloţi tătărăşti, Iurie Şerbici, (v. mai sus neamul acesta), de la Coste Murgoci şi nepotul său de soră Gavril, fiul Negritei, din uricul unchiului lor Mihăilă gramaticul, dela Alexandru cel Bun. [5]) In documentul nostru, din 1431. Iunii 15, se spune că satul Tomeştii l-a cumpărat vornicul Cupcici de la Mihail. Cum se face că în 1490 satul era din nou în mânele unor nepoţi ai lui Mihail? Desigur, lipsesc documente, de pâră, de judecată. Satul nu va fi fost cumpărat, conform cu vechiul drept romănesc, de protimisis, şi în felul acesta, prin întoarcerea banilor de cumpărare, el se va fi întors, din nou, în stăpânirea neamului lui Mihail gramaticul, de la care, în 1490, îl cumpără Iurie Şerbici, neam de aproape cu cel al lui Cupcici. In 1503, Fevr. 2, satul e arătat, pe Siret, în stăpânirea mănăstirii Putna, cu menţiunea că, înpreună cu Camenca şi Cupca, a fost dăruit mănăstirii de răposatul Iurie Cupcici, la moartea sa [6]). Mănăstirea stăpânea satul şi în 1742 | 1743: «Tomeştii pe Săret, din gios de Cupca, la Suceava, sălişte fără de oameni» [7]). Asemenea în 1764 [8]). Un sat Tomeştii era în ţin. Cârligătura, citat în 7000 (1492) Oct. 10, şi în 7005 (1497) Ghenar 22 [9]).

---

1) Arbure, Dicţ. geogr. al Basarabiei. Pentru unele documente ale acestui sat, vezi Ghib. Sur. XI, 16 şi urm.

2) Pentru aceste, vezi şi Bog. Cnejii 30—31, DŞt. I, 7, 130, 243, 248 etc.

3) In Moldova, cotună. Cu această ocazie, arăt că în unele părţi din jud. Iaşi (Goeşti, com. Lungani) cotún înseamnă groapa, din mijlocul stânii, în care se face focul.

4) Pentru înţelesul cuvintelor «unde a fost...», v. Bog. com. Cnejii 23—30. Cp. asemenea în 1500, Martie 30, satul de pe Prut, dăruit Pobratei de Alexandru cel Bun. «Verejanii. unde au fost Dan» (fost în com. Pobrata, pl. Turia, jud. Iaşi), Bog, DŞt. II, 177, 178. Cp. asemenea boerul din vremea lui Alexandru cel Bun, Poiană Dan (полѣна дан), Bog. DŞt. I, 218, 219, 300, 301

5) Bog. DŞt. I, 400 401: «ѡт оурика ѕика их михъилѫ граматика и не прикилїе що имал ѡн ѡт дида нашего ѡт Ѧлеѯандра воевоДї»

6) Bog. DŞt. II, 215.

7) Bul. Com. ist. I, 223

8) Dan, Măn. Putna 183—184.

9) Bog. DŞt. I, 504—505, II, 99 –101. Acesta este astăzi în trupul moşiei Popeşti, jud. Iaşi şi nu trebuie confundat cu satul Tomeşti, din acelaşi judeţ, pl. Codru. Alte sate, cu acest nume, sânt: unul în jud. Bălţi, în valea Prutului (v. Dicţ. geogr. al Basarabiei) şi altele în Botoşani, Tutova, Iaşi. [Dicţ. stat. cit. I, 104, II, 976, 478; Marele dicţ. geogr. cit.]

10) Crasna era în Bucovina [1]. Probabil că este acelaşi cu satul mănăstirii Putna, dat de către Filofei, episcopul Huşilor [2]. Satul era cumpărat de Cupcici de la Şandru.

11) Satul Văscăuţii, cumpărat de la Nemirca, poate fi unul din cele două sate, din Moldova de peste Prut, unul în judeţul Hotin, valostea Romancăuţi, şi altul în jud. Soroca, pe Nistru [3]. Nu departe de Văscăuţii, din Soroca, întrun cot al Nistrului e şi satul Nemirouca, care poate fi o amintire a unui sat al lui Nemirca [4]. Un alt sat Vascouţi era pe Siret, probabil, în Bucovina de azi, arătat întrun doc. din 6945 (1437), Fevr. 24, ca fiind al lui Şteful Jumătate [5]. Un sat Vascăuţii întâlnim în uricul din 6943 (1435) Oct. 18[6].

Nemirca, care vânduse satul Văşcăuţi lui Cupcici, cred că e acelaş cu pan Nemirca, din 6944 (1436). Mai 23 [7], 6946 (1438), Iunie 20 [8], 6947 (1439), Iulie 15 [9], 6947 (1439) April 3[10], 6947 (1439), Mart 12 [11]. Şi acesta, probabil, e tot una cu pan Nemirca Ciortorâischi, căruia, printrun uric din 6945 (1437), Aug. 19 i se întăreşte satul lui de ocină, pe Prut, Nemirceanii [12] şi care a slujit «părintelui nostru [lui Alexandru cel Bun] cu dreaptă şi credincioasă slujbă» [13].

12) Văscăuţi, amândouă cuturile, ce i le-a dat Bogdan. Este unul din satele de sub numărul precedent.

13) Pe Jijia un pământ... din gura Iubanei, în sus şi de cealaltă parte din gura văii lui Lazir, în sus, pe amândouă părţile, până la Horaeţele lui Comarici. Părăul Iubana este Ibăneasa, de lângă satul Ibăneasa, din jud. Dorohoi [14], ori Ibăneşti, de lângă satul cu acelaşi nume [15]. Satul Ibăneasa din com. Vorniceni, jud. Dorohoi, ori Ibăneşti poate fi satul lui Cupcici, din aceste locuri. Pârâul Iubana sau Iubăneasa, din jud. Dorohoi, îl întâlnesc şi în alte documente. De ex. în 6937 (1429), Iunie 3, se întăreşte fiilor lui Ivan dvornicul, pan Lazăr, Stanciul şi Coste, între alte sate şi «на любанаси оу ставѫ» [16].

---

1) Bog. DŞt. I, 322.

2) Dan, Măn. Putna 186—187. Şi Acad. Rom. 82, 101, doc. din 1613, Ian. 11: Ştefan Vvd. Mold. întăreşte M-rei Putna, satul Crasna, de la ţin. Sucevei.

3) Dicţ. geogr. al Basarabiei. Harta Basarabiei de Alexis Nour.

4) Ibid.

5) Wick. Sct. Onufri 173—5, Woronetz u. Putna II, 151. Despre acest sat, de pe urmă, Domnul Ilieş spune: «Iar satul mai sus scris Vascouţi, pe care l-am dat panului Ştefan, a fost a *Maruşcăi, sora soţiei noastre* şi l-a pierdut în viclenie, când a fugit în Rusia [оу хитрѣнство коло до роуси побѣгла] Noi însă l-am vândut lui pan Şteful».

6) Ulianiţchi, Mat. 48, Hurmuzachi, Doc. I², 859—860, Uricariul XI, 44. O fotogr. Acad. Rom. X, 19. Se întăreşte berului pan Stan Babici, între altele, satul Văscăuţi, satul lui Mişea, dар Mişea a pierdut averea sa, în hiclenie [васковціи мишино село аже мишѣ загѹбиль свое имѣніе оу хитрѣньстви].

7) Wick. Putna, 150—151.

8) Wick. Bochotin, 65 - 66, Solca II, 205.

9) Wick. Horodnic 201—3.

10) Acad. Rom. 227 | XLVII.

11) Ghib. Uricariul XVIII, 13—16, Wick. Moldavitza 61.

12) Ulianiţchi, Mat. 54 —55, Uricariul XI, 4, 46—48.

13) Urmaşul acestuia, probabil, este boerul lui Ştefan cel Mare. Andreico Ciortorîischi, care se întâlneşte din 1464, v. Bog. DŞt. II, 506.

14) Dicţ. stat. al Rom. I, 356 Marele dicţ geogr. Cp. Bog. DŞt. I, 510, întrun uric din 1492. Noem. 24. Cp. satul Ibăneşti.

15) Dicţ. stat. I, 360. Alt sat Ibăneşti, pe pârăul cu acelaş nume, este în jud. Tutova, Dicţ. stat., cit. II, 972.

16) Orig. a fost al Dr. C. Istrati. Cp. Bog DŞt. I, 510, întrun uric din 1492, Noem. 24 Cp. satul Ibăneşti. Pentru satul «оу ставѫ» Stăvceani, cp. DŞt. I, 203, 437, etc. Un boier Iuban, ce avea sat aici e pomenit că trăeşte sub Alexandru cel Bun, în doc. 1519, Iunie 30, Hasd. Arh. ist. I, 1, 86.

Valea lui Lazir îşi avea numele de la stăpânul locului, Lazăr, unul din fiii lui Ivan dvornicul.

Pentru Iubana ori Liubana, de la Tutova, cunosc doc. din 6944 (1636) Iunie 13 [1], 6944 (1436), Sept. 19 [2], 6942 (1434), April 24 [3]) 6944 (1436), Dec. 7 [4]. In legătură cu numirile de mai sus este şi cel al boerului Liuban, din 6940 (1432—1433), Ghen. 4: «ωт люБановА селА». [5]

Pentru Horaeţele lui Comarici, până unde se întindea pământul lui Cupcici, citez următoarele locuri: 6908 (1400), Nov. 28 [6]: мика χорАеца (gen.), 6908 (1400) Febr. 11 [7]: χорАница мика (gen.) şi χорАница вистѣ(р)ника (gen.), 6908 (1400), Iunie 29 [8]: χорАвица мика (gen.), şi χорАвца вистирника (gen.) 6908 (1400), Aug. 4 [9]: микь χорАецЬ şi χорАвеца вистиарника (gen.), 6911 (1403), Ian. 7 [10]: Horaeţă de la Hotin, 6919 (1411), Iunie 28 [11]: горАвцѣ чашника (gen.), 6929 (1421) [12]: пАн горАвцѣ и БрАт его станислАв. De la acest boier va fi fost în părţile Jijiei un sat Horaiţe [13], în stăpânirea lui Comarici, în 1431. Despre boerul Comarici ne vorbeşte uricul din 6946 (1438), Fevr. 17, [14], prin care i se întăresc satele: «lângă movila lui Iucaş, anume Jideştii şi Avereştii».

14) Tot în aceate părţi ale Jijiei, peste Codru, vor fi fost Diacouţii, amândouă cuturile. Anume unde, nu pot preciza, după dicţionarele geografice. Satul fusese mai înainte al fetei lui Costea. [15])

15) Catamareştii este satul Cătămăreşti, din com. Stânceşti, jud. Botoşani [16]. E singurul sat cu acest nume în întreaga Românie. Numele îi vine de la Catamar. Satul îl avea schimb, drept Şerbeşti [17].

16) Nu ştiu care e satul de pe Bahlui, corespunzător Neagşinţilor [18].

17) Nu ştiu nici unde venea prisaca lui Cupcici, din Cârligătură. Din ordinea, în care vine în document, trebuie să fi fost în apropiere de teritorul Neagşinţilor.

La Terebne, avea loc de pustie, pentru 4 sate: 18) Cozareştii, 19) Polzaleştii, 20) Vedinţii şi 21, Micicova. Valea Terebnea este în jud. Bălţi, peste Prut, pe care e şi sa-

---

1) Orig. la Acad. Rom. 2/XL «нА юБАнѣ сѫсѣни». Cp. Dicţ stat. cit. II, 970.
2) Hasdeu, Arh. ist, I², 18—19, «нА лѫБАнѣ срѫБін», cp. Dicţ. stat. cit. II, 966.
3) Ulianiţchi, Mat. 42, Hurm. Doc. I², 853, Uricariul XVIII, 8, Acad. Rom. fot. X, 33, «нА верχ люБАнѣ, мѫінѫАци», cp. Dicţ. stat. cit. 972.
4) Hurmuzachi, Doc. I², 868, Ulianiţchi, Mat. 53, Acad. Rom fot. X, 24, «нА люБАнѣ... мАнѫАци», cp. Dicţ. stat. cit. 972.
5) E. A Rozak, Archiv f. sl. Phil. XV, 197 198.
6) Orig. la Muz. Mun. Iaşi, publicat în Bul. Ioan Neculce, fasc. 5 (1925), 333.
7) Orig. la bibl. naţ. Paris, publ. Ghib. Sur. VIII, 81—86. O fotografie la Acad. Rom.
8) Acad. Rom, XLV | 150. O planşă în I. Bogdan, Album 5, publicat în Bul. Ioan Neculce, fasc. 6 (1926—1927) 353.
9) Acad Rom. CXXXIV | 46 publicat în Bul. Ioan Neculcea, fasc. VI, 354—5.
10) Conv. lit. XXXV, 356—7.
11) Orig. la Muz. Mun. Iaşi, publicat Ghib. I, 195.
12) Hurm. Doc. I², 833.
13) Un pârău Horaeţa, în jud. Tutova, în doc. c. 1481: «un sat în gura Horăeţii, pe Bârlad, anume Movila», Bog. DŞt. I, 365.
14) Hasdeu, Arh. ist. I ¹. 4—5.
15) Dicţ. stat. cit 102, satul Costeşti, din jud. Botoşani, Marele dicţ. geogr. IV, 502,
16) Dicţ. stat., cit 102, Marele dicţ. geogr. II, 300.
17) Sate cu acest nume se găsesc în jud. Vaslui, Putna, Bacău, Covurlui, Neamţ, Dicţ. stat. cit. II, 982, 744 I, 62, 252, II, 644.
18) Cp. însă satul Negeşti, tot pe Bahlui, în doc. 1459, Iunie 12 şi 1493, Martie 15; în acesta de pe urmă este vorba de satele de pe Bahlui, Balomireştii şi Hoiseştii; «unde se împreună hotarul Nejeştilor („je" pronunţarea moldovenească a lui „ge") cu hotarul Hoiseştilor», Bog. DŞt. I, 32—33, II, 24—26.

tul Terebna [1]). Ea este pomenită în uricile vechi, ca în 6937 (1249), April 17 [2]), 6944 (1436), Aug. 11 [3]). Mai greu e de determinat satele de pe această vale. Un sat Cozăreşti, [козарокци] pe Răut, în 6944 (1436) Iulie 17 [4]) este arătat în stăpânirea lui Vancea logofătul. Acelaş sat «на ректи козарекци», în 6947 (1439) Iulie 2 [5]) este în stăpânirea protopopului Iuga şi a fiului său Mihail. Celelalte nu le pot identifica.

22) La Ciuhru avea loc în sus şi în jos de moară, pe care nu-l pot identifica. Apa Ciuhrului sau Ciuhurului curge în ţin. Hotinului şi Bălţilor şi se varsă în Prut [6]). Este pomenită şi în uricul din 6937 (1429), April 17 [7]) şi în cel din 6937 (1429), Iunie 3 [8]). Locul de pe Ciuhur, de care vorbeşte uricul nostru aş cerca să-l identific cu satul Cupcici, ce se numeşte Brătăşanii, pe Ciuhur, în ţinutul Iaşilor, din uricul din 7113 (1605), Mart 13 [9]). Aici erau şi mori. In 7141 (1633), Nov. 2 [10]), între satele lui Dumitru Buhuş sânt şi satele Cupcici şi Brăţăşanii, cu hăleşteu şi mori în Ciuhur. Amândouă aceste sate sânt şi astăzi pe Ciuhur [11]).

23) La Ciuhru, la Vadul Pietrei, Cupcici avea satul Mihaileştii, pe care-l identific mai degrabă cu satul Mihăileni, din ţin. Hotinului, între Ciuhur şi Racovăţ, de cât cu târguşorul Mihăileni, din ţin. Bălţilor, aşezat pe apa Răutului [12]). Vadul Pietrei nu-l găsesc în harta şi dicţionarul geografic al Basarabiei. Un Vadul Pietrei este citat în 6945 (1437) Dec. 20 [13]).

24) Nu pot identifica, pe Ciuhur, şi anume pe Hacişce, Leşul Interesant este numele proprietarului unui sat, în hotar cu satele lui Cupcici, de la Vadul Pietrei, şi care se cheamă Durnea Ceatariul [14]). Satul Rotunda, din apropiere de Mihăileni, poate fi o amintire a Dumbrăvii rotunde, din hotarnica satului lui Cupcici, Mihăileni [15]).

---

1) Dicţ. geogr. al Basarabiei.
2) Ghib. Sur. VIII, 86—89: «на теребных».
3) Acad. Rom. 1 | XXXIV.
4) Ulianiţchi, Mat. 48, Hurmuzachi, Doc. I², 869, Acad. Rom. fot. X, 23.
5) Ulianiţchi, Mat. 57—58, Hurmuzachi, Doc. I, 876. Acad. Rom. fot. X, 26.
6) Dicţ. geogr. al Basarabiei, Harta Basarabiei de Alexis Nour.
7) Ghib. Sur. VIII, 86: Se întăresc lui Radul gramaticul, pe lângă satele de pe Terebne, Zubricăuţii şi Ivancăuţii şi pe Ciuhru mori: «и на водѣ на чухри а бы оучинилъ оу них соби млины».
8) Originalul era la dr. C. Istrati. Se întăreşte fiilor lui Ivan dvornicul, pe lângă alte sate, şi «на чухри под городищемъ»» Gorodiştea este şi azi pe Ciuhru, v. Dicţ. geogr. al Basarabiei.
9) Ghib. Sur. XX, 133: «третаа част wт кѫсего села кѹпчич что с именѹет брѫтѫшѣнїи на чѹхрѣ ѹ волост іасскомѹ и сѫ пол став и сѫ млини ѹ чѹхрѣ». Cf. şi Iorga, Studii VII, 209, întrun doc. de la Iancul Sasul.
10) Ghib. Sur. II, 115: «и село кѹпчич и брѫтѫшанїи на чюхрѣ сѫ став и сѫ млин ѹ чюхрѣ».
11) Cupcina sat în jud. Bălţi, aşezat pe partea dreaptă a Ciuhurului. Brătuşeni, cătun şi sat mare, pe malul stâng al Ciuhurului, v. Dicţ. georg. al Basarabiei şi Harta Basarabiei, de Alexis Nour.
12) Harta Basarabiei, cit. şi Dicţ. geogr. cit. Pe apa Ciuhurului, în ţin. Hotinului este un sat Mihălăşeni.
13) Bul. Ion Neculce, fasc. VI, 347 şi urm.
14) Intrun uric din 6941 (1433) Iunie 15 se întăreşte lui петрѫ дѹрнѣ satul дѹрнещии [orig. la Arh. stat. Bucureşti]. In alt uric, din 6959 (1451), Oct. 17, se întăreşte lui пѫтрѹ дѹрнѣ o prisacă în pustie la Şacovăţ [Oreste Popescu. Câteva doc. mold. 6—7, Acad. Rom. fot. I, 60].—Cp. şi satul Cetireni, pe apa Floriţoaia, volostea Ungheni, harta şi dicţ. cit.
15) Cp. şi Dumbrăviţa, sat şi vale în ţin. Bălţilor, harta şi dicţ. cit.

Din cele de mai sus, se vede că satele lui Cupcici erau aşezate, unele pe Siret, în Bucovina, ori în jud. Dorohoi şi Botoşani, altele în regiunea Jijiei, dedîncoace de Prut şi peste Prut, în regiunea Racovăţului şi a Ciuhurului.

Interesant este că, în mare parte, ele continuă şi până azi, ceia ce presupune o continuare neîntreruptă a aceluiaşi element, cel românesc.

Mihai Costăchescu.

---

88). Proces-Verbal No. 89. Şedinţa din 25 Martie 1928. Se ia cunoştinţă de mersul tipărirei No. 7 al Buletinului — coala a 18-a. In ceia ce priveşte plata colaboratorilor buletinului, se dispune a se face la tipărirea integrală a vol. VII.

Contul de gestiune pe 1927.—Dl. casier prezintă comitetului sama gestiunei pe 1927.

a) *Venituri:* prevederi 120000; realizate: 151523.30, deşi nu s'a fost încasat din subvenţia Primăriei Iaşi decât 10000 lei, din cei 20000 prevăzuţi în buget.

b) *Cheltueli:* prevederi 120000 lei; efectuate 122181 lei. S'au realizat economii la: a) local (1040 lei), b) cumpărări de obiecte de artă (17000 lei), c) la mobilier (2000 lei), d) la cancelarie (4477), e) la şcoala de Epigrafie (1000 lei), f) la colaboratori (1460 lei), g) la jetoane (3100 lei). Total 30087 lei. Sau cheltuit în plus a) tipărirea buletinului (23345 lei), b) la extraordinare (8923 lei). Total 32268 lei.

Se trece sold pe anul 1928 suma de lei *29342 lei 30 bani.*

Dl. casier a fost invitat a pregăti lucrările spre a se înainta consiliului comunal pentru aprobarea acestui cont de gestiune.

Bugetul Muzeului pe 1928

A. *Venituri*

a) Sold	29342.30
b) Subvenţia Primăriei . .	20000 lei
c) Vânzarea buletinului . .	25000 „
d) Subvenţii	32000 „
e) Restul din subvenţia Primăriei pe 1927 . .	10000 „
f) Dobânzi la capital . .	3651.70
Total	120000 lei

B. *Cheltueli*

1) local	2000 lei
2) Cumpărări de obiecte de artă	12000 „
3) Mobilier	1000 „
4) Cancelarie	4000 „
5) Şc. de epigrafie	1000 „
6) Buletinul	66000 „
7) Colaboratorii	6000 „
8) Jetoane de prezenţă . . .	4000 „
9) Transport şi remiză . . .	15000 „
10) Extraordinare	9000 „
Total	120000 lei

Pentru noul an se reconstitue comitetul în aceiaşi stare:

Preşedinte Gh. Ghibănescu, vicepreşedinte N. A. Bogdan, casier M. Costăchescu, secretar A. D. Atanasiu, conservator muzeului Sever Zotta.

Şi în această şedinţă se fac mai multe comunicări şi anume:

1) Zvoriştea pe Siret, la Dorohoi.

Zvoriştea, vechiu *Dvoreşti* adică Curteni, este pomenit încă din secl. XV-a înainte de Ştefan cel Mare. In 6996 Mart 22 (1488) se vorbeşte nu mai puţin de 17 nepoţi şi strănepoţi ai lui Giurge Zvorişte, care vînd cu 400 zloţi tătărăşti moşia lor de pe bunul lor însuşi lui Ştefan Vodă cel Mare, pentru a o închina apoi mănăstirei Buna Vestire din Moldaviţa.

Giurge Zvorişte a avut 6 copii: *Oprişan*, *Danciu Ciuciu*, *Fedor Platon*, *Ivanco Tolocico*, *Danciul din Stecleani* şi pe *Ponici*.

Tot pe acolo trăia tot prin secl. XV-a trasă în vecinătatea Zvoriştii = Dvoreşti, bătrânul Ioan Jumătate, bunul tuturor Jumătăţenilor, cari împlu cu persoana lor politică prima jumătate a secl. XV-a. Ei îşi împart moşiile astfel: *Jumătăţenii* la Jijia unde a fost dvorişte (Curtea) Calimanului, îl ia Marina fata lui Jurj Jumătate; *Mândreştii* pe Siret, unde a fost Balinţ, îl iau Măriica, Silea şi Donea, copii *Mândrei*; iar *Şerbăneşti* de lângă Zvoriştea, unde a fost Balinţ, îl iau copii Stefului Jumătate. Ştefan Vodă le întăreşte această împărţală în 7000 Mart 17 (1492)

Dvoreştii, azi Zvoriştea, devenind moşia mănăstirească, nu s'au mai făcut acte de proprietate, ci numai de administraţie; de aceia în condica de doc. a Zvoriştei, copiate de mine în Surete ms. IV. 357—506, cel mai vechiu act e din 1697 Iunie 7, adică mărturia lui Vasile Popăscul ot Dvorăşte, de cum merg hotarăle moşiei despre Siriteni a Moldaviţei. Apoi se sare tocmai la 1767 Sept. 3, când Petre Cheşco biv şatrar capătă carte de la Gr. I. Calimah Vodă să i se aleagă hotarele despre moşiile învecinate. Se constată că în 1767 Petre Cheşco îşi făcuse „biserică, casă, mori, vii şi altele trebuincioase, ca pe o moşie ča fost stăpânită de neamul dmisale" din moşi strămoşi pe partea de sus; iar pe partea de jos se stăpâneşte de mănăstirea Moldoviţa din 1488, adică 280 de ani" (Surete ms. IV. 357).

In 1782 April 14, când Petre Cheşco rezidea în piatră biserica Uspenia din satul de pe moşia sa, ca ctitorie evlavioasă cu îngroparea în vechea biserică de lemn a celor 6 copii mici ai săi în 1772, face schimb cu soborul măn. Moldoviţa şi-i dă Moldoviţei jumătate de sat Horodiştea, şi a patra parte din Cuzlău, şi ia de la mănăstire jumătate din jos a Zvoriştei şi aşa întregeşte Zvoriştea pe numele său în 1782 (Surete ms. IV. 362).

In 1785 Iulie 30 Petre Cheşco cere hotărnicirea moşiilor sale, şi provoacă conflict de megieşie cu Cozmiţa Căpitan, Ioniţă şi Maria Şeptelici pentru 360 stânjeni ce li s'ar fi luat cu prilejul schimbului făcut cu mănăstirea (Surete ms. IV 365). In 1786 Noem. 30 se măsoară Zvoriştea şi se alege lui Petre Cheşco şatrar 3060 stânjeni, din care 1550 pe jumătate de sat luată de la Moldaviţa şi 648 st. partea baştină; 460 st. de pe Şepticeşti, 411 st. de pe Stârceşti. Din cercetare iese aceşti stăpâni pe jumătate din sus a Zvoriştei despre Zamostea; *Ioan Stârcea* a avut 2 fete: Ilinca şi Sanda, măritată cu Cheşco, tatăl lui Petre Cheşco şatrar; Ilinca are şi ea 2 fete: Parascheva şi Măriuţa Şeptelicioae, mama lui Ioan Şeptelici şi a lui Nec. Căpitan Şeptelici; iar Parascheva este soacra lui C. Cozmiţă.

Fratele său Vasile Stârcea a avut 3 copii; Safta, Pătrăşcan Stârcea, moşul Ursului Stârcea şi o fată măritată cu Cercel, mama lui Grigoraş şi Maria Cerceloae.

Petre Cheşcu şatrar moare către 1790 şi fiul său *Ion Cheşco pitar*, apoi *stolnic* continuă multe pricini de judecată cu vecinii, între care cu Zoiţa Dumitroae, fata lui Ioniţă Arbure şatrar, care era ginere după femeia sa Paraschiva lui Grig. Isăcescu.

Moruzeştii, plătind datoriile Holbăneştilor cu Herţa şi Vârful Câmpului dăruit de M. Suţu Vodă, bis. sf. Gheorghe din Herţa, intră stăpâni şi pe Zvoriştea, unde se găsesc pietre mormântale închinate membrilor familiei Moruzi şi Zaimis. De la Eliza Zaimis se cumpără moşia Zvoriştea de Ioan Manoliu Teţcanu, tulpina viguroasă a neamului Manoliu Teţcanu, stăpânii de azi ai Zvoriştei.

Iată o samă de inscripţii şi notiţe pe cărţile vechi bisericeşti:

1782 Ian. 24. înscripţia bisericii Uspeniei din Zvoriştea (deasupra uşei):

ачастъ сфънтъ бисерикъ | чи пръзнѹеще храмѹл ѡспени | ести фъкѹтъ де дѹмналѹи | Петрѹ Кешкѹ шетрар чи есте пе | мошие дѹмисале ѧн сатѹл зкори | щте, велет ҂аѱпв юн кд.

1772. Pe 6 lespezi mormântale, în biserica din Zvorişte.

a). сꙋпт ачастъ пиıатръ ѡдихꙿ | нещє робꙋл лꙋи дꙋм | незєꙋ ꙉеодоръ ръ | посат декємкріє г. лѣт ҂аѱгов.

b). сꙋпт ачастъ пиıатръ ѡдихꙿ | нещє робꙋл лꙋи дꙋмнезєꙋ каси | аїє де ꙋи ан. декємбріє и лт ҂аѱгов.

c). [сꙋпт ачастъ пиıатръ] ѡдихꙿ | неск робїи лꙋи дꙋмнезєꙋ | Єлисафта, ıаии. Ноємбріє кн. лѣт ҂аѱгов.

d. e.) Inscripţiile roase cu totul.

f) [сꙋпт ачастъ] пиıа [тръ ѡ[дихнещє роа]ба | [лꙋи дꙋмнезєꙋ | . .кари | аꙋ рѫпосат ꙟн лꙋна | ноємбріє .ꙟн и зиле | фіика дꙋмисале | Петре Кеꙟкꙋ | ши а ꙋꙗпънесеи | дꙋмисале Єкатерина... |

1785. Pe clopotul cel mare al bisericei Uspeniei (Zvorişte, Dorohoi).

бжїѧ рокъ ҂аѱпє.—; are săpate: învierea lui Hristos: şi maica Dluĭ cu pruncul în braţe.

1913. Pe un clopot:

Donat de Ioan Manoliu Teţcanu.
în memoria lui Dumitru Marcovici pentru
vecinică pomenire. anno Domini 1913.

1842. Pe un mormânt, Zvoriştea.

ενθαδε' καθευσει | Πουλχέιρια Μουρουζη | τελευτησασα γ Ιανουαρίου 1842.

Pe altă latură:

την στηλην ταυτην
μεθα δακρύων ανυψωσε
προς αιωνιαν μνημην σου
ο συζυγος σου A. K.
Μουρουζη

1861. Pe un mormânt.

Oboc swoich dzialch | Bronislawy Zygmund |
i ladwigi. | spoczehi. 1820—1861.

1873 April 25. Pe un mormânt (Zvorişte):

ενθαδε Κεῖτε ό Άλεξανδρος Κωνσταντίνου | Μουρουζης | γεννηθεις εν Κωνσταντινουπολει | Κθ Αυγουστων ҂αωε | και αποβυ σας εν φοτζιαι της | ιταλίας | κε απρέλίου ҂αωογ. |

Αλεξανδρῳ Μουρουζη

το σημα τοδηγειρον ευσεβεις θηγα | τερες | η δουτες αυταις καί πατηρ και ποτνια μητηρ.

Jos: ευριορια χαιρε. Coronă şi stele.

Pe altă latură:

Şi am cugetat la poruncile tale | care am iubit foarte | şi am râdicat mânele mele către poruncile tale—. pe care le-am iubit. | şi me ândeletniceam ântru ândreptările tale.

Pe altă latură:

Lui Alexandru Costandin | Muruzi, | născut la anul 1805 Avgust 29 în Ţarigrad | † la anul 1873 April 25 în Foceia | spre pomenirea sa | Eliza Zaimis, Aspazia Roma | Zenaida Calimachi | fiicele sale | .

1838 Oct. 8. Zvorîştea (Doróhoi). Pe mormântul lui C. D. Muruz:

Βυζαντος με πόλίς τέκε Παρίσιοι δ'ἐδίδαξα
Σβώρεστα δὲ χθὼν Μολδαβίας κατέχει
Μουρούζην τὸ γένος Δημήτριον 'εκ πατρὸς 'εσθλοῦ
Κωνσταντῖνος φύντ 'έκγονον ἡγεμόνων
'Αρτήαμον θαλεθόντα δέμας φρένας ἐρ,μαθιν ὄλβῳ
Μουσῶν καὶ χαρίτων δρεψάμενον στεφάνοις,
'Αλλὰ μὲ τὸν τοσσονδε τὸν εὐκλέα τὸν μακάριστον
Γαίης φεῦ ξεινῆς ὅσσον ἔχει μόριον
Τλῆθι πότνα μῆτερ τληθεύνετι τλῆτε σύναιμοι
Τοῖον ὄναρ βιότης ἦλθες ἴδες ἄπιθι
''Αδε μικρὰ πέτρα Δημήτριε Μουρούσεω παῖ
Κρύψεν'ἐπὶ ξεινῆς σᾶς μεγάλας 'αρετάς
"Αδ'ἄλοχος χ'ἁ μάτηρ χ'ὡμόγνιοι κενθεῦντι
Καί πάτρα σ''ελλας τῆλε μάτην ποθέει
"Οστεα δ'ἀντὶ σέθεν μόνα δέξεται αλλὰ συ γ'αὐτός
Ζώεις ἀθανάτως ἐν δαπέδω μακάρων
'Εκοιμήθη 'εν κυρίῳ αωλή 'Οκτωβρίου ή
'από δε γεννήσεως αὐτοῦ ἔτει λ'β'

Byzanţul mă născù, Parisul mă'nvăţă,
Zvorîştea, pământ al Moldaviei, mă ţine.
Din a lui Moruzi Dimitrie neam din tată evghenist
Costantin se născu vlastar de domn
Care în chip desăvârşit înflorì la trup, la minte, prin fapte, prin [bogăţie
al muzelor şi-al graţiilor cununi culegând,
Dar pe cît erà de glorios şi prea fericit
pe atîta vai îl are din pămînt străin o mică parte.
Suferă, cinstită mamă, jeleşte, plângeţi cei de-un sânge,
Ca un vis (îi fu) viaţa: *veniși, văzuși, plecași;*
Iar mica piatră, o copile a lui D. Moruzi,
ascunde'n pămînt străin ale tale mari virtuţi.
Soţia şi mama şi cei de-un neam jelesc
şi patria Helladei departe în zădar te doreşte,
căci numai oasele'n locul tău va primì, iar tu însuţi
vei trăi fără de moarte în locaşul fericiţilor.
Adormì întru domnul la 1838 Octombre 8
iar de la naşterea lui ani 32.

Obs. Decalcul este al meu, luat după frumoasa lespede de marmură, ce se găseşte în interiorul bisericei din Zvorîştea. Traducerea o datoresc d-lui C. Balmuş, căruia îi mulţămesc.

Despre C. D. Moruzi Rangabé în *Livre d'or* (pg. 154) zice: „Pr. Constantin né à Constantinople le 1 Mars 1795, mort à Athénes le 15 Janvier 1839".

Datele lui Rangabé le desminte inscripţia: Cost. D. Muruz muri la 8 Oct. 1838 în vrâstă de 32 ani; deci se născu la 1806.

Iată încrângătura lui *C. D. Moruzi*:

Constantin Moruzi Vodă 1777—1782.
m. 1787 Mai 1.
Sulgearoglu

Alexandru Vodă, Zoe Lascar Roseti hatman — Dimitrie, Suţu — Gheorghe, — Panaioti, — Ralu, = Caliarhi post. — Roxanda, — Ion Alex. Calimachi — Caterina, — Sandul St. Sturza — Anastasia, = Luca Arghiropil — Soltana = Scarlat Sturza (Basarabia

Alexandru Vodă:
- Constantin = Ralu Alex Mavrocordat are 8 copii
- Dimitrie = Sevastia Gherachi are 4 copii
- Nicolae -
- Smaranda = A. Mavrocordat
- Eufrosina C. Plagino

Dimitrie:
- Gheorghe
- *Costantin † 1838 Oct. 8*
- Alexandru – a) El. Sturza
- b) Ecat. Hartulari
- fata Crupenschi

Costantin Moruzi fiul lui Alex. C. Vodă Moruzi a avut 8 copii:
1) Alexandru căs. Profira Radu Rosetti.
2) Ion Moruzi.
3) Eufrosina căs. dr. Gh. Ceraki Typaldo.
4) Panaioti căs. Agtaia C. Plaino.
5) Costantin căs. Elena Anastasi Mavro Mihali.
6) Zoe căs. Alex. Suţu.
7) Manea căs. cu Gh. C. Ipsilante.
8) Dimitrie căs. Maria C. Negri.

Zvoriştea a stat în ramura lui Alexandru Cost. Moruzi. El a avut trei fete:
a) *Eliza* căs. Trasibul *Zaimis* prim ministru în Grecia, şi mort la 1883 Oct. 27.
b) *Zenaida* căs. T. Calimachi deputat † 1894 April 8.
c) *Aspasia* căs. contele Spiridon de Roma fost ministru în Grecia.

De la Eliza Zaimis s'a cumpărat moşia Zvoriştea de I. Manoliu, fiul căpitanului sărb *Marcu*.

Pomelnicul familiei Zaimis.

Vii: Eliza, Alexandru, Panaioti, Asemachi, Elena, Toader, Zanaida fii; Aglaia fii lui. Elenco fii.

Morţi: Costantin, Zmaranda, Alexandru, Zoiţa, Toader, Zanaida, Alexandra, Maria, Costantin, Piaro, Alexandru, Prohira, Panaioti, Costantin, Ioan, Dumitru, Maria, Gheorghe, Eufrosina, Gheorghe, Alexandru, Zoiţa, Radu, Efrosina, Ecaterina, Zmaranda, Ioan, Spiridon şi tot neamul lor.

1) Slujba învierii, Iaşi 1846 fără note.

2) Leturghiile, Iaşi 1818.

„această Leturghie este a preotului Gheorghe ot Hilişăul | de sus ţinut Dorohoi şi este cumpărată cu | 22 lei bani drepţi din Iaşi la anul 1828 Mart 22. | Mitropolit era Preosfinţia sa Veniamin Costachi | domn era Ion Sandul Sturza care sau robit de oştile ruseşti | ce au întrat în Iaşi la an 1828 April 25. | iară în scaun sau suit din an 1822 | în vreme răvoluţiei Grecii cu Turcii."

3) Evhologhion, Iaşi 1834.

4) Apostol, Neamţ 1851.

„acest Apostol este | a dohovnicului Varnava | de la sfânta mănăstire | Varaticu. Varnava dohovnicul | 1863 Iunie 8.

„această carte numită Apostol este proprie a subsemnatului din sfânta monastire a Neamţului cu preţul de 22 galbeni austrieci; şi eu o am hărăzit bisericii din această comună, cu hramul Adormirei Maicii Domnului pentru vecinica mea pomenire. C. Mandrea. 1876. Iuli 20."

5) —Ohtoic. (Paraclitichi) Buda. 1811.

6) Penticostar. Bucureşti 1820.

„acest Penticostar este cumpărat de mine baron Ioan Crăste şi dăruit sfintei bisărici din Zvorişte, ci este hramul Adormirii Maicii Domnului la anul 1826. April 4 Ioan Crâste.

7) 12 volume Mineele de la Neamţ 1845, 1846, 1447.

8) Antologhion, Neamţ 1825 pe 4 luni (Sept—Dechembre).

„acest Antologhion este cumpărat de mine baron Ioan Crăstea şi dăruit sfintei bisărici din Zvorişte, ci este hramul Adormirii Maicii Domnului, la anul 1826, April 4, Ioan Crăste.

9) Triod. Buda 1817.

„acest Triod cu 2 minee sau legat fiind stricate la anul 1849 şi sau plătit din banii cutiei, 40 lei."

10) Evhologhion. Iaşi 7292 (785),

11) Ohtoic. Cernăuţi 1801.

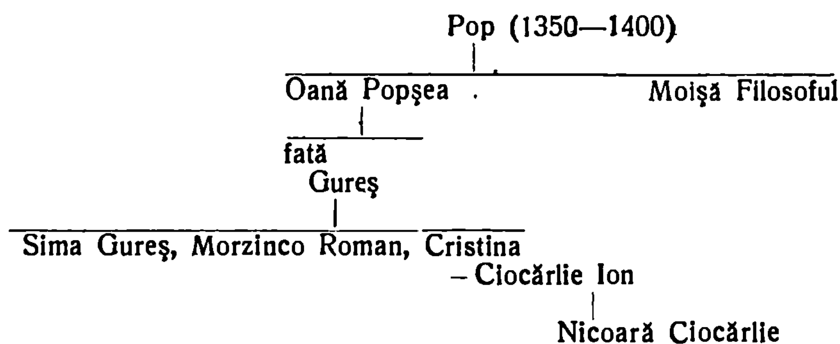
2) Note despre Grajduri (din vechi Sârbii) de la Vaslui.

Despre *Grajduri* avem ştiri din pragul secl. XV-a. S'a chemat din vechi *Sârbii* aşezat pe Rebricea şi sătenii din loc păstrează şi azi 2 pergamente—astăzi roase şi deteriorate, pe care am avut prilejul a le ceti încă din 1904 şi a le publica în Surete şi Izvoade I, 21, 26.

In 1423 Mart 31, trăiau pe Rebricea 2 sate: *Sârbii* şi *satul lui Moisă Filosoful*. Alexandru Vodă cel Bun dărueşte aceste 2 sate lui *Oană Popşa* şi fratelui său Moişă Filosoful şi urmaşilor săi.

Deci înainte de 1400 trăia pe aici un boer *Pop*, căci *Popşea* este un sufix patronimic, ca în *Lup*şea, *Cap*şea, Micşea, *Dum*şea, *Tom*şea, *Foc*şea.— Acel Pop a avut 2 copii: *Oană* şi *Moişă:* cel dintâi păstrează în numele său numele tatălui său *Popşea;* cel de al doilea ajungând cărturar a căpătat porecla de *Filosof*, cu care e cunoscut în diplomatica noastră şi azi chiar în urăturile din Hotin, de pe la Noua Suliţă şi Lipcani.

După 72 ani, Stefan Vodă dă un nou uric pentru *Sârbi*, căci în 1495 Mart 17 întăreşte lui *Sima Gureş* jumătate din jos a *Sârbilor* împreună cu nepotul său *Nicoară Ciocârlie*. Din actele timpului (Surete I 30) reiese că în secl. XV-a au fost aceşti stăpâni pe Sârbi, a) *Pop* până la 1400, b) *Oană Popşea şi Moişă Filosoful* până la 1439, c) Fiica lui Oană Popşea măritată cu Gureş,. d) Fiul lui Gureş, Sima şi o fată măritată cu Ciocârlie; aceasta are de fiu pe *Nicoară Ciocârlie*, căci în 1495 trăesc *Sima Gureş* şi nepotul său *Nicoară Ciocârlie*. Cum însă Moişă Filosoful avea moşie şi în ţara de sus, actele timpului ne vorbesc de *Miculeni*, *Piticeni* şi *Chiuleni*, toate pe apa Răutului; şi Samoleuca şi Timişeuca pe Nistru, unde Moişă Filosoful îşi avea aşezare, ar eşi această încrângătură.

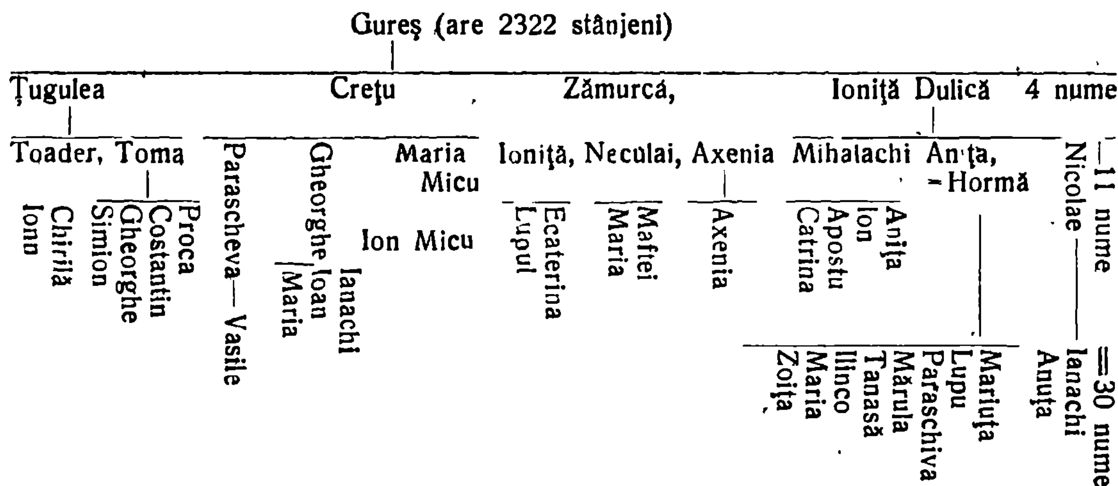

Ion Ciocârlie apare boer de divan, dar fără boerie în divanurile lui Ştefan cel Mare între 6976 şi 6983, şi cred că moare în marea bătălie de la Vaslui 1475 Ianuarie 10, şi el fiind boer Vasluian, unde avea satul *Ciocârleştii.*

Familia Ciocârlie a avut şi ea scăderile sale politice, căci în tot secl. XVI nu ne mai apar nici un boer Ciocârlie şi abia în 7106 apare un *Cozma Ciocârlie* staroste de *Tecuciu* (Surete II. 362); apoi în 7108 e Ciocârlie parcalab de Roman (Surete II. 186; Ispisoace şi Zapise I. I. 232). Iar în 7150 un Eremia Ciocârlie capătă carte de la Matei Vodă Basarab să-şi caute rumânii fugiţi prin Valahia (Surete III. 79).

Dar viaţa satului *Sârbii* se leagă de urmaşii lui Sima Gureş, căci în 1495 Ştefan Vodă rândueşte ca el să păstreze dresele lui Alexandru Vodă din 1423, cum şi uricul lui Ştefan Vodă din 1495. Răzeşia a urmat din tată în fiu, aşa că deşi sătenii din 1860 ca şi boerii hotarnici uită să spună de primul stăpân; noi credem că a fost moşia Sârbii din neam în neam în mânule al de Gureş, şi că dar cei 4 bătrâni, cu cari spun rânduiţii hotarnici că se împarte satul Sârbii, nu sânt cei 4 feciori ai lui Sima Gureş din 1495, ci strănepoţi ai acelui Gureş, care a avut 4 copii: *Ţugulea, Creţu, Zămurcă* şi *Dulică.* După socotelile boerilor hotarnici toată moşia *Sărbii* cuprindea *2322 stânjeni* = **5178 metri**, din care 1438 stânjeni *ţarină,* 300 stânjeni *selişte* şi 584 *dumbravă.* Se face împărţirea pe răzeşi în trei serii: la ţarină, la selişte şi la dumbravă.

Iată urmarea proprietăţii, cu începere de la 1650 încoace:

Spiţele cuprind între 5—7 generaţiuni, ceiace s'ar ridica la 250 de ani, deci în secl. al XVII-a, când proprietatea a devenit răzăşie, în loc de moşie mare. A rămas însă şi partea boerească, care o stăpânia Alex. Râşcanu căminar în 1849, când împreună cu soţia sa Profira, născută Forăscu, rezideşte biserica cu hramul sf. Gheorghe *„din satul meu Sârbii"*.

In arburele genealogic al familiei Râşcanu (Surete X ; Ion Neculce VI), găsim că Alexandru ţinea în căsătorie pe Profira C. Botez. El era fiul lui Iordachi Râşcanu vornic şi al Paraschivei Lambrino; era nepot lui Alexandru Râşcanu şi al Casandrei Gândul, era strănepot lui Toader Râşcanul jicnicer şi al Mazarachioaei, răstrănepot lui Vasile Râşcanu din Râşcanii de pe Jigălia.

De la Alexandru Râşcanu moşia a trecut la fiul său Sandul Râşcanu, căsătorit cu Iosefina Şeptelici, de la care a cumpărat casa şi cu grădina dl C. Meissner.

Iată acum câteva inscripţii şi notiţe de pe cărţile de la biserica din Grajduri.

1) *1856 Mai 14*. Pe o piatră mormântală : Is. Hs. | la aces | tă piatră odih | nescu robii | lui Dumnezeu | Gligorie Negu | ră şi fii lui Ghior | ghi Toder | Maria săvâr | şiţi din vi | iaţă la anul | 1856. Mai 14 | .

2) *1813.* Pe icoana lui Is. Hs.: Aĉastă icoană | au făcuto | Ioan Sârbu | spre mântuirea | păcatelor 1813.

Obs. Icoanele împărăteşti sunt zugrăvite în 1915 şi poartă inscripţiile sătenilor donatori.

3) *1835 Sept. 12.* Din pomelnicul niamului cuconului Alexandru Râşcanu, ctitor.

Adormiţi : Veniamin Mitropolitul Moldaviei, Meletie arhiereu, Iosif arhiereu, Costantin protoereu, Alexandru, Varlaam arhiereu, Alexandru, Profira, Gheorghe, Paraschiva, Costantin, Elena, Alexandru, Casandra, Costantin, Ana, Zamfira, Ştefan, Smaragda, Ioan, Ştefan, Balaşa, Toader, Toader, Maria, Maria, Ecaterina, Maria, Panaite şi tot neamul lor...

Vii : Gheorghe, Elena, Costantin, Neculai, *Sandu* şi tot neamul lor.

Notiţe :

1) Pe *Mineiul* lunei lui Septembre. Neamţ 1845 :

„Acest mineiu înpreună cu trupul lui lam cumpărat în | preţ de 475 lei, pe care lam afierosit bisericii *din satul mieu Sârbii* de la | ţinutul Vasluiului, unde se prăznueşte hramul naşterii | Precuratei Fecioarei, ce *din nou am zidit* spre po | menirea me şi a soţiei mele şi ertarea păcatelor | şi cine ar îndrăzni săl dosască dreapta judecată a lui Dumnezeu săl ajungă. 1849 Săpt. Alex. Râşcanu căminar.

2) Pe un *Ohtoih mare.* Neamţ 1816.

Acest Ohtoih lam cumpărat cu préţ de 70 lei pe care | lam afierosit bisăricii din *satul mieu Sârbii,* unde | să prăznueşte hramul Naşterei Precuratei Fecioare, ce | *din nou am zidit* spre pomenire me şi a soţii mele | şi ertarea păcatelor şi care ar cugeta să o dosască | dreapta giudecată a lui Dumnezeu săl agiungă, anul—1849 Săpt. Alex. Râşcanu căminar.

3) Ciasoslov. Braşov. 1851. tipografia Gătt.

4) Pe un *Triod* Neamţ 1847.

„Acest Triodiòn lam cumpărat cu preţ de 80 lei | pe care lam afierosit bisericii *din satul meu Sârbii* | din ţinutul Vasluiului, unde să prăznueşte hramul Naşterii Prea- | curatei Fecioare, *ce din nou o am zidit* spre pome | nire me şi a soţiei mele şi ertarea păcatelor | şi cine ar îndrăzni săl dosască dreapta giudecată | a lui Dumnezeu săl agiungă; anul 1849. Săpt. Alex Râscanu căminar.

5) Pe un *Ceasoslov.* Braşov 1835 (V. Moga, şi Boghici).

„Acest časlov lam cumpărat în preţ de trei | zăci şi noă lei doăzăci parale | pe care lam afierosit bisăricii *din satul* | *meu Sârbii* din ţinutul Vasluiului | unde să prăznueşte hramul Naşterei Prea Curatei | Fecioare, *ce din nou o am zidit,* spre pomenire | me şi a soţiii mele şi ertare pă | catelor şi cine va îndrăzni săl | dosască dreapta giudecată a lui Dumnezeu săl agiungă. Anul 1849 Săpt. Alex. Râşcanu căminar.

6) *1761 Lipsca.* βίβλος ἐνιαυσίως de Anastasie Duca.
„dat lui spatar Alex. Răşcanu de un prieten".
7) *Anastasimatar* grecesc, închinat de Petre Manuel Efisanul lui Grigore Bălianu vel vor.
„1816. Stefan psalt, – pecete.
„1832. April 23. Stefan Cernat psalt în Grajdurile".
„să să ştie că la anul 1832 Mart 30 tocmai în zioa de Paşti au început a ninge şi au ţinut mult în cât au perit şi vite şi mulţime de oi au înecat apele şi oameni".
8) *1833 Buzeu.* Puţul de aur al sf. Ion gură de aur, „dat în dar".
9) 1833. Buzeu. Impărţitor de grâu.
„ 1835 Iulie 29, dat în dar de Veniamin mitropolit lui Alex. Răşcanu"
10) *1801 Bucureşti.* Slujba cuviosului părintelui Dimitrie de la Basaraba Oct. 27.
11) „ ăcastă cărticică mi sau dat mie de la prepisaltul Savin din satul Ar... în ziua de sfântul Gheorghie anul 1833 April 23.
„Pătimirea sfântului mucenic Ioan cel nou din ţara rumânească, carele au mărturisit la anul 1662 Mai 12, scris de Ioan Cariofil ce au fost logofăt mare al bisericii celei mari; rumâneaşti sau tălmăcit din martirologhion acum ce sau tipărit de curând".
12). Strastnic. Buda 1816.
13). Strastnic. Buda 1848. [cf. Surete ms. XL. 225 b.]

comunicate de *Gh. Ghibănescu*

---

89). Proces Verbal No. 89. Şedinţa de la 18 Iunie. Dl secretar comunică că a primit adresa Municipiului Iaşi No. 12956 din 22 Mai, prin care se aprobă contul de gestiune pe anul 1926, cu 147871 lei la venituri şi 98639 la cheltueli, cu un escedent de 49232 lei.

Buletinul ajunsese la coala 27-a; — Se dispun mai multe măsuri administrative cu funcţionarea muzeului.

Şi în această şedinţă se fac mai multe comunicări şi anume:

a) Ştiri economice din 1820.

CXLV. 1820. Le prix d'aprés lequel on a acheté des provisions dans l'automne de 1820.

Piastres	*Kilos*	
77000	2500	blé d'été du district de *Phaltzi* (Falciu) à 30 piastres kilos, et au surplus on a donné 2000 pi. hors de 30 piastres le kilos.
54000	1800	blé d'été du district de Covourloui à 30 pi. le kilos.
24000	800	blé d'été du district de Tecoutzi idem.
11000	500	blé d'automne à 22 pi. le kilos.
166000	5600	

D'aprés l'ancien usage le prix de phiate s'est fixé pareillement dans cette annéeci à 30 piastres le kilos de blé d'été, et à 22 pi. cel de blé d'automne. Ainsi au district de *Phaltzi* étant envoyé Mr. le Vornik Aleco Kallimachi. il a acheté les 2500 kilos de gré à gré à 30 pi. le kilos; c'est'-à-dire pas moins du prix de phiate, et l'argent se distribut par le sus dit boyard aux vendeurs. De même aux districts de Covourloui, Técoutzi et Toutova les ispravnikes ont acheté la sus mentionnée somme aussi de gré à gré des vendeurs, et pas moins du prix de phiate.

La vestiarie n'a progeté aucune abaissement du prix, mais elle a acheté les provisions de gré à gré des vendeurs, et il est certain qu'on a vendu à moindre prix. Cependant du tems de l'achât jusqu'à présent, et jusqu'encore au mois de Juin, de l'année 1821, surement sera difference entre les prix et s'enhaussera pour la penurie des denrès du pays, et il est à esperer que le prix jusqu'au printems augmentera à 50 piastres le kilos de blé d'été et a 40 pi. cel de blé d'automne.

b) CXLVI. 1826 *L'argent importé en Moldavie pour ses denrées et productions vendues en Pays étrangers, en l'année 1826.*

Productions et denrées	la somme des prix de chaque production Piastres	la somme Total Piastres
En Autriche		
39924 boeufs à 80 piastres chaque	3193920	
20913 vaches à 40 piastres l'une	836520	
669 chevaux de remonte à 200 piastres l'un	133800	
914 cochons à 15 piastres l'un	43710	
7928 peaux de vaches à 15 piastres l'une	118920	
13589 peaux de chèvres à 3 piastres l'une	40767	
5882 peaux de moutons à 1 piastre	5882	
78013 peaux de lièvres à deux piastres	156026	
88693 peaux d'agneaux à 2 piatres	177386	
616 cuirs de chèvres à 4 piastres	2464	
67 peaux de chevaux	314	
128 cuirs de vaches	852	
40 peaux de fouines ou beletes	60	
120 cuirs de moutons	960	
5570 ockas de cire à 8 piastres l'ocka	44560	
152155 ockas de laine	90836	
17114 quilots (mèsure) de blé-de-Turquie à 15 et 20 piastres le quilot	314295	
35484 vedrés (mésure liquides) de vin	36475	
6373 ockas de soies de cochon	48590	
4650 ockas de lard	1933	
11 chariots de Skoumpie, espèce de feuille pour teindre en jaune.	700	
5122 ockas de poisson salé	4044	
Epiceries produites dans le pays	15267	
71, Kantares (espèce de poids de marc, quintal) de potasse	600	
8000, ockas d'ognons	1000	
Raisins, pommes, poires, mélons, melons d'eau. et autres semblables	8255	
3420, ockas de chenilles et de couleurs	17980	
	5296116	
En Russie		5296116
1325 00 ockas de sel passé par Skouleni à 8 piastres le cent	106009	
454450 vedrès de vin passé par Odessa	301664	
1895 vedrés de poix	4955	
7000000 de noix à 2 et 1 piastres le mille	10975	
14500 de seaux, de bois, nommè *coffe*	3110	
555000 bardeaux	1455	
82 paires de meules à moulin	4270	
253850 ais de sapin	27960	
106400 ockas de prunes à 5 paras l'ocka	13300	
6 paires de meules à moulin	700	
	474389	
En Turquie		474389
2083 boeufs à 60 piastres l'un	124980	
2339 vaches à 30 piastres l'une	70170	
1237 chevaux de selle ordinaires à 70 piastres l'un	86590	
	281740	6052245

Suite de l'argent importé en Moldavie par la vente de ses productions et denrées en pays Etrangers.

Productions et denrées	la somme des prix de productions Piastres	la somme du total Piastres
Transport	281740	6052245
59 mulets à 100 piastres l'un	5900	
515 quilots de graine de lin à 20 piastres le quilot . . .	10300	
256124 paquets (nommés quitlés) de lin et de chanvre tillé à 20 paras chaque	128062	
71800 ockas de miel à 1 piastre l'ocka	71800	
265940 ockas de haricots à 5 paras l'ocka	33242	
27400 ockas de fromage à 20 paras l'ockas . , . .	13700	
34230 ockas d'étoupe de lin et de chanvre à 10 paras l'ockas .	8557	
11680 ockas de tabac à fumer [à 16 paras l'ockas] . . .	4955	
26300 ockas de couleurs à 1 piastre , ...	26300	
20720 ockas de chandelles de suif à 1 piastre . . .	20720	
603440 ockas de sel à 8 piastres le cent ockas . . .	48272	
Bois de construction, c'est-à-dire, bois que les marchands achettent au prix conventionnel et font expédier à Constantinople par Galatz ; dont 1067 radeaux en char pente de sapin, à 50 piastres l'un; 325736 planches de sapin à 10 piastres le cent ; 28140 ais et planches de sapin plus grandes à differents prix ;—125000 tuyaux de pipe, tous ces articles donnent la some de .	91328	
Autre bois de construction, pris par réquisition de la Vistiarie, et envoyé par Galatz à Constatinople à un prix très modique; savoir : 1600 mats à 6 piastres l'un ; 10800 grosses planches de sapin à 1 piastre l'une ; 1191 poutres de sapin à 2 piastres ; 50800 douves à 12 paras chaque ; 1550 planches de tilleul à 3 piastres ; 600 plaches moins grosses de sapin à 1 piastre ; tous ces articles ensemble quoiqu à un prix modique forment la somme de . . '	38557	
Fournitures levées et chargées par réquisition au port de Galatz, pour l'approvisionnement de Constatinople, et payées à un prix déterminé par les acheteurs, savoir : blé, orge, farine de froment, de seigle. lesquelles fournitures auraient pu être mieux vendues si le commerce avait été libre et qu'on n'en put fixer le prix, dont, 8706 quilots de froment barbu de la première qualitté à 25 piastres seulement le quilot, lequel contient 840 ockas ; 6484 quilots de froment ordinaire à 22 piastres seulement le quilot; 10058 quilots de blé de Turquie à 12 piastres le quilot. 7561 quilots d'orge à 8 piastres le quilot ; 320 quilots de seigle à 20 piastre le quilot ; 30900, ockas de farine de froment à 5 paras l'ockas seulement, tous ces articles donnent	551744	
6150 ockas d'annis à 20 paras l'ocka	3075	
183 vedrès de vin	1598	
Autres objets passés par le port de Galatz, savoir : 1500 ockas d'huile de lin à 1 piastre l'ocka , 700 ockas de caviar à 4 piastres l'ocka ; 1800 cordes de tille ; 200 ocka de		
	1339850	7110355

Transport	1339850	7110355
savon ordinaire à 20 paras l'ocka : 400 paquets de plumes à écrire à 10 paras l'un, 1640 ockas d'amadon à 20 paras l'ocka; 4900 plats d'argile à 1 paras l'un ; 600, licous de chanvre à 5 paras l'un ; 978 ockas de corde; 1587 petrins grands et petits : 40 coffres de bois à 1 piastre l'un ; tous ces articles montent à .	9701	
3365 ockas de suif de boeuf à 1 piastre et 809 ockas de suif de chèvre à 20 paras	3765	
67657 moutons, léves par ordre pour la consommation de Constatinople, et payés par les moumbaétzi de Constantinople, (commissaires chargés à amasser ces moutons) à 3 piastres-seulement, prix forcé ce déterminé qui peut être le tiers de la valeur réelle, et qui forme la somme de.	202371	
	1555687	7326192

L'argent exporté de la Moldavie par l'achat des marchandises étrangers qui y ont été introduites en l'année 1826.

Marchandises	la somme das prix de marchandises Piastres	la somme du total Piastres
D'Autriche		
1745 pièces de drap Captouch de Freyberg et Bielsk à 200 piastres l'une	349000	
1479 pièces de drap ordinaire à 100 piastres chaque . .	147900	
775 douzaines de mouchoirs ordinaires	9883	
667 pièces de toile peinte et blanche	13837	
8030 peaux de Renards	38347	
2128 pièces de toile Psevirsky	40277	
11694 balots de verres; savoir: vitres, verres à boire, carafes grands verres à eau, et differents autres objets en verre	77560	
519 coffres avec differentes marchandises de Vienne, dont la facture n'a point été présentée	361908	
34428 ockas de caffé et de sucre	142462	
34890 faux	67660	
953 rouleaux de grosse toile	34008	
181 coffres et barils avec drogues et médécines pour les pharmarcies	27471	
12119 rouleaux de toile de Pologne	245841	
1958 quintaux de fer en barres	65435	
8189 ockas d'airain. savoir: chandières et cloches . . .	51760	
2439 pièces de nankin et alletjéle (espèce de toile) . . .	46917	
10 voitures; saroires: carrosses, calèches di britzkas. . .	15362	
3050 rames de papier à écrire et papier brouillard . . .	40000	
65 caisses d'assiettes	11310	
48 paquetes de fourrures de differentes-espèces : savoir; dos de Rénard, peaux de petit-gris, de lapins blancs, de chats et d'autres	40635	
3404 mouchoirs, dont les femmes s'envellopent la tête . .	10355	
Autres menues marchandises toujours d'Autriche en moindre quantité; savoir: fil-blanc; cuirs de veaux ; anis; cumin ; goudron ; fleur de farine; pierres à feu ; chapeaux ; livres hèbreux; plomb; couleurs, fourrures d'écureuils, semalte; alun, miroirs ; morilles; poivre; clous à bardeaux et autres semblables	88154	
	1926082	1926082

Suite de l'argent exporté du pays par l'achat des marchandises Etrangères, introduites en l'année 1826.

marchandises	la somme des prix de marchandises Piastres	la somme du total Piastres
Transport	1926082	1926082
toutes sortes de marchandises ordinaires et bois, en laine, en chanvre et lin, en fer et autres de Cronstradt, des fabriques de Transylvanie et d'Hongrie, savoir; coffres en bois; bure, capuchons pour les bergesr; harnais; vases de bois à eau (espèce de calebasse en gourde); clous à tête plate; clous à bardeaux; couteaux ordinaires; caparaçons en laine; jouets en bois; chapeaux ordinaires; gans ordinaires ou mitaines; cadenas; plomb à giboyer gros et menu, des toutes sortes d'outils en fer ainsi que du papier et autres . . .	312466	
On a joint à la somme de 2238.548 piastres, que les marchandises d'Autriche ont conté d'après la facture présentée, le gain que les négotians ont eu en les vendant dans le pays; ce gain compté à 2 piastre sur 10=outre frais de douane et autres, donne la somme de	447709	
	2686257	2686257
De Leiptzik		
Toutes les marchandises entrées en cette anné en trois transports savoir; soiries diverses; toiles fines de differentes qualités; blondes et dentelles fines, drap fin et ordinaire, objets de galanterie d'Angleterre, d'Allemagne et de France; porcelaines de Saxe, et autres objets en somme de	1090000	
Il n'y a aucun doute que les negocians d'après les prix aux quels ils vendent leurs marchandises dans le pays tirent, frais de douane et autres payés, l'intérêt de leur argent, le quel intérêt monte à	327000	
	1417000	4103257
De Russie		
Toutes espèces de marchandises, savoir: cadenas; bougies blanches, montures en fer pour les poëles; gros clous; serrures; papier teinture; côles: ètrilles, chau drières pêles à feu; poêlons; marmittes, coffres et autres .	89252	
134738 ockas de fer en barres	105657	
14739 chaudrons	25989	
4 coffres et plusieurs paquets de fourrures de diverses espèces, telle que, petit-gris, zibeline; kounalf et autres . .	75700	
375 paires de peaux de grises d'agneaux de Crimée . .	19000	
5430 ockas de caviar	15400	
105 ockas de colle de poisson	1700	
20 paquets de cuirs de vaches	2300	
9 coffres d'assiettes de faïence	1500	
140 chapeau	634	
700 ockas de sucre	2025	
5000 ockas d'anis	3500	
3000 ockas d huile de lin	3000	
58750 ockas de poisson salé, tel que esturgeon, têtes d'esturgeon et autres	32864	
	382481	382481

Suite de l'argent exporté par l'achat des marchandises Étrangères introduites dans le Pays.

marcandises	la somme des prix marchandises Piastres	la somme du total Piastres
Transport	382481	382481
4 boîtes avec des boucles-d'oreilles et des fausses perles	1000	
10 quilots de platre 120: piastes; 1900 ockas de craie 460 piastres	580	
300 ockas de corde	150	
L'interêt des negocians ayant été compté à 1 sur 10 ½ donne la somme de	57631	
	441842	441842
De Turquie		
9818 oekas de coton fiié	47528	
265 ockas de soie apprêtèe de Bourountjik et de soie torse .	12640	
9275 aunes de guermessit et stambolchal (étoffe) . . .	24175	
21 pièces de schalls d'Inde, de schalls faux et de sevaijè (étoffe).	7500	
45 pièces de *Koutni* (étoffe)	1475	
24132 pièces d'alletjelés grandes (espèce de toile) . . .	140310	
1385 paquets de *Toulpanes* et *testemelouri* (mouchoirs pour s'envelloper la tête)	25560	
2988 ceintures de Hamah	15551	
2365 pièces de grosse toile de couton	10560	
425 pièces de samalatjeli d'Alep (étoffe de soie) . . .	10780	
1375 pièces d'Indienne	10730	
Autres marcandises ordinaires de coton, de soie et de laine .	556229	
4430 pièces de feûtre noir	39445	
Autres objets en soie de Constantinople, tels que, ceintures ordinaires, faux schalls, cachemires et autres étoffes .	29551	
Souliers, bottes d'homme, et autres éspèces de chaussures de femme et d'homme, toutes de maroquin citron et rouge.	16377	
Autres, marchandises en fil de lin, de coton et de laine, savoir fesses, habits juifs, et autres espèces d'habits ordinaires de drap ainsi que têtes de pipe et papier .	45796	
603472 ockas de poieson salé, tel que esturgeons, brochets, et autres lacs du Danube et du Bratiche . . .	239274	
4763 chariots d'epices	617350	
1917 paquets (nommés bocktjé) de tabac turq à fumer . .	44078	
20308 pièces de fourrures de moutons de Turquie, de renards et autres	56965	
509 outres d'huile	61825	
18975 ockas de riz	15595	
193 barils, et separement 2915 ockas d'olives noire et vertes .	17078	
558 quintaux de raisin sec oeufs de esturgeon, de Brochet et de carpe; citrons, oranges	1607	
baril de poisson mariné, savon de bonne qualité, petits barils de Rhum, poivre et pierres à feu . . .	24584	
	2072563	2072563

	la somme des prix des marchandises Piastres	la somme du total Piastres
Argent comptant envoyé à Constantinople pour le tribut du Pays et autres dépenses, qui sont exigées par la Porte de la Principauté savoir		
Le tribut de l'années 1826 monte à	45296	
L'argent et le prix des objets, envoyés également à Constantinople pour les fêtes de Baïram; donnent la somme de .	90000	
L'argent envoyé aussi pour le Rekiabié donne la somme de .	25000	
L'argent encore envoyé à Constantinople en cette année, pour depenses et presents secrets, à 100.000 piastres par mois, donne dans l'année	1200000	
L'argent prélevé sur la Caïsse de ressoures pour les appointemens de Kapikéhaïé, à 6000 piastres par mois donne pour une année entière la somme de . . .	72000	
	1432296	1432296
Le total de l'argent exporté		8049958
Total de l'argent importé		7326192
Différence, au prejudice du Pays		723766

Apperçu succint sur la différence qu'il y a entre l'argent exporté et l'argent importé dans le Pays, et sur le rapport du commerce que chaque Pays étranger a avec la Moldavie; on en decouvrira facilement l'avantage et le désavantage que chaque pays donne à la Moldavie par le commerce.

	l'argent importé Piastres	l'argent exporté Piastres	gain Piastres	Déficit Piastres
Par l'Autriche	5296116	4103257	1192859	
Par la Russie	474389	441842	32547	
Par la Turquie	1555687	3504859	—	1949172
	7326192	8049958	1225406	1949172

Comunicat de *Gh. Ghibănescu*

Semi-mileniul unui document de la Alexandru cel Bun şi al satelor Bănila moldovenească şi Igeştii din Bucovina (1428—1928)

In August s'au împlinit 500 de ani de când Alexandru cel Bun a dăruit „slugilor" sale Stanciul şi Crăstia pentru slujbe „drepte şi credincioase" satele *Bănila* şi *Iujinţii* (acum *Igeştii)* pe Siretul numit mai târziu *alb* şi în sfârşit *mic*, un afluent sud-vestic al Siretului in Bucovina.

Sunt puţine documente şi sate a căror vechime să se confunde cu începuturile organizării Moldovei în fericita şi deosebit de lunga Domnie a înţeleptului bunic al lui Ştefan cel Mare şi o amănunţită comentare a vechiului pergament dimpreună cu a altuia, dela Alexandru Lăpuşneanu, privitor la aceleaşi sate şi la descendenţa lui Stanciul, se impune faţă de acest trecut multisecular.

Documentele ni-au fost dăruite de către un prieten, vecin de moşie, d-nul *Eudoxiu Ursachi*, ultimul proprietar al satului, azi numit *Bănila moldovenească*, vechi cuib de mazili şi răzăşi încunjurat pe vremuri de codri atât de mari, încât e de mirat că puteau să existe şi sate în părţile acelea, acum 500 de ani. Incă în 1775 maiorul austriac *Frederic de Mieg* constată că, afară de partea dintre Prut şi Nistru, aproape întreaga *„Bucovină"* este acoperită de păduri, exceptând luminişurile din Suceava, Horaeţi, aproape de Rădăuţi şi Cernăuţi.[1])

Din ce trăiau oamenii, ne întrebăm fireşte, în această vale atât de îngustă a Siretului alb? Chiar acum, după 500 de ani, deşi pusă în mare parte în cultură, ea este abia suficientă pentru hrana satelor, cari s'au aşezat pe vastul teritoriu al Bănilei, precum: *Coşciuia, Hilcea, Mestecăni, Davideni* şi *Cireşi* până la hotarul Budinţilor, „Budenitz" supt Austriaci. Păduri după păduri dispar din an în an, făcând loc aşa numitelor „zrub"-uri,[2]) sau „lazuri", cum se zicea pe vremuri.

Deşi Bănilei pe Siretul alb, sau mic, i se zicea de regulă Bănila *moldovenească* spre deosebire de cea *rusească*, pe Ceremuş, totuşi un document dela Vasile (Lupu) Voevod din 7156 (1648), Iulie 13, îi zice *„Bănila cea rumănească"*.[3])

S'ar putea crede că avem a face cu o colonie muntenească, dar vechimea satului excludândo astfel de presupunere, constatăm că conştiinţa şi noţiunea naţionalităţii unitare române exista şi pe timpul lui Vasile Lupu, deci înaintea lui Miron Costin.[4]) Intre cele 50 de sate ale căror biserici au fost supuse de către Alexandru cel Bun ascultării Episcopiei de Rădăuţi, dispoziţiune confirmată de către Stefan cel mare în 6998 (1490) Martie 15[5]), nu găsim trecut satul Bănila, deşi sunt menţionate, aproape în ordine geografică, satele învecinate: Lucavăţ, Jadova şi Storojineţi. Insă imediat după Storojineţi este menţionată la No. 5 biserica Balinovska „балиновска" (din Bălineşti) şi este deci o întrebare dacă nu avem a face cu o scăpare de condeiu a uricarului, în loc de Banilovska, mai ales întrucât pe de o parte urmează citarea satelor mai apropiate Storo-

1). Dr. I. Polek în *„Iahrbuch des Bukoviner Landesmuseums"*, Cern. 1897, 14.
2) Din slav. „z" şi „robiti".
3) Doc. fam. Flondor, Storojineţi.
4) Un alt exemplu peutru întrebuinţarea cuvântului *rumân* în sensul menţionat ni'l dă următorul extras dintr'o carte dela Antioh Cantemir Voevod din 7215 (1706) Oct. 2: „să strângeţi oameni buni şi bătrâni megieşi şi din sus şi din gios şi din târgoveţi bătrâni de Suceavă *Rumâni* şi Armeni" (com. de d-l Prof. *M. Costăchescu)*.
5) Bogdan, *Documentele lui Ştefan cel Mare*, I, 406.

jineţului, ca Hliboca (Adâncata de azi) Bărlinţi (Stârcea din sec. XIX), Cerepcăuţi etc., pe de altă parte la No. 25 se citează iar o biserică *Balinovska* (din Bălineşti) după cea din Zamoştia (No. 23) şi înainte de cele din Grămeşti (No. 26) şi Calanfindeşti (No. 27), deci exact în regiunea satului *Bălineşti* cu vestita biserică făcută de I. Tăutul logofătul lui Stefan cel Mare. Cum două sate cu acest nume n'au existat în regiunea Bucovinei, bănuiala unei erori din partea uricarului este deplin justificată.

Wickenhauser identifică *acest* sat (No. 25) cu Bănila [1]) şi înţelegem de ce; cel de la No. 5 are adausul „що на Серетѣ" (care-i pe Siret) în loc de на бѣлом Сиретѣ" (pe Siretul cel alb) unde este situată Banila moldovenească. Insă afluenţii neînsemnaţi ai Siretului, ca cel alb (mic) sau Sireţelul, puteau să fie consideraţi ca *isvoarele* Siretului şi o precisare era cu atât mai inutilă, cu cât nici Alexandru cel Bun nu menţionează în 1428 pe Siretul *alb*. Acest adaus se pare deci că la derutat pe Wickenhauser în potriva ordinei geografice a citării satelor.

Regretatul *Bogdan* [2]) nu 'şi însuşi interpretarea lui Wickenhauser, dar nici nu soluţionă chestiunea, ci pretinse că satul Bălineşti de la No. 25 a fost *„un alt sat"* fără să preciseze *care*. Menţinem deci presupunerea de mai sus, că Balinovska la No. 5 este o scăpare de condeiu, poate supt influenţa mai obişnuitului radical *bal* [3]).

Celalt sat, dăruit de Alexandru cel Bun lui Crâstia, *Iujinţii*, numít în 1555 *Iujestii* pe Siretul alb, iar mai târziu *Igeştii*, se hotăreşte la vest cu Ciudei şi Crasna, la nord cu Petrăuţii şi Budinţii, la est cu Petrăuţii şi la sud cu Vicovul de sus.

Intrucât în 1555 satul este numit oficial *Iujeştii*, pare curios că într'o traducere (suret) unui ispisoc dela Ştefan cel Mare din 6989 (1481) Apr. 20, este vorba de un sat *„Iijeştii* pe dealul *Putnii"*, vândut dimpreună cu *«Piticii pe Sireţel»* şi cu alte două sate de către boierul Roţinpan (Rotompan) boierului Zbera. [4]) S'ar putea crede, mai ales întrucât din doc. din 1555 reiese că continuitatea proprietăţii neamului Banilovski n'a fost întreruptă, că avem a face cu un *alt* sat Igeştii, poate cel din judeţul *Putna*, com. Bătineşti, pl. Suşiţa, unde ar putea să fie un deal cu numele Putna, însă acest sat este situat în şes, [5]) iar Igeştii din Bucovina sunt întradevăr situaţi pe o înălţime a cărei continuare spre sud o formează *dealul Vicovului* (cota 408), pe teritoriul satului Vicovul de sus. Acesta a fost însă din 1466 proprietatea Mănăstirei *Putna*, [6]) încât dealul Vicovului putea foarte bine să fi fost numit dealul (Mănăstirei) Putnei.

Ce priveşte satul *Piticii pe Sireţel*, el nu este cunoscut, nici din trecut, singurele sate pe Sireţel fiind Crasna, unde izvoreşte, Igeştii şi Petrăuţii de jos, unde se revarsă în Siret, după un curs de c. 25 km. Ar mai putea să fie vorba şi de un alt Sireţel, afluent nordic al Siretului pe teritoriul comunei Lespezi d'n jud. Suceava, însă este puţin probabil ca pe un curs de c. 5 km. să mai fi fost loc pentru încă un sat afară de cele actuale Tuţoaea, Dealul şi Vatra. [7]) Se pare deci că numele Piticii îl avu un sat, care acum se chiamă altfel şi este o întrebare dacă nu cumva avem a face cu fostul nume al satului *românesc* Crasna, nume dat de Ruteni şi însemnând Frumoasa.

---

1) *Bistum Radautz*, 132.
2) Op. cit. 415.
3) V. Balc, Baliţa (*Uricar* XVIII, 454) Băloş (Ibid, 457) Bălcean (Ibid, 460) numit şi Băicean (Ibid, 461) dela care poate satul Băicenii în Bucovina, etc. Toţi înaintea lui Ştefan cel Mare. Radicalul *bal* e slav şi înseamnă alb.
4) *Bogdan*, op. cit. 252.
5) *Dict. geogr. al României*,
6) Wickenhauser, *Geschichte der Klöster Woronetz und Putna*, 35 şi 154.
7) *Dict. geogr. al Rom.*

Bogdan [1]) identifică satul Iijeştii din 1481 cu Iujeştii, scriind: „Iijeştii (Igeştii) erau, ca şi astăzi, lângă dealul Putnei, numit apoi Crasna Putnei (oficial Krasna Putna), pe Sireţelul din Bucovina, iar Piticii, cum arată însuşi documentul, pe acelaş Sireţel." Aici avem de observat că Bogdan n'a ştiut că satul Igeştii se chiema încă în 1555 *Iujeştii* şi că deasemenea n'a ştiut că jumătatea mai mică a Crasnei a fost dăruită abia în 7121 (1613) Ian. 12, Mănăstirei Putna, [2]) deci nu putea să aibă în 1481 această poreclă. Dealtfel documentul spune *pe* dealul Putnei, nu *lângă.* Menţinem deci presupunerea că este vorba de dealul Vicovului, atunci, 1481, al Mănăstirei Putna.

Incercarea de a identifica satele Iujeştii şi Iijeştii este întrucâtva înlesnită şi de împrejurarea că suretul se află în *Arhiva Mânăstirei Putna* şi a fost tradus, evident din interes de hotare, de către vestitul Arhimandrit Vartolomeiu Măzăreanu.[3]) Ce interes ar fi avut să traducă un ispisoc care *nu* priveşte hotarele posesiunilor Mănăstirei? Tocmai interesul material îl va fi făcut pe traducător, dându-şi seamă că nu i-ar folosi transcrierea literară a numelui Iujeştii din original, întrucât satul nu se mai chema aşa, să identifice satul cu Ijeştii prin chiar însăşi traducerea. In caz că identificarea noastră şi a lui Bogdan este exactă, ar resulta că cursul proprietăţii familiei Banilovski în Igeştii a fost totuşi întreruptă, poate numai pentru scurt timp.

Ce priveşte, în fine încercarea lui Bogdan de a identifica un alt sat, a căruia biserică (No. 33) a fost închinată şi ea Episcopiei de Rădăuţi supt denumirea „оу дєрного юга" (la Iuga cel prost), cu *Igeştii,* [4]) înclinăm din cauza ordinei geografice a citării, după Bădăuţi (No. 31) Ivancicăuţi (No. 32), sat dispărut, şi înainte de Dolheşti (No. 34) şi Ilişeşti, spre părerea d-lui I. Nistor că avem a face cu satul Durneşti, numit de Austriaci Hadikfalva, [5]) iar acum Dorneşti, mai ales întrucât Bogdan nu ştia că satul Igeştii se chema în 1428 *Iujinţii,* deci *pe vremea organizării Episcopiei de Rădăuţi,* confirmată de Ştefan cel Mare, care deci nu putea să întrebuinţeze o expresie atât de vagă şi neobişnuită pentr'un sat atât de vechiu. Nu ştim însă care din probabil numeroşii Iuga (Gheorghie) ai veacului al XIV-lea [6]) a fost fundatorul satului Ijeştii. In orice caz, însă, pretinsa „legendă" că fundatorul ar fi un „colon venit din Transilvania cu numele Egiş", [7]) se dovedeşte o invenţie din rândul acelora, cu cari prea mult ne fericesc unii semiculţi, încurcând şi derutând cercetările pe base ştiinţifice.

Trecem acum la publicarea interesantelor documente în orginal [8]) şi în traducere.

I

Uric dela Alexandru Voevod (cel Bun) din 6936 (1428) August 5 (?)

Rezumat.

Alexandru Voevod dăruieşte slugilor sale *Stanciul* şi *Crăstia* pentru slujbe credincioase satele *Bănila* şi *Iujinţii;* lui Stanciul a parte Bănila, iar lui Crăstia şi soţiei sale Maria a parte Iujinţii.

1) *Op. cit.* 254.
2) D. Dan *Mănăstirea şi comuna Putna, 186.*
3) *Ibid.* 253.
4) *Ibid.* 416.
5) *Ibid.*
6) Un jupan Iuga Jiurjevici apare în 6900 (1392) Martie 30 în fruntea boierilor lui Roman Voevod (Ghibănescu în *Uricar* XVIII, 453 cf. *Arh. Ist.*, I[1] 18).
7) *Dict. geogr. al Bucovinei,* Egiş evident greşit publicat în loc de Igeş.
8) La transcrierea orginalelor am fost ajutaţi de amabilitatea d-lui Prof. M. Costăchescu.

М[и]л[о](с)тїю б[о]жїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои. чинымъ знаменито исѣмъ листомъ нашимъ кто нанъ оуѕритъ или его оуслышитъ чтѹчи. ѡже тотъи истынны слѹги наши станчѹлъ и кръстѧ. слѹжили намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвше и(х) правѹю и вѣрнѹю [сл]ѹжбѹ до на(с). жаловали есмы и(х) ѡсобною нашею м[и]л[о](с)тїю и дали есмъи имъ оу нашеи земли двѣ селѣ на имѧ бънила и южинци. станчѹлови ѡпро(ч) бънила. а кръстѣ и женѣ его марїи южинци ѡпро(ч) станчѹла. тое всѣ штобъи имъ оурикъ съ всѣмъ доходомъ [им]ъ и дѣтемъ и(х) каж(д)омѹ своѧ чѧ(ст) іакоже в[ыше] стоитъ також де и оунѹчатомъ ихъ и праоунѹчатомъ и(х) прашѹрѧтомъ и(х) и всемѹ родѹ и(х) непорѹшено николиже на вѣкъи. а хотаръ тѣмъ селомъ съ въ[сѣ]ми старими хотари кѹда ѡжикали из вѣ[ка]. а на то е(ст) вѣра нашего г[о]с[подст]ва выше писанного алеѯандра [вое]воды и вѣра възлюбленнаго с[ы]на г[о](с)[подст]вами илїаша воеводы. и вѣра всѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра боѧръ наши(х) вѣра пана михаила и дѣтеи его. вѣра пана влъ[чи] и дѣтеи его. вѣра пана кѹпчича дворника. вѣра па(н)[а] жѹржа и дѣтеи его вѣра пана негри. вѣра пана нестѧка и дѣтеи его. вѣра пана илїаша и дѣтеи его. вѣра пана дана и дѣтеи его. вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его. вѣра пана оѵнклѧти и дѣтеи его. вѣра пана жѹржа жомотатева и дѣтеи его. вѣра пана чѹрпы и дѣтеи его. вѣра пана домонкѹша столника и дѣтеи его. вѣра пана негрила чашника. вѣра пана костича постелника и вѣра всѣхъ боѧрь наши(х) молдавскы(х) и великъи(х) и малъи(х). а по нашемъ живот[ѣ] кто бѹдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене. или кого бь изберет[ъ] быти тотъ штобы и(м) непорѹшилъ нашего данїа [а]ли щобы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ за[нѹж]дали [е]смъи имъ за и(х) правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а на болше потвръж(д)енїе томѹ всемѹ вышеписанно[мѹ] велѣли есмы слѹѕѣ нашемѹ вѣрномѹ нѣгоеви логофе[тѹ писати и привѣсити печатъ нашѹ всемѹ листѹ н]ашемѹ.

оу сочавѣ влѣт ҂ѕцл҃ѕ авгѹ(ст) е(?)днъ.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu noi Alexandru Voevod, Domn Țării Moldovei. Cunoscut facem prin această carte a noastră tuturor cari vor vedea-o, sau vor auzi-o cetindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre Stanciul și Crâstia ni-au slujit nouă cu dreaptă și credincioasă slujbă, deaceia noi văzând a lor dreaptă și credincioasă slujbă către noi, i-am miluit pe ei cu a noastră deosebită milă și li-am dat lor în Țara noastră două sate, anume Bănila și Iujinții, lul Stanciul aparte Bănila, iar lui Crăstea și femeiei lui Maria Iujinții, aparte de Stanciul. Toate aceste ca să le fie lor uric cu tot venitul lor și copiilor lor fiecăruia pe partea sa precum stă mai sus, așijderea și nepoților și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor și de nime nestricat în veci; iar hotarul acestor două sate să fie cu toate vechile hotare pe unde din veac au umblat. Și întru aceasta este credința Domniei noastre a mai sus scrisului Alexandru Voevod și credința iubitului fiu al Domniei mele Iliaș Voevod și credința tuturor copiilor noștri și credința boierilor noștri, credința panului Mihail și a copiilor lui, cr. p. Vâlcea și și a c. l., cr. p. Cupcici dvornic, cr. p. Iurj și a c. l, cr. p Negrea, cr. p. Nestiac și a c. l., c. p. Iliaș și a c. l, cr. p. Dan și a c. l., cr. p. Isaiia și a c. l., cr. p. Uncliat și a c. l., cr. p. Jurj Jumătate și a c. l., cr. p. Ciorbă și a c. l, cr. p. Domoncuș stolnic și a c. l., cr. p. Negrila ceașnic, cr. p. Costici postelnic și cr. tuturor boierilor noștri moldoveni mari și mici. Iar după viața noastră ori cine va fi Domn Țării noastre, sau din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau pe cine îl va alege Dumnezeu, acela să nu li strice lor dania noastră, ci să li o confirme și întărească pentrucă li-am dat-o lor pentru a lor dreaptă și credincioasă slujbă. Iar pentru o mai mare întărire a celor sus scrise am [poruncit] slugii [noastre] credincioase Neagoe logo[făt] să scrie și

să atârne pecetea noastră de această carte a noastră. S'a scris în Suceava în anul 6936 August 5 (?) zile.

Note :

Original, pergament, lungimea 45 cm. 1 mm, din cari 8 cm. 6 mm. îndoitura pentru aplicarea şnurului de mătasă roşie şi verde. Şnurul din faţă este cusut în formă de cruce. Pecete de ceară roşie atârnată, în cea mai mare parte deteriorată. Nu se pot ceti decât cuvintele „іѡ алеѯан".

In verso pergamentului, la mijloc, următoarea însemnare cu litere latine: *Nicolaus Vassilko von Lukavetz.* La marginea din dreapta vertical faţă de lăţime: *ad 1224 d. a. 796* şi cu litere latine pentru nume proprii: *Schänkung über Banila und Idschesti für die Banilovskische [n] Erben Mundre Csornohus und Borschan samt Skripa* (Danie despre Banila şi Igeşti pentru moştenitorii lui Banilovski, Mândre, Ciornohus şi Borşan cu Scripa). De N. Vasilco, evident proprietarul documentului în 1796, şi de ceilalţi ne vom ocupa la comentarea documentului dela A. Lăpuşneanul, care urmează. Pergamentul, destul de citeţ, scris cu cerneală brună, este rupt în patru părţi la cele patru colţuri ale îndoiturilor. Afară din text, la marginea dreaptă din jos, este puţin mâncat de molii

Literele, semi-unciale, au înălţimea de c. $1^1/_2$ mm. Anul, 6936 este uşor de citit, însă asupra cetirei datei există diferinţă de păreri. D-nul Stoica Nicolaescu a cetit Aug. 1, d-nii Ghibănescu, Berechet şi eu, Aug. 5, iar d-nul M. Costăchescu Aug. 17. Faţă de această nesiguranţă în cetire, credem că este indicat să admitem data din traducerea veche germană, din care d-nul Iorga a publicat un regest în Studii şi Documente V, p. 393, cu data Aug. 5, întrucât pe vremea traducerei din sec. al XVIII-lea, probabil din 1796, documentul era mai bine conservat şi avea poate şi un suret vechiu.

Limba documentului este influenţată de polonisme precum: дкѣ селѣ în loc de дка села, жонѣ его în loc de жени его şi mai ales ѡпроч în loc de ѡприч.

Pentru literele aruncate (cerdacuri) întrebuinţăm paranteze ovale, iar pentru completări paranteze unghiulare (clamere).

II.

Uric dela Alexandru Voevod (Lăpuşneanu) din 7063 (1555) Mai 7

Rezumat. Alexandru Voevod întăreşte lui Fedco şi surorii sale Maruşca, copiii Magdei şi rudelor lor Alexandru şi frate său Avram Banilovski diac şi sora lor Fedca, copiii lui Ioan Banilovski, nepoţii lui Danco Banilovski satele Bănila şi Iujeştii conform privilegiului ce l-a avut acesta de la bătrânul Stefan Voevod (cel Mare), iar strămoşul lor Stanciul dela Alexandru Voevod (cel Bun).

Mai întăreşte lui Avram Banilovski două fălci de vie la Cotnar, cumpărătură şi două fălci şi jumătate la Hârlău date jupânesei sale Anghelina de către mama ei Odochia fiica lui Luca Arbure portarul Sucevii, precum şi mai mulţi ţigani.

Мил[о](с)тїю б[о]жїею мы Алеѯандръ воевода і[о]сп[о](д)аръ земли мωлдавской знаменитω чиним[ъ] нсси(м) [листом] нашимъ вьсѣмъ ктω нанемъ възрить или егω чтоучи оуслишить, ωже тоти истиннїи слѹга нашъ федко и сестра егω марѹшка дѣти магдини и племениковє и(х) алеѯандрѹ и брать егω аврамъ банило(в)ск[и] дияк и сестра и(х) федка дѣти иωна банилωвскогω. ѹси ѹноуковє данка банилω(в)скωгω. жалωвали есми нхъ ωсобною нашею м[и]л[о](с)тїю. дали и потвердили есми имъ оу нашеи ѹ мωлдавской земли и(х) пра[вїн] отнини и дѣдинии исприкилїе щω има(л) прѣдѣдь и(х) станчѹ(л). ω(т) прѣдѣда нашего алеѯандра вωевωда изпривилїе що [имал] дѣдъ и(х) данко ба-

нилωвскогω ω(т) дѣда нашегω старагω стефана вωевωдꙋ двѣ [села на имѣ бх]нила и южещии щω на бѣлω(м) сиретѣ щω тое село на имѣ бхнила а ω(н) има(л) прѣдѣдь ихь станчꙋ(л) ωт даанїе ω(т) прѣ[дѣда нашего] Алеѯандра воевωды. а дрꙋгое село южещїи що на] бѣломь сиретѣ а ωнь кꙋпи(л) дѣдь ихь данкω банилов]ского ω(т) кр(с)тѣ за дека(т) дес[а](т) з[ла]ги татарскихь и изтогоже привилїа ω(т) даание що има(л) станчюль ω(т) ω(т) [1]) прѣдѣда нашегω александра воеводꙋ тое вхсе вишеписанное да есть имь ω(т) на(с) ꙋри(к) и сх [вхсемь доходомь.....] села на имѣ бхнила и село ижещїи що на бѣлω(м) сиретѣ да есть половина село ω(т) бхнила и половина село ω(т) южещи на бѣлω(м) сиретѣ слоуꙃѣ нашемꙋ федкоу [и се(с)три е(г) марꙋ]щци а половина село ω(т) бхнила и половина селω ω(т) южещи що на бѣлω(м) сиретѣ да есть слоуга(м) нашимь Алеѯандрꙋ и братꙋ его аврамꙋ баниловскїи дїакꙋ и сестри и(х) федки дѣте(м) иωнꙋ банилω(в)скїи ꙋси ꙋнꙋкове данко банило(в)ского прѣоунꙋчата станчюла баниловского имь и дѣте(м) и(х) и ꙋнꙋчато(м) и(х) и прѣвнꙋча(т)ω(м) и(х) и праощꙋрѣтомь и(х) и вхсемоу родꙋ и(х) кто сѣ и(м) изберетъ наиближнїи непорꙋшено николиже на вѣки. а хωта[р] тѣмь прѣдь реченни(м) села(м) на имѣ бхнила и южещїи на бѣлω(м) сиретѣ да ест и(м) на двое части. ω т) поле и(к) и ω(т) село а ωт и(н)ши(х) сторо(н) по старомꙋ хωтарꙋ по коуда из вѣка ωживали. и такожде дали и потвердили есми самомꙋ слоуꙃѣ нашемꙋ аврамꙋ банилω(в)скомꙋ дїакꙋ два фал(ч)и виногра(ді) оу котна(р) ꙋ гω(р) городищти(м) пониже комис(с) марти(н) що тоти винωградωве сꙋть емоу ω(т) кꙋпе(ж) ω(т) то(т) жꙋржꙋ па(р)калабь ω(т) котна(р) що емꙋ би(л) рожденїа ω(т) сꙋчавѣ за пе(т) сω(т) зла(т) татарски(х) и заплати(л) емꙋ ꙋсе готовими пинe[зами] ф з(л)а(т) татарски(х) ꙋ рꙋки жꙋржꙋ па(р)калабꙋ прѣ(д) нами и прѣ(д) нашими болѣри и тота винωгра(д) била ω(т) кꙋпе(ж) жꙋржꙋ па(р)калабꙋ ω(т) едного ꙋгрина имене(м) петрѣ иннча(р) и ти(ж) прїнде прѣд нами и прѣ(д) нашими болѣри ωдокїа дω(ч)ка пана лꙋка А(р)бꙋре пω(р)тарѣ соучавского по еи доброи воли неви(м) непонꙋжена анинрисилована та дала пω(л) третїи фалчи виногра(дї)що соу(т) ꙋ Хрхловѣ дочери своеи Ангелини: кнѣгини Аврама банилω(в)ского дїакꙋ що тоти виноградове били ω(т)ца еи пана лꙋк[и] а(р)бꙋре портарѣ соуча(в)ского и ти(ж) до(с)талосѣ вх ча(с)ти сни аврама банилω(в)ского два фа(л)чи и два фа(р)тале виногра(д)а на воиводи(н) гω(р). ине сѣ пото(к)мили промеже сωбою до(ч)ки пана лꙋки а(р)бꙋре по(р)тарѣ сꙋчавского софїика и ста(н)ка и тодосїа и ωдокїа и ан(н)а и марїика що тоти виноградове брати(х)мо г[о](с)[по](дст)во ми и(м) и дали ан[гел]ини и се(с)три и(х) петрѣ сх ци(га)нка и сх дѣте(м) и(х) и бика сх женоа и сх дѣтми и(х) селеди(н) ти(ж) кїла ти(ж) радꙋ(л) ти(ж) лелїа ти(ж) цига(н)ка тое вхсе вишеписано да е(ст) и(м) ω(т) на(с) ꙋри(к) сх вхсе(м) доходо(м) и(м) и дѣте(м) и(х) и ꙋнꙋчато(м) и(х) и ꙋноучато(м) [2]) и(х) и прѣоуноучато[м] и(х) и праощꙋрѣто(м) и(х) и вхсемꙋ родꙋ и(х) кто сѣ и(м) избере(т) наиближнїи непорꙋшено николиже на вѣки. а хота(р) тѣ(м) [дво(м) село(м) на] имѣ бхнила и южещї(н) на бѣло(м) сиретѣ да(ст) половина хота(р) ω(т) бхнила и половина ω(т) хота(р) южещи(м) що на [бѣло(м) сире]тѣ да (ест) слꙋꙃѣ нашемꙋ фе(д)кꙋ и се(с)три е(г) марꙋ(ш)ци. а половина ω(т) хота(р) бхнила и половина ω(т) хота(р) южещи(м) на бѣлого сиретѣ да е(ст) слоуга(м) наши(м) Але(к)са(н)дрꙋ и братꙋ его А(в)рамꙋ банило(в)скомꙋ дїакꙋ и се(с)три и(х) фе(д)ки дѣте(м) иωнꙋ банило(в)ского ꙋнꙋ[кове данка] банило(в)ского прѣꙋнꙋчатове станчꙋла банило(в)ского а ω(т) и(н)ши(х) сторѡ(н) по(с)таромꙋ хотарꙋ поквда из вѣка ωживали. а на то е(ст) вѣра [го](с)[по](д)[ст]вами вишеписа(н)нагоми але(к)сандра воево(да) и вѣра боꙗ(р) наши(х). вѣра пана Иω(н) нхдхванко д[ворника] вѣра пана петри крхковича па(р)калава. вѣра пана ххра и пана нѣгое па(р)калабове хоти(н)ски(х). вѣра пана иω(н) и пана в[е]лси па(р)[к]алабове ωт не(м)ца. вѣра пана вѣверицх и пана ва(с)кана па(р)калабове новогра(д)ски(х) вѣра пана дана

1) Sic.
2) Sic.

пo[ртарѣ] соучa(в)ского. вѣра пана ше(н)дре(с)кѹла спатарѣ. вѣра пана могила по(с)те(л)-ника. вѣра пана нωна вистѣрника. вѣра пана дѹмитрѹ ча(ш)ника. вѣра пана ме(д)лѣна сто(л)ника. вѣра пана пла(к)си комиса и вѣра вьсѣ(х) боіа(р) наши(х) мо[лдавск]и(х) мо(л)давски(х)[1]) велики(х) и мали(х). а по наше(м) животѣ кто бѹде(т) г[о](с)п[о](д)[а]рь вь нашеи зе(м)ли ω(т) дѣтеи наши(х) или ω(т) братїи наши(х) или ω(т) наше(г) родѹ или па(к)боу(д) кого бь извере(т) г[о](с)п[о](д)[а]ре(м) бити нашеи мо(л)да(в)скои земли то т)би и(м) непорѹши(л) наше(г) данїа и потврьжденїа али би и(м) ѹтврьди(л) и ѹкрѣпи(л) заньже е(с)ми и(м) дали и потврьдили за и(х) правою слѹ(ж)бѹ и за сѹ(т) и(м) правїи ω(т)чини й дѣ(д)ини. а на бо(л)шее крѣпо(ст) и потврьжденїе томоу вьсемѹ вишеписа(н)номѹ велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ могили логофетѹ писати и нашѹ печа(т) привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ: — писа(л) дѹмитрѹ ва(с)каноки(ч) ѹ хѹсе(х) вл[ѣ]то ҂зѯг маіа з.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu noi Alexandru Voevod Domn Ţării Moldovei — cunoscut facem prin această carte a noastră tuturora, care vor vedea-o sau vor auzi-o cetindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră Fedco şi sora lui Maruşca, copiii Magdinei şi rudele lor Alexandru şi fratele-său Avram Banilovski, diiac, şi sora lor Fedca, copiii lui Ioan Banilovski, toţi nepoţi lui Danco Baniloviski, dorind a-i milui pe dânşii cu osebita noastră milă, li-am dat şi li-am întărit în ţara noastră moldovenească ale lor drepte ocini şi moşteniri şi privilegiul ce 'l-a avut strămoşul lor Stanciul dela strămoşul nostru Alexandru Voevod din privilegiul de danie ce l-a avut strămoşul lor Danco Banilovski dela moşul nostru bătrânul Ştefan Voevod, două sate anume Bănila şi Iujeştii pe Siretul alb, care sat anume Bănila l-a avut strămoşul lor Stanciul de danie de la stră[moşul nostru] Alexandru Voevod... [şi alt sat Iujeştii care este pe albul] Siret, iar lui de cumpărătură... dela Cîrstea pentru 90 zloţi tătăreşti dintr'acelaş privilegiu de danie ce l-a avut Stanciul dela strămoşul nostru Alexandru Voevod, toate cele mai sus scrise să le fie lor de uric şi din partea noastră şi cu [tot venitul]... sat cu numele Bănila şi satul Iujeştii de pe Siretul alb să fie jumătate de sat din Bănila şi jumătate de sat Iujeştii de pe Siretul alb slugii noastre lui Fedco.. [şi surorii lui Maru]şca iar jumătate de sat din Bănila şi jumătate de sat din Iujeştii de pe Siretul alb să fie slugilor noastre lui Alexandru şi fratelui său Avram Banilovski diiac şi surorii lor Fedca, copiii lui Ioan Banilovski, toţi nepoţii lui Danco Banilovski, strănepoţii lui Stanciul Banilovski, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor, ce se va alege mai deaproape, nestricat niciodată în veci. Iar hotarul acestor sate mai sus zise anume Bănila şi Iujeştii de pe Siretul alb să le fie lor în două părţi din câmp ca şi din sat, iar din celelalte părţi să le fie pe vechile hotare pe unde din veci au trăit şi aşijdere am dat şi am întărit tot slugii noastre lui Avram Banilovski diiacul două fălci de vie la Cotnari în dealul Horodiştea mai jos de comisul Martin, cari aceste vii sunt lui de cumpărătură dela acel Jurj pârcălab de Cotnar, care i-au fost lui rudenie, din Suceava, pentru 500 zloţi tătăreşti şi i-au plătit lui toţi banii gata 500 zloţi tătărăşti în mâna lui Jurj pârcălabul dinaintea noastră şi dinaintea boierilor noştri şi această vie a fost de cumpărătură lui Jurj pârcălabul dela un Ungur anume Petrea Inicear şi deasemenea a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Odochiia fiică lui pan Luca Arbure portarul Sucevii din a ei bună voie de nime silită, nici asuprită şi a dat jumătate din cele trei fălci de vie ce sunt în Hârlău fiicei sale Anghelinei jupâneasa lui Avram Banilovski diiac pentrucă aceste vii au fost ale tatălui ei ale panului Luca Arbure portarul Sucevii şi deasemenea au căzut în par-

1) Sic.

tea lui Avram Banilovski două fălci şi două sferturi de vie pe dealul Voevodului şi dealtfel s-au tocmit între ele fiicele panului Luca Arbure portarul Sucevii. Sofiica şi Stanca şi Todosiia şi Odochia şi Ana şi Marica şi li-am întors lor domnia mea aceste vii şi am dat ţigani Anghelinei şi surorii lor pe Petrea cu ţiganca şi copiii lor, şi pe Bica cu nevasta şi cu copiii lor, aşijderea pe Seledin aşijderea pe Boia, aşijderea pe Radu, aşijderea pe Leliia ţiganca, toate acele mai sus scrise să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor ce se va alege mai de aproape nestricat nici odată în veci, iar hotarul [acelor două sate] Bănila şi Iujeştii pe Siretul alb să fie jumătate din hotar din Bănila şi jumătate din hotar din Iujeştii de pe Siretul [alb] slugei noastre lui Fedco şi surorii lui Maruşcăi, iar jumătate din hotarul Bănila şi jumătate din hotarul Iujeştii pe Siretul alb să fie slugilor noastre lui Alexandru şi fratelui său Avram Banilovski diiacul şi surorii lor Fedcăi, copiii lui Ion Banilovski, nepoţii lui Danciul Banilovski, strănepoţii lui Stanciul Banilovski, iar din celelalte părţi să fie din vechiul hotar pe unde din veci au trăit şi întru aceste este credinţa domniei mele a mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa boierilor noştri, credinţa panului Ion Nădăbaico d[vornic], cr. p. Petru Crăcovici părcălab, cr. p. Hărea şi p. Neagoe părcălabi de Hotin, cr. p. Ion şi p. Veisa părcălabi de Neamţ, cr. p. Veaveriţă şi p. Văscan părcălabi de Novograd, (Roman), cr. p. Dan por[tar] de Suceava, cr. p. Şendrescul spatar, cr. p. Moghila postelnic, cr. p. Ion vistiernic, cr. p. Dumitru ceaşnic, cr. p. Medlean stolnic, cr. p. Placsa comis, şi cr. tuturor boierilor noştri moldoveneşti, mari şi mici. Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri, sau din fraţii noştri, sau din neamul nostru, sau pe ori cine îl va alege Dumnezeu să fie domn Ţării noastre a Moldovei, acela să nu li strice dania şi întăritura noastră, ci să li o întărească şi menţină pentru că li-am dat lor şi li-am întărit pentru a lor dreaptă slujbă şi pentrucă li sunt lor drepte ocini şi moşteniri. Iar spre mai mare tărie şi întărire ale tuturor celor mai sus scrise poruncit-am credinciosului nostru boier panului Moghila logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră de această carte a noastră. Scris-au Dumitru Vascanovici în Huşi în anul 7063 Mai 7.

Note.

Original, pergament, lungimea maximală [1]) 65 cm, lăţimea maximală 58 cm, 3 mm. Şnurul şi pecetea atârnată lipsesc, se văd însă gaurele prin cari a fost tras şnurul.

In *verso* pergamentului următoarea însemnare, caligrafic scrisă [2]) literele având caracterul celor din sec. al XVI-lea: „Я(в)ра(м) банило(в)скїи на село бѫнила и южєщи на бѣлого сирєтѣ и на виноградовє и цига(ни) (Avram Baniloviskii pe satul Bănila şi Iujeşti pe Siretul alb şi pe vii şi ţigani.)

Literele textului sunt mari şi regulate, având înălţimea de c. 3—4 mm. Cerneala este brună, nuanţată în raport cu influenţa luminei. Unde sunt rupturi, deci accesul luminei este mai mare, literele sunt mai şterse.

Ca şi în pergamentul precedent, rupturile au loc la colţurile îndoiturilor, lipsurile însă se pot completa uşor, precum am văzut.

Pergamentul este foarte bine scris cu unele inconsecvenţe ortografice, ca de ex: станчѹ(л) şi станчюль, виногра(дї) şi виноградовє, баниловского şi банилѡ(в)ского, etc.

---

1) Croiala pergamentului este inegală.
2) Poate de însuşi Avram Banilovski, care era diac.

de cunoscutul uricar *Dumitru Vascanovici*. Tatăl lui, Văscan, era călugărit supt numele *Vârnav*,[1] cf. regulei de a păstra iniţiala numelui de botez.

Partea cea mai interesantă a acestui document este de ordine genealogică, întrucât din compararea lui cu cel precedent reiese clar că *Stanciul Banilovski* este acel Stanciul, căruia-i dăduse *Alexandru cel Bun* satul Bănila şi care apoi cumpărase dela Crăstia Iujeştii (Iujinţii), dăruiţi de acelaş Voevod. Se poate deci urmări atât curgerea proprietăţii, cât şi filiaţiunea în familia Banilovski prin 127 de ani, în cari se perindează 4 generaţii. *Avram Banilovski* fiind un boeir foarte cunoscut, nu ni va fi greu să ne orientăm în curgerea generaţiilor după prima lui manifestare publică, politică, cunoscută.

El era o persoană de deosebită încredere a lui Petru Rareş în ambele Domnii [2]) şi a fiului său Ilie. [3])

In Decemvrie 1535, Petru Rareş, după incursiunea din luna Mai în Pocuţia, şi după ce trimise un sol la Viena (sosit la 1 Nov.) spre a cere Impăratului Ferdinand mijlocirea unui armistiţiu pe 2 ani cu Polonia, [4]) trimise şi pe *Avram* la *Vilna*, la Regele Sigismund, spre a i propune o întrevedere la Hotin. Regele ceru la 7 Decemvrie avisul Senatului.[5]) Acesta, însă, hotărâ „pedepsirea" lui Rareş şi Regele porunci obişnuitele trei chemări *(literas restium)*, ultima — semnificativ pentru încetineala mobilizărilor polone — în 6 Martie 1536 cu termenul de concentrare în 25 Iunie. [6]) Misiunea lui *Avram* a eşuat deci *formal*, dar Rareş, dorind de a răzbuna înfrângerea — nedreaptă din cauza trădării — dela Obertyn, în 1531, evident că nu urmărea decât tărăgănarea operaţiunilor polone şi din acest punct de vedere se pare că *Avram* a reuşit.

A *doua misiune* a lui *Avram Banilovski* avu loc în 1545 (August?) tot la *Vilna* cu scopul de a cere extradarea refugiaţilor *Gliga fiul lui Arbure*, Ioan Crasneş, Văscan, nepotul de frate lui Şerpe cu tovarăşul său Toader Tăutul, fiul lui Patraşco cu tovarăşul său Văscan, şi Vlad, „om de jos", „insistând domnul moldovenesc, ca aceşti supuşi ai săi să fie extradaţi după jurământ şi *încredinţaţi în mânele îmblătorului Avram, întocmai precum mai înainte însuşi fratele lui Avram, Toader părcălabul Hotinului, refugiat în Litvania, fusese extradat Sultanului turcesc.*" Regele, consultând pe sfetnicii lui, dădu lui *Avram* dreptul să pună mâna pe refugiaţi ori unde-i va găsi. [7])

Pe acest *Toader*, care, fiind ucis, *nu mai figurează în documentul din 1555*, ni confirmă documentele noastre interne ca *părcălab de Hotin* din 1530 până în 1538. [8])

Fiul şi urmaşul lui Rareş, Ilie, răsplăti credinţa lui *Avram*, pusă la o atât de grea încercare, şi'l trimise, în Dec. 1546 cu o importantă misiune spre a câştiga bunăvoinţa Regelui Sigismund pentru noua lui Domnie. Răspunsul în scris al Regelui ni-a fost păstrat; îl reproducem în parte.

„Sigismundus etc. Eliae Palatino Valachiae"

„Magnifice Domine, sincere nobis dilecte! Reddidit nobis Serenitatis Vestrae literas *Abraham Banilowski*, scriba Stis Vrae, in quibus graviter queritur, esse *quendam qui se*

---

1) Ghibănescu în *Uric. XVIII.* 528. Numele Văscan înseamnă evident Vasile şi a trecut prin formele Vasco şi Vasilco; Vârnav = Barnabas.

2) 1527—1538, 1541—1546.

3) 1546—1551.

4) I. Ursu, *Die auswärtigen Beziehungen des Peter Rareş*, 129.

5) V. scrisoarea Regelui către Senat în Hurmuzachi, supl. II, vol. I, 81.

6) „Ein gewisser Abraham Peters Abgeordnter" (Engel, *Gesch. der Moldau und Walachey*, II, 176 — Evident că în vederea viitoarelor misiuni ale lui A. Banilovski nu poate să fie vorba,—dată fiind şi raritatea numelui de botez—decât de *acest* Avram.

7) Hăjdău, *Arh. ist.* I[1], 35. Trad. din slav. — cf. Книга посольская В. К. Литовскаго, Москва 1843.

8) Ghibănescu, *Divanurile în sec. XVI*, 13—15.

Palatini Valachiae filium simulans, collecta non parva manu in Regno nostro, terram Valachiae invaserit, ac aliquot villis ingentem vastitatem intulerit, et cum S. Vra a finitimis praefectis nostris postulaverit ut eos qui damna intulerunt, ad refarcienda ea cogerent, nullam esse postulatorum illius habitam rationem, addubitareque videtur ne ea damma voluntate nostra facta sint." Mai cere Avram Banilovski *„pro jure foederum"* să se dea pe mâna Domnului Moldovei pretendentul şi boerii lui etc. şi scrisoarea continuă: *„Postremo petit a nobis ut nuntio illius nomine S. V. dicendi fides a nobis habeatur, quod factum a nobis est,— nihil tamen, quod in literis non esset, attulit* etc. *Datum Cracovie ult. Dec. 1546.* [1])

Precum vedem, Avram Banilovski a fost de trei ori întrebuinţat în misiuni diplomatice, în 1535, 1545 şi 1546, în Polonia şi Lituania şi este de presupus că alegerea lui avu loc şi în vederea cunoaşterei *limbei polone* în urma apropriierii hotarului polon. Deşi i se zise *diac,* nu este cunoscut ca uricar [2]), de unde resultă că era numai „pisar leşesc", gramatic, sau secretar. El pare să fie identic cu *Avram (părcălab* de *Hotin* dimpreună cu Matiaş Stîrcea, în divanul lui Despot Vodă), care în Mai 1562 fu *trimis* „cu marele sfetnic" I. Moţoc *să peţească pentru Despot Vodă pe o soră a lui Petru Vodă,* Domnul Munteniei. Solii s'au întors cu portretul şi inelul logodnicei. [3])

Despre ceilalţi membri ai familiei Banilovski, n'avem nici o cunoştinţă specială. Din documentul de faţă reiese că Fedco şi sora lui Maruşca (Maria) copiii Magdinei, erau *veri primari* cu fraţii Alexandru şi Avram Banilovski, deşi se întrebuinţează cuvântul племеник, care înseamnă şi nepot, rudă, seminţenie, întrucât *toţi* descindeau din Danco Banilovski.

Rezultă deci următoarea spiţă:

Stanciul Banilovski 1428
Danco (Danciul) Banilovski
- Magdina căs. cu x.
  - Fedco
  - Maruşca 1555
- Ioan Banilovski
  - Alexandru 1555
  - Avram diac, 1535, 1546, 1555 1563 parc. de Hotin? căs. cu Anghelina fata Odochiei Arbure
  - Toader parc. de Hotin 1530—38

Fedco (Teodor) şi Maruşca nu aparţin deci neamului Banilovski decât prin sânge, nu şi prin numele lor patronimic, care nu ni este cunoscut.

Fedco este poate acel *Fedco chiorul,* de care se plânse în 7103 (1595) Feb. 5 Ilie vătaful din Berbeşti, [4]) că a vândut şi partea lui din satelele Hliboca [5]) şi *Bănila.* În urmă s'au împăcat, Fedor dând lui Ilie partea sa din Şişcăuţi în ţânutul Cernăuţului. [6])

Nu credem, însă că există o legătură între neamul Banilovski şi Toma Bănilă cu frate său Petru şi surorile lor Sofia şi Muşa „copii lui Bănilă" сыном бъниловѡм, cari împreună cu alţii cumpără în 7003 (1495) Martie 15, jumătate din satul Floreşti la Polocini, jud. Tecuci, [7]) întrucât am văzut că numele Banilovski era deja format în timpul lui Ştefan cel Mare.

1) Engel, *op. cit.* 189.
2) v. lista în *Uricar* XVIII, 526—530.
3) Iorga în Hurmuzaki, XI, pref. XII, cf. Hurm. II, partea I-a, 426. In Ghibănescu, Isp. şi Zap. I', 114, nu este a se ceti *Starosti,* ci *Stîrcea,* (v. Tanoviceanu, în *Anal. Acad. Rom.* ser. II, Tom. XXVII, 233).
4) In Bucovina.
5) Tot acolo, acum Adâncata.
6) S. Reli, *doc. slavo-române din sec. XV—XVII.* Cernăuţi, 1925, (extras din „Codrul Cozminului") 440.
7) Bogdan, *op. cit,* II, 76.

Mai curând ar fi putut să facă parte din acest neam acel смїренний ієрей Іωан банилωвскїй (smeritul preot *Ioan Banilovski)* care şi-a însemnat numele pe o vechie evanghelie slavonă, manuscris, aflătoare la Mănăstirea *Putna.* [1]) Totuşi cu toată identitatea de nume cu cel al tatălui lui Avram, nu ne putem pronunţa, fără a cunoaşte caracterul iscăliturei şi vechimea evangheliei, mai ales întrucât un simplu preot Ioan din Bănila putea să iscălească astfel, Banilovski însemnând „din Bănila".

Nici un indiciu nu ni dă, însă, citarea unui *„Banilovski"* pe la începutul sec. al XIX-lea, într'o scrisoare a lui C. Balş, privitoare la nişte moşii din Moldova. [2])

Cu generaţia din 1555 pierdem urma neamului şi rămânem aproape miraţi când în dosul documentului din 1428 şi în procesul verbal austriac de hotărnicire din 1782 citim că răzăşi în Bănila sunt: *„die Banilowskischen Erben"* (moştenitorii lui Banilovski): Niculai diacon *Borşan,* Andronachi Borşan, Ioan, Vasile şi Toader *Ciornohuz.* Ioan *Creangă* şi Andronachi *Scripa.* Ei au împreună a patra parte şi pretind: *„dieser Theil sei auf sie von ihrem Vorfahren Stanciul Banilowski gekommen."* [3]) (Partea aceasta a venit la ei de pe strămoşul lor Stanciul Banilowski). Filiaţiunea nu se arată, dar dintr'un doc. din 1743 aflăm, că într'un proces pentru Bănila între *T. Ciornohuz,* T. Goian şi Ursachi Isar, acesta a arătat un ispisoc dela Iliaş (Alexandru) Voevod din 1667 „în care stă scris că Ioan Licperda cu frate-său *Ciornohuz* şi alţi fraţi ai lor, toţi *nepoţi* lui *Vidraşcu,* apoi ai lui *Mândrea* („dann des Mindra)" [4]) au avut o pricină de judecată cu Gheorghie şi fraţii lui, fiii lui Isac din Călineşti, toţi nepoţii lui Costea din Lucavăţ, pentru a şeasa parte din *Bănila,* arătând că Coste a zălogit partea sa lui *Mândrişor,* bunicul lui Vidraşco." Partea aceasta a venit apoi prin cumpărătură la Goianeştii. *In verso* copiei germane: „Beweis pass die Ciornohusen vom *Mindre Schwiegersohn* des *Banilowski* abstammen". [5]) (Dovadă că Ciornohuzeştii descind din *Mândrea, ginerele* lui *Banilovsky*:)

Că *Vidraşco,* bunicul Ciornohuzeştilor, a fost *nepotul lui Mândrea,* ni confirmă şi următorul rezumat: „Mărturie dela Ieremia Murguleţ şi dela alţi oameni precum a vândut *Vidraşco nepotul Mândrii* lui Grigorce din [6]) Ilişeşti jumătate dintru a treia parte şi a şeasa parte din Ciudeiu, din anii 7157 (1649) Feb. 22, drept 150 taleri bătuţi." [7])

Acest *Mândrea* [8]) face deci legătura între vechii stăpânitori ai Bănilei moldoveneşti şi răzăşii din 1782.

De el este vorba şi în 1786 Iunie 17 într'o hotarnică di Bănila, „ce este pe Sâretul alb", prin care se aleg părţile căpitanului *Ioan Zota* şi ale verilor săi *„Ciornohuzenii i Borşăneştii".* Aceştia au părţile lor, jumătate de cumpărătură de la *„un Banilovski,"* iar jumătate de pe *„moşul"* lor *Măndre,* iar *Zota „de baştină de pe niamul său Măndre".* [9])

Ar rezulta că Ciornohuzeştii şi Borşăneştii descindeau numai prin femei din Mândrea [10]) iar I. Zota era *chiar din neamul lui.* El este din documentele bucovinene îndes-

---

1) D. Dan, *op. cit.*, 75.

2) Iorga, *Stud. şi Doc. XVI,* 89.

3) *Arh. Trib. Cern.* Fasc. Moldauisch-Banila, acum la Arh. Stat, sau distrusă de Ruşi.

4) Austriacii prefăceau â în i şi ă în e, v. Stârcea—Stircea, Hâjdău—Hizdeu, Râpta—Ripta, mai târziu Repta, Drăghinici—Dreghinici, Brânzan—Brinzan, Pârvul Pirvul, etc.

5) *Arh. Trib. Cern.* l. c. No. 557.

6) Greşit „vel" Prob. este a se ceti şi Gligorce, în conformitate cu alte documente.

7) D. Dan. *op. cit.* 185.

8) Nume în vechime de botez, v. Şteful Jumătatevici i brat ego *Mândri,* supt Alex. cel Bun (*Uric.* XVIII), 456 urm. Numele îl întâlnim şi c. 1700, *„moşul meu Măndre"* 7255 (1747), în jud. Vaslui. *(Arh. Stat. Iaşi,* Doc. LXVI, 102).

9) *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor,* Cern. 1911, I, 42.

10) Evident că trebuia să fie întrebuinţat cuvântul „strămoşul" în loc de „moşul" (bunic) întrucât din doc. din 1667 reiese că Mândrea trăia în c. a doua jumătate a sec. al XVI-lea.

tul de cunoscutul căpitan Ioniţă Zota din Verenceanca (Vrânceni), mort în 22 Dec. c. v. 1799, ctitorul bisericei de acolo şi frate cu marele şatrar Şt. Zota. [1]) Cum originea Zoteştilor nobili din Bucovina [2]) nu este cunoscută, dar este arătată îndeobşte ca vechie, [3]) se impune presupunerea că un Zota cu numele de *botez* din neamul lui *Mândrea* a dat familiei, despărţită încă din sec. al XVIII-lea în diferite ramuri, cari nu-şi mai cunosc gradul înrudirei, menţionată de documente, numele patronimic. Poate că acest strămoş comun este acel *„pan Zota“* din Cernăuţi din 7158 (1650) Aug 10 martur la o danie, [4]) care pare să fie identic cu *vameşul* din 7149 (1640) Dec. 13, martur deasemenea la o vânzare din Cernăuţi [5]) şi cu *„Zota din Cernăuţi“* martur în 7153 (1645) Aug. 4. [6]) Hotarnica din 1786 este iscălită şi de un *Grigoraş Zota*, ca martur. Nu cunoaştem înrudirea lui cu Ioniţă, dar ea este evidentă. El era fiul lui Pantelimon Zota şi din mărturia mazililor din 1790 Feb. 30 reiese că avea o parte din *Bănila moştenire de pe tată-său.* [7]) Trăia la *Cernăuţi*, deci presupunerea că *„pan Zota“*, din *Cernăuţi* este *strămoşul celor din Bănila*, din neamul lui *Măndrea*, şi al tuturor Zoteştilor din Bucovina (cei din Suceava s'au stins la începutul sec. al XIX-lea) se impune. Ioniţă Zota avea şi cumpărături în Bănila, lângă actualul sat Coşciuia (poiana Coşciuei), [8]) deci probabil în Hilcea, dela V. Onciul din Stăneşti, din 1786 Iunie 30 şi 1787 Oct. 30. [9]) Această parte (c. 4000 de fălci) a trecut prin zestrea Mariei, nepoatei sale de fiu, Vasile, la soţul ei D. V. Vasilco din Slobozia—Comăreşti. Partea aceasta să o fi cumpărat I. Zota, în timpul unei foamete, cu păpuşoi din Verenceanca, moşie Cantacuzinească, pe care o administra dimpreună cu alte 6 moşii. [10])

„Mândră din Bănilă“ este pomenit şi în 7137 (1629) Aug. 8, într'o mărturie a lui *„Costin din Lenţeşti* (lângă Cernăuţi), *fiul lui Gherman* şi al *Aniţei nepotul lui Mândră*, căruia i s'a întâmplat de a ucis pe Gheorghie Turcul sluga dumisale lui Ghenghea vel vornic al Ţării de Jos“; spre a scăpa de pedeapsă, i-a dat lui Ghenghea a şeasa parte din Valeva. Intre marturii zapisului se află şi *„Ionaşco fiul lui Mândră din Bănila“.* [11]) Reiese că Mândră din Bănila trăia în a doua jumătate a sec. al XVI-lea şi ar putea să fie, prin legăturile socrului său, *Banilovski* (mai curând *Avram*, întrucât se spune „ginerele *lui* Banilovski“, deci al celui mai cunoscut, proprietarul documen-

1) Răstrăbunicul nostru.

2) Erau şi burghezi, negustori, apoi proprietari (lângă St. Ilie) în Suceava, cunoscuţi din 1610 încoace, (Arh. Ist. III, 205, 207) prob. de orgine macedoromână, numele, ca nume de botez, fiind răspândit în peninsula balcanică prob. dela sfântul Zoticus din C-pol, sec. IV-lea, încoace, (v. Du Cange, Familiae Byzantinae). A fost până nu de mult şi o *„uliţă“* a *„Zotenilor“* în Suceava, acum „H. Bumbac“.

3) Pentru I. Z. fiul şatrarului St. Z. dela Divanul Mold. 1788: „Nu numai dintr'un vechiu neam de mazili“ (*Arh. Delegaţiunea Ţării Cern.*, dos. 20 (1789) — P. V. Z. Căpt. 1793. Rap. către Domn al lui Lasc. Rosetti, vist., „rudă cu fostul mare şatrar şi cu neamul Goianeştilor şi dintr'un vechiu neam“. (*ibid.* dos. 145 1794).

4) *Arh. ist.* III, 229.

5) *Acad. Rom.* doc LIII | 98.

6) *Arh. Trib. Cern* cadastru, *„Valeva“*, No. 359.

7) „Dominum Grigorasch Zota, *civem Czernoviciensem* ab avis et attavis suis Masilum seu Nobilem esse ipsiusque demortuum Parentem Pantelej Zota nominatum pariter Masilum fuisse praedictumque Dominum Grigorasch Zota *patrio successionali jure* sortem in villa *moldavica Banilla* dicta in districtu Suceviensi etc. (*Arh. Del. Ţarii Cern. (Dos. 346/1790*.

8) T. Bălan, *Fam. Onciul*, Cern. 1927, 161.

9) *Ibid.* 121 şi 127.

10) Com. de d-nul *Eud. Ursachi.*

11) *Arh. Trib. Cern* Cadastru, *„Valeva“* No. 360, v. şi doc. din 1654 Aug. 12 Wickenhauser *„Bochotin“*, 84.

tului din 1555) cu curtea Domnească acel *„Mandra“* pe care acest Voevod îl trimite în 1560 Mai 14 să-i cumpere la Bistriţa unt de lemn de mâncare. [1])

Numele Mândra îl poartă şi azi o parte din Cireşi, sat aşezat pe teritoriul Bănilei, precum am văzut şi de curând a căpătat acest nume staţiunea de C. F. din Cireşi. Mândra este o lungă fâşie de pământ din hotarul Ciudeiului (v. m. s. p. 307) până în hotarul Pancăi. Cine însă mai ştie ce amintiri vechi se leagă de acest frumos nume românesc?

Ciornohuzeştii, cari au dat numele lor şi unui sat din Bucovina, plasa Vijniţa, jud. Storojineţi, apar, ca nume, încă din sec. al XV-lea. [2])

Exista şi numele *Ciornohut,* [3]) dar este întrebare dacă citirea a fost exactă, întrucât, dacă ultima literă este aruncată, o confundare cu litera z este foarte posibilă.

O chestiune, nu fără interes, este, care dintre *fraţii I. Licperda* şi *Ciornohuz* din 1667 (v. m. s.) avea *poreclă,* (presupunând că nu erau fraţi vitregi, sau cumnaţi) întrucât şi numele *Licperda* pare să fie un nume compus din rut. *lic* [4]) (medicament) şi *peredavati,* sau *peredati,* (a transmite, furniza); Cum forma numelui Ciornohuz apare încă din sec. al XV-lea, presupunem că Licperda era *porecla* unui Ciornohuz. Intre documentele vechi bucovinene numele Ciornohuz apare rar. Il găsim într'o hotarnică din 7207 (1698) Oct. 28: *„feciorii lui Ciornohuz din Bănila,“* ca marturi alăturea de Onciul de Vilavce, Ioan „cel negru“, călăraş de Carapciu, Andronic Vlad, curteanul, şi a. [5])

Din 1796 Iuli 20 cunoaştem un testament al unui *V. Ciornohuz „din Bănila Mare Moldoveniască“* fiul lui Ioan, nepotul lui Alexandru şi strănepotul lui Dimitrie, care, acesta, a trăit deci în sec. al XVII-lea şi este sau acel Ciornohuz din Bănila (v. m. s.) sau unul din feciorii lui. Vasile era căsătorit cu o Nastasia, fiica Axeniei, nepoata lui V. Dumici, fiul Nastasiei, fiica lui Isac Goian. [6]) Aveau un fiu Ioan, căruia Vasile îi lasă părţi în Bănila şi Coşciuia, iar Nastasia în Davideni, [7]) şi Vilavce.

Cel mai vechiu Ciornohuz, nouă cunoscut, din *Bucovina,* este *Petraşco,* care apare ca martur într'un doc. privitor la satul Cuciurul-Mic în 7145 (1637) Apr. 28. [8])

Curios ni pare că familia Ciornohuz, deşi vechie, nici n'a *cerut* recunoaşterea ei ca nobilă. Să fi fost în 1787, când apăru „Patenta“ imperială, stabilind condiţiunile pentru recunoaşterea boierilor şi mazililor ca nobili, atât de sărăcită, în cât nu o mai interesa condiţiunea socială? documentele probează contrariul. [9]) Se poate, însă, că nu înţelegeau

1) Iorga, *Doc. Rom. din Arhivele Bistriţei,* I, Pref LIX şi Id. *în Hurmuzaki* XV, I, 558, „wyer schikhen (sic) unsern getreuen Mandra“.

2) Intr'un doc. dela Ilieş V. V. din 6943 (1435) Oct. 8 apare între boerii marturi şi un Cârste *Ciornohuz* (Suret la *Acad. Rom.* XIV | 72 —Com. de d-nul Prof. *M. Costăchescu.)*

3) In 7162 (1654) Martie 13, un Gavrileş f. lui Gligorie *Ciornohuz* din Dorohoi vinde lui Miron Costin f. parcălab de Hotin 2 jirebii în Şălăşăul de Sus, jud. Dor. *(Creşterea Colecţiunilor Acad. Rom.* 1908, 69.)

4) Rom. *leac.*

5) *Doc. Fam. Flondor-Storojineţi.*

6) Vornic de Poartă 1680 (Ghibănescu, *Isp. şi Zap.* IV).

7) *Arh. Trib. Cern. Liber Testamentorum,* II, 41—43.

8) *Ibid. Cadastru,* Fasc. *Cuciurul-Mic* No. 373: — Arsenie C. cu fiul Mihail „ajungând la mare nevoie şi sărăcie“ („grosse Anstände und Armuth“) vând în 7227 (1719) Feb 6 partea lor din Berbeşti. *(Ibid. „Berbeşti“* No. 825*).* Fam. avea şi o parte în Stăneşti pe Ceremuş de pe strămoşul Drăgşan *(Ibid. Stăneşti pe C.)* şi prob. alte proprietăţi (răzăşii).

9) In 1754 aveau 60 de otgoane, câte 31 stânjeni, în Bănila şi Coşciuia *Ibid. „Bănila Moldovenească“* No. 555. — Un otgon (dela ot-goniti) măsură agrară cuprinzând, după obiceiul locului, 15 30 de stânjeni. (Cihac, *Dict. etimologic,* 124) — In 1786 (v. m. s. Gaz. Maz. şi Răz) aveau cu Borşăneştii zeci de otgoane.

rostul nobilimei ca organizaţie, mulţămindu-se cu notorietatea situaţiei sociale, istorice.

Dintre ceialţi *„moştenitori ai lui Banilovski“*, cei mai cunoscuţi snnt *Borşăneştii.* Ei au devenit răzăşi în Bănila după 1754 întrucât nu sunt menţionaţi în împărţeala din acest an (v. m. s. n. 9.) şi din testamentul lui Ilie Borşan din 1797 Apr. 15, reiese că avea partea sa *„baştina şi cumpărătură depe maică me Fedora, fata lui Alexandru Ciornohuz.“* [1]) Tot de *„baştină părintească depe Ciornohuz“* este vorba şi în izvodul de zestre ce'l dă în 1799 Sept. 19, preotul Gavril Borşan, fiicei sale Maria. [2]) Probabil că acest Gavril Borşan din Bănila este identic cu acela, care, în 1806, ceru recunoaşterea lui ca nobil, fiind mazil, pe baza a două mărturii dela alţi mazili şi a unui certificat de identitate dela „Kraisamt“. El era fiul răposatului diacon N. Borşan (v. m. s.) şi nepotul de fiu al parohului din Bănila, Ioan Borşan. Avea un frate Andronachi. (v. m. s.) [3]) Soţia lui N. Borşan era fiica lui Andrei Marco [4]) şi a Irinei, fiicei lui Gheorghiţă Goian de Jadova. [5])

Mai puţin cunoscute sunt familiile *Scripa* şi *Creangă* dintre *„moştenitorii lui Banilovski“*. Cea dintâi pare să fie originară din Jadova, întrucât un *Nichifor* de acolo este menţionat ca martor în 1687 Aug. 21, [6]) însă poate că a rămas în Moldova, unde un *Filip Scripa* avea în 7257 (1749) Iul. 1 părţi în *Mogoşeşti,* (Dor.) *Nihoreni, Stăneşti* şi *Tureatca* (Suc.) [7]) deoarece nu figurează în rândurile nobilimei bucovinene. Cealaltă nu ni este cunoscută, în pofida numelui, devenit nemuritor.

Documentul nostru menţionează şi cele 6 fiice ale nefericitului *portar de Suceava* (Hatman, sau comandantul oştirei) *Luca Arbure,* decapitat la Hârlău în Aprilie 1523, fără judecată, de către acela, a căruia tinereţe o ocrotise, crescându-l „pe palmele lui“, impulsivul Ştefăniţă Vodă, care moştenise temperamentul, dar nu şi talentul bunicului său, Ştefan cel Mare. Curând avură aceiaşi soartă fiii lui, *Toader şi Nichita.* [8])

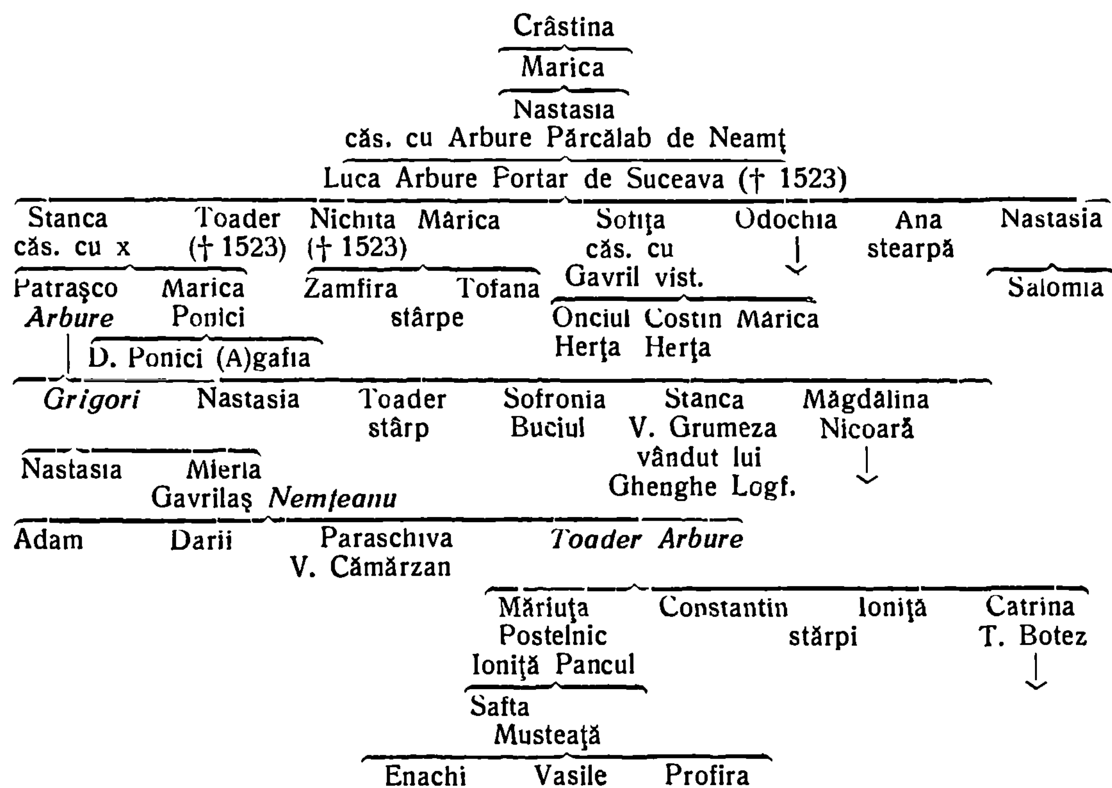
Wickenhauser, în *„Solca“*, părintele Marian în *„Biserica din Pătrăuţi“* şi a. s'au ocupat de familia aceasta, dar genealogia ei nu este încă stabilită— şi ne-ar duce prea departe să încercăm aici un control critic al vechilor date, lipsite, atunci, de bibliografia genealogică, de care dispunem astăzi.

Totuşi — înregistrând noua informaţie ce ni-o dă documentul nostru, că *Odochia* a mai avut pe lângă fiica *Parasca,* numită şi *Mica* [9]) soţia lui Gr. Udre, vătaful cel orb, [10]) şi pe *Anghelina,* soţia lui *Avram Banilovski* — credem necesar să ne ocupăm puţin de chestiunea continuităţii familiei Arbureştilor în linie bărbătească, cu toate că Ştefăniţă Vodă urmări distrugerea neamului. Am văzut, că în 1545, Avram Banilovski ceru Regelui Poloniei extrădarea lui *Gliga fiul lui Arbure;* cu cinci ani în urmă Ştefan Vodă Lăcustă fu asasinat de către „Găneştii şi *Arbureştii“*, încât s'ar putea crede că, sau nu toţi fiii lui Luca Arbure au perit, sau cei menţionaţi descind dintr'o linie colaterală.

Poate că în privinţa aceasta va aduce puţină lumină următoarea, prea interesantă, genealogie păstrată într'un dosar al Arhivei Statului din Iaşi şi datorită unor boierinaşi

1) Bălan, *op. cit.* 168.
2) *Ibid.* 174.
3) *Arh. Delegaţiunii Ţarii* Cern. dos *Borşan,* 1806, No. 43.
4) Fam. nob. din Repujineti, Bucov. recunoscută nob. 1788.
5) *Arh. Trib. Cern. Cad. „Ispas“*, No. 850 şi 851.
6) Bălan, *op. cit.*, 54.
7) *Ibid.* 80.
8) *Letopiseţele Moldovei,* I. 187.
9) *Arh. Trib. Cern. Cad. „Suceviţa.“*
10) Wickenhauser, *op. cit.*, 67.

din Botoşani cu mari veleităţi genealogice, Enachi şi Vasile *Mustiaţă*, proprietari în Ruşi şi Vorona, cari, în 1834, cerură legalizarea tablei ascendenţilor lor [1]) (Ahnentafel, penon) din care reiese că descindeau din *Sofica, fiica lui Luca Arbure, soţiia lui Gavril Visternic.* [2]) Ni se dă [3]) şi o tablă a descendenţilor lui Luca Arbure, pe lângă ascendenţa lui femenină, din care vom extrage numai partea cea mai interesantă, precum urmează:

Reiese din spiţa aceasta, în parte documentată, [4]) că Arbureşti, pe cari îi întâlnim în secolele următoare tragediei din 1523, sunt *descendenţii numai* prin *femei* ai portarului de Suceava, şi au luat în două serii numele mamelor. Această adoptare a

1) Tr. 1765, op. 2014, dos. 515, f. 183.

2) *Ibid.* Tr. 1764, op. 2013, dos. 723, f. 107—v. şi *Arh. genealogică*, II, 268, şi I. Nădejde, *V. G Morţun* Buc. 1924, 57.

3) Tr. 861, op. 979, f. 186.

4) 7104 (1596) Apr. 7. Ieremia Movila V. V. pentru D. Ponici şi sora sa Gafie, fii Mărinei şi nepoţii (greşit în loc de verii v. trad. din Creşterea Colecţiunelor Acad. Rom. 1911, 134: „rudeniile“ deci slav. „племенікоке“ cari înseamnă şi veri) lor Grigorie şi Toader şi surorile lor Nastasăe şi Stanca şi alte surori ale lor, fiii lui Paţraşco, nepoţii Stancăi, fetei lui Arbure Hatman. *(Arhiv. Stat. Iaşi*, Tr. 410, op. 446, dos. 19. F. 40, verso, Suret din 1802 de Pavel Debrici ot Mitropolie, cunoscutul translator)—7221 (1713) Aug. 2 Gavrilas (Nemţeanu) zăt (ginere) lui Arbure şi fiul lui Darie, pomeniţi. (*Ibid.* F. 43).— 7221 (1713) Iui. 20. T. Arbure cu fraţii lui. (Ibid. F. 42). Acesta este probabil cel, care trăia la Jadova (Iorga, *Stud. şi doc.* V, 131.

numelui vestit a continuat până în zilele noastre. [1]) Nu găsim pe spiţă pe *Gliga* (Gligorie, Grigorie) din 1545 (v. m. s.) doar de ar fi să-l identificăm cu *Grigorie* din 1596, identificare inadmisibilă, întrucât, chiar dacă am admite, ca excepţiune, o viaţă deosebit de lungă pentru Grigorie, nu putem să generalizăm excepţiunea şi pentru fratele şi surorile lui, cari toţi trăiau în 1596. Se poate însă că *Gliga* a fost un alt fiu al Stancăi, nemenţionat de spiţă, care este dealtfel incompletă.

Ce priveşte ascedenţa lui Luca Arbure, o putem completa cu următorul extras dintr'o copie a unui doc. din 7083 (1575) Martie 2 dela Petru Voevod (Şchiopul) *„După ceia iarăşi au venit Coste diiac fiul lui Gavril vist[ernic] nepotul lui Arbure părc[ălab], strănepotul bătrânului Cârstia şi a vândut partea lui din Vaşcăuţi (danie dela Ştefan Vodă pentru Cărstia) lui Onciul vătaf"*. [2]) Raportând documentul acesta la spiţa de mai sus, reiesă că *tatăl* lui Luca Arbure, al căruia nume de botez nu ni este cunoscut, se chiema *Cârstia*. Corespunde şi timpul când a trăit Cârstia cu documentele, în cari îl găsim menţionat pe Arbure pârc. de Neamţ (1471 Aug. 13 1476 Mai 22. [3]) Că tatăl lui Luca Arbure *nu* se chiema Luca, precum îi zic Wickenhauser [4]) şi Kozak, [5]) este de mult dovedit. [6]) Soţia lui Luca se chiema după toată probabilitatea *Iuliana*, şi zace în ctitoria lui Luca, biserica din Arbure în Bucovina. Inscripţia, publicată de Kozak „... .в]жи ı̓ȣлıанıı ıaжє ӥ прѣставı(с) къ вѣчıı̈кı"[4]) [roabii lui] Dumnezeu Iulianii care a trecut în cele veşnice) dovedeşfe că Wickenhauser a cetit greşit, dacă traduce „seiner Ehefrau Iuliana", [7]) întrucât cuvântul Iuliana este precedat de cuvântul вжи, nu кнѣгини, cum pare să fi cetit Wickenhauser. Judecând, însă, după locul mormântului, lângă cavoul senioral al lui Luca şi întrucât mama lui se chiema Nastasia, deci nu de ea poate să fie vorba, este aproape neîndoelnic că avem a face cu mormântul soţiei lui Luca. Mama lui zace poate în mormântul din pronaos. Ctitorul însă n'a fost înmormântat la Arbure, ci, sau, în Hârlău, sau mai curând, la ctitoria lui din 1507, biserica din Şipote, jud. Iaşi, aproape de Hărıău, unde însă lipseşte orice urmă, celace este de înţeles în urma uciderei şi a fiilor săi.

Coste diiacul din 1575 este evident *Costin Herţa* din spiţă, fratele lui *Onciul vătaful Herţa*, [8]) acesta, numit şi „cel bătrân".[9]) Costin a avut un fiu şi el diiac, numit după bunic Gavril şi având porecla Zelenco. [10]) Descedenţa lui Onciul este în parte cu-

---

1) V. Zotta în *Arh. genealogică* I, 69. In Şt. Grecianu, *genealogiile documentate ale familiilor boiereşti*, spiţa supt titlul *„Arbure (din Moldova)"* este greşită. Gr. A. comis, n'a fost *fratele* lui Şt. Luca visternic, ci soţul *surorei*, Tofana, a lui Luca. (v. *Acad, Rom.* Ms. 1173, F. 69, citat de autor, dar rău citit. Spiţa este a fam. *Luca*, nu Arbure, decât în parte, dela Gr. A. comis încoace, care pare să fi fost fiul lui *V. Cerchez* fiul Mariei (*Arh. geneal.* I, 132).

2) Proprietatea noastră, din *„doc. moşiei Ceartoria* (Ciortoria).

3) Bogdan, *op. cit.* I, 157 şi 208. 7. Documentul din 1463, rezumat *ibid.*. p. 78, privitor la „portarul Arbure", adecă Luca, care apare abia în 1486 (ibid. 293) a fost declarat plastografiat. *Arh. Stat. Iaşi*, Tr. 1785, op. II, 2036, dos. 87, F. 149.

4) *Solca*, 213.

5) *Die Inlschriften aus der Bukovina* I, 5.

6) Iorga, *op. cit.* V., 608.

7) *Op. cit.* II.

8) 7080 (1571) Dec. 29. Bogdan V. V. confirmă că „Toader şi frate său Iuraşco, diiac, ficiorii Gricinii, nepoţii lui Scripco, strănepoţii lui Andreica Ciortorovski, vând partea lor din satul Ciortoria pe Cirimuş ţinut. Cernăuţi, lui Onciul vătaf, feciorul lui Gavril visternic. (*Orig. slav, în propr. noastră*). Pentru Ciortorvoski, pârc. de Roman (Novograd) supt Şt. cel Mare, v. Bogdan, op. cit. tabla numelor. Numele Ciortoria vine dela cuvântul slavon ciort = dracul.

9) *Arh. ist.* III, 212.

10) Ghibănescu *Sur.* şi *Izv. Ms.* IX, f. 424 b, Zelene = (rut.) „cel verde".

noscută; [1]) nu însă cea a *Măricăi*, sora fraţilor Costin şi Onciul. Ea a avut o fiică *Ana* căsătorită cu *(Simion) Jora* [2]) (vornic de gloată), care o lasat o numeroasă descendenţă. Luca Arbure pare să fi avut un frate, sau o soră, deoarece în 7028 (1520) Iulile 28, dăruieşte printr'un uric, întărit de Ştefăniţă Vodă, 1/4 Ţăpeşti pe Bârlad la gura Lozovei *nepotului* său *Dragoş de la poartă* (ωт портѣ. [3])

El însuşi era *nepotul* fraţilor Ion şi Alexa, feciorii Anuşcăi, nepoţii bătrânului Hrinco, cari, în 7014 (1506) Sept. 4, îi vând, supt Bogdan Vodă, 3 părţi din 1/3 Derzka, (Derska, jud. Dorohoi). [4])

Spiţa Arbureştilor dela Arhiva Statului trebue completată nu numai cu *Anghelina*, fiica Odochiei, soţia lui *Avram Banilovski*, dar şi cu sora Anghelinei, *Parasca*, soţia lui Grigorie Udrea, (= Andrei) vătaful cel orb, a cărui fiică Nastasia († 1635) era soţia lui Toader Turcea, vataf de Suceava, strămoşul Murguleţeştilor. [5])

Deasemenea trebuie menţionat, că dacă Ana † (1510) căsătorită cu Gavril Totruşan vel Logofet [6]) era *stârpă* [7]) nu acelaş era cazul cu Zamfira şi Tofana.

Acestea înainte de toate n'au fost fiicele Măriţei, fiicei lui Luca Arbure, ci nepoatele ei, fiicele Maricăi şi ale lui Ion Solomon visternic şi logofăt [8]) precum reiese din mai multe documente [9]) şi nici n'au fost *„stârpe"*, ci Zamfira a avut un fiu Lupul [10]), iar Tofana, căsătorită cu V. Şeptelici († 1620) întâi vatav de Suceava [11]), apoi hatman [12])

---

1) *Arh. geneal.* I, 201 şi II, 212; Bălan, *op. cit.* X—XII, Nădejde, *T. G. Morţun* 57 şi 141.

2) 7128 (1619) Oct 21.—Boierii p. jupăneasa *Ana Jora, fiica Măricăi, nepoata Soficăi, strănepoata Lucăi Arbure Hatman.* — ea are un fiu Ionaşco (Ghib. *ibid.* f. 425 b.) Ionaşco era fiul lui Simion. (*Arh. Ist.* III 7.) şi frate cu Gheorghie, căs. cu Ileana Stîrcea. *(Acad. Rom.* Ms. II/44). In 7173 (1665) Feb 23, supt Dabija V. V. se judecă p. moşii *Toderaşco Jora, V. Stîrcea „cu alţi strănepoţi lui Gavrilaş Vist."* cu Şt. Petriceicu sulger (viitorul Domn) şi a. (Id. *op. cit.* XI, 119).

3) Melchisedec, *Cron. Romanului*, I, 157.

4) Ghibănescu, *Sur. şi Izv.* XVIII, 93.—Rezumat rom.— cf. *Acad. Rom.* Ms. III, F. 19, verso. In rezumatul, consultat de noi, Domnul întăreşte „nepotului *său* boiarului Lucăi, Arburea portarului de Suceavă." D-nul Ghibănescu, cu drept cuvânt, a interpretat „nepotului lor". În caz contrar s'ar fi întrebuinţat cel puţin forma „nepotului Măriei, sau Domniei sale." De altfel, însă, Bogdan Vodă avea de pe bunica-sa, Oltea, numeroase rude în rândurile boierimei, între cari pe vara sa primară Dragna, fiica portarului de Suceava Şendrea, soţia spătarului Clănău.

5) Wickenhauser, *op. cit.*, 66—67, 77 şi 213.

6) Păr. Marian *Bis., Parhăuţi*, în *Anal. Acad Rom.* şi Kozak, *op. cit.*, 51—58. Totruşan însă n'a fost stârp; dovadă următorul rezumat: 7087 (1579) Iunie 5. Petru V. V. întăreşte lui „Grigore Udre, fiul lui Danovici stolnicul, nepot lui Gavril Totruşanul ci-au fost log[o]f[ă]t pe a sa driaptă ocină şi cumpărătură a *moşului* său boieriului Totruşanul fostu logf." *(Arh. Stat. Iaşi*, Tr. 1718, Op. I, 1952, Dos. No. 950, F. 855). Moş însemna *bunic.*

7) *Ibid.* 67.

8) Ghibănescu în *Uric. XVIII*, 451.

9) *Arh. geneal.* I, 201.— Ibid. rectificarea filiaţiunei din *Arh. ist.* III, 212 (Onciul Herţa) In 7092 (1584) Mai 1, Petru V. V. întăreşte lui *Ion Solomon* log. şi soţiei sale *Marica*, fiica *călugăriţei Mariţa*, nepoata lui *Luca Arbure* Hatman, muntele Giumalău, dăruit de Bogdan V. V. lui Luca Arbure. (*Arh. Trib. Cern.* Cad. *Suceviţa*, No. 91). Tot acolo (No. 92) aflăm că Parasca era poreclită şi *„Mica"*.—V. şi *Uric. XVIII*, 295 şi nota 4, 303.

10) Wickenhauser, *op. cit.* 86—87.

11) *Arh. ist.* III, 207, 211.

12) *Ibid.* 217.

asasinul dimpreună cu D. Goia vel postelnic al lui Gaspar Vodă Graţiani [1]) a avut *mai mulţi copii*, din, se pare, două căsătorii, prima cu un *Dumitru căpitan* [2]).

Dintre copiii din căsătoria cu *V. Şeptelici*, Ion, Vasile, Lupul, Iliaş, Gheorghiţă, Grozava şi Drăguţa [3]) ne interesează în special *Iliaş*, vel postelnic în 1656, [4]) care a avut un fiu Gligorie sau Gligorcea, comis, [5]) vel vornic în 1659, [6]) din a cărui fiică *Mâricuţa*, căsătorită cu V. Onciul, văduvă în 1650, descind numeroşi *răzăşi din Bănila.*

În 7159 (1650) Nov. 18 împarte ea moşiile ei între copiii ei *Gheorghiţa*, *Dobruşca*, soţia lui (Pavel) Coşeteanul, *Mariana*, soţia lui Cârstea Brânzan, poreclit Blănarul) [7]) şi *Axana*, soţia lui Mihailaş Şaidir. [8]) Are surori pe Sârbca şi Grăpina. [9])

Urmaşii acestora sunt în 1782 *răzăşii din Bănila*: *Iordachi Perjul*, *Gligoraş Tăutul*, *Neculai Vasilco* şi *Ioan Săul*, cari declară înaintea comisiei imperiale de delimitare că au 12 otgoane în Bănila dimpreună cu V. Onciul (cel tânăr) drept moştenire dela Măricuţa soţia lui V. Onciul (cel bătrân) din cari se trag. [10])

Iordachi Perjul, care împreună cu Gligoraş Tăutul avea şi moşia Verbăuţi (Bucovina) [11]), era fiul lui *C. Perjul „Căpt. mare de târgul Săretului, care căpitănie era la asămine cinste cu căpitănia Coţmanilor i de Soroca, la cari: căpt.: era orânduiţi, aşăzaţi deapururea ficiori de boiari"*, precum mărturisesc mai mulţi mazili în 1789, între cari şi Ioniţă Zota căpt. mazil de Vereneanca. [12])

Tatăl lui Iordachi era *nepot lui Pavel Coşăteanul*, [13]) ginerele lui V. Onciul, deci moştenirea în Bănila se explică.

Gligoraş Tăutul era cumnatul lui Iordachi Perjul, [14]) fiul lui C. Perjul, şi probabil că şi partea lui din Verbăuţi era de pe soţie. El era căsătorit cu fiica lui C Perjul înainte de 1764 Ian. 24, [15])

Neculai Vasilco, proprietarul documentului dela *Alexandru cel Bun*, era ginerele lui *Gligoraş Tăutul* şi avea împreună cu socrul lui în Lucăvăţ, [16]) deasemenea un vechiu sat, „dinaintea descălecatului [17]) dela care avea numele străvechiul neam Lucaveţki, emigrat în Polonia. Din el descinde prin femei familia Vasilco (Wassilko) care'îş are numele dela Vasile (Vasilco) Căzacul, evident poreclă, obişnuită în Moldova. [18]) *N.*

---

1) *Let.* I, 277.
2) Wickenhauser, *op. cit.* 90–91.—
3) *Ibid.* 87 şi Tanoviceanu în *Rev. „Arhiva"* din Iaşi III, 340—42.
4) Arh. Ist III, 221, Iorga, *Doc. din Arh. Bistriţei*, I, 47.
5) *Uric.* III, 279.
6) *Arh. Trib. Cern.* Cad. *„Barnovski"*.
7) Bălan, *op. cit.* 111, n. 1.
8) El era fiul lui Ilie Şaidir log. din 1652 Nov. 21, care cumpărase atunci $1/2$ Pecic (Hotin) şi rudă cu Savin Banul (Zmucilă) (doc. Fam. Flondor-Storojineţi).
9) *Arh. Trib. Cern. Cad. Bănila Mold.* No. 553.—v. şi Bălan, *op. cit.* 44.— v. p. Grăpina mama Parascăi, bunica Vasilcăi soţia lui Anastasie şi pentru Maria Onciul, mama Axeniei, bunica Raliţei soţia lui Toader, doc. din 7217 (1719) Iulie 20, Wickenhauser, *Bochotin*, 98–99.
10) *Arh. Trib. Cern.* l. c. depoziţia răzăşilor.
11) *Werenka, Topographie der Bukovina*, 115.
12) *Arh. deleg. Ţării Cern. Dos Perjul.*
13) *Ibid.* Copie din 7242 (1754) Iulie 5—Menţionat în 7129 (1721) Ian. 12, în Bălan, op. cit. 62.
14) *Ibid.* 104.
15) *Arh. Trib. Cern. „Cernăuţi"* No. 468.
16) *Ibid. „Lucavăţ"*.
17) *Doc Flondor—Storojineţi.*
18) *Ibid.*

Vasilco pare să fi murit c. 1803, când, în 8 Martie, îşi face testamentul.[1] *I. Săul* (= Savel) era fiului Paraschivei, căs. Gligorie Săul, fiicei lui Gheorghiţă Onciul,[2] (v. m. s)

Acestea sunt famiile stăpânitoare în Bănila a căror filiaţiune cu neamurile Banilovski şi Arbure se poate constata. Este evident că Tofana Solomon—Şeptelici a intrat prin moştenire, sau cumpărătură, ca rudă, în proprietatea părţii din Bănila, care s'a transmis familiilor citate. Documente intermediare nu sunt cunoscute, deşi nu credem că lipsesc.

Din 1754. Oct. 15, ni s'a păstrat o traducere germană a unei hotarnice din Bănila, când s'a măsurat „întreg hotarul în câmp dela hotarul Budinţilor până la marginea pădurii *deasupra casei lui Ciornohuz*, ce stă pe marginea săliştii, aşijdere măsurându-se şi poenile lângă Siret către munţi, ce se chiamă Coşciuia, s'a găsit că câmpul are 200 otgoane şi otgonul de 31 stânjeni, iar stânjenul de 8 palme domneşti, Coşciuia însă este de 51 otgoane; şi mai jos este însemnată partea fiecăruia."[3]

Următoarea era împărţirea proprietăţei de atunci.

$^1/_{20}$ G Turculeţ postelnic, cumpărătură dela Isar;[4] $^1/_{10}$ I. Vlad pisar şi Şt. Vlad împreună cu Goianeştii;[5] 6 $^1/_2$ otg. Vlădeştii în Coşciuia cu doi munti Dumitriţa şi Crucile. 76$^1/_2$ otg. partea Goianeştilor împărţită în două părţi, cea a lui I. Goian şi a fratelui său Nacul, dimpreună cu alţi răzăşi, (Befreundete) cari descind din Gheorghiţă Goian şi partea lui Ilie Goian cu răzăşii lui, cari descind din Isac, fratele lui Gh. Goian; 20 otg. partea Goianeştilor în Coşciuia cu munţii Paltinul, Bucov şi Varatic; 18 otg. T. Păunel de pe V. Păunel;[6] 4 otg. T. Păunel cu muntele Şahovca; 12 otg. partea de baştină a lui Sandul Onciul; 3 otg. ale lui Onciul în Coşciuia; 55 otg. partea lui T. Ciornohuz fiul lui A. Ciornohuz, 5 otg. ale lui Ciornohuz în Coşciuia cu doi munţi: Vişe şi Holelvski.[7]

Precum vedem, părţile cele mai mari le aveau *Goianeştii* şi *Ciornohuzeştii*. Goianeştii s'au menţinut până în zilele noastre cu mari părţi (c 5000 de fălci) în Coşciuia şi Hilcea, însă asupra originei proprietăţii nu suntem deplin lămuriţi. Dintr'un proces din 1743 reiese că $^1/_4$ Bănila a venit prin cumpărătură în proprietatea Goianeştilor.[8] Totuşi se pare că Goianeştii aveau legături mai vechi cu moştenirea neamului Banilov-

1) „Nicolai Vasilco sân Alexandru Vasilco dempreună cu soţul mieu *Paraschiva* fiica lui *Grigoraş Tăutul*". Are 7 copii, între cari Aniţa *D. Flondor* (linia Cobâlcin, Bas.) Safta Ilie *Grigorcea* (Prisăcăreni) şi Vasile, soţul Anastasiei *C. Hurmuzachi*, sora lui Doxachi, Hurmuzachi, tatăl istoricului. *(Doc. contesei Elena Bigot de St. Quentin, n. Flondor, Mega,* Buc)

2) Bălan, *op. cit.* 89 şi *spiţa* ramurei Onciul—Lucavăţ.

3) Bălan, *op. cit.* 89. Extras, netradus în rom.

4) 7208 (1700) Apr. 2, vinde Gh. *Isar* partea lui din Bănila lui C. *Turcul* Medelnicer. Acelaş vinde 7217 (1709) Iul. 10. partea ce o are împreună cu Goianeştii lui C. Turcul „*Rohmistru*" (<pol. Rotmirz< Rittmeister). Acelaş cu soţia Mierla dărueşte 7220 (1712) Iul. 12, o parte din B aceluiaş. (*Arh. Trib. Cern. Cad. Bănila mold.* No, 564—566.— Gh. Isar era fiul lui Isar din Călineşti şi nepotul lui Costea de Lucavăţ prin fiica acestuia Mariana (Ibid. No. 557 şi „Lucavăţ", No. 540); sora ei, Cristina, pare să fi fost soţia lui Ieremia Drace, socrul lui V. Păunel. (Ibid. No 554 şi „Lucavăţ" l. c)

5) I. Vlad pretinde, 1782, că se trage dintr'un Gogan (?) Vlad, al căruia bunic era căsătorit cu o Goian. *(Ibid.* No. 561—562).

6) T. Păunel era fiul lui Gligoraş P. şi nepotul lui V. P. (*spiţa Păunel* la noi şi *Arh. Trib. Cern. Cad. Berbeşti.*)

7) *Arh. Trib. Cernuţi Cad. Bănila mold.* No. 555.

8) *Ibid.* No. 557.

ski, întrucât Goian „cel bătrân“ din Jadova († 1645) [1]) era căsătorit cu Magda fiica lui *Pente* (Pantelimon) *din Igeşti* şi a Dumitrei. Acest Pente, întrucât n'avea un nume patronimic, pare să fie dintre vechii stăpânitori ai Igeştilor, deşi el cumpărase o parte dela Ileana şi Matiaş Verdeş, copiii Nastasiei, pe cari fraţii Toader şi Petraşco Goian o vând în 7149 (1641) Aug. 24 preotului Mihail din Igeşti. [2]) Şi Pente cu soţia Dumitra şi nepoata Ileana vânduse în 7118 (1610) Iul. 11 o parte din Igeşti [3]) care probabil a fost o cumpărătură.

Asupra curgerei proprietăţii din *Igeşti* nu suntem îndeajuns lămuriţi.

Comisiunea austriacă de delimitare din 1782 constată numai că răzăşii de acolo descind din 3 *„moşi“* după cari sunt numiţi descendenţii lor, anume: *Tomicenii* (după Toma) *Maximeştii* (după Maxim) şi *Longhineşti* (după Longhin). [4]) Prin un alt proces-verbal, din 1784 Oct. 31, se constată de către aceiaşi comisiune, că *„strămoşilor Longhineştilor“* li s'a confirmat proprietatea în 7063 (1555) Mai 7, deci prin uricul lui *Al. Lăpuşneanul;* [5]) *Longhineştii* descindeau deci din neamul *Banilovski.* Ei erau şi urmaşii preotului Mihail (v. m. s.)

Partea *Maximeştilor* o stăpâniau în 1782 familiile *Morţun, Gavril* şi *Răus.* Cu scrisorile doveditoare emigrase o rudă a lor. [6]) Era, precum a arătat d-nul I. Nădejde, *Lupu Morţun.* [7])

Familia *Răus*, de drept Mârza, descendentă din Dumitraş Mârza f. visternic în 7175 (1666 Sept. 25, [8]) avea, precum am văzut, dimpreună cu Morţuneştii şi Gavrileştii ca strămoş comun pe *Maxim din Igeşti,* probabil şi el un descendent din Banilovski.

Tomicenii erau reprezentanţi în 1782 prin Andrei Stomah, numit şi Frunza, C. Bogza şi prin fiii preoţilor Gavril şi rudele lor. [9])

Familia *Răus* s'a menţinut până în zilele noastre cu o proprietate mai însemnată în Igeşti şi spre deosebire de celelalte familii coproprietare, a fost recunoscută, ca şi familia Morţun, ca nobilă de către Austriaci. Familia *Morţun* şi-a întins proprietatea şi asupra satului învecinat, Budinţi, prin căsătoria lui Şt. Morţun cu fiica preotului Ilie Bean, pe la sfârşitul sec al XVII-lea. Din familia aceasta, dela care la mijlocul sec. al XIX-lea cumpărase baronul P. Petrino, tatăl poetului, casa din Cernăuţi, azi a familiei conţilor Vasilco, (Wassilko de Serecki) făcu parte şi cunoscutul om politic *V. G. Morţun,* † 1919, despre a căruia viaţă şi familie ni dă bogate informaţiuni cartea d-nului I. Nădejde.

Vechi proprietari în *„Igeşti“* erau în 1630 şi „Onaca, ficiorul Vasilincăi, fratele Gemoaei din Calineşti“ şi „Gligorie din Lucavăţ, nepotul Cazacului“, care, acesta, cumpărase 2 Jirebii. „Cazacul din Lucavăţ“ apare ca martur la Siret în 7115 (1607) Martie 22. El este strămoşul familiei *Vasilco,* care'şi are numele dela *Vasile* (Vasilco) Cazacul, fiul lui Gligorie, nepotul Cazacului. Dinfratele lui Vasilco, Constantin, poreclit *Keşco*

1) *Spiţa fam.*—7148 (1640) Mart 12, este menţionat ca martur cu fiii lui Toader şi Pătraşco ((† 1670), *Ibid. „Ivancăuţi“* No. 264)

2) *Ibid. „Igeşti“* No. 600 şi 607.

3) *Ibid.* No. 608.

4) *Ibid.* No. 599.

5) „Item einer fürstlichen Bestätigung d-to 7-ten Maii 7063 (1555), worin denen Longinschen Vorfahren das Dorf Ischestie bestätiget wird“ (Com. de către d-nul Căpt. Eugen de *Reus-Mârza*).

6) *Arh. Trib. Cern. l c..*

7) *Op. cit.* 39 urm.

8) *Arh. Delegaţianii Ţării Cern. Dos. Reus.* No. 90/1789.—Un Mârza din sec. XVIII lea să fi fost căsătorit cu o Răus. (Din fam.)

9) Com. de Căpt. E. de *Reus-Mârza.*

(ruteneşte: *greu)* descinde cunoscuta familie boierească din Mo'dova, din care făcu parte şi Regina Natalia a Serbiei. Costantin a fost ucis de tâlhari. [1])

Documentul din 1630 cuprinde cea mai vechie menţiune a satului *Igeşti*, în forma *actuală* a numelui.

Comunicat de *Sever Zotta.*

---

90. Proces-Verbal No. 90. Şedinţa din 15 Noembre. Se comunică că buletinul a ajuns la coala 39, şi s'a luat dispoziţia că No. VII să cuprindă cel mult 45 coli (360 pagini).

Contul de gestiune pe 10 luni

Dl. casier comunică datele asupra situaţiei casei pe ziua de 1 Noembre 1928.

Venituri

	prevedere	încasări
1) Soldo	29.342.30	29342.30
2) Subvenţii Primărie	20 000.—	20000.
3) Vânzarea buletinului	25.000.	11779.—
4) Subvenţii	32.000.—	35500.—
5) Extraord.	10.000.—	10000.—
6) Dobânzi	3657.70	—
	1200000	106621.30

Cheltueli

		cheltuiţi	ramaşi
1) Localul	2000	300	—1700
2) Cumpăr.	12000	2650	—9350
3) Mobilier	1000	—	—1000
4) Cancelarie	4000	200	—3800
5) Şc. epigraf.	1000	—	—1000
6) Buletinul	66000	82800	+16800
7) Colaborat.	6000	—	—6000
8) Jetoane	4000	1500	—2500
9) Transport.	15000	6960	8040
10) Extraord.	9000	2040	—6960
	120000	96450	23750 economii

Intru cât fascicula VII n'a apărut, prevederele la vânzarea buletinului acuză o diferenţă în minus de *13221 lei;* asemenea şi dobânzile prevăzute în sumă de lei 3657,70, *nu vor atinge această sumă.* La cheltueli cu toate că tiparul buletinului a întrecut prevederele cu 16800 lei, şi se vor mai întrece până la tipărirea lui, nu se vor cheltui toate prevederele bugetare, care acum acuză o *diferenţă de 23750 lei economii.*

— *Donaţiuni:* Dl. Pavăl Michiu dărueşte muzeului mai multe cărţi vechi, ce au fost aparţinut schitului Crăsniţa, de pe moşia d-sale de la Vaslui. Schitul este o veche ctitorie din secl. XVI-a, întreţinut apoi de Roseteşti, ramura Ciorteşti; azi a devenit biserică parohială, reparat şi întreţinut de d. Pavăl Michiu. Despre acest schit s'a făcut o comunicare încă în No. 4 al buletinului pg. 317, unde s'au dat notiţele de pe cărţile aflătoare atunci acolo. Multe din aceste cărţi azi s'au înstrăinat. Comitetul mulţumeşte d-lui P. Michiu de noua sa donaţiune făcută Muzeului.

Dl Ghibănescu prezintă comitetului un manuscript grecesc, ce a aparţinut lui Ioan Mavrocordat Vodă, căci atât legătura cât şi foile aurite pe muchea lor, cum şi notiţa pusă pe fila 1 zice: „...τοῦ Ἰωάννου νικολάου μαβροκορδάτου ββ“.

Manuscriptul cuprinde 2 părţi; în partea întâia cuprinde un *epistolar* politic şi moral; lectură obişnuită a oamenilor politici ai vremei; în partea II avem în 103 file un catalog de sentinţe şi maxime înşirate în mod alfabetic α—ω.

Manuscriptul a aparţinut bibliofilului boer Gh. Drăghici, epitropul bis. 40 de sfinţi.

---

1) *Doc. Fam. Flondor, Storojineţi.*

Şi *în această* şedinţă se fac mai multe *comunicări*:

a) **Stânca Roznovanului. Inscripţii şi notiţe pe cărţi şi pe manuscrise**

Inceputurile vieţii prin meleagurile de azi ale *Stâncei* de pe Jijia cad în pragul anului 1400. Trăia pe atunci unul *Lalea*, care a întemeiat satul Laleştii. Intrând în posesiune *Posadnicilor* de pe vremuri, *Coste şi Stan;* satul Laleşti s'a numit *Posadnici*. Pe acest nume sânt cunoscute din cele mai vechi documente (Surete XXI). In 1690 Iordachi Ruset vornic intră stăpân prin cumpărături în Posadnici, şi de atunci a rămas în mânule familiei Roset, în ramura Roznovanilor prin Andrei Roset Roznovanul căsătorit cu Maria Sandu Sturza logofăt.

Iată seria de Roseteşti, ce au stăpânit Stânca, din vechiu zis *Posadnicii*.

1) Iordachi Roset vornicul căs. cu Safta Iordachi Cantacuzin.

2) Ştefan Roset vornicul, fiul.

3) Andrei Roset zis şi Roznovanul log. căs. cu Maria Sandu Sturza logofăt.

4) Neculai Roset Roznovanul log. căs. Zmaragda.

5) Iordachi Roset Roznovanu log. căs. Profira Balş; mort anul 1836.

6) Neculae Roset Roznovanul visternic, căs. Maria Ghica Comăneşti, † anul 1879.

7) Neculai Roset Roznovanul căs. a) cu Adela Cantacuzin Paşcanu, b) Lucia B. Vogoride, recăsătorită cu D. A. Grecianu.

8) Anton Roset Roznovanu cu Maria Bârsan, şi Emanoil Roset Roznovanu.

9) Neculai Roset Roznovanul fiul.

In 240 ani s'au perindat 9 generaţiuni de stăpâni din casa Roset Roznovanul.

Biserica, clădire de piatră, ctitoria familiei Roznovanului, hramul Sf. Gheorghie — *necălare*.

N'are inscripţii; clopotul cel mare însă care are inscripţie, ce poartă data de 1821, ne vorbeşte de vechea biserică zidită în 1806 de vist. Iordachi Roset Roznovanu.

1806—*1821*. Pe clopotul cel mare, Stânca:

„Acest clopot ce au fost făcut la anul 1806, luna Maiu 3, de dumnealui marele visternic Iordachi Roset Roznovanu | cu soţiea dumisale Anna şi fii dumilor sale Neculai şi Alecu | sau prefăcut acum la anul 1821 luna Iulie de dumn | nealui marele visternic al Moldovei Neculai Roset Roznovanul şi soţia dumisale Maria şi fiul dumilorsale | Neculai şi ceialanţi fii alcătuit de 700 ocă la biserica cu hramul marelui mucenic Gheorghie de pe mo | şiia *Stânca* supt privigherea vatavului Grigori Moruzan, 1821.

— *1904*. Pe al al doilea clopot, Stânca:

„turnat la | scoala de arte şi | meserii din Iaşi în anul 1905 | hărăzit bisericii de doamna Lucia Grecianu. |

— *1846*. Pe o lespede în păretele din stânga de supt cafas:

„De la pragul uşii bisericii | înainte să să măsure | doi stânjâni şi o schi | oapă gospod. spre lumina | bisăricii, acolo vine toc | ma în faţa cmiriului | cfasului şa chimeriu | lui bisăricii diaspra | Cafasului. apoi în da | tă să scoati şase | marmure din doâ rându | ri ce sânt în curmezăş | câte trei din rând | unde săpând puţin | va găsi gura temitu | rului şi acolo să să îngroapi toată fami | lia titorilor 1846.

Pe piatră e săpată palma domnească = 0.275 m.

— *1836*. Pomelnicul familiei Roset Roznovanul.

„Pomelnic care să s pomenească la sfânta bisărică la toate sfintele slujbe:

Vii: Anna — Neculae — Maria — *Alexandru* — Profira — Mariia şi tot neamul lor.

Obs. S'au şters mai apoi numele *Anna* şi *Alexandru* şi s'au scris mai jos de acelaşi coloană, ca *morţi*.

Morţi: Duca Voevod — Anastasiia Domna şi tot neamul lor: —Antonie Ruset Voevod şi doamna şi tot neamul lui; Iordachi — Safta — Andrei — Alistarh —Balaşa—Neculai — Zmaranda — Iordachi — Plohira — Ioan — Gheorghie — Balaşa — Maria — Elena - Zoiţa — Iordachi — Costantin — Manuil —Mariia.

— *1846.* alt pomelnic al familiei Roset Roznovanul.

„Pomelnic cari să s pomenească la sfânta bisărică la toate sfintele slujbe.

Vii: Anna — Neculai — Maria — şi fii lor şi tot neamul lor — Alexandru — Ruxanda şi fii lor şi tot neamul lor.

Obs. S'au şters apoi numele *Anna, Neculai* şi *Alexandru.*

Morţi: Duca Voevod — Anastasiia doamna şi tot neamul, Antonie Roset Voevod şi doamna sa şi tot neamul, Iordachi — Safta —Andrei —Maria — Alestarh — Balaşa — Neculai — Zmaranda — Iordachi —Plohiriţa — Ioan —Gheorghe —Balaşa— Maria — Elena — Zoiţa — Iordachi — Costantin — Anicuţa — Manoil — Maria —Iordache —Profira—şi tot neamul lor — Dimitrie — Zoiţa — şi tot neamul lor şi toţi cei adormiţi cari zac la sfânt locaşul acesta.

— *1858 Oct. 1.* Pe un pomelnic mic.

„Pomelnicul doamnei K. K. Mariei Roset Roznovanul, 1858 Oct. 1.

Viei (sic): Maria — Nicolae cu fii şi tot neam lor. Ruxanda cu fiei şi tot neamul lor, *adaus cu litere latine:* Lucia — Gheorghe — Anton — Emanoil — Gheorghe — Alexandrina — Zoe — Ecaterina — Eliza — Emanoil — şi tot neam.

Adormiţi: Nicolae, Gheorghe — Nicolae — Zmaranda — Pulheri — Anna —Alexandru — Dumitre, Zoi, Costantin, Anna şi tot neam lor.

Adaus: Maria — Nicolae.

Notiţe pe cărţi:

Cărţi greceşti:

1. μηναιον τοῦ Ιανουαρίου.	ενετίᾳ	1791.	toate foarte bine pastrate, n'au însă nici o notiţă.
2. μηναιον τοῦ Ιουνίου	„	1798	
3. „ τοῦ Νοεμβρίου	„	1801.	
4. „ τοῦ Δεκεμβρίου	„	1802.	
5. Παρακλητική.	„	1800.	
6. Πεντηκοστάριον	„	1801.	
7. αποστολων πραξεις	„	1802.	
8. ψαλτήριον δαβίδ	„	1803.	
9. ωρολογιον τὸ μέγα	„	1818.	

Cărţi româneşti:

1) Liturghii Sibiu. 1833.

2) Mineele de Buda 12 volume, tipărite între 1804 şi 1805, cumpărate de vist. Neculai Roznovanul la 1820. Sept. 4, cum stă scris pe Mineiul lunei Iulie. Buda 1755, „această carte este a bisericii sf. Gheorghie, cumpărat de dumnealui CC. Neculai Roznovanul la 1829. Sept. 4. Costachi dascal.

3) Mineele de Neamţ 12 volume, tipărite între 1845—1846, cumpărată, căci nu figurează între abonaţii Mineelor numele lui N. Roset Roznovanul.

Obs. La paginele ultime ale Mineelor de Neamţ se dă lista abonaţilor. E foarte interesantă pentru a cunoaşte cum circulau atunci cărţile bisericeşti:

a) *Mânăstirile şi arhierii.*

a) Arhiereii 81 trupuri, din *cari Chesarie al Buzeului ia 60 trupuri.*

b) mănăstirea Neamțului ia 14 trupuri
c) măn. Secul ia 5 trupuri
d) măn. Răčca ia 3 trupuri
e) măn. Vorona ia 22 trupuri, din *cari epitropia sfântului mormânnt ia [10 trupuri*
f) măn. Agapia ia 1 trup
g) măn. Varatecul ia 5 trupuri
h) măn. Agafton ia 1 trup
i) măn. Războeni ia 1 trup = *total 124 trupuri.*

Iași: Teodor Balș logofăt (2), Iorgu Ghica log. (2), C. Conachi logofăt (1). D. Cantacuzino log. (1), Toader Sturza log. (2). Ștef. Catargiu log. (1). *Anastasiia Bașotă* (1), Iordachi Balșucă vorn. (1). Ioan Luca vornic (1). C. Sturza vornic (2), Alecu Sturza vornic (2). C. Vărnav vornic (1). Gr. Crupenschi vornic (1). Vas. Bosie spatar. (1). Gheorghie pitar (1). = total 20 trupuri.

Botoșani: Preotul Ioan (1). C. Botez sovetnic (1). Maria Cananău post. (1). Catinca Cananău post. (1). Scarlat Miclescu vornic (1). C. Miclescul vornic (1). Alecu Miclescu vornic (1). Iordachi Bașotă vornic (1) Grigore Cananău agă (1). M. Holban spatar (1). Iordachi Ciolac spatar (1), Elena Donici băneasă (1). Iordachi Șendrea (1). Alexandru sardar de Albești (1). = 15 trupuri.

Dorohoiul: Iordachi Costachi hatman (1). T. Siloan vornic de la Hănțești (1). Profira Dimachi vornicească (1). Nec. Vărgolici ban (1). = 4 trupuri.

Suceava: Andrei Roset vornic (1) *Iorgu Hartular agă* (2). Ștefan Fornicone comis (1). Grigore Derecliu sameș comis (1). Lupul Botez comis (1), Preotul Alexa din Dorna (1). = 7 trupuri.

Neamțul: D. Ghioghiadi pah. (1). Vas. Gorgos clucer (1). C. Șainoglu clucer (1). preutul Panaite din Bălțătești (1). = 4 trupuri.

Romanul: Alecu Balș vornic (1). D. Drăghici ban (1). Gh. Andrievici de la Bodești sulger (1). Antohi Bărzu sardar (1). = 4 trupuri.

Bacăul: Iordachi Razul (1).

Covurlui: Alecu Rășcanul spatar (2). M. Kikoș sardar (1). Zaharia Sachelar protopop (1). pr. Dumitru din Coasta Lupului (1). Simion Blanariu (1). Atanasie bacalul din Tecuciu (1). = total 7 trupuri,

Putna: C. Stoenescul bogasier de Focșani (1).

Tutova: pr. Gheorghe din Avrămești (1). *Total Moldova 74 trupuri.*

c). *Valahia* peste tot ia 85 trupuri din care:

Iosif Romano *libreriu* din București 31 trupuri.

Visarion Rusu libreriu din București 15 trupuri.

Iancu Nădianul clucer, vechilul maicii Safta Brancovanul 10 trupuri.

Arh. Filoftei, iconom Buzeu	1	trup
Arh. Meletie stareț Căldărușani	7	trupuri
Eftimie duhovnic Căldărușani	2	„
Chiril din „	2	„
Ștefan duhovnic Tismana	5	„
Ruvin egumen Târșor	3	„
Lazor ot Vărzărești	1	„
Ghelasie schit Izvoarele ot Praova	1	„
Teofilact Vitileanu	2	„
Protosinghelul Apostolicheanul din satul Găurelele.	1	„

d). *Bucovina* ia 5 trupuri :

Gh. Şesan biserica domnească din Ceruăuţi (1). Gh. Ciupercovici din Câmpu Lung 1. N. Vasilievici Vortinelul 1. Aga *Eudoxia Hurmuzachi*, din Cernăuţi 1. Nicolae von Popovici Suceava 1.

Peste tot 284 trupuri de Minee.

4) Leturghiile Iaşi 1834. (2 exemplare).
5) Penticostarion. Bucureşti 1800.
6) Penticostarion cu litere latine 1889.
7) Triodion Buda. 1812.
8) Tipicar Iaşi 1816.
9) Ohtoih Buda 1811.
10) Apostolul Bucureşti cu litere latine 1884.
11) Orologhion Bucureşti cu litere latine 1896.
12) Optglasar şi Catavesiere Bucureşti 1871.
13) Cele 9 cântări din Psaltire, Iaşi 1831.
14) Pannuhidi. Iaşi 1821.
15) Evanghelie. 1762 de Grigore Stanovici tipograf.
16) Evanghelistar. Iaşi 1826.
17) A lui Teofilact tălmăciri la cele 4 Evanghelii. Iaşi 1805.

Ctitorii: *vii:* Iordachi — Anna — Neculai — Alexandru — Prohira — Maria — Ruxanda şi tot neamul lor ;—*morţi:* Aristarhu — Balaşa – Neculai — Gheorghie — Balaşa — Gheorghe — Smaranda — Casandra şi tot neamul lor.

18) *1837 Iulie 1 Vineri.* Pe *Evanghelia* de pe Pristol, legată în argint. Buda 1812, are aceste prea importante notiţi, scrise pe fila de pergament legate la cele 2 scoarţe în faţă şi în dos :

„ăcastă Evangelie au afierosito | dumnealui marele vistiiariul | Nicolai Rusete Roznovanu | la biserica sfântului | Gheorghie la moşiia Stânca zidită | de cătră părintele | dumnealui Ecselentia sa | domn deistfitelnoi sţaţcoi So | vietic al Imperaţiei Rosii şi | marele visternic al Prinţipatului | Moldavii domnul | Iordachi Rusete Roznovanul Viena 1 Iulie 1833."

19) *1823 Iulie 14.* Pe un Liturghiar, Iaşi 7302 (1794) supt Mitrop. Iacov Stamati.

„Ăcastă | carte | au cumpărato | Dinică Holovinco | dimpreună cu soţul | meu Irina | am datu | ăcastă sfântă carte | anume liturghiar | *6 lei. Morţi :* Simion Antohi. | Onofrei, Alexandru, Grigorie | Ifrim, Timofti. Mihalachi | Catrina, Maria, Sofronia, Dumitru | Tudora, Dochiţa. | *Morţii:* Safta, Anisie, Pintilie, Alexandru, Irina, Maria, Frăsina | *Simion au dat 40 lei.*

„Ăcastă sf. Leturghie sau | cumpărat de dumnealui K C. şi esti | închinată s. B. a sf. marelui | mucenic Gheorghie *din dealul Stâncii* | al dmisale visternic Iordachi Roznovanul | şi cumpărată de la preuteasa Anna | a părintelui Mafteiu, răposatul *ot satul Chişărăi,* care au datu | pe dânsa 20 de lei la anul 1823 | Iulie 14, iar întâmplândusă ca să se fure şi sar tăgădui | să nu o vestească | [să fie blestemat de mucenicul Gheorghie şi de toţi sfinţii] | şi am scris eu Erei Nicolaiu duhovnicul | slujitoriu sfântului oltaru ot Stânca | visternicului Roznovanul. |

—„Ăcastă sfântă carte | ce să numeşte Leturghie | am cumpărato eu | Lupul Putină dimpreună cu soţul mieu Irina | . *Morţi :* Postolachi, Tudora, Grigorescul, Ioan şi cu tot neamul lor."

—„să se ştie cine mau făcut pe mine" | ...

— *1839 Oct. 26.* Pe Mineiul, lunei Octombrie. Buda 1804 :

„Să să ştie de când au venit Ioan vătavul ce lau ţinut psaltul Toader în locul său cu 60 lei pe an, 50 de prăjini de arat, şi jertfa din bisărică şi are viţeii obştie, începând anul de la 26 Oct. 1829, şi până la Octombrie 26 1830 amin.

—„mai bine iaste pruncul sărac şi înţelept de cât împăratul bătrân şi fără de minte, care nu ştie mai mult a purta grijă. Ghenadie ieromonah..

—„având dragoste *a ceti în cărţile Moldoveneşti am* găsit aceste Minee şi cu toată dragoste, şi luare aminte am cetit întrânsa. 1835 Martie 20 zile. M. Guţu.

—„de când au răposat dumnealui vătavul Costandin Moţoc, în luna lui April 4 zile la anul *189* (sic).

—„şi eu am cetit pre acest Mineu a lunei lui Octombrie. *Gheorghie Simionescu.*

— *file de pomelnic* : „Costachi, Ioan, Maria, Smaranda, şi tot neamul lor, Neacşa şi tot neamul lor ;— Neculai, Paraschiva, Catinca, şi Mărioara, şi Smaranda şi Costachi, şi Iordachi, şi tot neamul lor ;— *Gheorghe Bădărău şi tot neamul lor şi în vecii vecilor amin.*"

—„*Să să ştie de când sau încheiat pace între puternicile împărăţii a Rosiei şi Turcia, în Andrianopol, sau săvârşit pace în anul 1829, Septembre, fiind acest războiu numai 17 luni, de la 1828 April 25, au trecut Ruşii aici, şi au început războiul şi cu ajutorul lui Dumnezeu au avut acest fel de spor şi biruinţă întraceste 17 luni, până la leat 1829 Sept. au trecut Balcanul, sau apropiat de Ţarigrad în cât ar fi ajuns bătălia până la Ţarigrad, şi văzând Turcii această mare biruinţă a Ruşilor sau rugat de pace, cuprinzândui mare spaimă şi groază. Ghenadie ieromonah ot Stânca.*"

— *Acte Turceşti.* In arhiva de la Stânca se află 25 doc. turceşti, pe coli mari, cari privesc însărcinări oficiale ale marii visterii, dări şi venituri de încasat.

— Hrisovul tipărit în broşură a Sobornicescului hrisov din 1785 Dec. 28 a lui Alex. Ion Mavrocordat Voevod pentru danii făcute de cei mici şi săraci la cei bogaţi şi puternici.

— *1781.* Ms. Letopiseţul lui Ioan Neculce scris de *Luca ieromonah.* In altă notiţă se scrie: „acestŭ letopiseţŭ au devenit proprietatea me—Şcoala institut. Academic 1878 Iunie 15 — când am avut egzamenŭ de Germană şi Istorie, secţia II sup. oarele $5^1/_2$. *V. C. Cozmovici*: E un gros manuscript de 269 file din care lipsesc filele 97, 98, 99, 100 şi 108.

— *1795 Mart 24.* Note pe un letopiseţ: „însemnare de domnii Moldovei cari au domnit şi la ce ani au fostŭ domnii şi câţi ani au domnit şi câte luni, cum arată aicea în lăuntru de la domnul Dragoş Vodă, ce au descălecat ţara Moldovei, râdicată de pre psaltirele, ce de curându tipărite sântu în Mitropolia Iaşilor, letu 1795 Mart 14, şi de la letu 1352 până acum sânt 443 ani, întraceşti ani au domnit 109 de domni în Moldova."

— O scrisoare a lui *Langeron* către N. Roset Roznovanu visternic.

Monsieur le Vestiar

Le compte Vittgenstein vous invite à revenir ici pour 3 ou 4 jours, et à aller ensuite avec lui à Kischnew et moi je vous invite aussi d'autant plus que je jouirai du plaisir de vous revoir pendant ce temp, j'ai l'honneur d'être avec une grand consideration, monsieur le vestiar.

votre très humble et très obéissant serviteur

ce Jeudi *Le de Langeron*

adresa : „à Monsieur monsieur Roznovan."

— *O condică de legi vechi* şi sobornniceşti hrisoave. Un vol. legat, 137 file. Scara cuprinde 40 legi şi hrisoave. Iată ordinea lor spre confruntare cu condica de legi a Basarabiei publicată în „Ion Neculce“ III 225, şi care cuprinde 47 hrisoave.

1) *7168 Aug. 5 (1660).* Ştefan Vodă Lupul întăreşte măsura ca locuitorii din satul Ciurbeşti să lucreze mănăstirei Bârnova, câte 2 zile pe lună, fila 1. Acesta este cel dintăi *urbariu* cunoscut.

2) *7185 Mai 3 (1677).* Antonie Ruset Vodă întăreşte măn. Bârnova acelaşi privilegiu, fila 1.

3) *7222 Dec. 20 (1713).* Pentru pogonărit de vii. (Uricar, I[2] 47; I. Neculce III, 225) fila 2.

4) *7236 Iulie 30 (1728).* Pentru desătină cum să se plătească (Uricar I[2] 50; „I. Neculce“ 225) fila 5.

5) *7240 Ghenar 20 (1732).* Pentru gorştină a lui Gr. Ghica Vodă (Uricar I[2] 356) fila 7.

6) *7251 April 20 (1743).* Miluirile acordate de C. N. Vodă Mavrocordat mănăstirilor închinate la sf. Mormânt fila 9 (Uricar I[2] 59, II); fila 114.

7) *7252 Noembrie 30 (1743).* Ion Vodă N. Mavrocordat întăreşte daniile mănăstirilor închinate la sf. Mormânt (Uricar I[2] 59) fila 13.

8) *7256 Dec. 11 (1747).* Gr. Ghica Vodă pentru şcoale (Uricar I[2], 62) fila 17.

9) *7260 Ghenar 1 (1732).* Carte sinodicească să nu se mai facă mitropolit grec (Uricar. II 236) fila 20.

10) *7260 Iulie 9 (1752).* C. M. Cehan Racoviţă Vodă pentru birul străinilor („I. Neculce“ III 226) fila 24.

11) *7268 Ghenar 20 (1725).* Pentru venitul cupăriei de Matei Ghica Vodă („I. Neculce“ III. 226).

12) *1755 Mai 21.* Pentru mărturiile ce se fac să fie înscris. („I. Neculce“ III 226 fila 27.

13) *7263 August 10 (1756).* Matei Ghica Vodă pentru tocmelele ce se fac înscris fila 29 („Ion Neculce“ III. 226).

14) *7263 August 5 (1755)* Matei Ghica Vodă pentru pogonăritul de vii, fila 30.

15) *7264 (1756).* C. M. Cehan Racoviţă Vodă, aşăzământul pentru cei fugiţi în părţile străine fila 33 („I. Neculce“ III; fila 37. 226).

16) *7264 Aug. 10 (1756).* C. M. Cehan Racoviţă; să nu se facă năpaste la vădrărit (Uricar II. 67.)

17) *7265 Febr. 20 (1757).* C. M. Cehan Racoviţă rădică văcăritul, fila 40 (Uricar IV, 6).

18) *1267 Iunie 23 (1759).* Ion Teodor Vodă Calimah pentru şcoale (I. Neculce III, 226). fila 46.

19) *1764 Iuli 15.* Gr. A. Ghica pentru preuţi, fila 50.

20) *7272 Oct. 15 (1763).* Gr. I. Vodă Calimah pentru pogonărit şi năpasta la vădrărit, fila 57. (Uricar I[8]. 289.)

21) *7274 Ghenar 1 (1766).* Gr. A. Ghica Vodă pentru zilele boerescului, fila 63. (Uricar II, 217).

22) *1767 Mai 28.* Gr. I. Calimah tot pentru boeresc fila 66. (I. Neculce III, 226).
22 bis) *1768 Ghenar.* Gr. I. Calimah pentru gorştină (Uricar I², 338) fila 66r.
23) *1774 Iuli 14.* Graf Rumianţof către Mitropolit pentru pace fila 68 (Uricar I², 61).
24) *1775 Apirl 14.* Pentru boeresc fila 71 (I. Neculce III. 227).
25) *1775 Noembre 15.* Gr. A. Ghica Vodă pentru şcoale, fila 73 (Uricar I³, 74).
26) *1777 April 1.* Gr. A. Ghica Vodă pentru aşezarea obiceiurilor şi bunelor orânduele, fila 77.
27) *1777 Sept. 30.* Gr. Ghica Vodă, îndatoririle sătenilor către stăpânii moşiilor, fila 80.
28) *1778.* C. D. Moruz pentru şcoala de la Patmos (greceşte), fila 82.
29) *1785 Sept. 1.* A. C. Mavrocordat Vodă iertarea vădrăritului şi a goştinei la boeri, fila 86.
30) *1785 Oct.* A. I. Mavrocordat Vodă pentru schimburi şi vânzări, fila 88.
31) *1785 Noem. 10.* A. I. Mavrocordat pentru ţigani fila 92.
32) *1785 Dec. 1.* Veniturile spitalelor Sf. Spiridon din Iaşi fila 97.
33) *1785 Dec. 28.* A. I. Mavrocordat pentru daniile, schimburi şi vânzări de ţigani, fila 99. Este şi un exemplar tipărit în ruseşte şi moldoveneşte; are 8 file tipărite.
34) *1792 Noembre 25.* A. C. Moruz Vodă pentru codri, păduri şi dumbrăvi şi lunci, fila 108 (cf. Uricar I². 346).
35) *1792 Noembre 14.* Hotarele Moldovei despre Transilvania, rădicată de N. Hangerli hatman şi Lupul Balş ban (anul egirii 1207. Rebiiul evel 29), fila 112.
36) *1793 Mart 25.* M. Gr. Suţul Vodă pentru ţiganii domneşti, lingurari şi ursari fila 116 (Uricar I² 282).
37) *1794 Dec. 1.* M. Gr. Suţul Vodă pentru cărţile de dat în slujba cuniţii fila 179.
38) *1794 Dec. 19.* Ponturile pentru păduri, fila 121.
39) *1799 Dec. 10.* C. A. Ipsilant Vodă pentru veniturile Sf. Spiridon din Iaşi, fila 124.
40) *1800 April 18.* Anaforaua Mitropolitului Iacob pentru şcoale, fila 125 (I. Neculce III, 126).

b) O hartă a judeţului Iaşi

In interesantul studiu, ce dl. Ion Rick publică în Anuarul Şcoalei Normale III, pg. 149—153, asupra *„Schimbărilor teritoriale ale judeţului Iaşi"*, se aduc şi 3 schiţe de hărţi, din care una după Cantemir (secl. XVIII), unde ţinutul Iaşi trecea peste Prut până în Răut; alta de la jumătatea secl. XIX-a, cu limita de sus Bivolarii, şi limita de jos Poenii şi Măcăreştii pe Prut.

Pentru complectarea ştirilor vechilor întinderi teritoriale ale ţin. Iaşilor dăm mai jos arătările unei *vechi hărţi, a ţinutului Iaşi*, găsită în hârtiile Conăcheşti, aflătoare la Stânca (Surete ms. III. 19—21). Harta priveşte valea Prutului de la vărsarea Jijiei în Prut şi spre nord până în sus de Stefăneşti, *la odaia lui Başotă pe Stânca.*

In total sânt 78 de puncte, sate, selişte şi alte indicaţii, şi se arată distanţa dupe timpul de mers de la un sat la altul. Satele sânt arătate de o parte şi alta a văii Prutului şi Jijiei, arătând ca hotar spre apus *dâlma dealurilor* şi şiraoa slujitorilor ocolaşi.

Iată şirul arătărilor topografice:

			Prutul		*Jijia*
1	Stefanachi Bantaș	1	Mitocul	gura Jijiei din Scoposeni	
		2	Valea Văleșoaia	prin Scoposeni; din Sco	poseni și Bohotin
		3	Cotul Manciului	Sberoaea din Hiliuș i gura	Bohotin *un sfert de ceas*
		4	Zberoaea	In drumul carălor din Ji	jia, din Sberoaea, Scoposeni *jumătate ceas*
		5	Cotul Porceștilor	Drept cotul Corbului din	Isaia drept Valea Corbului
		6	Gura văii Bereasa	în cotul lui Bulhosă din	satul Bohotin și Bazga
		7	Valea vișan Coloneț	drept dealul marmurei din	Bazga
		8	Cotul lui Nanu	Grozeștii din Bazga, din	Cozia, din Măcărești și Hilița
		9	Bărbăoani	cotul lui Chiriac, tot Gro	zeștii din colțul Cornei și din Hilița; *un sfert de ceas*
		10	Gura văii Boldurești	Sălăgenii, din Sălăgeni și	Hilița; *un sfert de ceas*
		11	Rateșul ot Frăsinești	satul Colțul Cornii din col	țul Cornii; *un sfert de ceas*[1])
		12	satul Chițcani	In Poiana Piștei pe Măcă	rești, din Măcărești
		13	Valea Brătulenilor	tij Măcăreștii, drept satul	(rupt) *un ceas*
		14	Valea Roșcăi	Pe Costuleni Gălății, din	Costulenii lui Ralet
		15	Valea Helgei	malul gol pe Prisecani,	din Costuleni și Hilița *un sfert de ceas*
2	Medelnicerul Constantin Tăutul	16	Mitoc	Pe Prisacani drept drumul	din Prisacani și Hilița
		17	Valea Balota	satul Morenii	
		18	Cotul Armenilor Odaia „	In dreptul Osoiului	
		19	Cotul Țuțorei *unde au fost magaziile*	Oprișenii	
		20	Cotul Bărleuți	satul Țuțora *drept gura Bahluiului*	
		21	odaia Țuțora	Pe Cristești; odaia	
		22	Unghenii	Pe Ungheni; *trei sferturi de ceas*	
		23	Satul lui Onofrei	Mănzăteștii vechi sau Berești	
		24	Cotul Neculai Zagarancea	Pe coada Stăncii	
		25	satul Sămseni	Slobozia Bran	
		26	Petrești	Petrești	
		27	Medelenii	Slobozia Medeleni	
		28	Medelenii-Blăndești	Cotul Ganei	
		29	Blăndești	pe moșia Icușenii	
		30	Sculeni	La Sculeni	*un sfert de ceas*
3	Paharnicul Vasile Patron		*Ocolul Turia*		
		31	Sculeni	Sculeni	
		32	Sculeni	tot Frăsuleni	
		33	odaia Stroici	Frăsuleni	
		34	Guzan	Sorca	
		35	Tocsobeni	Șendreni	
		36	Vrănești	Pe Perieni	
		37	Vrănești	Perieni	
		38	Vrănești	Pe Bălteni	
		39	Onțenii	Pe Bălteni	
		40	Onțenii de sus	odaia Vladomira, *jumătate de ceas*	
		41	Hăcești	Trifeștii vechi	
		42	drept Banariu	tot Trifești *jumătate de ceas*	
		43	Valea Rusului	Trifeștii lui Păun *jumătate de ceas*	

1). Până aici astăzi este județul Fălciu. Distanțele astăzi sunt acestea: din Scoposeni la Grozești 9100 m; din Zberoae la Grozești 7300 m; din gura Bohotinului la Grozești 10300 m. din Grozești la Salăgeni 4600 m., din Grozești la Colțul Cornii 6800 m. Gh.

			Prutul	
4	Medelnicerul Andrei Bădărău	44	Conceni	Zabolotenii lui *Beizadea* [1]
		45	tot Conceni	pe Zaboloteni
		46	drept Drujăneni	Zabolotenii Fotei
		47	drept Iurcani	pe moşia Roşcanii *trei sferturi de ceas*
		48	tot Jurcani	Soloneţ *jumatate ceas*
		49	drept Călineşti	Cotul Negru
		50	tot Călineşti	tij cornul negru sau Biholari
		51	tot Călineşti	tij cornul negru *un ceas*
		52	tot Călineşti	pe Burieneşti — Burieneşti *un sfert de ceas*
		53	tot Călineşti	Tabăra
		54	tot Călineşti	tot Tabăra
		55	drept Chetreşti	tot Tabăra *jumatate de ceas*
5	Sardarul Ioniţă Săcară	56	drept Ciuciulea	Bădărăii [2]
		57	tot Ciuciulea	Durneşti
		58	Chilia	tot Durneşti, *un ceas ;* de departe de Prut fiind cotit Prutul
		59	Bisericani	odaia Petricani
		60	drept Tomeşti	Găureni *un sfert de ceas*
		61	Munteni	pe moşia Răngileştii *un ceas ;* **Pruteţul**
		62	Bolotina	tij pe Rănghileşti
		63	din sus de Bolotina	din jos de Dămideni
		64	Vasilăuţii	din sus de Dămideni
		65	Cotul Vasilăuţii	Băscăteni *jumătate de ceas ;* **gura Başăului**
		66	în cotul morii Vasilăuţilor	tij pe Băscăteni
		67	drept Vasilăuţii mari	în cătunul Istrăteni tot pe Băscăteni
6	Serdarul Dim. Gavrilaş	68	tot pe Biscăceni	tot pe Biscăteni *jumătate de ceas*
		69	drept Tomageni Vasilăuţi	pe Ostopceni *un ceas*
		70	drept Avrămeni	pe Bobuleşti din gios de mori
		71	tot drept Avrămeni	tij pe Bobuleşti. **Pruteţul**
		72	drept Braniştea	în lunca Bobuleştilor—Bobuleşti
		73	tot Braniştea	pe Bădeuţi - Bădeuţii
		74	Brăteni	pe Ştefăneşti din gios de târg Bahrineşti, Ştefăneşti
		75	Ploscureni	Stânca
		76	Ploscureni	la mori *jumătate de ceas*
		77	tot Ploscureni	pe Stânca
		78	Costeşti	din sus de *odaia lui Başotă* pe Stânca [3]

Obs. După transcrierea făcută de C. Dimitriu, elev normalist în clasa V-a, în anul 1901.

Comunicat de *Gh. Ghibănescu*

1). Azi al Sturzei.
2). Până aci vine astăzi ţinutul Iaşilor ; şi trece în ţinutul Botoşanilor.
3). De aici începe ţinutul Dorohoiului.

VIII. RECENSIUNI

L. T. Boga. *Documente Basarabene Vol. I (Foi de zestre) vol. II (Scrisori şi ravaşe) Chişinău 1928.*

Arhivele Statului de Chişinău au parte de un şef harnic, destoinic, cu dragoste de carieră şi un cercetător asiduu al trecutului nostru naţional istoric. Cu prilejul îmbogăţirei Arhivelor statului cu cele peste 3000 documente aflate de d. Ionescu Darzeu în podurile Curţii de Apel din Chişinău, dl. Boga a găsit un izvor nesecat de informaţii. A inventariat cu toată atenţia toate vravurile de doc. şi dresuri; a ales documentele ce privesc secţia istorică şi în dorul de a înzestra lit. istorică cu cele cuprinse în depozitele arhivelor n'a început cu pământul, ci cu oamenii: *foi de zestre* şi *ravaşe*. Urmărea un scop autorul: nu să dovedească că pământul a fost moldovenesc, aceasta nu se contestă, dar că a pulsat o viaţă moldovenească în vremea Ruşilor. Ca să fie o viaţă moldovenească între 1812—1900 cu ce se poate dovedi mai bine ca foile de zestre şi ravaşele particulare. Cele 2 prefeţe ilustrează acest adevăr.

Autorul ne dă 40 de foi de zestre şi 213 răvaşe particulare. Un indiciu alfabetic de oameni, lucruri şi obiecte; cum şi o tablă cronologică închee amăndouă volumele.

Ne felicităm şi de lucrarea d-lui Boga, cât şi de duhul romănesc care răsare la fiecare pas din alegerea sa de documente.

***

G. Bogdan-Duică. *Vasile Alexandri. Bucureşti 1926.*

Volum omagial la inaugurarea mausoleului de la Mirceşti în 1926. O cetire plăcută, atrăgătoare, instructivă şi de sinteză a unei vieţi fecunde şi fericite. Rari oameni s'au bucurat trăind de atâta vază şi proslăvire ca V. Alexandri. Numele i-a mers crescând, şi noi care am trăit Răsboiul Neamului, dar ca copii am simţit şi fiorii războiului din 1877, ne-am legat în minte faptul: răsboiul din 1877 a fost *mic*, dar a avut parte de oameni *mari* şi de cântăreţi *mari;* răsboiul de întregire a fost *mare,* dar n'a avut parte de cât de oameni *mici* şi de cântăreţi şi *mai mici.*

V. Alecsandri e un redeşteptător de energii, un hrănitor de conştiinţi, un cântăreţ fără păreche, un artist desăvârşit. In el s'a oglindit şi cerul şi pământul, dar şi sufletul omului. Şi rari scriitori au dat neamului o parte mai bogată din sufletul lor ca V. Alecsandri. El ocupă locul întâi în toate, căci el e tipul reprezentativ al unei epoci.

Il cunoaştem pe Gh. Bogdan-Duica miticulos, buchinist, de-o erudiţie enervantă. Aici din contra; erudiţia este atâta cât trebue să explice ceva. A cules din viaţa bogată a marelui poet, marile pagini şi ca o albină lucrătoare a găsit în deajuns nectar în frumoasa şi bogata viaţă a poetului ca să aibă ce ne da.

***

A. Marcu. *V. Alexandri şi Italia. Bucureşti 1927.*

In acest studiu se întroduce cu o privire generală asupra *romantizmului,* apoi atinge *teoria realizmului,* în luptă cu *personalitatea autorului* şi cu presupusa origină italiană a lui V. Alexandri, de pe tată, şi de pe mamă (Cozoni). Din toate aceste con-

statări trece la alta: necesitatea lui V. Alexandri de a trăi în ţări cu *clima Mediteranee*, deci pasiune pentru călatorie (1839 în Italia, Buchetiera de Florenţa; 1840 în Moldova cu C. Negri), 1845 cu Elena Negri, *cu Niniţa în Gondoletă:* 1847 cu Elena Negri şi Nec. Bălcescu în Sicilia; 1848 în Spania, Maroc; ambasador în apus 1859 (*Ruscala*), 1861 (Cavour), Torino, 1878 în Montpellier, Ginta Latină, Canini, Mocchetti; Mazzini.) In toate aceste împrejuri sufletul poetului s'a lăsat legat de vise, de dragoste, de alean, de dor, de afaceri politice, de curente literare, de prieteni, de diplomaţi, aşternându-le pe hârtie fie ca versuri frumoase fie ca proză poetică, fie ca corespondenţă literară şi ca amintiri şi ca descrieri de călătorie. Admirator al Italiei, el e contra curentului italian în literatura cultă, critică şi râde de sistemul lui Eliade, căci simţul artistic precumpăneşte la autor pretenţiile de şcoală istorică şi filologice.

Despre toate aceste se ocupă d. Marcu cu o erudiţie de informaţii, care nu obosesc cetitul, deşi sporeşte interesul.

* * *

Th. Capidan. *Megleno-Românii. Bucureşti 1928.*

Incă din 1910, autorul a vizitat Macedonia, întovărăşit de revizorul şcolar C. Cionga şi de secretarul I. Bura. A văzut centrele: *Liumniţa*, *Cupa*, *Ţărnareca*, *Oşani*, *Lugmiţa*, *Birislav*, *Huma* şi *Nanta* turcită. Stând şi ascultând discuţiunile încinse între cei locali, în tăcere îşi nota particularităţile de intonări, rostiri, construcţii şi forme lexicale. Cetirea observărilor asupra dialectului *meglenit* cum şi povestirea asupra faptelor de cruzimele săvârşite asupra regiunii, ne explică rărirea elementului aromân în părţile locului, căci numai în Cadrilater au fost aşezaţi 349 familii megleno-române şi 130 familii aromâne din ţinutul Meglen.

In acest al 2-a volum, dl. Th. Capidan ne dă 17 cântece, 94 basme, 100 minciuni (cimilituri) şi 1000 de expresii (frazeologie). Cimiliturile sunt grupate după obiectele de ghicit, iar expresiunile sunt aplicate în limba literară ca: añ am patru fraţ — añ ună cămeaşă criscuţ, ugudea (gâci) ce-i? (nuca).

— Am un dead — (moş) cu trei păr ăn groab (spate) — ugudea ce-i? (scaunul).

Intre expresii cităm câteva: Căt ăndeasă — cât îndoapă; sta ca vrină naie bărliva — sta ca o oae zăpăcită — ăn bumbac crescut — cu dracu'n buric amnă (umblă); — Ce cărbuni ănvălit ăi ! — mare drac iaş (eşti); — Ca dracu după popă si ţăn, etc.

Cred că n'ar strica ca bucăţi scrise în dialectele limbei române să fie obligator puse în cărţile de cetire, cu începere încă din clasa III, plecând de la cele mai uşoare, pentru a lărgi cercul cunoştinţelor de limbă şi neam chiar la cei cu clasele elementare de gimnazii.

* * *

Ion Colan. *Viaţa şi operile lui Ioan Barac. Bucureşti 1928.*

Este cea mai complectă lucrare asupra puţin cunoscutului, dar atât de răspândit scriitor ardelean Ioan Barac. Născut la *Alămor* la 1776 din pr. Ion Barac, a fost profesor în Avrig, apoi la Braşov translator. A a avut 5 copii: Iustina, *Iosif protoereu*, *Maria*, *Ioan* protopresbiter cu soţia lui Elena, şi Gheorghe. Numai Iosif avu copii: Victor Barac, Vicenţiu Barac, Maria căsătorită cu Gavril Munteanu, directorul Gimnaziului din Braşov şi Tatiana, căsătorită cu Gh. Belissimus, profesor la Iaşi.

La şcoala Normală din Scheiul Braşovului, înfiinţată pe la 1778, fu rânduit profesor şi Ion Barac, pe lângă M. Munteanu, Zaharia Duma, Radu Temp[illegible] până în 1805, când trece ca tranzlator la primărie, şi funcţionează până la 1848, Iulie , când moare în vrâstă de 72 ani.

Stărue asupra lui *Arghir şi a prea frumoasei Elena*, şi arată că a avut de model lucrarea lui Albert Gergey *„Histoire egy Argirus neuu Király firól"*, care şi a-

cesta ar fi luat-o de la Italieni, după ediţia din Debreţin 1781; dar încheie că povestea lui Arghir n'a putut fi luată de Gergey din italieneşte; ci povestea îşi are origina în Mitologia Greco-Romană, că şi Gergey a cunoscut basmul românesc, care fiind ardelean, dacă nu chiar român, a versificat pe Ungureşte şi că Barac a prelucrat opera lui Gergey, cunoscând poveştile româneşti.

Vorbind de celelalte scrieri le împarte în opere publicate (8 la număr), opere postume (3 la număr), scrise rămase în manuscript (8 la număr) şi în manuscriptul No. 208 de la Academie încă alte 8 schiţe; iar 4 scrieri publicate cu totul.

Ca ziarist la Foaia Duminicei, Ion Barac a avut prilejul să publice cele mai multe din lucrările sale în foiţa ziarului; a colaborat şi la Foaea pentru minte a lui Gh. Bariţ, cumnatul lui.

* * *

M. Cartojan. *Fiori di virtù în literatura românească. Bucureşti 1928.*

Floarea darurilor, tipărită după original grecesc în 1700 de ieromonahul Filotei Sfântagoreţul, prin îndemnul lui C. Sarachiu pah fiul doctorului Criteanul a avut parte de vechi traduceri, încă din secl. XVI-a, din care cea mai veche copie păstrată azi e în Codex Negoianus, a lui popa Ion din Sânpietrul (al Haţegului ?) din 7128 (1620). Studiul comparativ al textului Fiori de virtu în Greacă, sârbească, rusască şi românească analiza gramaticală, lexicală şi literară a textului din Codex Negoianus din 1620, acesta e subiectul acestui prea erudit studiu asupra cărţii, care a atras gustul de lectură al bătrânilor noştri, căci este un lucru cunoscut: şi bătrânii noştri boeri şi călugări cetiau, iar cărţile de literatură estetică şi istoria universală au avut cătare în bibliotecele noastre vechi, căci se găsesc nu numai cărţi de ritual, şi de letopiseţe, ci şi cărţi de lectură morală şi literară.

Pe lângă cărţile de literatură populară scrisă, mai erau cetite şi cărţi de literatură estetică. cari se găsesc copiate în aşa zisele *Zbornice* ale vremilor de demult.

'άνθος τῶν χαρίτων = Fiori di virtu = Floarea darurilor = цвѣт дароканим.

Iar leagănul acestor vechi traduceri pare a fi Ardealul, căci acolo erau din vechi masele compacte de români, în ţara Haţegului, în ţara Fagaraşului, în ţara Bârsei, în ţara Şomeşului, în ţara Mureşului, în ţara Oltului, în ţara Oaşului şi acolo s'a simţit întâi şi întâi nevoe de carte dată pe *rumăneaşte.*

* * *

Ştefan Paşea. *Glosar dialectal. Bucureşti 1928.*

Autorul dă lista comunelor de pe unde s'a adunat material lexical, şi publică în glosar numai acele cuvinte ce lipsesc în dicţionarul l. române, şi chiar în Tiktin nu sunt cunoscute ori ca formă, ori ca înţăles.

Când ceteşti lucrarea d-lui Paşea ai impresia că citeşti o limbă străină oraşelor, şi că ori cât de mare cunoscător ai fi a limbei tale îţi rămâne necunoscut, deci nu circulă în literatura estetică tot materialul lexical al graiului. Multe cuvinte sunt date cu etimologiile lor. Dacă şcoala secundară prin lecturile variate date elevilor ar face şi exerciţii lexicale cu elevii, s'ar încetăţeni în literatură multe cuvinte rar întrebuinţate azi şi s'ar spori mult întroducerea şi unificarea limbei literare.

* * *

Dr. Andrei Veress. *Note şi scrisori Şincaiane Bucureşti 1928.*

Cu prilejul publicării a 9 scrisori de ale lui Şincai autorul povesteşte după acte peripeţiile vieţii marelui român, care ar explica scopul scrierii scrisorilor către Daniel Cornides şi către Kovachich.

* * *

I. A. Basarabescu. *Două epoci din literatura română*, Bucureşti 1928.

Autorul literat şi critic—expune sinteza sa asupra stării lit. române înainte de războiu şi de după războiu. Sămănătorism, Poporanism, Simbolism, după cele 3 mari reviste Semănătorul (Iorga), Viaţa Românescă (Stere), Viaţa nouă (O. Densuşeanu).

Un fugitiv escurs prin seria revistelor vechi şi nouă. Incheierea e plină de speranţe : o armată de ageri mânuitori ai condeiului—un semn prevestitor de viaţă rodnică; apele nu-s limpezi—prorocia este temerară; o faţă nouă a lit. române trebue să iasă la iveală. Timpul va hotără. Cere mai multă solicitudine statului, editorilor şi publicului cetitor.

* * *

C. C. Giurescu *Nicolae Milescu spatarul*, Bucureşti 1927.

D. C. C. Giurescu polemizează cu Badde'ey (Russia, Mongolia, China, London, 1919) care emite părerea că opera spatarului N. Milescu ar fi un plagiat după iezuitul Martini (Atlasul Chinei). Constată că lucrarea lui Milescu este un raport oficial cerut de guvernul rus; el a folosit atlazul lui Martini.

Face descrierea ms. grec proprietatea d-lui Russo, ce ar fi aparţinut Mavrocordaţilor, şi ms. grec N. 154 de la Academie. Apreciază din p. v. ştiinţific traducerile vechi ale lui Gh. Sion (An. Ac. X 89—181), a lui Miron Niculescu (Bul. Geografic II 1904), a lui Em. C. Grigoraş *inutilizabilă*.

Asupra *Cărţii cu multe întrebări* despre care vorbisem şi eu în lucrarea mea *Leastviţa*, o atribue ca şi N. Iorga tot lui N. Milescu spatarul, nu lui Nec. Răcoviţă spatarul din 1661.

Dă apoi traducerea textului grec al călătoriei din 7183 Mart 3 cum şi o parte din Cartea cu multe învăţături.

Faximilele privesc pag. I a ms. grec, pg 344 a ms. Rusu, fila 180 ms. Acad. (114). Titlul ms. slav. de la biblioteca Naţională Paris N. 35. folio 269 a ms. 494 de la Acad. rom. şi autograful lui Milescu pg. 332 a ms. 580 de la Acad. Rom.

* * *

I. Lupaş. *Doi umanişti români în secl. XVI-a*, Bucureşti 1928

Pr. I. Lupaş, dă la iveală date noui şi sumare asupra vieţii şi activităţii a 2 Români din secl. XVI, cari au avut un rol precumpănitor în interesul trebilor publice ale Ungariei. Este *Nicola Olahul*, arhiepiscop de Strigonium şi primat al Ungariei şi *Mihai Valahul.*

Nicola Olahul născut 10 Ianuarie 1493, era de loc din Muntenia, coborîtor din Drăculeşti. Tatăl său Stoian (Stefan) era fiul Marinei, sora lui Iancu Corvin de Huniade; deci el era nepot de văr lui Mateiaş Corvin Regele Ungariei. El moare la 14 Ianuar 1568 la Bratislava. El are scrieri istorice (*Hungaria, Atilla* şi *Cronica...*). Are şi scrieri religioase.

Mihai Valahul (Csaki) s'a născut la 1490 în Bihor, iar strămoşii săi erau *cavaleri* încă din 1268 de supt Stefan V. El ajunge protopop în 1543 şi canonic de Alba Iulia. Prieten al lui Zapolya. El moare la 1572. In anexe dă 6 documente.

* * *

M. Georgescu-Tistu. *Folklor din judeţul Buzeu*. Bucureşti 1928.

Materialul adunat în vara lui 1920 o lună de călătorie prin Buzeu, valea spre Nehoiaşi, după invitarea Academiei Române, dă prilej autorului să explice în prefaţă felul cum a cules, firea ţăranului român, rolul învăţătorilor în strângerea de folklor, observări asupra graiului Buzoian un amestec de graiu moldovenessc (urieş. cine, kept, la şesilea), şi de muntenesc (pă), un arhaism morfologic (plecân*dă*).

Se dă în colecţie 233 de poezii şi poveşti.

Un mic glosar, un indice de nume şi lucruri şi o hartă a regiunei exploarată. Iată ce cuprinde interesantul volum al d-lui Georgescu-Tistu.

* * *

A. Vasiliu (Tătăruşi) *Balade şi legende. Bucureşti 1928.*

Fostul şi dragul meu elev, a rămas cum l'am cunoscut; un pasionat culegător popular, un îndrăgostit de satul lui, de fluieraşul lui de soc, de taclalele satului, de vraja cuvântului bătrânesc ne mai dă la iveală un volum de poveşti, culese din gura moşnegilor satului său de naştere, de creştere, de maturitate, de bătrâneţe. Raportul de recomandare a lui V. Bogrea, o prefaţă scrisă şi cu tâlc de autor, un *glosar de cuvinte*, însoţesc şi întregesc cele 23 poveşti şi 8 legende populare.

* * *

Ciauşanu, Fira şi Popescu. *Culegere de folclor din jud Vâlcea şi împrejurimi. Bucureşti 1928.*

Raportul d-lui Sextil Puşcariu cu îndrumări de orientare la tipărit volumul, o prefaţă a culegătorului Gh. Ciauşanu, profesor secundar, un glosar foarte bogat de cuvinte, ce vin în poeziile culese, întregesc cele 576 poezii lirice, 168 satirice (chiuituri) 93 ghicitori şi 16 descântece.

* * *

N. Iorga. *Războiul pentru indepedenţa României. Bucureşti 1928.*

Academia Română, scrieri, comentări pentru jubileul de 50 ani ai războiului de la Plevna.

Cartea cuprinde 13 capitole, un epilog, note şi apendice. Cele 12 vederi sunt: Iaşii in 1877, Primirea Ţarului Alexandru II, în gara Ploeşti, Prezentarea trupelor ruseşti la Ploeşti prinţului Carol I. Intrarea Ţarului în Bucureşti. Ţarul în faţa Palatului domnesc, Tabăra rusească într'un sat românesc, Asaltul de la Griviţa, atac de vânători, Galaţii în 1877, Intrarea Ţarului în Ploeşti, Bucureştii în 1877.

Prefaţa este enigmatică, iar lucrarea se sprijină pe materialul tipărit; se pretinde a reprezenta adevărul, fără nici o altă precizare. In expunerea calmă se ascunde un sentiment, pe care cu tot caracterul comemorativ al scrierii, n'a voit să-l exprime în forma, pe care ipocrisia şi lipsa de talent le-au banalizat. Cetitorii vor aprecia.

Iată cele 13 capitole şi Epilogul. 1) lipsa ideii de independenţă în trecutul mai îndepărtat. 2) Ideia independenţii româneşti în străinătate. 3) Turcia nouă ca factor al independenţii Româneşti, 4) Instalarea lui Carol I şi ideia de independenţă. 5) România şi războiul Sârbo-Turc (convenţia secretă de la Reichstadt). 6) Originile alianţii cu Rusia. 7) Acţiunea oficială în războiul ruso-turc, şi independenţa românească. 8) Sentimentul public, independenţa şi războiul. 9) Inaintarea Ruşilor şi planul de colaborare. 10) România şi începutul luptei ruseşti dincolo de Dunăre. 11) Operaţiunile româneşti până la căderea Plevnei 12) Negocierile de pace, ce dau râpirea Basarabiei, 13) Mărturisiri străine despre România. Iar în epilog: cei patru factori ai independenţii:

Carol I, C. A. Rosetti, M. Cogălniceanu şi Ion C. Brătianu.

Tonul general este de a se acredita că istoriceşte vorbind tendinţa de independenţă, nu e pornită din rărunchii naţiunii, nu din pregătirea politică a clasei diriguitoare, ci din temperamentul şi conştiinţa de Hohenzolern a prinţului Carol. Că războiul a fost un zar aruncat de Vodă Carol pe şesul ţării, fără tratat, ci pe încrederea unui împărat. Că oamenii timpului au fost mici, dar cu o îndărătnicie de *vier de la Florica,* de un retor lipsit de idei, de cunoscutul Nec. Ionescu, de un visionar utopist, care

visa libertatea (C. A. Rosetti), de un om mare, M. Cogălniceanu, dar urât de Vodă Carol, de şi-i promisese în taină schimbul de făcut cu Basarabia, pentru linia Rusciuk-Varna, pe care o primea Vodă Carol ca compensaţie.

* * *

N. Iorga. *Ultimile scrisori din ţară către N. Bălcescu. Bucureşti 1928.*

Cu prilejul publicării a 15 scrisori adresate din ţară lui N. Bălcescu, dă putinţă autorului să povestească ultimile momente ale lui N. Bălcescu. Ori cât de multe ştiri despre N. Bălcescu ni-l arată mai simpatic, căci a iubit mult ţara lui, şi a pătimit plătind cu viaţa sa dragostea de ţară.

* * *

N. Iorga. *Incă un portret a lui Mihai Viteazul, [2 file şi 2 planşe]. Bucureşti 1927.*

Este un tablou în galeria din muzeul Prado din Madrid; şi aparţine şcoalei Flamande din secl. XVII. Pe lângă tabloul lui Franz Francken al II-a cu Mihai în suita lui Rudolf II; dat drept Cresus; în acest nou tablou se înfăţişază Irodiada aducând capul lui Ion Botezătorul; iar Mihai stă aplecat lângă stâlp, pare că ar gândi la capul lui Bathory.

* * *

N. Iorga. *Imperiul Cumanilor şi domnia lui Băsărab. Bucureşti 1928.*

In acest mic memoriu d. Iorga atinge o mulţime de chestiuni, unde tonul întrebător al problemelor domină mai toată lucrarea!

O unguroaică Mairora este o româncă Mărioara în secl. XIII; Tatarii creştini din sec. XIV sânt Valahi. Un şef al cavalerilor deşertului Taksubo, este un strămoş de al boerului muntean Tocsabă; de un sat Tocsobeni în Moldova; sufixul *abă* se găseşte în *Tălabă*, Tăn*cabă* şi în Basa*rabă.* In numele unui şef cuman *Borz*, ar fi tulpina lui *Borzea, Borcea.*

Apoi cum Ruşii moscoviţi continuă hanatul Tatarilor, asemenea hanatul Cumanilor se continuă în domnii a toată ţara Românească.

Elogiile aduse organizării statului Cuman, care a durat 200 de ani şi a dat un rege pe Ladislau Cumanul, a dat o regină în secl. XIII, a dat un Codex Cumanicus, etc., încheie această mică schiţă istorică.

De ar trăi Hajdeu ar subscrie din toată inima la tonul acestui memoriu.

* * *

N. Iorga. *O gospodărie moldovenească la 1777. Bucureşti 1928.*

După un catastih de cheltuelile casei pe 1777 făcut de log. Şerban pentru casa dsale Ioniţă Canta biv vel vist. let 1777 Ghen. 1. E o icoană vie a vieţii din o casă boerească veche a cronicarului Ioniţă Canta. O mică rectificare genealogică se face asupra ascendenţilor cronicarului I. Canta. De se puneau în josul paginilor etimologiile cuvintelor arhaice, eşite din uz se înlesnea cetirea şi profanilor.

* * *

N. Iorga. *Brodnicii şi Românii. Bucureşti 1928.*

In acest memoriu d. N. Iorga respinge ideia că Brodnicii ar fi Valachi, sau Bărladnicii sau Bolohovenii Galiţiei. In *Brodnic* se vede Vrancea „Brodnie terra ille vicina" cu Cumania, pe care Regele Ungariei, o stăpânise, iar acum ascultă de Hordă. Aceasta îl face pe autor a ne da o listă de nume, ce se întâlnesc în regiunea Vrancei,

comunicată de dl. An. Gusti. care a făcut cercetări sociologice şi în Vrancea, şi ne aduce 46 doc. Vrâncene din Neruja.

Despre Vrancea adună material documentar 3 tineri: Stahl, Sava şi pr. Ionaşcu.

* * *

Hans Petru. *Relaţiunile lui Iacobus Basilikus Heraclides zis Despot Vodă. Bucureşti 1928.*

Autorul nu voeşte a da o biografie complectă asupra lui Despot Vodă, ci expune viaţa lui Heraclide până la intrarea sa în legătură cu reformaţii germani. Cele spuse se complectează cu 3 anexe din cronicarii timpului.

* * *

Andrei Rădulescu. *Izvoarele Codului Calimah. Bucureşti 1928.*

Multe s'au mai scris despre Pravila lui Calimah. Asemănarea cu legile Austriace, autorul o discută şi arată exagerarea ce s'a produs că domnul Moldovei ar fi tradus şi prelucrat condica Austriacă. El arată că e o lege originală alcătuită din dreptul roman şi greco-roman, din Basilicale şi din dreptul vechiu al ţării.

* * *

Andrei Rădulescu. *Unificarea legislativă. Bucureşti 1928.*

După 10 ani de viaţă unită a României mari şi sforţările parlamentelor da a întinde legile Româneşti dincolo de vechile hotare, lucrarea d-lui A. Rădulescu ca jurist-dogmatic, este bine venită de a arăta spiritul ce cată să conducă în unificarea legislativă. O privire comparativă cu îndrumările altor state, ce au avut aceiaşi muncă întru organizarea unităţii legislative. A intra în analiza amănunţită a principiilor călăuzitoare nu e locul, autorul constată că la noi piedicile de unificare sunt mai mici şi mai uşoare, ca în alte state, cu diferenţieri politice şi etnice mai adânci; căci la unitatea noastră sufletească, influenţile străine; austriace, ungare ruseşti au atins faţa, nu fondul unitar al sufletului nostru românesc.

* * *

Ştefan Meteş. *Contribuţiuni nouă la familia Buhuş din Moldova. Bucureşti 1928.*

Conceput stadiul acesta pe când autorul era învăţător în Geomal (lângă Teiuş) la 1918; alte informaţiuni documentare le-a adunat ca student încă din 1914. Se resimte deci lipsa ştirilor mai bogate, dar chiar cu aceste scăderi. dl. Meteş ne dă o frumoasă contribuţie la istoria unei familii de boeri moldoveni, care a umplut secl. al XVII cu o samă de personalităţi politice de mâna întâia, între care hatmanul Alex. Buhuş ocupă atâtea pagini elogioase în Cronicile ţării.

Inceputul familiei cu acel Buhuş de supt Alexandru cel Bun căruia Domnul îi dărueşte Cozminul 1421; Dumitraşco Buhuş, soţul cel întâiu al doamnei Dafinei, devenită evlavioasă şi credincioasă giupăneasă a vornicului Dabija, ajuns apoi domn, ocupă toată atenţiunea autorului.

La urmă un arbore genealogic ne dă tabloul tuturor încrângăturilor acestei vechi familii, stinse în pragul secl. al XIX ca şi Başoteştii.

* * *

General Radu R. Rosetti. *Regulamentul infanteriei Franceze din 1 Aug. 1791 în legătură cu regulamentele oştirilor Româneşti de supt Regl. organic (1830—1860). Bucureşti 1928.*

Armata rusască cu începere de la 1811 a adoptat pentru instrucţia trupelor sale reglementul francez din 1791. Cu reglementul organic l'a introdus şi în Principate. Deci pentru istoria Oştirei Române lucrarea generalului R. Rosetti ne dă o preţioasă contribuţie.

* * *

General Radu R. Rosetti. *Notele unui ofiţer Norvegian în timpul războiului de la 1877. Bucureşti 1928.*

Locotenentul norvegian Gunnar Sölfest Flood vine în România în iarna lui 1876 şi stă 2 luni în ţară (Bucureşti, Galaţi, Brăila, Buzeu şi Giurgiu). Plecat în Febr. 1877 el revine în Oct. 1877, ataşat la statul major de la Plevna. El e martur capitulării lui Osman Paşa la 28 Noembre 1877; întră în Smărdan odată cu oştirile române. Notele lui sânt foarte interesante şi întregesc ştirile despre mersul luptelor şi oamenii timpului.

* * *

G. I. Brătianu. *Actes des notaires génois de Péra et de Caffa de la fin du treizième siècle (1281—1290). Bucureşti 1927.*

In arhivele Genovei autorul a putut copia 333 documente şi 455 regeste de pe actele Comerciale ale Genovei.

O interesantă şi instructivă *întroducere*, ne dă samă de desvoltarea afacerilor particulare, ce le avea Genova cu orientul, cu Pera şi Caffa: Deşi actele nu privesc raporturi de stat, ci numai afaceri particulare, cetitorul poate desprinde ceva, la umbra cărora licureşte şi mijeşte urzirea elementului românesc în preajma Cafei — Vicina — Silistra—Curtea de Argeş.

* * *

Dr. Andrei Veress. *Păstoritul Ardelenilor în Moldova şi Ţara Românească până la 1821. Bucureşti 1927.*

Pentru cei ce cred că ţăranul Român n'are istorie, să citească studiul d-lui Veress, un foarte laborios şi harnic muncitor pe ogorul Istoriei Neamului nostru, cu un foarte bogat material inedit pentru trecutul nostru, şi se va vedea că pentru ţăranul legat de glie, istoria lui se confundă cu cea a vitelor sale de hrană şi muncă; ţaranul legat de *vitele* lui are istorie veche şi plină de interes. In ve hime la noi două lucruri n'au avut hotar: *Cartea bisericească* şi *Oile:* Una cunoscută şi hrănitoare de duh religios, alta pentru hrana şi îmbrăcămintea românului!

Iar azi când munţii Carpaţi nu sânt hotar, ci sănt în inima României, ce frumos sună viaţa sbuciumată a păcurarilor Bârseni şi Făgărăşeni! Atunci pentru a trece munţii pe coasta de sud aveai nevoe de atâtea forme şi cărţi domneşti! In strădania lor însă de hrană şi pentru vitele lor, parcă citim glasul tainic al neamului: oaea are nevoe să trăiască liberă pe îmbele poale ale Carpaţilor. Trecătorile cu vamă au fost un incident trecător în istoria păcurarilor români, cum şi trecător a fost pentru el cartea românească.

* * *

Gr. Nandriş. *Patru documente de la Ştefan cel Mare. Bucureşti 1928.*

Din colecţia Gh. Sion Gherei (Cluj). Autorul publică în facsimile, cetite şi traduse, 4 documente slavone, identificate din 1480, 1490 (corect *Stănigescul* nu Stăniţescul); 1497 şi al 4-a neprecis.

Publicaţia veche a lui I. Bogdan a fost un bun început pentru epoca lui Stefan cel Mare; pe an ce trece se găsesc şi alte urice, ce nu s'au putut şti de el pe la 1910.

Autorul ar fi fost mai complect, dacă după caracterele scrisului ar fi precizat şi diecii uitaţi!

* * *

Academia Română. *Analele (XLVII pe 1926—27). Bucureşti 1927.*

Intre 18 Iunie 1926—20 Mai 1927 Academia Română a ţinut 34 şedinţe ordinare, iar alte 15 şedinţe generale între 25 Maiu—10 Iunie. Din discuţiunile urmate reiese jalba perma-

nentă a strâmtoririlor materiale, în care zace Academia, aşa că răposatul secretar general V. Pârvan constată cu durere : „Toate ţările au în buget sume votate pentru Academiile respective, cari pot face faţă la astfel de nevoi. *La noi numai instituţiile de caracter şi trebuinţe practice sânt subvenţionate de stat, cele de cultură fiind complect neglijate*" (pg. 15).

Biblioteca Academiei cuprinde 85700 opere în 105190 volume; fişe alfabetice sânt 104980; iar fişe metodice 101285 = 206265 fişe.

Secţia manuscriptelor şi documentelor cuprinde 7033 vol. manuscripte, din care 4833 româneşti, 184 slavoneşti, 1624 greceşti, şi 48850 documente; din acestea 37000 doc. trimise la Moscova şi 161 condice manuscripte. Când vor reveni ele în ţară, şi de vor mai reveni ! Bugetul Academiei este de 28380850 lei şi deficitul anual a fost de 3060163 lei. Asupra acestui deficit d. preşedinte Em. Racoviţă face următoarea observaţie dreaptă: „Academia a fost deposedată de 10569 Ha pământ. Acestea ar fi produs venit anual 22143000 lei şi cuprinsul rentei de expropriere abia dă *2343000 lei deci un deficit permanent. de 19800000 anual! Acest fapt ne explică deficitele permanente ale Academiei. Dacă statul ne-ar acorda subvenţiile promise şi-ar achita prin aceasta, o datorie contractată prin profitul ce realizează de pe urma celor 19800000 lei!* (pg. 113).

Iaşii îşi găsesc locul de cinste în frumoasa alocuţiune, cu care preşedintele Academiei a întimpinat pe generalul M. Berthelot, ales membru de onoare al Acd. Române, „Jassy ! Le nom de notre vieille et glorieuse capitale de Moldavie évoque les jours tragiques du pays presque entiérement envahie de l'armée décimée, désespérément accroché au dernier lambeau de la patrie restée libre, de la population partageant avec les réfugiés ses dernières réserves. C'est à ce moment que vous-êtes apparu, Mon général, avec votre phalangue de camarades de tous grades" (pg. 145).

Cel mai vechiu membru activ al Academiei e d. Iacob Negruzzi ales de la 1881 Mai 26; şi cel mai nou e d. D. Voinov ales la 1927 Iunie 1.

Gh. Ghibănescu

TABLA DE MATERII

I. STUDII: Pagina

Gh. Ghibănescu. Divanurile domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVI-a 1—37

M. Costăchescu. Satele Balţaţi, Codreşti, Mădrâjeşti, Mădrâjacul şi Bojila din jud. Iaşi 38 95

II. DOCUMENTE: Despre locuri (96—138). Lucruri (139—175). Persoane (Familia Michiu (176—185).

Pagina

6917 Ghenar 28 (1409) slavon. Alexandru Vvd. al Moldovei întăreşte lui Giurgiu Ungureanul satele de ocină: Ungurenii, Suhodolu şi la Turluiu, Porceştii, Sperleştii, Negrileştii şi Neag, unde este Neagăş jude şi mai în jos unde e Coman 170

6935 Mai 27 (1427) slavon. Alexandru cel Bun dărueşte vornicucului Cupcici mai multe sate pe Siret şi peste Prut . . . 275

6936 Aug. 5 (1428) slavon. Alex. Vodă cel Bun dărueşte lui Stanciul şi Crăstei satele Bănila şi Iujinţii 299

6937 Mai 27 (1429) slavon. Alex. Vodă dărueşte lui Ioan Cupcici satele Cupca, Neagoeşti peste Prut 273

6963 Aug. 20 (1455) slavon. Petru Vvd. Mold. întăreşte lui pan Trifu Borzescul satele: Beţeşti, unde-i casa lui, în Câmpul lui Dragoş şi Ştefăneşti şi Bolceşti şi jumătate din Mărişeşti şi Ceretiani 172

6964 (1456) Iuni 13. slavon. Petru Vvd Mold. întăreşte măn. Moldoviţa hotarul satului de la gura Brădăţelului 174

7019 (1502). Ştefan Vod. Moldovii întăreşte lui Ion sulger jumătate de sat, din Oişăni, pe Răzina, cumpărat dela Lupu, drept 70 zloţi 168

7016 (1508) Fevr. 2. Bogdan Vod. Moldovii întăreşte măn. Neamţului şateie Telibeciuţii şi Tristeneţul 169

7032 (1524) Iunii 28. Ştefan Vod. Moldovii întăreşte lui Mihăilaş satul Coleţcăuţi, de cumpărătură . 169

7043 Mart 5 (1535) regeste. Petru Vod. Mold., pentru hotarul Văsienilor 209

7055 Nov. 25. (1547) regeste. Iliaş Vod. Ilie vinde Dragului şi Ion, drept 240 de zloţi tăt. $1/8$ din $1/2$, din satul Orâşa . . . 290

7063 Mai 7 (1535). Alex. Vod. Lăpuşneanu întăreşte lui Fedco şi ai lui satele Bănila şi Iuginţii şi $4\,1/2$ fălci vie la Cotnar . . . 301

7077 Iuli 28 (1569) suret. Bogdan Vod. întăreşte Frăsinei ş. a. satul la Făntâna Todcovţii şi Verbia obeniţa 209

7089 Sept 5. (1581) suret. Iancul Vod. întăreşte preetului Ilie ş. a. un loc din pustie la Cetăţue . . 209

7094 Ghen. 9 (1586) suret. Petru Vod. întăreşte măn. Tazlăului stăpânire pe Buneşti, de pe Siret . 210

7097 Dec. 20. (1388) regeste. Petru Vod. dă mân. Moldaviţa satul Onţenii 210

Pagina

7122 Febr. 2 (1614) slavon. Zapisul lui Necoară uşierul prin care vinde lui Popa Simion părţile sale din Mădărjaci, Văleşeni şi Micodim cu 45 taleri 58

7131 Sept. 5 (1622) Sept. 5. Stefan Vvd. întăreşte urmaşilor lui Tăutul log. satele Novosilţi, Rosuşănii ş. a. 210

7135 Iunie (1627) Miron Barnovschi Vodă întăreşte lui Stefan pah. moşia Brăeşti ot Hărlău . . 148

7145 Noembre 24 (1636). Lupul Prăjescul clucer cumpără cu 15 lei părţile lui Lupul Leahul din Mălăeşti 148

7165 Mart 20 (1757) Gh. Ştefan Vodă întăreşte lui Gheorghe vel uşier mai multe locuri de casă in uliţa ciobotărească . . . 135

7173 Sept. 5 (1664). Ruscani. Testamentul lui Tălmaciu comis . 201

7176 Sept. 25 (1667). Tudosiica Joroea cumpără cu 20 lei două vii de la Glig. Fătăciune . . 148

7176 Mai (1668) Sol. Bărlădeanul log. îşi dă zapis că nu va mai cumpăra părţi în Mădârjaci de la răzăşi 59

7177 Febr. 22 (1669). Alex. Vulpe săoarul cumpără cu 2 poloboace de miere (60 lei) un loc de casă de la T. Grama cămăraş . . 135

7179 Febr. (1671). Malcoci căpitan cumpără cu 600 lei de la D. Perjul fiul lui Gh. Perjul Mălăeştii, Hănăsenii şi Bogdăneştii, la Prut 149

7183 Sept. 29 (1674). Neculai din Cărvăsărie cumpără cu 20 lei de la Agahie, o casă de pe râpă în ţigănime 126

7187 Mart 13 (1679). Toader cumpără cu 9 lei casa de la Gheorghe 117

7195 August (1687). C. Vodă Cantemir scuteşte măn. Fătăciune de ori ce dări şi angarale . , 149

1700. Gramota patriarhului Alexandriei, Samuil 207

7209 Mart 4 (1701). C. Duca Vodă carte la parcălabii de Târgul Frumos în pricina lui Ştefan cu răzăşii de Mădărjaci 64

7210 Mai 14 (1702). Duduţa vinde 50 pământuri în Mădârjaci câte 2 zloţi pământul, fratelui său Lupul. 65

7213 Sept. 1 (1704). Zapisul lui Damaschin Cutorce pentru o datorie de 4 lei şi 10 potronici zălogind părţile sale din Mădârjaci unchiului său Ştefan 65

7214 Oct. 13 (1705) Iaşi. Antioh Vodă dă lui Ilie Catargiul comis satul Răcăciuni . . . 241

7215 Mai 7 (1707). Boba dărueşte lui Neculai şi Ioanei un loc de casă în Iaşi 96

7216 Mart 10 (1708). Palaghia vinde lui Stefan Postolachi cu 40 lei părţile sale din Mădărjaci . . 65

7216 Aug. 6 (1708). Toma cupeţ cumpără cu 200 lei o pivniţă de probă şi cu dughiană pe uliţa Hagioaei de la Cărstina , . 136

7217 Febr. 17 (1709). Stratulat Dicăş mărturiseşte de cum merg părţile răzeşilor în Mădărjaci . . 66

7226 Dec. 20 (1717). M. Vodă Răcoviţ dărueşte fratelui său Dumitraşco hatmanul satul Buciuleştii; lui Darie Donici vornic satul Hălăuceştii, şi lui C. Costachi vist. satul Spinoasa, pierdute de V. Ceaurul în hiclenie . . . 155

7226 April 20 (1718). Mărturia lui Ştefan vatav pentru un vechiu zapis făcut de tatăl său pentru Ştefan Postolachi, în Mădârjaci . 66

7231 Dec. 11 (1722). Scrisoare de aşezare între T. Pisoţchi şi Adam sluger pentru hotarele dintre Huşi şi Hârtopul la Suceava . 250

7232 Dec. 23 (1723). Cartea lui Mih. Racoviţă Vodă de stăpânit Stef. Săcară părţile sale din Mădârjaci 66

7239 Ghenar 26 (1731). Dochiţa vinde cu 65 lei lui Andrei Hermeziul părţile sale din Mădărjaci 66

Pagina

7240 Noembre 1 (1731). Cartea lui Gr. Ghica Vodă dată lui St. Săcară să-şi stăpânească părţile sale din Mădărjaci . . . 67
7249 Dec. 23 (1740). Gr. Ghica Vodă milueşte pe Neculai şatrar cu un loc domnesc din mahalaua Frecăului 134
7250 Sept. 1 (1741). Pr. Mihai cumpără cu 70 lei o casă de la Neculai 137
7251 Iulie 5 (1743). Maria lui Mihai Mădărjacul vinde lui Paladi diacon cu 20 lei părţile sale din Mădărjaci 69
7253 Iunie 15 (1745). Anton pisar cumpără cu 90 lei casele pr. Mihai de vale de casele hatm. Radu Racoviţă 137
7256 Dec. 3 (1747). Carte lui Gr. Ghica Vodă în judecata dintre Irina şi Andrei Secară pentru Mădârjaci 73
7256 Iuli 7 (1748). Izvod de toate părţile ce le-a avut Solomon Bârlădeanul vel. lg. în Mădărjaci . 70
7256 Iuli 15 (1748). Marcu vinde lui Paladi preut părţile sale din Mădărjaci cu 41 lei . . . 72
7257 Febr. 27 (1749). Stef. Guţul cumpără cu 23 lei casele lui Gligoraş, calaraş de Ţarigrad, din deal de Căcaina, şi din sus de podul mesercilor . . . 96
7257 Dec. 21 (1749). Stef Guţul is. de aprozi cumpără cu 5 lei un loc de la diaconul Gligoraş . 97
7260 Iunie 7 (1752). N. Tiron vornic de poartă râdică hotarnica locului lui C. Cojocea pe uliţa Străpezăneasa 119
7263 Dec. 9 (1754) C. Cojocea vinde lui Matei Braşovanul un loc pe uliţa Trepezăneasa cu 40 lei. 119
7263 Iunie 10 (1755). Carte de mărturie dată Mitropolitului Iacov de către răzăşii de Codreşti pentru partea lui Solomon Bărlădeanul b. vel lg. în Cudreşti . . . 49

Pagina

7263 Iunie (1755). Zapis prin care Despa vinde cu 7 lei Mitropolitului Iacov părţile sale din Cudreşti. 50
7264 Iuli 30 (1756). Mărturie hotarnică pentru locul de casă a lui Mihail Cupeţ şi Stefan Guţul . 97
7265 April 12 (1757). Vasilca Soponăriţa vinde o casă spre Bahlui lui Dragomir cu 40 lei noi . 120
7265 Mai 22 (1757). Dania Mitropolitului Iacov făcută în satul Cudreştii lui Vasile Ilie Herescu finul I. P. S. S. sale . . . 51
7266 Sept. 6 (1757). Carte de judecată a lui Gr. Ghica Vodă in pricina dintre Rughina Guţul şi Mihai Cupeţ pentru un loc de casă . 98
7267 Febr. 27 (1759). Dragomir soponarul vinde lui Ene Narage blanar casele sale pe uliţa Frecăului cu 45 lei 120
7268 Dec. 5 (1759). Iane Naranga blanar vinde cu 950 lei lui Mărza bacal casele sale de pe uliţa Frecăului 121
7268 Mai 20 (1760. Mărturie hotarnică pentru locul de casă a lui Iordachi pârcălab de Iaşi, de vale de Târgul făinei . . . 98
7268 Iunie 31 (1760). Cartea de judecată a lui Man. Costachi vel lg. în pâra dintre C. Cravu şi Iordachi parcalab pentru un loc de casă în Iaşi den vale de Târgul făinei 99
7268 Iunie 14 (1760). Mărturia hotarnică cu locul lui C. Croitorul, în mahalaoa Făinei, despre Călcaina 99
7269 Iulie 16 (1761). Izvod de pământuri în Mădărjaci pe bătrâni . 80
7271. Sept. 5 (1762). M. Jilinco cupeţ cumpără cu 45 lei un loc cu casă de la Iordachi Cantaragiul . 100
7271 Iuli 3 (1763). Carte de judecată a lui Gr. Ion Vodă pentru judecata unui loc de casă între M. Jilinco şi neamurile sale . . 101

Pagina

1766 Aug. 25. Caraonfil dă chizăşie pentru 15 lei luaţi cu baş de la Constantin Croitoriul . 101
1773 Ghenar 15 Cartea de judecată a lui L. Balş log. între Caraonfil şi C. Croitoriul pentru un loc de casă în Târgul Făinei . . 101
1773 Aug. 17. Chiriac meserciul cumpără cu 85 lei casele Ioanei Tureatcă în ţigănime . . 138
7252 Iuli 23 (1774) Sănica ia în primire un loc de casă de la moşul ei Costantin . . . 102
1776 Iulie 3. Cartea de judecată între Stefan Leventul Guţul şi Cost. Croitorul pentru un loc de casă din Iaşi 103
1777 April 10. N. Cazacliu cupeţ cumpără cu 810 lei locul de casă a Sandei Averoae din mahalaoa Frecăului 134
1781 Mart 27. Carte de judecată către Dochiţa şi Toader pentru un loc de casă din Târgul Făinei . 104
1782 Iulie 25. C Nicolau diac de visterie cumpără cu 550 lei casele lui M. Ungurul, din Muntenimea de sus 129
1782 Iulie 25. Cazamir Ungurul cumpără cu 100 lei casele lui Gavril Moraru din Muntenimea de sus 127
1783 Mart 28. Carte de judecată prin care se vinde la mezat casele lui Mârza Lefter bacalbaş, şi le cumpără Ioan Vasile cupeţ . 122
1784 Oct. 15. Pavel seiman agesc cumpără cu 16 lei de la Iosif Ungurul o casă din Muntenimea de sus 127
1784 Oct. 18. Manole cumpără cu 22 lei de la Pavel casele sale din Muntenimea de sus . . . 128
1785 Mart 24. Mârza Lefter bacalbaşa vinde cu 700 lei lui Ioan Vasile cupeţ, casele sale de pe uliţa Frecăului . . . , . 122
1790 Dec. 1 Iaşi. Enache Costandin cumpără cu 900 lei casele din Muntenimea de mijloc, de la Ilinca şi ai săi 159

Pagina

1793 Mart 5. Stefan Casap cumpără cu 50 lei 8 stânjeni loc de la Dochiţa 105
1793 Iunie 11. Cazamir Ungurul vinde lui Mihai cu 75 lei casele sale din Muntenimea de sus . . 128
1798 April 15. Gheorghe N. Sârbul vinde un pogon de vie cu casă în Tataraşi lui Enache Sârbul cu 70 lei 114
1798 Mai 30. Măn. Sf. Ion Zlataust vinde cu 84 lei un pogon vie din Tataraşi lui Enache biv postelnic. 114
1798 Iunie 7. Nicola Chioru îşi primeşte de la măn. Sf. Ion Zlataust preţul de răscumpărare a unui pogon vie cu casă în Tataraşi . 114
1799 Ghenar 30. Zoiţa cumpără cu 150 lei un loc de casă pe uliţa Chervăsăriei de la popa Gheorghe 106
1799 Febr. 6. Zoiţa Jelinco vinde cu 50 lei un loc slobod lui Grigore bacalul 106
Fără veleat (c. 1800). Mărturia oamenilor ot Caracuşeni de la raiaoa Hotinului, arată semnele moşiei, pe unde au fost în vreme ce se stăpânia de cneazul Cantemir . 205
1800 Aug. 21. Zoiţa întoarce 40 lei lui Gh. Spânul băcan, nefăcându-se publicaţiile legale . . 106
1802 Aug. 20. Hotarnica Mădârjacilor rânduită de Manolachi Dimachi spatar 85
1803 Iulie 20. Mihai Ungurul cere de la Vodă un vornic de poartă să-i măsoare locul de casă din Muntenimea de sus . . . 131
1803 Aug. 20. T. Balş vornic cumpără cu 550 lei locul de casă de la Luţa lui Mihai Ungurul în Muntenimea de sus . . . 130
1803 Aug. 21. T. Balş vornic cumpără cu 300 lei un loc de casă de la Nastasia în Muntenime . 129

Pagina

1805 Ghenar 19. Gavril Capşe înzestrează schitul Broşteni, fiind ctitorie veche 206
1806 Iulie 26. Cartea logofeţiei către Gh. Talpeş vornic de poartă să măsoare locul Zoiţei . . 107
1806 Aug. 8. Mărturia hotarnică făcută de Gh. Talpeş vornic de poartă a locului Zoiţei . . 108
Fără dată (c. 1806 Sept. 17). Planul hotarnic al locului de casă a lui Stefan Casapul . . . 104
1806 Sept. 5. Erei Stefan cumpără cu 110 lei o casă cu locul ei de vale de Vulpe de la pr. Ion ot Vulpe 246
1806 Sept. 17. Mărturia ispravnicului de aprozi pentru locul Zoiţei 108
1807 April 1. Atestatul lui Em. Lupu Balş polcovnic . . 147
1809 Iulie 1. Preutul Stefan vinde Catrinei Căstăloae casele sale cu 200 lei, de vale de Vulpe . . 247
Fără dată (c. 1810). Planul locului de casă a lui T. Balş, azi consulatul rosienesc . . . 106
1810 Aug. 26. Vas. Bucur vornic de poartă face mărturie hotarnică pe locul de casă din Muntenimea de sus a lui T. Balş . . 131
1812 Sept. 28. Publicaţie de vânzare a locului cumpărat de Maria Căstăloae cu 200 lei de la pr. Stefan ot Vulpe 108
1815 Iulie 2. Vasile Bucur vornic de poartă măsoară în stânjăni locul cu casă a lui Tanasă Pascal rachier, din mahalaoa Frecăului în ţigănimea domnească . . 123
1816 Mai 23. Jalba grecească a Smaragdei şi Catincăi Jelincăi . 110
1816 Iunie 13. Cercetarea şi măsura locului surorilor Jelinco din Chervăsărie . . , . . 111
1816 Iunie 17. Cartea lui Sc. A. Calimah Vodă să se strige la mezat casele lui Mihai Jelinco . . 109

Pagina

1818 Aug. 7, regeste. Ştef. Şişţoglu cumpărând casele de la surorile Jelinco, cere să se strige la mezat 112
1819 Ghenar 1. C. Peltechi epitrop bis. sf. Constantin vinde 4 stânjeni loc pr. Mihalachi, urmând a da bezmăn pe an 3 ocă untdelemn 125
Fără dată (c. 1820). Contract cu neamţul Karl Gheport stoler . 208
1820. Preţul proviantelor militare . 290
1820. Sama birului pe anul 1820 . 254
1821. Bugetul Moldovei pe 1821 cu toate treptele birnice . . 140
1821. Sămile Moldovei în paralelă cu cele din 1854—1855 . . 139
1825 Mai 30. C. Peltechi reparînd bis. sf. Constantin, şi ca epitrop stabileşte bezmăn 4 ocă untdelemn pe an pentru 5 st. loc dat lui Lovin merar 126
1826. Comerţul exterior al Moldovei cu Rusia, Austria şi Turcia . 291
1826. Aug. O scrisoare a lui Vasile către I. Tăutul comis, scrisă din Ţarigrad 150
1827. Iunie 27. Ponturile vămei de la Sculeni 152
1828 Sept. 4, regeste. Stefan Şişţoglu cumpără cu 6600 lei locul surorilor Jelincăi . . . 112
1829 Ghenar 26. Sinetul de 6500 lei a lui Anton Caruzo conte . . 205
1830 Iulie 6. Contract cu stolerul Herşcu 208
1831 Dec. 3. Boerii de divan hotărăsc deschiderea şcoalelor publice şi a unei Academii la Iaşi . 155
1832 Iulie 3. Bezmăn bis. 40 sfinţi 206
1833 Febr. 22. Sfatul administrativ examinează situaţia monetară a pieţei şi ia măsuri în privinţa zarafliîcului 156
1833 Dec. 21. Zarafii din Iaşi se plâng sfatului că pe nedrept sunt acuzaţi de scumpirea preţului monetelor 157

Pagina

1834 Iulie 26. Visteria referează Sfatului măsurile cari trebuesc luate pentru a împiedica dezvoltarea zaraflîcului 157
1834 Aug. 1. Sfatul supune cunoştinţei Domnului chestiunea zaraflîcului şi măsurile cari sunt de luat 158
1834 August 25. Jaloba egumenului mănăstirii Zagaveiul ot Hârlău către logofeţie 207
1834 Dec. 8. Visteria comunică sfatului în privinţa zarafilor din Tecuci 160
1835 April 23. Bezmănul bis. 40 sfinţi 207
1835 Iulie 25. Visteria comunică sfatului că nu se respectă măsurile luate în privinţa câştigului zarafilor 160
1836 Iunie 12. Pr. Irimia cumpără cu 500 lei casele Zmaragdei . 112
1836 Aug. 21. Ministrul din lăuntru şi cavaler Catargiu, comunică sfatului jaloba locuitorilor din Bârlad, cari cer să se oprească zarafii de a mai eşi cu mesele la iarmaroc şi altele . . . 161
1836 Aug. 27. Jurnal încheiat de sfat cu privire la zaraflâc, zarafi şi alte chestiuni monetare . . 161
1836 Septembre 5 Publicaţia ministrului de finans Al. Balş privitoare la cursul monetar, capunzanlâc şi zaraflâc 162
1836 Octombrie 13. Ministrul finansului Al. Balş comunică sfatului că pe la judeţe nu se pot găsi zarafi ca să primească condiţiile visteriei. Rezoluţia sfatului . . . 163
1836 Octombrie 20. Ministrul de finans Al. Balş comunică Sfatului greutăţile întâmpinate în judeţe, cu statornicirea zarafilor . . 163
1836 Noembrie 19. Min. finansului Al. Balş comunică Sfatului condiţiile puse de zarafi, de pe la unele judeţe 164

Pagina

1836 Noemb. 28. Ministrul finansului Alex. Balş, comunică Sfatului informaţiuni din ţară cu privire la aceiaşi chestiune . . . 164
1837 Ianuarie 31. Froim sin Adel, Şmil Moscu, Strul sin Iosup, Avram Moscovici, Marcu Leizer şi I. Leiba fac Sfatului Administrativ o ofertă pentru fabricarea pietrelor de cumpănă . . . 164
1837 Febr. 12. Alexandru Balş ministru finansului comunică Postelniciei că contractul pentru fabricarea pietrelor de cumpănă este deja încheiat cu alt furnizor . . 165
1837 Mart 26. Iancu Pecetariu se angajază faţă de sfat să execute 2000 tacâmuri de grăunţi pentru cumpene 165
1837 April 26. Iancu Pecetaru cere Sfatului să i se plătească suma cuvenită pentru executarea pietrelor 165
1837 Iunie 11. Şmil Moscovici şi Froim Aizicovici fac o supra-ofertă pentru fabricarea pietrelor . 166
1837 Iunie 23. Secretariatul de stat al Moldovei comunică departamentului de finans condiţiile de fabricare a pietrelor de cumpene . 167
1837 Noemb. 29 Sfatul administrativ se adresează domnului Mihai Sturza cerându-i încuviinţări tot în chestiunea pietrelor de cumpănă 167
1838 Iunie 14. Izvod de zestre a Loxandrei Gr. Rizu, la măritatul ei cu Gh. Alcaz . . . 115
1841 Noemvre 13. O foae de zestre 202
1842 Iuli 25 Iaşi. Atestatul lui C. Facaş 203
1842 Sept. 20. Ordin de numire a lui C Facaş profesor la Seminarie 203
1845 Noembre 26. Nec. Alhaz cumpără cu 450 galbeni casele din Iaşi de la căminăreasa Ruxanda Alcaz 116
1847 Octomb. 2. Iancu Pecetariu, cere Sfatului să fie dezlegat de obligaţia de a mai fabrica pietrele de cumpănă 168

Pagina

1848 Febr. 7. Numirea lui C. Facaş ca profesor la Seminarie . . 204
1850 Ghenar 12. Post. Alex Mavrocordat cumpără cu 4500 galbeni de la Nec. Alcaz casele despre Copou 117
1851 Mai 8. Iancu Pecetariu cere Sfatului să fie dezlegat de obligaţia de a mai fabrica pietrele de cumpănă 168
1851 Noembre 6. D. Dimitriu, cumpără cu 100 galbeni casele de supt Vulpe de la Safta C. Dumitriu 248
1853. Patentarii pe judeţe pe anul 1853 145
1853. Sămile visteriei pe 1853 54 145
1853 April 30. Elenco Mavrogheni vinde col. Iorgu Stratulat cu 4500 galbeni casele sale de pe uliţa Copoului 118
1854. Bugetul Moldovei pe 1854 . 144
1858. Foae (ekstrakt) din condica de calităţi pentru amploianţii departamentului averilor bisericeşti şi a învăţăturilor publice pe anul 1858 (C. Facaş) . . . 204
1859 Aug. 23. Actul de căsătorie a lui I. Creangă . . . 243
1863 April 2. Iaşi. Un „Attestatu" a lui C. Facaş 205
1866 Mai 17. Atestatul de învăţătură a lui Ion Creangă . . . 254
1890 Ianuar 2. Actul de moarte a lui I. Creangă 243
1909 Mart 23 P. Michiu cumpără cu 65000 lei casele lui I. Pavli din str. Carol 21 184
Total *170 doc.* slavo române.

III. MANUSCRIPTE: *Gh. Ghibănescu.* Din Psaltirea Mitropolitului Varlaam (copie din 1660) . . . 186—191

IV. INSCRIPŢII ŞI NOTIŢE DE PE CĂRŢI: *Gh. Ghibănescu.* 83 notiţe culese de la bisericele din Jigoreni, Iazul Mucului, Glodeni, Ţibăneşti (Vaslui), Răpile (Fălciu), Heleşteni (Roman), Fălticeni (Muzeu), Hermeziu (Iaşi), Vaslui şi Huşi . . 192—200

V. VARIA. 22 documente, înşirate în indice . . . . . 201—211

VI. IAŞII IN CRONICARI ŞI ÎN CĂLĂTORII STRĂINI. *Gh. Ghibănescu* Iaşii supt Nec. A. Vodă Mavrocordat 1711—1715 (212—219); Iaşii după Boscovici în 1763 . . . . 219—239
M. Costăchescu. Iaşii după Anfilohie Hotineanul în 1795 240

VII. PARTEA ADMINISTRATIVĂ, DESBATERI ŞI COMUNICĂRI: Noi cumpărături (17 doc. ce privesc uliţa mesercilor).—O măsea de mamut—Uricul Răcăciunilor.— Actul de căsătorie şi moarte a lui I. Creangă (241—243). —Notiţe şi inscripţii din Stolniceni-Prăjescu (jud. Fălticeni) 244—245.—Actele C. Dumitrescu-Iaşi (246—249)—Notiţe şi inscripţii de la biserica Uspenia din satul Huşii (Fălticeni) (250—252).—Inscripţii variate din Vaslui şi spitalul Paşcanu, Iaşi) (253). Veniturile ţării Moldovei pe 1821 (254).—Atestatul de învăţătură a lui Ion Creangă (255).—Uricarul (XXV volume) şi documentele ce vorbesc de Iaşi între 1575—1800 (p. 255—263).—

Pagina

Donaţiunea Pavăl Michiu de 265 documente (pg 262).—Alegerea d-lui Gh. Ghibănescu ca membru în societatea istorică din Bucureşti (pg. 262).—Daruri şi întrebări din săptămâna Patemilor (63—269). Boerii Moldoveni Cupcici şi satele lor de M. Costăchescu (270—281). - Contul de gestiune al muzeului pe 1927 pg. (282).—Bugetul Muzeului pe 1928 (pg. 282). Notiţe şi inscripţii de la Zvoriştea, ţinutul Dorohoiului (282—286). Notiţe şi inscripţii de la Grajduri ţin. Vaslui (pg. 282—299).—Ştiri economice din 1820 (pg. 290).—Comerţul exterior al Moldovei în 1826 (pg. 291—296).—Semi-mileniul Bănilei şi Igeştilor din Bucovina, de Sever Zotta (pg. 297—316).—Contul de gestiune pe 10 luni al Muzeului din 1928 (pg 317).—Stânca Roznovanulni jud. Iaşi (pg. 318—323).—O hartă a jud. Iaşi . . . . pg. 324—326

VIII. RECENSII: L. T. Boga (Documente Basarabene), Gh. Bogdan-Duică (V. Alexandri). A. Marcu (V. Alexandri şi Italia), Th. Capidan (Megleno-Românii), Ion Colan (Viaţa şi operile lui Ioan Barac), M. Cartojan (Fiori di virtù în literatura românească), Ştefan Paşea (Glosar dialectal), Dr. Andrei Veress (Note şi scrisori Şincaiane), I. A. Basarabescu (Două epoci din literatura română), C. C. Giurescu (Nicolae Milescul spătarul), I. Lupaş (Doi umanişti români în secl. XVI-a), M. Georgescu-Tistu (Folklor din jud. Buzeu), A. Vasiliu (Tătăruşi), (Balade şi legende) Ciauşanu, Fira şi Popescu (Culegere de folclor din jud Vâlcea şi împrejurimi), N. Iorga (Războiul pentru independenţa României), N. Iorga (Ultimile scrisori din ţară către N. Bălcescu; Incă un portret a lui Mihai Viteazul; Imperiul Cumanilor şi domnia lui Băsărab; O gospodărie moldovenească; Brodnicii şi Românii), Hans Petru (Relaţiunile lui Iacobus Basilikus Heraclides zis Despot Vodă), Andrei Rădulescu (Unificarea legislativă), Ştefan Meteş (Contribuţiuni nouă la familia Buhuş din Moldova). General Radu R. Rosetti (Regulamentul infanteriei Franceze, Notele unui ofiţer Norvegian) G. I. Brătianu (Actes des notaires génois de Péra), Dr. Andrei Veress (Păstoritul Ardelenilor în Moldova), Gr. Nandriş (Patru documente de la Ştefan cel Mare). Academia Română (Analele pe 1926—1927) . . . 327—335

Tabla de materii . . . . 336—343

PENTRU CETITORII NOȘTRI:

SURETE și IZOVADE (21 volume)

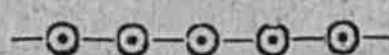
Colecțiune de documente slavo-române, publicate de Gh. Ghibănescu

	Secl. XV	Secl. XVI	Secl. XVII	Secl. XVIII	Secl. XIX	Slavone		Total
Vol. I (epuisat)	36	51	10	7	—	76	=	104
Vol. II	4	43	110	—	—	110	=	157
Vol. III	—	—	186	—	—	65	=	186
Vol. IV	1	2	275	—	—	9	=	278
Vol. V	8	16	220	—	—	47	=	244
Vol. VI (doc. muntenești)	1	8	158	29	—	16	=	196
Vol. VII (Cuzeștii)	5	4	46	134	94	7	=	283
Vol. VIII (Racovițeștii)	3	2	135	96	33	20	=	269
Vol. IX (Catargieștii)	2	15	70	49	14	45	=	151
Vol. X (Rășcăneștii)	2	5	32	48	190	6	=	277
Vol. XI (doc. basarabene)	—	3	15	54	25	—	=	97
Vol. XII (Dorohoiul)	1	5	42	72	22	—	=	142
Vol. XIII (Româneștii, Iași)	1	—	24	39	20	—	=	84
Vol. XIV (Șendriceni Dorohoi)	1	—	32	37	23	—	=	93
Vol. XV (Vasluiul)	37	26	60	65	45	4	=	233
Vol. XVI (Fereștii Vaslui)	7	5	154	6	3	—	=	177
Vol. XVII (Michiuleștii)	—	1	20	9	526 regeste	—	=	556
Vol. XVIII	80	69	—	—	—	65	=	149
Vol. XIX	2	162	—	—		84	=	164
Vol. XX	2	70	130	—	—	93	=	102
Vol. XXI (supt presă)								
Total	193	487	1720	645	995	647		4040

Arhiva Muzeului Municipal Iași Fascicula I, cuprinde 69 documente slavo-române aflătoare în depozitele Muzeului și publicate de Gh. Ghibănescu cu notițe și explicațiuni genealogice.

Documentele cu litere cirilice și inscripțiile cu litere grecești, precum și aranjamentul paginelor și spițele de încrângătura familiilor descrise în acest volum sunt efectuate de Ioan Breabăn, zețar-tipograf din Iași.

Din publicaţiile D-lui Gh. Ghibănescu

a) ISTORICE

1). *Orginile Huşilor, (extras din „Bârladul") Bârlad 1888.*
2). *Epilogul izvodului lui Clanău, (extras din Uricar XVII) Iaşi 1893.*
3). *Uricar vol. XVIII, XXIII, XXIV (colecţia T. Codrescu) doc. slavo-române, Iaşi 1892—1894.*
4). *Documentul studiu istoric şi arheologic, (prefaţă la vol. XXIII din Uricar) Iaşi 1894.*
5). *Originile Iaşilor, studiu istoric (extras din „Arhiva") Iaşi 1904.*
6). *Stefan cel Mare, studiu şi doc. slavo-române (extras din „Arhiva") Iaşi 1904.*
7). *Personalitatea religioasă a lui Stefan cel Mare (extras din „Viitorul") Iaşi 1904.*
8). *Centenarul Socolei (extras din „Evenimentul") Iaşi, 1904.*
9). *Schiţă despre ţigani, după M. Cogălniceanu (extras din „Viitorul"), Iaşi 1900*
10). *Opt urice slavone de la Stefan cel Mare, Iaşi 1904.*
11). *Din trecutul bisericii române (Bisericile din Iaşi) Iaşi 1904.*
12). *Istoria unei moşii (Plotuneşti) în „Arhiva" I, 385.*
13). *Vlad Ţepeş, studiu de critică istorică, în „Arhiva" VIII, 373.*
14). *O sută palme domneşti, în „Arhiva" XIII, 134.*
15). *Târgu Ocna, studiu istoric, în „Arhiva" II, 593.*
16). *Vlad Vodă Călugărul în „Arhiva" VII 121.*
17). *Surete şi Izvoade, vol. I (1440—1572) Iaşi 1906 — Vol. II (1433—1634) Iaşi 1907.— Vol. III (1634—1653) Iaşi 1907.— Vol. IV (1488—1672) Iaşi 1907.— vol. V (1423 - 1691) Iaşi 1908,—vol. VI 1472—1715 (docum. Munteneşti) Iaşi 1909, vol. VII (Cuzeştii) Iaşi 1912.—Vol. VIII (Racoviţeştii) Iaşi 1914— Vol. IX (Doc. Basarabene — Catargieşti) Iaşi 1914.— Vol. X (doc. Râşcăneşti) Iaşi 1915; Vol. XI (doc. basarabene) — Iaşi 1922; Vol. XII (doc. Dorohoiului) Iaşi 1923; Vol. XIII (doc. Româneştilor, Iaşi) Huşi 1923.— Vol. XIV (documentele Şendricenilor, Dorohoi). Huşi 1925. Vol. XV. Documentele Vasluiului, Iaşi 1926. Vol. XVI (Documentele Fereştilor, Vaslui) Iaşi 1926. Vol. XVII (Documentele Drăcenilor, Fălciu) Huşi 1927. Vol. XVIII (1400—1546) doc. slavo-române Iaşi 1927. Vol. XIX (1546—1600) doc. slavo-române Iaşi 1927, vol. XX 1587—1618), Iaşi 1928, Vol. XXI (doc. slavo-române (6937—7120) supt presă.*
18). *Arhiva Muzeului Municip. Iaşi, doc. slavo-române (1400—1653) fasc. I, Iaşi 1928.*
19). *Ispisoace şi Zapise vol. I p. I 1400—1600) Iaşi 1906.— vol. I p. II (1600—1631). Iaşi 1907; vol. II p. I (1631—1641) Iaşi 1908. Vol. II p. II (1641—1651) Iaşi, 1909,- vol. III p. I (1651—1663) Iaşi 1910; vol. III p. II (1663—1675) Iaşi 1914; vol. IV p. I (1675—1692) Iaşi 1914; vol. IV p. II (1692—1694) Iaşi 1694 — seq), Iaşi 1915.—vol V p. I 1921. vol. V p. II (1696—seq) Iaşi 1922 Huşi 1924. — vol. VI p. I, (1695—seq) (documente Basarabene) supt presă.*
20). *Ponturile vămilor Munteniei 1827, (extras din Surete IV) Iaşi 1909.*
21). *Ideia Unirei conferinţă (extras din „Opinia" Iaşi 1909.*
22). *Breasla Armenilor din Roman (extras din „Arhiva") Iaşi 1910*
23). *Istoria unui sat din Basarabia — Cobâlele pe Nistru (Prefaţă la vol. IX din Surete şi Izvoade) Iaşi 1914.*
24). *Istoria Docolinei. (extras din vol. V. p. I al Ispisoacelor şi zapiselor).*
25). *Catastihul vămilor Moldovei din 1765 (extras din „Ion Neculce") Iaşi 1922.*
26). *Catastihul Iaşilor din 1755 extras din „Ioan Neculce" Iaşi 1922.*
27). *Th. Codrescu, revistă istorică anul I, Octomb. 1915—1916 No. 1 şi 2 an. II.*
28). *Roşieştii şi apa Idriciului, studiu istoric (prefaţă în vol. V p. II Ispisoace şi zapise) Huşi 1924.*
29). *Breasla mişeilor şi mahalaua calicilor din Iaşi (extras din Ioan Neculce) Iaşi 1924.*
30). *Uricile satelor Bereasa, Grumezoaia, Grajduri, Drânceni, Fălciu şi Huşi şi pomelnicul Cantemireştilor (în foi volante).*
31) *Sămile visteriei Moldovei din 1763 (extras din Ion Neculce) VI Iaşi 1926.*
32). *Spiţa neamului Bădărău (extras din Ion Neculce). Iaşi 1926.*
33). *Doc. caselor Başotă Iaşi (extras din I. Neculce) VI. Iaşi 1927.*
34). *Arburele genealogic al înaintaşilor familiei Castano Iaşi 1926.*
35). *Surete şi Izvoade, colecţie manuscriptă de documente slavo-române în 62 volume mari cuprinde peste 70,000 documente.*

b) LITERARE, DIDACTICE, PEDAGOGICE

1). *Şcoala privită prin prisma socială (extras din Gh. Lazăr), Bârlad 1887.*
2). *Invăţământul primar în Bulgaria (extras din „Evenimentul") Iaşi 1904.*
3). *Tradiţia literară la Români, conferinţă Buc. 1890.*
4). *Gheorghe Lazăr, revistă de pedagogie şi literatură în colaborare) Bârlad 1887, 1888, 1889.*
5). *Gramatica l. române p. cursul primar urban şi rural, 3 ediţii. Iaşi Tip. Dacia 1894—1904.*
6). *Gramatica l. române pentru clasa III şi IV urbană pentru divizia III rurală, Bucureşti, Editura Steinberg, 1914.*
7). *Gramatica l. române p. cursul secundar, 2 vol. Morfologia şi Sintaxa, Iaşi 1894.*
8). *Studiu critic anteproectului legei instrucţiunei, prezentat d. Spiru Haret Iaşi, 1898.*
9). *Ţinerea clasului, după A. Vessiot, Piatra-Neamţ, 1899.*
10). *Baba Vodoaia şi Dascălul Dumitrachi nuvele, Iaşi 1892.*
11). *Şcoli normale din iniţiativă particulară Iaşi 1906.*
12). *Bârladul, ziar politic literar, Bârlad 1888.*
13). *Gramatica limbii slavone, traducere din ruseşte după Colosoff Iaşi, Tipografia Dacia, 1900.*
14). *Glosarul psaltirei Scheiane, (extras din „Viitorul") Iaşi 1901.*
15). *Glosar Slavo Român, (extras din Ispisoace şi Zapise) (III—2) Iaşi, 1914.*
16). *Din traista cu vorbe, Iaşi 1900. Ediţia II în 2 volume Iaşi 1925.*
17). *Grafica Chirilică la Români, Bârlad, 1888.*
18). *Leastviţa de Varlam Mitropolitul (extras din Arhiva). Iaşi. 1914.*
19). *Articole politice şi studii literare-istorice în următoarele ziare: „Vocea Tutovei," Bârlad, „Bârladul" Bârlad, „Românul" Buc., „Lupta" Iaşi-Buc., „Evenimentul" Iaşi, „Sara" Iaşi, „Opinia" Iaşi, „Patria" Buc., „Ordinea" Buc., „Presa" Iaşi, „Gloria" Iaşi, „Ziua de mâine" Iaşi, „Jurnalul" Iaşi, „Poporul" Huşi, „Epoca" Buc.*
Reviste: „Gheorghe Lazăr" Bârlad, „Arhiva" Iaşi, „Arhiva Genealogică" Iaşi, „Indrumarea" Iaşi, „Analele Literare" Buc., „Viitorul" şi „Ţara Nouă" Buc, „Scoala Nouă" Bucureşti, „Şcoala Normală" Iaşi, „Ion Neculce" Iaşi, „Viaţa Creştină" Iaşi, „Revista Arhivelor" Bucureşti, „Conştiinţa Naţională" Bucureşti, „Convorbiri literare" Bucureşti. „Buletinul Eparhiei Huşilor", Huşi, Solia Moldovei (Iaş.), Zorile (Iaşi). Anuarul şcoalei normale „V. Lupu" (Iaşi), „Vremea Şcoalei" Iaşi.

EXTRASELE DIN BULETIN

No. 1) Gh. Ghibănescu, Catastihul Iaşilor din 1755.
No. 2) „ „ Catastihul Vămilor Moldovei din 1763.
No. 3) „ „ Breasla mişeilor şi locul calicilor din Iaşi.
No. 4) „ „ Sămile visteriei Moldovei din 1763.
No. 5) „ „ Hrisoavele târgului Fălciu.
No. 6) „ „ Hrisoavele târgului Huşi.
No. 7) „ „ Spiţa Neamului Bădărău.
No. 8) „ „ Documentele caselor An. Başotă Iaşi.
No. 9) „ „ şi Tr. Ichim, O pagină din ist. învăţ. particular (1839).
No. 10) „ „ Familia Râşcanu cu arborele genealogic.
No. 11) „ „ Divanurile Domneşti din Moldova şi Muntenia în secl. XVI.
No. 12) „ „ Bugetul Moldovei pe 1853—1855 în paralelă cu sama visteriei Moldovei din 1821.
No. 13) „ „ Permanenţa limbei slavone în ţările române ca raţiune juridică de stat.
No. 14) „ „ Familia Pavel Michiu (cu suitorii şi colateralii săi).
No. 15) „ „ Actele Caselor C. Dumitrescu-Iaşi.
No. 16) „ „ Le commerce exterieur de la Moldavie en 1826.
No. 17) „ „ Stânca Roznovanului (jud. Iaşi).

